

INSTITUTUL DE ISTORIE „GEORGE BARIȚ”
AL ACADEMIEI ROMÂNE, CLUJ-NAPOCA

Gheorghe Iancu

JUSTIȚIE ROMÂNEASCĂ ÎN TRANSILVANIA (1919)

**INSTITUTUL DE ISTORIE „GEORGE BARIȚ”
AL ACADEMIEI ROMÂNE, CLUJ-NAPOCA**

Gheorghe Iancu

**JUSTIȚIE ROMÂNEASCĂ ÎN TRANSILVANIA
(1919)**

Editura Ecumenica Press

Cluj-Napoca, 2006

*Dedic acest volum familiei mele și în special nepotului,
Octavian Danci, Viitorul care se dezvoltă năvalnic.*

CUPRINS

Studiu istoric 7

Notă asupra ediției 107

*

Lista instituțiilor juridice din Transilvania
trecute sub controlul statului român și datele de preluare a lor ... 108

Lista Instituțiilor juridice din Transilvania existente în anul 1921 ... 112

Documente 116

*

Glosar 481

Indice de nume și localități 484

*

De același autor 419

STUDIU ISTORIC

Cercetarea istorică implică căutări lungi și asidue într-un material informațional edit, și mai ales inedit, în intenția de a-l face cât mai larg și variat, pentru a fi, apoi, supus unei analize aprofundate, prin metodele cele mai adecvate.

Pe acest drum al căutărilor suntem însoțiți de șansă și neșansă în proporții diferite, deloc intuibile. Bați într-un „zid”, care nu se deschide. Îți muți tentativele într-o altă direcție, care poate fi mult mai „darnică”. Cu toate acestea un istoric conștient știe întotdeauna că informațiile lui nu sunt totale și în consecință nici Produsul nu atinge cotele exhaustivului.

Istoria este un domeniu viu și dinamic și de aceea torța stinsă în mâna unuia va putea fi reaprinsă de un alt iscoditor sau în unele cazuri chiar de primul. Și ciclurile se repetă.

Aceste scurte considerații își au aplicabilitatea și în elaborarea acestei lucrări, care are câteva etape temporale.

În anul 1974 mi-am propus să redactez un articol despre activitatea Consiliului Dirigent în domeniul justiției¹, ca parte a lucrării de doctorat dedicată Consiliului Dirigent. Din păcate, de atunci și până astăzi arhiva Consiliului Dirigent este extrem de săracă în documente. Doar pentru două domenii – agricultură și administrație publică – informațiile sunt mai numeroase. În rest, parcă le-a înghițit neantul.

Acum 30 de ani n-am acceptat „bezna informațională” în care băjbâiam și am întreprins altceva. Am părăsit terenul Arhivelor Statului și mi-am îndreptat pașii spre Tribunalul din Cluj, unde aflasem că este depozitată arhiva Curții de Apel Cluj. Într-o sală imensă, dosarele stăteau cuminiți pe rafturi, în ordine cronologică, așteptând parcă să fie răsfoite, pentru a mai scăpa de praful atât de prezent în asemenea locuri.

---

¹ Gheorghe Iancu, *Preocupările Consiliului Dirigent în vederea organizării justiției în Transilvania (1918-1920)*, „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca”, 1975, 18, p. 213-228 (În continuare: Anuar, 1975).

Eu am „lovit” în borna care marca anul 1919. Instituția își începuse activitatea ca urmare a Legii din anul 1890. Și ... surpriză plăcută de proporții! Primele cinci dosare „adăposteau”, în copie, acte cu privire la preluarea de către statul român, în anul 1919, a instanțelor judiciare – Curți de Apel, tribunale, judecătorii de ocol – din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș.

Pe o bucățică de hârtie, atinsă grav de Vreme, scria că aceste copii s-au făcut în plan local în preajma Dictatului de la Viena. Cum au ajuns ele în acest fond rămâne încă o enigmă pentru mine.

Le-am luat, le-am făcut o curățenie de suprafață și le-am studiat. Am inclus o mică parte din informație în articolul publicat în anul 1975 și le-am lăsat „să doarmă în colb de cronici” – după expresia poetului – aproape 30 de ani. Fascinația lor nu pâlise cu totul, astfel că în anul 2001 am decis să revin la documente, pentru a întocmi un volum. În acel moment ele se găseau în clădirea Curții de Apel Cluj. Domnul președinte al Instituției mi-a aprobat, cu multă amabilitate, reîntâlnirea cu comoara adormită. Dar, durere – folosind un termen din secolul al XIX-lea – nimic nu mai era la locul său. Sala în care le descoperisem căpătase o altă întrebuintare, iar dosarele au fost mutate, fără nici o evidență, într-o altă cameră, unde un dosar din 1900 stătea lângă unul din 1938. Haos total. După câteva zile de căutări infructuoase am vrut să renunț, fiindcă mi s-a părut că demersul meu se apropie de cel al lui Sisif. Și totuși am continuat. Dar nu singur, ci cu ginerele meu, economistul Ioan Florin Danci. Ochi mai buni decât ai mei, flerul, tinerețea, norocul și-au dat mâna și după cca 2 ore de „investigații” mi-a întins câteva dosare legate cu o sfoară, care s-au dovedit a fi cele 5 dosare depistate în anul 1974! Mulțumirile mele deosebite i le-am transmis pe loc și acum le fac publice în paginile acestui volum, care la acel moment avea șanse să se constituie.

Mă găseam, deodată, cu noroc, pe un drum cunoscut, pe care știam să-l parcurg. „Istoria” volumului nu s-a oprit aici. Foarte multe documente erau redactate în limba maghiară, lucru firesc pentru realitățile anului 1919, limbă pe care eu nu o cunosc. În consecință, i-am solicitat istoricului Ottmár Trașcă, cunoscător al limbii maghiare, să devină colaborator la volum, fapt pe care l-a acceptat. Abia din acel moment am putut „naviga” cu „Toate pânzele sus” spre finalizarea lucrării.

Dacă aceasta a fost o latură nevăzută a laboratorului nostru de creație, pe care am explicat-o, revenim la abordarea propriu-zisă a titlului volumului: *Justiție românească în Transilvania (1919)*, înțelegând prin Transilvania provinciile unite cu Regatul România la 1 Decembrie 1918, eveniment care a marcat înfăptuirea României Mari.

Acest act, bazat pe principiul dreptului popoarelor la autodeterminare s-a realizat și a fost impus adversarilor prin eforturile nețărmurite și tenace, prin sacrificiile și jertfele unui veritabil Bloc național românesc. El s-a compus din: dinastie, armată, biserică, oameni politici, intelectuali, oameni simpli². Toți au fost înfășurați în Tricolorul aducător de izbândă. Monarhia austro-ungară se făcuse țândări, astfel că popoare și provincii asuprite au putut acționa în conformitate cu propriile lor interese naționale.

Românii adunați la Alba Iulia în „slăvita” lor Adunare Națională au elaborat unul din actele fundamentale ale istoriei lor, care stă demn alături de Supplex, de hotărârile de pe Câmpia Libertății de la Blaj, de legile Dietei de la Sibiu, Pronunciament și de Memorand, pe un altar al spiritualității românești.

Hotărându-se Unirea Transilvaniei cu România, punctul II al Rezoluției prevedea menținerea unei autonomii provizorii până la întrunirea Constituantei aleasă pe baza votului universal. Accentuăm, este vorba de o autonomie *provizorie și limitată în timp* ale cărei contururi se vor preciza în scurt timp și care s-a adoptat ca o necesitate practică. În Transilvania trebuia să se organizeze o viață de stat românească și să se întreprindă măsurile necesare, în toate compartimentele, care să conducă la unificarea deplină a realităților din provincie cu cele din Vechiul Regat și de aceea s-a considerat că în derularea acestui proces complex un organism regional, cunoscător al stărilor de fapt locale ar fi deosebit de util. Și prezumția s-a adevărat pe deplin. Oricine privește cu obiectivitate activitatea Consiliului Dirigent, forul local ales la Alba Iulia în 2 decembrie 1918, este impresionat de realizările lui. Toți cei care au participat la adoptarea Hotărârii de la Alba Iulia, presa românească a vremii sau oameni politici români care s-au aplecat mai târziu asupra semnificației autonomiei provizorii rezervată Transilvaniei au interpretat-o doar ca o etapă necesară în efortul de unificare generală a țării, care nu atingea cu nimic principiul unirii Transilvaniei cu România. „Aveam senzația netă – scria un contemporan – că nu numai cei din sală și de prin camerele vecine, dar zidurile sălii, drapelele și întreaga cetate cereau cu putere, fără condițiuni, unirea Ardealului cu România”³. La Alba Iulia s-a hotărât – înștiința ziarul clujean „Glasul Ardealului” din 24 noiembrie/ 7 decembrie 1918 „o autonomie în chestiunile

---

² Gheorghe Iancu, *The Ruling Council. The Integration of Transylvania into Romania 1918-1920*, Cluj-Napoca, Center for Transylvanian Studies, 1995, p. 26-29 (În continuare: *The Ruling Council*).

³ I. Bordea, *Din mărețele zile ale neamului. Unirea în Ardeal*, București, 1919, p. 20.

interne până ce deosebirile de structură politică și socială dintre noi se vor nivela”. Iuliu Maniu, referindu-se la același aspect, a accentuat într-o cuvântare rostită în Adunarea Deputaților din 22 decembrie 1919 că: „atunci când am decretat Unirea, am decretat-o necondiționat, și nerezervând drepturi speciale provinciale, pentru că am fost și sunt de credința neșrămutată că România întregită trebuie să fie una în Corpurile legiuitoare, trebuie să fie una în guvernământul său, trebuie să fie una în sufletul său, în gândirea sa și în toate instituțiile publice de stat”⁴. „Despre o Transilvanie autonomă n-a putut fi niciodată vorba în mod serios în România” – i-a declarat Octavian Goga, ministrul Instrucțiunii Publice în guvernul Averescu – unui corespondent de presă străin⁵.

În 2 decembrie 1918, în sala Tribunalului din Alba Iulia, Marele Sfat Național, ales cu o zi înainte de Adunarea Națională, s-a întrunit într-o ședință rodnică în decizii. Și-a desemnat funcțiile de conducere, a ales membrii delegației care urma să înmâneze Declarația de Unire autorităților din București și persoanele (15) care făceau parte din organismul regional de conducere, numit *Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria*, președintele lui fiind Iuliu Maniu.

Cei prezenți: Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Ștefan Cicio-Pop, Alexandru Vaida-Voevod, Aurel Vlad, Aurel Lazăr, Ioan Suci, Emil Hațieganu, Victor Bontescu, Romul Boilă, Ioan Flueraș și Iosif Jumanca au depus jurământul în fața episcopului Ioan Papp. Lipseau O. Goga și Vasile Lucaciu, aflați încă în străinătate și Valeriu Braniște, bolnav, era acasă la Lugoj.

În aceeași zi, la orele 17, s-a ținut prima ședință a Consiliului Dirigent, una de organizare. S-a stabilit sigiliul Consiliului Dirigent, împărțirea în 12 resorturi – nu ministere -, titularii lor purtau numele de șefi de resort – în documente apare de multe ori denumirea de ministru - s-a confirmat președintele Consiliului Dirigent în persoana lui Iuliu Maniu și s-au ales 4 vicepreședinți: V. Goldiș, Al. Vaida-Voevod, Ștefan Cicio-Pop și Aurel Vlad⁶. Șeful Resortului de Justiție a devenit avocatul din Oradea, Aurel Lazăr. El a fost membru al Consiliului până în 21 septembrie, când și-a prezentat demisia. Locul lui a fost luat de Emil Hațieganu.

⁴ *Dezbaterile Adunării Deputaților, 1919-1920*, p. 219 (În continuare: D.A.D.).

⁵ Gheorghe Iancu, *Contribuția Consiliului Dirigent la consolidarea statului național unitar român (1918-1920)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1985, p. 14 (În continuare: Gh. Iancu, *Contribuția*).

⁶ *Ibidem*, p. 19-20.

După alegerea ca „dirigent”, A. Lazăr a fost felicitat în 5 decembrie 1918 în ședința Comitetului Executiv al Consiliului Național Român Oradea și Bihor la care era prezent „pentru înalta distincție cu care l-a răsplătit neamul”. A. Lazăr a răspuns cu modestie: „Nu eu am fost distins, ci prin mine acel Bihor, pentru a cărui înălțare lupt de 21 de ani”⁷.

Membrii Consiliului Dirigent nu erau străini unii față de alții. Se cunoșteau personal, activaseră în perioada anterioară în mișcarea națională, se întâlniseră în repetate rânduri pentru consultări confidențiale, la ședințele Comitetului Executiv al Partidului Național Român, la conferințe și întruniri electorale și la manifestări cultural-religioase. Iar când asemenea întâlniri n-au fost posibile dintr-un motiv sau altul, ei au „discutat” chestiunile majore prin mijlocirea epistolelor, modalitate sigură de explicitare a propriilor lor opinii⁸.

La 14 decembrie 1918 delegația transilvăneană a predat Regelui Ferdinand I Actul Unirii de la Alba Iulia, moment de emoționante rostiri și întâlniri. În perioada imediat următoare reprezentanți ai Consiliului Dirigent s-au aflat la București, unde au purtat discuții cu membrii guvernului în vederea definitivării statutului Transilvaniei. Ca rezultat al consultărilor avute, la 11/24 decembrie 1918, s-au emis două decrete-legi, de mare importanță, unul de „recunoaștere a Unirii”⁹ și al doilea cu privire la organizarea Transilvaniei „până la definitiva organizare a României întregite”¹⁰.

În motivația cu privire la primul decret-lege, președintele Consiliului de Miniștri sublinia în raportul său către rege că desăvârșirea unității statale a poporului român „se întemeiază pe ființa însăși a neamului românesc, care de aproape 2000 de ani în mijlocul tuturor vitregiilor vremii, a știut să-și păstreze neatins caracterul de conștiință națională”. Luându-se în considerare raportul președintelui Consiliului de Miniștri și „luând act de hotărârea Adunării Naționale din Alba Iulia” s-a decretat că „Ținuturile cuprinse în hotărârea Adunării Naționale din Alba Iulia de la 18 noiembrie/1 decembrie

---

⁷ 1918. *Bihorul în epopeea Unirii. Documente*, coordonator Ioan Chira, Oradea, 1978, p. 257.

⁸ *Vezi de pildă, Valeriu Braniște, Corespondență*, vol. I-IV. Volume îngrijite de Gheorghe Iancu, Valeria Căliman (vol. I-III), Gheorghe Iancu, Valeria Căliman, Stelian Mândruț (vol. IV), 1985, 1986, 1999, 2001.

⁹ Decret-lege nr. 3631 din 11/24 decembrie 1918, în: *Monitorul Oficial* (București), nr. 212 din 13/26 decembrie 1918, p. 374 (În continuare: „M.O.”).

¹⁰ Decret-lege nr. 3632 din 11/24 decembrie 1918, în „M.O.”, nr. 212 din 13/26 decembrie 1918, p. 3750.

1918 sunt și rămân deapaură unite cu Regatul României”. Acțiunea hotărâtă a poporului român și în special recunoașterea prin decret-lege a unirii Transilvaniei cu România a nemulțumit marile puteri aliatale și asociate, care pregătiseră chiar un protest împotriva publicării decretului-lege înainte de încheierea tratatelor de pace¹¹.

Cel de-al doilea decret-lege la care ne-am referit, având temeiul legal de referință la primul, stabilea principiile și modalitățile concrete de conducere a afacerilor transilvănene de către guvern și Consiliul Dirigent pentru o perioadă destinată unificării legislative și administrativ-instituționale. „Al doilea decret-lege reglementează raportul dintre părțile unite de dincoace și Statul român” – aprecia în ședința Consiliului Dirigent din 28 decembrie 1918 președintele său. Astfel, Consiliul Dirigent „emanat din Adunarea Națională de la Alba Iulia”, era însărcinat în mod provizoriu și pentru o perioadă de timp limitată, cu conducerea serviciilor publice din Transilvania. Consiliul Dirigent mai trebuia ca „în cel mai scurt timp” să prezinte guvernului proiectul de reformă electorală care să cuprindă dreptul de vot universal și proiectul de reformă agrară. Cele două proiecte trebuiau – așa cum reiese din explicitările președintelui Consiliului Dirigent – să fie pregătite, supuse dezbaterii Marelui Sfat Național și apoi promulgate ca decrete-legi.

Asupra laturilor fundamentale politico-economice ca: afacerile externe, armata, circulația financiară, mijloacele de comunicație, împrumuturile publice, vămile, siguranța generală a statului, guvernul țării devenea factorul de conducere și decizie.

Transilvania urma să fie reprezentată în guvern prin miniștri fără portofoliu. Se mai avea în vedere că pentru chestiunile care se refereau la Transilvania se vor numi prin decret-lege consilieri speciali, pe baza propunerilor făcute de miniștrii fără portofoliu. Decretul-lege asupra căruia am stăruit stabilea deci atribuțiile Consiliului Dirigent, reglementa reprezentarea Transilvaniei în guvern și preciza prioritățile, aceleași la nivelul întregii țări, care stăteau în fața acestui for de conducere provizoriu. Prin prevederile sale, Decretul-lege se impune ca cel de al doilea izvor de drept al Consiliului Dirigent, primul fiind alegerea lui de Marele Sfat Național.

Consiliul Dirigent era investit cu atribuții legislative și executive pentru domeniile care nu trecuseră încă sub autoritatea nemijlocită a guvernului.

---

¹¹ Ion Calafeteanu, *Recunoașterea statutului de aliat al României de către Marile Puteri în ajunul Conferinței de Pace de la Paris*, „Revista arhivelor”, 1978, 55, nr. 3, p. 284.

Extinderea competenței guvernului asupra unor domenii de activitate din Transilvania, de o importanță vitală pentru interesele întregului popor român, însemna și începutul procesului de unificare deplină a vieții de stat din Transilvania cu cea din restul țării, deziderat unanim al acelei epoci istorice.

Referitor la cele două decrete-legi se mai impune cel puțin o subliniere, care denotă cumpănirea atentă, realistă a situațiilor. În ele nu se face nici o referire la autonomia preconizată la Alba Iulia, ci se are în vedere doar procesul de unificare al țării, ceea ce era în consens deplin cu cerințele noii etape de evoluție a statului român.

Legea de unire a Transilvaniei cu România a fost votată de Adunarea Deputaților și de Senat la 29 decembrie 1919 și a fost promulgată la 31 decembrie 1919¹².

Cititorilor noștri le aducem în fața ochilor, a minții și a inimii pasaje din Expunerea de motive a legii, citită de Vasile Goldiș, pentru a le oferi posibilitatea de a pătrunde singuri semnificația politico-națională a textului¹³.

„Unitar și fericit la început, - se spune în Expunere – acest neam de oameni blânzi, muncitori [...] lung șir de veacuri [...] a fost rupt în bucăți ajungând sub stăpâniri deosebite.

Ca o minune a istoriei în lungul șir de veacuri, însă acest neam niciodată nu și-a pierdut conștiința unității sale sufletești și a rămas același în limbă, credință și datini. Iar când omenirea pe scara civilizațiunii, a ajuns să consacre principiul de integrare a organismelor sociale, de aceeași conștiință națională, neamul românesc în totalitatea sa și-a scuturat lanțurile robiei de veacuri și fără ezitare, uzând de libertatea manifestării dreptului firesc al autodeterminațiunii, el într-un gând și într-un suflet a dat dovada conștiinței despre unitatea sa națională și și-a declarat voința sa de a-și împreuna energiile ființei sale integrale spre a servi astfel cu puteri unite de aci încolo interesele civilizației ce tinde spre desăvârșirea geniului omenesc”. La 1 decembrie 1918 „100.000 români sub cerul liber, consacră neatins idealul” de unire. „Unirea tuturor românilor într-un singur stat este un act al dreptății istorice și o pretenție a civilizațiunii umane. În numele acestei dreptăți și a acestei prea justificate pretenții cerem ca Adunarea Națională a României întregite să încadreze în corpul legilor românești această unire și să ratifice decretul-lege nr. 3631, investindu-l cu destulă putere de lege și consacrand astfel definitiv și pe vecie

---

¹² Legea nr. 5451 din 31 decembrie 1919, în: „M.O.” din 1 ianuarie 1920, p. 10941.

¹³ D.A.D. 1919-1920, p. 304-305..

actul unirii românilor din Ardeal, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș cu regatul României, care numai în chipul acesta va putea îndeplini desăvârșit rolul său civilizator în istoria omenirii”.

În cuvântul său, de primire a Proiectului, Nicolae Iorga, președintele Camerei a declarat: „Ca unul din reprezentanții acestei Români dntre Carpați și Dunăre care a purtat 600 de ani prin cele mai mari primejdii, odată cu steagul românesc soarta însăși a neamului întreg, în numele României mutilate, de ieri, care strângea în inima ei rănită atâta din jalea și nădejdea ținuturilor înstrăinate, în numele României care a plâns cu frații pierduți și a nădăjduit cu ei, și în care n-a fost om cinstit care să nu păstreze în sfânta sfintelor sufletului său dorul desăvârșitei uniri naționale și hotărârii de a ne jertfi toți pentru aceasta, simt negrăita fericire de-a putea face în numele d-voastră, al tuturor, acest legământ solemn pentru viitorul neamului în sfârșit și pentru vecie unit. România unită o avem, o vom apăra”¹⁴.

În ședința din 30 decembrie 1919 Camera a primit propunerea deputatului D. I. Ghica ca proiectele legilor de unire a provinciilor românești, expunerile de motive, numele deputaților și ale senatorilor și cuvântările președintelui Camerei „să fie tipărite într-o carte, care să fie cartea întregirii neamului”¹⁵.

Ca o expresie a principiului dreptului la autodeterminare al popoarelor se adoptase rezoluția de unire de la Alba Iulia. Prin aceasta, Unirea Transilvaniei cu România era un fapt definitiv hotărât. Predarea actului unirii oficialităților de la București marca transpunerea ei în viața practică din partea celor care o hotărâseră. Forurile politice din București au primit-o și au sancționat-o prin Decretul-lege amintit. Această consfințire a Unirii, hotărâtă la Alba Iulia, va dobândi o consacrare internațională prin Tratatul de pace de la Trianon.

După 1 decembrie 1918 statul român, în ansamblul său, și fiecare provincie unită în parte, au evoluat într-un context intern și extern foarte complex, complicat, pe alocuri cu momente de dramatism. Efectele războiului se resimțeau din plin: pierderile de vieți omenești, răniții, distrugerile materiale, jafurile ocupanților germani, dificultăți legate de reîntoarcerea la casele lor a celor de pe front și a celor refugiați în Moldova, soldați rămași încă în prizonierat în Rusia sovietică au marcat sensibil evoluția țării.

---

¹⁴ *Ibidem*, p. 306

¹⁵ *Ibidem*, p. 314.

Planul extern era dominat de pregătirile pentru deschiderea Conferinței de Pace, și apoi, de lucrările ei.

Armistițiile încheiate de Puterile Aliate cu Bulgaria, Austro-Ungaria și Germania puseseră capăt ostilităților, dar gestionarea concretă a perioadelor de armistițiu a generat controverse multiple și chiar acțiuni militare locale.

Asupra spațiului geografic și politic la care ne referim planau, mai ales, prevederile armistițiului încheiat, la Belgrad, în 13 noiembrie 1918, cu Ungaria. Documentul semnat s-a vrut a fi o completare a armistițiului din 3 noiembrie 1918 de la Padova. Acesta din urmă viza doar frontul italian, deși normal ar fi trebuit să se refere la Austro-Ungaria, ca un singur stat, nu doar la o parte a lui. Aceasta în condițiile în care chestiunile militare și de politică externă erau conduse unitar la nivelul monarhiei dualiste.

Condițiile în care s-a încheiat, titlul actului – Convenția militară de armistițiu – conținutul lui au generat controverse la foarte scurt timp, care s-au prelungit până în zilele noastre¹⁶.

La 7 noiembrie 1918 au început la Belgrad tratativele dintre generalul francez Franchet d'Esperey, comandantul șef al Armatei Aliate din Orient, împuternicitul Franței și șeful guvernului maghiar, Károlyi Mihály.

Guvernul român nu avea cum să fie reprezentat la Belgrad, fiindcă România încheiasse tratatul de pace cu Puterile Centrale la 8 mai 1918, ieșind astfel silit din tabără Puterilor Aliate. Cu siguranță românii din Regat au urmărit cu atenție, chiar cu neliniște discuțiile. Cei din Transilvania, conduși de Consiliul Național Român Central, au reacționat însă prompt. Într-o primă fază s-a intenționat

---

¹⁶ Nicolae Dașcovici, *Interesele și drepturile României în texte de drept internațional*, Iași, 1936, p. 526-527; Ormos Mária, *La convention militaire de Belgrade en 1918*, în „Acta Historica” (Budapest), 1979, 25, nr. 1-2, p. 27-60; Idem, *From Padua to the Trianon*, Budapest, 1990, p. 63 și următoarele; Gy. Litván, *Documents des relations Franco-Hongrois des années 1917-1919*, în „Acta Historica”, 1975, 21, nr. 1-2, p. 191-192; Ivo Lederer, *Yugoslavia at the Paris Peace Conference*, New Haven, London, 1963, p. 121-122; Gheorghe Iancu, *Contribuția*, p. 92-94; Idem, *The Ruling Council*, p. 18-21; Idem, *Officiers supérieurs français en mission dans la Transylvanie des années 1918-1919*, in: *La présence française en Roumanie pendant la Grande Guerre*. Éditeurs George Cipăianu, Vasile Vesa, Cluj-Napoca, 1997, p. 157-162; Gheorghe Iancu, G. Cipăianu, *La consolidation de l'Union de la Transylvanie et de la Roumanie (1918-1920). Témoignages français*, București, 1990, p. 21-25; Bogdan Krizman, *The Belgrade Armistice of 13 November 1918*, „The Slavonic and East European Review”, 1970, 48, nr. 110, p. 67-87; Glenn E. Torrey, *Henri Mathias Berthelot, Soldier of France. Defender of Romania*, Iași, Oxford, The Center of Romanian Studies, 2001, p. 275-276.

trimiterea unui reprezentant la Belgrad, în persoana lui Valeriu Braniște. Inițiativa nu avea nici o șansă de izbândă, pe de o parte fiindcă V. Braniște, după lunile de închisoare de la Seghedin, era bolnav. În plus nu credem că ar fi fost acceptat la tratative. C.N.R.C. a întreprins, apoi, un alt pas înainte, unul pragmatic, cu o vădită tentă politico-administrativă, chiar de suveranitate națională. La 9 noiembrie 1918 el a cerut guvernului maghiar să-i predea puterea de guvernare asupra a 26 comitate. „Gestul” românilor viza direct și desfășurarea tratativilor de la Belgrad, întrucât căuta să demonstreze că delegația maghiară nu era îndreptățită să se prezinte ca purtătoare de cuvânt și a românilor de pe aceste teritorii, fapt subliniat ulterior în mai multe documente românești. Chiar fără efecte imediate, demersul menționat probează cunoașterea de către C.N.R.C. a realităților complexe ale momentului istoric și era o continuare a demersurilor politico-naționale românești din 12 și 18 octombrie 1918.

A doua zi, 10 noiembrie 1918, România, practic, a reintrat în rândurile Aliaților. Franchet d’Esperey părăsise Belgradul la 9 noiembrie, dar discuțiile cu privire la textul armistițiului nu se încheiaseră, iar sârbii nu încetaseră acțiunile militare. Ar fi putut fi invitați delegați români la Belgrad este o chestiune care se poate comenta măcar din două puncte de vedere. *De iure* România nu era încă putere Aliată, ci doar de facto. În plus, distanța în spațiu ar fi permis să se ajungă la Belgrad? Ar fi putut guvernul român desemna un ardelean să-l reprezinte la discuții? Acestea sunt doar supoziții. Le-am relevat, totuși, fiindcă statul român a declarat constant că n-a fost participant la tratativele de la Belgrad și de aceea nu se vedea obligat să respecte în totalitate actul elaborat.

Mai remarcăm că deși Instrucțiunile trimise de guvernul francez generalului Franchet d’Esperey, indicau ca armistițiul să se refere doar la aspecte militare, în text au fost înscrise și prevederi de natură politică și administrative¹⁷.

Surprinzător ni se pare și faptul că generalul francez primise textul armistițiului de la Padova, dar n-a știut nimic de tratatul încheiat de România cu Antanta în anul 1916¹⁸. Noi apreciem că unele dispoziții ale lui au fost întru-

¹⁷ „Administrația civilă va rămâne în mâinile guvernului actual”; „aliații nu vor interveni în administrația interioară a statului ungar”.

¹⁸ Arhivele Naționale, Direcția județeană Sibiu, fond Alexandru Vaida-Voevod. Corespondență. Scrisoarea lui Vaida-Voevod adresată lui Iuliu Maniu, 12-16 septembrie 1919; Gh. Iancu, *The Ruling Council*, p. 20; Alexandru Vaida-Voevod, *Scrisori de la Conferința de Pace. Paris-Versailles, 1919-1920*, ediție îngrijită, studiu introductiv Mircea Vaida-Voevod, Cluj-Napoca, 2003, p. 378.

câtva favorabile Românilor, altele, dimpotrivă, au însemnat obstacole în procesul de instituire a suveranității statului român în Transilvania. Prevederea potrivit căreia armatele maghiare trebuiau să se retragă până la linia Mureșului, trupe aliate putând intra în spațiul respectiv, a permis trupelor române, socotite de facto aliate de către Puterile Aliate, să treacă nestingherite, la jumătatea lunii noiembrie 1918, Carpații și să afluiască în Transilvania. Era prima mică picătură de eroism și patriotism care cădea pe solul transilvan și care s-a amplificat continuu, și în ciuda zăgazurilor potrivnice care au încercat să-i oprească curgerea, s-a revărsat, finalmente, asemenea unui uriaș clocot incandescent, la începutul lunii august 1919, în Dunărea primitoare, care brăzda Budapesta. Stabilirea liniei de demarcație pe considerente de ordin geografico-strategic – foarte importante, de altfel, în cazul armistițiilor – a împărțit din start Transilvania în două entități teritoriale: una, controlată de statul maghiar, cealaltă de statul român, situație care nemulțumea ambele părți. De un control al statului român se putea vorbi doar sub aspect militar, deoarece administrația civilă ar fi trebuit să rămână sub autoritate maghiară până la decizia Conferinței de Pace, trupele aliate neputându-se implica în acest domeniu.

Din acel moment a început o dispută acerbă politico-diplomatică și chiar militară, între România și Ungaria privitoare la Transilvania, similară cu cele dintre Ungaria și Iugoslavia, Ungaria și Cehoslovacia.

Înainte de a prezenta activitatea concretă a Consiliului Dirigent de instituire a autorității statului român, ca delegat al acestuia în teritoriile unite cu România la 1 Decembrie 1918, redăm succint poziția adoptată de minoritățile naționale din zonă față de actul de la Alba Iulia¹⁹. Din aceasta se degajă, firesc, atitudinea din rândurile juriștilor din Transilvania față de procesul amintit.

Destrămarea monarhiei dualiste în toamna anului 1918 și mersul ascendent al mișcării naționale românești spre unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România, act înfăptuit la 1 Decembrie, sub forma unui

---

¹⁹ Gh. Iancu, *The Position of the Ethnical Minorities Towards the Union of Transylvania with Romania*, in: *La fin de la Première Guerre Mondiale et la nouvelles architecture géopolitique européenne*, sous la direction de George Cipăianu, Vasile Vesa, Press Universitaire de Cluj-Napoca, 2000, p. 213-228; Idem, *Problema minorităților entice din România în documente ale Societății Națiunilor (1923-1932). Le problème des minorités ethnique de Roumanie dans des documents de la Société des Nations (1923-1932). Ethnic Minorities from Romania in Documents from the League of Nations (1923-1932)*, Cluj-Napoca, 2002, p. 21-30.

plebiscit spontan, au determinat, au impus chiar, celorlalte etnii din teritoriu elaborarea unor strategii care să corespundă și să reflecte interesele lor naționale. Elemente și factori de ordin statal, de natură istorică, politică, culturală, religioasă, din zona mentalităților individuale sau colective, au stat la baza stabilirii planurilor și modalităților de acțiune. Fiecare grup etnic a acționat pragmatic, într-un cadru intern și extern, deloc static. Considerentele raționale, de ordin practic, de moment sau de perspectivă, au fost decisive în inițierea acțiunilor socotite utile și necesare. Sentimentalismele n-au fost cultivate de nici o parte în acele vremuri de profunde transformări.

Rezoluția de la Alba Iulia prevedea largi drepturi democratice pentru minoritățile etnice din Transilvania.

S-a discutat și se mai discută, în literatura de specialitate, dacă punctele 1 și 2 din punctul III din Rezoluție ar fi trebuit să se regăsească în integralitatea lor în textul Constituției României din anul 1923. Legea fundamentală a țării proclama egalitatea deplină a tuturor locuitorilor, fără a mai face însă referiri la popoare, ceea ce a generat nemulțumiri în rândul minorităților etnice. Oricum, un act elaborat doar într-o provincie a țării – în cazul nostru Rezoluția de la Alba Iulia – nu era obligatoriu să dobândească o aplicabilitate la nivelul întregii țări, în toate formulările sale.

La scurt timp după adoptarea Rezoluției ziarul „Telegraful român”, referindu-se la raporturile care trebuiau să se statornicească între poporul român și minorități, scria în numărul din 10 decembrie 1918: „Suntem datori în aceste zile mari să ne gândim și la concetățenii noștri de altă limbă și lege, care de acum înainte vor fi chemați să împartă cu noi binele și răul”, să-i convingem că „libertatea noastră n-are să însemne pentru ei sclăvie, ci din contră, libertate ca și pentru noi”. Oprindu-se ceva mai târziu, la 5 iunie 1920, asupra celor decise la Alba Iulia cu privire la drepturile minorităților, Sextil Pușcariu nota în Memoriile sale: „Instinctul sănătos politic al poporului nostru a hotărât, la Alba Iulia, care trebuie să fie ținuta noastră față de minorități. Cei ce au gustat din belșug pâinea amară a asupriților au decretat toleranța absolută în momentul în care deveneau stăpânitori”²⁰.

Conținutul democratic al Rezoluției în chestiunea pe care o abordăm a fost receptat diferit de minoritățile etnice din Transilvania, atitudine generată categoric și de punctul I al Rezoluției care decreta schimbarea apartenenței statale a Transilvaniei. În consecință, cel puțin în perioada imediat următoare, prevederile

---

²⁰ Sextil Pușcariu, *Memorii*, Ediție de Magdalena Vulpe, București, 1978, p. 500

democratice n-au avut nici o rezonanță în rândurile populației maghiare, fapt absolut explicabil întrucât ei deveneau din națiune dominantă, minoritate.

În schimb, după încheierea Tratatului de pace de la Trianon, prin care unirea Transilvaniei cu România dobânda o consacrare internațională, speranțele maghiare de revenire la realități teritoriale anterioare lui 1 Decembrie 1918 s-au năruit. Din acel moment, prevederile Hotărârii de Unire cu privire la minorități vor fi invocate, cu consecvență, de reprezentanți ai maghiarilor, de pretutindeni și de oricând, ca un element de sprijin în susținerea revendicărilor politice, economice, cultural-religioase ale maghiarilor din România.

Pentru celelalte etnii, pentru care granițele în care trăiau nu însemnau cel mai important factor, prevederile amintite puteau însemna un început în încercarea de a-și apăra interesele naționale, în noua configurație politico-statală.

În cazul sașilor din Transilvania s-a înregistrat o schimbare radicală de opțiune politică în intervalul octombrie 1918 – ianuarie 1919. La 29 octombrie 1918 Comitetul Central Săsesc Lărgit (erweiterte Sächsische Zentralausschuss) s-a pronunțat pentru menținerea comunității săsești în cadrele statului maghiar, pentru ca la 8 ianuarie 1919, la Mediaș, să se decidă aderarea la actul unirii Transilvaniei cu România. Evenimentele interne și externe desfășurate în acel interval, analiza lor lucidă, acțiunile proprii întreprinse de liderii sașilor, demersurile lor pe lângă Consiliul Dirigent care le-a promis satisfacerea intereselor etnice, au condus la hotărârea de la Mediaș.

Șvabii au aderat la statul român abia în august 1919, după tratative cu Consiliul Dirigent, influențați și de sași și în condițiile în care devenise evident că Banatul va fi împărțit între România și Iugoslavia.

Evreii au rămas în expectativă până la încheierea tratatului de pace de la Trianon.

Statul român și-a impus autoritatea în Transilvania în câteva etape, neprestabilite, impuse de traseul liniei de demarcație și de înțelegerile cu Comandamentul Armatei Aliate din Orient și cu Comandamentele militare franceze din Banat și Arad.

Inițial, linia demarcațională urma cursul Mureșului²¹. În urma discuțiilor de la Cluj, din 31 decembrie 1918 – armata română intrase în oraș la 24 decembrie – dintre generalul Henri Mathias Berthelot și Apáthy István, reprezentantul guvernului maghiar în Transilvania, ea s-a „așezat” pe linia: Baia Mare – Cluj – Deva și a fost acceptată de guvernul francez și de generalul

---

²¹ Vezi pentru considerațiile următoare Gh. Iancu, *The Ruling Council*, p. 103-105.

Franchet d'Esperey, cei care stabiliseră prima linie. Trupele române, în pofida protestelor guvernului maghiar, au trecut și această linie, intrând în Baia Mare, Sighet, Huedin, Zalău și atingând localități din vestul Munților Apuseni. În consecință, situația devenise foarte tensionată. La 23 ianuarie 1919, guvernul maghiar a decis să se opună cu armele unor noi înaintări românești. Franchet d'Esperey ordonase la 21 ianuarie trupelor române să-și oprească marșul, iar nota lui George Clemenceau din 28 ianuarie a determinat oprirea armatei române pe linia: Sighet – Baia Mare – Zalău – Ciucea, care a fost respectată până la începerea campaniei militare române în 16 aprilie 1919. În urma succeselor repurtate armata română a atins linia Tisei. Statul român și-a motivat înaintarea trupelor sale în Transilvania pe Actul de Unire, pe decretul-lege nr. 3632 din 11/24 decembrie 1918 și prin hotărârea de a stăvili vexațiunile la care erau supuși românii aflați dincolo de linia de demarcație. Atacul guvernului comunist de la Budapesta, din 20 iulie 1919, n-a readus Transilvania sub controlul statului maghiar. Armata română a fost brațul înarmat care a salvat Hotărârea de Unire de la Alba Iulia. Realitățile din Banat și Arad le vom prezenta în altă parte a materialului.

În acțiunile concrete de preluare a instituțiilor de stat maghiare și de organizare a unora românești un rol deosebit l-au avut prefectii județeni și ai orașelor cu drept de municipiu, numiți de Consiliul Dirigent. Astfel că nu va fi nici o surpriză sa-i întâlnim implicați direct în impunerea justiției românești în Transilvania²².

Etapele ce se pot stabili în acest proces, care nu concordă în toate cazurile cu momentele concrete de preluare și introducere a administrației românești în județele Transilvaniei, sunt următoarele: decembrie 1918 – ianuarie 1919, martie-aprilie și mai-iulie 1919. Cele mai multe numiri de prefecti s-au făcut în prima etapă, și au avut în vedere cele 15 județe aflate sub controlul nemijlocit al Consiliului Dirigent. La propunerea șefului Resortului de interne, la 29 decembrie 1918, au fost numiți prefectii: Octavian Vasu (jud. Făgăraș), Nicolae Comșa (jud. Sibiu), Toma Vasinca (jud. Hunedoara), Ioan Pop (jud. Alba), Zosim Chirtop (jud. Turda-Arieș), Gavril Tripon (jud. Bistrița-Năsăud), Dionisie Roman (jud. Târnava Mare). În cursul lunii ianuarie 1919 au fost numiți: Marcian Căluțiu (jud. Târnava Mică), Ioan Vescan (jud. Mureș-Turda), Simion Tămaș (jud. Cojocna), Teodor Mihali (jud. Solnoc-Dabâca), toți în data

---

²² Vezi pentru toate numirile Gh. Iancu, *Contribuția*, p. 131-132.

de 11 ianuarie, Silviu Moldovan (jud. Ciuc), în 9/22 ianuarie, George Baiulescu (jud. Brașov), Nicolae Vecerdea (jud. Trei-Scaune).

În cea de-a doua etapă s-au făcut numirile pentru județele: Sălaj (George Pop), Sătmar (Alexandru Racoți), Bihor (Ioan Ciordaș) și Arad (Iustin Marșieu) în data de 14/27 martie 1919. În 28 aprilie 1919 a fost instalat ca prefect al județului Maramureș Vasile Chiroiu.

Și, în sfârșit, în intervalul mai-iulie, în 5 mai s-a numit Ioan Marcus, ca delegat al Consiliului Dirigent pentru preluarea puterii și organizarea serviciilor publice în județul Bichiș, tot în mai, George Dobrin în județul Caraș-Severin, la 12 iunie Gheorghe Popoviciu, în aceeași calitate pentru județul Cenad, iar la 25 iulie Aurel Cosma pentru județul Timiș-Torontal. Mult mai târziu, la 4 februarie 1920, a fost numit prefect al județului Odorhei, cu data de 1 noiembrie 1919, delegatul de până atunci, Valer Neamțu.

În conformitate cu legile în vigoare, orașele cu drept de municipiu erau conduse de către un prefect, diferit de cel al județului din care făcea parte orașul. La 29 decembrie 1918/11 ianuarie 1919 au fost numiți: Valentin Poruțiu, prefect al orașului Cluj și fostul primar Albert Dörr, prefect al Sibiului. Prefectul orașului Târgu Mureș a fost numit la 3/16 ianuarie 1919 Eugen Bran, iar al orașelor Arad și Oradea au fost numiți în aceeași zi de 23 septembrie 1919 Romul Veliciu, respectiv Nicolae Zigre. În 2 octombrie 1919 Consiliul Dirigent l-a desemnat pe Stan Vidrighin ca prefect al orașului Timișoara.

Preluarea și organizarea administrației românești în orașele Transilvaniei, operațiuni încredințate de Consiliul Dirigent prefectilor, s-au desfășurat treptat, în relație cu extinderea autorității statului român asupra regiunilor transilvănene.

Într-o primă fază în lunile ianuarie-martie 1919 s-a instituit administrația românească în cele 15 județe asupra cărora până la mijlocul lunii ianuarie 1919 Consiliul Dirigent, în numele statului român, putea dispune²³.

În cazul teritoriilor rămase dincolo de linia demarcațională situațiile, și deci și momentele preluării administrației, s-au prezentat diferit. În regiunile sălăjene, bihorene și sătmărene, unde administrația a rămas sub controlul guvernului maghiar, lucrurile s-au schimbat în cursul lunii aprilie 1919. În județul Arad, administrația maghiară se exercita sub supravegherea trupelor franceze, situație ce se va prelungi până în vara anului 1919. În județul Caraș-Severin, după retragerea trupelor sârbești intrate în Banat începând cu 17

---

²³ Alba Inferioară, Bistrița-Năsăud, Brașov, Ciuc, Cojocna, Făgăraș, Hunedoara, Mureș-Turda, Odorhei, Sibiu, Solnoc-Dobâca, Târnava Mare, Târnava Mică, Treiscaune, Turda-Arieș.

noiembrie 1918, se va institui o administrație franceză, sub controlul căreia se menținea o parte a vechii administrații, și care va fi înțința pâna la sfârșitul lunii mai 1919, în timp ce în viitorul județ Timiș-Torontal administrația sârbească va fi înlocuită în iulie 1919.

Mai remarcăm că instaurarea administrației românești în diferitele regiuni ale Transilvaniei n-a fost condiționată nemijlocit de prezența trupelor române în acele locuri. Astfel, dacă în orașul Arad armata română a intrat la 17 mai 1919, administrația românească impunându-se mai târziu, în Banat organizarea administrației a precedat sosirea trupelor române.

Resortul de Interne era cel care era înștiințat cu promptitudine despre efectuarea preluării și despre modul de desfășurare.

La propunerea prefectilor Consiliul Dirigent va face, începând cu 16/29 ianuarie 1919, numiri de subprefecți, conducătorii în fapt ai administrației. Așa după cum prefectii au fost numiți pe rând, același lucru s-a întâmplat și în cazul subprefecților, cauzele fiind similare.

La 1918 în cadrul statului român se găseau în vigoare mai multe legislații, rezultat al dezvoltării politice anterioare diferite. Însăși pe teritoriul Transilvaniei nu se întâlnea în domeniul dreptului civil un cod unitar. Pe o parte a teritoriului se aplica dreptul civil maghiar, pe o alta codul civil austriac din 1811, modificat în 1876. Se adăugau legile civile maghiare și ordonanțele regale și ministeriale de la 1867 la 1918, pentru întreaga Transilvanie²⁴. Menținerea acestei situații de la nivelul Transilvaniei și al întregii țări ducea la conflicte de legi inter-provinciale, făcea dificilă cunoașterea și aplicarea unitară a legilor în țară. În consecință, problema unificării legislației s-a impus din considerente politice, sociale și juridice ca un deziderat vital, ce se vrea a fi grabnic rezolvat²⁵.

În fața Consiliului Dirigent s-a pus din primul moment chestiunea principală de mare importanță de a stabili sau elabora sistemul de acte normative, cu care să dirijeze sferile de activitate din Transilvania, rămase în competența sa. Era

---

²⁴ George P. Docan, *Minoritatea. Legislația ungară din Transilvania în comparație cu legislația română*, București, 1924, p. 7-17; Grigore Lahovari, *Justiția în Banat*, „Curierul judiciar” (București), 1921, nr. 10, p. 145-146; Aurelian R. Ionașcu, *Problema unificării legislației civile în cugetarea juridică românească (1919-1941)*, „Pandectele române” (București), 1942, partea a IV-a, p. 147.

²⁵ A. R. Ionașcu, *Problema unificării*, p. 147 și următoarele; Ovid Sachelarie, Valentin Al. Georgescu, *Unirea din 1918 și problema unificării legislației*, „Studii. Revistă de Istorie”, 1968, 21, nr. 6, p. 1185-1198; Gh. Iancu, *Unificarea legislativă. Sistemul administrativ al României (1919-1939)*, în: *Dezvoltare și modernizare în România interbelică 1919-1939*, coordonatori Vasile Pușcaș, Vasile Vesa, București, 1988, p. 39-49.

vorba fie de a se extinde legislația din România, fie de a se menține vechile legiuri, cu modificările care se impuneau, până la o unificare generală, pe un plan superior, pe baza unei sinteze. În acel moment a prevalat atât pe plan european cât și național curentul de opinie care se pronunța împotriva extinderii imediate a unei legislații socotită ea însăși susceptibilă de înnoiri, punându-se speranțele în unificarea legislației, în elaborarea cât mai neîntârziată a unor coduri unitare, rezultat al valorificării aspectelor valoroase de pe tot cuprinsul țării. Întrucât această speranță nu s-a împlinit atât de repede pe cât era de așteptat de societatea românească, tot mai multe voci se vor pronunța în timp pentru o extindere cât mai neîntârziată a legilor din vechea Românie și în restul țării.

Fără să urmărim în cadrul acestei lucrări procesul unificării legislației – chestiune mult dezbătută în literatura de specialitate – se poate constata că acest proces îndelungat s-a realizat atât printr-o extindere expresă cât și prin întocmirea de noi coduri.

Consiliul Dirigent, în consens cu opinia dominantă impusă la nivelul întregii țări, prin primul său act fundamental, Decretul I din 24 ianuarie 1919 (Anexa I) a hotărât că „Legile, ordonanțele, regulamentele și statutele legale, emenate înainte de 18 octombrie 1918, rămân în interesul ordinei publice și pentru a asigura continuitatea de drept, până la altă dispoziție, în mod provizoriu”, cu excepțiile ce se vor indica. Aceasta însemna că legile „deși emanau de la factori străini [...] au fost investite prin voință românească cu puterea de norme obligatorii” pentru Transilvania²⁶. Într-o asemenea situație, unificarea administrativ-instituțională care se va înfăptui treptat a fost un proces unic cu același țel final, dar pornit din două direcții ce nu se stânjeneau ci, dimpotrivă, se completeau grăbind dispariția particularităților locale. Una pornea dinspre guvern spre instituțiile din Transilvania, și a doua de la nivelul Consiliului Dirigent și al instituțiilor sale subordonate spre o integrare în vechea Românie. Paralel cu aceste direcții – pe care le-am numi oficiale – s-au întâlnit numeroase inițiative ale diverselor categorii de specialiști, care prin conlucrarea lor și prin constituirea de organisme unice, contribuiau la accelerarea procesului amintit.

În Transilvania, instanțele judecătorești erau judecătoriile de ocol (rurale și urbane), tribunalele, Curțile de Apel, Curțile cu jurați, autoritățile administrative

---

²⁶ Camil Negrea, *Evoluția legislației în Transilvania de la 1918 până astăzi*, Sibiu, 1943, p.8

²⁷ Alexandru Marta, *Organizația judecătorească în Transilvania, Banat și părțile ungurene în comparație față de Vechiul Regat*, Cluj, 1922, p. 3-35; V. Covaci, M. Apan, *Instituțiile*

investite cu drept de jurisdicțiune, arbitrii instituți în cadrul Camerelor de Comerț.

Pentru a fi înțelese mai ușor realitățile din justiție oferim câteva detalii despre personalul și organizarea instituțiilor juridice din Transilvania de până la 1 Decembrie 1918²⁷.

Judecătorii de ocoale, judecătorii de tribunale, consilierii de la Curțile de Apel, consilierii de la Curtea de Casație, procurorii de la parchete, prim-președinții și președinții de senat (secții), de la tribunale, Curțile de Apel și Casație erau magistrați și făceau parte din ordinul judecătoresc.

a) personal auxiliar, funcționarii judecătorești erau: notarii, practicanții, experții, translatorii, interpreții

b) personal de administrație erau: conducătorii cărților funciare, arhivarii, registratorii, expeditorii, administratorii de închisori, copisti, executorii, experții.

Judecătoriile de ocol au fost organizate prin legea XXXI din 1871, modificată prin legea XVII din 1891.

Potrivit legii din 1871 funcționau 360 de judecătorii în întreaga țară, numărul lor schimbându-se prin legile XXVII din 1873 și III din 1885.

În momentul Unirii judecătoriile de ocol erau de două tipuri:

- urbane, erau doar 2, una în Cluj și cealaltă la Oradea și erau pentru întreg orașul

- rurale, câte o judecătorie de ocol rurală funcționa și în orașele Cluj și Oradea, pentru comunele rurale fixate prin lege.

În orașele: Sighet, Satu-Mare, Zalău, Arad, Timișoara, Lugoj, Caransebeș, Deva, Sibiu, Brașov, Târgu Mureș, Odorhei, Bistrița, Dej, Turda, Alba Iulia, Dumbrăveni se afla câte o judecătorie de ocol pentru oraș, cuprinzând și comunele rurale. În alte localități erau judecătorii pentru reședință (oraș sau nu) și pentru comune rurale.

Personalul judecătoriilor de ocol se compunea dintr-un judecător-șef, atâția judecători câți a considerat legiuitorul că sunt necesari, 1 notar, unul sau mai mulți conducători de cărți funciare, 1 conducător al registrului principal, 1 conducător de birou, care era și arhivar, unul sau mai mulți copisti.

---

judecătorești din Transilvania în perioada dualismului (1867-1918), in: *Culegere de referate*, Direcția Generală a Arhivelor Statului, București, 1971, p. 91-108. Îi mulțumesc din inimă domnului Apan pentru că a avut amabilitatea să-mi trimită articolul menționat, fiindcă Timpul a „evaporat” volumul din bibliotecile clujene.

Instanțele de apel pentru deciziile judecătorilor de ocol erau tribunalele. Ele au fost organizate prin legea XXXI din 1871, modificată prin legea XVII din 1891. Potrivit legii din 1871 la nivelul țării erau 102 tribunale. În Transilvania numărul lor a fost de 21. Ele funcționau doar ca primă instanță. Prin legea XVIII din 1893 ele au fost considerate și ca instanțe de apel. Dacă în Regatul României circumscripția fiecărui tribunal avea aceeași întindere cu circumscripția administrativă a județului, în Transilvania situația nu era identică. Jurisdicția unui tribunal se putea exercita și asupra altui județ decât cel în care își avea reședința.

Tribunalele lucrau în senate (secții) cu 3 membri, care erau în număr de 6. La fiecare tribunal era și un post de președinte de secție.

Numărul judecătorilor și al personalului auxiliar de la tribunale se stabilea de Ministerul de Justiție, în timp ce în România erau stabiliți prin decrete-lege. Conducătorii de tribunale se numeau președinți.

Curțile de Apel erau instanțele de apel față de hotărârile tribunalelor aduse în prima instanță și foruri de a treia instanță față de hotărârile în prima instanță aduse de judecătorii de ocol, sau față de hotărârile aduse de tribunale în a doua instanță – dacă revizuirea se admitea de lege.

Potrivit legii LIV din 1868 pe teritoriul Ungariei erau 2 Table regești (Curți de Apel) la Budapesta și Târgu Mureș. Prin legea XXV din 1890 aceste instanțe au fost dizolvate, în locul lor s-au înființat 11 Curți de Apel, din care 4 în Transilvania. În cadrul Curților de Apel funcționau 2 secții: civilă și penală.

Circumscripțiile teritoriale erau:

1. Clujul, cu tribunalele: Cluj, Alba Iulia, Bistrița, Dej, Deva, Sibiu, Turda
2. Oradea, cu tribunalele: Oradea, Satu Mare, Sighet, Zalău
3. Târgu Mureș, cu tribunalele: Brașov, Dumbrăveni, Odorhei, Târgu Mureș, Miercurea Ciuc și Târgu Secuiesc
4. Timișoara, cu tribunalele: Arad, Caransebeș, Lugoj, Timișoara

Decretul I al Consiliului Dirigent, prin care se mențineau vechile legiuri, cu modificările ce se impuneau, cuprindea și dispoziții care se refereau nemijlocit la justiție, determinând sensibile schimbări. Se scoteau, printre altele, din vigoare dispozițiile potrivit cărora judecătorii și notarii nu puteau fi transferați fără consimțământul lor. În conformitate cu prevederile Decretului I au fost menținute în vigoare și legile în materie de justiție, atât cele materiale cât și cele formale.

---

²⁸ „Patria” (Sibiu), I, nr. 7 din 9/22 februarie 1919.

S-au păstrat astfel gradele de jurisdicțiune cu atribuțiile ce le aveau, precum și organizarea internă a magistraturii.

„Devenind justiția românească – remarca Aurel Lazăr – am fost nevoiți să menținem pentru scurt timp legile bune, rele, care au fost până acum în vigoare; ținta va fi înlocuirea în mod treptat a acelor legi cu altele, care izvorând din conștiința de drept a poporului nostru, prin respectarea considerentelor politice [...] vor pregăti unificarea înțeleaptă a justiției neamului românesc”²⁸. Dar noua situație politică impunea – după opinia lui A. Lazăr – înfăptuirea unor importante modificări, cerute de mai multe considerente: constituționale, în sensul că unirea Transilvaniei cu România a schimbat situația constituțională a acestor teritorii, ceea ce trebuia să se reflecte și în organizarea justiției; prin desprinderea Transilvaniei din fosta Ungarie lipseau autoritățile centrale de justiție, astfel încât era nevoie de o Curte de Casație, de un Contencios administrativ, de un Consiliu superior de disciplină pentru avocați și, în sfârșit, pe considerentul că acele legi care erau inspirate de tendința de oprimare a unor națiuni din Ungaria trebuiau abrogate, asigurându-se în același timp o reabilitare și despăgubire a celor loviți de ele.

Toate acestea se vor putea realiza doar treptat, după instituirea controlului Consiliului Dirigent, a Resortului de Justiție²⁹, asupra tuturor instanțelor judiciare din Transilvania, fapt care s-a realizat în mai multe etape.

Într-o primă etapă, prin Ordonanța 121 referitoare la judecători, avocați și notari publici s-a extins jurisdicția statului român asupra instanțelor judiciare din cele 15 județe aflate în acel moment sub controlul efectiv al Consiliului Dirigent, instanțe subordonate Curților de Apel Cluj și Târgu Mureș (Anexa II). Ordonanța, ale cărei prevederi vor sta la baza întregului proces de preluare a

²⁹ Șeful Resortului de Justiție a fost Aurel Lazăr, până la 21 septembrie 1919, când și-a prezentat demisia. Locul lui a fost luat de Emil Hațieganu. Secretar general a fost numit în ședința Consiliului Dirigent din 5 februarie 1919, Alexandru Marta, care și-a ocupat postul la 1 martie. Șef de secție a fost Ioan Papp. Consilieri au fost: Cornel Crăciunescu la Direcția juridică civilă, Victor S. Andru la cea penală, și Ion Iancu la cea de contabilitate, Iuliu Maniu, *Unirea Ardealului*. Conferință ținută la Radio București 1934, Cluj, 1934, p. 49. În articolul din Anuarul pe anul 1975 din prudență n-am indicat numele autorului; I. Papp, *Instaurarea justiției românești în Ardeal*, „Transilvania” (Sibiu), 1945, 76, nr. 1-2, p. 3-4 (În continuare: I. Papp, *Instaurarea*).

³⁰ „Eu, XY, jur că voi fi credincios lui Ferdinand I, regele României și Consiliului Dirigent, că voi păstra [respecta] legile și ordinațiunile țării, că voi asculta de superiorii oficiului meu, că datorințele împreunate cu oficiul meu le voi împlini cu conștiinciozitate punctuoasă, că voi promova binele țării și al cetățenilor și că voi păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Muzeul de Istorie a Transilvaniei, *Inu. M.* 168, Proces-verbal din 15/28 ianuarie 1919.

justiției, mai cuprindea și dispoziții privind activitatea organelor judiciare în noile condiții politice, ca și obligativitatea pentru personalul juridic (magistrați, procurori, avocați, notari publici) de a depune jurământul de fidelitate față de statul român. Cei care prestau jurământul își puteau continua activitatea, păstrându-și în același timp toate drepturile dobândite până atunci.

Este de observat că în Ordonanța nr. 121 începutul textului jurământului nu este identic cu cel stabilit în ședința Consiliului Dirigent din 15/28 ianuarie 1919³⁰. În acele momente de căutări, acomodările se făceau din mers. S-a mai chibzuit și s-a decis ca după numele suveranului țării să urmeze „Statul român” și nu Consiliul Dirigent, fiindcă în realitate cei doi termeni nu erau în raporturi de egalitate.

În 10 decembrie 1918 s-a discutat pentru prima dată într-o ședință a Consiliului Dirigent chestiunea depunerii jurământului de credință față de statul român de către funcționarii fostului stat maghiar. S-au manifestat o varietate de situații. Nu am întâlnit însă cazuri în care cei care ar fi refuzat depunerea jurământului ar fi fost amenințați cu internarea sau cu expulzarea imediată, așa după cum afirmă I. Mocsy³¹.

După adoptarea Ordonanței 121 printr-un Ordin circular din 8 februarie 1919, semnat de Aurel Lazăr, adresat judecătorilor șefi se explicitau prevederile Ordonanței și se dădeau îndrumări detaliate cu privire la procedura de urmat în procesul de preluare a judecătorilor: „Vă rog ca fără amânare să convocați pe toți judecătorii, notarii și funcționarii subalterni ai judecătorilor, în ședință veți comunica celor prezenți preluarea oficiului... Veți accentua, în special de la început că scopul și dorința Consiliului Dirigent sunt ca trecerea justiției sub imperiu român să se înfăptuiască pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orîșice jignire a intereselor publicului ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc, a funcționarilor justiției și a corpului avocaților”³².

La 26 februarie 1919 s-a fixat ziua de 1 martie ca început al procesului de preluare a instanțelor judecătorești din județele aflate sub jurisdicția Curților de Apel Cluj și Târgu Mureș.

---

³¹ István I. Mocsy, *The Effects of World War I. The Uprooted: Hungarian Refugee and Their Impact on Hungary's Domestic Politics, 1918-1921, Social Sciences Monograph*, Brooklyn College Press. *War and Society in East Central Europe*, vol. XII, 1983, p. 38.

³² Arhivele Naționale, Direcția Județeană Cluj, fondul *Resortul Agriculturii*, mapa 2/1919.

„Părțile” erau pregătite pentru confruntări, care se anunțau aprige, atât sub raportul argumentelor juridice de drept intern și internațional, cât și în cel al acțiunilor concrete.

Statul român își baza demersurile pe Hotărârea de Unire de la Alba Iulia și pe Decretul-lege de recunoaștere a Unirii.

Juriștii maghiari, evrei și, un timp, șvabi și-au stabilit atitudinea invocând prevederi ale Convențiilor de la Haga din anii 1899 și 1907 și ale Armistițiului de la Belgrad. Această poziție le-a fost fixată – în opinia lui I. Papp – de centrul politic al rezistenței pasive maghiare din Cluj. István Apáthy, comisarul guvernamental la Cluj, până la arestarea sa în 15 ianuarie 1919, i-a sfătuit pe funcționarii maghiari – lucru valabil și pentru magistrați – să nu depună jurământul față de statul român, încurajându-i că vor fi sprijiniți de guvernul maghiar³³. Susținem și noi această opinie, fiindcă parcurgând documentele pe care le publicăm surprinde similitudinea argumentelor și chiar a frazelor rostite de juriștii maghiari. Din punctul lor de vedere această unitate de acțiune pare firească. I. Papp continua „că ei au procedat așa ... pătrunși cu toții de același gând premeditat și diavolesc de a zădărnici funcționarea instanțelor, organizarea și consolidarea Justiției române, producându-se nemulțumiri și turburări în populație, ca apoi cu asemenea argumente de dovada incapacității Românilor de organizare a serviciilor publice să poată opera prin reprezentanții lor la Conferința de pace, contra unirii Transilvaniei cu Țara Românească”³⁴.

Indiferent de intenții și situații, două lucruri se cer a fi subliniate. Unu, efortul extraordinar al Consiliului Dirigent de a prelua și de a ține în activitate instituțiile judiciare și doi, poziția delicată în care s-a aflat personalul juridic maghiar. Rațiuni politice, conștiința națională, respectarea jurământului depus față de guvernul maghiar, statutul lor în cadrul comunității maghiare locale („patriot” sau „trădător”), grija zilei de mâine, rămânerea în teritoriu sau plecarea în Ungaria au fost chestiunile care i-a mistuit și care au dus la comportamente diferite.

Persoanele oficiale ale statului român implicate în preluări au fost: membri ai Consiliului Dirigent, prefecți, subprefecți, pretori, primari, președinți de Curți de Apel, de tribunale și judecătoria. În cazurile în care a fost nevoie au fost prezenți și reprezentanți ai armatei române și ai jandarmeriei.

³³ I. Papp, *Instaurarea*, p. 16.

³⁴ *Ibidem*.

Actele despre preluări s-au trimis Resortului de Justiție, prefectilor, președinților Curților de Apel și ai tribunalelor, în limbile română și maghiară.

Frazele în limba română sunt de multe ori greoaie, presărate cu arhaisme, cu expresii latinești, maghiare și germane. Explicația este simplă. Cei care le-au redactat nu urmaseră școli superioare în limba română și, în plus, n-au avut timpul fizic necesar pentru aprofundarea terminologiei juridice românești. A contat mai mult efectul decât aspectul.

Instaurarea justiției românești în Transilvania este o parte componentă a procesului amplu de integrare a tuturor domeniilor de activitate în România Mare. Abia apoi urmau demersurile pentru unificarea legislativ-instituțională.

Aceste fenomene își găsesc similitudini în evenimente petrecute în Cehoslovacia, Polonia, Regatul sârbo-croato-sloven și chiar în Franța. „The reintegration of Alsace-Lorraine was one of France’s most troubling postwar problems” – scrie Glenn E. Torrey³⁵. Acolo rezistența activă și pasivă germană s-a estompat treptat datorită acțiunilor echilibrate, dar ferme, ale generalului Henri Mathias Berthelot, numit în septembrie 1919 ca Guvernator Militar al orașului Metz și Comandant Suprem al teritoriilor Metz și Lorena³⁶.

Având în vedere că uneori situațiile întâlnite în decursul operațiunilor de preluare sunt complicate, ne-am hotărât să-l „ghidăm” pe cititor în înțelegerea

---

³⁵ Glenn E. Torrey, p. 309.

³⁶ *Ibidem*, p. 309-317.

³⁷ Documentele 1-4. Textele procesului-verbal și al Raportului către A. Lazăr, în limba română, sunt publicate în I. Papp, p. 12-15; vezi convorbirile avute de generalul francez Henri Patey, aflat în misiune în Transilvania, cu reprezentanții administrației maghiare și cu generalul Holban, în intervalul 24-29 ianuarie 1919, Gh. Iancu, G. Cipăianu, *La consolidation*, p. 183-184, 190-191.

Pentru dialogul avut de Patey cu Apáthy István în ziua de 23 ianuarie, p. 218-224. Pentru atmosfera din Cluj în lunile octombrie 1918 – ianuarie 1919 și mai ales privind activitatea Consiliului Național Maghiar și al Comandamentului General pentru Ungaria de Est, vezi Peter Weber, *De la Kolozsvar la Cluj. Ultimul episod al regimului ungar în „capitala” transilvană*, „Altera”, 1999, 5, nr. 77, p. 128-147. Pentru perioada de până la 1 Decembrie 1918, vezi Daniela Comșa, Eugenia Glodariu, Maria M. Jude, *Clujenii și Marea Unire*, Cluj-Napoca, 1998.

În momentul inaugurării clădirii Curții de Apel Cluj, statul maghiar a pus o placă cu următorul text: „Legyen ez épület allandü tüzhelye a nemzet mindenkor tanusított törvényiszteletének, jog es igazságszeretetének, és hirdetlje a biroi erényeknek”. („Fie acest edificiu vatră veșnică a respectului națiunii față de lege, a iubirii față de justiție și dreptate și vestitor al virtuților judecătorești”). Apreciem că sunt cuvinte demne de cele mai bune intenții

lor, oferindu-i în acest studiu detalii concise și exemple concrete despre aceste fenomene.

Prima instituție trecută sub controlul statului român, la 4 martie 1919 a fost tribunalul din Sibiu, oraș în care se afla sediul Consiliului Dirigent, eveniment asupra căruia nu vom insista acum.

Vom începe „balul” cu preluarea Curții de Apel Cluj, a tribunalelor și a judecătoriilor de ocol subordonate și-l vom continua cu demersurile întreprinse la instituțiile de la nivelul Curților de Apel Târgu Mureș (Anexa III), Oradea și Timișoara.

La 11 martie 1919 Pompei Micșa s-a prezentat la Curtea de Apel Cluj în calitate de președinte numit de Consiliul Dirigent și i-a solicitat locțiitorului președintelui Curții de Apel, Antonie Pozsoni, președintele fiind bolnav, să-i predea instituția³⁷. Acesta a refuzat. Peste o jumătate de oră el s-a întors însoțit de primarul Clujului, Iulian Pop, în calitate de delegat al prefectului municipiului Cluj, Valentin Poruțiu, și-l invită din nou pe A. Pozsoni să-i predea instituția. Este evident că demersul românilor nu l-a luat prin surprindere pe magistratul maghiar, întrucât el le-a citit o Declarație în limba maghiară coerentă, bine articulată și care putea servi ca model pentru alte împrejurări. Și era firesc să fie așa fiindcă disputa de la Cluj era urmărită cu sufletul la gură, nu numai în oraș, ci în întreaga Transilvanie, ca și la București și Budapesta. Era o uvertură cu ample semnificații.

Antonie Pozsoni și-a motivat refuzul de a preda instituția făcând apel la prevederi ale Convenției de la Haga, ale armistițiului de la Belgrad, la faptul că până în acel moment Conferința de pace nu adoptase decizii definitive cu privire la granițele Ungariei. „Trebuie să declar nejuste – conchidea el – orice

pentru înfăptuirea actului de justiție. Placa se găsește în patrimoniul Curții de Apel Cluj. Îi mulțumim, și în acest loc, doamnei vicepreședinte a Curții de Apel, Gabriella Purja, pentru că ne-a pus la dispoziție acest document și următorul la care ne vom referi.

După preluarea instituției de către statul român placa a fost dată jos.

Al doilea arbitraj de la Viena a reintegrat și Clujul în statul maghiar. Firesc, a reapărut și placa pe clădire, cu următoarea adăugire: „Az eredeti táblát a román mrgszállás alatt eltávolították. Ujból felállitatta a kir. Itélőtábla 1941-évben”. „Placa inițială a fost înlăturată sub ocupația română (s.n. – Gh. Iancu). A fost repusă de Tabla Regească de judecată în anul 1941”).

Este trist să constatăm că în pofida Tratatului de pace de la Trianon, care nu vorbește de un regim de ocupație ci de trecerea Transilvaniei, în sensul larg al cuvântului, în cadrele statului român, statul maghiar a considerat intervalul de timp de până la 30 august 1940 o *perioadă de ocupație românească*.

astfel de prevederi care tind la preluarea instanțelor de sub conducerea și supravegherea mea și care ar constrânge pe respectivii angajați ai justiției la călcarea credinței lor de cetățeni ai Statului unguresc”. Nu numai ca și conducător ci și ca magistrat el contesta dreptul statului român de a prelua instanțele judiciare din Transilvania. El a făcut referire și la textul Ordonanței lansată de Comandantul Diviziei a VII-a române din 24 decembrie 1918, la intrarea în oraș „prin care populația era asigurată că instituțiile de stat își vor continua activitatea conform legilor și normelor existente”.

Mesajul trupelor române de la Cluj era în ton cu Proclamația șefului Statului Major al Armatei, generalul Constantin Prezan, la trecerea Carpaților: „Pășind cu dragoste pe pământul Transilvaniei oștirea română vine în numele unor sfinte drepturi naționale și omenești pentru a garanta libertatea deplină a tuturor. Însuflețiți de aceste gânduri, asigurăm pe toți locuitorii pământului românesc până la Tisa și Dunăre, fără deosebire de neam și de lege, că vom păzi cu credință viața și avutul tuturor. Îndemnăm, deci, întreaga populație, ca sub pavăza oastei române, să-și continue ocupațiile obișnuite, astfel ca viața normală în sate și orașe să nu sufere nici o tulburare”³⁸.

Menținerea liniștii și a ordinii erau obiectivele stabilite de armata română. Din 24 decembrie 1918 și până în martie 1919 acestea s-au nuanțat și amplificat. În martie se făcea un pas înainte, precedat de instaurarea puterii politice românești, de punere în practică a hotărârilor de la Alba Iulia.

Primarul român al Clujului a relevat că fundamentul legal al acțiunii autorităților române este actul de la 1 Decembrie 1918. Intervenția simbolică a armatei și jandarmeriei române l-a determinat pe A. Pozsoni să predea Curtea de Apel și să părăsească clădirea.

P. Micșa l-a informat pe Aurel Lazăr că toți magistrații și personalul auxiliar maghiar au refuzat depunerea jurământului față de statul român. Același lucru l-au făcut și oamenii de serviciu. Un judecător sas și nou numiții Iuliu Popescu, judecător și Alexandru Pop, procuror general, au depus jurământul stabilit de

---

³⁸ Gh. Iancu, *Contribuția*, p. 96.

³⁹ La Haga s-au ținut două conferințe internaționale pentru pace în anii 1899 și 1907, la care a fost prezentă și România. Prima s-a desfășurat între 18-29 iulie și au participat 26 state. A doua s-a ținut între 15-18 octombrie, fiind prezente 44 state.

⁴⁰ „Monitorul Oficial” nr. 68 din 25 iunie/8 iulie 1900, p. 2953.

⁴¹ *Ibidem*, nr. 272 din 11 martie 1912, p. 12683. Vezi și *Aranjamentele internaționale ale României actualmente în vigoare, alcătuit la 21 mai 1925 de Const. B. Tiulescu, consul general*. in: *Politica externă a României. 19 prelegeri publice organizate de Institutul Social Român*, București, f.a., p. 655.

Ordonanța 121. Primele măsuri luate de președintele român au fost timide, dar treptat instituția și-a reluat activitatea.

Pe întreg parcursul preluării instanțelor judiciare juriștii maghiari au invocat constant articolele 43 și 45 din Regulamentul privitor la legile și la obiceiurile războiului pe uscat, Anexă la Convenție, adoptat de prima Conferință de pace de la Haga în 17/29 iulie 1899 și de cea de a doua Conferință pentru pace tot de la Haga, în același conținut, în 18 octombrie 1907³⁹.

Parlamentul român a ratificat, sub forma unei legi, actele de la Haga în 27 martie – Camera Deputaților – și la 30 martie 1900 – Senatul⁴⁰. Același for a adoptat la 21 ianuarie 1912 – Adunarea Deputaților – și la 13 ianuarie 1912 – Senatul – Actele Conferinței din anul 1907⁴¹. În „Monitorul Oficial” textele articolelor sunt pe două coloane: în stânga, cel original, în limba franceză, în dreapta, traducerea în limba română. Noi le vom prezenta în ambele limbi.

Art. 43

„L’*autorité du pouvoir legal ayant passé du fait entre les mains de l’occupant; celui-ci prendra toutes les mesures qui dépendent de lui en vue de rétablir et d’assurer, autant qu’il est possible, l’ordre et la vie publics en respectant, sauf emp^ochement absolu, les lois en vigueur dans le pays.*”

„Autoritatea puterii legale trecând de fapt în mâinile ocupantului acesta va lua toate măsurile care stau în puterea lui spre a restabili și asigura, pe cât e posibil, ordinea și viața publică, respectând, afară de împiedicare absolută, legile în vigoare în acea țară”.

Parcurgând cu atenție textul articolului se observă că el nu excelează prin concizie și precizie, echivocul fiind prezent. Afirmările importante și aparent tranșante sunt „îndulcite” cu excepții, care apar între virgule, de o asemenea manieră încât le estompează total sau aproape total conținutul. Ne referim la „pe cât posibil” și mai ales la respectarea legilor din țară „afară de împiedicare absolută”. Această din urmă formulare este adevăratul „clou” al articolului, în sensul că se indică respectarea de către ocupant a legilor în vigoare doar în situațiile în care el ar putea desfășura o activitate normală, conformă intereselor lui. În împrejurări contrarii, ostile, provocate de vechile autorități, această obligație dispărea. Este important de subliniat că textul lăsa la latitudinea ocupantului să stabilească calea de urmat.

În cazul nostru, dacă autoritățile civile ale statului român, secondate de cele militare, apreciau că activitatea din domeniul justiției era împiedicată total de vechile legi și autorități aveau dreptul să le schimbe, ceea ce s-a și întâmplat.

Considerăm, deci, că invocarea acestui articol de către juriștii maghiari în sprijinul refuzului lor de a depune jurământul de fidelitate față de statul român este lipsită de obiect și nu are o acoperire legală din domeniul dreptului internațional.

O constatare similară vom face și după analiza art. 45, al cărui conținut este: „Il est interdit de contraîndre la population d'un territoire occupé □ pr□ter serment □ la Puissance ennemie”.

„Este interzis a constrânge populațiunea unui teritoriu ocupat să depună jurământul Puterii inamice”.

Textul se referă în mod generic la *populație*, termen pe care *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, București, 1996, p. 825 îl definește astfel: „Totalitatea locuitorilor unei țări, ai unei regiuni, a unui oraș etc.”. În fapt, statul român n-a solicitat depunerea jurământului de fidelitate de către întreaga populație de pe un teritoriu, ci doar de la funcționarii publici, plătiți de el și în care trebuia să aibă încredere deplină.

Așa după cum am amintit, la 4 martie 1919 a fost preluat tribunalul din Sibiu⁴². La solicitarea președintelui numit de Consiliul Dirigent, Iuliu Munteanu, adjunctul președintelui maghiar a refuzat predarea instituției. I. Munteanu l-a amenințat cu intervenția prefectului și cu folosirea forței armate, astfel că magistratul maghiar a acceptat predarea. 17 magistrați și 9 funcționari au refuzat depunerea jurământului. Doar 3 magistrați și 1 funcționar de grefă l-au depus.

La tribunalul din Cluj, preluat de Laurențiu Nestor la 11 martie, lucrurile s-au desfășurat întocmai ca la Curtea de Apel⁴³. „A trebuit astfel – spunea L. Nestor în raportul adresat lui A. Lazăr – să-mi câștig convingerea că procedura este la fel ca cea de la Curtea de Apel, [și] a fost pusă la cale și organizată chiar... În acest fel am rămas fără nici un fel de personal subaltern”.

Redăm, în continuare, un aspect de atmosferă, care se va regăsi și în alte locuri. Printre servitori erau și 2 români, dintre care unul s-a decis să colaboreze cu președintele român, „dar nici acesta – continua L. Nestor – nu e aplicat deocamdată să depună jurământul ori declarația solemnă procedându-se la terorismul colegilor săi, de care, om mai bătrân, fiind și familist, se vede că duce frică. Această teamă e atât de mare încât interogându-l să-mi comunice numele acestor terorizatori s-a cufundat într-un mutism complet.”

---

⁴² Documentele 5,6.

⁴³ Documentele 7,8.

⁴⁴ Documentele 9,10.

Președintele român, în înțelegere cu președintele Curții de Apel, a hotărât să amâne timp de 14 zile reluarea activității instituției.

Tribunalul din Alba Iulia a fost preluat la 13 martie de către noul președinte Victor Constantinescu⁴⁴. Președintele maghiar era bolnav și nu se afla în oraș. Și în acest caz toți angajații maghiarii n-au depus jurământul și și-au părăsit posturile. Unul dintre judecători a expus motivele prin care își justifică atitudinea. El a adăugat la referirile cu privire la Armistițiul și la Conferințele de la Haga și dispoziții ale unor legi maghiare care i-ar fi interzis să presteze un nou jurământ față de statul român. Apar alte două argumente pe care le subliniem. Unul, Consiliul Tribunalului decisese ca personalul maghiar să nu depună noul jurământ, ceea ce denotă pregătirea cu grijă a întâlnirii lor cu reprezentantul statului român și un al doilea aducea în discuție faptul că statul român, care ratificase Convențiile de la Haga ar fi trebuit să le respecte. Ceilalți judecători s-au raliat opiniilor expuse.

Pentru a reda și o altă culoare a lucrurilor menționăm că „judecătorul Muntean Sempronius declara că depune jurământul cu bucurie”.

La 19 martie Victor Constantinescu îl informa pe Aurel Lazăr despre cele petrecute în ziua de 13 martie.

Destul de liniar s-a petrecut preluarea Tribunalului Deva⁴⁵. Moise Savu, numit președinte de Consiliul Dirigent, s-a prezentat, în 13 martie 1919 la Tribunal. Președintele maghiar era bolnav, astfel că discuția a avut loc cu înlocuitorul acestuia. În prima fază el a refuzat predarea instituției. Atunci M. Savu l-a avertizat că poate folosi forța, situație în care i s-a predat tribunalul, magistratul maghiar refuzând însă să semneze procesul-verbal.

Raportul către resortul de Justiție a fost întocmit abia la 29 aprilie, astfel că el cuprinde mai multe evenimente petrecute în intervalul 13 martie – 29 aprilie.

Și aici magistrații și funcționarii maghiari au refuzat depunerea jurământului. 2 funcționari și 1 om de serviciu români l-au depus.

Din maximă necesitate a menținut în funcții și funcționari care nu depuseseră jurământul. Considera ca o realizare funcționarea neîntreruptă a serviciului Cărților funduare.

În final, spera că magistrații și funcționarii maghiari vor solicita revenirea în funcții. Credem că el avea în vedere campania victorioasă a armatei române din acele zile.

---

⁴⁵ Documentele 11-12.

⁴⁶ Documentele 13,14.

La sfârșitul lunii martie s-au reluat pertractările. „Drapelul” din Lugoj, scria despre aceasta, în numărul din 19 martie/1 aprilie 1919: „La tribunalul din Deva s-a ținut zilele trecute prima pertractare în limba română. Se înțelege că și protocolul a fost ținut în limba oficioasă, română, cel judecat fiind un român din Valea Jiului”. El ar fi spus „Paguba-i cam pagubă, dar îmi plăcu cum merse. Lucru neobișnuit la noi, să stea cu tine de vorbă înaltul tribunal în limba românească”.

Tribunalul din Turda s-a preluat în două etape⁴⁶. În 12 martie, președintele tribunalului numit de Consiliul Dirigent, Alexandru Fărcășanu, s-a prezentat la tribunal, i-a făcut cunoscut celui maghiar desemnarea sa, l-a informat despre conținutul Decretului I al Consiliului și al Ordonanței 121 și i-a cerut predarea instituției, cerere respinsă. A doua zi, 13 martie, el s-a întors, însoțit de prefect și de un sublocotenent. Prefectul Zosim Chirtop l-a somat pe președintele maghiar să predea tribunalul. Aceasta, ca și prezența forței armate l-au înduplecat pe juristul maghiar.

Din raportul datat 16 martie, al lui A. Fărcășanu, rezultă că ținuta angajaților maghiari a fost similară cu cele de la Curtea de Apel și Tribunalul Cluj, adică nici măcar nu s-au prezentat la convocarea președintelui român pentru a-și expune punctele de vedere, refuzând, deci, în bloc depunerea jurământului. În 15 martie, însă, funcționarii s-au prezentat la președinte, spunându-i că vor să lucreze în continuare. Până în acea zi nu se prezentaseră încă, la tribunal, noii magistrați români numiți de Consiliul Dirigent. Acesta este unul din multele cazuri în care documentele nu se continuă și ca atare nu putem ști cum s-a continuat reorganizarea instituției. Cercetările în plan local ar putea continua firul evenimentelor rupt la noi.

Interesant este faptul că Procesul-verbal a fost dus la Sibiu, de prefect, iar Raportul către șeful Resortului de Justiție de către prim-pretorul din Câmpeni.

Informațiile cu privire la preluarea Tribunalului Bistrița nu sunt, din păcate, complete⁴⁷. În 19 martie, președintele român Nicolae Pop, însoțit de prefectul județului Bistrița-Năsăud, a preluat instituția.

I-a convocat apoi pe judecătorii de la tribunal, de la judecătoria de ocol și pe procurori cerându-le să depună jurământul. De la tribunal l-au depus: Ioan Penteker și Géza Preinesberger, iar de la judecătoria, 3. „Ceilalți judecători și notari, toți au declarat că nici fără jurământ ori declarație solemnă nu sunt

---

⁴⁷ Documentele 15.

⁴⁸ Documentele 16-18.

aplicați a servi mai departe” – îl înștiința Nicolae Pop, la 21 martie, pe Aurel Lazăr. Executorul și translatorii și-au părăsit și ei posturile.

La preluarea Tribunalului din Dej, efectuată în 26 martie, au fost prezenți: președintele maghiar al tribunalului și președintele de Consiliu Ioan Cherecheș, numit președinte de Consiliul Dirigent, subprefectul ca delegat al prefectului județului Solnoc-Dăbâca și comandantul român de poliție din localitate⁴⁸. Predarea s-a făcut doar atunci când comandantul de poliție i-a atins umărul președintelui maghiar, ca semn al aplicării simbolice a forței.

Magistrații și funcționarii maghiari s-au prezentat la ședința plenară convocată de președintele român și au semnat o declarație, prin care refuzau depunerea jurământului. Acesta le-a făcut cunoscute efectele nedepunerii: înlăturarea din funcții și pierderea drepturilor la pensie. Vechiul personal și-a menținut poziția adoptată.

Raportul spre Resortul de Justiție a fost trimis peste doar 2 zile: „Ivindu-mi-se în cale un curier care călătorește la Sibiu, chemat de dl. Hațiegan [Emil Hațieganu, șeful Resortului Codificării], mă folosesc de ocaziune de a Vă raporta, pe scurt, următoarele” – scria Ioan Cherecheș. Din punct de vedere al personalului situația nu era atât de critică ca la alte tribunale. O situație aparte, extrem de rară, a apărut atunci când notarul român de la Tribunal, Ioan Mureșan, numit anterior șeful judecătorei de ocol Beclean, în 28 martie i-a declarat lui Ioan Cherecheș că renunță la postul amintit și nu depune promisiunea solemnă, „... deoarece în familia soției lui unguroaică, însuși el, încă maghiar în toată viața [în comportament] și-a fost părăsit și religiunea românească, făcându-se calvin, și numai după intrarea armatei române în Dej și după întoarcerea vremurilor favorabile Românilor s-a lepădat de calvinism”. Prefera să se facă avocat. Acest caz este o mostră a complexității vieții în acele luni.

Numărul judecătorilor de ocol, după cum am văzut, est destul de mare, de aceea nu vom prezenta detalii despre preluarea tuturor. La majoritatea există cele două categorii de documente: procesele-verbale și rapoartele despre preluare adresate forurilor superioare. Ca și în cazul tribunalelor ele se completează reciproc, astfel că „imaginea” e destul de clară. În unele cazuri s-au elaborat mai multe acte în procesul preluărilor, situații impuse de particularitățile locului.

La 28 februarie 1919, destul de devreme în conformitate cu „graficul” stabilit, s-a preluat Judecătoria de ocol Hunedoara⁴⁹. Șeful maghiar al judecă-

⁴⁹ Documentele 19-23.

⁵⁰ Documentele 24-26.

toriei a predat instituția doar după ce i s-a aplicat în mod simbolic forța. Atât el cât și cei 3 judecători maghiari aflați în funcție au refuzat depunerea jurământului solicitat, invocând cauze semnalate deja. La scurt timp au și părăsit clădirea. În privința funcționarilor, 6 maghiari au refuzat depunerea jurământului, în timp ce alții, și maghiari între ei, au scris mai întâi la *Declarația* formulată de șeful Resortului de Justiție, apoi au depus și jurământul, la 4 martie. În 2 martie depuseseră jurământul și avocații, dintre care unul credem că era maghiar. În raportul trimis lui Aurel Lazăr erau menționate aceste lucruri. Se solicita plata salariilor pentru cei care au rămas în funcții.

La 4 martie, Victor Popu a preluat judecătoria din Orăștie⁵⁰.

Din raportul trimis de el Consiliului Dirigent, în 6 martie, rezultă măsurile energice întreprinse pentru a asigura continuarea funcționării judecătoriei. Cuvintele din raport, cu evidente valențe de arhaisme, sunt o nouă dovadă a nivelului de cunoaștere și folosire a terminologiei de specialitate de către juriștii români în acele luni. Multe dintre ele se regăsesc în Glosarul lucrării noastre. Este o limbă pestriță, greoaie și nesigură.

Șeful judecătoriei era plecat din localitate. Cei doi judecători aflați în funcție au refuzat depunerea jurământului cerut, astfel că V. Popu i-a îndepărtat din instituție. „Această dispoziție am aflat-o de neînconjurabilă – scria el – fiindcă ambii sunt săcui de principii contrare Regatului”.

Funcționarii au refuzat și ei depunerea jurământului. Într-o asemenea situație, pentru „a nu închide porțile judecătoriei și a înceta funcționarea, servind astfel motiv de satisfacție ironică contrarii intereselor Regatului” el i-a obligat să rămână în funcții, până la sosirea altor funcționari. În plus, a insistat ca ei să nu primească permise de călătorie – introduse după 1 Decembrie 1918 – pentru a-i putea ține sub control. Ca atare, judecătoria funcționează aproape normal.

La 24 aprilie, caz rar, temnicerul închisorii și doi oameni de serviciu români au insistat și au depus jurământul față de statul român, deși lor nu li se cerea acest lucru.

În conformitate cu prevederile Ordonanței 121 și a unui document expres al prefectului la 9 martie s-a preluat judecătoria de ocol din Sibiu⁵¹. Judecătorii și notarul maghiari și-au părăsit posturile, ca și funcționarii maghiari. Cei români

---

⁵¹ Documentele 27-29.

⁵² Documentele 31-34.

și sași au rămas în continuare în funcții. Resortul de Justiție a fost informat despre aceste demersuri la 14 martie, de către președintele Tribunalului Sibiu.

La judecătoria din Deva, preluată la 13 martie, toți judecătorii, notarii, funcționarii și executorii au refuzat depunerea jurământului⁵². Solicitarea le-a fost făcută de noul șef român și de către președintele Tribunalului Deva.

Și în acest caz, parțial, viața de zi cu zi era mai dură – în fond trebuia trăită – decât principiile morale sau naționale. Funcționarii l-au înștiințat pe șeful român, că dacă ar primi în scris un act prin care să fie constrânși a-și continua activitatea „pentru conservarea drepturilor față de guvernul din Budapesta și pentru contrabalansarea presiunii morale a publicului maghiar”, ar rămâne în funcții. Li s-a trimis un asemenea act și ca urmare ei își îndeplineau vechile atribuții.

În toate actele emise de noii conducători ai judecătoriilor sunt enumerate cauzele restante și personalul necesar bunei funcționări a instituției.

La judecătoria de ocol Turda a fost numit ca șef, Pavel Moiş, judecător de ocol în Abrud⁵³. Acesta s-a prezentat la judecătorie în 14 martie și a cerut predarea ei. Șeful maghiar a refuzat. P. Moiş s-a întors peste 2 ore însoțit de subprefectul județului – ca reprezentant al prefectului – președintele Tribunalului Turda și de un căpitan român. În fața iminentei folosiri a forței, insuția a fost predată. Judecătorii maghiari au refuzat depunerea jurământului. Prim-oficialul evreu Klein Samu prezintă reprezentanților statului român o *Declarație* semnată de funcționarii maghiari și evrei. Ei apreciau preluarea ca ilegală, nu recunoșteau autoritatea Consiliului Dirigent și pentru a nu-și încălca jurământul depus față de guvernul maghiar au decis să părăsească judecătoria de ocol. Dar fiindcă subprefectul le-a spus că într-o asemenea situație s-ar lua măsuri severe împotriva lor „... declarăm că ne supunem acestei solicitări – considerată de noi ilegală – că ne vom îndeplini atribuțiile de serviciu”, cel puțin până la 31 martie. Alte documente locale pot lămuri evoluția ulterioară a lucrurilor.

Judecătoria din Sebeș a fost preluată de Nicolae Lazăr la 15 martie, el fiind numit șef în 11 martie⁵⁴. El se înțelese cu judecătorul Bérczy Géza, înlocuitorul șefului, care era bolnav, ca să vină la judecătorie și cu 2 jandarmi. „Observ că la preluarea judecătoriei – îi scria el șefului Resortului Justiției –

---

⁵³ Documentele 46-47.

⁵⁴ Documentele 48-51.

⁵⁵ Documentele 52-59.

din acel motiv m-am prezentat și cu 2 ofițeri, fiindcă așa m-am fost înțeles anterior cu judecătorul Dr. Bérczy, deci aceasta s-a întâmplat la pofta lui în modul acesta”.

Nu este singurul caz în care magistrați maghiari *au cerut ei înșiși* folosirea simbolică a forței, pentru ca astfel conduita lor să rămână corectă în fața guvernului maghiar și a concetățenilor.

Preluarea s-a desfășurat, după scenariul stabilit. Bérczy a predat judecătoria doar sub amenințarea aplicării forței. Nici el, nici șeful, nici ceilalți salariați maghiari ai instituției n-au depus jurământul, cu excepția unui executor.

Bérczy Géza declarase, în prealabil, printre altele că „în sensul mandatului secret primit de la guvernul maghiar, el numai ordonanțelor venite de la guvernul maghiar se poate expune, deci dispozițiile Consiliului Dirigent nu le poate recunoaște de obligatoare, deci el deneagă predarea judecătoriei.”

Judecătoria de ocol Baia de Criș a fost preluată la 16 martie. Judecătorii, funcționarii și avocații au depus jurământul⁵⁵.

Ceva mai „agitată” a fost preluarea judecătoriei de ocol urbană Cluj, efectuată la 17 martie⁵⁶. Șeful maghiar n-a predat judecătoria doar atunci când s-a aplicat efectiv forța, el fiind scos din clădire de către un soldat român.

La judecătoria din Pui judecătorii și funcționarii maghiari au refuzat în totalitate depunerea jurământului. Și aici numărul cauzelor restante era foarte mare⁵⁷.

În fața amenințării cu forța – fiind de față 4 jandarmi – șeful maghiar al judecătoriei de ocol Ilia a predat instituția la 19 martie⁵⁸. În prealabil el declarase că nu predă judecătoria „...pentru că după părerea sa Ilia e afară de linia demarcațională” [fixată la Belgrad]. Juriștii maghiari n-au depus jurământul. Informațiile concrete cu privire la atitudinea juriștilor evrei sunt destul de puține. Socotim că această problemă ar merita o abordare aparte din partea unui specialist de această etnie. La Ilia, un funcționar evreu harnic și priceput a urmat calea decisă de personalul maghiar al instituției de nedepunere a jurământului.

La judecătoria din Aiud preluarea s-a făcut la 20 martie, prin aplicarea simbolică a forței⁵⁹. Șeful maghiar a declarat că nu depune jurământul „fiind

---

⁵⁶ Documentele 62-63.

⁵⁷ Documentele 64-66.

⁵⁸ Documentele 67-70.

⁵⁹ Documentele 71-73.

⁶⁰ Documentele 79-81.

⁶¹ Documentele 85-86.

[însă] conștient de consecințele care rezultă în urma refuzului de a presta jurământul”. Reamintim că în toate cazurile de preluări personalul instituțiilor era informat clar, în limba lor, despre efectele nedepunerii jurământului cerut.

Dacă la Ilia a fost prezent prim-pretorul, la Aiud noul șef român a fost „sprijinit” de prefect, lucru explicabil, Aiudul fiind reședința județului Alba de Jos.

Semnalăm, în continuare, o situație pe care o vom mai întâlni.

Șeful român al judecătoriei de ocol Blaj a depus jurământul în ședința plenară ținută la Tribunalul Alba Iulia, în 21 martie⁶⁰. Probabil tot acolo l-au depus și șefii celorlalte judecătării subordonate aceluși tribunal. Peste 2 zile, la 23 martie el a preluat judecătoria.

La 25 martie, șeful judecătoriei din Câmpeni și-a întocmit raportul către Aurel Lazăr, prezentându-i stările de fapt din instituție, ceea ce ne poate indica că preluarea s-a făcut cu ceva înainte⁶¹. Au depus jurământul, alături de el 1 român și 2 maghiari. Ceilalți l-au refuzat. Despre alți 3 știa că locuiesc în Ungaria, iar despre altul nu se știa decât că luptase în Galiția.

Semnala că necesarul de personal era mare și-l propunea ca șef al cărții funciare pe românul care depusese jurământul, întrucât titularul maghiar nu-l depusese.

Numărul proceselor restante era de asemenea mare: 98 procese civile, 191 cauze de succesiune, 2 cauze execuționale și 118 cauze criminale. În final, propunea câteva persoane din localitate pentru a fi numite la judecătorie.

La judecătoria Rodna Veche pertractările privind preluarea au durat 3 zile, între 25 și 27 martie⁶². Personalul maghiar a refuzat depunerea jurământului. Raportul despre cele întâmplate a fost trimis Resortului Justiției de către președintele tribunalului Bistrița la 5 aprilie. Probabil el îl primise ceva mai înainte de la șeful judecătoriei.

Consiliul Dirigent a numit la 14 februarie 1919 la judecătoria din Bistrița: șeful și un judecător sași și 2 judecători români⁶³. Preluarea s-a efectuat la 26 martie. O parte din juriști n-au fost demși, un altul era plecat din localitate din decembrie și nu s-a mai întors. Dintre cei rămași, unii știau citi și scrie românește. O întrebare distinctă la care Resortul de Justiție aștepta răspunsuri clare din partea celor care preluau judecătoriile viza comportamentul avut de magistrați

---

⁶² Documentele 87-90.

⁶³ Documentele 91.

⁶⁴ Documentele 92-93.

⁶⁵ Documentele 94-96.

și funcționari față de populație, în perioada de dinaintea lui 1 Decembrie 1918. Din documente rezultă că majoritatea acestora au avut o atitudine coerctă, situație semnalată și în Raportul șefului judecătorei Bistrița, trimis la Sibiu în 4 aprilie 1919.

Hampel Endre, șeful judecătorei din Luduș a refuzat, în 27 martie, în prima fază predarea instituției⁶⁴. În această situație, Mihail Martinovici, numit de Consiliul Dirigent ca nou șef, a făcut apel la comandantul jandarmeriei din localitate, care a sosit imediat în clădire. El l-a amenințat cu arestarea pe Hampel, astfel că acesta a consimțit să predea judecătoria, dar își reînoia „protestul vis-à-vis de această manieră de preluare a conducerii judecătorei de ocol”.

Judecătoria din Dej a fost preluată la 28 martie⁶⁵. Cei 4 judecători maghiari au refuzat depunerea jurământului, explicându-și gestul printr-o *Declarație*, care făcea referire la armistițiul de la Belgrad, la Convențiile de la Haga, la jurământul depus față de guvernul maghiar. În lumina acestor considerente ei nu recunoșteau „... Consiliul Dirigent Român din Sibiu în calitate de autoritate legală de conducere.”

În aceeași zi și în aceeași manieră s-a preluat și judecătoria din Gherla⁶⁶.

Ultima judecătorie preluată în cursul lunii martie, în 31, a fost cea din Târgu Lăpuș⁶⁷. Operațiunea a fost condusă de Gabriel Buzura, numit de către Consiliul Dirigent la 20 martie, șef al judecătorei. Fostul șef, care era pe punctul de a pleca în Ungaria și încă un judecător Topán Jozsef – care apare la I. Papp ca șef al judecătorei – au refuzat depunerea jurământului declarând următoarele: „Datorită faptului că am fost numiți în aceste funcții de către guvernul maghiar, ne simțim ca cetățeni maghiari și în această calitate nerecunoscând autoritatea Regelui României nu suntem dispuși să prestăm jurământ de fidelitate unui stat străin”.

O situație interesantă am întâlnit la Beclean⁶⁸. Noul șef numit de Consiliul Dirigent a preluat judecătoria la 3 aprilie. El a fost însoțit de prim-pretorul de plasă, ca reprezentant al prefectului, de un avocat român, de un preot greco-catolic și de 2 jandarmi. Cel care a aplicat în mod simbolic forța în acest caz a fost prim-pretorul.

---

⁶⁶ Documentele 97-98.

⁶⁷ Documentele 101-103.

⁶⁸ Documentele 104-105.

⁶⁹ Documentele 111-113.

⁷⁰ Documentele 115-116.

⁷¹ Documentele 117-118.

Judecătorii și funcționarii maghiari au refuzat depunerea jurământului invocând cauze deja amintite.

La 1 aprilie 1919 A. Lazăr i-a comunicat printr-un intermediar, lui Titieni, judecător la Tribunalul din Turda, să preia judecătoria de ocol din Iara, ceea ce acesta a și făcut la 4 aprilie 1919⁶⁹.

O situație cu totul deosebită s-a înregistrat la judecătoria din Gârbou⁷⁰. Judecătorul șef maghiar era bolnav și nu delegase pe nimeni să-i țină locul. La 8 aprilie noul șef român le-a cerut membrilor judecătoriei să-i predea instituția, ei au refuzat în bloc. A trebuit ca un jandarm român, la ordinul prim-pretorului, aflat de față, să aplice forța în mod simbolic fiecăruia dintre ei, pentru ca actul predării să aibă loc. Un singur funcționar român a depus jurământul.

În inima Munților Apuseni, la Abrud, judecătoria a fost preluată de către președintele Tribunalului din Alba Iulia, la 17 aprilie⁷¹. Evenimentul se petrecea în prima zi a campaniei victorioase a armatei române din aprilie-mai 1919. Să fi influențat acest fapt atitudinea personalului maghiar de la judecătorie? E greu de stabilit. Ceea ce e cert este că aproape toți judecătorii și funcționarii maghiari au depus jurământul solicitat. Excepție a făcut un magistrat evreu.

Judecătoria de ocol din Ocna Mureș a fost preluată la 30 aprilie. Lucru rar, magistrații și funcționarii maghiari au depus jurământul solicitat⁷².

Suntem spre finalul considerațiilor cu privire la preluarea judecătoriilor de ocol de sub jurisdicția Curții de Apel Cluj și parcă pagina cerea situații noi, diferite, prin procedură, de cele tratate până acum. Și într-adevăr la judecătoria de ocol Nocrich „s-a jucat” o piesă în două acte, primul oarecum pregătitor. Finalul a fost însă în ton cu ce se întâmplase în alte locuri⁷³. Să ridicăm deci cortina, să aprindem luminile rampei și să urmărim jocul actorilor. La 2 mai 1919 președintele Tribunalului din Sibiu, Iuliu Munteanu, s-a prezentat la judecătorie și l-a întrebat pe șeful ei maghiar dacă depune jurământul prescris de Ordonanța nr. 121. Răspunsul în limba maghiară a fost tradus și consemnat în procesul-verbal în limba română de președinte. Pentru „coloritul” frazei redăm câteva rânduri din el. Judecătorul „declară că până la finalizarea Păcii nu este voios a depune jurământul și se roagă de Consiliul Dirigent Român ca să abstea de la postulatul acesta față de dânsul, cu atâta

---

⁷² Documentele 119-121.

⁷³ Documentele 122-125.

⁷⁴ Documentele 138-140.

mai vârtos că el este deja și înaintat în etate și are 34 de ani de serviciu...”. El a mai afirmat că își va continua munca și fără a depune jurământul. În continuare, președintele a constatat că șeful judecătoriei primise adresele sale și ale Resortului de Justiție. Ca atare, înlăturase stema statului maghiar și tablourile regilor maghiari de pe clădire și din interiorul ei. Sentințele se dădeau însă tot în numele republicii maghiare, judecătoria nefiind încă preluată.

Președintele n-a preluat judecătoria, urmând ca aceasta să o facă nou șef român, care urma să fie numit. Întrucât magistratul maghiar refuzase depunerea jurământului, la 15 mai, Iuliu Munteanu, la sugestia lui Alexandru Marta, l-a numit pe judecătorul din Sibiu, Carol Pildner, ca șef al judecătoriei. La 16 mai I. Munteanu l-a înștiințat de această numire pe președintele Curții de Apel Cluj. Surprindem canale de comunicare bine articulate și în sfârșit, la 19 mai, C. Pildner, după protestul de rigoare al șefului maghiar a preluat judecătoria.

La judecătoria din Hida lucrurile au trenat până în 16 august 1919⁷⁴. În aceea zi, prefectul județului Cluj, Simion Tămaș, și președintele Tribunalului Cluj, Laurențiu Nestor, s-au dus la Hida și au preluat judecătoria. Personalul vechi a refuzat depunerea jurământului, deși cu ceva timp înainte declaraseră că-l depun. Această situație s-ar explica prin aceea că șeful judecătoriei fusese cu câteva zile înainte la Cluj, „unde încă mai funcționează, din neînțeleasa și admirabila indulgență a autorităților române așa-zisa <Maffie> a funcționarilor dezertați [care nu au depus jurământul] și aici a primit noi forțe și resurse de rezistență”.

Aceste informații sunt de o importanță deosebită. Ele evidențiază coordonarea acțiunilor juriștilor maghiari, ca și sprijinul material oferit, pentru a nu intra în serviciul statului român, chiar după căderea Republicii Sfaturilor din Ungaria.

Cei doi au constatat o stare de lucruri deplorabilă la judecătoria, despre care-l înștiințează, la 19 august, pe președintele Curții de Apel Cluj. De aici, informațiile au ajuns cu siguranță și la Sibiu.

„Preluarea aceasta s-a făcut de fapt în ora supremă – se spunea în Raport –, de vreme ce m-am convins că domniile de acolo, de luni de zile, nu mai lucrau nimic, pertractări nu s-au mai ținut din ianarie a.c. și acțiunile și petițiile intrate erau aruncate într-o grămadă, fără ca măcar să fie înprotocolate”. Mai mult, într-o parte a clădirii se instalase șeful instituției, „astfel că edificiul judecătoriei

---

⁷⁵ Documentele 141-151.

⁷⁶ Documentele 152-154.

seamănă mai mult a hotel decât la un local oficios” Un avocat român din localitate a fost însărcinat cu conducerea judecătoriei.

La 15 septembrie 1919 s-a preluat judecătoria de ocol din Teaca, aparținătoare tribunalului Cluj, încheindu-se astfel procesul început la 28 februarie⁷⁵. Cu excepția șefului judecătoriei și a unui om de servicii, ceilalți judecători maghari au depus jurământul. Magistratul maghiar și-a precizat poziția, în scris, într-o Declarație dată noului șef. În esență, el cerea amânarea solicitării jurământului până la deliberările finale ale Conferinței de Pace cu privire la Transilvania, cerere neacceptată.

Preluarea Curții de Apel Târgu Mureș s-a desfășurat în coordonatele generale cunoscute, dar a avut și câteva particularități⁷⁶. La 18 martie, primul președinte român, Romul Popp, a preluat instituția, după ce aplicase forța în mod simbolic. În aceeași zi le-a dat fiecărui judecător și procuror maghiar o invitație scrisă în limba maghiară pentru a participa în 20 martie la ședința de depunere a noului jurământ. Intuind ce se va întâmpla, R. Popp i-a informat clar că „neparticiparea la această solemnitate va fi considerată ca refuz al prestării jurământului de fidelitate”. Ei n-au fost prezenți la întâlnirea stabilită, astfel că au fost considerați ca demisionați.

Mai complicate s-au dovedit a fi lucrurile în privința funcționarilor. Tot în 20 martie ei nu s-au mai prezentat la serviciu. R. Popp s-a văzut silit să-i someze în scris, că dacă nu se prezintă de bună voie la lucru îi va aduce cu forța. A doua zi au venit și i-au declarat prim-președintelui că își vor continua activitatea dacă se va folosi și în cazul lor în mod simbolic forța. Ei și-au motivat cererea prin faptul că „în cazul, dacă cândva ar mai putea fi trași la răspundere din partea guvernului maghiar, să fie acoperiți”.

„Eu - informa R. Popp Resortul de Justiție – aflând că numiții funcționari ar fi aplicați a servi și mai departe, dar sunt terorizați din partea concetățenilor lor, am satisfăcut dorința lor”.

Din nou, necesitățile vieții i-au determinat să adopte o poziție liniștitoare pentru ei.

Primul tribunal de sub jurisdicția Curții de Apel Târgu Mureș, trecut sub autoritatea statului român, a fost cel de la Dumbrăveni⁷⁷. În 10 martie s-au prezentat la tribunal noul președinte, Simeon Chețian, Dionisie Roman, prefectul județului Târnava Mică, Marcian Căluțiu, prefectul județului Târnava Mare și

⁷⁷ Documentele 155-156.

⁷⁸ Documentele 157-158.

l-au preluat de la fostul președinte maghiar. Sesizăm că președintele român a fost „gardat” de doi prefecți de județe.

Președintele maghiar a refuzat depunerea jurământului afirmând că încă în luna februarie 1919 a cerut guvernului maghiar să fie pensionat.

Judecătorii au fost convocați a doua zi, deoarece S. Chețian spera să-i convingă pe unii din ei „cu care aveam oareșcare legătură de prietenie și despre care știam că sunt buni judecători să-i înduplece ca să rămână în oficiu”. Încercarea a fost zadarnică. „E clar – continua Chețian – că toți s-au înțeles să nu rămână în serviciu”. O idee susținută de el și întâlnită de noi și în alte documente este aceea că magistrații maghiari „...credeau și aceasta o vorbeau în public că justiția română nici două zile nu se va putea susține la tribunalul din Ibașfalău [Dumbrăveni]”. Datorită măsurilor energice întreprinse nu s-a ajuns la o asemenea stare. Situația acelor judecători, în timp, s-a dovedit destul de critică, chiar dacă au părăsit România. Într-o altă parte a studiului nostru vom poposi cu mai multe detalii despre cei plecați.

La 15 martie, zi cu rezonanță în istoria Ungariei, a fost preluat Tribunalul Târgu Mureș⁷⁸. Președintele român numit de Consiliul Dirigent, Gheorghe Repede, a fost însoțit de Ioan Vescan, prefectul orașului și al județului Mureș, de un procuror, un consilier de prefectură și de un locotenent. Fostul președinte a refuzat inițial predarea invocând mai multe articole de legi maghiare, Convențiile de la Haga, faptul că tratatul de pace nu se încheiase. La solicitarea lui Gh. Repede, prefectul i-a cerut și el predarea tribunalului. Atunci, la indicația prefectului, locotenentul a aplicat forța în mod simbolic, ceea ce a condus la predarea instituției. Insistăm și aici asupra componenței delegației române și a felului cum a acționat.

Personalul maghiar al tribunalului a refuzat în totalitate depunerea jurământului solicitat.

Situația din județele din Secuime a fost tensionată în intervalul noiembrie 1918 vara anului 1919. Pe de o parte, s-au înregistrat demersuri ale autorităților civile și militare românești: armata română. Consiliul Dirigent, comisarul apoi prefectul județului Valer Moldovan, fost maior în armata austro-ungară, al primarului român din Odorhei, pentru menținerea liniștii și a ordinii, pentru introducerea vieții de stat românești în regiune, pentru a-i convinge pe funcționarii maghiari, inclusiv pe juriști, să depună jurământul față de Regatul România și să-și continue astfel activitatea. De cealaltă parte, funcționa un Bloc compact de rezistență pasivă format din autoritățile locale din regiune, din funcționari,

---

⁷⁹ Toate aceste informații le-am preluat din Bárdi Nándor, *Imperiumváltás Székelyudvarhelyen 1918-1920 (Schimbare de imperiu în Odorheiul Secuiesc 1918-1920)*, „Aetas”.

cadre didactice și din populație. Portdrapelul acestui Bloc a fost Paál Arpád (16 octombrie 1880, Brașov – 14 septembrie 1944, Oradea). El a înființat Consiliul Național Maghiar (1 noiembrie) a organizat adunarea de la Târgu Mureș (28 noiembrie), unde s-au invocat principiile wilsoniene în sprijinul autodeterminării secuilor, a militat pentru constituirea unei republici ardelenene, a unei Republici secuiești neutre, a întreținut legături strânse cu guvernele maghiare, de la care a primit tot timpul sume de bani pe care i-a împărțit funcționarilor care își părăsiseră posturile. A participat activ la activitatea Frontului Spiritual maghiar din Cluj, care coordona politica de rezistență a maghiarilor din Transilvania, a elaborat Manifeste și Proiecte împotriva autorităților românești, a preconizat înființarea unui număr cât mai mare de școli confesionale maghiare, ca și a unor întreprinderi economice mici, în care să lucreze foștii funcționari, și-a manifestat speranța în recucerirea militară a Transilvaniei de către Armata Roșie sau a lui Horthy, a adunat bani pentru delegații Ungariei la Conferința de Pace, încercând să ajungă chiar el un astfel de delegat.

În asemenea circumstanțe apare ca ceva firesc că autoritățile române l-au supravegheat continuu, i-au stabilit arest la domiciliu, domiciliu forțat la Cluj. A fost închis la Sighișoara, Aiud, Gherla, Făgăraș⁷⁹.

Instanțele judiciare din județele Ciuc, Odorhei și Trei Scaune ar fi trebuit, potrivit Ordonanței nr. 121, să fie preluate în lunile martie-aprilie 1919. Dar, din lipsa personalului calificat, Consiliul Dirigent a decis preluarea lor abia la 25 iulie, emițând Dispoziția Resortului de Justiție nr. 3726⁸⁰.

La 3 zile de la această decizie, la 28 iulie, de data aceasta subprefectul județului Ciuc a preluat Tribunalul din Miercurea Ciuc. Întreg personalul a refuzat depunerea jurământului, instituția fiind închisă pentru un timp, apoi desființată, atribuțiile et trecând asupra Tribunalului Brașov⁸¹.

Situația s-a repetat la 1 august la Tribunalul Târgu Secuiesc. Instituția a fost preluată de Nicolae Vecerdea, prefectul județului Brașov⁸². O parte a

1993, 3, p. 76-120. Este un articol valoros, scris în principal pe surse inedite, provenind din Lăsământul Paál Arpád. Catalogul acestor acte a fost publicat de autor în anul 1992 la Seghedin.

Mulțumesc istoricului dr. Báthory Ludovic pentru amabilitatea de a-mi traduce acest articol.

Vezi pentru speranțele și acțiunile secuilor și Mocsy István I., p. 27-28.

⁸⁰ Proces-verbal din 25 iunie 1919. Vezi și Anexa VI.

⁸¹ Documentele 159-162.

⁸² Documentele 163-164.

⁸³ Documentul 165.

judcătorilor au depus jurământul, alții nu, dar au promis că-și vor continua activitatea, lucru acceptat de prefect. În 25 septembrie, președintele Tribunalului Brașov, în urma ordinului primit de la Consiliul Dirigent, s-a deplasat la Târgu Secuiesc și a avut o întâlnire cu juriștii de acolo. O parte din ei au depus jurământul, dar finalmente și acest tribunal a fost desființat din lipsă de personal. Printr-o Ordonanță a Resortului de Justiție din 25 august 1919 tribunalele din Miercurea Ciuc și cel din Târgu Secuiesc se desființau. Judecătoriile de ocol din subordinea lor treceau sub jurisdicția Tribunalului Brașov. Din păcate, acele de care dispunem nu ne permit să redăm o imagine mai clară a evenimentelor.

Tot atât de vagi sunt datele și despre Tribunalul din Odorhei⁸³. Dintr-un raport al președintelui Alexandru Breban din 2 noiembrie 1919 deducem că la 29 iulie prefectul județului a declarat preluarea justiției din Odorheiul Secuiesc și i-a obligat pe toți angajații aflați în funcții să rămână la posturile lor. A Breban, ca președinte interimar, a preluat, la 31 august, tribunalul. O parte a personalului a fost menținut în funcții, deși nu depuseseră jurământul cerut.

Lucrurile au rămas mult timp confuze. Un tablou al acestora îl prezintă, la 30 ianuarie 1920, prefectul Neamțu. „Azi și-au oferit serviciile 2 [dintre] cei mai buni judecători ai tribunalului de aici, [Odorhei] se zice că azi-mâine o să mai vie și alți judecători și funcționari de stat și de la județ – foști greviști – în serviciile statului român, căci nu mai au ce să mănânce și ajutoarele par a fi exhaustate”⁸⁴.

Seria preluării judecătoriilor de ocol din raza Curții de Apel Târgu Mureș a început, ca și în cazul tribunalelor, cu cea din Dumbrăveni⁸⁵. Evenimentul s-a petrecut la 12 martie, întreg personalul refuzând depunerea jurământului.

Judecătoria de ocol din Târgu Mureș s-a preluat la 15 martie, după aplicarea simbolică a forței⁸⁶. Judecătorii au refuzat depunerea jurământului. Funcționarilor li s-a cerut să-și continue activitatea, ceea ce ei au acceptat. Unul din ei i-a spus șefului român al judecătoriei că „ei voiesc să servească sub imperiul român, dar din cauza boicotului nu pot. Mi-au cerut să aplic forța față de ei și astfel vor lucra.” După o consultare cu prefectul județului și cu președintele Curții de Apel din localitate, el a trimis, prin poliție, fiecăruia o somație în acest sens, care a și avut rezultatul scontat.

---

⁸⁴ Raportul prefectului adresat Resortului de Interne, Arhivele Naționale, Arhiva Istorică Centrală, fondul *Consiliul Dirigent*, II, dosar 3/1920, f. 240.

⁸⁵ Documentele 166-168.

⁸⁶ Documentele 175-179.

⁸⁷ Documentul 180.

Dar nu pentru mult timp, fiindcă presiunea morală a comunității s-a dovedit a fi mai puternică decât dorința lor de a trăi normal.

Menționăm cuvintele frumoase, incluse în Raportul către Resortul de Justiție, despre majoritatea celor care au lucrat la judecătorie. Excepție a făcut unul, care „a dovedit ură față de români și îndeosebi pe preoții români i-a persecutat”. Românii din județ, printre care și preoții tineri, au fost invitați să-și ofere serviciile judecătorei.

La judecătoria din Reghin, preluată la 17 martie evenimentele s-au desfășurat după un scenariu asemănător⁸⁷. Judecătorii au refuzat depunerea jurământului, o conduită aproape generală în zonele Curților de Apel Cluj și Târgu Mureș. Gestul lor a fost urmat și de funcționari. Într-o asemenea situație, pertractările s-au sistat. Atunci, a intrat în scenă un pluton de jandarmi, care i-au cerut noului șef al judecătorei Iuliu Criesmüller sau Griesmüller, lista cu persoanele care n-au depus jurământul, pentru a fi duși cu forța la serviciu. Au fost convocați toți pentru a doua zi, când li s-a repetat că jurământul nu era pretins decât de la judecători, nu și de la funcționari. Cei dintâi - oameni cu principii – nu s-au prezentat. Unii au solicitat să fie somați prin poliție să-și continue activitatea, ceea ce s-a și întâmplat. Din cei 24 de avocați din localitate au depus jurământul 4 români și 2 sași.

Acest document este chiar palpitant. Cuprinde evoluții asemănătoare unor replici dintr-o piesă de teatru. Vesele pentru unii, triste pentru alții.

La judecătoria din Sighișoara , un judecător și un funcționar sași au depus jurământul, ca și avocații români și sași în 20, respectiv 22 martie. Preluarea se făcuse în 19 martie⁸⁸. Din declarațiile unora care n-au depus reiese explicit că ei nu vor pretinde niciodată pensie de la statul român. Probabil au plecat în Ungaria.

Schimbarea de regim din Ungaria și ofensiva armatei române apar destul de puțin în documentele noastre. Aceasta fiindcă și înainte și după proclamarea Republicii Sfaturilor judecătorei și majoritatea funcționarilor maghiari au refuzat să-și continue activitatea în cadrul justiției din România.

La judecătoria din Mediaș conduita judecătorilor maghiari a fost cea obișnuită⁸⁹. După preluarea judecătorei din 25 martie, funcționarii au rămas în servicii. În raportul trimis șefului Resortului de Justiție, destul de târziu, în 15 aprilie, șeful român nota, printre altele: „După informațiile ce le am nici personalul

⁸⁸ Documentele 181-190.

⁸⁹ Documentele 191-193.

⁹⁰ Documentele 198-207. Vezi și Ioan Vlad, Ioan Șenchea, *Martiriul Ardealului. Lupta națională la Făgăraș pentru Marea Unire*, Brașov, 2004, p. 484.

ajutător rămas în serviciu nu e vrednic de încredere. Toți aceștia sunt infectați de cunoscutul șovinism unguresc și *dacă azi dovedesc o atitudine supusă, aceasta e a se atribui numai situației politice schimbate* (s.n. – Gh. I.). Întrucât privește lucrul, toți lucrează mulțumitor”.

La judecătoria din Făgăraș, trecută sub autoritatea statului român la 1 aprilie 1919, a rămas în funcție un singur funcționar român⁹⁰. Într-o asemenea situație, șeful român al judecătoriei informa, la 3 aprilie, Resortul de Justiție că: „văzând eu ținuta lor ticăloasă deja contemplată mai de mult și sentimentele lor *aparținătoare la guvernul bolșevic ungar* (s.n. - Gh. I.) am dispus că până când nu voi prelua de la fiecare separat toate lucrurile și până când nu se va rezolva toată restanța, care prin neglijența lor intenționată s-a aglomerat ... nu e permis ca nime să-și părăsească locul.” Sunt cuvinte cam dure, dar ele reflectau stări de fapt reale. El spera că o parte a funcționarilor vor rămâne în servicii.

La 3 aprilie 1919, au depus jurământul de fidelitate, avocații români, sași, și unii unguri. Dintre ei se detașează numele lui Camil Negrea, viitorul profesor universitar la facultatea de drept a Universității românești din Cluj.

Din actele referitoare la judecătoria din Târnăveni semnalăm doar faptul că, alături de avocații maghiari, cei evrei nu au depus jurământul solicitat⁹¹.

La 29 aprilie, la preluarea judecătoriei din Cohalm, fostul șef a refuzat depunerea jurământului⁹². A doua zi, el și cu un judecător maghiar au decis să depună jurământul. Același lucru l-au făcut și funcționarii și avocații din localitate. Schimbare de optică sau pragmatism?

În cazul judecătoriilor din județele Ciuc, Odorhei și Trei Scaune situațiile au fost mult mai delicate. Judecătoria din Cristurul Secuiesc a fost preluată la 23 iunie⁹³, cea din Miercurea Ciuc⁹⁴ la 28 iulie, din Sânmartin la 29 iulie⁹⁵ și Gheorghieni, la 31 iulie⁹⁶. Datorită părăsirii posturilor de către maghiari, statul român s-a văzut nevoit să le închidă și să le țină sub supraveghere.

Prin aceeași Ordonanță din 25 august 1919 judecătoriile din Sânmartin, Aita-Mare și Ocland se desființau.

---

⁹¹ Documentul 210.

⁹² Documentele 215-219.

⁹³ Documentul 223.

⁹⁴ Documentele 224-225.

⁹⁵ Documentele 226-227.

⁹⁶ Documentele 228-229.

⁹⁷ Anexa IV.

În urma campaniei victorioase a armatei române din lunile aprilie-mai 1919 au trecut sub autoritatea faptică a statului român și județele: Arad, Bihor, Sătmar, Sălaj și Ugocia.

Ca atare, prin *Ordonanța* Resortului de Justiție nr. 1200 din 18 iunie 1919 referitoare la forurile justițiare de pe teritoriul nou eliberat, s-a decis ca jurisdicția Curții de Apel Debrețin asupra teritoriului aparținând Tribunalului Sighetul Marmației, Satu Mare și Zalău și jurisdicția Curiei ungare, forul judiciar suprem din țară, asupra uturilor teritoriilor amintite înceta⁹⁷ (Anexa IV).

Tribunalele și judecătoriile din județele menționate se subordonau Curții de Apel Oradea, de care mai ținea și tribunalul din Oradea. Ca urmare, toate cazurile de pe aceste teritorii, de orice natură, care pentru recurs ar fi trebuit să fie înaintate Curții de Apel Debrețin se trimiteau Curții de Apel din Oradea, iar cele care ar fi trebuit adresate Curiei ungare se țineau la instanțele respective în suspensie până la dispoziții ulterioare.

Toate instituțiile judiciare erau puse sub autoritatea șefului Resortului de Justiție.

Mai multe paragrafe ale *Ordonanței* nr. 121 se aplicau și pe aceste teritorii. Se specifica, mai explicit decât în *Ordonanța* 121, că „Funcționarul public prin denegarea jurământului fără o deosebită enunțiațiune se consideră destituit din oficiul său.”

Este de remarcat că în momentul elaborării acestei *Ordonanțe* instituțiile judiciare din județele Bihor și Sălaj erau deja preluate. Aurel Lazăr, pe lângă dirijarea întregului proces de preluare și de organizare a justiției românești, a fost desemnat de Consiliul Dirigent pentru a introduce viața de stat românească în orașul Oradea și județul Bihor. Menționăm că armata română a intrat în oraș în ziua de 20 aprilie 1919, fiind primită cu bucurie și cu ușurare atât de români cât și de maghiari. În această calitate el a condus personal și preluarea unor instituții judecătorești din teritoriu. El a condus personal la 3 mai 1919 acțiunea de preluare a Curții de Apel din Oradea, fapt asupra căruia vom insista ceva mai mult⁹⁸. Procesul-verbal încheiat cu acel prilej, veritabilă pagină de istorie națională, de realism și înțelegere politică, cuprinde în sine și un remarcabil profil politic și uman al lui Aurel Lazăr. Cuvintele rostite de el în calitate de reprezentant

---

⁹⁸ Documentele 230-231.; Gh. Iancu, *Contribuții la cunoașterea activității dr. Aurel Lazăr în timpul Consiliului Dirigent (1918-1919)* „Crisia”, 1980, 10, p. 171-174; Ludovic Báthory, Viorel Faur, Gheorghe Iancu, *Un important document din 1919 despre activitatea militantului bihorean pentru unitate națională Dr. Aurel Lazăr*, „Crisia”, 1990, 20, p. 359-369; vezi și Ioan Zănea, *Aurel Lazăr(1872-1930). Viața și activitatea*, Cluj-Napoca, 1999, p. 137-164.

al statului român, veneau din istoria acelor locuri, din istoria poporului român și a conviețuirii sale cu celelalte popoare și își aveau suportul în legitimitatea aspirațiilor spre unitate națională a românilor de pretutindeni, în marea împlinire de la 1 Decembrie 1918, în hotărârea statului român de a respecta dezvoltarea celorlalte minorități din țară.

După ce președintele Curții de Apel îl salută în numele întregului personal întrunit în ședință, dr. Aurel Lazăr a declarat următoarele: „... Situația lui este ușurată prin faptul că a mai avut ocazia să-și prezinte pe scurt punctele de vedere și să explice schimbările petrecute în timpurile noastre judecătorilor Curții de Apel și membrilor Procuraturii Generale, precum și în fața delegației de salut a acestor foruri, care s-a prezentat la el. Situația lui este ușurată și prin faptul că poate saluta azi membrii proeminenți ai corpului de magistrați care vor cântări situația și își vor exprima hotărârile cu logica, obiectivitatea și cunoștințele corespunzătoare și este convins că, oricare ar fi această decizie, ea va izvorî din cea mai profundă și mai curată convingere sufletească.

În urma situației create de război – continua A. Lazăr – și poporul român și-a exercitat drepturile care i se cuvin și suveranitatea lui la Adunarea Națională de la Alba Iulia de la începutul lunii decembrie 1918. Pe baza acestei rezoluții (orașul) Oradea și comitatul Bihor fac parte din teritoriile asupra cărora națiunea română și-a declarat suveranitatea. Această hotărâre a fost sancționată de regele României și aceasta reprezintă o situație încheiată definitiv. Dar această hotărâre de la Alba Iulia nu are numai temeieri istorice, ci și premisele internaționale, care au cerut această hotărâre deplină și inatacabilă și din punct de vedere juridic. Suportul premiselor internaționale îl constituie convenția încheiată de România și Antanta în 1916 și care convenție nefiind tulburată de evenimentele care au survenit între timp și nici măcar de așa numita pace de la București este și azi în deplina vigoare. Dar având în vedere marile transformări, precum și faptul că prin această hotărâre Adunarea Națională de la Alba Iulia și-a aplicat suveranitatea pe teritoriul altui stat, această hotărâre a fost supusă Conferinței de Pace, unde ea a fost deplin ratificată.

Când face această declarație aici, el este pătruns de povara răspunderii politice și morale care l-ar apăsa pe el dacă ar declara lucruri nereale. Este posibil că cei prezenți dețin alte informații în această chestiune, dar îi poate asigura că informațiile lor nu corespund realității, ceea ce este dovedit cel mai bine de faptul că la ultima chemare a Puterilor Antantei, care s-a referit la corectarea liniei demarcaționale în mod nenorocit fixată, chiar guvernul Ungariei a declarat în mod oficial, că nu menține și nici nu poate menține chestiunile teritoriale.

Este pătruns de seriozitatea momentului. Ceea ce provoacă bucuria unei națiuni poate provoca unei alte națiuni amărăciune, dar este convins că această fericire nu trebuie să fie sfidătoare, ci dimpotrivă, trebuie să fie pătrunsă de dragoste și să tindă să atenueze suferințele celorlalte națiuni, ca să existe față în față nici învins nici învingător, ci două nații care caută să se comporte una față de alta cu deplină înțelegere. Această înțelegere în trecut nu s-a realizat, se pot schimba hotărele, se pot schimba și formațiunile de drept public, dar un popor trăiește și mai departe ca națiune. Și o națiune care, până acum, în cea mai mare parte, a trăit unită și acum este nevoită să trăiască separat, eliberată (însă) de o politică fatală, va trăi și mai departe și își va găsi și în noua alcătuire locul care i se cuvine conform trecutului ei, iar statul român își va cunoaște în orice caz obligația politică și morală care-i revine față de ea și va fi mândru că și-a făcut cetățeni pe membrii acestei națiuni și va ști s-o facă să uite amărăciunea momentului prezent.”

În continuare, A. Lazăr a insistat asupra principiilor democratice incluse în Hotărârea de la Alba Iulia, ca: votul universal, drepturi pentru minorități, ca și asupra conținutului actelor emise de Consiliul Dirigent, de Resortul justiției, până în acel moment, a schimbărilor pe care acestea le determinau – de exemplu – suspendarea inamovibilității magistraților motivată de faptul „căci menținerea integrală a acestui drept ar fi o piedică uriașă în calea organizării”. S-a citit apoi, textul jurământului de fidelitate, în limba română și în limba maghiară: „Eu N.N. mă jur pe atotputernicul Dumnezeu că voi fi credincios Regelui Ferdinand I și statului român, voi respecta cu credință legile țării, decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent, voi îndeplini cu cinste, conștiințozitate și obiectivitate sarcinile oficiului meu, și voi păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. A. Lazăr a reamintit celor de față consecințele depunerii sau nedepunerii jurământului de fidelitate față de statul român.

După aceasta, A. Lazăr a pus două întrebări Președintelui, respectiv judecătorilor și membrilor Procuraturii Generale: „1) Este dispus Președintele ca în numele Curții de Apel să recunoască autoritatea Consiliului Dirigent Român din Sibiu asupra Curții de Apel din Oradea și să pună Curtea de Apel sub jurisdicția statului român? 2) Sunt dispuși Președintele, magistrații și membrii Procuraturii Generale să depună jurământul oficial în textul de mai sus?” Înainte de a se da răspunsurile cerute, la invitarea președintelui, procurorul general, a declarat că „nu consideră satisfăcătoare acea parte a argumentației de drept public a ministrului [șef de resort] de Justiție, care se referă la alipirea definitivă din punct de vedere juridic a comitatului Bihor și a [orașului] Oradea la România (și prin urmare) nu o acceptă. Războiul încă nu s-a terminat.

Convenția la care face referiri ministrul, există numai între părțile contractante și numai tratatul de pace va fi chemat să stabilească cui va aparține acest teritoriu. Recunoaște că România deține aceste teritorii pe baza dreptului de cucerire, poate prelua imperiul, și poate pretinde depunerea jurământului, dar această situație din punct de vedere de drept încă nu a avut loc și se va întâmpla numai atunci când pacea a fost încheiată”. Acestei declarații i-a urmat o argumentată și deosebit de plastică replică, care conturează și mai elocvent personalitatea lui Aurel Lazăr, ca luptător pentru cauza poporului din care se trăgea. „... Consiliul Dirigent nu a venit pe baza dreptului de cucerire, ci în numele justiției și al dreptății. Națiunea română nu a renunțat niciodată la dreptul pe care i l-a conferit istoria, ci la prima ocazie când a putut-o face a proclamat-o în mod public în Rezoluția de la Alba Iulia. În această Rezoluție s-au manifestat dorința, conștiința și consimțământul de unire al tuturor românilor, care trăiesc în sufletul fiecărui om.

El nu dorește depunerea jurământului în forma pe care în cuvântul lui a expus-o Procurorul șef, adică în virtutea dreptului de cucerire, *deoarece armata română nu a venit ca și cuceritoare ci ca eliberatoare*. (s.n. – Gh.I.). Consiliul Dirigent Român a trimis-o aici în numele națiunii române. Caracterul statal al acestui teritoriu nu depinde de declarațiile de pace ulterioare, „din această cauză nu poate acorda amânare în privința depunerii jurământului”. Sunt aceste cuvinte demne de numele marelui bărbat politic bihorean și care pot fi așezate ca un autentic motto al procesului de organizare a vieții de stat românești în Transilvania.

Președintele Curții de Apel, după ce a declarat în numele său că „în condițiile actuale recunoaște autoritatea Consiliului Dirigent Român din Sibiu asupra Curții de Apel și este dispus să o pună la dispoziția regimului românesc”, cu consimțământul tuturor participanților a pronunțat *hotărârea unanimă* a ședinței plenary: „Ședința plenară a Curții de Apel din Oradea recunoaște în condițiile actuale autoritatea Consiliului Dirigent și o supune jurisdicției românești”.

În mod firesc, apoi, atât președintele cât și magistrații și membrii Procuraturii generale au declarat „că în condițiile actuale sunt dispuși să depună jurământul”. După aceasta, președintele și-a exprimat „mulțumirile lui Aurel Lazăr pentru informațiile cu caracter general și-l roagă că deoarece magistrații prezenți precum și membrii Procuraturii Generale au depus fără excepție jurământul și-și vor îndeplini datoria și de acum înainte conform priceperii, convingerii lor în

---

⁹⁹ Documentele 232-234.

mod cinstit, să aibă față de ei, bunăvoința cea mai largă pe care i-o poate asigura funcția lui de membru al Consiliului Dirigent și să ia în considerare pe cât posibil condițiile de viață individuale și de familie ale respectivilor”.

După asigurările date de A. Lazăr, că statul român se va îngriji de corpul magistraților și după stabilirea modalităților de preluare de către președinte, a jurământului de la cei bolnavi, ședința plenară s-a încheiat.

La Curtea de Apel Oradea constatăm o situație total diferită față de cele de la Curțile de Apel Cluj și Târgu Mureș. Deși s-a invocat și aici de către partea maghiară că soarta acestui teritoriu a fi decisă de Conferința de Pace, instituția s-a predat liniar și membrii ei au depus jurământul solicitat. Explicația pare simplă, dar nu exclude și alte motivații în afara celei pe care o oferim noi. Magistrații și funcționarii juridici maghiari din oraș au simțit nemijlocit teroarea regimului comunist existent în Ungaria și astfel au decis să-și continue activitatea în cadrul statului român, al cărui armată îi alungase pe comuniști.

Tribunalul Oradea a fost preluat în aceeași zi de 3 mai 1919⁹⁹. Surprinzător ni se pare faptul că din Raportul președintelui din 14 mai adresat lui A. Lazăr, aflat încă în zonă, rezultă că un număr mare de magistrați și funcționari au depus jurământul, în timp ce alții l-au refuzat.

La 8 mai 1919 prefectul județului Sălaj i-a cerut președintelui maghiar al Tribunalului Zalău să ia jurământul de la personalul subordonat¹⁰⁰. Se pare că ședința plenară a avut loc la 14 mai, zi în care majoritatea l-au depus, operație continuată în 16 mai. 8 judecători de la Tribunal au depus jurământul, în timp ce 3 l-au refuzat.

În 28 aprilie 1919 a depus, la Sighet, jurământul de credință, prefectul județului Maramureș, Vasile Chiroiu. Salutând evenimentul, ziarul „Sfatul” din Sighet, în numărul din 30 aprilie anunța că „Visul nostru de veacuri, prin mărețul act al depunerii jurământului s-a împlinit. Suntem români, fii ai României libere și independente”.

Fiind județ limitrof situația în Maramureș era destul de complicată, în condițiile în care granițele nu erau definitiv trasate. Așa se face că abia la 23 mai 1919 prefectul a preluat Tribunalul Sighet¹⁰¹. Din 19 judecători au depus jurământul doar 2 români și din 19 notari a depus unul singur, român. La 28

¹⁰⁰ Documentele 235-237.

¹⁰¹ Documentele 238-242.

¹⁰² Documentele 243-244; Arhivele Naționale, Direcția județeană Satu Mare, fondul *Prefectura județului Satu Mare*, dosar nr. 4/1918, f. 10

mai, prefectul îl înștiința despre stările de fapt de la Tribunal pe șeful Resortului de Justiție. Dintr-un alt raport al prefectului din 1 iulie 1919 rezulta că fuseseră preluate Tribunalul și judecătoria de ocol din Sighet, care funcționau. El simțea dorința unor judecători de a reveni în funcții și sugera Resortului că asemenea acțiuni n-ar trebui acceptate.

Tribunalul din Satu Mare a fost preluat în 25 iunie de către prefectul județului Alexandru Racoți și de președintele român, Silviu Papp¹⁰². În acest caz semnalăm o situație aparte în procesul de introducere a justiției românești în Transilvania. Armata română a intrat în oraș în 19 aprilie 1919.

În ziua de 23 aprilie s-a ținut o ședință plenară, la care a participat personalul Tribunalului și al Procuraturii, printre care și procurorul român Silviu Papp. Au fost prezenți și generalul A. Constantinidi, comandantul Diviziei II Cavalerie, precum și Ioan Savaniu, președintele Consiliului Național Român Comitatens. Înregistrăm un C.N.R.C. încă în funcțiune, cu atribuțiile clasice ale acestor organisme.

S. Papp a cerut ca, de acum încolo, sentințele să se dea în numele statului român, regele Ferdinand I. Tot el le-a indicat celor care voiau să-și continue activitatea în statul român să întocmească o listă cu numele lor și cu semnătura. O asemenea listă s-a și făcut și cuprindea 131 de nume. Ea a fost aprobată de I. Savaniu și de generalul A. Constantinidi.

În Raportul lui S. Papp din 28 iunie adresat Resortului de Justiție, referitor la preluarea din 25 iunie, evenimentele din 23 aprilie sunt prezentate astfel: magistrații și funcționarii „au recunoscut dreptul Regatului Român peste acest teritoriu, s-au declarat că rămân în serviciul Regatului Român și doresc a se bucura de aceleași beneficii ca și funcționarii Regatului și își vor continua funcțiunea lor cu conștiinciozitate”. În același document, S. Papp consemna

---

¹⁰³ Documentele 245-249.

¹⁰⁴ Documentele 250-265. În acest caz semnalăm un caz cu totul neobișnuit și neuzitat în scrierea istorică. Dumitru Ogășanu din Oradea a publicat articolul: *Documente inedite referitoare la preluarea de către statul român a Judecătoriei de ocol din Tinca (mai 1919)*, «Cele trei Crișuri», 1998, 9, nr. 1-2, p. 4. Trimiterea lui este următoarea: Arhivele naționale, Direcția județeană Cluj, fond *Curtea de Apel*, dosar 3, inv. 325/1919. Din această trimitere sunt false două lucruri. 1) aceste documente n-au fost niciodată în custodia Direcției județene Cluj și 2) numărul de inventar este 175. Remarcăm și o omisiune, dânsul neidentificând titlul întreg al fondului, lipsind cuvântul Prezidențiale. Trimiterea corectă este și a fost: *Arhiva Curții de Apel Cluj. Arhiva fondul Curtea de Apel Cluj. Prezidențiale*, inv. 375/

schimbarea de atitudine din partea magistraților. „Judecătorii și procurorii nu numai nu vor depune jurământul oficios, ci nu vor a recunoaște nici dreptul Consiliului Dirigent de a dispune în chestiile justiției”.

Noi documente vor face lumină și în acest caz.

Seria preluării judecătorilor de ocol de pe teritoriul Curții de Apel Oradea începe, păstrând ordinea cronologică, cu judecătoria din Salonta¹⁰³.

Instituția a fost preluată de Aurel Lazăr la 13 mai 1919. Prin declarațiile făcute, A. Lazăr a forțat un pic lucrurile, depășind cadrele adevărului istoric. Avem în vedere afirmațiile cu privire la valabilitatea tratatului din 1916, la faptul că el preia puterea publică în județul Bihor „în calitate de ministru al guvernului român” – el era membru în Consiliu Dirigent – și că statutul juridic al județului era definitiv. Era definitiv din punctul de vedere al deciziilor interne, nu și în conformitate cu dreptul internațional.

Fapt asemănător celui de la Curtea de Apel Oradea, magistrații, funcționarii și gardienii au depus jurământul solicitat.

A. Lazăr a fost prezent și la judecătoria din Tinca¹⁰⁴. În 14 mai președintele Papp Károly a depus jurământul de fidelitate. Din procesele-verbale din 20 mai rezultă că gestul lui a fost urmat și de ceilalți salariați, cu excepția unui diunist.

În 15 mai 1919 A. Lazăr a preluat judecătoria de ocol din Beiuș¹⁰⁵. În afara unui judecător și a unui executor plecat din localitate, ceilalți judecători și funcționari maghiari au depus jurământul de credință.

La judecătoria din Vașcău lucrurile s-au derulat asemănător¹⁰⁶. Atâta doar că A. Lazăr, prezent și aici, l-a transferat pe șeful judecătoriei, Jakó János, la judecătoria din Salonta, numind un alt șef. Judecătoria a fost preluată în 16 mai.

La judecătoria de ocol Aleșd lucrurile s-au desfășurat mai nunațat¹⁰⁷. În 17 mai, ca urmare a dispoziției președintelui Tribunalului Oradea, Balázs Elemér, s-a întrunit personalul judecătoriei. Șeful, Hollmayer Béla, și o parte a judecătorilor și funcționarilor au depus atunci și în zilele următoare jurământul.

1919, dosar 3, nenumerotat. La fel a procedat și în cazul judecătorilor din Beiuș și Vașcău, *Preluarea de către Consiliul Dirigent a instanțelor judecătorești din Beiuș și Vașcău (județul Bihor) în anul 1919*, «Crisia», 1997, 17-18, p. 177-190 și a celei din Aleșd, *Preluarea judecătoriei din Aleșd (1919). Documente*, «Cele Trei Crișuri», 1999, 10, nr. 3-4, p. 3.

Subliniem, D. Ogășanu n-a văzut niciodată fondul din care citează. A avut la dispoziție, pentru un scurt timp, spre informare în vederea tezei de doctorat documentele date de noi. S-a grăbit și le-a publicat. L-a trădat faptul că nu știa locul de păstrare a actelor.

¹⁰⁵ Documentele 266-267.

¹⁰⁶ Documentele 268-274.

¹⁰⁷ Documentele 275-284.

¹⁰⁸ Documentele 285-287.

Un număr mai mic, printre care 2 judecători, 1 notar și mai mulți funcționari, în locul jurământului i-au prezentat șefului judecătoriei, tot în 17 mai, o *Declarație*, în care-i solicitau să se amâne cererea de a depune jurământul până la decizia Conferinței de Pace cu privire la județul Bihor. Ei îl asigurau că până atunci își vor „îndeplini activitatea cu cea mai mare conștiinciozitate și corectitudine”. Mai adăugăm „că în cazul în care, în pofida obiecțiilor noastre, se va insista în direcția depunerii jurământului de fidelitate, pentru a asigura condițiile de trai familiilor noastre vom fi obligați să depunem acest jurământ”.

La 9 iunie, președintele Tribunalului Oradea îi solicita lui A. Lazăr instrucțiuni cu privire la atitudinea acestui grup, care refuzase și o a doua solicitare de a depune jurământul.

La judecătoria de ocol din Berettyóújfalu [azi localitate în Ungaria] nici un angajat n-a depus jurământul, invocându-se faptul „că apartenența acestui teritoriu poate fi decisă exclusiv de Conferința de Pace”¹⁰⁸. În acel moment nu exista o hotărâre a Conferinței de Pace care „să adeverească declarația domnului ministru [A. Lazăr] potrivit căreia «apartenența județelor Oradea și Bihor este de mult decisă de Conferința de Pace»”.

A. Lazăr a preluat, în 17 mai, și judecătoria din Ceica¹⁰⁹. Întrucât șeful judecătoriei n-a depus jurământul l-a înlocuit cu un maghiar. În următoarele zile el a preluat jurământul de la mai mulți funcționari.

Informațiile despre judecătoriile de ocol urbane și rurale din Oradea sunt puține și din ele nu rezultă data preluării. Oricum, aceasta s-a petrecut înainte de 19 mai¹¹⁰. Într-o precizare făcută în 26 februarie 1944 reiese că nu se găseau alte acte la dosarul lor.

La judecătoria de ocol Marghita întreg personalul a depus jurământul de credință, caz mai rar în cazul judecătoriilor¹¹¹.

La judecătoria de ocol Șimleul Silvaniei s-a produs o preluare în două etape¹¹².

În 20 mai, Alexandru Aciu, conducătorul temporar al judecătoriei le-a cerut fostului șef și celorlalți salariați să depună jurământul. Ei au solicitat

---

¹⁰⁹ Documentele 288-293.

¹¹⁰ Documentele 294-301.

¹¹¹ Documentele 302-305.

¹¹² Documentele 306-308.

¹¹³ Documentele 309-317.

amânarea acțiunii până la decizia finală a Conferinței de Pace, promițând că-și vor continua activitatea până atunci.

În 22 mai cele două părți s-au întâlnit din nou, în prezența prefectului județului Sălaj, rezultatul fiind același.

La îndrumarea prefectului din 12 iunie, în 15 iunie Coriolan Meseșianu, conducătorul judecătoriei a preluat efectiv instituția, solicitând personalului depunerea jurământului. Judecătorii au refuzat, solicitând, din nou, o amânare, în ton cu declarația lor din 20 mai. Funcționari mai mărunți au depus jurământul.

Pe parcursul prezentării noastre textul poate deveni monoton dacă informațiile sunt de același tip. Spre norocul nostru apar și situații cu totul deosebite, care animă narațiunea, o fac chiar palpitantă. Un asemenea caz, ieșit din tipare, este cel de la judecătoria de ocol Săcuieni¹¹³. A fost o dispută care a avut nevoie de mai multe „reprise” pentru a se încheia în conformitate cu dispozițiile Consiliului Dirigent.

Menționăm că președintele Tribunalului Oradea s-a implicat intens în evenimentele ce au avut loc la judecătorie. Începutul s-a făcut cu întrunirea de la judecătorie din 21 mai, dedicată depunerii jurământului. Cu acel prilej, șeful judecătoriei Bod Kálmán i-a informat pe magistrați, funcționari și auxiliari că la o ședință din 3 mai la Oradea, A. Lazăr a declarat că în conformitate cu Hotărârea de Unire de la Alba Iulia județul Bihor face parte integrantă din Regatul România.

După un timp de meditare, cei prezenți aduc elogiile armatei române pentru eliberarea județului „deoarece prin aceasta s-a pus capăt bolșevismului blestemat care stăpânea aici, astfel că a adus un serviciu deosebit nu numai Ungariei, ci și celorlalte state învecinate, împiedicând răspândirea pericolului roșu”. Cu toate acestea, ei au afirmat că vor depune jurământul doar atunci când Conferința de Pace va hotărî definitiv în privința apartenenței statale a județului Bihor.

Lucrurile au trenat și abia la 20 iunie judecătorul de ocol Szabó Géza, trimis de președintele Tribunalului Oradea, s-a prezentat la Săcuieni pentru a prelua judecătoria, fără a reuși însă. Plicul cu instrucțiunile președintelui de Tribunal, plicul returnat, plicuri și pentru alți 3 judecători, care nu le-au deschis, conținutul lor fiindu-le citit de Bod Kálmán, sunt aspecte cu totul inedite. În fața refuzului de predare a instituției, Szabó Géza le-a comunicat că ei nu mai sunt considerați ca fiind în activitate oficială, șeful Resortului de Justiție le transmitea ca ei să-și continue totuși activitatea. Cei prezenți au fost de acord cu aceasta, dar au declarat că ei îl recunosc în continuare pe Bod Kálmán ca șef al judecătoriei.

Szabó Géza i-a convocat apoi pe funcționari, diurniști și auxiliari și le-a cerut să urmeze doar dispozițiile lui, deoarece judecătorii care nu depuseseră jurământul nu mai aveau drept de dispoziție. Ei trebuiau, de asemenea, să rămână în activitate. Toți i-au răspuns că vor executa doar dispozițiile judecătorilor existenți.

În aceste condiții, Szabó Géza n-a putut prelua judecătoria, fapt despre care l-a înștiințat imediat pe președintele Tribunalului Oradea. În aceeași zi el și-a dat demisia și a plecat din localitate. Președintele Tribunalului Oradea a recurs atunci la o nouă soluție, după ce le-a cerut telefonic celor din Săcuieni să predea instituția. I-a delegat pe Palánkay Károly, judecător la Tribunalul din Oradea și pe Augustin Bolcaș, conducătorul judecătoriei din Marghita să preia judecătoria. Pentru a liniști spiritele constatăm că a numit un român și un maghiar. Cei doi s-au prezentat la judecătorie în 27 iunie, fără însă a reuși să o preia.

La 1 iulie, orele 13⁰⁰ situația s-a repetat. Pentru a pune capăt litigiului, la orele 16⁰⁰ Palánkay și Bolcaș au revenit însoțiți de un maior, de 4 soldați și de prim-pretor.

În fața iminentei folosiri a forței judecătorii maghiari, Bod Kálmán n-a fost prezent, au predat instituția. Maiorul Popescu și-a lăsat acolo un locțiitor în persoana unui sublocotenent, care să supravegheze predarea detaliată a judecătoriei.

Conducător temporar al instituției a fost desemnat A. Bolcaș.

Evenimentele de la judecătoria din Săcuieni dovedesc că nu în toate locurile din județul Bihor, după intrarea armatei române, foștii conducători de instituții judiciare au acceptat să depună jurământul și să predea judecătoriile.

Disponem de informații mult mai lacunare cu privire la judecătoria din Cehu-Silvaniei. Ea fost preluată, probabil la 27 mai, de către judecătorul de ocol Ioan Ember¹¹⁴. Trei judecători, 1 notar, 1 scriitor, 3 diurniste au refuzat depunerea jurământului. Conducătorul cărții funduare, 3 scriitori, 1 servitor și 1 paznic l-au depus și ca atare lucrau alături de Ioan Ember.

Și parcă ca un joc al contrariilor, la judecătoria de ocol Jibou, la 10 iunie 1919 întreg personalul a depus jurământul și preluarea s-a efectuat liniștit¹¹⁵.

---

¹¹⁴ Documentul 319.

¹¹⁵ Documentele 320-321.

¹¹⁶ Documentele 324-325.

¹¹⁷ Documentele 326-327.

¹¹⁸ Documentele 331-339.

¹¹⁹ Documentele 328-330.

Un document din zonă de care dispunem, datat 6 august, este extrem de important fiindcă cuprinde acțiunile prefectului de Maramureș privind instaurarea administrației românești în plasa Seleușul Mare, județul Ugocea¹¹⁶.

În privința judecătoriei de ocol, el n-a preluat-o, ci a dispus ca sentințele să se dea în numele statului român și să fie subordonată Tribunalului Sighet. Președintele maghiar a refuzat să accepte aceste decizii, astfel că el a fost îndepărtat din localitate. Vasile Chiroiu l-a propus pe Victor Ioanes de Așa comisar pentru acest teritoriu, propunere acceptată de Consiliul Dirigent.

În 7 aprilie 1920, ca urmare a deciziei Conferinței de Pace, Consiliul Dirigent s-a văzut silit să-i revoce din funcții pe prefectii din Bichiș și Cenad și pe comisarul din Ugocea, Victor Ioanes.

---

¹²⁰ Jean Bernachot, *Les Armées françaises en Orient après l'armistice de 1918*. Vol. I. *L'armée française d'Orient. L'armée de Hongrie (11 novembre 1918 – 10 septembre 1919)*, Paris, 1970, p. 263-272; Eugen Boia, *Romania's Diplomatic Relations with Yugoslavia in the Interwar Period, 1919-1941*, East European Monograph, Boulder Distributed by Columbia University Press, New York, 1993; Pompiliu Ciobanu, *Unirea Banatului și incorporarea Banatului la România Mare*, Timișoara, 1934; G. Cipăianu, Gheorghe Iancu, *Nouvelles contributions concernant l'institution de l'administration roumaine dans le Banat (1919)*, „Anuarul Institutului de Istorie Cluj-Napoca”, 1985-1986, 27, p. 457-474; Gheorghe Iancu, *Contribuția*, p. 148-197; Idem, *Goga în franceză [Raporturile bune dintre ofițerii francezi din Lugoj și intelectualii români]*, „Familia”, nr. 4 din 1983, p. 9; Idem, *Realități politico-administrative din Banat (ianuarie – aprilie 1919). Mărturii epistolare*. In: *Societate și civilizație în Banatul istoric*. Volum îngrijit de Camil Petrescu, Timișoara, Imprimeria Mirton, 2003, p. 97-107; Idem, *Ruling Council*, p. 133-149; Gh. Iancu, G. Cipăianu, *La consolidation*, Doc. LX, LXII, LXVII, LXXII, LXXV, LXXXI, LXXXII, LXXXVII; Gh. Iancu, G. Cipăianu, *Prezența militară franceză și administrația Banatului din anul 1919*. In: *Sfârșit și început de epocă*. Coordonatori: Cornel Grad, Viorel Ciubotă, Satu Mare – Zalău, 1998, p. 383-398.; Ivo J. Lederer, *Yugoslavia at the Paris Peace Conference*, New Haven and London, 1963, p. 97, 123, 237, 243, 276, 290; W. Marin, I. Munteanu, Gh. Radulovici, *Unirea Banatului cu România*, Timișoara, 1968; Stelian Mândruț, *Stabilirea frontierei Banatului după primul război mondial (1918-1924). Impact și consecințe*. „Studii de istorie a Banatului”, 1999-2001, 13-15, p. 122-156. Cu o vastă bibliografie; I. Munteanu, Vasile M. Zaberca, Mariana Sârbu, *Banatul și Marea Unire*, coordonator I. Munteanu, Timișoara, 1992; Ormos Mária, *From Padua*, p. 15, 22, 42, 72, 84, 87, 94, 122-124, 127, 157, 176-177, 179, 188-191, 194, 212, 221, 235, 240-242, 302, 322, 335, 340; Vasile Râmneanțu, *Ocupația militară sârbească în județul Timiș-Torontal (1918-1919)*, „Banatica”, 1995, 13, Vol. II, p. 383-395; Andrea Schmidt Rösler, *Rumänien nach dem Welt Krieg. Die Grenzziehung in der Dobrudscha und in Banat und die Folgeprobleme*, Peter Land, Frankfurt am Main – Berlin – New York – Paris – Wien, 1994. Cu o vastă bibliografie; Sherman David Spector, *România și Conferința de Pace de*

La judecătoria de ocol Tășnad, preluată la 27 august, unii au depus jurământul, alții nu¹¹⁷.

Informațiile despre judecătoriile de ocol Satu Mare, Seini, Baia Mare sunt puține. Constatăm că un număr mare de judecători și funcționari au depus jurământul. Nu știm nimic despre judecătoriile din Arduș și Vișeu de Sus¹¹⁸.

Judecătoria din Șomcuta Mare a fost preluată la 1 septembrie 1919¹¹⁹.

Informațiile despre judecătoriile de ocol din Baia Mare, Satu Mare, Seini, Vișeu și Arduș sunt nesemnificative pentru a le putea reda coerent.

Tribunalele și, mai ales judecătoriile de sub jurisdicția Curții de Apel Oradea s-au preluat în perioade diferite ca timp, situațiile întâlnite fiind variate. Notabilă a fost prezența lui A. Lazăr la Oradea, Salonta, Tinca, Beiuș, Vașcău și Ceica.

Situația din Banat a fost extrem de complicată și ca atare clarificările s-au produs mult mai târziu¹²⁰.

În această zonă s-au intersectat interesele Ungariei, care voia menținerea provinciei în cadrul statului maghiar, ale Iugoslaviei și ale României, două foste și viitoare aliante, fiecare din ele reclamând Banatul în întregime. Populația șvăbească, într-o pondere însemnată, avea și ea propriile ei interese, marja ei de mișcare fiind totuși redusă.

Pentru a liniști spiritele și a menține ordinea în Banat au intrat trupe franceze, avându-și comandamentul la Timișoara iar mai apoi instituindu-se zona neutră de ocupație militară franceză în județul Caraș-Severin și parțial în Timiș.

Populația Banatului, după etnii, se prezenta astfel¹²¹:

Județul	km	Români	Șvabi	Sârbi	Magh.	Alții	TOTAL
Caraș-Severin	11074	33682	53883	14674	33787	27721	466,147
Timiș	7433	169030	165883	69905	79960	15357	500,835
Toron-tal	10016	86937	167779	199750	128405	34980	615,151
	28503	592049	387545	284329	242152	76058	1582133

Numărul total al românilor era evident mai mare decât al fiecăreia din celelalte etnii, și mai ales în Caraș-Severin și Timiș. Sârbii erau în număr mai

---

la Paris. *Diplomația lui Ion I. C. Brătianu*. Traducere de Sorin Pârvu, Iași, Institutul European, 1995.

mare doar în Torontal, la fel ungurii. Șvabii erau bine reprezentați în Timiș și Torontal, situându-se pe locul doi, după români, ca număr total.

Despre evenimentele din Banat din perioada octombrie 1918 – august 1919 s-a scris mult, astfel că noi, în acest context, le vom prezenta doar succint, insistând asupra acțiunilor românești, mai puțin tratate în lucrările istoricilor străini.

La 15 septembrie 1918 a început ofensiva Armatelor Aliate din Orient. Trupele sârbe, ca forțe aliate, s-au deplasat rapid spre nord-vest și au intrat în Belgrad la 1 noiembrie. Până în 19 noiembrie ele au ocupat întreg Banatul.

Pe frontul italian ofensiva victorioasă s-a declanșat la 24 octombrie, la 3 noiembrie încheindu-se armistițiul cu Austro-Ungaria la Padova.

În Timișoara, primii soldați sârbi au intrat în 16 noiembrie, urmați de alții. Aici s-a constituit Comandamentul trupelor sârbe din Banat. Chiar înainte de aceasta, la 12 noiembrie 1918 Consiliul Național Sârb din sudul Ungariei și comitetul său executiv, Narodno Uprava au proclamat, la Novi Sad, unirea Banatului cu Serbia.

Să urmărim acum și câteva acțiuni ale guvernului maghiar referitoare la Banat. În 30 octombrie 1918 s-a decis evacuarea trupelor maghiare din regiune, operațiune desfășurată la începutul lunii noiembrie.

În 31 octombrie, la inițiativa lui Otto Roth, în Timișoara s-a proclamat republica și autonomia Banatului în cadrul Ungariei. S-a constituit Consiliul Popular Bănățean, dominat de social-democrați, dar în care erau și reprezentanți ai altor partide politice ungurești.

Banatul era reprezentat în guvernul maghiar de către Johann Junker. La 8 noiembrie guvernul maghiar l-a numit pe Albert Bartha comisar guvernamental pentru Banat. El devenind ministru de război, va fi înlocuit la 20 noiembrie de Otto Roth. Administrația maghiară va fi înlocuită cu cea sârbească, chiar dacă formal au fost menținuți în funcții unii funcționari maghiari.

La 20 februarie 1919 trupe sârbești l-au îndepărtat pe comisarul guvernamental Otto Roth și pe alți funcționari superiori și au introdus administrația sârbească în Timișoara. Și până atunci, activitatea lui a fost mai mult formală, după cum se desprinde dintr-un document emanat de la trupele franceze din zonă. În timp ce în județele Torontal și Timiș administrația a fost total sârbizată, în județul Caraș-Severin s-a menținut administrația maghiară până în iulie 1919. Vom vedea în ce condiții.

Comportamentul autorităților civile și militare sârbe a fost dur față de populația maghiară și română, față de instituții de stat și s-a concretizat în: desființări de gărzi și consilii naționale, școli maghiare închise sau ocupate de

armată, rechiziționări de bunuri aparținând statului sau particularilor, transportarea a mari cantități de produse și utilaje, de valori culturale din zonă în Serbia.

Trupele franceze din zonă au încercat să tempereze acțiunile sârbești, fără, însă, cu prea mare succes.

Românii, care revendicau Banatul pe baza tratatului din 1916 și a Hotărârii de Unire de la 1 Decembrie 1918, au protestat pe lângă generalii Franchet d'Esperey și Berthelot față de acțiunile sârbilor. Ei au obținut retragerea trupelor și a administrației sârbești din județul Caraș-Severin. În Lugoj și în jur au sosit, începând cu 27 ianuarie 1919, trupe franceze pentru a menține ordinea. „Fiți bineveniți la noi, eroi ai Franței generoasă” scria „Drapelul” din 28 ianuarie 1919, salutând venirea trupelor franceze. Aceasta a însemnat și un pas înainte în vederea creării unei zone neutre între sârbi și români în județul Caraș-Severin, care să fie ocupată și controlată de trupe franceze. Această soluție a fost preconizată de guvernul francez și implicit de generalul Franchet d'Esperey încă din 24 sau 28 decembrie 1918. La 10 ianuarie 1919 a fost elaborată prima Ordonanță secretă cu privire la organizarea zonei, dar sârbii au reușit să amâne cu peste două luni concretizarea ei, în pofida mai multor demersuri ale Comandamentului Armatelor Aliate din Orient și ale comandantului trupelor franceze din Ungaria, generalul Henrys, înlocuit apoi cu de Lobit.

Între timp, guvernul francez îi trimisese lui Franchet d'Esperey instrucțiuni ferme cu privire la crearea unei zone neutre reale în Banat. În urma dispozițiilor primite de la Franchet d'Esperey, comandantul Armatei din Ungaria, generalul de Lobit, după consultări cu guvernul sârb, a stabilit, la 15 martie 1919, limitele și modalitățile concrete de organizare și funcționare a zonei de ocupație franceză. Conducerea ei era încredințată generalului Léon Farret, comandantul Diviziei a 11-a de infanterie colonială.

Instalat la Lugoj, generalul Farret a emis, la 23 martie 1919, Instrucțiunile cu privire la scopul și la organizarea zonei de ocupație franceză, care cuprindea, aproape în întregime, județul Caraș-Severin și partea de nord-est a județului Timiș. Generalul își exercita atribuțiile începând cu data de 22 martie, orele 12⁰⁰; misiunea trupelor franceze din zonă consta în a supraveghea ca linia de demarcație de pe Mureș, dintre trupele maghiare și române, să fie respectată de ambele părți, să interzică pătrunderea în zonă a trupelor române și sârbe; zona franceză din Banat urma să formeze o singură unitate politico-administrativă, numită **Județul Lugojului**; vicecomitele maghiar din Lugoj era singurul reprezentant al guvernului maghiar admis pe lângă comandantul zonei. Se mai specifica că acest teritoriu continua să facă parte din statul maghiar, până la o hotărâre

definitivă a Conferinței de Pace. În consecință, administrația se exercita, în continuare, de către autoritățile civile aflate în funcție, sub autoritatea trupelor franceze.

Prin crearea Zonei franceze de ocupație în Banat se poate estima că guvernul francez a avut în vedere atât scopuri militare, cât și politice. Sub raport militar, s-a căutat evitarea conflictelor între trupele maghiare, române și sârbe din zonă și între cele române și maghiare de la linia de demarcație, precum și menținerea strictă a ordinii. Obiectivele politice, mai puțin declarate, urmăreau, pe de o parte, sincronizarea realităților din zonă cu deliberările Conferinței de Pace în chestiunea Banatului, iar, pe de altă parte, scoaterea integrală a acestui teritoriu de sub autoritatea și controlul statului maghiar, în pofida referirilor la Convenția militară de armistițiu de la Belgrad. Dacă în Transilvania chestiunea unei zone neutre a rămas în faza principială, în Banat ea s-a constituit și a ființat câteva luni.

La 21 iunie Consiliul Suprem a acceptat frontiera propusă de experți. Discuțiile la Conferința de Pace au continuat pe această temă până la încheierea tratatului de pace de la Sevrës, în 10 august 1920.

Autoritățile de la București și de la Sibiu au urmărit cu tenacitate introducerea administrației românești în Banatul care urma să revină României.

Redăm și două opinii interesante întâlnite în memoriile lui Radu R. Rosetti din aprilie 1919 pe această temă. Una, din 27 aprilie, îi aparține maiorului francez G. Caput, aflat la București și care suna astfel: „Caput e de părere să intrăm în Banat fără a mai întreba pe nimeni și mai ales în desăvârșită tăcere”¹²². O a doua, formulată de Rosetti la 28 aprilie 1919, după convorbiri cu Vintilă Brătianu și cu ofițeri aliați și transmisă lui Iuliu Maniu printr-o scrisoare¹²³:

„Alaltăieri a fost la mine dl Vintilă Brătianu și mi-a vorbit de chestiunea Banatului insistând ca să facem acolo ceva ce am făcut în Crișana, adică să ocupăm partea ocupată de francezi și să instalăm autoritățile noastre. Am vorbit despre această chestiune, în mod discret, cu Alianții noștri, care mi-au spus că, în principiu, sunt pentru (bineînțeles că oficial nu știu nimic de aceasta), dar să o facem fără a mai vorbi și fără a mai cere sfaturi și aprobări. Asupra modalității executării sunt multe de zis, dar aceasta ar rămâne la hotărârea și chibzuirea Domniei voastre. Totuși îmi permit să expun următoarele: nu trebuie uitat că în Banat sunt trupe franceze și că de fapt administrația ungurească de acolo a

¹²¹ Sever Bocu, *La question du Banat. Roumains et Serbes*, Paris, 1919, p. 22. Vezi și tabelul nr. 1, p. 161.

fost pusă (cu drept, cu nedrept, nu e acum de discutat) de francezi, care a susținut-o și deci se vor formaliza dacă nu se va lucra cu foarte mult tact.

Dacă-mi este îngăduit să dau un sfat, cred că procedeul de urmat să fie următorul: începând cu comunele ce sunt mai aproape de granițele României și ale Transilvaniei și mergând încet spre apus, locuitorii, în chip pașnic, dar ferm, să înlocuiască autoritățile ungurești prin autoritățile comunale românești, să dezarmeze jandarmii unguri, formând gărzi românești și să apeleze apoi la Comandamentul francez din Timișoara, la Consiliul Dirigent și la Guvernul român spre a fi recunoscuți și susținuți. Atunci s-ar putea împinge unități ardelenene spre a ocupa țara. Orice soluție s-ar adopta trebuie însă să fie pusă în lucrare energic, repede și cu cea mai desăvârșită ordine. Apoi nu trebuiește pierdută vremea”.

Firește, cele două variante ar fi implicat prea multe riscuri în raport cu Franța și ar fi afectat poziția României la Conferința de Pace, de aceea nu s-au pus în aplicare.

Abia la 11/24 mai 1919, la Békéscsaba, cu prilejul prezenței familiei regale în oraș, generalul C. Prezan i-a înmănat lui George Dobrin telegrama generalului Franchet d'Esperey prin care se încuviința numirea lui ca prefect al județului Caraș-Severin și a lui Ioan Baltescu, ca subprefect. Numirile fuseseră făcute în prealabil de către Consiliul Dirigent. În articolul intitulat *Legalitatea jurământului oficial*, apărut în „Drapelul” din 29 iunie 1919, în plin proces de organizare a administrației române, se fac referiri pragmatice la acest act. Anula evident prevederi din armistițiul de la Belgrad în privința administrației și ca atare funcționarii publici maghiari nu mai aveau un temei legal pe baza căruia să refuze depunerea jurământului față de statul român. A doua zi cele două numiri au fost acceptate și de guvernatorul militar francez, generalul de Tournadre. Cu aprobarea acestuia, G. Dobrin a început în 28 mai preluarea puterii politice și administrative în județul Caraș-Severin.

Editorialul *Imperiul* semnat de Victor Bârlea, și apărut în „Drapelul” din 21 mai/3 iunie 1919 saluta evenimentul și-i releva semnificațiile: „Mare ești tu Doamne! Într-o singură zi câtă schimbare! Într-o clipă câtă bucurie ne-ai dăruit... Azi însă iată s-a întâmplat aieva ce cu ani înainte abia îndrăzneau să visăm: *am luat în mână imperiul*, arma cea mai puternică, puterea cea mai demnă – și demnitatea cea mai distinsă – ce o poate avea un neam liber și independent. Am câștigat totul ce poate dori un popor trezit la conștiința de sine ... Noi nu ne vom mai ridica graiul să înfruntăm, să înfierăm, să izbim și să tăiem pe asupritorii de ieri, acolo unde ne durea pe noi mai tare, ci le vom deschide larg cartea dreptului naturii și a neamurilor ca să cetească și ei odată

în ea cu ochi limpezi și cu minte trează și lipsită de patima grandomaniei și despotismului: că libertatea și neatârnarea popoarelor *nu se pot prescrie ca un petec de pământ ori ca un obiect netrebnic*". Sunt cuvinte de un realism profund și care aruncă o punte de colaborare cu locuitorii de alte etnii, întâlnite și în alte documente ale vremii.

Numirile în administrație făcute de prefectul român trebuiau să fie confirmate de autoritatea militară franceză. Funcționarilor li se pretindea depunerea jurământului față de statul român, lucru valabil pentru toate serviciile publice, deci și pentru instituțiile judiciare. Situația aceasta de dualitate a puterii s-a menținut până la jumătatea lunii iulie. În urma instrucțiunilor primite la Lugoj de la generalul Franchet d'Esperey, la 16 iulie 1919 s-a decis plecarea trupelor franceze din județul Lugoj în intervalul 16-22 iulie, întreaga putere trecând asupra autorităților române.

Tot în 16 iulie 1919 s-a decis de către autoritățile franceze evacuarea de către autoritățile sârbe a teritoriului din județele Torontal și Timiș, care revenea României.

În 25 iulie Consiliul Dirigent l-a numit pe Aurel Cosma prefect al județului Timiș. În 27 iulie unitățile sârbești au început evacuarea orașului Timișoara. A doua zi, prefectul sârb a fost înlocuit cu cel român de către generalul de Tournadre. La 3 august au intrat în oraș ostași români, fiind întâmpinați cu bucurie de populația românească, fiind salutați și de primul-ministru Ion I. C. Brătianu.

În 12 august au părăsit orașul trupele franceze.

După înlăturarea administrației sârbești din județele Timiș și parțial Torontal și a celei maghiare din județul Caraș-Severin a urmat plecarea trupelor franceze din Arad și Banat. Într-o asemenea situație, schimbată, Resortul de Justiție a elaborat la 9 august Ordonanța nr. 6267 adoptată de plenul Consiliului Dirigent la 13 august (Anexa V). Prin acest act se extindea autoritatea Resortului, de fapt a statului român, asupra forurilor judiciare din județele Caraș-Severin, Timiș, Torontal, Bichiș și Cenad. Tribunalele și judecătoriile de pe teritoriul județului Torontal se subordonau Curții de Apel Timișoara, judecătoriile din județul

¹²² Radu R. Rosetti, p. 344

¹²³ *Ibidem*, p. 345

¹²⁴ Documentul 340.

¹²⁵ „Acest om mic de statură, ager și vioi, de o cultură juridică superioară și vastă, cu o voință de fier neînduplecabilă, de concepții înalte și largi, Român intransigent și mare patriot,

Cenad treceau sub jurisdicția tribunalului Arad,. Judecătorii din județele Timiș și Torontal care aparținuseră până în acel moment tribunalelor a căror reședință era în afara teritoriului luat în stăpânire faptică de statul român se subordonau, temporar, jurisdicției tribunalului Timișoara.

Preluarea Curții de Apel Timișoara s-a realizat la 21 septembrie 1919 și a fost condusă de Alexandru Marta, secretarul general de la Resortul Justiției, fost avocat și consilier la Curtea de Apel din Seghedin¹²⁴.

I. Papp, în lucrarea citată îi face un profil excepțional, considerând că el a avut un rol foarte important în organizarea justiției românești în Transilvania¹²⁵. 17 magistrați au depus jurământul, în timp ce 3, între care și fostul președinte, l-au refuzat.

În 30 iunie 1919 o delegație, compusă din Friederich Pauck, primarul orașului Caransebeș, delegatul prefectului G. Dobrin, George Lăbonțiu, Alexandru Morariu, numiți de Consiliul Dirigent președinte, respectiv procuror la tribunalul din localitate și Valer Meda, prim-pretorul plasei Caransebeș – a se vedea consistența comisiei – s-a prezentat la președintele tribunalului, Ioan Cziko¹²⁶.

Primarul l-a înștiințat că G. Lăbonțiu a fost numit ca președinte, în urma înțelegerii dintre prefect și Comandamentul francez.

I. Cziko le declară că el împreună cu toți judecătorii de la tribunal și de la judecătoriile de ocol Caransebeș, Teregova, Orșova și Bozovici s-au întrunit în 29 iunie și au decis să nu depună jurământul solicitat. În plus, el afirmă că nu recunoaște legalitatea Consiliului Dirigent și protestează împotriva numirii noului președinte.

F. Pauck i-a întrebat și pe ceilalți judecători dacă depun sau nu jurământul. Ei (6) și judecătorul de la Bozovici, aflat în concediu în Caransebeș au declarat că nu-l depun. În momentul în care G. Lăbonțiu a depus jurământul toți judecătorii au părăsit sala. Au revenit și după aplicarea simbolică a forței fostul președinte a predat instituția.

În continuare, G. Lăbonțiu i-a convocat pe funcționarii de concepție, ajutători și manipulanți de la tribunal și de la judecătoria de ocol Caransebeș și le-a cerut „să depună jurământul prescris de ordonanțele Consiliului Dirigent”, atrăgând atenția

---

deplin cunoscător al organizației judecătorești cu enorma mulțime de norme juridice, caracter pur, integru și dârz, cu o putere de muncă excepțională...”, p. 4.

¹²⁶ Documentele 341-342.

¹²⁷ Documentele 343-344.

¹²⁸ Gh. Iancu, *Contribuții*, p. 157-164, Cornel Grad, *Rapoarte și memorii privind activitatea consiliilor și gărzilor naționale române în comitatele Sătmar, Sălaj, Bihor și Arad (decembrie*

că toți aceia care nu vor depune jurământul își pierd drepturile la salariu și la pensie. L-au depus 14 români și un șvab și l-au refuzat 15 maghiari și probabil evrei.

Din încredințarea lui George Dobrin, prefectul județului, tribunalul din Lugoj a fost preluat în 30 iunie de către noul președinte, Nicolae Ioanovici¹²⁷.

În 5 iulie, G. Dobrin informa Resortul de Justiție că preluase instituțiile juridice din județ și din zona franceză din nordul județului Timiș, care aparținuse fostului județ Lugoj.

Numirile de personal le-a făcut în înțelegere cu comandantul trupelor de ocupație franceză din Banat. El dispusese ca peste tot pertractările să se suspende timp de o lună. Insista ca această stare să se prelungească până la 1 septembrie. Își motiva cererea prin faptul că zona de ocupație franceză se menținea, ceea ce-i împiedica „mișcărilor”.

Vom prezenta în continuare câteva considerații cu privire la situația din județul și orașul Arad, în intervalul noiembrie 1918 – iulie 1919, una extrem de complicată, singulară în peisajul politico-administrativ al Transilvaniei.

În toamna anului 1918 Aradul s-a impus ca centru al acțiunilor naționale românești, care au condus la ținerea Adunării Naționale de la Alba Iulia¹²⁸.

În chip firesc, pe lângă Consiliul Național Român Central, care-și avea sediul în oraș, s-au înființat Consilii și gărzi naționale românești conduse de Iustin Marșieu, respectiv căpitanul Moise Rișcuția.

În cele două unități administrative, orașul și județul, s-a menținut administrația maghiară și după 1 Decembrie 1918.

În 29 decembrie 1918 elemente maghiare au tras asupra populației românești din oraș, care-l aclama pe generalul Henri Mathias Berthelot. La sugestia acestuia Antanta a decis ca în Arad să intre trupe franceze pentru a menține ordinea, eveniment petrecut în noaptea de 30/31 decembrie. Comandantul trupelor franceze din Regimentul I African de Vânători a fost colonelul Martin. Între 20 februarie și 6 iunie guvernator al Aradului a fost generalul Henri de Gondrecourt, urmat de generalul de Tournadre. În pofida protestelor românești până în 10 februarie 1919 toate gărzile naționale din județ au fost dizolvate de către trupe regulate și neregulate maghiare. Acestea au instituit un regim de teroare față de români, relevat de documente interne și externe, concretizat în maltratări, arestări, alungări și ucideri. În unele locuri liniștea s-a restabilit prin intervenția trupelor franceze. În jurul datei de 7/20 februarie ziarul „Românul” va fi obligat să-și înceteze activitatea. El va reapare abia la 6 iunie 1919.

Consiliul Dirigent, arădenii nu se puteau împăca cu situația ingrată în care se aflau românii și de aceea Consiliul Dirigent l-a numit la 14/27 martie 1919 pe Iustin Marșieu prefect al județului și orașului Arad. Așa se procedase și în

cazul județului Bihor. Gestul energic și responsabil românesc a produs un prim efect pozitiv. La 24 aprilie – în plină ofensivă românească – generalul Gondrecourt l-a recunoscut pe Marșieu ca prefect al județului, dar nu și al orașului. În consecință, prefectul român și-a stabilit sediul la Radna. Era încă o dovadă că autoritățile franceze – de fapt Franța – considerau că prevederile armistițiului de la Belgrad în privința administrației nu mai erau în vigoare. Între timp, în timpul vizitei generalului Franchet d'Esperey la Sibiu, armata română a primit aprobarea să intre în oraș. În 4/17 mai soldații români au fost primiți cu bucurie de către români. O ediție specială a ziarului „Românul” saluta evenimentul. În 19 mai Marșieu a preluat prefectura, după un inițial refuz al comisarului maghiar de a o preda. Dintre funcționari au depus jurământul doar 3, dintre care 2 români. Deși nu era recunoscut și ca prefect al orașului, la 1 iunie 1919 generalul Gondrecourt i-a permis lui Marșieu să se instaleze în oraș. Lucrurile se apropiau de o finalizare favorabilă românilor. La 5 iulie s-a ajuns la o înțelegere între noul guvernator al orașului, generalul de Tournadre și Marșieu cu privire la instituirea administrației românești în oraș, generalul păstrându-și dreptul de control administrativ al funcționarilor. În 7 iulie o delegație românească, condusă de Marșieu, a preluat prefectura și primăria. În aceeași zi s-au preluat și alte instituții, printre care și Tribunalul și judecătoria de ocol – evenimente asupra cărora vom reveni. Urma doar plecarea trupelor franceze pentru ca întreaga viață publică din Arad să treacă sub controlul statului român. Și într-adevăr, la 10 iulie, generalul de Tournadre îi comunica lui Marșieu ordinul Comandamentului Suprem al Armatei Aliate din Orient, potrivit căruia administrarea orașului Arad trecea în mod definitiv în mâna autorităților românești. Cu acel prilej, generalul francez a declarat: „E o mare bucurie pentru mine de a vă comunica această știre și mă simt fericit de a vă remite în mâinile Dv. orașul Arad, văzând în faptul acesta una din principalele revendicări naționale satisfăcută”¹²⁹. Până în 17 iulie trupele franceze au părăsit orașul, generalul de Tournadre stabilindu-se pentru un timp la Lugoj.

În 7 iulie Tribunalul Arad a fost preluat de Vasile Avramescu, președintele numit de Consiliul Dirigent¹³⁰.

1918 – martie 1919), „Acta Musei Porolissensis”, 1981, 5, p. 548, 551-553; Gh. Iancu, G. Cipăianu, *La consolidation*, doc. XXI, VVVI, XXVIII, XXIX-XL; Alexandru Roz, *Aradul – Cetatea Marii Uniri*, Timișoara, 1993.

Fostul președinte maghiar a refuzat inițial predarea, invocând argumentele folosite în asemenea ocazii. Având însă în vedere – în opinia lui – actul de numire al lui Avramescu, semnat de guvernatorul francez al Aradului a predat „postul de prezident al tribunalului Arad și oficiul prezidial d-lui Vasile Avramescu”.

Din raportul trimis la 15 iulie de către Avramescu Resortului de Justiție rezultă însă că el a preluat tribunalul exclusiv din însărcinarea Consiliului Dirigent și nu din a guvernatorului, așa cum declarase fostul președinte și cum insinua presa maghiară. Era un gest bine gândit. Vezi doamne, nu recunoaștem autoritatea Consiliului Dirigent, dar ne supunem ordinelor autorităților militare franceze.

Fostul președinte spera la un post în Ungaria, și doar în caz de forță majoră era dispus să activeze în justiția românească. El n-a depus jurământul, ci doar promisiunea solemnă. O atitudine plină de echivoc.

În 18 iulie personalul tribunalului a fost convocat pentru depunerea jurământului. Un număr mare al magistraților și al funcționarilor maghiari l-au depus. 4 magistrați au refuzat depunerea. Ei au revenit cu rugămintea de a putea depune promisiunea solemnă, cereri refuzate de Avramescu.

O altă ședință plenară s-a ținut în 12 iulie 1919.

La Tribunalul din Timișoara, preluat de Al. Marta la 21 septembrie 1919, numărul celor care nu au depus jurământul îl depășeșete puțin pe al celor care l-au depus¹³¹.

Evenimente cu totul speciale au avut loc la judecătoria de ocol Aradul Nou¹³². În 28 iunie prim-pretorul român, avocatul Mladen Sever, s-a prezentat la judecătorie și i-a cerut șefului maghiar predarea ei. Acesta a refuzat, declarând că nu predă instituția „reprezentantului armatei române”, afirmație evident falsă, dar cu tâlc. Mladen a chemat 2 militari, prezența cărora l-a determinat pe șeful maghiar să predea judecătoria. Mladen a cerut ca noul șef să fie judecătorul de ocol din Aradul Nou, Csáklány Sándor. Acesta a acceptat doar după insistențele fostului șef. Cei doi și alți funcționari n-au depus jurământul solicitat. Totuși Csáklány a fost obligat să rămână în funcție, nu pentru mult timp. La 1 august el a predat conducerea judecătoriei lui Kirch Johann.

---

¹²⁹ „Românul” nr. 59 din 11 iulie 1919.

¹³⁰ Documentele 345-346.

Judecătorii și funcționarii își luaseră salariile și pe luna iulie. Celor care în 28 iunie n-au depus jurământul, fiind deci îndepărtați din posturi, li s-a cerut restituirea sumelor, operație al cărui sfârșit nu-l cunoaștem.

La judecătoria din Caransebeș lucrurile nu s-au desfășurat chiar liniar¹³³.

În 30 iunie 1919 o delegație, formată din Friedrich Pauk, primarul orașului, în calitate de delegat al prefectului, George Lăbonțiu, președintele Tribunalului Caransebeș, un procuror și prim-pretorul de plasă, s-au dus la sediul judecătoriei solicitându-i judecătorului șef maghiar să predea instituția și să depună noul jurământ. I s-a mai spus că fusese numit un nou șef al judecătoriei. Acesta a declarat că nu recunoaște competența delegației, că nu predă oficiul și nu depune jurământul.

Primarul s-a adresat, apoi, celor doi judecători, cărora li s-a cerut să depună jurământul. Ei au refuzat, declarând că depunerea jurământului înaintea deciziei Conferinței de Pace „e prematură”. Instituția a fost preluată doar după ce primarul a aplicat, în mod simbolic forța.

În aceeași zi, credem că noul șef al judecătoriei, George Ember a depus jurământul în fața lui George Dobrin, iar noul conducător al cărților funciare, Ernő Putnoký în fața prim-pretorului. La 10 octombrie a fost numit șef al judecătoriei Ștefan Mioc.

În 1 și 3 iulie au depus jurământul un român și un maghiar, care inițial îl refuzaseră.

După instituirea puterii politice românești în județ, G. Dobrin se implică și în preluarea judecătoriilor de pe acest teritoriu. Astfel, la 6 iunie 1919 oficiali români și un sârb de la judecătoria de ocol Lugoj depun jurământul în fața lui, înainte ca judecătoria să fi fost efectiv preluată¹³⁴. Același lucru s-a petrecut în 10 iunie, când doi funcționari maghiari l-au depus. În 30 iunie președintele tribunalului Lugoj a preluat instituția, fostul președinte maghiar și judecătorii au depus jurământul. În aceeași zi, Petru Maier, numit de Consiliul Dirigent conducător al judecătoriei, a depus și el jurământul în fața lui G. Dobrin.

Judecătoria din Radna a fost preluată la 12 iulie 1919 de către președintele Tribunalului din Arad, bazat pe prevederile Decretului I, al Ordonanței 121 a Resortului de Justiție și a celor două Ordonanțe emise de

---

¹³¹ Documentele 347.

¹³² Documentele 348-350.

¹³³ Documentele 351-356.

guvernatorul francez al orașului Arad. Doi magistrați maghiari au depus jurământul. În 19 iulie același lucru l-au făcut și mai mulți funcționari.

La judecătoria din Sasca Montană, pretura Iam, situațiile s-au schimbat spectaculos¹³⁵. În 30 iunie, șeful judecătoriei, magistrații și funcționarii i-au declarat prim-pretorului, Cornel Țeicu, că nu depun jurământul. Ei au redactat, la 1 iulie, un text pe care l-au trimis lui G. Dobrin, în care își motivau refuzul. Din acest act reiese și situația delicată din comunele arondate judecătoriei, întrucât din 29 de comune doar 9 erau în administrație românească, celelalte fiind sub stăpânire sârbă.

Șansele au fost de partea noastră în reconstituirea evenimentelor de la judecătoria de ocol din Buziași¹³⁶.

Documentele din intervalul iunie-octombrie, unul destul de lung, sunt spectaculoase și redau schimbări radicale de poziție ale salariaților maghiari.

Începutul a fost făcut la 19 iunie, când noul șef român al judecătoriei a depus jurământul în fața președintelui Tribunalului din Lugoj.

La 1 iulie șef al instituției a fost numit Alexandru Coca. În aceeași zi, judecătorii s-au dus la prim-pretor spunându-i că s-au decis să depună jurământul la o dată pe care o va stabili prefectul. Nu știm rezultatul la cererea lor, dar credem că li s-a dat posibilitatea să-l depună. Mai menționăm că șef al judecătoriei a fost numit, în cele din urmă, Ilie Groșianu.

La 1 iulie, din ordinul prefectului G. Dobrin, prim-pretorul plasei Buziași, a preluat, după aplicarea simbolică a forței, judecătoria, fostul șef fiind absent. Doar 3 funcționari au depus jurământul. Judecătorii, prin cuvântul lui Kaminszky István, le-au reproșat „acelora care au depus jurământul că sunt trădători de patrie și gunoarie”. Tot Kaminszky i-a spus prim-pretorului că a făcut bine că i-a convocat „în plen pe toți spre depunerea jurământului, așa cel puțin se cunosc cu toții reciproc, care sunt persoanele murdare și ticăloase”.

După preluare, judecătoria a fost închisă. E de reținut că fostul șef și judecătorul Kaminszky au fost lăsați să locuiască în continuare în edificiul judecătoriei.

În 3 iulie prim-pretorul l-a informat pe subprefect despre cele petrecute la 1 iulie.

La 4 iulie i s-a cerut fostului șef al judecătoriei, revenit în localitate, să depună jurământul, fără succes însă.

¹³⁴ Documentele 357-363.

¹³⁵ Documentele 364-370.

Se părea că vom rămâne în această fază cu informațiile. Dar nu s-a întâmplat așa.

Documentul din 28 septembrie deși se intitulează protocol, nu e un proces-verbal, ci mai mult un raport în care se reamintesc evenimentele din 1 și 4 iulie.

Și deodată, lucrurile de limpezesc și intră pe un alt făgaș. S-a schimbat și „scena” pe care se juca.

În 13 octombrie 1919 era clar că timpul scurs – fiindcă nu știm cauzele reale – estompase asperitățile, făcuse uitate declarațiile belicoase și tranșante din 1 iulie. În acea zi, judecătorii, printre care și Kaminszky, și funcționarii maghiari au depus jurământul de credință față de statul român.

La judecătoria de ocol din Făget, împuternicitul prefectului George Dobrin, prim-pretorul plasei, a luat, în 30 iunie, înainte de preluarea efectivă a judecătoriei, jurământul de la 2 judecători maghiari și funcționari și auxiliari români și maghiari¹³⁷.

La 1 iulie noul șef român a depus jurământul în fața lui Dobrin, credem că la Lugoj. În aceeași zi, prim-pretorul i-a cerut șefului judecătoriei să-i predea oficiul, ceea ce se și întâmplă. Un judecător maghiar, Sigismund Pánczél din localitate a fost numit să conducă provizoriu judecătoria.

În 2 iulie, Aurel Hădan, șeful român, preia de la S. Pánczél, judecătoria și le cere celorlalți depunerea jurământului. 8 l-au depus, 7 nu. În 9 iulie un alt grup de români depun jurământul, astfel că instituția funcționa normal.

Judecătoria de ocol Orșova a fost preluată la 4 iulie de către președintele Tribunalului din Caransebeș, după aplicarea simbolică a forței¹³⁸. Interesant este că la 30 iunie trei funcționari români depuseseră jurământul în fața prim-

---

¹³⁶ Documentele 371-376.

¹³⁷ Documentele 377-382.

¹³⁸ Documentele 383-385.

¹³⁹ Documentele 386-389.

¹⁴⁰ Documentele 390-394.

¹⁴¹ Documentele 395-400.

¹⁴² Documentele 401-404.

¹⁴³ Documentele 405-407.

¹⁴⁴ Documentele 408-410.

¹⁴⁵ Documentele 411-422.

¹⁴⁶ Documentele 430-433.

¹⁴⁷ Documentul 434.

pretorului plasei Orșova. La 10 octombrie este consemnat ca șef Ioan Popovici.

La judecătoria de ocol Arad, preluată la 8 iulie, unii au depus jurământul, alții l-au refuzat iar alții au făcut o promisiune solemnă că-și vor continua conștiincios activitatea și că vor depune jurământul după decizia Conferinței de Pace în privința acestui teritoriu¹³⁹.

La judecătoriile de ocol Pecica¹⁴⁰, Buteni¹⁴¹, Chișineu-Criș¹⁴², Ineu¹⁴³, Șiria¹⁴⁴ este preponderent numărul celor care au depus jurământul.

Și la judecătoria din Teregova s-a depus jurământul de către mai mulți funcționari, înainte de preluarea ei, la 13 iulie¹⁴⁵.

Nu știm exact când a fost preluată judecătoria din Oravița¹⁴⁶. Poate fi data de 9 august sau câteva zile mai înainte. Important este să consemnăm că în 9 și 14 august judecătorii, funcționarii și personalul auxiliar au depus jurământul în fața prim-pretorului plasei Oravița, Dr. Zeller. La 10 octombrie 1919 a fost numit George Miclea ca șef al instituției.

Statul român și-a extins autoritatea asupra judecătoriei de ocol Timișoara în 21 septembrie, în ziua preluării Curții de Apel și a tribunalului din oraș¹⁴⁷. Preluarea efectivă s-a efectuat a doua zi de către judecătorul de la Curtea de Apel, Szándich Uros. Dintr-un Tabel cu numele angajaților – trimis Resortului de Justiție la 27 septembrie – constatăm că din 10 judecători, doar 2 au depus jurământul. Notarul și conducătorul cărții funciare nu l-au depus, la fel ca și un mare număr de funcționari. În dreptul unora scria clar „nu”, iar al altora „încă nu”. S-au răzgândit oare pe parcurs?

Disponem de informații puține despre judecătoria Hălmașiu¹⁴⁸ și Rodna¹⁴⁹, iar despre cele din Bocșa Montană și Bozovici consemnăm doar faptul că la 10 octombrie 1919 au fost numiți ca șefi Aurel Oprea, respectiv Arseniu Micu¹⁵⁰.

Nu știm nimic – nici măcar dacă toate existau în anul 1919 – despre judecătoriile din Lipova, Mодоș, Recaș, Sânnicolaul Mare și Vinga.

Demersurile întreprinse la Arhivele din Timișoara nu ne-au ajutat la îmbogățirea informațiilor.

¹⁴⁸ Documentele 423-425.

¹⁴⁹ Documentele 426-429

¹⁵⁰ Procesele verbale ale Consiliului Dirigent.

Ne aflăm la capătul prezentării și analizei unui proces de durată și foarte complex de organizare a instituțiilor judiciare din Transilvania după unirea acestei provincii cu Regatul România.

S-au întâlnit situații liniare, într-un sens sau altul, altele în care pozițiile juriștilor maghiari și evrei au fost împărțite și, în sfârșit, unele în care echivocul a fost prezent pentru un timp.

În majoritatea covârșitoare a locurilor preluarea s-a făcut cu folosirea doar simbolică a forței. În unele cazuri n-a fost nevoie să se apeleze la ea, și doar foarte rar s-a aplicat în fapt.

Este un lucru evident că un mare număr dintre juriștii menționați, nedeputând jurământul față de statul român, au refuzat a activa în continuare în justiție și au renunțat la drepturile la pensie. Care a fost situația lor materială atunci și în timp este greu să o definim, fiindcă documentele noastre sunt „statice”, nu în curgere.

După semnarea Tratatului de la Trianon un număr de funcționari maghiari, inclusiv juriști, au depus jurământul față de statul român și au revenit în activitate. Cei care refuzaseră să se încadreze în administrația românească și-au pierdut și drepturile la pensie. Ei au știut clar acest lucru.

Timpul s-a scurs și abia în iulie 1929 guvernul național-țărănist, prezidat de Iuliu Maniu, a decis schimbarea legii generale a pensiilor din anul 1925. Noua lege acorda pensii și foștilor funcționari minoritari din provinciile unite cu România, care datorită evenimentelor din anul 1919 nu beneficiau de pensii.

Legea a fost dezbătută în 28 iulie 1929 în Adunarea Deputaților¹⁵¹ și în 29 iulie în Senat¹⁵².

Ni se pare de neînțeles de ce doi istorici consacrați: Ioan Scurtu în lucrarea *Istoria Partidului Național-Țărănesc*, Ediția a II-a, revizuită și adăugită, București, Editura Enciclopedică, 1994 și Apostol Stan în volumul *Iuliu Maniu. Naționalism și democrație. Biografia unui mare român*, București, Editura Saeculum I.O., 1997 nu fac nici o referire la această lege.

În Expunerea de motive a legii, semnată de ministrul de finanțe, Mihai Popovici, se specifică: „Regimul de pensii inaugurat prin legea generală de pensii din 15 Aprilie 1925, s-a dovedit a fi o reglementare provizorie, în tot cazul necompletă, a marelui probleme. Aceasta a prevăzut-o de altcum și legiuitorul de atunci, când a admis «posibilitatea ca peste câțiva ani experiența să aducă îndreptările necesare».”

„Sunt chestiuni cari trebuiesc numaidecât soluționate, ca astfel, cu un ceas mai devreme, să se vindece rănilile, cari așa cum sunt deschise nu sunt deloc menite să ridice prestigiul Statului nostru ca Stat civilizată și de drept.

Astfel, înainte de toate, este a se face un act de dreptate față de ofițerii invalizi, azi cetățeni români de pe teritoriul Basarabiei, cari luptând în contra aceluiaș dușman, mai târziu pentru aceeaș cauză, și azi sunt într-o situație de inegalitate și inferioritate față de camarazii lor din Vechiul Regat.

Nu este admisibil ca în Statul român să fie mai multe categorii de foști funcționari publici, cari, dintr-o cauză sau alta, au încetat a mai funcționa, fără ca ei să fie aranjați în ce privește drepturile lor câștigate la pensie sau la ajutoare ce le-au fost recunoscute de legile sub a căror imperii au funcționat.”

„Prin dispozițiunile art. 8 și 9 se reglementează, cu derogare de la dispoziția art. 105 din legea generală de pensiuni, situația acelor funcționari publici, cari au servit fostelor stăpâniri la cari au aparținut provinciile unite și cari dintr-o cauză sau alta n-au pus jurământ de fidelitate, au fost puși în disponibilitate etc., n-au fost preluați sau menținuți în serviciu și sunt și azi lipsiți de pensie și de ajutor. Statul român, aranjând situația lor, nu-i poate pune în situație mai favorabilă decât cum au ajuns ceilalți funcționari din aceleași categorii, dar cari au servit Statului din primul moment al unirii, iar puși apoi în retragere.

Statul român, reglementând situația acestor funcționari, va putea cu drept cuvânt pretinde de la fostele State pe cari le-au servit acești funcționari, să-i pună la dispoziție partea cuvenită din diferitele fonduri de pensiuni la cari au contribuit acești funcționari.”

Raportorul legii a fost Romul Boilă, din a cărui prezentare în Senat redăm câteva fragmente: „Dar și până acum, după cum ați putut vedea din expunerea de motive, sunt unele categorii de funcționari publici, cari deși au dreptul la pensie, n-au acest drept, pentru că nu și l-au putut valida din diferite cauze. Și atunci cred că este o chestiune de prestigiu pentru Statul românesc, ca acești funcționari să fie puși în drepturile lor, fiindcă chiar dacă se va aduce la toamnă legea pensiilor, aceasta nu se va putea pune în vigoare imediat, așa că vor trebui doi, trei ani, până când se vor simți efectele acestei legi.

Nu se poate ca până atunci să rămână nerezolvată chestiunea. Pe deoparte sunt acei cari au merite speciale pentru întregirea neamului, în lupta dată în legătură cu războiul mondial, pe de altă parte conducătorii actuali ai Statului țin ca să facă un act, un gest generos față de un popor, față de poporul maghiar, ai cărui fii au fost funcționari publici în teritoriile unite și cari la timpul său, dintr-o

cauză sau alta, n-au putut să fie puși în drepturile lor de funcționari, ori că n-au depus jurământul, ori că au fost puși în disponibilitate.

Și pentru că aceștia sunt lipsiți astăzi de pensiuene, n-au nici un venit, de aceea Statul și conducătorii actuali au crezut că este momentul acum ca să se reglementeze pentru ei chestiunea, să li se dea ceva atât cât ar fi trebuit să se dea sub legile sub al cărei imperiu au funcționat pe urmă.”

A urmat cuvântarea interesantă, de susținere a proiectului de lege, a senatorului Partidului Maghiar, Iosif Sándor, pe care o reproducem aproape în întregime:

„D-le președinte, d-lor senatori, de când am intrat în viața politică română, se știe că totdeauna am simpatizat cu partidul național-țărănesc pe față, (aplaude), căci acest partid este progresiv și într-adevăr liberal. Am dar curajul moral ca să vorbesc și despre acest proiect de lege, pe care l-am așteptat de zece ani de zile. Ca inițiatorul partidului maghiar, eu sunt martorul că foștii funcționari maghiari, încă în timpul consiliului dirigent au vrut să depună o juruință și a rămâne în serviciul publicului, până când subscrierea tratatului de pace va da autorizarea morală ca să depună și jurământ, cu caracter și cu cinste, precum se cuvine oamenilor cari țin ceva la angajament și cu atât mai mult va avea respectul și încrederea, că ei nu schimbă convingerea și jurământul pentru un blid de linte după plac.

Eu am fost cel care am condus cea dintâia delegație înaintea guvernului român, care a venit dintâia dată în Transilvania, cerând ca să aranjem chestiunea din vorbă. Și lângă partidul național-țărănesc am luptat cu toată puterea în Cameră, contra legii generale de pensiuene din 15 Aprilie 1925, care în contra adevărului „bis dat qui cito dat” s-a dovedit reglementare sgârbită și neîndestulătoare, adică ca o muncă ebridă și ciuntită, măcar că guvernul de atunci se lăuda cu excedente și rămășițe extraordinare bugetare, afară de furturi am avut dar de unde să deslegăm și această problemă atât de importantă pentru lume și pentru noi.

După zece ani de zile a trebuit însă să vie partidul național-țărănesc, ca să vedem și desnodarea acestei probleme, după ce în atât timp, mulți s-au dus în pensiunea eternă, mulți au ieșit din țară și mulți s-au îmbătrânit din cei interesați. Sute și sute de petiții și exposee am depus în molohul arhivei din centru, în zadar. Și chemarea d-lui ministru președinte Averescu la jurământ, din anul 1920, s-a dovedit numai ca un miraj, ca o fată morgana înaintea ochilor lui Tantal.

Acuma guvernul actual, cu simțământul dreptății și echității și cu rezonul sănătos de Stat, vindecă o rană deschisă și sângheroasă, care a ținut sufletele în

agitare până acum, și ne dă liniște pe acest teritoriu de așteptare, atât sufletească cât și material.

Să-mi dați voie, dar, d-lor, să mulțumesc guvernului și partidului național-țărănesc pentru acest pas de înțelegere și în deosebi d-lui ministru de finanțe, Mihai Popovici, d-lui alcătuitor și raportor al legii, d. Dr. Romul Boilă, și din capul locului, d-lui ministru președinte, d-rul Iuliu Maniu.”

În Adunarea Deputaților nu s-au înregistrat intervenții ale deputaților minoritari. Redăm câteva pasaje din cuvântarea deputatului M. Văgăunescu: „O altă categorie este aceea a foștilor funcționari civili și militari, de toate categoriile, ai fostului Stat maghiar, cari însă, în urma tratatelor de pace și războiului pe care l-am purtat, au rămas cetățeni ai României-Mari. Situația unora din aceștia este foarte contrariată. S-ar părea că acestora li s-a făcut o situație greoaie de Statul român sau de împrejurări.

D-lor, aceștia au rămas cetățeni ai Statului român, însă au întârziat pentru diferite motive pe cari nu este locul să le discutăm acum, cu depunerea jurământului de credință pe care l-au prestat dregătorii noștri, ca să-și poată continua serviciul, nu jurământul de credință de cetățeni, pentru că pe acela l-au prestat odată cu întregirea hotarelor României.

Este de la sine înțeles, că acei funcționari tineri sau bătrâni, cari au servit sub Statul maghiar, dar cari nu au voit să rămână aici, și desigur au trecut dincolo de hotarele pe cari le avem astăzi între România și Ungaria, nu intră în cadrul vederilor noastre, dar acei funcționari cari au rămas pe teritoriul nostru, și conform dreptului internațional și tratatelor de pace, au fost, sunt și vor fi cetățeni români, supuși ai Statului nostru, pe aceia nu trebuie să-i privim cu vitregie.

Din acest punct de vedere am examinat problema în complexul ei, în comisiunea de legislație civilă, care vă prezintă proiectul de față și am găsit necesar, că în adevăr pentru a se cicatriza o rană pe care o au în suflet, cei cari deși au slujit sub un Stat străin, dar totuși evenimentele istorice au făcut ca ei să trăiască și să sfârșească viața în bună armonie cu noi și alături de noi, conducătorii țării, alături de noi masa mare pereponderentă a poporului românesc, găsim necesar ca depunându-se jurământul de fidelitate ca pensionar al Statului român, să se admită proiectul de lege, așa cum este prezentat.”

Legea a fost adoptată în Adunarea Deputaților cu 108 voturi pentru, 1 împotriva, iar în Senat cu 124 voturi, 1 împotriva. Din cuprinsul *Legii pentru modificarea unora din dispozițiile Legii generale de pensiuni din 15 aprilie 1925* redăm articolele 8 și 9, care se referă la subiectul abordat de noi:

„Art. 8 – Cu derogare dela dispozițiunile art. 105, alin. 1 din legea generală de pensiuni, toți acei funcționari publici din teritoriile unite, cari la data când administrațiile străine din acele teritorii au fost preluate de autoritățile române, nu au depus jurământul de credință Statului român, vor fi înscrisi la pensie sau vor primi ajutoare în sumele și în condițiunile legilor și regulamentelor de pensiuni în vigoare în acele teritorii la data când au ieșit din serviciu, dacă nu au optat pentru cetățenie străină, au fost continuu și sunt și acum cetățeni români, locuiesc în țară și depun jurământul de credință.

Pentru depunerea jurământului se dă termen de 6 luni de la publicarea legii.

În aceleași condițiuni, după aceleași legi și regulamente, vor fi înscrisi la pensie sau vor primi ajutoare și funcționarii publici cari au fost puși în disponibilitate până la 1 Octombrie 1925.

De asemenea, în aceleași condițiuni și după aceleași legi și regulamente, vor fi înscrisi la pensie sau vor primi ajutoare toți membrii corpului didactic din

---

¹⁵¹ Expunerea de motive, Proiectul de lege și dezbaterile, „M.O.”, nr. 119 din 22 noiembrie 1929, p. 5444-5457.

¹⁵² Expunerea de motive, Proiectul de lege și dezbaterile, „M.O.”, nr. 98 din 3 februarie 1930, p. 3-13.

¹⁵³ I. Papp, *Instaurarea*, p. 10

¹⁵⁴ István Mócsy, p. 138.

¹⁵⁵ Aurel Gociman, *România și revizionismul maghiar*, București, 1934, p. 341-343; Mikó Imre, *Huzonkét év. Az Erdélyi magyarság politikai története 1918, December 1 – től 1940 Augusztus 30-ig, (22 de ani. Istoria politică a maghiarilor transilvăneni în perioada 1 dec. 1918 – 30 aug. 1940)*, Budapest, 1941, p. 17; I. Mócsy, p. 73. Între 1918-1924, 426.000 de maghiari din Iugoslavia, România, Cehoslovacia și Austria s-au refugiat în Ungaria. Din datele Oficiului Național pentru Refugiați rezultă altă cifră, 350.000. Dintre aceștia, 197.035 proveneau din România, 106.841 din Cehoslovacia, 44.903 din Iugoslavia și 1.221 din Austria. *Ibidem*, p. 11. Vezi și Tabelul de la p. 14.

¹⁵⁶ Arhivele Naționale București, fondul *Ministerul Justiției. Procesele introduse la Tribunalul Arbitral mixt Româno-Ungar din Paris*. 1923.1934; dosare 1-71. Pentru fiecare reclamant este un dosar (În continuare: *Ministerul Justiției*). Ács Eugène, Antal Edmond, Balogh Benoit, Baróthy François, Basa Árpád, Benkő Géza, Benedek Péter, Benyey de Jules, Boitner Charles, Bognár Géza, Borbély Nicolas, Buday Gabrielle, Byely Eugène, Csegezy Árpád, Czany Árpád, Debreczeni Josef, Debreczeny Joseph, Debreczeni Paul, Doze Valentine, Dragdy Dezső, Dósa Aladár, Dull Ladislau, Eperjessy Čtienne, Felleter Lóránt, Ficser Jean, Gaál François, Géczy Emerich, Halász Vilmos, Hampel Endre, Háty Adolf Alexandre, Hatvani Coloman, Jakab Emanuel, Kerchi de Pierre, Király Čtienne, Korondi Alexandre, Kún Elemér, Létay Gábor, Makkai Eugen, Maeyer Sándor, Marczelly Béla, Márton Ladislau, Mártonfy de Jean, Máté Sándor, Medgyessy Ladislau, Maleghi Ladislau, Menczer Rudolphe, Morgossi Hedvig, Müller Géza, Muzsnay Josif, Nagy Charles, Otömö Zoltán, Papp Farcas, Papp Jean, Paradi László, Rác Sarolta, Seress Emerich, Szalay Desirč, Szigeti Charles, Szigeti Georges, Szongolt

teritoriile unite cari au fost membri la fondul regnicolar de pensuni ai învățătorilor pentru timpul cât au fost membri la acele fonduri.

Funcționarii prevăzuți de acest articol vor fi înscriși la pensie pe ziua ieșirii lor din serviciu, iar de sporurile de cari beneficiază ceilalți funcționari din teritoriile unite se vor bucura numai cu începere de la 1 Ianuarie 1930.

Art. 9 – De asemenea, cu derogare de la dispozițiunile art. 105, alin. 1 din legea generală de pensuni, vor putea primi pensie toți pensionarii proveniți din fostele State cărora au aparținut teritoriile unite, înscriși la pensie de acele State până la data unirii și cari în termenele acordate nu au depus jurământul de credință Statului român, dacă n-au optat pentru cetățenie străină, au fost continuu și sunt și acum cetățeni români, locuiesc în țară și depun jurământul de credință.

Aceștia vor fi înscriși cu drepturile la pensuni inițiale ce le-au fost recunoscute de autoritățile străine, cu începere de la data de când au cerut pensie de la Statul român, iar sporurile de cari beneficiază pensionarii din teritoriile unite li se vor acorda numai cu începere de la 1 Ianuarie 1930.”

Se încheia o filă tensionată din istoria relațiilor statului român cu minoritățile naționale, care va fi urmată de altele în care normalitatea va predomina.

Începând cu anul 1919 unii juriști maghiari care fuseseră îndepărtați din funcții au rămas în țară, alții au plecat în Ungaria.

Conform șematismului maghiar pe anul 1918 pe teritoriile unite cu România existau 1272 posturi de magistrați inamovabili și 478 magistrați stagiați, în total 1740 de posturi. Din păcate nu cunoaștem numărul avocaților¹⁵³. O statistică maghiară indică că în anul 1921 se aflau în Ungaria 845 de magistrați și avocați veniți din România¹⁵⁴.

Situația materială a multora dintre cei sosiți din Cehoslovacia, România, Iugoslavia și Fiume, nu numai juriști, ci și funcționari administrativi și financieri, lucrători în industrie și comerț, muncitori, elevi, studenți, liber profesioniști – multora dintre ei nu li se ceruse nici un jurământ de fidelitate de către statele din care pleaseră, a fost, cel puțin pentru un timp, destul de precară¹⁵⁵.

Théodore , Tajnal Eugen, Tetsi Endre, Török Joseph, Tóth Endre, Ungvári Ioan, Ványolós Jean, Vass Márton, Végh Joseph, Veretzi Louis, Zoványi George, Wager Alajos.

¹⁵⁷ *Tratat de pace între Puterile Aliate și Asociate și Ungaria. Protocol și declarațiuni din 4 iunie 1920 (Trianon)*, București, 1920, p. 68-69.

Nu afirmăm categoric că aceasta a fost singura cauză care i-a determinat pe cei 71 juriști, deveniți între timp cetățeni maghiari, să se adreseze Tribunalului arbitral¹⁵⁶.

Tribunalul arbitral mixt româno-maghiar, ca și cele cehoslovaco-maghiar și iugoslavo-maghiar, s-a înființat ca urmare a prevederilor articolului 239 din tratatul de la Trianon, care-i stabilea și competențele¹⁵⁷. Potrivit art. 236 și 250 doar supuși maghiari se puteau adresa Tribunalului¹⁵⁸. La 10 iulie 1922 Tribunalul și-a elaborat Regulamentul de procedură. Cele două țări erau obligate să-l publice până la 1 septembrie 1922¹⁵⁹. Statul român l-a publicat la 7 septembrie 1922. Sediul Tribunalului era la Paris. Cererile se puteau depune până la 31 decembrie 1923. Și într-adevăr, la 29 decembrie 1923 se înregistrează primele cereri adresate Tribunalului de către juriști maghiari, plecați din România.

Agentul guvernului român pe lângă Tribunal a fost Ioan Popescu Pion, apoi C. A. Robescu, iar apărătorul statului român a fost avocatul de la Contenciosul administrativ, Victor Dumitrescu.

Cei 71 juriști refuzaseră în anul 1919 să depună jurământul față de statul român și ca atare – lucruri despre care fuseseră înștiințați, după cum rezultă din documentele din volum – au fost îndepărtați din funcții. Prin aceasta, evident, și-au pierdut salariile și drepturile la pensie.

Prin demersurile lor pe lângă Tribunal ei solicitau statului român plata unor sume de bani reprezentând salariile neprimite din momentul demiterii lor sau pensiile din același moment. Justificările pentru neprestarea jurământului apar constant în documente. Pe lângă acestea, ei încercau să demonstreze că pierderea acestor venituri bănești s-ar încadra în prevederi ale articolului 250 din Tratat, care sună astfel: „bunurile, drepturile și interesele

---

¹⁵⁸ *Ibidem*, p. 64, 73.

¹⁵⁹ „M.O.”, nr. 124 din 7 septembrie 1922, p. 5764-5767.

¹⁶⁰ Ministerul Justiției; dosar 72, f. 173-186. Victor Dumitrescu îl anunța pe Ministrul Justiției Victor Antonescu despre primirea consultației, *Minoritățile naționale din România 1925-1931*, vol. II, Coordonatori Ioan Scurtu, Ioan Dordea, București, 1996, p. 146-147.

¹⁶¹ Ministerul Justiției, dosar 72, f. 186.

¹⁶² În 27 iunie 1934, cu două zile înainte de decizia Tribunalului Arbitral, C. A. Robescu îl înștiința pe ministrul Justiției, Victor Antonescu următoarele: „Aflu acum în mod confidențial, dar cu certitudine că Tribunalul se va declara incompetent... vă rog pe Excelența Voastră a lua act de pe acum că procesele sunt câștigate și că Tribunalul se va declara incompetent a le judeca”. *Ibidem*, f. 194-195. Vezi și f. 198.

supușilor (ressorissants) unguri sau ale societăților asupra cărora ei au controlul, situate pe teritoriile fostei monarhii austro-ungare, nu vor putea fi confiscate sau lichidate”.

Statul român, în răspunsurile sale (Replici) sublinia că sumele revendicate nu se încadrează în prevederile mai sus amintite, întrucât funcționarii au renunțat de bunăvoie la ele. Apoi, au optat pentru cetățenia maghiară, nemaifiind funcționari români. Ca atare, el cerea Tribunalului să-și declare incompetența de a judeca asemenea cereri.

În pledoariile sale Victor Dumitrescu s-a folosit și de consultația solicitată de la profesorul de la Universitatea din Paris, Alfred Geouffre de Lapradelle (1871-1955), Directorul Culegerii de arbitraje internaționale de la „Revue générale de droit international public” și de la „Revue de droit international privé et de droit pénal international”, elaborată la 22 octombrie 1922¹⁶⁰. În final, de Lapradelle conchidea: „Indiferent de punctul de vedere admis cu privire la competență [a Tribunalului] actul înfăptuit de guvernul român în deplinătatea puterilor sale nu putea antrena, față de cineva, o responsabilitate bănească”¹⁶¹. („Quel que soi le point de vue admis sur la compétence, l’acte accompli par le Gouvernement roumain dans la plénitude de ses pouvoirs ne saurait entraîner, vis-□-vis de quiconque, de responsabilité pécuniaire”).

Lucrurile au trenat și abia la 29 iunie 1934 Tribunalul Arbitral a dat o sentință prin care se declara incompetent de a judeca cererile de această natură, întrucât ele nu se încadrau în dispozițiile Tratatului de la Trianon (Anexa VII).

Vestea a fost primită cu bucurie la București¹⁶².

Menționăm că decizii similare s-au adoptat și de către Tribunalele arbitrale mixte maghiaro-iugoslav și maghiaro-cehoslovac.

Preluarea instanțelor judiciare a însemnat doar un moment din procesul reorganizării justiției din Transilvania¹⁶³. În fața forurilor conducătoare s-a impus din acel moment o altă delicată problemă rezultată din atitudinea unei părți a vechilor juriști și anume aceea de a asigura la nivelul diferitelor instanțe un minim de persoane, așa încât activitatea acestora să nu sufere perturbări prea mari. Încă la 1/14 decembrie 1918 s-a lansat un apel către funcționarii români de la tribunale, judecătoriile și tablele regești, către avocați și militari, prin care aceștia erau invitați să-l anunțe pe șeful Resortului de Justiție în cazul în care ar dori să intre în serviciul justiției românești.

În asemenea situație, Consiliul Dirigent s-a adresat în repetate rânduri avocaților români invitându-i să intre în justiție. Un asemenea apel a făcut Resortul de Justiție, prin intermediul prefectului orașului Cluj, Valentin Poruțiu,

avocaților români de aici, solicitându-le sprijinul în vederea organizării justiției românești la Cluj. Întruniți la 23 martie 1919, avocații, după alegerea unei comisii care să desemneze pe cei care urmau să treacă în rândul magistraților, au declarat că vor considera „ca o obligație morală ... de a se pune la dispoziția Consiliului Dirigent și a se angaja la justiție”. Cei desemnați (11 avocați și 3 candidați de avocați) s-au pronunțat că sunt gata să-și ocupe posturile. Aceasta a făcut posibilă ținerea primelor pertractări în limba română la 1 aprilie 1919 la Curtea de Apel din Cluj și la 24 aprilie 1919 la tribunalul din Cluj. Cazul prezentat n-are însă valoare generalizatoare, deoarece după unele opinii autorizate, majoritatea avocaților români n-au răspuns chemării Consiliului Dirigent. Oricum, în anul 1919 au intrat în magistratură 264 avocați, iar la începutul lui 1920 încă 111 erau în funcții, lucru demn de relevat în condițiile acelor ani.

În vederea acoperirii golurilor de personal existente, Resortul de Justiție a cerut și sprijinul magistraților din vechea Românie.

Era acesta un demers caracteristic pentru toate ramurile de activitate ale Consiliului Dirigent și care apare ca ceva firesc în acei ani de asidue eforturi în vederea deplinei unificări a țării. S-a intervenit întâi în mod particular pe lângă magistrații din vechea Românie, demers care nu s-a soldat cu rezultate mulțumitoare. De aeea, Consiliul Dirigent s-a adresat pe cale oficială Ministerului de Justiție, rugându-l să propună magistraților să plece în Transilvania. În urma tuturor acestor inițiative unii magistrați din vechea Românie au trecut în Transilvania, fără însă ca numărul lor să fie prea mare. Cu toate demersurile întreprinse, lipsa de personal juridic s-a resimțit în decursul întregii existențe a Consiliului Dirigent.

În preajma desființării Consiliului Dirigent se găseau în serviciu, după cifrele date de I. Papp 565 magistrați dintre care 251 sași și maghiari. După desființarea Consiliului Dirigent, justiția din Transilvania a trecut sub controlul Ministerului de Justiție, care sesizând lipsa de magistrați de aici, a transferat mulți magistrați în Transilvania.

Paralel cu preluarea instanțelor judiciare și cu eforturile de încadrare a lor cu personalul necesar, s-au abrogat unele legi, s-au pus prevederile altora în concordanță cu situația politică de după Unire, s-a sistat activitatea unor organe juridice și s-au creat altele noi, s-au făcut schimbări în organizarea administrativă a instanțelor judiciare.

Prin Decretul V din 8 februarie 1919 se declara cu putere retroactivă „de nul și neavenit în toate consecințele sale” pe teritoriul Transilvaniei, art. XVII din 1915 referitor la responsabilitatea materială a „trădătorilor de patrie”, precum

și Ordonanțele date în această materie. Tuturor celor atinși de sancțiunea legii și a ordonanțelor li se acorda completa reintegrare în drepturi. Pentru aplicarea Decretului V s-a dat Ordonanța nr. 192 din 2/15 februarie 1919, prin care se ordona imediata sistare a procedurilor intentate sub titlul trădării de patrie în temeiul art. de lege și a ordonanțelor amintite și ridicarea sechestrelor. Se realiza prin aceste dispoziții pe lângă o recompensare materială și o importantă reabilitare morală a acelor care au avut mult de pățimit în anii primului război mondial pentru sentimentele de unire frățească nutrite pentru frații de dincolo de Carpați. Era o răsplată pentru anii de pribegie, internare, desnădejde.

Consiliul Dirigent a elaborat Ordonanța nr. 555/1919 just. din 16 iunie 1919 și Ordinul circular din această dată, referitoare la suspendarea procedurii în procesele civile de despăgubire, derivate din timpul revoluției din toamna anului 1918.

Încă prin Decretul I se suspenda inamovibilitatea judecătorilor și a notarilor publici, pentru ca în procesul organizării justiției românești să se poată face numiri sau schimbări cerute de situație. Printr-o Ordonanță din 7 octombrie 1919 se preciza că orice magistrat sau funcționar juridic transferat din considerente de serviciu, chiar fără voia lui, era obligat să-și ocupe noul post în timpul stabilit de Consiliul Dirigent.

Conștienți de faptul că ființarea Resortului de Justiție și a întregului Consiliu Dirigent era limitată în timp, s-a căutat mereu o apropiere cu stările de fapt din vechea Românie, „deoarece unificarea dreptului – se afirma într-un periodic al vremii – este completarea unirii naționale, politice”. Pe această linie se înscriu și prevederile Decretului IV din 7 aprilie 1919 cu privire la schimbarea denumirilor în justiție.

Printre modificările de procedură, semnalăm pe cele prin care se suprima procedura preparatoare prescrisă de codul civil în procesele de divorț, contestarea paternității, interdicțiunea și încetarea ei, prelungirea minoratului și încetarea lui, ori suspenda obligativitatea reprezentării prin avocat la judecătoria de ocol.

Cum s-a mai amintit, după unire s-a sistat activitatea unor organe judiciare, creându-se în același timp altele noi. Astfel prin Decretul I se suspenda jurisdicția Curților cu jurați atât pentru infracțiunile de drept comun cât și pentru cele de presă. La 11 iunie 1919 Consiliul Dirigent a aprobat o ordonanță potrivit căreia toate infracțiunile care în virtutea legilor de până atunci au fost puse sub căderea Curților cu jurați, erau transferate tribunalelor din orașele reședințe ale Curților de Apel.

Printre primele măsuri luate de Resortul Justiției a fost oprirea funcționării cu începere din 20 ianuarie 1919 a Comisiei de cenzurare a avocaților și judecătorilor din Târgu Mureș, diplomele eliberate după această dată urmau să fie considerate ca nevalabile pe teritoriul administrat de Consiliul Dirigent. La 12/25 martie 1919 Consiliul Dirigent a decis să instituie în mod provizoriu o Comisie de examinare pentru examenele de capacitate ale avocaților și magistraților cu sediul la Cluj, ceea ce s-a realizat prin Decretul X din 15 aprilie 1919. Potrivit acestui Decret, diplomele eliberate cu începere de la 1 iulie 1919 de către Comisia de examinare de la Budapesta nu mai erau recunoscute în Transilvania, ca obiect de examen s-a introdus dreptul constituțional român, s-a redus numărul anilor în care cineva putea ajunge avocat (7 în loc de 9), s-a stabilit în mod provizoriu componența și numărul membrilor Comisiei. Ca primpreședinte a fost numit Emil Hațieganu, în acel moment șef al Resortului codificării, numirile definitive ale membrilor au fost făcute la 2 ianuarie 1920. Comisia și-a început lucrările la Cluj în 28 iunie 1919, Emil Hațieganu deschizând prima ei sesiune în prezența șefului de resort Aurel Lazăr, a judecătorilor de la Curtea de Apel și tribunal, subliniind importanța momentului în procesul de înjghebare a justiției românești în Transilvania.

Un alt organ judiciar care se impunea a fi creat era Consiliul suprem disciplinar al avocaților. La 12/25 martie 1919 Consiliul Dirigent a decis formarea lui, iar la 17 aprilie 1919 s-a dezbătut decretul privind înființarea Consiliului la Cluj. Ca primpreședinte a fost numit de către șeful Resortului de Justiție, Pompei Micșa, președintele Curții de Apel Cluj, iar ca președinți Gustav Haupt consilier la același for și Demetrie Kiss avocat din Oradea, adăugându-se și un număr de 20 de membri.

Prin Decretul VI din 19 februarie 1919 Judecătoria administrativă existentă până atunci se înlocuia cu un Contencios administrativ – instanță de control judecătoresc al legalității actelor de autoritate administrativă – organizat în două secții: administrativă și financiară. Hotărârile aduse de Judecătoria administrativă după 18 octombrie 1918 trebuiau să fie înaintate Contenciosului administrativ spre revizuire. Ca primpreședinte a fost numit cu titlu provizoriu Octavian Rusu. Tot în mod provizoriu au fost desemnați apoi președintele și consilierii, stabilindu-li-se și atribuțiile. După extinderea autorității Consiliului Dirigent și asupra Banatului și Crișanei, urmau să se numească membri și de acolo. La 12 mai 1919 președintele, consilierii, notarul și personalul administrativ auxiliar al Contenciosului au depus jurământul, după ce la 7 mai 1919 O. Rusu anunța începerea activității Contenciosului în localurile Direcției Financiare Sibiu.

Prin unirea Transilvaniei cu România, Curțile de Apel și tribunalele de aici, care se aflaseră sub jurisdicțiunea Curiei din Budapesta rămăseseră fără forul judecătoresc suprem. Această situație se cerea grabnic depășită. Încă la 1-2 februarie 1919 avocații români întruniți în Congres la Sibiu, după ce au dezbătut în mod detaliat situația justiției din Transilvania, făcând multe sugestii utile Resortului de Justiție, au opinat pentru înființarea în Transilvania, în mod provizoriu a unei Curți de Casație.

Pe parcurs s-au conturat două opinii în legătură cu locul și organizarea forului suprem judecătoresc pentru Transilvania – așa cum rezultă ele și din Ordonanța nr. 3981/1919 Pres. Just. din 14 iulie 1919 semnată de Aurel Lazăr. Unii se pronunțau ca acest for să se încadreze Înaltei Curți de Casație și Justiție din București. Încadrarea s-ar fi putut face în două feluri: jurisdicția Curții de Casație din București să se extindă și asupra Transilvaniei, sau în cadrul ei să se formeze o secție specială transilvăneană; alții ar fi dorit ca o Înalță Curte să se organizeze, până la unificarea justiției la Cluj. Pentru a se evita situația ca într-un stat să fie două Înalte Curți de Casație și Justiție, cea din Cluj ar fi trebuit să fie doar o secție – și anume a IV-a – purtând numele de „Secția a IV-a a Înaltei Curți de Casație și Justiție”. În finalul Ordonanței, Aurel Lazăr cerea Curților de Apel ca atât ele cât și organele subordonate să-și înainteze părerile lor în chestiunea amintită. Membrii Curții de Apel din Cluj întruniți în 19 iulie în ședința plenară, după o analiză atentă a celor două posibilități, considerând că „unificarea modului de cugetare și dezvoltarea unui limbaj juridic curat românesc cu cea mai posibilă ușurință numai așa se poate asigura, dacă forul judiciar suprem de la început e laolaltă, unitar”, au opinat ca autoritatea Înaltei Curți de Casație și Justiție din București să se extindă și asupra teritoriului Transilvaniei și în cadrul ei să se formeze o secție specială transilvăneană cu sediul la București. În același sens s-a pronunțat la 24 august 1919 și baroul avocaților români din Cluj. Fără să fim în posesia tuturor răspunsurilor primite de Resortul Justiției, credem că majoritatea lor au avut în vedere aceeași soluție, care se va și concretiza. Astfel, pe lângă Curtea de Casație și Justiție din București s-au constituit trei secțiuni ardelene – a IV-a, a V-a și a VI-a – încadrate cu juriști transilvăneni și cu o organizare ce diferea doar în unele detalii de cea a secțiilor care judecau recursurile de la forurile judiciare din vechea Românie. Odată cu crearea acestor secțiuni justiția din întreaga țară dobânda un for suprem unic, pas important pe drumul unificării justiției.

Însușirea de către juriști și de publicul larg a unui limbaj și a unei terminologii juridice românești s-a bucurat de atenția cuvenită din partea Resortului de

justiție. Unor asemenea scopuri urma să le răspundă și apariția unor reviste juridice, fapt sugerat și reclamat încă de Congresul avocaților români ținut la Sibiu între 1-2 februarie 1919. La scurt timp după Congres s-a constituit un Comitet redacțional compus din: A. Lazăr, E. Hațieganu, Lucian Borcia, Constantin Bucșan, Aurel Cosma, Victor Onișor, Camil Negrea, George Plopu, Petru Poruțiu, Nicolae Zigre, Romul Veliciu etc., care a întreprins demersurile necesare în vederea apariției revistei. La 10 februarie 1919 Consiliul Dirigent a aprobat apariția ei, urmând ca Resortul de justiție s-o finanțeze din buget. Hotărârea Consiliului Dirigent și-a găsit ecou imediat în paginile revistei juridice din București „Palatul de Justiție”, care în numărul din 1 martie 1919 își manifesta speranța că „... juriștii din Regat vor da acestei reviste atenția pe care o merita”. La 1 martie 1919 a apărut la Sibiu primul număr al *Revistei de drept* sub conducerea lui A. Lazăr, șeful Resortului de justiție și Emil Hațieganu, șeful Resortului de codificare, avându-l ca redactor responsabil pe Victor S. Andru. Acesta, în *Introducere*, după ce abordează extrem de analitic aplicarea principiului autodeterminării popoarelor (p. 1-3), dezvoltă considerații de ținută la întrebarea pe care o formulează: „De altfel, editarea acestei reviste de drept ne impune așa zicând în mod involuntar unele reflexii” – pe care noi le prezentăm în Anexa X.

În această revistă, pe lângă dezbaterile unor probleme principiale, s-au publicat și traducerea din limba maghiară a terminologiei juridice în materie penală ca și Decrete și Ordonanțe ale Consiliului Dirigent și ale Resortului de Justiție. Din păcate, n-au apărut decât două numere ale revistei.

Funcționarea Resortului de Justiție – ca și a întregului Consiliu Dirigent – a încetat de facto la 10 aprilie 1920, ca urmare a desființării acestui organism politic provincial de către guvernul central. În manifestul „Către națiunea română din Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș”, adevărat bilanț al activității desfășurate de Consiliul Dirigent, referitor la justiție se arată că au fost organizate cele 4 Curți de Apel, toate procuraturile generale, 20 de tribunale, totalitatea parchetelor, 116 judecătorii de ocol și s-au reorganizat barourile avocaților.

Problemele de justiție din Transilvania au trecut în competența Departamentului Central, într-o primă etapă, prin intermediul Secretariatului General din cadrul Comisiei regionale de unificare și descărcare de la Cluj. Secretar general la justiție a fost numit Alexandru Marta, care la 20 aprilie 1920 a depus jurământul în fața președintelui Curții de Apel din Cluj. Procesul de unificare a legislației, a organizării judiciare s-a realizat treptat și mult mai lent decât se considera la 1918.

Acțiunile întreprinse de Consiliul Dirigent în vederea preluării instanțelor judiciare, de încadrare a lor cu personalul necesar, schimbările inițiate ca

urmare a unirii Transilvaniei cu România, strădaniile de a ține seama de realitățile din vechea Românie au cerut mari eforturi pentru învingerea greutăților ivite.

Procesele-verbale ale Consiliului Dirigent au fost o sursă foarte importantă utilizată de noi. Ele oferă o imagine completă privind preocupările Consiliului Dirigent și în domeniul Justiției.

Într-o primă fază vom prezenta toate datele proceselor-verbale în care s-au dezbătut chestiuni privind justiția. Apoi, vom reda datele proceselor-verbale grupate tematic.

Deși aride, acest gen de informații reflectă amploarea fenomenului.

Să începem, deci, enumerarea: 2 decembrie 1918, 4 ianuarie, 13 ianuarie, 17 ianuarie, 3 februarie, 4 februarie, 5 februarie, 12 februarie, 19 februarie, 5, 8, 12, 13, 20, 24, 25, 27, 28, 29, 31 martie, 1, 4, 5, 13, 14, 17, 19, 28 aprilie, 4, 6, 7, 17, 26 mai, 3, 6, 11, 12, 21, 23, 25 iunie, 1, 2, 3, 10, 17, 19, 25, 28 iulie, 7, 11, 12, 13, 15, 20 august, 2, 10 septembrie, 4, 10, 13, 28 octombrie, 1, 5, 7, 18 noiembrie, 17 decembrie 1919, 2 ianuarie, 13 februarie, 1 martie, 5 martie, 12 martie, 15 martie, 19 martie, 30 martie, 3 aprilie 1920.

Din acest general am stabilit câteva teme care ni s-au părut relevante.

Numărul cel mai mare al deciziilor Consiliului Dirigent în materie au avut în vedere numirile în diferitele posturi, și care se regăsesc în procesele-verbale din: 12 februarie, 5, 8, 13, 15, 20, 24, 25, 27 martie, 1, 4, 5, 13, 14, 17, 19 aprilie, 7, 17, 26 mai, 3, 11, 12, 13, 21, 25 iunie, 1, 3, 10, 19 iulie, 7, 12, 13, 20 august, 2, 10 septembrie, 4, 10, 13, 28 octombrie, 7, 18 noiembrie, 17 decembrie 1919, 1, 15, 19 martie, 30 martie, 3 aprilie 1920. Amintim și ședințe în care a fost numit personal maghiar: 10, 17 iulie, 13 august, 2, 10 septembrie, 10, 13 octombrie 1919, 3, 13 februarie, 15 martie 1920.

Reprimiri în funcții, mai ales a personalului maghiar s-au decis în: 4, 28 octombrie 1919, 1, 15 martie, 3 aprilie 1920.

Reactivări ale unor români și maghiari au fost hotărâte în: 28 martie, 3, 11 iunie, 28 octombrie, 1, 7 noiembrie 1919, 30 martie 1920. Această acțiune a fost necesară din cauza insuficienței numărului de juriști.

Avansări s-au petrecut în: 5 aprilie, 10 iulie, 28 octombrie, 18 noiembrie 1919, 12, 30 martie 1920.

În condițiile specifice anilor 1919 și 1920 Consiliul Dirigent a decis posibilitatea transferării personalului juridic în locuri în care realitatea reclama acest fapt.

Subliniem că transferările nu au avut un criteriu etnic discriminatoriu, ci s-au referit atât la etnici români, maghiari, sași și șvabi. Ele s-au decis în: 11 iunie, 10 iulie, 11, 12, 13, 30 august, 2 septembrie, 10, 28 octombrie, 18 noiembrie, 17 decembrie, 1919, 3 februarie, 5, 15, 30 martie 1920.

Alte probleme discutate în ședințele Consiliului Dirigent au vizat acordarea unor ajutoare bănești destinate unor juriști și reparațiilor la instituții juridice și la pensionări.

Conchidem, totuși, că problematica cea mai importantă dezbătută în ședințele Consiliului Dirigent a fost elaborarea actelor normative privind reglementările din justiție.

Procesele-verbale consultate de noi se găsesc, în trei volume, la Muzeul de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca la cota Inv. M. 168-170.

Foarte utilă în cercetările noastre a fost „Gazeta oficială” publicată de Consiliul Dirigent. Acolo se găsesc Decretele, ordonanțele și Ordinele circulare adoptate în toate domeniile lui de activitate.

Literatura istorică, presa vremii și alte fonduri arhivistice decât cel fundamental, aflat la Curtea de Apel Cluj, au fost alte surse a căror consultare ne-a adus informații importante.

Menționez că traducerea textelor din limba maghiară a fost făcută de istoricul Ottmár Trașcă. Dânsul m-a ajutat și la corecturile din corpusul de documente.

*

Aduc omagiile mele domnilor președinți ai Curții de Apel Cluj, Gheorghe Buta și Virgil Viorel Andreieș, care mi-au oferit posibilitatea de a consulta documentele din volum. Doamnei vicepreședinte Gabriella Purja îi mulțumesc pentru amabilitate și atmosfera destinsă în care am lucrat. Gânduri de mulțumire îi adresez și doamnei grefieră șefă Lenuța Todea, care s-a îngrijit ca documentele să rămână la locul lor.

Le mulțumesc istoricilor dr. George Cipăianu și dr. Dumitru Suciu pentru dialogurile purtate cu ei în vederea clarificării unor aspecte delicate din lucrare.

Cuvinte de recunoștință le exprim și istoricilor de la Muzeul de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca: Daniela Comșa, Ioan Ciupea și Ovidiu Muntean pentru găzduire și deferență.

Îmi exprim gratitudinea față de munca doamnelor Magda Kópacz și Aurora Arion, care prin profesionalismul și înțelegerea manifestate față de text mi-au fost de foarte mare ajutor.

Gânduri de aleasă prețuire și mulțumire se îndreaptă spre istoricul Ottmár Trașcă pentru ajutorul acordat.

Mulțumesc familiei mele pentru sprijinul acordat cu generozitate pe parcursul elaborării lucrării.

În final, mulțumesc din inimă sponsorilor acestei lucrări: Consiliul municipiului Cluj-Napoca și Baroului de avocați din Cluj, fără al căror sprijin material această lucrare nu ar fi apărut.

ANEXE

I.

DECRET I

Despre funcționarea în mod provizoriu a serviciilor publice, aplicarea legilor, despre funcționari și întrebuițarea limbilor

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și părțile românești din Ungaria, a decretat și decretează:

Art. 1. Legile, ordonanțele, regulamentele și statutele legale de mai înainte, emenate înainte de 18/31 octombrie 1918, rămân în interesul ordinii publice și pentru a asigura continuitatea de drept, până la altă dispoziție, în vigoare în mod provizoriu, cu excepțiile cuprinse în acest decret, cum și în alte decrete, ce se vor da.

Art. 2. Toți funcționarii numiți, sau aleși, de orice categorie, rămân în funcțiile lor.

Din considerații de serviciu și îndeosebi din punct de vedere al liniștii publice însă, orice funcționar (judecător, notar public) poate fi pus în disponibilitate, eventual pensionat din oficiu. Privitor la permutare și pensionare, vor urma dispoziții speciale.

Se scot din vigoare dispozițiile, conform cărora judecătorii și notarii publici nu pot fi transferați fără consimțământul lor. De asemenea se desființează dreptul de supraveghere al președinților de tablă [Curți de Apel] și al prim-procurorilor. Acest drept îl va exercita până la alte dispoziții șeful resortului de justiție.

Funcționarii care în timpul războiului s-au făcut vinovați de fapte, care sunt infracțiuni ale normelor penale, disciplinare, s-au expus disprețului public, sau care sunt în contra intereselor poporului, vor fi urmăriți după normele de procedură criminală sau disciplinară.

Art. 3. Limba oficială în serviciile publice este limba română.

Privitor la întrebuițarea limbii celorlalte națiuni conlocuitoare, până la regularea definitivă prin lege, se vor aplica dispozițiile legii de naționalități, art. XLIV din 1868, cu deosebirea, că în locul limbii maghiare este a se înțelege în tot locul limba română. Dispozițiile acestei legi vor fi aplicate în mod loial și până la altă dispoziție astfel că, în acele comitate, în care națiunile conlocuitoare fac a cincina

parte din populație, să se realizeze principiul, ca fiecare să fie administrat și judecat în limba sa proprie.

Art. 4. În școlile comunale, confesionale, fundaționale, particulare, limba instrucției o determină susținătorul școlii.

În școlile primare de stat, instrucția se face în limba majorității populației din comitat (județ).

În învățământul superior se va întrebuiți limba majorității populației din regiunea respectivă.

Art. 5. Numele de localități se întrebuițează în limba respectivă a fiecărei națiuni. Legea despre numirile de localități, art. IV din 1898, se scoate din vigoare.

Numele de familii se vor respecta, scriindu-se cu ortografia limbii respective.

Art. 6. Cu ducerea la îndeplinire a celor cuprinse în acest decret se încredințează președintele Consiliului.

Sibiu, la 24 ianuarie st.n. 1919

Iuliu Maniu, Președintele Consiliului.

„Gazeta Oficială publicată de Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului, Maramureșului și părților ungurene” (Sibiu), nr. 6 din 14/27 ianuarie 1919, p. 25-26.

II.

Ordonanța

Referitoare la judecători, avocați, notari publici

Pe baza decretului Nr. 1 din 24 ianuarie 1919 ordonez următoarele

§ 1.

Prin estinderea suveranității Statului Român asupra următoarelor comitate aparținute până acum Statului Ungar:

Alba –inferioară

Bistrița Năsăud

Brașov

Ciuc

Cojocna

Făgăraș

Hunedoara

Murăș Turda

Odorheiu

Sibiu

Solnoc- Dăbâca

Târnava –mare

Târnava –mică

Treiscaune

Turda-Arieș

Jurisdicțiunea acestor teritorii se separă de jurisdicțiunea Statului Ungar și se subordonează jurisdicțiunii Statului Român.

Jurisdicțiunea Curiei Ungare asupra teritoriilor susținute încetează de la data intrării în vigoare a ordonanței de față.

Toate pricinile, de orice natură, cari pe cale de recurs ar urma să fie înaintate Curiei ungare, vor fi ținute până la dispozițiuni ulterioare în suspeziune la instanțele respective.

Toate autoritățile și oficiile judiciare stau sub supravegherea supremă a șefului de resort al justiției.

§ 2.

În materie de jurisdicțiune normele dreptului material și procedura judiciară și extra-judiciară rămân în vigoare, întrucât ordinațiunile editate și cele ce se vor mai edita din partea Consiliului Dirigent nu vor dispune altfel.

Sentințele, precum și încheierile, care vor cuprinde o dispoziție meritorică se vor aduce „în numele legii”.

Jurisdicțiunea este a se continua fără întrerupere.

§ 3.

Toate publicațiunile instanțelor judecătorești cari în baza legilor existente s-au publicat până acum în Monitorul Oficial ungar (Budapest Közlöny) se vor publica cu începere de la intrarea în vigoare a ordinațiunii de față în „Gazeta Oficială” a Consiliului Dirigent Român.

Raporturile de expertiză, cari până acum s-au cerut de la Consiliul medical judiciar (Igazságügyi orvosi tanács) și de la Institutul bacterologic din Budapesta, se vor cere cu începere de la intrarea în vigoare a acestei ordonanțe, de la Institutul medico-legal Dr. Minovici din București, iar raporturile din expertiză, cari până acum s-au cerut de la școala superioară veterinară (első állatorvosi iskola) din Budapesta, se vor cere de la aceeași dată de la școala superioară de medicină veterinară din București.

§ 4.

Toate organele judiciare (magistrați, procurori, avocați, notari publici) au să depună un nou jurământ oficios după textul următor:

„Jur pe atotștiutorul Dumnezeu a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta cu sfințenie legile Țării și decretele, ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”

Acest text de jurământ se va aplica în toate cazurile în cari se face amintire de jurământul funcționarilor angajați la justiție, în legi, regulamente sau ordonanțe de natură.

§ 5.

Cine declară, că jurământul este în contrast cu convingerile sale religioase, acela în locul jurământului face promisiune solemnă.

Promisiunea solemnă se deosebește de textul jurământului prin aceea că în locul provocării la Dumnezeu se vor întrebuința cuvintele:

„Promit pe onoarea și conștiința mea” și ultima propozițiune din textul jurământului se omite.

§ 6.

Noul jurământ oficios (promisiunea solemnă) se va face de personalul judecătorilor colegiale, precum și personalul procuratorii, care funcționează lângă atari judecătorii, în ședința plenară a judecătoriei respective, iar personalul judecătorilor singulare și a altor foruri ale justiției vor depune acest jurământ (promisiune solemnă) în fața șefului lor.

Cine a fost împiedicat, va depune acest jurământ (promisiunea solemnă) ulterior în fața șefului său de oficiu.

Despre depunerea jurământului (promisiunea solemnă) se va încheia proces-verbal care va cuprinde numele personalului ce a fost prezent și se va face raport șefului resortului de justiție al Consiliului Dirigent.

Depunerea jurământului (promisiunei solemne) este a se nota pe lista de conduită personală păstrată la forul de supraveghiere, respective pe matriculă (törzslap) și pe ultimul document de denumire al funcționarului.

§ 7.

Acela, care provocat fiind nu va depune imediat jurământul (declarația solemnă), își va pierde oficiul, Drepturile lui la pensiuine. Statul Român nu le recunoște, iar avocatul, notarul public și expertii nu vor mai putea funcționa în această calitate a lor.

Destituirea din oficiu, respective interdicțiunea de a exercita profesiunea de avocat o voi enunța-o fără orice procedură prealabilă, îndată ce voi avea conștiință desupra denegarea jurământului.

Acei judecători, cari vor depune jurământul, își vor conserva anii de serviciu și toate drepturile câștigate. Însă regulile relative la numiri, înaintări, beneficiu, editate de guvernul ungar după 18 oct. 1918, vor putea fi revizuite.

Regulament de serviciu îl voi comunica prin ordinațiune separată.

§ 8.

În toate oficiile justiției (ministerul de justiție, judecătorii, procuraturi, oficiile notarilor publici) limba oficioasă, precum și limba de pertractare, este cea românească. Dreptul de folosință a limbei celorlalte națiuni ce locuiesc pe teritoriul Statului Român, este reglementat prin Decretul Nrul I.

Considerând, că judecătorii, procurorii, oficianții, notarii publici actualmente aplicați, precum și o parte a corpului avocațial nu cunosc încă limba română, stabilesc următoarele răstimpuri de tranziție, ca să și-o însușească, atât în scris, cât și în graiul viu:

Pentru judecătorii, procurorii și funcționarii de la justiție un răstimp de 12 luni, pentru avocați și notari publici un răstimp de 6 luni, socotite de la intrarea în vigoare a ordonanței de față.

Urmările ce le va avea neștiința limbei oficioase, îl voi regula prin ordonațiune separată.

Ordonanța de față intră în vigoare cu data publicării în „Gazeta Oficială”.

Nr. 121

Dr. Aurel Lazăr,
șeful resortului de justiție.

„Gazeta Oficială” , nr. 7-12 din 1,6,12, 19, 22 februarie 1919, p. 12-13.
III.

În ședința din 12 februarie 1919, în vederea preluării instanțelor judecătorești, la propunerea șefului de resort al Justiției - făcută în mare parte după sugestiile d-lui Emil Hațiegan, pe atunci șef de resort la codificație, fost judecător la tribunalul Cluj – Consiliul Dirigent a aprobat următoarele numiri:

I. LA CURTEA DE APEL CLUJ

1. Prim-președinte: Dr. Pompei Micșa, consilieri: 2. Gustav Haupt, cu grad de președinte, 3. Dr. Iuliu Popescu, 4. Dr. Andrei Pop, 5. Dr. Sever Barbura (care nu s-a prezentat la post), 6. Procuror general Dr. Alexandru Pop.

A. La Tribunalul Cluj:

1. Prim-președinte: Dr. Gheorghe Popescu (nu a acceptat); judecători: 2. Dr. Iuliu Dieneș, 3. Victor Pop (trecut la Curtea de Apel), 4. Dr. Emil Coste; 5. Prim-procuror Dr. Liviu Ghilezan.

a) *la judecătoria urbană Cluj*: șef-judecător: Dr. Iosif Balint (a refuzat jurământul);

b) *la judecătoria rurală Cluj*: șef-judecător Dr. Eugen Ghelner (nu s-a prezentat), Dr. Paul Crișan (trecut la Tribunal);

c) *la judecătoria Huedin*: șef-judecător Dr. Alexandru Bohățel;

d) *la judecătoria Hida*: Dr. Gheorghe Barth (înlocuit) ;

e) *la judecătoria Mociu*: șef Dr. Emil Mureșan;

f) *la judecătoria Teaca*: șef Mihail Gașpar, judecător: Andrei Müler.

II. LA CURTEA DE APEL TÂRGU MUREȘ

1. Prim-președinte: Romul Pop: consilieri: 2. Carol Göelner, președinte (nu a jurat). 3. Dr. Ioan Popovici, înaintat președinte, 4. Dr. Nicolae Stănilă, 5. Procuror general Emil Fildan (neprezentat), înlocuit cu 6. Dr. Mihail Groșșan.

B. La Tribunalul Tg. Mureș

1. Prim- președinte: Dr. George Repede; judecători: 2. Edgar Sölöris (nu s-a prezentat), 3. Dr. Vasile Covrig, prim-procuror: 4. Dr. Enea Andrea.

a) *la judecătoria Tg. Mureș*: șef –judecător Dr. Alexandru Birtolon;

b) *la judecătoria Miercurea Niraj*: șef-judecător Dr. Benedict Rusu;

c) *la judecătoria Reghin*: șef Dr. Iuliu Criesmüller.

C. La Tribunalul Alba Iulia:

1. Prim- președinte: Dr. Eugen Pop (nu a acceptat) fiind înlocuit cu Victor Constantinescu; judecător: 2. Romul Perșa (nu a jurat) , 3. Ioan Garoi (nu a acceptat), 4. Grigore Gherman, a trecut prim-procuror în locul lui 5. Victor Constantinescu, numit prim- președinte.

- a) la judecătoria Alba Iulia : șef Semproniu Munteanu;
- b) la judecătoria Blaj: Dr. Cornel Ordace;
- c) la judecătoria Abrud: Emil Folly;
- d) la judecătoria Uioara: Dr. Octavian Comșa;
- e) la judecătoria Aiud: Dr. Eugen Farchescu;
- f) la judecătoria Ocna-Sibiului: Aurel Gherasim.

D. La Tribunalul Bistrița-Năsăud:

1. Prim- președinte: Dr. Liviu Micșa (nu a primit) înlocuit cu Dr. Nicolae Pop; judecător: 2. Dr. Emil Bârlea, 3. Ioan Penteker, prim procuror: 4. Emil Bozac.

- a) la judecătoria Bistrița: șef Dr. Friedrich Simbriger, judecători: Dr. Ioan Runcan, Dr. Aurel Tergoria, Dr. Albert Berger;
- b) la judecătoria Năsăud: Dr. Ioan Moldovan;
- c) la judecătoria Rodna Veche: Ștefan Berariu.

E. La Tribunalul Brașov:

1. Prim- președinte: Dr. Cornel Bardoși (neprimind) a fost înlocuit prin 2. Dr. Petru Meteș; judecători: 3. Dr. Friedrich Iahn, 4. Dr. Carol Schobel, 5. Dr. Silviu Moldovan, 6. prim-procuror: Dr. Ioan Hozan.

- a) la judecătoria Brașov: șef Dr, Chirion Bânda;
- b) la judecătoria Făgăraș: șef Dr. Alexiu Bogdan;
- c) la judecătoria Șercaia: Dr. Victor Vancea;
- d) la judecătoria Zărnești: Dr. Ioan Bianu.

F. La Tribunalul Turda:

1. Prim- președinte: Dr. Laurențiu Nestor, trecut la Cluj, judecători: 2. Dr. Ioan Candrea, 3. Dr. Ioan Titieni, 4. Alexandru Fărcășanu, înaintat prim-președinte, 5. prim-procuror: Dr. Aurel Bozac, neprezentat și înlocuit cu 6. Dr. Demetriu Ghișoiu.

- a) la judecătoria Turda: șef Paul Moiš;
- b) la judecătoria Iara: șef Iosif Butea;
- c) la judecătoria Vințul de Sus: Dr. Mihail Moldovan;
- d) la judecătoria Câmpeni: Aurel Bersan;
- e) la judecătoria Luduș: Mihail Marinovici.

G. La Tribunalul Ibașfalău (Dumbrăveni):

1. Prim- președinte: Dr. Petru Meteș, trecut la Brașov și înlocuit cu 2. Dr. Simion Chețianu; judecători 3. Dr. Iosif Fellner, 4. Dr. Ilie Cismaș, prim-procuror, 5. Dr. Erich Schüner.¹⁶³ Vezi pentru considerațiile de aici și până la sfârșitul studiului, Gh. Iancu, „Anuar”, 1975, p. 221-228.

¹⁶⁴ Vezi și I. Papp, *Instaurarea*, p. 8-10.

- a) la *judecătoria Dumbrăveni*: șef Dr. Ioan Roman;
- b) la *judecătoria Dicio-Sân-Mărtin*: Dr. Nicolae Solomon, trecut la Sibiu;
- c) la *judecătoria Hususău*: Paul Petersberger;
- d) la *judecătoria Cohalm*: Dr. Traian Șuteu;
- e) la *judecătoria Mediaș*: Dr. Eugen Sâmpetrean;
- f) la *judecătoria Cincul Mare*: Emil Adleff;
- g) la *judecătoria Sighișoara*: Dr. Simion Ghețianu, înaintat;
- h) la *judecătoria Agnita*: Albert Czell.

H. La Tribunalul Dej:

1. Prim-președinte: Dr. Nicolae Pop (trecut la Bistrița, înlocuit cu 2. Dr. Ioan Cherecheș; judecători: 3. Eugen Salea, 4. Dr. George Trif, 5. Dr. Octavian Furnea, 6. prim-procuror: Dr. Augustin Andrei.

- a) la *judecătoria Dej*: șef Dr. Alexa David, trecut la Năsăud;
- b) la *judecătoria Beclean*: șef Dr. Victor Munteanu;
- c) la *judecătoria Gârbou*: șef Dr. Ioan Carian și Dr. Valer Hango;
- d) la *judecătoria Lăpuș*: șef Iosif Topan;
- e) la *judecătoria Ileanda*: șef Dr. Ioan Petruț;
- f) la *judecătoria Gherla*: șef Vasile Dragoș.

J. La Tribunalul Sibiu:

1. Prim-președinte: Iuliu Munteanu; judecători: 2. Dr. Octav Zaharia, 3. Carol Müller, 4. Dr. Victor Pop Ileanda, prim-procuror: 5. Valeriu Liuba, procurori: 6. Simion Piso, 7. Vilhelm Csáki.

- a) la *judecătoria Sibiu*: șef Alexandru Breban, judecător: Dr. Cornel Cărpinișan;
- b) la *judecătoria Sebeș*: șef Dr. Emilian Sfetcu;
- c) la *judecătoria Săliște*: șef Dr. Mihail Szilágyi;
- d) la *judecătoria Nocrich*: șef Carol Pildner;
- e) la *judecătoria Miercurea*: șef Dr. Nicolae Lazăr.

K. La Tribunalul Deva:

1. Prim-președinte: Moisă Savu, judecători: 2. Petru Ștefanovici, 3. Dr. Ioan Robu, 4. Dr. Victor Gherasim, 5. prim-procuror: Dr. Liviu Barzu, înlocuit cu 6. Dr. Petru Vaida.

- a) la *judecătoria Deva*: șef Gheorghe Boni (a refuzat);
- b) la *judecătoria Geoagiu*: șef Ignatie Lucaciu, neprezentat, înlocuit cu Dr. Ion Marghita;
- c) la *judecătoria Hațeg*: Dr. Virgil Ciacla, apoi Dr. Petru Comes;
- d) la *judecătoria Baia de Criș*: Victor Ancean;
- e) la *judecătoria Ilia*: Dr. Augustin Deac, trecut la Orăștie;
- f) la *judecătoria Petroșani*: Dr. Andrei Petrovski;
- g) la *judecătoria Pui*: Dr. Gheorghe Ianculovici;
- h) la *judecătoria Orăștie*: Dr. Petru Stoina;
- i) la *judecătoria Hunedoara*: Nicolae Rogneanu.

Mulți dintre cei numiți nu au acceptat posturile, ori au fost mutați într-alte posturi, după trebuințele urgente de atunci, făcându-se și alte numiri, pe care la acest loc nu le mai enumerăm¹⁶⁴.

IV.

Odonanță
referitoare la forurile justițiare de pe teritoriul nou eliberat.

În baza Decretului Nr. 1 din 24 ianuarie 1919 ordonez următoarele:

§ 1.

Prin extinderea faptică a suveranității Statului român asupra următoarelor județe aparținute până acum Statului ungar:

Arad, Bihor, Maramureș, Sătmar, Sălagiu, Ugocia, jurisdicțiunea acestor teritorii se separă de jurisdicțiunea statului ungar și se subordonă Statului român.

De la data intrării în vigoare a ordonanței de față, jurisdicțiunea Curții de Apel: Dobrițin asupra teritoriului aparținător tribunalelor Sighetu Marmației, Sătmarului și Zalăului, iar jurisdicțiunea Curie ungare asupra tuturor teritoriilor (Arad, Bihor, Maramureș, Sătmar, Sălagiu, Ugocia) încetează.

Judecătoriile și tribunalele de pe teritoriul județelor Maramurăș, Ugocia, Sătmar și Sălagiu se subordonă Curții de Apel Oradea-Mare.

În consecință toate pricinile de pe aceste teritorii fie acele de orice natură, cari pe cele de recurs ar urma să fie înaintate Curții de Apel Dobrițin, vor fi înaintate Curții de Apel Oradea-Mare iar cele ce ar urma să fie înaintate Curiei ungare vor fi ținute până la dispozițiuni ulterioare în suspensiune la instanțele respective.

Toate aceste autorități și oficii judiciare stau sub supravegherea supremă a șefului de resort al justiției.

§ 2.

Puterea obligatoare a dispozițiilor cuprinse în §§ ii 2-8 din ordonanța Nr. 121/1919 Just. („Gazeta oficială” Nr. 11), precum și a tuturor celorlalte ordonanțe și decrete de natură judiciară, se extinde și asupra acelor teritorii. Ordonanța Nr. 121/1919 Just. se modifică astfel:

a) alinea 2-a a §-ului 7 va avea textul următor: Funcționarul public prin denegarea jurământului fără o deosebită enunțaiune (prin urmară: «ipso facto») se consideră ca destituit din oficiul său, iar interdicțiunea de a exercita profesiunea de avocat o regulează decretele Nr. X și XV.

b) Alinea 2-a din §-ul 8 va avea următorul text: „timpul de 12 și 6 luni prescrist pentru însușirea limbei române se va socoti de la depunerea jurământului”

Sibiu, la 18 Iunie 1919

Dr. Aurel Lazăr
șeful resortului de justiție

Nr. 1200 Just.
„Gazeta Oficială” nr. 36-37 din 19, 23 iunie 1919, p. 5
V.

Ordonanță
referitoare la forurile justițiare din Banat, Bichiș și Cenad

Art. 1. Prin extinderea de fapt a suveranității statului român asupra următoarelor județe aparținute mai înainte statului ungar:

Caraș-Severin, Timiș, Torontal, Bichiș și Cenad, jurisdicțiunea acestor teritorii se separă de jurisdicțiunea tribunalului Sighedin asupra teritoriului din județul Cenad, precum și jurisdicțiunea Curiei ungare asupra teritoriilor județelor Caraș-Severin, Timiș, Torontal și Cenad.

Judecătoriile și tribunalele de pe teritoriul județului Torontal se subordonă jurisdicțiunii tribunalului Arad, resp. Curții de apel Oradea Mare.

Judecătoriile din județele Timiș și Tarontal, aparținute până acum tribunalelor, a căror reședință zace în afară de teritoriul luat până acum în stăpânierea faptică a statului român, - deocamdată, până la alte dispoziții, se subordonă jurisdicțiunii tribunalului Timișoara.

Pricinile, ce ar fi fost a se înainta Curiei ungare, vor fi reținute la instanțele respective, până la alte dispozițiuni ulterioare.

Toate autoritățile și oficiile de pe teritoriile amintite în această ordonanță, stau sub suprema supraveghiere a șefului de resort al justiției.

Art. 2. Puterea obligatoare a dispozițiilor cuprindse în §§ ii 2-8 din ordonanța Nr. 121/1919 Just. („Gazeta Oficială” Nr. 11), pe lângă modificările aceleia din ordonanța de sub Nr. 1200/1919 Just. („Gazeta Oficială” Nr. 37), precum și a tuturor celorlalte ordonanțe și decrete de natură judiciară, se extinde și asupra acestor teritorii.

Sibiu, la 9 August 1919.

Nr. 6267

Ibidem, nr. 50-53 din 27, 30 august, 6 septembrie 1919, p. 3-4.

Dr. Aurel Lazăr,
Șeful resortului de justiție.

VI.

Ordonanță
privitoare la arondarea circumscripțiilor judecătorești

din județele Ciuc, Odorheiu și Treiscaune

Art. I 1. Tribunalul și procuratura Kézdivásáhely (Târgul Secuilor) și tribunalul și procuratura Csikszereda (Miercurea Ciuc) se desființează

2. Toate judecătoriile de ocol, aparținute până acum tribunalelor Kézdivásáhely și Csikszereda, se supun jurisdicțiunei tribunalului și procuraturii Brașov.

3. Judecătoria de ocol Csikszentmárton (Sănmărtinul Ciucului) se desființează, iar comunele cari i-au aparținut până acum se încorporează judecătoriei de ocol Csikszereda (Miercurea Ciucului).

4. Judecătoria de ocol Nagyajta (Aita-Mare) se desființează, și comunele ce i-au aparținut până acum se încorporează judecătoriei de ocol Sepsiszentgyörgy (Sf. Gheorghe).

Art II. 1. Judecătoria de ocol Oklánd (Ocland) din Circumscripția tribunalului Odorhei (Syékelyudvarhely) se desființează, iar comunele ce i-au aparținut până acum, se încorporează judecătoriei de ocol Odorheiu (Syékelyudvarhely).

Ordonanța aceasta intră în vigoare numai decît, încredințându-se executarea ei șefului resortului justiției.

Sibiu, la 15 august, 119.

Dr. Aurel Lazăr
șeful resortului de justiție
Nr. 1021-13/1919, Just.

Dr. Borcia
Secretar general.

„Gazeta Oficială” nr. 50-53, din 27, 30 august, 4, 6, septembrie 1919, p. 1.

VII.

TRIBUNAL ARBITRAL MIXTE ROUMANO-HONGROIS
Affaires: Eugčne TAJNAL & AUTRES

c. ETAT ROUMAIN

Le Tribunal Arbitral Mixte roumano-hongrois, composé de MM.

Botella, président, de la Barra, Hansson, Székács et Munteanu, arbitres, assisté de M. Zarb, Secrétaire général, siégeant au complet □ Paris, 57 rue de Varenne et délibérant □ huis-clos;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Eugčne TAJNAL contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 756;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. László PARADI contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 795;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Elemér KÚN contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 862;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Valentin DOCZY contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 903;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Paul DEBRECZENY contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 926;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Charles SZIGETI contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1129;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Joseph de VEGH contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1161;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Alajos WAGER contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1227;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Peter BENEDEK contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1230;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Louis VERETZI contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1250;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Georges ZOVÁNYI contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1317;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Gčza MÜLLER contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1982;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Sarolt RÁCZ contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 2070;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Ödon LUKÁCS contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1209;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Árpád DEAK contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 764;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Pál VOLENHOFER contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 889;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. István MARTONFFY contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1066;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Miklós SZADECZKY contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1097;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Louis BEDEKOVICH contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1143;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. François EBERSTEIN contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1335;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Coloman GÁL contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1540;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Adčle FARKAS contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1783;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Antoine KISS-SZABÓ contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 1823;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. François SZATHMÁRY contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 2084;

Vu la requête déposée le 29 décembre 1923 par M. Ladislas URAY contre l'Etat roumain, requête enregistrée sub N° R-H 2270;

Vu la demande exceptionnelle de l'Etat roumain;

Vu les pièces du dossier;

Vu le procès-verbal de l'audience tenue à Paris, le 15 juin 1934;

Qui à ladite audience Me. Victor Dumitresco du barreau de Bucarest pour l'Etat roumain, Me. Geöcze du barreau de Budapest pour toutes les parties requérantes, M. Gajzago, Agent général du Gouvernement hongrois et M. Robesco, Agent du Gouvernement roumain;

EN FAIT ET EN DROIT:

Attendu qu'il est constant que les parties requérantes sont toutes d'anciens fonctionnaires de l'Etat hongrois, ayant exercé leurs fonctions sur le territoire de la Transylvanie qui a été transférée à la Roumanie en vertu du traité de Trianon; qu'au moment où s'est opéré le changement de souveraineté, lesdits fonctionnaires ont été invités à prêter au nouveau souverain le serment „d'allégeance”, qualifié également serment d'"obédience" ou d'"obéissance”, ou encore de „fidélité”; que, sur leur refus, l'Etat roumain a procédé à leur destitution et, par voie de conséquence, à leur remplacement; que lesdits fonctionnaires, ainsi privés de leur emploi, réclament de l'Etat défendeur une indemnité représentant le montant de leur traitement impayé, augmenté parfois de certaines indemnités de fonction; que d'autres poursuivent le paiement de pensions de retraite;

Attendu que l'Etat roumain a opposé aux demandes ci-dessus analysées une exception d'incompétence; qu'il échet d'examiner avant d'aborder le fond l'exception dont s'agit;

Attendu que les demandeurs ont fondé leur action sur l'article 250 du Traité de Trianon;

Attendu que ledit article commence par énoncer ce qui suit: «*Nonobstant les dispositions de l'article 232 et de l'annexe de la Section IV, les biens, droits et intérêts des ressortissants hongrois ou des sociétés contrôlées par eux, situés sur les territoires de l'ancienne monarchie austro-hongroise ne seront pas sujets à saisie ou liquidation en conformité de ces dispositions.*”;

qu'il convient de mettre immédiatement en parallèle cette disposition, qui concerne exclusivement les territoires ex-hongrois transférés à des Etats successeurs, avec celle contraire de l'article 232 de ce même Traité;

qu'en effet ce dernier article énonce ce qui suit;

§ b)

„*Sous réserve des dispositions contraires qui pourraient résulter du présent Traité, les Puissances alliées ou associées se réservent le droit de retenir et de liquider tous les biens, droits et intérêts qui appartiennent, à la date de la mise en vigueur du présent*

Traité, a des ressortissants de l'ancien royaume de Hongrie ou □ des sociétés contrôlées par eux et qui se trouvent sur leur territoire, dans leurs colonies, possessions et pays de protectorat, y compris les territoires qui leur ont été cédés en vertu du présent Traité, ou qui sont sous le contrôle desdites Puissances.”;

que le rapprochement desdites dispositions précitées fait ressortir que l'article 250 annule ce que l'article 232 permet, mais en ce qui concerne les „territoires transférés” uniquement;

Attendu qu'il importe d'ores et lors de rechercher si le dommage dont les requérants hongrois se plaignent résulte d'une atteinte portée □ leurs biens, droits ou intérêts, atteinte telle que permise par l'article 232, mais telle qu'en revanche rapportée et réparée par l'article 250;

Attendu que le § 3 de l'annexe □ l'article 232 en définissant l'expression „mesures exceptionnelles de guerre” employée □ l'article 232 indique que lesdites mesures, législatives, administratives, judiciaires ou autres sont celles qui ont été prises ou qui seront prises „□ l'égard de biens ennemis et qui ont eu ou auront pour effet, sans affecter la propriété, d'enlever aux propriétaires la disposition de leurs biens, notamment les mesures de surveillance, d'administration forcée, de séquestre, ou les mesures qui ont eu ou auront pour objet de saisir, d'utiliser ou de bloquer les avoirs ennemis, et cela pour quelque motif, sous quelque forme et en quelque lieu que ce soit.”;

que d'autre part „les „mesures de disposition” sont celles qui ont affecté ou affecteront la propriété des biens ennemis en transférant tout ou partie □ une autre personne que le propriétaire ennemi et sans son consentement, notamment les mesures ordonnant la vente, la liquidation, la dévolution de propriété des biens ennemis, l'annulation des titres ou valeurs mobilières.”;

que ces mesures avaient pour but de permettre l'affectation du produit net des liquidations aux réparations proprement dites (art. 232 lit. h et § 4 de l'annexe audit article.);

que des textes ci-dessus reproduits il ressort nettement que les mesures permises aux Puissances alliées ou associées par l'article 232, mais rapportées par l'article 250, sont celles qui ont été ou sont dirigées contre les biens, droits et intérêts hongrois; en d'autres termes que lesdits biens, droits ou intérêts doivent faire l'objet de la mesure exceptionnelle ou de la mesure de disposition;

Or, attendu que, dans les divers cas soumis □ l'appréciation du Tribunal, il ne résulte jamais des faits proposés par les requérants eux-mêmes et non contestés par l'Etat défendeur que les biens, droits et intérêts des ex-fonctionnaires hongrois de Transylvanie aient fait l'objet, en tant que tels, d'une mesure exceptionnelle de guerre ou d'une mesure de disposition;

qu'en réalité les demandeurs se plaignent d'une destitution, elle-même source du préjudice dont ils poursuivent la réparation; que la destitution est une mesure éminemment dirigée contre la personne et non pas contre un bien, droit ou un intérêt; que la destitution entraîne cessation de la prestation que doit fournir un fonctionnaire

et, par voie de conséquence, cessation pour l'Etat employeur de servir le traitement qui en est la contre-partie;

Attendu que le Tribunal Arbitral Mixte n'a pas compétence pour connaître d'une demande en réparation pour le dommage résultant d'une mesure dirigée *contre la personne*; que cette compétence n'est en effet inscrite nulle part dans le Traité; que, juridiction d'exception tirant son pouvoir juridictionnel de textes qui constituent eux-mêmes des exceptions au droit commun, les Tribunaux Arbitraux Mixtes ne peuvent étendre par interprétation extensive les limites du domaine qui leur est assigné;

qu'en les présentes espèces, le Tribunal, invité en réalité par les demandeurs à se prononcer sur le bien ou le mal fondé de la destitution elle-même, se trouve dans l'impossibilité absolue de s'ériger, en l'absence d'un texte formel, en censeur de certains actes de souveraineté d'un Etat;

Attendu d'ailleurs que l'absence d'une clause attributive de compétence au Tribunal Arbitral Mixte ne constitue pas, dans ce domaine une lacune ou un oubli; qu'en effet la Partie VIII, art. 161 à 179 du Traité de Trianon et leurs annexes, la question de mesures prises contre la personne a été examinée et réglée; que la Commission des Réparations avait reçu compétence pour connaître des dispositions de ladite Partie VIII; qu'ainsi s'explique le fait de la limitation de la compétence du Tribunal Arbitral Mixte telle qu'elle a été ci-dessus constatée;

qu'enfin, il apparaît des notes échangées par les délégations hongroise et alliées ou associées à la Conférence de la Paix, à l'occasion de l'art. 199 du Traité de Trianon, que la question de l'indemnité à accorder à d'anciens fonctionnaires hongrois destitués a été vainement soulevée et s'est heurtée à un refus;

Attendu, dans ces conditions, qu'il echet pour le Tribunal de se déclarer incompetent;

PAR CES MOTIFS:

Rejetant toutes conclusions plus amples ou contraires;

Vu les articles 232 & 250 du Traité de Trianon;

Se déclare incompetent;

Met à la charge des parties requérantes les frais de justice; dit que lesdits frais sont couverts par le montant des consignations déjà effectuées au Secrétariat du Tribunal par lesdites parties et qui restent acquises;

Requiert MM. les Agents généraux des Gouvernements hongrois et roumain d'assurer la prompte exécution de la présente sentence.

Délibéré à Paris, le 29 juin 1934.

pour Mr. Le Président BOTELLA
(art. 64 du Rég. de Proc.)

signé: F.L. de la BARRA
HANSSON
SZÉKÁCS
Lazare MUNTEANU

Copie certifiée conforme
Le Secrétaire Général:

**Arhivele Naționale București, Arhiva istorică Centrală,
fond Ministerul Justiției.**

**Procesele introduse la Tribunalul arbitral mixt
româno-ungar din Paris 1923-1934.
Dosar 72, file 199-203**

VIII.

Altfel, editarea acestei reviste de drept ne impune așa zicând în mod involuntar unele reflexii.

S-ar putea anume întreba, de ce n-am avut noi până acum o literatură juridică, dat fiind mai ales, că o parte considerabilă a intelectualității noastre este alcătuită în mod incontestabil din oameni cu pregătiri din știința dreptului, și în al doilea rând, că chiar lupta noastră de existență implica așa zicând permanent discutarea unei categorii întregi de probleme aparținătoare acestei discipline.

Înainte de a răspunde la această întrebare, trebuie să facem unele constatări, cari vor contribui să deslușească această chestie.

Românii din cuprinsul fostei țări ungurești sunt a se considera ca o colectivitate socială înjghebată în temeiul unor interese comune, precum apărarea și conservarea individualității ei și afirmarea acestei individualități în viața Statului într-o măsură proporțională. Activitatea menită să realizeze aceste interese era determinată prin situația, ce noi, ca colectivitate, o aveam în viața politică a Statului. Ori, structura politică a Statului Ungar se poate rezuma astfel: există o minoritate dominantă prin folosința unor privilegii fundamentale acordate ei de lege, și față cu dânsa existau majorități aservite prin faptul excluderii lor de la o participare proporționată în viața constituțională. De aici, bineînțeles, o ciocnire de interese, din care au rezultat pentru majoritățile aservite tendințele de emancipare, iar pentru minoritatea dominantă tendințele de suprimare.

În litigiile acestor grupări sociale erau amestecate, firește, o mulțime de probleme juridice, cari vizează organizația politică a Statului. Deci lupta, care avea drept țință realizarea unei noi echilibrări de forțe mai echitabile în profitul celor ce erau despoiați de drepturi, se petrecea sub forma unor revendicări de drepturi politice sau constituționale.

De aici însă două consecințe. Întâiu, că precum celelalte colectivități similare, așa și a noastră, era în aceasta calitate a ei față de o întreagă categorie de drepturi (cea

mai mare parte a drepturilor private) complet desinteresată. Și al doilea, că noi fiind călăuziți de dorința, de a obține în lupta noastră rezultate practice imediate, eram nevoiți a discuta chiar drepturile actuale pentru noi numai din punctul de vedere nemijlocit al susceptibilității lor de a atinge sau de a promova interesele noastre, cu alte cuvinte noi trebuia să facem numai „soluții de speță”, fără sintetizare de principii și cercetări din sfere ale abstracțiunii, precum, dealtmintrelea, le reclamă pe toate acestea un studiu cu caracter riguros științific.

După aceste constatări premergătoare, ușor putem răspunde la întrebarea sus atinsă. Noi nu am avut o literatură juridică propriu zisă, nefiind ea reclamată de interesele actuale ale societății noastre, însă în discutarea chestiunilor juridice noi am dezvoltat o activitate de propagandă, căci numai în acest chip puteam susține lupta în contra adeversarilor noștri. Negreșit, am avut persoane distinse, cari s-au îndeletnicit și sub raport riguros științific cu studiul dreptului, și cari au produs în aceasta privință lucrări de valoare, dar cum această îndeletnicire a fost mai mult rezultatul unei impulsii individuale și nu a isvorât din necesități practice de actualitate, ea nici nu s-a putut repercuta prin efectele ei în mod deosebit asupra societății noastre. Un lucru e cert, că cu cât cultivarea limbei a luat la noi un avânt mai mare, cu atât lipsa unei *terminologii juridice* a devenit tot mai simțitoare, însă o *literatură juridică* propriu zisă la noi niciodată nu a fost serios simțită.

Ar fi însă greșit a crede, că activitatea noastră juridică desfășurată în acest chip a fost întemeiată pe un simplu empirism, fără idei călăuzitoare. Nu. Aceasta activitate a fost inspirată de un fond de idei, pe cari le găsim în mod admirabil sintetizate într-unul din acele documente istorice ale noastre, despre care Barițiu cu drept cuvânt afirmă că constituie un adevărat eveniment, și că cuprinde în istoria Ardealului o pagină, care nu va fi ștersă niciodată dintr-însa. (Părți alese din Istoria Transilvaniei I. 535). Aceasta este petiția colectivă, pe care arhierii ambelor biserici române din Transilvania au înaintat-o în numele clerului și al poporului român la 1791 Curții din Viena. Fiind românii din Transilvania în aceasta epocă detașați în afară de cadrele chiar ale constituției feudale, suplicanții au cerut în petiția lor reîncadrarea națiunii române, ca și a unei națiuni politice, în constituția țării, și ca consecință firească, investirea tuturor claselor ei de pe acele vremuri, ecleziastice, nobiliare și țărănești, cu aceleași drepturi, de cari uzau clasele celorlalte națiuni conlocuitoare, și au întemeiat aceste revendicări pe o ordine de idei, a căror chintesență este următoarea: Românii sunt cei mai vechi locuitori din Ardeal și s-au bucurat de la început de aceleași drepturi de cari se bucurau celelalte națiuni, cari s-au stabilit pe pământul țării. Românii nu au fost despoiați de aceste drepturi prin vreo autoritate legală, ci numai prin vitregimea vremii. Petiția nu cere doar constituirea în profitul lor a unor drepturi noi, ci o reintegrare în drepturile vechi posedate și exercitate de strămoșii lor înainte de vremuri.

Este adevărat, că hotărârea Adunării Naționale din Blaj de data 4/16 Mai 1848, care asemenea a făcut epocă la istoria țării noastre, nu a fost inspirată de aceasta ordine de idei. Declarațiuni de felul acesta: „Națiunea Română răzimată pe principiul

libertății și al frățietății” sau „Națiunea Română ajungând la conștiința drepturilor individuale omenești” arată, că filozofia rațională a veacului al XVIII-lea, care a întemeiat revendicările de drepturi politice pe niște drepturi fundamentale, pe cari, prin intuiție apriorică, le-a considerat sau drepturi congenitale, sau drepturi derivând dintr-un contract, pe care oamenii l-ar fi încheiat într-o epocă preexistentă formațiunilor de State, a influențat profund, precum toate legiurile europene confecționate în prima jumătate a veacului XIX-lea, așa și hotărârea Adunării din 1848.

Are însă perfectă dreptate G. Barițiu, când afirmă, că acel substrat de idei cuprins în petiția colectivă din 1791, nu s-a șters din mintea și convingerile oamenilor, ci s-a prefăcut pe calea cea mai firească într-un program politic și național, la care Românii au ținut cu pietate și cu dor fierbinte de a-l realiza (ibidem, pag. 543). Da. Conștiința descendenței romanice, conștiința anteriorității posesiunii noastre pe acest pământ față de posesiunea celorlalte națiuni conlocuitoare, a făcut foarte accesibilă de intuiția noastră aceea ordine de idei cuprinsă în sus amintita petiție, că adică, dacă dușmănia vremurilor și a oamenilor ne-a despoiat de drepturi, noi să nu postulăm acum drepturi noi, ci o reintegrare în drepturile noastre vechi, și este incontestabil, că această ordine de idei s-a conservat în conștiința noastră până în zilele de față și a alcătuit, în mod expres sau tacit, acelaș fundament comun, pe care s-a întemeiat lupta purtată împotriva adversarilor noștri.

Ținem să facem această constatare, numai pentru una din acele forțe motorice, care, negreșit, a influențat profund viața și activitatea noastră socială. De altă parte însă, pe baza cercetărilor întemeiate pe o observațiune exactă a faptelor, trebuie în acelaș timp să constatăm, că principiul de naționalitate, care sintetizează tendințele de emancipare ale națiunilor infeodate până acum în State streine și tendințele de constituire ale lor în State neatârnoate, nu se rezolvă în temeiul unor drepturi istorice, pe cari le-ar avea națiunile respective interesate în cauză. De principiu s-a recunoscut, că acel proces de selecție, sau altfel proces de desintegrare și reintegrare între State, pe care îl implică în mod necesar rezolvirea problemei de naționalitate, depinde în fond și în ultima analiză de la totalitatea energiilor interne, pe cari o națiune, între împrejurările unei epoci certe, le poate desfășura în scopul realizării aspirațiunilor sale. În special, pentru chestia națională este cert, că mișcarea culturală pornită încă la sfârșitul veacului XVIII din Franța, a avut de efect și trezirea conștiinței naționale a neamurilor, cari gemeau până atunci sub stăpâniri streine, și, ca consecință, desvoltarea din partea lor a unei activități conștite și sistematice de emancipare, sub durata căreia energiile lor interne au sporit astfel, încât ele, uzând dealtmintrelea și de o coincidență favorabilă a unor întâmplări internaționale, au produs în veacul XIX un șir întreg de evenimente, cari sunt tot atâtea etape în procesul de înfăptuire succesivă a principiului de naționalitate. Revoluția grecească din 1821, și cea belgiană din 1830, cari au înfrânt principiul legalității consacrat de congresul vienez din 1815, sunt considerate ca primele manifestări ale principiului de naționalitate. Uniunea italiană și germană, formațiunea de noi State naționale în Balcani până chiar la eruperea războiului mondial din 1914, au fost evenimente determinate

de motive politice similare. Iar în Statele, în cari acest proces încă nu s-a desăvârșit, lupta a continuat cu aceeași îndârjire, astfel că de o parte din potențarea maximală a aspirațiunilor naționale în epoca noastră, de altă parte din insusceptibilitatea absolută a mijloacelor potrivnice de a suprima mișcările provocate de aceste aspirații, era, cu oarecare obiectivitate, de prevăzut, că după principiile invariabile ale selecției naturale, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, aceasta luptă cum o să sfârșească.

Problema națională a fost însă la noi din acest punct de vedere puțin discutată. Cauza o găsim în mediul nefavorabil creat de aceia știință întemeiată pe intuiții apriorice și formule juridice, care până chiar în cei din urmă ani a fost precum-pănitoare în viața culturală ungară. Știința pozitivă, pe lângă ce era în condiții rudimentare, mai era și considerată de o știință resvrătitoare, și prin urmare stânjenită din partea oficialității cu fel de fel de mijloace.

Este atunci de mirat, dacă încercarea de a discuta problema noastră națională prin un raționament puțin accesibil de intuiția publicității noastre, era primită cu oarecare oroare? Este de mirat, dacă publicitatea noastră a preferit a se inspira de ideile cuprinse în petiția din 1791, pentru cari idei în istoria noastră, negreșit, s-a vărsat mult sânge, pentru cari s-au sacrificat eroi, și cari, transmițându-se din generație în generație, au devenit în intuiția noastră colectivă, de fapt, un fel de tradițiune?

N-avem nimic de mirat!

În definitiv, ideile numai într-atât au valoare în istorie, întrucât ele sunt asimilate de intuiția colectivă a grupurilor sociale. Din acest moment însă, ele nu mai sunt ficțiuni, ci sunt realități, sunt forțe motrice, cari impulsionează și determină activitatea, în multe cazuri viața sau moartea, renașterea sau peirea, colectivităților omenești.

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Transcrierea s-a făcut, în general, conform ortografiei actuale, lăsând însă rostirile specifice ale emitentului.

În volum am introdus documentele în limba română și traduceriile celor în limba maghiară, specificând la sfârșitul lor: originalul în limba (l.) maghiară. Am inclus în lucrare textul în limba originală, maghiară, referitor la preluarea Curții de Apel Oradea, pentru a oferi măcar o mostră a limbajului juridic maghiar.

În actele în care apar indicate anexe și ele nu se găsesc la sfârșitul documentelor, înseamnă că nu le-am găsit, cu toate demersurile pe care le-am întreprins la Direcțiile județene ale Arhivelor Naționale.

În fața fiecărei instituții juridice am trecut, în stânga, denumirea ei, cu numele localității de astăzi.

În cazul trimiterilor am procedat în felul următor: la primul document referitor la Curtea de Apel Cluj am indicat: Arhiva Curții de Apel Cluj, Arhiva, fondul *Curtea de Apel Cluj Prezidiale*. inv. 375/1919, dosar nr., nemumerotat, în total fiind 5 dosare. La toate celelalte documente am pus doar numărul dosarului.

Dacă în text apar termenii de jude, juzi a se înțelege că ei erau judecător, judecători. Ne-am aflat în prezența unui număr copleșitor de nume de mai multe etnii. Sperăm că transcrierea lor este corectă.

La unele documente referitoare la Tribunale se găsesc și acte despre judecătorii de ocol. Le-am lăsat acolo, fiindcă așa erau redactate actele.

Am numerotat documentele cu cifre arabe.

Prescurtarea „D.c.m.s.” întâlnită frecvent la sfârșitul documentelor înseamnă: „Dat ca mai sus”. Am avut șansa ca ea să apară în studiul lui I. Papp, altfel nu știm cum am fi descifrat-o. În lista cu instituțiile juridice preluate de statul român am trecut doar data după stilul nou.

Instituțiile juridice preluate de statul român le-am așezat în ordine cronologică, pe Curți de Apel. Acolo unde era aceeași dată a prevalat elementul alfabetic. Pentru ca cititorul să cunoască judecătorii care țineau de un tribunal prezentăm și o Listă cu instituțiile juridice pe Curți de Apel și tribunale.

LISTA

instituțiilor juridice din Transilvania trecute sub controlul statului român și datele de preluare a lor

CURTEA DE APEL CLUJ – 11 martie 1919, p. 116 – 120

TRIBUNALE

Sibiu	4 martie	p. 120 – 122
Cluj	1 martie	p. 122 – 125
Alba Iulia	13 martie	p. 125 – 128
Deva	13 martie	p. 128 – 132
Turda	13 martie	p. 132 – 133
Bistrița	19 martie	p. 134 – 135
Dej	26 martie	p. 135 – 139

JUDECĂTORII

Hunedoara	28 februarie	p. 139 – 143
Orăștie	4 martie	p. 144 – 147
Sibiu	9 martie	p. 147 – 149
Alba Iulia	13 martie	p. 149 – 150
Deva	13 martie	p. 150 – 155
Miercurea	13 martie	p. 155 – 157
Hațeg	14 martie,	p. 157 – 160
Ocna Sibiului	14 martie; s-a desființat la 20 august 1919,	p. 160 – 163

Turda	14 martie	p. 163 – 164
Sebeș	15 martie	p. 164 – 167
Baia de Criș	16 martie	p. 167 – 171
Săliște	16 martie	p. 171 – 173
Urbană Cluj	17 martie	p. 173 – 174
Pui	19 martie	p. 175 – 177
Ilia	19 martie	p. 177 – 181
Aiud	20 martie	p. 181 – 184
Brad	21 martie	p. 184 – 185
Petroșani	21 martie	p. 185 – 187
Blaj	23 martie	p. 187 – 190
Geoagiu	24 martie	p. 190 – 193
Câmpeni	25 martie	p. 193 – 195
Rodna	25 martie	p. 195 – 198
Bistrița	26 martie	p. 199 – 201
Luduș	27 martie	p. 201 – 203
Dej	28 martie	p. 203 – 206
Gherla	28 martie	p. 207 – 209
Năsăud	28 martie	p. 210 – 212
Târgu Lăpuș	31 martie	p. 212 – 215
Beclean	3 aprilie	p. 216 – 220
Rurală Cluj	3 aprilie	p. 220 – 222
Ileanda Mare	3 aprilie	p. 222 – 225
Iara	4 aprilie	p. 225 – 228
Huedin	7 aprilie	p. 228 – 230
Gârbou	8 aprilie	p. 230 – 233
Abrud	17 aprilie	p. 233 – 236
Ocna Mureș	30 aprilie	p. 236 – 238
Nocrich	19 mai	p. 238 – 242
Mociu	26 mai	p. 242 – 245
Vințul de Sus	28 iunie	p. 245 – 248
Hida	16 august	p. 249 – 252
Teaca	17 septembrie	p. 252 – 257

CURTEA DE APEL TÂRGU MUREȘ – 18 martie, p. 257 – 259

TRIBUNALE

Dumbrăveni	10 martie	p. 259 – 264
Târgu Mureș	15 martie	p. 264 – 267
Miercurea Ciuc	28 iulie	p. 267 – 270

Târgu Secuiesc	1 august	p. 270 – 272
Odorheiul Secuiesc	31 august	p. 272 – 273
Brașov	nu avem date	

JUDECĂTORII

Dumbrăveni	12 martie	p. 274 – 276
Husasău	12 martie	p. 277 – 281
Târgu Mureș	15 martie	p. 281 – 286
Reghin	17 martie	p. 287 – 292
Sighișoara	19 martie	p. 292 – 299
Mediaș	25 martie	p. 299 – 301
Brașov	27 martie	p. 301 – 305
Făgăraș	1 aprilie	p. 305 – 311
Șercaia	8 aprilie	p. 311 – 312
Târnăveni	înainte de 19 aprilie	p. 312 – 314
Zărnești	înainte de 23 aprilie	p. 314 – 316
Cohalm	29 aprilie	p. 316 – 320
Miercurea Nirajului	14 mai	p. 320 – 323
Cristurul Secuiesc	23 iunie	p. 323
Miercurea Ciuc	28 iulie	p. 323 – 325
Sânmartin	29 iulie; s-a desființat în 15 august,	p. 325 – 327
Gheorghieni	31 iulie	p. 327 – 329

CURTEA DE APEL ORADEA – 3 mai		p. 329 – 340
-------------------------------	--	--------------

TRIBUNALE

Oradea	3 mai	p. 340 – 346
Zalău	14 mai	p. 346 – 348
Sighet	23 mai	p. 348 – 352
Satu Mare	25 iunie	p. 352 – 354

JUDECĂTORII

Salonta	13 mai	p. 354 – 356
Tinca	14 mai	p. 357 – 363
Beiuș	15 mai	p. 364 – 365
Vaşcău	16 mai	p. 366 – 369
Aleşd	17 mai	p. 369 – 377
Berettyujfalu	17 mai	p. 377 – 380
Ceica	17 mai	p. 381 – 384
Rurală Oradea	înainte de 19 mai	p. 384 – 386
Urbană Oradea	înainte de 19 mai	p. 386 – 387
Marghita	20 mai	p. 387 – 390
Șimleul Silvaniei	20 mai	p. 390 – 393

LISTA

Instituțiile juridice din Transilvania existente în anul 1921

- A. Curtea de Apel Cluj (7 tribunale)
- I. Tribunalul Alba Iulia (6 judecătoria de ocol, 180 comune)
1. Judecătoria Abrud (16 comune)
  2. Judecătoria Aiud (37 comune)
  3. Judecătoria Alba Iulia (39 comune)
  4. Judecătoria Blaj (19 comune)
  5. Judecătoria Ocna Mureșului [Uioara] (33 comune)
  6. Judecătoria Ocna Sibiului (16 comune)
- II. Tribunalul Bistrița (3 judecătoria, 98 comune)
1. Judecătoria Bistrița (62 comune)
  2. Judecătoria Năsăud (23 comune)
  3. Judecătoria Rodna Veche (13 comune)
- III. Tribunalul Cluj (6 judecătoria, 235 comune)
1. Judecătoria urbană Cluj
  2. Judecătoria rurală Cluj (78 comune)
  3. Judecătoria Hida (34 comune)
  4. Judecătoria Huedin (46 comune)
  5. Judecătoria Mociu (39 comune)
  6. Judecătoria Teaca (57 comune)
- IV. Tribunalul Dej (6 judecătoria, 318 comune)
1. Judecătoria Beclean (61 comune)
  2. Judecătoria Gârbou (45 comune)
  3. Judecătoria Dej (53 comune)
  4. Judecătoria Gherla (61 comune)
  5. Judecătoria Ileana Mare (51 comune)
  6. Judecătoria Lăpuș (47 comune)
- V. Tribunalul Deva (8 judecătoria, 365 comune)
1. Judecătoria Deva (58 comune)
  2. Judecătoria Geoagiu (33 comune)

3. Judecătoria Hațeg (68 comune)
4. Judecătoria Hunedoara (53 comune)
5. Judecătoria Ilia (76 comune)
6. Judecătoria Orăștie (35 comune)
7. Judecătoria Petroșani (14 comune)
8. Judecătoria Pui (28 comune)

VI. Tribunalul Sibiu (5 judecătorii, 88 comune)

1. Judecătoria Sibiu (32 comune)
2. Judecătoria Miercurea (13 comune)
3. Judecătoria Nocrich (15 comune)
4. Judecătoria Săliște (11 comune)
5. Judecătoria Sebeș (17 comune)

VII. Tribunalul Turda (4 judecătorii, 142 comune)

1. Judecătoria Iara de Jos (38 comune)
2. Judecătoria Câmpeni (17 comune)
3. Judecătoria Luduș (30 comune)
4. Judecătoria Turda (57 comune)

B. Curtea de Apel Târgu Mureș (4 tribunale)

I. Tribunalul Brașov (8 judecătorii, 277 comune)

1. Judecătoria Brașov (23 comune)
2. Judecătoria Făgăraș (51 comune)
3. Judecătoria Gheorghieni (16 comune)
4. Judecătoria Miercurea Ciuc (48 comune)
5. Judecătoria Șercaia (20 comune)
6. Judecătoria Sfântul Gheorghe (59 comune)
7. Judecătoria Târgu Secuiesc (45 comune)
8. Judecătoria Zărnești (15 comune)

II. Tribunalul Ibașfalău (Dumvrăveni) (6 judecătorii, 216 comune)

1. Judecătoria Agnita (42 comune)
2. Judecătoria Cohalm (28 comune)
3. Judecătoria Diciosânmărtin (Târnăveni) (54 comune)
4. Judecătoria Ibașfalău (32 comune)
5. Judecătoria Mediaș (26 comune)
6. Judecătoria Sighișoara (34 comune)

III. Tribunalul Odorhei (2 judecătorii, 136 comune)

1. Judecătoria Cristur (49 comune)
2. Judecătoria Odorhei (87 comune)

IV. Tribunalul Târgu Mureș (3 judecătorii, 204 comune)

1. Judecătoria Miercurea Nirajului (62 comune)
2. Judecătoria Reghin (73 comune)
3. Judecătoria Târgu Mureș (69 comune)

C. Curtea de Apel Oradea (4 tribunale)

I. Tribunalul Oradea (10 judecătorii, 438 comune)

1. Judecătoria Aleșd (54 comune)
2. Judecătoria Beiuș (70 comune)
3. Judecătoria Ceica (46 comune)
4. Judecătoria Marghita (57 comune)
5. Judecătoria urbană Oradea
6. Judecătoria rurală Oradea (74 comune)
7. Judecătoria Salonta (16 comune)
8. Judecătoria Săcuieni (25 comune)
9. Judecătoria Tinca (54 comune)
10. Judecătoria Vașcău (36 comune)

II. Tribunalul Satu Mare (7 judecătorii, 224 comune)

1. Judecătoria Ardud (29 comune)
2. Judecătoria Baia Mare (40 comune)
3. Judecătoria Carei (25 comune)
4. Judecătoria Halmeu (15 comune)
5. Judecătoria Satu Mare (38 comune)
6. Judecătoria Seini (36 comune)
7. Judecătoria Șomcuta Mare (41 comune)

III. Tribunalul Sighet (2 judecătorii, 53 comune)

1. Judecătoria Sighet (30 comune)
2. Judecătoria Vișeu de Sus (23 comune)

IV. Tribunalul Zalău (5 judecătorii, 342 comune)

1. Judecătoria Cehu Silvaniei (48 comune)
2. Judecătoria Jibou (37 comune)
3. Judecătoria Șimleul Silvaniei (68 comune)
4. Judecătoria Tășnad (41 comune)
5. Judecătoria Zalău (48 comune)

D. Curtea de Apel Timișoara (4 tribunale)

I. Tribunalul Arad (9 judecătorii, 278 comune)

1. Judecătoria Arad (12 comune)

2. Judecătoria Baia de Criș (64 comune)
  3. Judecătoria Buteni (54 comune)
  4. Judecătoria Hălmațiu (34 comune)
  5. Judecătoria Chișineu-Criș (25 comune)
  6. Judecătoria Ineu (29 comune)
  7. Judecătoria Radna (40 comune)
  8. Judecătoria Pecica (10 comune)
  9. Judecătoria Șiria (11 comune)
- II. Tribunalul Caransebeș (4 judecătories, 105 comune)
1. Judecătoria Bozovici (19 comune)
  2. Judecătoria Caransebeș (27 comune)
  3. Judecătoria Orșova (29 comune)
  4. Judecătoria Teregova (20 comune)
- III. Tribunalul Lugoj (5 judecătories, 287 comune)
1. Judecătoria Bocșa Montană (40 comune)
  2. Judecătoria Făget (63 comune)
  3. Judecătoria Lugoj (81 comune)
  4. Judecătoria Oravița (30 comune)
  5. Judecătoria Sasca Montană (41 comune)
- IV. Tribunalul Timișoara (11 judecătories, 243 comune)
1. Judecătoria Aradul Nou (18 comune)
  2. Judecătoria Biled (15 comune)
  3. Judecătoria Buziaș (25 comune)
  4. Judecătoria Ciacova (13 comune)
  5. Judecătoria Deta (26 comune)
  6. Judecătoria Lipova (28 comune)
  7. Judecătoria Mодоș (26 comune)
  8. Judecătoria Recaș (30 comune)
  9. Judecătoria Sănnicolaul Mare (22 comune)
  10. Judecătoria Timișoara (23 comune)
  11. Judecătoria Vinga (17 comune)

Menționăm că la fiecare judecătorie sunt înșirate comunele și se indică distanța până la centrul judecătories.

În lista pe care am preluat-o noi am pus Curtea de Apel Târgu Mureș înaintea Curții de Apel Oradea, așa cum este și în lista noastră. Pentru toate aceste informații vezi: *împărțirea judecătoriesască a Transilvaniei, Banatului și a Ținuturilor alipite*, din lucrarea: C. Martinovici, N. Istrati, *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și celorlalte Ținuturi alipite*, Cluj, 1921, p. 54-83.

DOCUMENTE

CURTEA DE APEL CLUJ

1. Proces Verbal

Întocmit la Cluj, în data de 11 martie 1919, în clădirea Curții de Apel, privind preluarea conducerii Curții de Apel în urma dispoziției Consiliului Dirigent Român din Sibiu
Sunt prezenți subsemnații:

Ca urmare a faptului că președintele Curții de Apel, Weer György, lipsește, fiind bolnav, în fața adjunctului președintelui Curții de Apel, președintele consiliului, Pozsoni Antal, la ora 9,30, se prezintă judecătorul de Curte de Apel, dr. Micșa Pompeius care declară că, în virtutea documentului nr. 121-1919, just emis de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, a fost însărcinat cu preluarea conducerii Curții de Apel. Solicită președintelui consiliului, Pozsoni Antal, să predea conducerea instituției. Președintele consiliului, Pozsoni Antal refuză să predea conducerea instituției invocând acordurile internaționale de la Haga și armistițiul încheiat cu Puterile Aliate.

Dr. Micșa Pompeius părăsește clădirea Curții de Apel și revine la ora 10 însoțit de primarul orașului Cluj-Napoca, dr. Pop Iulian și dr. Poruțiu Balint în calitate de însărcinat al prefectului. dr. Micșa Pompeius solicită din nou președintelui consiliului, Pozsoni Antal, să predea conducerea Curții de Apel având în vedere apariția forțelor armate ca urmare a dispoziției autorităților locale.

Președintele consiliului Curții de Apel, Pozsoni Antal citește următoarea declarație: În calitate de adjunct al președintelui Curții de Apel din Cluj – grav bolnav – sunt nevoit să expun, într-o conjunctură dificilă pentru mine următoarea declarație pe care o fundamentez pe baza legilor existente, în conformitate cu profesia mea de jurist și cu răspunderea care derivă din această funcție.

Noi, judecătorii și, în general, juriștii am fost numiți pe baza legilor maghiare și am depus jurământ că vom rămâne credincioși în orice împrejurare Constituției Ungariei și că vom respecta tradițiile juridice și legile Ungariei. Noi nu am fost absolviți de prevederile acestui jurământ. În conformitate cu prevederile articolului I din Convenția de armistițiu încheiată cu Puterile Aliate, administrația civilă rămâne în subordinea guvernului maghiar. Iar, conform prevederilor art. XVII, aliații nu se pot amesteca în administrația internă a statului maghiar.

În cadrul punctului I al comunicatului emis de comandamentul diviziei a 7-a române – care a ocupat Cluj-Napoca – în data de 24 decembrie 1918 se specifică faptul că trupele armatei regale române au ocupat orașul Cluj-Napoca ca urmare a

dispozițiilor Puterilor Antantei și numai pentru a asigura *ordinea statală și siguranța personală și materială a locuitorilor*.

Iar punctul 3 al comunicatului respectiv susține ca în concordanță cu prevederile armistițiului, toate instituțiile de stat, administrative, comunale etc. își vor continua activitatea *potrivit legislației și reglementărilor aflate în vigoare la acea dată*.

Prevederile armistițiului sunt obligatorii pentru România și, evident, pentru toți românii care, în urma deciziei de la Alba Iulia se consideră ca cetățeni ai României.

Dar chiar și în cazul în care nu s-ar aplica prevederile armistițiului încheiat cu Puterile Aliate, și am lua în considerare doar acordurile internaționale, solicitările Consiliului Dirigent Român din Sibiu, nu au nici o bază juridică deoarece:

Potrivit reglementărilor impuse de convenția de la Haga – ratificată de legea XLIII-1913 – respectiv, de art. XLIII – care constituie una din anexe, acceptată și de regele României – ocupantul exercită puterea în teritoriul ocupat în conformitate cu legislația aflată în vigoare; art. 45 interzice ocupantului să silească populația care locuiește pe teritoriul ocupat să depună jurământ de credință față de ocupant. Prin urmare, aceste prevederi se aplică și în cazul trupelor armatei regale române, care se găsesc în Cluj ca trupe ocupante.

Prin urmare, până când legile care vor fi legiferate în cadrul statelor create de către tratatul de pace, legi care să țină cont de tratatele de pace, nu vor anula prevederile și obligativitatea jurământului depus de funcționarii maghiari față de statul maghiar, *mă văd nevoit să calific drept nelegale, toate inițiativele care urmăresc preluarea judecătoriilor aflate sub jurisdicția mea și care i-ar obliga pe funcționarii care activează în cadrul corpului juridic să încalce jurământul de fidelitate și prin aceasta să-i despartă de statul maghiar*.

Întrucât chestiunea depunerii jurământului de fidelitate este în același timp și o problemă de conștiință, eu nu am dorit să influențez pe nimeni în ceea ce privește depunerea/nedepunerea jurământului și astfel, în această chestiune, fiecare judecător și funcționar din aparatul juridic trebuie să se pronunțe individual.

De consecințele care vor rezulta în urma acestei proceduri sunt răspunzători cei care ne obligă să predăm puterea.

După citirea acestei declarații, judecătorul Nyírő Géza – în calitate de adjunct al președintelui consiliului Curții de Apel, declară că își însușește punctele de vedere exprimate în cadrul declarației anterioare.

Dr. Pop Iulian nu ia la cunoștință declarația citită – el nu recunoaște prevederile acordului de armistițiu, deoarece nu au fost reprezentați la discuții – și solicită președintelui de consiliu al Curții de Apel, Pozsoni Antal, să părăsească clădirea.

Președintele de consiliu al Curții de Apel, Pozsoni Antal, a solicitat comandamentului forțelor armate prezentarea împuternicirii prin care se permite aplicarea forței. Dr. Pop Iulian declară că nu este obligat să prezinte o asemenea împuternicire dar, în acest, sens, face referiri la prevederile ordonanței emise de către Consiliul Dirigent român din Sibiu, care reglementează și problema utilizării forței.

Pozsoni Antal declară că nu este dispus să părăsească – de bună voie – clădirea. În aceste condiții, dr. Pop Iulian ordonă intrarea jandarmilor care l-au însoțit și declară

că îl îndepărtează pe numitul președinte de consiliu al Curții de Apel prin folosirea forței aflată la dispoziție.

Ca urmare a faptului că o unitate a voluntarilor regali români a ocupat intrările în clădirea Curții de Apel, iar jandarmii români au ocupat incinta clădirii și și-au făcut apariția în biroul său, președintele de consiliu al Curții de Apel, Pozsoni Antal și adjunctul său Nyírő Géza, cedând forței – au părăsit clădirea.

Procesul verbal a fost încheiat în 2 exemplare, unul rămânând la președintele de consiliu al Curții de Apel, Pozsoni Antal, iar al doilea exemplar a fost preluat de dr. Micșa Pompeius.

s.s. Pozsoni Antal – președintele de consiliu al Curții de Apel; s.s. Nyírő Géza – adjunctul președintelui de consiliu al Curții de Apel; s.s. dr. Sobonya Béla – secretar al președintelui Curții de Apel; s.s. dr. Pompeius Micșa – președintele Curții de Apel; s.s. dr. Iulian Pop – primar; s.s. dr. Emil Dandea – secretar primarial.

Curtea de Apel Cluj, Arhiva, fondul *Curtea de Apel Cluj, Prezidiale Inv. 375/1919*, dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

2. Proces-verbal

luat la Curtea de Apel din Cluj, în 27 Februarie/12 Martie 1919, despre depunerea jurământului oficios a consilierului la Curtea de Apel, dr. Iuliu Popescu.

Prezenți fiind subscrișii:

Dr. Iuliu Popescu se prezintă și se roagă, ca privitor la călătoria imediată, ce are să o facă în afacerea sa privată, - să depună jurământul oficios fără amânare.-

Neputându-se convoca ședința plenară, din cauza absenței consilierilor și a notarului de senat, - dr. Iuliu Popescu a depus jurământul oficios, prescris în ordonanța Consiliului Dirigent Român Resortul Justiției, Nr. 121-1919. just. §-il 4, în mâna președintelui Curții de Apel.-

s.s. dr. Pompei Micșa., președintele Curței de Apel, s.s. Gavril Füleș, s.s. dr. Iuliu Popescu.

Dosar 2.

3. Proces-verbal

luat la Curtea de Apel din Cluj, în 28 Faur/13 Martie 1919, despre depunerea jurământului oficios a procurorului general dr. Alexandru Pop și a consilierului de la Curtea de Apel, Gustav Haupt.

Prezenți fiind subscrișii:

Se prezintă dr. Alexandru Pop, noul numit procuror general lângă Curtea de Apel și se roagă, că privitor la călătoria urgentă ce are să o facă, - să depună jurământul oficios fără amânare. -

Din cauza absenței consilierilor noi numiți, neputându-se convoca o ședință plenară, însă fiind de față și consilierul Gustav Haupt, fostul judecător de tablă și până acum, - ambii au depus jurământul oficios prescris în ordonanța nr. 121.§.4, în mâna subscrișului președinte de la Curtea de Apel.-

s.s. dr. Pompei Micșa, președintele Curtei de Apel, s.s. dr. Ioan Pordea, notar, s.s. dr. Alexandru Pop, s.s. Gustav Haupt.
Dosar 2.

4.

Președintele Curții de Apel Cluj. –
1 con. 2 pres.
1919

Domnule Ministru,

Pe baza ordonanței ad 121-1919, just. Am onoare a Vă raporta următoarele:

La 26 Februarie/11 Martie/a.c. preluând oficiul presidial conform conținutului procesului verbal alăturat sub 1./., numai decât am convocat ședința plenară cu observarea că absența nemotivată echivalează cu denegarea jurământului. –

La ședința plenară însă – afară de consilierul Gustav Haupt – nimenea nu s-a prezentat, - ba chiar și subscrierea convocării cu toți au denegat-o, înaintând spre susțemere declarațiunea de subt 2./ care este scrisă din partea tuturor judecătorilor absenți – afară de președintele George Weer, care de 8 luni e greu bolnav și de magistrații dr. Adrian Nyister și dr. Iosif Szepsi, cari asemenea de timp mai scurt sunt bolnavi. –

Prin urmare despre actul denegării jurământului nu s-a putut lua proces verbal. –

Magistrații Gustav Haupt, precum noul numit dr. Iuliu Popescu, tot așa și procurorul general dr. Alexandru Pop au depus jurământul prescris în ordonanța Nr. 121, § 4. – după cum arată procesele verbale alăturate sub 3 și 4./ încheiate despre actul acesta. –

Consilierii noi numiți dr. Andrei Pop și Sever Barbură încă nu s-au prezentat. –

Funcționarii subalterni / notari de senat și celălalt personal / încă au înaintat 2 declarațiuni acclodate sub 5 și 6./., declarându-se și verbal tot în sensul scrisoarei lor, ba chiar și servitorii au luat ținută asemenea cu toate că le-am accentuat la toți urmările a pașului acesta nesocotit.

Dintre oficianții subalterni ca bolnavi sunt absenți Francisc Czucza și Béla Hadházi primoficiali, mai departe Béla Oláh urnist, iară dintre servitori tot din cauza morbului Ioan Gál. –

Preluarea economică este în curgere. – Despre încheierea acesteia raportul separat va urma. – Personalul vechi la preluarea economică după insistare energică ne stă la dispoziție. –

Fiind fără personal, am fost silit să substituez 1, la un post de notar de senat și totodată secretar presidial provizoriu pe dr. Pavel Crișan notar la Tribunalul din Cluj; 2., la un alt post de notar de senat pe dr. Ioan Pordea practicant tot la Tribunalul din Cluj; 3., la postul de director pe Ioan Vodă primoficial de procuratură generală în pensiune, locuitor din Cluj. –

La alte posturi până acuma nu s-au aflat reflectanți. –

Vă rog Dle Ministru, binevoiiți, cu lăsarea la loc a întări dispozițiile acestea ale mele, respective pe susnumiții a-i denumi definitiv și totodată a-mi da permisiune spre întregirea personalului până la numărul neîncunjurat de lipsă. –

Am onoare a înainta competența la un post de consilier la Curtea de Apel a lui Alexandru Ancean jude cercual în pensiune din Gherla, subt 7./ cu pătrimea cea mai călduroasă, deoarece pe suplicantele nu numai din veste, fără și din esperință proprie ca judecător bun l-am cunoscut. –

De 2 senate dintr-un ceput necondiționat vom avea lipsă și acestea numai prin numirea încă a unui consilier se vor putea creia.–

Remânând din tot personalul numai un consilier, Gustav Haupt, conspectul al oficianților actuali nu s-a mai făcut, însă prin aceasta raportez, că numitul deși încă nu deplin, dar vorbește românește, de prezent e în clasa VI gradul al doilea, are soție și 3 copii, are mai departe anual 7200 cor. adaos familiar după 4 membri / 3 copii și soția / și în fine 1800 cor. bani de cortel. –

Primiți Vă rog Domnule Ministru expresia sinceră a deosebitei mele stimă și considerație. –

Cluj, la 28 Februarie/13 Martie/1919. – s.s. dr. Pompei Micșa
Dosar 2.

TRIBUNALUL SIBIU

5.

Nr.1919.El.V.A.80.

Proces-verbal

Încheiat la Sibiu în clădirea tribunalului, la data de 4 martie 1919.

Au fost prezenți:

În biroul adjunctului președintelui de tribunal Klie Antal s-a prezentat Munteanu Iuliu – persoană cunoscută personal de către adjunctul președintelui de tribunal, care, arătând documentul nr. 121/1919, eliberat de Dr. Aurel Lazăr, șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu, prin care fusese numit președintele tribunalului din Sibiu, i-a solicitat adjunctului președintelui de tribunal să predea conducerea tribunalului.

Adjunctul președintelui de tribunal a refuzat să predea conducerea instituției, motivând că, în virtutea armistițiului încheiat cu Puterile Aliate, administrația civilă rămâne sub conducerea guvernului maghiar, astfel că Consiliul Dirigent Român nu se poate amesteca în administrația statului maghiar.

Munteanu Iuliu i-a atras atenția numitului adjunct al președintelui de tribunal în sensul că, în cazul refuzului, în conformitate cu instrucțiunile primite, va fi nevoit să ia în considerare intervenția prefectului și, pe baza dispozițiilor acestuia, eventuala folosire a forței.

Cu atât mai mult cu cât, în momentul actual, în Sibiu, puterea se află în mâna Consiliului Dirigent.

Ca urmare a menționării posibilității recurgerii la forță, adjunctul președintelui de tribunal a declarat că este dispus să predea, în aceste condiții, conducerea instituției, iar procesul de predare/primire s-a efectuat după cum urmează:

Adjunctul președintelui de tribunal Klie Antal predă;

I. Clădirea tribunalului cu cele 100 de camere;

II. Întreaga înzestrare a clădirii, pe baza listelor de inventar, cu excepția obiectelor rechiziționate de autoritățile române și armata română în schimbul chitanțelor și a proceselor-verbale;

III. Arhivele, cărțile funciare, bibliotecile, camera unde se păstrează corpurile delictive împreună cu acestea, cantitatea de lemne nefolosită / aproximativ 16-17 stânjeni, 21 stânjeni în conformitate cu actele doveditoare au fost împrumutate biroului Dr. Romul Boilă – resortul transporturilor – birou care se află la etajul II în clădirea tribunalului /, cantitatea de lemne nefolosită / aproximativ 7-8.000 kg./.

1. contabilitatea birourilor

a. rubricile 1-37 – încasări -	39.500 coroane, 90 filleri
b. rubricile 1-106 – plăți -	38.766 coroane, 35 filleri
c. suma rămasă	734 coroane, 55 filleri

2. contabilitatea diurniștilor

a. rubricile 1-16- încasări -	14.233 coroane, 69 filleri
b. rubricile 1-17 – plăți -	14.233 coroane, 69 filleri
c. suma rămasă	-

3. contabilitatea deplasărilor

a. rubricile 1-13 – încasări -	7.624 coroane, 76 filleri
b. rubricile 1-16 – plăți –	7.545 coroane, 76 filleri
c. suma rămasă	79 coroane

4. contabilitatea hainelor de lucru

a. rubricile 1-4 - încasări –	1.216 coroane, 64 filleri
b. rubricile 1-14 – plăți –	466 coroane, 64 filleri
c. suma rămasă	750 coroane

5. Tariful privind înființarea firmelor, sub rubricile 1, 2, 3, 4, 5, 6./1919, 86/1918, 2, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 21, 24, 25, 27, 28/1919 – s-au încasat 36 coroane.

6. Registrul de depuneri: rubrica 37/1914 – 600 coroane; rubrica 102/1914 – 600 coroane, 80 filleri; rubrica 13/1915 – 1.200 coroane; rubrica 32/1915 – 90 coroane; rubrica 40/1915 – 200 coroane; rubrica 41/1915 – 270 coroane; rubrica 33/1916 – 554 coroane, 21 filleri; rubrica 22/1917 – 113 coroane; rubrica 43/1917 – 10 coroane; rubrica 71/1917 – 9 coroane, 42 filleri; rubrica 16/1918 – 191 coroane, 80 filleri; rubrica 17/1918 – 12 coroane; rubrica 26/1918 – 450 coroane; rubrica 46/1918 – 1.800 coroane; rubrica 75/1918 – 1.200 coroane; rubrica 86/1918 – 3 coroane, 20 filleri; rubrica 88/1918 – 1 ceas cu lanț și 2 coroane, 72 filleri; rubrica 102/1918 – portmoneu imitație de piele neagră și 310 coroane, 88 filleri; rubrica 103/1918 – 200 coroane; rubrica 106/1918 – 5.590 coroane; rubrica 107/1918 – 542 coroane și 123 lei; rubrica 109/1918 – 600 coroane și 1 lanț subțire de aur; rubrica 114/1918 – 1 pereche de cercei din porțelan, 1 verighetă, 70 coroane; rubrica 117/1918 – 440 coroane; rubrica 119/1918 – 10 coroane; rubrica 121/1918 – 120 coroane; rubrica 122/1918 – 84 coroane, 50 filleri; rubrica 123/1918 – 92 coroane; rubrica 124/1918 – 62 coroane, rubrica 125/1918 – 32 coroane, 45 filleri; rubrica 126/1918 – 230 mărci,

75 bani, 34 lei și 1 cec de 15.000 coroane; rubrica 6/1919 – 87 coroane; rubrica 7/1919 – 1 foaie de contabilitate; rubrica 9/1919 – 39 coroane; rubrica 10/1919 – 120 coroane; rubrica 11/1919 – 70 coroane; rubrica 13/1919 – carnet de economii cu suma de 150 coroane; rubrica 14/1919 – 6.035 coroane.

7. Predă seiful de bani, două chei originale și două de rezervă, lista cu personalul tribunalului, registrul de contabilitate al casieriei, cele aproximativ 2.300 foi de informare aflate în seif, adeverințele, contractele de închirieri referitoare la judecătorii de ocol din Săliște, Sebeș, Miercurea Sibiului și Nochrich. Predă corpurile delictive.

s.s. Munteanu Iuliu, pentru primire, s.s. Klie Antal, pentru predare, s.s. Székely Antal, grefier.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

6.

Prezidiul tribunalului Sibiu
Nr.1919.Pres.V.A.80.

Onorat Șef al Justiției,

Alăturat sub ./ am onoare a subșterne un exemplar a protocolului despre preluarea tribunalului Sibiu, totodată raportez că judecătorul denumit la tribunalul local, Dr. Octavian Zaharia, în 1 martie și judecătorul denumit la judecătoria de ocol Nochrich, în 4 martie a.c., au depus jurământul normat în § 4. a ordonanței DVoastre.

Sibiu, la 1919, 4 martie st.n.

Cu respect,

s.s. Iuliu Munteanu președinte

Dosar 2.

TRIBUNALUL CLUJ

7.

Proces-verbal

Încheiat la Cluj, în data de 11 martie 1919 orele 10, în clădirea tribunalului din Cluj.

Subiect:

Preluarea conducerii tribunalului.

Sunt prezenți subsemnații:

Își fac apariția: Dr. Nestor Laurențiu, în calitate de președinte al tribunalului din Cluj, numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu; Dr. Utalea Octav, în calitate de prefect și trimis al prefecturii județului Cluj și Marian Virgil.

Dr. Nestor Laurențiu îi comunică președintelui tribunalului – Dr. Ternovszky Béla – că are instrucțiuni din partea Consiliului Dirigent Român de a prelua conducerea

tribunalului, arătând decizia nr. 121/1919 a Consiliului Dirigent Român din Sibiu, datată 8 februarie 1919 și solicită președintelui tribunalului să-i predea conducerea instituției.

Președintele tribunalului, Dr. Ternovszky Béla declară că nu recunoaște dreptul de a emite dispoziții și decizii al Consiliului Dirigent Român din Sibiu, deoarece, în conformitate cu prevederile acordului de armistițiu semnat cu Puterile Aliate, administrația și justiția rămân subordonate guvernului maghiar până la decizia finală a Conferinței de pace. De asemenea, face referire la articolele 43 și 44 ale convenției de la Haga din 1913, potrivit cărora trebuie respectate legile care sunt în vigoare în țară. Ca urmare, refuză să predea conducerea tribunalului.

Dr. Nestor Laurențiu solicită prefectului Utalea Octav să pună în aplicare decizia Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Prefectul Dr. Utalea Octav solicită, încă o dată, președintelui tribunalului, Dr. Ternovszky Béla predarea conducerii tribunalului, în caz contrar fiind nevoit să apeleze la folosirea forței.

Președintele tribunalului, Dr. Ternovszky Béla declară că va da curs solicitării de a preda conducerea tribunalului doar în cazul folosirii forței armate.

La dispoziția prefectului, Dr. Utalea Octav, în clădirea tribunalului și-a făcut apariția o patrulă militară; în urma acestui fapt, președintele Dr. Ternovszky Béla declarând că, în urma folosirii forței, este silit să predea conducerea tribunalului Dr.ului Nestor Laurențiu.

Dr. Nestor Laurențiu preia conducerea tribunalului.

În vederea executării predării amănunțite, președintele tribunalului, Dr. Ternovszky Béla, îl desemnează pe directorul administrativ Simon Antal.

Acest proces-verbal a fost încheiat în două exemplare originale, un exemplar a fost înmănat Dr.ului Ternovszky Béla, al doilea Dr-ului Nestor Laurențiu.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Dr. Laurențiu Nestor, s.s. Dr. Utalea Octav, s.s. Virgil Marian, s.s. Dr. Ternovszky Béla, s.s. Dr. Grois László.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

8.

Domnule Ministru,

[11 martie 1919]

Conform ordinului Nr. 121/1919 Just. Pr., am onoare a Vă raporta că m-am prezentat în 11 l.c. la sediul tribunalului Cluj și am preluat conducerea acestui tribunal. Procesul-verbal redactat cu această ocazie Vi-l aștern sub A.

Fiindcă fostul prezident, corpul judecătoresc, cum și funcționarii subalterni au părăsit imediat după această preluare edificiul tribunalului și fostul prezident mi-a denegat cererea de a convoca el o ședință plenară, am convocat eu pe judecători, prin circulara aclusă sub ad. B., pentru a doua zi, 12 l.c., la 9 ore a.m., iar pe notari

și ceilalți funcționari subalterni și servitori pe 10 ore a.m., a aceleiași zile, în scop de a le comunica Decretul Nr. 1 și ordonanța nr. 121/1919 Just. Pr., cum și a le lua jurământul oficial, respectiv, declarația solemnă. Aceste convocări însă n-au avut rezultatul dorit, de vreme ce nici judecătorii, nici celălalt personal, nu s-au prezentat, fără mi-au trimis la birou prin un servitor declarațiile acluse aci sub B, C, D.

A trebuit astfel să-mi câștig convingerea că procedura este la fel ca cea de la Curtea de Apel, a fost pusă la cale și organizată chiar.

Corpul judecătoresc la tribunal constă din 18 membri, din care 10 membri au fost activi /care se pot vedea din circulara ad. B./, apoi 4 membri concediați și 4 care nu s-au prezentat încă după serviciul militar. Unul dintre judecătorii concediați mi-a trimis prin poștă, ulterior, declarația, aclusă sub E.

În acest fel am rămas fără nici un judecător și absolut fără nici un fel de personal subaltern. Între servitori am descoperit însă 2 români, dintre care unul, Teodor Tolan, s-a angajat să-mi facă serviciul de curier la poștă și în cancelarie, dar nici acesta nu e aplicat deocamdată să depună jurământul ori declarația solemnă, procedându-se la terorismul colegilor săi de care, om mai bătrân fiind și familist, se vede că duce frică. Această teamă e atât de mare încât, interogându-l să-mi comunice numele acestor terorizatori, s-a cufundat într-un mutism complet.

Începând cu ziua de 12 l.c., fac preluarea depozitelor, materialului și inventarierea, care lucrare va mai dura vreo 6-8 zile, în acest răstimp sper să sosească și judecătorii români numiți aici.

Deocamdată până azi, 14 martie n. seara, n-a sosit încă nici unul dintre domnii judecători, ba chiar Dr. Feneșanu, care a fost numit în prezența mea la Sibiu /8 l.c./ din partea Dlui Ministru, ca notar la acest tribunal, încă nu s-a prezentat până acum la serviciu.

Sub forța împrejurărilor și în co-înțelegere cu Dl prefect al Curții de Apel, am suspendat toate pertractările pe durată de 14 zile și, până atunci, însă, primesc poșta, cereri și acte care sosesc, iar în lipsa unui judecător de instrucție am făcut interimal tot eu și acest serviciu – rog, însă, să binevoiți a designa și însărcina cu aceste agende pe unul dintre judecătorii noi numiți.

Totodată, Vă rog, Domnule Ministru, a-mi asigura la perceptoratul de aici o sumă care pentru relutul cancelariei, diurniștilor etc., după ce în cassa prezidențială nu s-au găsit decât 4 cor., 0,6 fil., ceea ce încă denotă că preluarea tribunalului a fost așteptată și predarea lui bine pregătită, aceasta se vede și din marea restanță a proceselor nerezolvate, fapt care dovedește ca judecătorii plecați și-au neglijat de luni de zile referada.

De asemenea, Vă mai rog a dota cancelaria prezidențială cu o colecție din gazeta oficială, cum și cu Decretele, Regulamentele și Ordonanțele care privesc justiția.

În sfârșit, Vă rog să mă autorizați ca și până când vor intra funcționarii subalterni regulați în serviciu, să pot angaja interimal tineri ori studenți universitari pentru serviciul de grefieri și copişti etc., căci cu timpul sper totuși să se găsească unii din foștii funcționari care vor reveni în serviciu.

Acestea ar fi asupra cărora Vă pot raporta în acest moment, celea cuprinse în punctul 1 din interogatoriul Ordinului nr. 121/1919 just. Pr. au devenit fără obiect, asemenea celea din punctul 5 despre care altcum am vorbit mai sus. Asupra celor cuprinse în punctele 2-4 voi raporta amănunțit îndată ce voi isprăvi preluarea și inventarierea care mai este încă în curgere și îndată ce voi avea timpul fizic necesar să controlez arhiva, evidențele și diferitele referade. Sper însă să o fac cu proximal curier din săptămâna viitoare.

Pe notarii publici, traducători, experți și executori îi voi provoca mâine la depunerea jurământului, neavând până acum nici măcar un copist și fiindu-mi posibil chiar și copierea acestui raport numai împrumutând o forță din cancelaria prefecturii orașului Cluj.

Vă salut, Domnule Ministru, și rămân al Dvoastră devotat: s.s. Dr. Laurențiu Nestor, președintele tribunalului Cluj.

Dosar 2.

TRIBUNALUL ALBA IULIA

9.

Proces-verbal

Încheiat la Alba Iulia, în data de 13 martie 1919, în ședința consiliului tribunalului.
Sunt prezenți:

Constantinescu Victor – președintele tribunalului, Korinszky György – judecător, împuternicit cu titlul de consilier la Curtea de Apel, Jakab János, Muntean Sempronius – judecători, din partea procuraturii, Dániel Imre – procuror șef, Szentkirályi Miklós – procuror de stat, din partea judecătoriei de ocol, judecătorii de ocol Zakariás Gyula și Dr. Nagy Miklós.

Președintele tribunalului, Constantinescu Victor, le aduce la cunoștință celor prezenți faptul că Consiliul Dirigent Român din Sibiu l-a numit în fruntea tribunalului din Alba Iulia și că a preluat această funcție începând cu ziua de astăzi. După aceea, le comunică Decretul Consiliului Dirigent Român nr. 1 din 24 ianuarie 1919 și dispoziția nr. 121/1919 emisă pe baza deciziei amintite și solicită celor prezenți depunerea jurământului de fidelitate.

Consilierul la Curtea de Apel, Korinszky György a refuzat să depună jurământul de fidelitate, în sprijinul refuzului să aducând următoarele argumente:

„Nu poate depune jurământul, deoarece acest lucru îi este interzis de autoritățile superioare; deoarece acest lucru îi este interzis și prin decizia adoptată de consiliul tribunalului; deoarece îi este interzis să depună jurământul pe Constituția României așa cum reiese din decizia din 24 ianuarie 1919 a Consiliului Dirigent Român din Sibiu, care, la rândul ei, face referire la paragraful 45 al legii 43 din 1913; deoarece, în conformitate cu decizia din 24 ianuarie 1919 care face referire la legile IV din 1869 și XVII din 1891, el nu este obligat să depună jurământul decât în a 30-a zi de la primirea actului de numire în funcție; deoarece nu i-am pus la dispoziție actul de

numire în funcție; deoarece la întrebarea categorică a dlui Constantinescu Victor nu i-a putut răspunde nimic în ceea ce privește legile românești privind drepturile bănești și pensionarea judecătorilor și astfel ar ajunge într-o situație nesigură; deoarece, conform celor afirmate de dl Constantinescu, Consiliul Dirigent Român din Sibiu a anulat dreptul de mutare al judecătorilor și astfel s-a creat o breșă atât de mare în privința independenței judecătorilor, încât îi va fi imposibil să judece calm și nepărtinitor; deoarece consideră că depunerea jurământului intră în contradicție cu conștiința sa. Ca urmare, el nu mai dorește să continue să activeze ca judecător. De asemenea, el refuză să ia la cunoștință declarația domnului Victor Constantinescu potrivit căreia cei care refuză să depună jurământul vor fi disponibilizați din funcțiile lor fără a avea dreptul de a primi pensie, deoarece el nu este funcționarul guvernului român, astfel că guvernul român nu are dreptul de a-l disponibiliza”.

Judecătorul Jakab János aprobă întrutotul cele afirmate de consilierul la Curtea de Apel Korinczky György și declară că refuză, la rândul său, depunerea jurământului.

Din partea judecătoriei de ocol, judecătorii Zakariás Gyula și Dr. Nagy Miklós declară, de asemenea, că refuză să depună jurământul de fidelitate.

Procurorul șef Dániel Imre, în afară de cele expuse de consilierul la Curtea de Apel Korinczky György, puncte de vedere pe care și le-a însușit, aduce și alte argumente în sprijinul refuzului său de a depune jurământul, și anume: deoarece el nu recunoaște autoritatea Consiliului Dirigent Român din Sibiu; deoarece, în conformitate cu prevederile armistițiului cu Puterile Aliate administrația rămâne în subordinea guvernului maghiar până la luarea unei decizii finale; deoarece, în conformitate cu paragraful 45 al legii XLIII din 1913 (acord internațional semnat și de reprezentantul statului român): „Se interzice constrângerea populației din teritoriile ocupate de a depune jurământ de credință puterii inamice”; deoarece și convingerile religioase îi interzic să depună un nou jurământ, atâta timp cât guvernul maghiar nu îi eliberează de obligația jurământului depus; deoarece, până la decizia finală privind apartenența Transilvaniei care va fi luată la conferința de pace, este obligat să respecte jurământul de credință depus în fața guvernului maghiar.

Procurorul de stat Szentkirályi Miklós declară că este întrutotul de acord cu argumentele expuse de către procurorul șef Dániel Imre și, prin urmare, nu va depune sub nici o formă jurământul.

Judecătorul Muntean Semproniu declară că depune jurământul cu bucurie.

Consilierul la Curtea de Apel Korinczky György aduce, în mod oficial, la cunoștință că președintele tribunalului Jakabffy Pál se află bolnav în Timișoara iar judecătorul Dr. Kemény István, de asemenea bolnav, este internat la clinica din Cluj.

Judecătorul Dr. Frölich Gyula se află într-un loc necunoscut și se află în concediu de odihnă până la data de 19 martie.

Judecătorii Debreczeny József și Dr. Fellner József s-au deplasat astăzi la Aiud, fiind în concediu, în sfârșit, judecătorul Preșia Romulus se află acasă, fiind bolnav.

Adjunctul conducătorului judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol Zakariás Gyula informează că, conducătorul judecătoriei de ocol, judecătorul de curte de apel Szigethy István, se află cu probleme familiale în Cluj.

Cu aceasta s-a citit, aprobat și semnat procesul verbal.

s.s. Constantinescu Victor – președinte; s.s. Barbul – grefier; s.s. Korinsky Gy[uz]; s.s. Dániel Imre; s.s. Szentkirályi Miklós; s.s. Jakab János; s.s. Zakariás Gyula; s.s. Dr. Nagy Miklós; s.s. Semproniu Muntean.

Procesul-verbal a fost continuat în data de 14 martie 1919.

Și-au făcut apariția judecătorii Debreczeny József și Dr. Fellner József, cărora președintele tribunalului le-a adus la cunoștință decizia nr. I a Consiliul Dirigent Român și dispoziția 121/1919 J.M. și, ulterior, le-a solicitat depunerea jurământului de fidelitate.

Judecătorii Debreczeny József și Dr. Fellner József au declarat că refuză depunerea jurământului, argumentând că motivele refuzului au fost prezentate, încă de ieri, de către consilierul la Curtea de Apel Korinczky Gy[uz] și procurorul șef Dániel Imre.

Cu aceasta, după citire, procesul-verbal a fost aprobat și semnat.

s.s. Constantinescu Victor - președinte; s.s. Barbul – grefier; s.s. Debreczeny József; s.s. Dr. Fellner József.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

10.

Prezidentul tribunalului Alba-Iulia

Nr.-ul I.G.7.Pres.

Domnule Ministru,

În urma ordonanței Dvoastre adr. 121/1919 just. și pe baza îndrumărilor verbale, am onoare a Vă raporta în chestiunea preluării tribunalului Alba Iulia, următoarele:

În 13 martie a.c., m-am prezentat la sediul tribunalului amintit, unde, însă, pe fostul prezident Paul Jakabffy nu l-am aflat, fiind în concediu.

Tribunalul l-am preluat de la judele Victor Korinszky care era încredințat cu conducerea. Numitul jude a denegat predarea pașnică, când, însă, în urma intervenției dlui prefect Dr. Ion Pop, un ofițer al armatei române, prin punerea mâinii pe umăr, a aplicat forța simbolică, s-a declarat gata de a-mi preda tribunalul și mi l-a predat.

Despre preluarea tribunalului s-a luat un proces-verbal care este depus în arhiva prezidială.

Preluând oficiul prezidial, am convocat pe toți magistrații tribunalului, mai departe pe procurorii și magistrații de la judecătoria de ocol din localitate, la ședință plenară și, comunicând prezenților preluarea oficiului, le-am dat explicațiile necesare în modul fixat prin ordonanța nr. ad. 121/1919 just., le-am comunicat mai departe dispozițiile făcute referitor la noul jurământ oficios și i-am provocat să depună numaidecât jurământul oficios nou.

Magistrații și procurorii de naționalitate maghiară, fără excepție, au denegat depunerea jurământului nou; denegarea jurământului este fixată în procesul-verbal alăturat sub A.

După cum reiese din procesele-verbale de sub B, C., dl magistrat Semproniu Muntean, conducătorul judecătoriei de ocol Alba Iulia, dl. Dr. Gregoriu Gherman, șefprocurorul judecătoriei Alba-Iulia, dl Dr. Rubin Patiția, judecător la tribunal, dl Dr. Eugen Iosif Fărchescu, conducătorul judecătoriei de ocol Aiud și, în fine, notarul Dr. Nicolae Nestor, au depus jurământul oficios.

Ce privește notarii, practicanții și funcționarii subalterni, executorul din loc., mai departe, servitorii tribunalului, a judecătoriei de ocol și a procuraturii, în fine, personalul penitenciarului și aceștia – cu excepția românilor – au denegat toți, atât depunerea jurământului, cât și depunerea declarației solemne, declarând că nu voiesc a servi mai departe.

Procesele-verbale referitoare la denegarea depunerii jurământului se alătură sub D. și E.

Procesul-verbal F. arată care funcționari subalterni, servitori și păzitori de penitenciar români au depus jurământul.

Dintre magistrații și notarii tribunalului și ai judecătoriei de ocol se află; fostul prezident Paul Jakabffy în Timișoara, judecătorul Dr. Ștefan Kemény în Cluj și judecătorul Romulus Preșia în locuință morboși, iar judecătorul Dr. Iuliu Frölich, notarii Dr. Albert Székely, Béla Allesz și Dr. Eugen Rejöd sunt concediați în loc necunoscut. Fostul conducător al judecătoriei de ocol din localitate, Ștefan Szigethy, care cu ocazia ședinței plenare nu se afla în oraș, în epistola sa, alăturată sub G., ulterior, încă declară că nu voiește a depune jurământul.

Judecătorului Romulus Preșia îi voi prescrie un termen nou, iar pe ceilalți magistrați și notari, după sosirea lor în localitate, îi voi provoca să depună jurământul.

Terminând procedura preluării tribunalului, înainte de toate, am convocat pe medicii de tribunal, Dr. Deutsch Mór și Dr. Csubry Bonifác, să se prezinte la depunerea jurământului, făcându-i, totodată în scris, atenți, că la caz că nu se vor prezenta, vor fi priviți ca și când ar denega depunerea jurământului.

Medicul de tribunal Dr. Csubry Bonifác nu s-a prezentat.

Medicul Dr. Deutsch Mór, prezentându-se la timpul prefript a denegat depunerea jurământului din motivul conținut în procesul-verbal H. care se alătură.

După ce numiții nu mai pot fi lăsați în posturile lor, fac propunerea să binevoiți a-i destitui din post și a denumi de medici /experți/ de tribunal pe dnii Dr. Nicodim Medrea și Dr. Cornel Dărămuș, care ar fi aplicați a primi aceste posturi.

Despre cele cuprinse în punctele 1-5 ale ordonanței mai sus amintite, voi raporta ulterior.

În fine, alătur lista acelor care au depus și care nu au depus jurământul nou.

Alba-Iulia, în 19 martie 119. Prezident: s.s. Victor Constantinescu.

Dosar 2.

TRIBUNALUL DEVA

11.

Proces-verbal

Dresat la Tribunalul Deva de președintele Tribunalului la 28 februarie/13 martie 1919, din prilejul preluării oficiului prezidial.

Prezenți:

Moise Savu președintele tribunalului, Pap Jenő judecător de tablă.

Prezentându-mă la Palatul Justiției din Deva, la 10 ore a.m. și având știre că președintele Tribunalului Dr. Pap Domokos de timp mai îndelungat este morbos și absent din oficiu, actualul conducător însă este Pap Jenő, jude de tablă și președinte substituit, pe care l-am aflat în cancelaria sa și aducându-i la cunoștință ordinul Consiliului Dirigent, decretul No.1 și ordonanța nr.121-1919 J.Pr. și că eu sunt denumit de președinte la tribunalul Deva, l-am somat să-mi predea oficiul prezidial.

La această, Pap Jenő conducătorul actual al tribunalului, mi-a răspuns:

După contractul de armistițiu, pe teritoriul ocupat, până la hotărârea conferenței de pace, administrația și justiția rămân în mâna guvernului maghiar, prin urmare președinte numai guvernul maghiar poate denumi și denumirea mea nefiind făcută de guvernul maghiar, nu o recunoaște de legală și deneagă predarea tribunalului.

În urma acestei declarări categorice am aflat de superfluă intervenția faptică a prefectului, astfel i-am comunicat că conform ordinului primit, am drept să reclam intervenția dlui Prefect județean și eventual să uzez de forța brațială necesară, la ceea ce Pap Jenő a răspuns, că declarațiunea mea o privește de forță și preluarea nu o poate împiedica.

După aceasta, Pap Jenő a declarat mai departe că președintele Dr. Pap Domokos i-a predat conducerea fără inventar și numai pentru acea e răspunzător, ce după protocolul de preluare de fapt a preluat și mi-a predat o condică a depunerilor prezidiale (elnöki letétnapló) și una „Evidențiarul corpurilor de delict” (Bűnjelek nyilvántartó könyv) și 3 depozite. Unul, care este indus în „Elnöki Letétnapló” sub No.26, cu conținut de 4 cor.04 fileri; 2 depozite introduse în „Bűnjelek nyilvántartó könyve” No.94, cu 623 coroane și No.95 cu 1536 coroane, care sunt corpus delicti; precum și 256 coroane 90 fileri, bani gata, care sumă am aflat-o în cassa Wertheimiană. Din suma aceasta, 208 coroane 84 fil sunt din relutul de călătorie, iar 48 coroane 06 fileri din relutul diurniștilor. Mi-a predat în fine cheile de la cassa Wertheimiană în duplicat și condica „Pénzfelvételei ellenőrzési könyv”.

Procesul-verbal s-a cetit și încheiat.

D.c.m.s.

s.s. Savu Moise președinte, Pap Jenő a denegat subscrierea. s.s. Savu.

Dosar 4.

12.

De la președintele Tribunalului Deva

1919. Pres.J.A.1.

Domnule Șef de Resort,

Despre preluarea justiției am onoare a vă face următorul raport:

1. Oficiul prezidial l-am preluat în 13 martie 1919 st.n. de la președintele substituit Pap Jenő, procesul-verbal alăturat sub 1.

2. Magistrații și amployații unguri toți au denegat jurământul, numai 2 români, Popa Romulus și Sântimbreaan Valeria, cel dintâi oficial, a doua diurnistă, dintre servitori Iosif Lupaș, au depus jurământul.

Fără jurământ și fără promisiune au rămas și au făcut și fac serviciu Takácsi Béla, director suprem de cancelarie, Magyarai János oficial și Korondi Miklos, Muntyán Tamás și Bozsini Emil, oficial.

Foștii servitori au promis că rămân, însă ulterior și-au retras promisiunea și așa angajând alți servitori români de la 1 aprilie, cu totul că au venit și și-au oferit serviciile mai departe, nu i-am mai primit în serviciu, căci pe românii nou angajați nu i-am putut delatura. Cererile lor sunt acluse ad 2.

Dintre magistrați și oficanți:

a. Dr. Pap Domokos președinte,

b. Dr. Pálffy Béla judecător sunt morboși, Pálffy absent din Deva, a fost dus în Cluj la clinică, Dr. Pap Domokos e astmatic, nu părăsește locuința și așa nu li s-au putut încă cere declarația.

c. Bertalan Endre judecător și

d. Dr. Tóth Vilmos notar sunt absenți din Deva în loc necunoscut. Procesele-verbale luate din prilejul depunerii jurământului acluse sub 3-20.

3. Sub 21 aclud un conspect despre foștii magistrați și impiegați și unul despre aceia, cari în prezent fac serviciu.

După părerea mea e suficient dacă vom avea 2/3 părți din numărul celor vechi, ca să ajungem cursul normal.

Tot în conspectul nou se cuprinde și propunerea mea despre avansare.

4. Sub 22 aclud conspectul general despre circulația [actelor] din anul 1918, și atât privitor la tribunal, cât și privitor la toate judecătoriile cercuale.

Din conspectele acestea se vede și restanța din 1 ianuarie 1919 și de atuncia schimbare esențială nu s-a făcut.

5. Este lipsă urgentă să fie denumit încă un procuror și la judecătoriile cu circulație mai mare, încă un judecător.

6. Am pus mare pond pe acea, ca cărțile funduare să funcționeze neîntrerupt și aceasta mi-au succes complet, fiindu-mi conducătorii streini cunoscuți vechi, cari mai toți și-au început cariera sub conducerea mea, când eram referent la cărțile funduare și am avut cu ei și ca judecător de comasație atingere neîntreruptă și numai așa mi-a succes a-l îndupleca, să rămână în serviciu și pe mai departe cu toată presiunea, ce s-a făcut asupra lor ca să părăsească oficiul.

Acuma, schimbându-se împrejurările, nu mai este teamă că ne vor părăsi și românii vor mai ceda din pretensiunile lor exagerate de avansare fără margini.

7. Aș afla neapărat de lipsă să cercetez, cum era uzul și în trecut, toate judecătorile, pe câte ori să mă conving personal, cum stau lucrurile și să pot lua măsurile necesare în fața locului, convenind cu toți amployații și netezând lucrurile, neajunsurile mai mici.

Notez că în județul nostru fiind foarte multă miliție înainte de ofensivă, nici telefonul, nici telegraful nu l-am putut folosi, poșta încă nefuncționând regulat din cauza cenzurei, numai la 3-4 săptămâni ajunge un raport ori provocare la mine, și nici citațiunile nu se pot imanua la timp.

Din cauza aceasta și raportul prezent îl trimit cu curier în sarcina paușalului de călătorie.

Tot din cauza aceasta nici tabloul nou al amployaților nu l-am putut prevedea cu toate datele, căci nu mi-au sosit rapoartele care le-am cerut și judecătorii șefi fiind mai toți oameni noi, care administrația nu o prea cunosc.

8. Mă rog să se facă dispoziție ca diurnele să fie ridicate, ca și la alte Resorturi, căci în esmisiuni fără pagubă nime nu poate merge.

9. Orele oficiale să fie regulate din centru, a.m. 8-12, d.a. 3-5, căci numai înainte de amiază, cum au fost la unguri, nu e bine, suferă oficiul, fiind amployați puțini.

10. Raportez mai departe că la tribunal toate cauzele în care au fost arestați, le-am revidiat și pe arestați, în cauză de mai mică importanță, l-am pus pe picior liber așa că numai aceia mai sunt în deținere preventivă, sau arest de instrucție, care într-adevăr merită aceasta.

11. Am mai pus pond deosebit pe aceea, ca procesele de divorț să fie pertractate și rezolvate așa că acestea sunt toate în curgere.

12. Dr. Petru Stoina primprocurorul fiind cu permisiunea Dlui șef de resort concediat pe timpul acesta am încredințat cu agendele de procuror pe Dr. István. Propun ca dl Dr. Petru Stoina să fie denumit de primprocuror.

13. Propun ca președinte la Judecătoria de arbitri în materie de asigurare a muncitorilor pe Dr. Virgil Olariu.

14. Judecător la judecătoria infractorilor minori la tribunal am fost eu, deocamdată până la denumirea unui judecător, le voi pertracta cauzele acestea, că n-am cui le preda.

15. Jude instructor cine să fie, încă nu aflu de bine să fac propunere, căci dacă ar fi denumit vreun judecător cu familie grea, pe acela l-aș propune.

16. Dr. Jean Margita și Dr. Nicolae Olariu au primit definitiv serviciul de judecător, amândoi au declarat că abzie de plenipotențiile partidelor lor și până la denumirea unui judecător de ocol, aceste procese sunt sistate (szünettel), amândoi sunt bărbați puritani, îi cunosc de când sunt advocați și de vreo incorectitate în contra lor niciodată nu a fost vorbă.

La caz că nu am avea alți judecători de ocol, în cauzele acestea, de vor fi urgente, se poate esmite un judecător de la tribunal, care în câteva zile poate pertracta cauzele acestea. În privința aceasta voi face eu dispozițiile de lipsă.

17. În privința denumiri diurniștilor și servitorilor mă rog pentru îndrumare. Notez că la Resortul Internelor și Finanțelor, unde s-au preluat imperiul anterior, mai toate

persoanele disponibile au fost angajate și cu plată mai mare ca la Justiție, așa că diurniștii la noi, unde se cer 4 clase medii, la început să primească nu 100, ci 300 de coroane ajutor extraordinar de război.

Mă tem că dacă rămâne numai 100 cor. ajutorul în cele 6 luni prime, atunci ne părăsesc.

18.În fine, în cauza mea mă rog ca să fiu denumit în clasa V gr.1, căci am 32 de ani de serviciu, sunt singurul în provincie care dintre români am fost și sub unguri în clasa VI. în sensul art. de lege 1891.XVII.§ §26-28 trebuia să ajung între președinți rangiați în clasa V. și azi pierzând comasațiile și esmisiunile în cauzele minerilor, am de fapt mai puțin venit ca sub regimul unguresc.

19.Mă mai rog să se facă de urgență dispoziție ca poșta noastră să nu fie cenzurată sau să se cenzureze în Deva, fiind aici mai mulți censori, căci la din contră toate citațiile, rapoartele întârzie, căci, cum m-am convins, e lipsă de 4 săptămâni până primesc un raport pe poștă de la judecătorii de ocol. În edificiul tribunalului în parte și acuma mai funcționează comanda armatei române.

20.La judecătoria de ocol Pui, Dr. George Ianculovici e pus în clasa VIII. Puiu e un sat foarte rău, așa că și sub unguri numai în cl. VII s-au găsit judecători, mă rog să fie pus în cl. VII.3, căci la cazul contrar ne părăsește și altu nu avem.

21.Foștii magistrați și amployați vor veni în curând și se vor îmbia să depună jurământul, mă rog de îndrumare față de ei, eu a-și afla de bine, ca în tot cazul, separat, fieștecare să ceară aceasta în o petițiune și atunci aceia care merită, pot fi primiți, dară numai după hotărârea Dlui șef de Resort.

Deva, la 29 aprilie 1919, st.n.s.s. Savu Moise Președinte.

Dosar 4.

TRIBUNALUL TURDA

13.

Proces Verbal

Întocmit la Turda, în data de 13 martie 1919, privind procedura de predare/primire a tribunalului din Turda.

Sunt prezenți subsemnații:

Judecătorul Farkas Sándor s-au prezentat în biroul președintelui tribunalului din Turda, Heczey Lajos, în data de 12 martie a.c., ora 10, și i-a adus la cunoștința sus-numitului președinte de tribunal că a fost numit în funcția de președinte al tribunalului din Turda de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, a prezentat documentul referitor la această numire, a comunicat prevederile ordonanței nr. 1 a președintelui Consiliului Dirigent Român, respectiv, ordonanța șefului resortului justiției care are la bază ordonanța amintită. A arătat în continuare că are instrucțiuni în vederea preluării conducerii tribunalului, cerând predarea acestei instituții și a mai comunicat că în cazul în care sus-numitul președinte al tribunalului din Turda depune jurământul

de credință va intra în concediu de odihnă pe termen nelimitat și se va avea în vedere pensionarea sau numirea sa într-o altă funcție.

Ca răspuns, președintele tribunalului Heczey Lajos declară că el respectă legislația care este în vigoare, la care este obligat de jurământul depus față de statul maghiar și, prin urmare, nu predă de bună voie conducerea tribunalului, la care judecătorul Farkas Sándor îi comunică că, potrivit instrucțiunilor sale, va anunța prefectul și va cere intervenția acestuia.

Întrucât prefectul nu se află în localitate, a doua zi – 13 martie, ora 9,³⁰ – prefectul Dr. Chirtop Zosim s-a prezentat în clădirea tribunalului, însoțit de sublocotenentul român Mândru Alexandru și judecătorul Farkas Sándor, sus-numitul prefect solicitând președintelui tribunalului să predea conducerea instituției judecătorului Farkas Sándor, în caz contrar el se va vedea nevoit să utilizeze forța.

Președintele tribunalului, Heczey Lajos, declară că prin apariția reprezentantului forțelor armate și prin declarația anterioară a prefectului, constată folosirea forței și, cedând acesteia, predă conducerea tribunalului.

Am încheiat și semnat procesul-verbal cu mențiunea că valorile aflate în administrarea președintelui tribunalului și inventarul tribunalului vor fi efectuate separat.

s.s. Farkas Sándor; s.s. Heczey Lajos; s.s. indescifrabil – grefier.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

14.

Consiliul Dirigent Român. Resortul Justiției Sibiu

Raportez că, în 13 martie, am preluat oficiul prezidial de la Heczey Lajos.

După preluarea prezidiului în scris, am chemat pe toți juzii la ședință plenară pentru depunerea jurământului.

I-am provocat și pe notarii, pe oficianții și pe ceilalți aplicanți, diurniști și servitori, dar nici aceștia nu s-au prezentat înaintea mea, ci juzii, prin președintele lor mi-au prezentat o declarațiune, asemenea și câțiva dintre oficianți mi-au predat o asemenea declarațiune. Aceste două declarații, cu procesul luat despre preluarea prezidiului, le-am predat dlui prefect Chirtop Zosim care, chiar în ziua aceea, a plecat la Sibiu, pentru ca să le înainteze la Consiliul Dirigent.

Dintre oficianți, Iosif Szényi, și din cauza că e morbos, nu s-a prezentat pentru depunerea jurământului.

Juzii, după predarea declarațiunii amintită, au părăsit oficiul.

Oficianții și ceilalți subalterni în ziua următoare au părăsit oficiul.

În al 15-lea apoi s-au prezentat toți înaintea mea și au făcut declarația cuprinsă în protocolul nr.1919.E.IV.d.5.

După încheierea protocolului acesta, s-a prezentat și Böszörményi Ferencz, care e executor, însă e aplicat ca diurnsit interimal și s-a declarat că și el vrea să lucre mai departe.

Dr. Titieni însă nu s-a prezentat. Michael Marinovici, Aurel Bersan și Iosif Buzea încă nu s-au prezentat până acuma și, respectiv, Bersan și Buzea nu și-au preluat

decretele de la mine. Nu știu, fost-au avizați din partea Consiliului Dirigent despre aceea că decretele se află la mine.

Eu așa cred că Butka nu va rămâne în oficiu.

Raportul acesta, dimpreună cu raportul Nr.El.IV.4. și 5. cu două protocoale, le trimit prin pretopretorele din Câmpeni.

Turda, 1919, martie 16. s.s. Alexandru Fărcășanu, președinte.

Dosar 2.

TRIBUNALUL BISTRIȚA

15.

Domnule Ministru,

Conform ordonațiunii ad. nr. 121/1919 just. cu privire la preluarea tribunalului din Bistrița, am onoare a Vă raporta următoarele:

În 19 martie, la ora 10 a.m. m-am prezentat, în societatea domnului prefect Dr. Gavrilă Tripon, la sediul tribunalului din Bistrița, unde, precum apare în procesul-verbal aclus sub A., am preluat conducerea și oficiul prezidial de la fostul substitut președinte Bisze Alajos, președinte de senat.

După preluarea conducerii, în coînțelegere cu domnul prefect, am chemat separat judecătorii de la tribunal, judecătoria de ocol, procurorii și, comunicându-le cele cuprinse în ordonanță și decret, i-am provocat să depună jurământ oficial, prescris după cum apare acesta din procesele-verbale acluse sub B., C. și D.

La provocarea-mi, s-au arătat aplicați a depune jurământul Ioan Penteker, judecător de tablă și Géza Preinesberger, judecător de tribunal, jude de instrucție în clasa a VII-a, care, după procesul-verbal alăturat sub E., au și depus jurământul.

La judecătoria de ocol au depus jurământul dnii Emil Bozac, Dr. Friedrich Simbriger și Dr. Adolf Klein, notar cu calificația de judecător, respectiv, de avocat. Acestea apar în procesul-verbal sub F.

Ceilalți judecători și notari, toți au denegat depunerea jurământului, ba, notarii au declarat că nici fără jurământ ori declarație solemnă nu sunt aplicați a servi mai departe.

După terminarea cu corpul judecătoresc, am chemat personalul auxiliar, oficianții de birou, servitorii de oficiu etc. și i-am provocat să se declare, sunt aplicați a intra în serviciul Consiliului Dirigent sau nu.

Răspunsul îl cuprinde procesul-verbal alăturat sub G.

Amăsurat îndrumărilor verbale însă de prezent până la o eventuală ulterioară dispoziție a Domnului Ministru – jurământul ori declarația solemnă pentru uniformitate nu le-am luat nici de la aceia care ar fi fost aplicați a le depune. În această privință Vă rog pentru dispoziție.

Terminând cu personalul tribunalului, judecătoriei de ocol și a procuraturii, am provocat translatorii și executorul din localitate la depunerea jurământului; executorul a denegat depunerea, iar translatorii au demisionat, după cum apare în procesele-verbale de sub H. și I.

Medic expert nu este, abzicând mai înainte. Notarii publici și avocații în înțelesul telegramei nu i-am provocat la depunerea jurământului.

După acestea, am început preluarea detaliată a tribunalului iar judecătorul conducător și procurorul preluarea detaliată a judecătoriei și a procuraturii, care este în curgere.

Înainte de terminarea preluării amănunțite, în lipsa datelor, nu pot face raport asupra celor cuprinse în ordinul ad. 121/1919 just., sub punctele 1-4.

Cu privire la punctul 5, raportez că de prezent jude de instrucție este Géza Preinesberger, judecător de tribunal, care a depus jurământul și, de acord cu dl prefect al județului, propun ca dânsul să fie menținut și mai departe în această funcție.

În fine, alături conspectele despre aceia care au depus jurământul și despre aceia care s-au declarat că rămân în serviciul Consiliului Dirigent, sub 1-4.

Bistrița, 21 martie 1919. s.s. Dr. Nicolae Pop, președinte.

Dosar 2.

TRIBUNALUL DEJ

16.

Proces-verbal

Întocmit la Dej, în data de 26 martie 1919, ora 9, în clădirea tribunalului, privind preluarea conducerii tribunalului, preluare solicitată de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu.

Sunt prezenți:

Dr. Keller Kálman, judecător, consilierul la Curtea de Casație – președintele tribunalului, Almay Ferencz – judecător, consilierul la Curtea de Apel, Nagy Imre – președintele Consiliului tribunalului, Dr. Cherecheș Ioan – președintele tribunalului, numit în această funcție de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, Dr. Siorban Vilmos – subprefectul comitatului Solnoc-Dăbâca, în calitate de reprezentant al prefectului și căpitanul Augustin Sliam – comandantul poliției din Dej și, în sfârșit, Dr. Rác Lajos – notar, în calitate de grefier.

Dr. Cherecheș Ioan arată că, potrivit documentului nr. 121/1919 just. emis de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, a fost numit președinte al tribunalului din Dej la data de 21 februarie 1919 și solicită dr-ului Keller Kálman, președintele actual al tribunalului ca, în conformitate cu punctul nr. 1 al ordonanței emise de către șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu, să predea imediat conducerea instituției subordonată jurisdicției românești, împreună cu clădirea tribunalului, înzestrarea, valorile, arhiva și biblioteca acestuia.

Dl. Keller Kálman a protestat față de această cerere și a declarat că nu predă conducerea instituției, deoarece el a fost numit în această funcție de către guvernul maghiar și este dator să conducă instituția până în momentul în care va primi dispoziție de la guvernul maghiar cu privire la eliberarea sa din funcție și predarea conducerii instituției.

În aceste condiții, Dr. Cherecheș Ioan s-a adresat subprefectului, Dr. Siorban Vilmos, în vederea folosirii forței și, după ce Dr. Keller Kálmán a refuzat în continuare să efectueze predarea, la solicitarea subprefectului, căpitanul Sliam Augustin – comandantul poliției – a atins umărul dr-ului Keller Kálmán, în semn de utilizare a forței și a accentuat, totodată, că în cazul în care acesta își menține poziția sa de refuz privind predarea instituției, va utiliza jandarmii pe care i-a adus în clădirea tribunalului.

Ca urmare, Dr. Keller Kálmán a declarat că cedează în fața forței, având în vedere faptul că – într-adevăr – în anticameră se află jandarmi regali români sub conducerea prefectului poliției și că este dispus să predea domnului Cherecheș Ioan conducerea tribunalului, clădirea, sumele de bani, valorile, contabilitățile, înzestrarea materială, arhiva, cărțile, conform unei modalități de predare/primire stabilite de comun acord cu d-nul Cherecheș Ioan.

Dr. Cherecheș Ioan ia la cunoștință această comunicare, preia conducerea tribunalului și, totodată, comunică dr-ului Keller Kálmán faptul că, potrivit celor stipulate în ordonanța nr. 121/1919 just. a Consiliului Dirigent Român din Sibiu, începând cu data predării conducerii tribunalului este considerat ca fiind în concediu pentru o perioadă de timp nelimitată, iar în cazul în care prestează jurământul de fidelitate prescris de Consiliul Dirigent Român, în cel mai scurt timp posibil se va avea în vedere ca – potrivit dorințelor sale – să fie pensionat sau să fie numit într-o altă funcție.

Dr. Keller Kálmán – președintele tribunalului – declară că nu va depune jurământul de fidelitate solicitat, deoarece, până la decizia finală reglementată prin tratatul de pace, Transilvania aparține Ungariei. De altfel, el a înaintat către guvernul maghiar cererea sa referitoare la pensionare încă de luna trecută și și-a continuat activitatea doar datorită faptului că nu a sosit încă răspunsul oficial la cererea sa de pensionare.

În continuare, președintele tribunalului a convocat personalul tribunalului, pe cei care nu fuseseră prezenți până în acel moment, respectiv, în afară de judecătorul consilier la Curtea de Apel – Almay Ferencz și președintele Consiliului tribunalului, Nagy Imre, s-au mai prezentat judecătorul consilier la Curtea de Apel, Piszatory Zoltán, judecătorii Bod Gyula, Csegezy Árpád, Szabó István, Sinkovits János, Németh János și Dr. Almásy Dezső.

Celor prezenți, președintele tribunalului – Dr. Keller Kálmán, le-a adus la cunoștință cele întâmplate anterior.

De asemenea, Dr. Cherecheș Ioan, președintele tribunalului, numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, le-a comunicat judecătorilor că a preluat conducerea tribunalului de la Dr. Keller Kálmán în urma folosirii forței și el solicită acestora să presteze jurământul de fidelitate prescris de punctul 4 al ordonanței nr. 121/1919 just. emis de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu și publicat în „Gazeta Oficială”. Le-a comunicat, totodată, regulamentele în cadrul cărora își desfășoară activitatea judecătorești, regulamente stabilite de către resortul justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu, textul jurământului și consecințele care rezultă în urma refuzului de a depune jurământul.

Ca răspuns la aceste solicitări, toți judecătorii, individual au făcut următoarea declarație:

Conform punctului 1 al armistițiului încheiat cu Antanta, administrația civilă (căreia îi aparține și justiția) rămâne în subordinea guvernului maghiar până la decizia finală a Conferinței de Pace, iar articolul de lege XVII prevede că aliații nu se vor amesteca în administrația internă a statului maghiar.

„Noi, judecătorii tribunalului din Dej, declarăm că nu suntem dispuși să depunem jurământul de fidelitate solicitat, ținând cont de acordul militar amintit, de acordul internațional de la Haga, respectiv, de legile maghiare, de jurământul depus față de statul maghiar și de obligațiile care ne revin din calitatea noastră de funcționari publici”.

După aceste declarații, Dr. Cherecheș Ioan le-a comunicat judecătorilor că, în conformitate cu punctul nr. 7 al ordonanței prezentate anterior, din acest moment nu mai au dreptul de a-și continua activitatea ca judecători și în cazul în care ar dori acest lucru va lua în considerare folosirea forței pentru a împiedica aceasta, ca și în cazul preluării conducerii de la Dr. Keller Kálmán. Le-a solicitat, totuși, să rezume în scris verdictele care au fost pronunțate deja oral, dar nu și în scris și să le înainteze, în cel mai scurt timp posibil, lui – în calitate de președinte al tribunalului – sau judecătorilor pe care îi va numi el.

Acest proces-verbal a fost întocmit în 3 exemplare originale, identice, un exemplar a fost predat președintelui tribunalului – dr-ului Keller Kálmán, celelalte două exemplare au rămas în arhivă, la dispoziția dr-ului Cherecheș Ioan, președintele tribunalului numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, în vederea arhivării și a trimiterii șefului resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Judecătorii numiți anterior solicită să li se pună la dispoziție un exemplar legalizat al procesului-verbal, fiecăruia.

s.s. dr. Cherecheș Ioan; s.s. dr. Siorban Vilmos; s.s. Augustin Sliam; s.s. dr. Keller Kálmán; s.s. Almay Ferencz; s.s. Nagy Imre; s.s. Piszatory Zoltán; s.s. Bod Gyula, s.s.; Csegezy Árpád; s.s. Szabó István; s.s. Sinkovits János; s.s. Németh János; s.s. Dr. Almásy Dezső; s.s. Dr. Rácz Lajos – grefier.

Dosar 2.

17.

Proces-verbal

Întocmit la Dej, în biroul președintelui tribunalului, la data de 28 martie 1919, orele 11.

Au fost prezenți:

Dr. Cherecheș Ioan – președintele tribunalului, dr. Anca Gheorghe – grefier și dr. Mureșan Ioan – notar.

La solicitarea președintelui tribunalului, notarul dr. Mureșan Ioan – care ieri a lipsit – declară că nu depune declarația solemnă, prevăzută de ordonanța nr. 121/

1919 just., emisă de șeful resortului justiției din cadrul Consiliul Dirigent Român din Sibiu și că nu dorește să accepte postul de judecător de ocol.

Cu aceasta, procesul-verbal a fost citit și încheiat, cu mențiunea că un exemplar, din cele 3 întocmite, a fost predat dr.-ului Mureșan Ioan, la solicitarea acestuia.

s.s. dr. Cherecheș Ioan – președintele tribunalului; s.s. dr. Anca Gheorghe – grefier; s.s. dr. Mureșan Ioan.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

18.

Prezidiul Tribunalului din Dej

Nr. I.I.C.12-16.Pr./1919

Domnule Ministru,

Ivindu-mi-se în cale un curier care călătorește la Sibiu, chemat de dl. Hațiegan, mă folosesc de ocaziune a Vă raporta pe scurt următoarele;

Tribunalul l-am preluat în 26 martie n.a.c. Exemplarul I al procesului-verbal îl alătur aici sub A.

Ieri, în 27 l.c., am procedat față de funcționarii subalterni ai Tribunalului, conform procesului verbal alăturat aici sub B.

Tot ieri, am luat jurământul oficios de la magistrații citați și înfățișați în scopul acesta. Procesul-verbal îl alătur în copie sub C.

Asemenea, ieri am luat jurământul de la oficialii rămași în oficiu și pe mai departe. Procesul-verbal îl alătur aici sub D., în copie. Cu personalul acesta, deocamdată mă pot servi îndeajuns. S-au insinuat și alții.

Astăzi, în 28 martie, am început, prin noii magistrați /dr. Aug. Bedea, Eug. Salea, dr. Valer Hango și dr. Ioan Carian/ preluarea actelor de la judecătorii de mai înainte ai tribunalului. Eu numai mâine ajung la vreme pentru a începe preluarea valorilor, etc. de la fostul prezident.

De alaltăieri / 26.III./ începând, urmează preluarea și a procuraturii prin dl dr. Augustin Andrei.

Azi /28.III./ se preiau judecătoriile de ocol din Dej /prin dr. Emil Pușcariu/ și Gherla /prin Vasile Dragoș/. dr. Gavril Buzura va prelua zilele proxime cea din Lăpușul-Unguresc.

S-au ivit însă din nou greutăți supărătoare cu celelalte trei judecătorii de ocol /Beclean, Ileanda-Mare și Ciachi-Gârbou/, deși, până azi, țineam deplin și bine aranjată chestia aceasta. Anume, mergând eu în 23 luna curentă în persoană la Beclean, m-am înțeles cu dr. Ioan Moldovan, care s-a învoit a primi bucurosi conducerea judecătoriei de ocol din Beclean și cu dr. Iuliu Morariu care, la insistența mea, s-a decis a merge la Gârbou pentru preluarea și conducerea judecătoriei de acolo, până se va face înfăptuirea alăturării acelei judecătorii la cele din Dej și Ileanda. Totodată m-am înțeles cu dr. Ioan Mureșan /numit magistrat la tribunal/ și l-am înduplecat să meargă interimar la Ileanda-Mare, până se vor întrema /după informațiile primite, peste 2-3 luni/ dr. Ioan Petruț /care de altfel e bucurosi să meargă la Ileanda/ și Tit /nu Aurel/ Ciortea /care încă ar reflecta ori la Ileanda de conducător, ori la Lăpuș de judecător II.

Astăzi /28.III./ însă, dr. Ioan Mureșan s-a prezentat în biroul meu și, pe neașteptate, mi-a declarat hotărât, neînduplecabil, că abdice de postul de magistrat, la care a fost numit, deoarece /zice el / în familia soției lui/ ungueroaică, însuși el încă maghiar în toată viața, și-a fost părăsit și religiunea românească, făcându-se calvin și numai după intrarea armatei române în Dej și după întoarcerea vremurilor favorabile Românilor s-a lepădat de calvinism /și-a luat hotărâre ca să se facă avocat/. Fiind domnul acesta până astăzi notar la tribunal, și după dorința lui, am luat cu el procesul-verbal alăturat aici sub E.

Tot azi și în aceeași vreme, primesc scrisoarea aici alăturată în original sub F., de la dl dr. Ioan Moldovan din Beclean, în care mărturisește că din pricina boalei sale nu e în stare a putea prelua /era stabilit termenul pe mâine, având să merg și pentru a-i lua jurământul și eventual a-l ajuta/ judecătoria de ocol din Beclean, până peste 1-2 săptămâni.

Între astfel de împrejurări, trebuie să se amâne preluarea celor trei judecătorii, dacă nu se va ivi vreo deslegare potrivită la ce îmi dau toată silința. Până ce nu voi fi sigur despre starea sanitară a lui I. Moldovan, nu-l voi trimite nici pe Morariu la Gârbou, căci în cazul când vindecarea lui Moldovan s-ar târăgăna, va prelua și conducerea judecătoriei din Beclean dr. Morariu.

Dr. George Trif nu a trimis vorbă că nu se strămută din Bistrița, iar dr. Oct. Furnea tace ca peștele și azi.

Despre celelalte afaceri și demersuri – care toate curg până acuma în bună ordine – Vă voi raporta în scurtă vreme.

De astă-dată, ca lucru mai urgent, numai aceea Vă aduc la cunoștință, Domnule Ministru, că, cum afirma fostul prezident, sunt în casa wertheimiană vreo 15.000 /cincisprezecemii/ K., bani oficioși /preluarea valorilor o voi începe mâine/, din care la sfârșitul lunii sunt a se plăti lefale diurniștilor de la tribunal și de la cele 6 judecătorii de ocol. La tribunal sunt: 3 diurniști, la judecătoria din Dej: 6 diurniști și 1 servitor, la judecătoria din Beclean: 2 diurniști și 2 servitori, la judecătoria din Ciachi-Gârbou: 1 diurnist muncitor, la judecătoria din Lăpuș: 1 diurnist și un servitor, la judecătoria din Gherla: 2 diurniști. Plățile lor fac suma de 1.430 k. /unamiepatrusutetreizeci coroane/.

Vă rog, Domnule Ministru, să binevoiți a-mi da voie a licvida plățile acestea, deoarece respectivii au drept la plata lor de pe luna aceasta.

Dej, la 28 martie 1919. Cu profundă stimă, al Dvoastre devotat serv: s.s. dr. Ioan Cherecheș, pres. trib.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL HUNEDOARA

19.

Nr. 1919.El.I.E.1.

Proces-verbal,

Întocmit la Hunedoara în data de 28 februarie 1919.

Au fost prezenți subsemnații:

Subsemnatul Dr. Alexe Bogdan, în baza ordonanței nr. 121/1919 emisă de Consiliul Dirigent Român din Sibiu, m-am prezentat astăzi la conducătorul judecătoriei de ocol, Dl. Sárkány Balázs, căruia i-am solicitat – în baza împuternicirii Consiliului Dirigent Român din Sibiu – să-mi predea conducerea judecătoriei de ocol.

Numitul conducător al judecătoriei de ocol a refuzat predarea conducerii judecătoriei de ocol, făcând referire în acest sens la clauzele armistițiului, răspuns la care i-am comunicat faptul că sunt împuternicit să fac apel la folosirea forței în vederea preluării conducerii judecătoriei de ocol.

După ce a avut loc folosirea efectivă a forței publice, am preluat conducerea judecătoriei de ocol de la judecătorul de ocol Sárkány Balázs, iar sus-numitul judecător de ocol cedând în fața forței mi-a predat judecătoria de ocol împreună cu tot inventarul, fapt despre care am întocmit un proces-verbal separat.

Pe urmă le-am solicitat sus-numitului judecător de ocol precum și judecătorilor de ocol Szenkovits Lajos și Szenczer József să rămână în continuare în serviciu și să depună jurământul de fidelitate comunicat de mine.

La solicitarea mea, toți trei au declarat că în calitate de judecători de ocol ei acordă o mare importanță reglementării situației juridice neclare a apartenenței Transilvaniei precum și faptul că din punct de vedere juridic și moral le este interzis să depună jurământ de fidelitate față de un stat străin atâta timp cât nu au fost absolviți de sub credința jurământului depus față de statul maghiar: din aceste considerente ei nu pot da curs solicitării mele și doresc amânarea chestiunii depunerii jurământului până la decizia finală a conferinței de pace.

Prin urmare, cei trei judecători de ocol au refuzat să depună jurământul de fidelitate și după ce au arătat că își susțin toate pretențiile și că în condițiile date de ei sunt nevoiți să constate încetarea existenței judecătoriei de ocol maghiare, astfel că cei trei judecători de ocol au părăsit clădirea judecătoriei de ocol, după ce, în prealabil, judecătorul de ocol Sárkány Balázs comunicase acest punct de vedere inclusiv personalului judecătoriei de ocol.

Procesul-verbal a fost citit, aprobat și semnat.

s.s. Alexe Bogdan; s.s. Sárkány Balázs; s.s. Szenkovits Lajos; s.s. Szenczer József – judecător de ocol.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

20.

Proces-verbal

Întocmit de dr. Alexe Bogdan, în chestiunea preluării judecătoriei de ocol Hunedoara.

M-am prezentat, la data arătată anterior la conducătorul judecătoriei de ocol Sárkány Balázs și i-am solicitat predarea conducerii judecătoriei de ocol. Numitul conducător al judecătoriei de ocol s-a împotrivit fapt ceva m-a determinat să recurg

la folosirea forței publice și prin urmare conducătorul judecătoriei de ocol a cedat în fața forței.

După aceea am preluat:

1) Registrul de depuneri prezidiale sumele trecute la rubricile 1-5, împreună cu cheile de la casa Wertheim.

2) Sumele trecute la rubricile 1-13 ale registrului contabil.

3) Suma trecută la rubricile 5-10 ale registrului de notariat.

4) Întregul inventar al bibliotecii judecătoriei.

5) Cauzele înscrise în condica funciara și registrele de depuneri judecătorești.

6) Inventarul judecătoriei de ocol referitoare la mobilă și înzestrare.

7) Inventarul și înzestrarea închisorii judecătoriei de ocol.

8) Registrul de contabilitate, privind cauzele penale datat 18 februarie 1919, împreună cu suma de 341 coroane și 54 filleri. Am preluat de asemenea și suma de 210 coroane, înscrisă în registrul contabil.

9) Totodată am preluat documentele referitoare la concediile și cazurile de îmbolnăviri din cadrul judecătoriei de ocol.

10) Registrul privind repartizarea cauzelor.

11) Registrele nr. V./I. și V./II. referitoare la testamente. Toate testamentele înscrise în aceste registre, precum și registrul de evidență nr. 8 al judecătoriei de ocol, privind documentele confidentiale, respective polița de asigurare nr. 124.348.VII a Societății Naturale de Asigurare pentru accidente, polița ce ține de cauza nr. P.1564/915. Am preluat de asemenea biblioteca cu cărțile funciare, toate arhivele, toate birourile judecătoriei de ocol cu toate înzestrările existente. Am preluat registrul de evidență a plăților către servitorul Csontos János, – aflat momentan în prizonierat în Rusia –, împreună cu suma de 646 coroane și 63 filleri. Am preluat dosarul cu dovezile din cazurile penale și tot ce se afla în temnița judecătoriei de ocol.

Am preluat un nr. de 2500 de foi oficiale, din care lipsesc 64 în suma de 6 coroane și 40 filleri (preț la vânzare).

După cetire, procesul-verbal a fost aprobat și semnat.

Hunedoara, 28 februarie 1919. s.s. dr. Alexe Bogdan – pentru preluare; s.s. Sárkány Balázs – pentru predare; s.s. Bikszs Rezső – grefier.

Procesul-verbal a fost continuat la 1 martie 1919.

Fostul conducător al judecătoriei de ocol Sárkány Balázs arată că la nota sa cu nr. 1919.EL.12.A.46. privind cheltuielile ce trebuiau efectuate de către judecătorie de ocol din Hunedoara, tribunalul din Deva a trimis la 26 februarie suma de 1012 coroane și 25 filleri, sumă din care a trebuit să acopere avansul dat din propriul salariu pentru taxa de pădure și pentru procurarea lemnului de foc. În urma procesului de preluare a judecătoriei de ocol din Hunedoara ce a avut loc ieri, el a pregătit un inventar în acest sens pe care dorește, de asemenea, să-l predea.

Cu acest prilej a primit încuviințarea actualului conducător al judecătoriei de ocol de a înscrie aceste cheltuieli în registrul prezidențial sub nr. 8/1918-1919. Cheltuirea sumelor poate fi constatată din documentele nr. 1919.El.XII.A.46; 1918.El.XII.A.38; 1919.El.VII.E.5.9.

Procesul-verbal a fost încheiat, aprobat și semnat.

s.s. dr. Alexe Bogdan – pentru preluare; s.s. Sárkány Balázs – pentru predare; s.s. Bikszá Rezső – grefier.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

21.

Nr. 1919.El.I.E.3.

Proces-verbal,

În chestia depunerii jurământului din partea avocaților din cercul Hunedoara, luat în 2 martie 1919.

Subscrișii avocați s-au prezentat înaintea subscrișului șef al judecătoriei de ocol și au depus jurământul prescris în ordonanța Nr. 121/1919, just. paragraful 4.

s.s. Dr. Alexe Bogdan șef al judecătoriei de ocol, s.s. Gheorghe Dubleșiu, s.s. Dr. Ioan Popovici, s.s. Dr. George Dănilă, s.s. Indescifrabil, s.s. Dr. Dezideriu Fülepp. – Subscrișul judecător constată că pe teritoriul judecătoriei, azi sunt în activitate 6 avocați, care toți s-au prezentat și imediat au depus jurământul oficios.

Hunedoara, 2 martie st.n.

s.s. Dr. Alexe Bogdan șef al judecătoriei de ocol.

Dosar 2.

22.

Nr. 1919.El.I.E.4.

Proces-verbal,

în chestia depunerii jurământului oficios a funcționarilor subalterni vechi și cei nou aplicați la judecătoria de ocol Hunedoara, 4 martie st. nou 1919.

Subscrișii de naționalitate unguri prezentându-se înaintea mea, a șefului judecătoriei, au declarat, că jurământul prescris în ord. Nr. 121/1919, just. p. 4. nu-l depun, însă sunt gata a depune declarația solemnă prescrisă de dl. șef al Resortului de Justiție.

Subscrișii funcționari maghiari au făcut următoarea declarație solemnă: „Eu, Kaupert Rudolf, Orosz Béla, declarăm solemn că vom respecta legile țării, hotărârile și deciziile Consiliului Dirigent; vom îndeplini cu onoare și conștiinciozitate atribuțiile și vom păstra secretul oficios”.

După citire semnat. s.s. Kaupert Rudolf, s.s. Orosz Béla.

Dintre foștii funcționari unguri următorii au denegat a depune jurământul, respectiv a face declarația solemnă: Dr. Végh Emil notar, Veress Mihály cond.c.f., Biró Dénes cancelarist, Nagy Antal cancelarist, Szabó Imre executor și Reichmann József servitor.

După acestea s-au prezentat foștii funcționari și cei ce au fost interimar denumiți de noul șef al judecătoriei și aceștia toți în corpore au depus jurământul oficios, prescris în ord. Nr. 121/1919. p. 4. al Resort. Just., apoi au scris cum urmează:

După citire semnat.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Alexe Bogdan șef-jude, s.s. Ioan Murgul, s.s. Rudolf Bicsa, s.s. Iuliu Pop, s.s. Guts Erzsébet, s.s. Ida Izsák, s.s. Cornelia Gostian, s.s. Ludvig Annuska, s.s. George Știrb vigil, s.s. George Mășcan, s.s. Dorica Șoimoșiu, s.s. Vasile Cozma, s.s. Dr. Eugen Aulea.

Dosar 2.

23.

De la șeful judecătoriei de ocol Hunedoara.
Nr. 1919.El.I.E.1-6.

În baza decretului Cons. Dir. Resortul Just. Nr. 121/1919, Vă raportează următoarele:

1. În 28 februarie stilul nou mi s-a predat conducerea judecătoriei de ocol, conform procesului-verbal unguresc.

2. Tot în 28 februarie convocând cei trei judecători unguri, i-am provocat să depună imediat jurământul oficios, însă motivându-și atitudinea – au denegat depunerea jurământului, conform procesului-verbal unguresc.

Vă rog a face dispozițiile ca să se decret, carele să-l pot înmanua: decretul C. Dir. prin care respectivii sunt declarați de abiziși de oficiu.

3. În 2 martie după depărtarea din oficiu a foștilor judecători unguri, au convocat notarul și funcționarii, dintre aceștia unii au depus, alții nu au depus jurământul, respectiv promisiunea solemnă, deci cei care (vezi procesul-verbal românesc) au denegat, i-am delăturat, pe cei care au depus, numaidecât i-am împărțit prin cancelarii și de loc apucând lucrul, le rezolvă toate actele cu însuflețire și diligență laudabilă, și chiar rămânând și domnișoarele române în birou, până după orele oficioase.

4. În 2 martie după ce toți funcționarii s-au aplicat la resorturile lor, am citat avocații funcționi de pe teritoriul judecătoriei de ocol, care cu toții au depus jurământul conform procesului-verbal alăturat.

5. La judecătorie avem un ungur și un neamț, ambii vorbesc românește (Orosz și Kaupert).

6. Luând la socoteală circulația de până acuma, am aplicat interimar indivizii din conspectele alăturate, ar mai fi lipsă de un judecător, ori notar la judecătorie. – Notarul public ungur după ce a defraudat și furat, e dispărut încă din noiembrie anul

trecut; ar fi consult să mă împuterniciți Dl. prezident să iau sub sechestru cancelaria și mobilele lui, să păgubească cât se poate mai puțin statul român.

Vă rog a raporta urgent Resortului Justiției, că cei aplicați interimar să fie denumiți definitiv.

Vă rog a face dispozițiile, ca subscrisul șef și noii funcționari aplicați să ne primim leafa, fiind alimentele și traiul scumpe.

7. De executor nu e nici o lipsă, fostul executor n-a depus jurământul, puținele execuții le fac funcționarii pe rând.

Hunedoara, la 6 martie 1919. s.s. Dr. Alexe Bogdan șeful judecătoriei.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL ORĂȘTIE

24.

Ad.nrul.I.D.11-1919.Prez.

Proces-verbal

Dresat la 4 martie 1919 în localitatea judecătoriei de ocol Orăștie, cu respect la preluarea oficiului.

Subsemnatul șef, Dr.Victor Popu, prezentându-se în localitatea numită, în absența fostului jude conducător, Ștefan Sacaciu, e întâmpinat de substitutul său Árpád Sebestyén, jude cercual și comuncându-i ordinul edat de Consiliul Dirigent ad.nr.121/1919.just.îl somează ca să-i predea oficiul, la care somație numitul substitut nu s-a declarat de aplicat. Punându-i-se apoi în vedere, că se va aplica mijloc de forță, a efeptuit imediat predarea.

Invitați fiind judecătorii Árpád Sebestyén și Dr. Ioan Balogh ca să depună jurământul de fidelitate prescris în ordonanță, ambii au declarat că nu sunt aplicați a depune acest jurământ, în urmarea cărei declarațiuni, subsemnatul șef judecător i-a dimis din serviciul și oficiul de judecător.

Se constată că în caseta judecătoriei s-au aflat și preluat un numerar 440 Kor.89 fil. Apoi o cvită de 150 Kor. declarată de Petru Ruszinov, și trei corpuri delictive introduse sub nr.ii de registru 8-1914, 87/1917, 75-1914.

Cetindu-se, s-a iscălit.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Victor Popu șeful judecătoriei, s.s.Sebestyén Árpád judecător de ocol, adjunctul judecătoriei de ocol, s.s.Dr. Balogh János judecător de ocol.

Ulterior s-a prezentat notarul judecătoriei, Francisc Kádár și declarând că nu posedă limba română, mai apoi că are nevoie să se prezinte la cenzura advocațională, cere demiterea sa din funcție, care i-am și încuviințat-o.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Victor Popu, șef judecător, s.s.Dr. Kádár Ferencz.

Dosar 2.

25.

De la șeful judecătorei de ocol Orăștie
Ad.Nrul.16-1919, I.D.prezidial.

Onorat Consiliu Dirigent:

În baza mandatului Dvoastre intimat prin Domnul Prezident al tribunalului Deva, m-am prezentat la 4 martie în localitatea judecătorei de ocol din Orăștie, unde am efectuat preluarea oficiului în felul descris în procesul-verbal aci adnexat.

Pentru lămurirea circumstărilor am onorul a vă raporta următoarele:

Judecătorul conducător Sacaciu s-a îndepărtat din Orăștie încă de mai înainte, astfel am fost întâmpinat de substitutul său și cu el am avut de a efectua preluarea în general. Am fost necesitat de a mă abate de la ordonanța Dvoastre întru atâta, încât pe juzii aci funcționi: Árpád Sebestyén și Dr.Ioan Balogh i-am dimis imediat din funcțiile lor, aceasta dispoziție am aflat-o de neînconjurabilă, fiindcă ambii sunt săcui de principii contrare Regatului, pentru că de la factorii inteligenței noastre din loc am primit sfat de același sens, și în fine din motivul că denegarea jurământului am bazat-o pe motivație de natură politică.

Între atari împrejurări – în consideranță prestigiului – am aflat de consult a purcede în felul descris, în cadrul procesului-verbal. În ce privește afacerea personalului auxiliar, starea este următoarea:

Notarul Dr. Francisc Kádár nu știe nimic românește, e om de județ slab și putere de muncă debilă, deci la declarația dânsului că nu e aplicat a presta servicii sub imperiul român, l-am dimis din funcție.

Conducătorul cărților funduare Alexandru Borsos mi-a denegat depunerea jurământului și îndeplinirea funcției pe mai departe, bazându-se pe etestatul medical aci adnexat, în baza căruia pretinde a fi bolnav și cerându-și totodată pensionarea. Constatez din parte-mi că numitul de fapt se vede a fi bolnav, după ce însă nu a depus jurământul prescris, i-am pus în vedere că și-a pierdut drepturile la leafă și pensie față de Regat. În privința persoanei dânsului fac modesta propune ca să i se decreteze și notifice destituirea, cu atât mai vârtos că nu știe românește.

Ceilalți amployați, și anume: Petru Ruszinov cond. la c.f., Izidor Hajnal primoficial /irodafałtisz/, Vilhelm Varceka oficial, Hugo Schiebel oficial secundar, Rudolf Schneider diurnist definitiv, Eugen Gödri diurnist auxiliar și executor judecătoresc. Ludovic Noll diurnist transformator funduar. În ziua preluării mi-au declarat că dacă abstau de la pretenția de a depune jurământ vor servi până la complinirea posturilor ocupate de dânsii. Azi, la 6 martie însă s-au prezentat în biroul meu și au declarat unanim că nu sunt aplicați a mai face serviciu și au cerut ca să preiau cheile birourilor.

După ce în lipsă de alt personal, nu am putut face preluarea în detaiuri, în special nu am putut constata care foițele funduare, dosarele, registrele etc. care stau în toată ordinea și nu cumva lipsesc din acelea.

După ce am impresia și am fost avertizat că pe oamenii aceștia i-ar fi întăritat și pus la cale cineva, ba am auzit că s-ar fi ținut o consfătuire în casina maghiară și acolo s-ar fi adus un deliberat de natura aceasta, mai departe având în vedere faptul că îndepărtându-se toți, aș fi fost nevoit a închide porțile judecătoriei și a înceta funcționarea, servind astfel motiv de satisfacție ironică contrariilor intereselor Regatului, am purces în felul următor:

Pe numiții funcționari i-am somat în scris ca să rămână în serviciu până la sosirea dispozițiunii Dvoastre, mai departe până la momentul când vor sosi funcționari noi, ca să pot face preluarea detaliat, la din contra să mă sigilez birourile, iar pe dâșii am să-i internez, din motivul, ca la caz, când efeptuindu-se inventarizarea detaiat a-ș afla lipse, să-i pot face răspunzători și declarându-le tot odată că șeful lor mi-a predat oficiul, în urmare denegarea serviciului din partea dâșilor e nebazată, cu atât mai vârtos, că și-au luat leafa până la prima aprilie nou.

În urmarea acestei enunțiațiuni depuse și cu grai viu în fața șefului de Poliție invitat de mine, au declarat cu toții că vor labora cu conștientiozitate până la altă dispoziție și și-au reocupat posturile.

Pe funcționarul Varceka însă l-am dimis din funcție imediat și l-am internat în locuință-I proprie sub paza poliției, fiindcă m-am convins, că e de un naturel neastâmpărat și șovinist. Îndată ce mă voi convinge că afacerile lui de birou sunt în ordine, voi dispune dispensarea lui de sub internare.

În consecință cu respect la personalul auxiliar susnumit, am onorul a vă prezenta următoarea propunere:

Funcționarii care și-au reocupat funcțiile, au să fie obligați și pe mai departe la serviciu, până atunci, până când voi putea să-i înlocuiesc prin alții.

Eu sperez că cu timpul acești funcționari se vor definitisa după-ce toți știu românește, în scurtă vreme vor învăța și scriptaristica. Sunt oameni cu praxă îndelungată, sunt capabili de a prevedea și referade, astfel că în lipsă de judecător mai mulți mă pot servi tare bine de ei.

În special persist și contez la definitizarea lui Izidor Hajnal, care e vărsat în toate ramurile de adminsitrație, în agendele de statistică și prezidiu, în manipularea economiei, etc.

Mă rog ca să-mi dați permisul ca să-mi acvirez persoane care le află deocamdată pentru funcțiile din aceștia și în special români. Îndată, ce mi s-a dat posibilitatea ca să-mi am oamenii mei voi prezenta un tablou, în cadrul căruia am să fac propusul și cu respect la funcționarii vechi.

În ce privește agenda executorului, am făcut raport special Dlui președinte de tribunal, asemenea mi-am prezentat raportul special și cu respect la notariatul public, precum și mandatarul procurorului (ügyészségi megbizott).

Până acum am constat: în cauzele funduare 87 restante, în cauzele ereditare peste 200, în cauzele procesuale civile 43, în cauzele criminale 168 de restante.

La fiecare resort este de a se mai lua în considerare și plusul, ce rezultă din cauzele care vin din nou.

Considerând că sunt foarte multe cauze procesuale puse în suspense (szünetel[]), sunt preste 60 cauze apelate, dar încă nepreșternute forului al doilea, mai apoi, că am 41 de comune și orașul Orăștiei, că la judecătoria de aci au fost în permanență 4 judecători, 1 notar, 2 cond. de c.f., care toți au concipiat, mai apoi având în vedere, că preluându-se imperiul justițial, s-au început deja cursul afacerilor judecătorești cu toată diligența, mă rog să mi se detașeze deocamdată cel puțin un judecător și 2 notari, sau practicanți. Aceștia din urmă întrucât nu s-ar oferi de bunăvoie, pot fi comanduiți de la Regimentele unde servesc. De personalul auxiliar am nevoie în complet; pro prima însă Veți binevoi a dispune detașarea unui judecător, fie chiar auditor militar, carele are să refereze afacerile criminale și extra procesuale.

Mai adaug că am făcut dispoziție ca amploiaților să nu li se dea permis de călătorie fără învoirea mea, ca astfel să nu-mi scape careva de sub responsabilitate.

În lipsa de personal de încredere completă am dispus ca părțile să plătească competențele de timbru direct la casieria locală (adôhivatal), impunându-le acestora, ca să se facă cvitarea pe hârtia supusă taxei.

Mă rog ca să luați la binevoitoare cunoștință și să aplicați toate acestea dispoz., trimițându-mi cu urgență ordinul Dvoastre.

Cu devotament, s.s. Dr. Victor Popu, șeful judecător.

Orăștie, 6 martie 1919.

Dosar 2.

26.

De la șeful judecătoriei de ocol Orăștie

Nrul.46-1919.Prezid.

Proces-verbal,

Dresat la 24 aprilie 1919 în biroul șefului, când adecă s-au prezentat de bună voie și fără invitare Ștefan Boldor, temnișterul judecătoriei, mai apoi Ioan Roșca și Avram Moga, servitorii judecătoriei și au cerut ca să li se ia jurământ de credință față de Statul Român.

Șeful judecătoriei le-a declarat că de la dânșii nu a cerut acest jurământ, fiindcă toți trei sunt binecunoscuți de români adevărați și credincioși ai Regatului mare român și că de la atari nici nu se cere un jurământ, văzând însă că dânșii vreau să dea dovadă potentată despre alipirea lor față de Regat și față de mai marii dânșilor, le-am primit jurământul – felicitându-i.

Drept dovadă s-a dresat procesul-verbal, având de a se preșterne pentru act de luare la bunăvoietoare cunoștință a Domnului Prezident și a Consiliului Dirigent.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Popu șeful judecătoriei, s.s. Ioan Roșca, s.s. Ștefan Boldor, s.s. Avram Moga.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL SIBIU

27.

1919.El.IV.A.7/3.

Proces-verbal

Întocmit la judecătoria de ocol din Sibiu, în data de 9 martie 1919, în chestiunea predării/preluării judecătoriei de ocol.

Au fost prezenți subsemnații:

În biroul judecătorului consilier la Curtea de Apel, Dr. Elekes Bálint – conducătorul judecătoriei de ocol s-a prezentat judecătorul de ocol din Sibiu – Breban Alexandru, care comunică faptul că a fost numit conducătorul judecătoriei de ocol, în virtutea ordonanței nr. 121/1919 just. a șefului resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu și că a fost însărcinat cu preluarea conducerii judecătoriei de ocol – chiar cu forța, dacă situația o va impune –, în conformitate cu documentul nr. 1919.El.I.C.52 emis de președintele tribunalului din Sibiu. Solicită conducătorului actual al judecătoriei de ocol să-i predea conducerea judecătoriei de ocol, împreună cu toate utilitățile, cu mențiunea că va utiliza forța în cazul în care solicitării sale nu i se va da curs.

Ca urmare a aceste solicitări, Dr. Elekes Bálint declară că cedează în fața forței și că este dispus să predea conducerea judecătoriei de ocol.

În continuare, judecătorul consilier la Curtea de Apel, Dr. Elekes Bálint, predă, judecătorul de ocol Breban Alexandru preia conducerea judecătoriei de ocol, împreună cu toate utilitățile, cărțile, inventarele, conform inventarului întocmit cu această ocazie. De asemenea, se predă/preia câte două exemplare din cheile dulapurilor.

În fine, preia registrul de contabilitate judiciară cu suma de 19 K, 92 filleri, respectiv, registrul de depuneri cu suma de 38 k. existentă la rubrica nr. 1 și suma de 2 k. și 10 filleri rezultată în urma vânzării foilor de informații.

După citirea procesului-verbal, a fost aprobat și semnat.

s.s. dr. Elekes Bálint – judecător consilier la Curtea de Apel pentru predare; s.s. Breban Alexandru – judecător de ocol, pentru primire; s.s. Barta Hugó – grefier.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

28.

1919.El.IV.A.7/4.

Proces-verbal

Încheiat la judecătoria de ocol din Sibiu, în 24 februarie/9 martie 1919, în chestia depunerii jurământului de către personalul judecătoriei.

Prezenți au fost mai jos numiții:

Domnul Alexandru Breban, judecător-șef al judecătoriei de ocol Sibiu, în urma rescriptului șefului de Resort al Justiției, din data 8 febr. 1919, ad. no. 121/1919 just., convocând personalul judecătoriei, cu excepția judecătorilor și notarului, el comunică trecerea Justiției sub Imperiul român și preluarea oficiului de către dânsul, ca șef al

judecătorei, le explică decretul Consiliului Dirigent nr. I și ordonanța șefului Resortului de Justiție nr. 121/1919 just., făcându-le o expunere detaliată, în sensul susnumitului rescript.

Provoacă apoi întreg personalul să depună jurământul prescris în ordonanța sus-amintită.

La această provocare, dnii Ivan Ioan, oficial la judecătorie, Decian George executor, Steydl Adalbert procuror delegat și Sommerburger Friedrich servitor declară, că sunt aplicați a depune jurământul pretins.

Domnii Magyari Ioan și Topan Liviu, conducători la cărțile funciare, Barta Hugó, Felszeghy Ödön și Tatár Gerő oficiali, Liskai Alexandru, Roth Ioan și Hlawathy Ioan scriitori, Simó Ioan, Spitzer Ernő și Király Irma diurniști, în urmă Hermann Iosif, Csáki Mihály și Bálint Károly servitori declară, că nu depun nici jurământ, nici declarație solemnă în sensul sus-amintitului rescript nu fac.

Rămân însă până la altă dispoziție în serviciul de până acum.

După aceasta, dnii Ivan Ioan, Decian George, Steydl Adalbert și Sommerburger Friedrich au depus jurământul prescris în § 4 din ordonanța șefului de resort al justiției nr. 121/1919, respectiv, Steydl Adalbert care, fiind fără confesiune, a făcut promisiune solemnă.

După citire și explicare încheiat.

s.s. Alexandru Breban, consilier la Curtea de Apel, ca șef al judecătorei; s.s. Ernő Spitzer actuar; s.s. Adalbert Steydl procuror delegat; s.s. Ioan Ivan; s.s. George Decian; s.s. Friedrich Sommerburger.

Dosar 2.

29.

Nr.-ul 1919.Prez. IV.A.45.

Onoratului

Șef al Resortului de Justiție Sibiu

Am onoare a sușterne ./ procesul-verbal dresat din 1919 martie 9 st. n., despre preluarea judecătorei de ocol a Sibiului, prin dl. Alexandru Breban șef-judecător la aceeași judecătorie; aclud sub ./ procesul-verbal datat din aceeași zi în obiectul jurământului fixat în § 4 a ordonanței nr. 121/1919 just.

Dl șef-judecător raportează că, luând în considerațiune circulația de pace, se reclamă la judecătoria Sibiului 6 judecători, 2 notari, 2 conducători la cărțile funciare, 7 oficianți de birou, 6 diurniști și 4 servitori.

Din partea-mi sunt de acord cu părerea d-lui șef-judecător.

La judecătoria de ocol sunt sistematizate 2 posturi de executori, unul, deși este în etate de 74 ani, este vrednic să rămână și pe mai departe în funcțiune, al doilea post este vacant și ar fi să se întregească cu un individ mai tânăr.

Translatori la judecătoria de ocol nu sunt sistematizați; ca expert este singur medicul tribunalului, în cazurile ce obvin la judecătorie.

Vă rog a lua la cunoștință acest raport și a face dispozițiile necesare, pentru întregirea lipsurilor subscrise.

Sibiu, la 14 martie 1919 st.n.

s.s. Iuliu Munteanu, prezident.
Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL ALBA-IULIA

30.

Şeful Judecătoriei de ocol Alba-Iulia
1919.El.I.A.45.

Domnului Dr. Aurel Lazăr, şeful Resortului Justiţiei Sibiu

Provocându-mă la actul de denumire nr. 121/1919 just., am onoare a Vă raporta că pe baza procesului-verbal luat în 1/13 martie a.c. sub nr.-ul de mai sus, am preluat conducerea judecătoriei, însemnând totodată cum că dintre funcţionarii sus-numitei judecătorii, nimeni nu a depus jurământul şi că cu ocazia preluării am aflat 800 cauze restante.

Raportez mai departe cum că, în vreme normală, la Judecătoria de aici au funcţionat 3 /trei/ judecători, 2 /doi/ notari, un protocolist, un conducător de cancelarie, 2 /doi/ scriitori, 3 /trei/ diurnişti.

La cartea funduară 2 /doi/ conducători, un protocolist, respectiv, arhivar, un copist, 2 /doi/ scriitori.

Având în vedere că judecătoria a rămas cu desăvârşire fără funcţionari, ar fi lipsă mai urgentă de un conducător al cărţii funduare şi, tot acolo, un protocolist şi un diurnist. Mai departe, la judecătoria ca atare, ar fi lipsă asemenea un protocolist, un conducător de cancelarie şi un diurnist.

Părerea mea este că, pe lângă personalul sus-numit, dacă pe lângă şeful judecătoriei s-ar numi cel puţin încă un judecător şi un notar, în cazul acela lucrul se va putea începe şi continua cu succes, restanţa de mai sus se va putea lucra, respectiv, isprăvi.

s.s. Semproniu Munteanu, şeful judecătoriei de ocol Alba-Iulia.
Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL DEVA

31.

Şeful judecătoriei de ocol Deva.
Nr.1-1919.Prez.

Proces-verbal,

Dresat în Deva, locul de oficiu al judecătoriei de ocol, la 13 martie 1919, din prilejul preluării conducerii acestei judecătorii de la actualul şef Róbert Fehér.

Prezenţi subsemnaţii:

Prezentându-mă subsemnatul cu președintele tribunalului Deva, la actualul șef al judecătoriei Dr. Róbert Fehér, i-am adus la cunoștință, că în baza decretului de data 8 februarie 1919, de sub No.121/1919, just. Al Consiliului Dirigent Român, Resortul Justiției, sunt încredințat cu conducerea judecătoriei, iar dânsul va funcționa de acum înainte ca judecător la această judecătorie.

În urmare am somat pe actualul șef să-mi predea oficiul.

La această somare șeful menționat a declarat că se consideră de funcționarul statului maghiar și protestează în contra preluării oficiului, fiind dânsul și în baza contractului armistițiu drept șef al acestei judecătoriei.

Față de această declarație, subsemnatul șef, am adus la cunoștință că am ordin de la Consiliu Dirigent Român să preiau oficiul și întrucât aceasta nu s-ar putea efectua pe cale pașnică am autorizare să uzez de mijloace contringente.

Fostul șef Dr. Róbert Fehér declară că deja are cunoștință despre mijloace contringente și declară că e gata a părăsi oficiul și fără aplicarea forței.

După aceasta s-a efectuat preluarea conducerii judecătoriei.

Subsemnatul provocând pe fostul șef la depunerea jurământului, Dr. Róbert Fehér declară că ținuta lui din prilejul preluării e cea mai bună dovadă că nu voiește a depune jurământul nou.

Procesul-verbal s-a încheiat.

D.c.m.s. s.s. Dr. Virgil Ciacla, șeful judecătoriei de ocol.

Dosar 4.

32.

Șeful judecătoriei de ocol Deva.

Lista,

Magistraților, notarilor și funcționarilor subalterni care au participat la ședința plenară din 13/III.,st.n.1919 din prilejul depunerii noului jurământ.

Benkő Ödön, judecător de ocol, Dr. Török Géza judecător la ocol, Kovács Károly notar, Dr.Schuller Frigyes notar, Schmidt Ede conducătorul c.f., Varga Honkovszky Árpád cond. de c.f., Székely Mihály funcționar subaltern, Meyssonier János, Wermescher József, Dávid Zsigmond, Holle Ignác funcționari subalterni, Szilágyi István, Fornszek Kálmán, Szűcs Kamilla, Mágnási Margit, Holmik Antal executor, Olár János, Klecz Sándor și Szabó István servitori, Salamon Mór executor.

Deva, la 13 martie 1919. S.s.Dr.Virgil Ciacla șeful jud. de ocol Deva.

Dosar 4.

33.

Șeful judecătoriei de ocol Deva

1919.Pres.2.

Proces-verbal,

Dresat în Deva localul de oficiu al judecătorei de ocol la 13 martie 1919, în ședința plenară a judecătorilor, notarilor și funcționarilor subalterni ai judecătorei de mai sus, din prilejul depunerii noului jurământ.

Prezenți: subsemnatul șef al judecătorei, apoi magistrații, notarii și funcționarii subalterni ai judecătorei de mai sus, conf. Listei adnexate sub /.

Subsemnatul șef aduc la cunoștință că în baza decretului de dato 8 februar 1919, sub No.121/1919, just. al Consiliului Dirigent Român, Resortul Justiției, am preluat conducerea judecătorei de ocol Deva, de la fostul șef Dr. Róbert Fehér. Am explicat ordonațiunile alăturate decretului mai sus amintit, am atras atențiunea la scopul uman al Consiliului Dirigent referitor la trecerea Justiției sub imperiul român și am accentuat îndeosebi că Statul român primește în serviciu pe toți funcționarii, acceptând drepturile câștigate în statul maghiar. Pretinde însă, ca funcționarii să dovedească voința de serviciu, prin depunerea jurământului (declarația solemnă), cărui formular i se dă cetire. I-am atras apoi atențiunea că acela care provocat fiind nu va depune imediat jurământul (declarația solemnă) își pierde oficiul și statul român nici drepturile lui la pensie nu le recunoaște.

În fine, i-am provocat, să depuie jurământul.

Fără excepție, toți prezenții au declarat denegarea depunerii jurământului.

Subsemnatul aduc la cunoștință că prin faptul acesta magistrații pierzându-și oficiul, nu mai pot continua funcțiunea, și sunt somați a părăsi edificiul judecătorei. Destituirea lor din oficiu va fi anunțată din partea șefului de Resort.

Depărtându-se magistrații am atras atențiunea funcționarilor subalterni asupra urmărilor triste față de interesele private, provocate prin neprecugetarea denegare a jurământului din partea magistraților. Însă Statul român democrat ține cont la mântuirea oamenilor mici, seduși de conducătorii bine plătiți. Luând în considerare presiunea morală aplicată din partea conducătorilor, în interesul oamenilor mici, Statul român a edificat un pod de aur și nu pretinde, ca de la judecători jurământ (declarație solemnă), ci se îndeostulește cu o promisiune specială, căruia se dă cetire.

Am provocat notarii și funcționarii subalterni să facă declarația aceasta favorabilă. Fără excepție toți au denegat.

Subsemnatul declar că funcționarii nu pot continua funcțiunile de până acum. Procesul-verb. s-a încheiat. D.c.ms.s.s.Dr.Virgil Ciacla, șeful judecătorei de ocol.

Dosar 4.

34.

Judecătoria de ocol Deva

Proces-verbal,

Dresat în Deva, localul de oficiu al judecătoriei de ocol Deva, la 15 martie n.1919 din prilejul mai jos amintit:

Prezenți:

Subsemnatul șef și funcționarii subalterni ai judecătoriei de ocol Deva.

Subsemnatul provoc ca cu privire la interesul public funcționarii subalterni să-și continue funcțiunile sub conducerea mea, fără a mai depune vreun jurământ, ori declarație solemnă.

Funcționarii subalterni fără excepție declară că nu pot funcționa sub conducerea mea, căci în cazul acesta și-ar pierde toate drepturile câștigate față de statul maghiar.

Drept, care procesul-verbal s-a închis și subscris.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Virgil Ciacla, șeful judecătoriei de ocol.

Dosar 4.

35.

De la șeful Judecătoriei de ocol Deva
1919.El.XIII.P.sz.

Dlui:

Șef de Resort al Justiției, Sibiu

În baza instrucțiunii din 8 februar 1919 primită de la Dvoastră, binevoști a cunoaște următorul raport:

În general:

Conform acluzei A, conducerea judecătoriei am preluat-o de la fostul șef Dr. Róbert Fehér în 13 martie n.1919. În zilele următoare am preluat dela dânsul toate bunurile, valorile, efectele, magazina de ustensile, realitățile, actele și arhiva judecătoriei; pre lângă nota subscrisă de mine, de fostul șef și de funcționarii interesați. Nota e păstrată la mine, în cassa judecătoriei.

Fostul șef a denegat depunerea jurământului.

În sensul acluzei B, asemenea au denegat și magistrații, notarii, funcționarii subalterni și executorii fără excepție – depunerea noului jurământ (declarație solemnă).

Funcționarii subalterni au denegat și depunerea favorabilei declarațiuni.

Conform acluzei C, i-am provocat pe oficianții subalterni ca să-și continue funcțiunile fără a mai depune vreun jurământ, ori declarație favorabilă, dar fără excepțiune toți au denegat.

Fiind judecătorul Gheorghe Bonyi bolnav, l-am provocat prin acluza D, la depunerea jurământului. A denegat și dânsul, motivând conform acluzei.

Experții, translatorii sunt identici cu cei ai tribunalului Deva. Conform informațiunii primite de la președintele tribunalului, au denegat depunerea jurământului, cu excepția avocatului Dr. Eugen Tătaru, translator de limba română.

Procurorii delegați: Dr. Árpád Laufer și Dr. Aladár Vasko au denegat depunerea jurământului, ca avocați, nu pot deci funcționa nici ca procurori delegați. Recomand pe Dl Ulpiu Almașescu avocat Deva.

Notarul public Dr. Horváth Kamillo – conform informațiunii primite de la președintele tribunalului Deva, aparent a denegat depunerea jurământului.

Judecătoria de ocol a rămas deci fără magistrați, notari, funcționari subalterni, executori, servitori, experți, traducători, procurori delegați.

Aflând dela funcționarii subalterni ca în caz, dacă pentru conservarea drepturilor față de guvernul din Budapesta și pentru contrabalansarea presiunii morale a publicului maghiar, vor primi în scris constrângerea sancționată prin forță, o să lucreze conștiincios, fără aplicarea faptică a forței; ca să nu devie judecătoria moartă, din motivele interesului public, i-am înmănat funcționarilor subalterni și servitorilor apelul aceluși sub E, și de atunci fără excepție lucrează cu cele mai bune nizuințe, conform intențiilor mele. Am convingerea că oamenii aceștia seduși, nu din punct de vedere politic, ci numai de frica pierderii pâinei maghiare și din desorientare au denegat jurământul. Funcționarii subalterni ai judecătoriei Deva nu sunt incarnați șoviniști în trecut nu s-au învinovat crimelor contra neamului românesc, cunosc a vorbi limba noastră, - deși nu toți în scris, în consecință: din lipsa potrivitului material românesc trebuie ținută în serviciu deocamdată fără jurământ (declarație solemnă) și după 1. martie a.c. Rog deci asemnarea sumei cor. 15.000 la preceptoratul reg. Deva, pentru plățile funcționarilor subalterni și a servitorilor judecătoriei de ocol Deva, pe luna aprilie 1919.

Am să vă raportez că președintele tribunalului a împărțit în serviciul judecătoriei de ocol Deva doi funcționari subalterni români, a căror tabelă de serviciu Vi l-am înaintat. Am însuși nizuința de a câștiga români pentru introducerea în serviciul auxiliar al justiției.

Ce privește notarul public, din motivul, că funcțiunea dânsului, mai cu seamă în cauzele de lăsământ și privitor la contracte este absolut urgentă și în favorul țăranimii necesară, rog, binevoitori a denumi pe succesori, ori a dispune ca până la înlocuire poate funcționa cel vechi.

În special:

Ad 1, Cunoaștere a vorbi și scris românește: Gheorghe Bonyi judecător, Ede Schmidt conducătorul c.f., Ioan Olaru, Ștefan Szabó și Alexandru Kletz servitori. Cunoaște a vorbi românește: Dr. Róbert Fehér, Dr. Géza Török, Dr. Benkő Ödön, magistrați, Joan Meyssonier, Iosif Wermescher, Zsigmond David, Mihail Székely, Árpád Varga, Ștefan Szilágyi, Camilla Szűcs, oficanți subalterni.

Ad 2. Circulația de pace a judecătoriei de ocol a fost (anul 1913): Sp.3271,E.10, Fh.50,M.284,0.32,Ob159,V.1538,B,1602,Bm.18,Bv.8,tkvi:10.600.

Aplicați au fost: magistrați: 5, notari: 1, funcționari subalterni: 14, (2 conducători c.f. și 2 executori).

Luând în considerare că avem a conta cu creșterea circulației și că și restanțele vor fi de prelucrat, judecătoriei îi lipsesc amploiații în numărul înainte de război.

Ad 3, Executorii au denegat jurământul, dar la tot cazul ar fi consult înlocuirea lor cu aceia, care poartă mai mult interes publicului și serviciului. Deocamdată designez pentru afacerile lor dintre funcționarii subalterni.

Ad 4. Din translatiori rămâne singur avocatul Dr. Eugen Tătaru. Pentru limba germană și franceză recomand pe avocatul Dr. Petru Groza Deva.

Ad 5. Numărul cauzelor restante în momentul preluării a fost: Centrale: a. nerezolvate: 14, b. rezolvate: în curgere: 44 procese. Procese civile: în curgere: 36, rezolvate: dar pretind dispoziție judecătorească: 15.

Cauze execuționale: rezolvate, dar pretind dispoziție judecătorească: 48. Cauze de lăsământ în curgere: 206, rezolvate, dar pretind dispoziție judecătorească: 88, în curgere, dar pretind dispoziție judecătorească: 11. Cauzele cărților funduare nerezolvate: 49.

Luând în considerare că de prezent sunt singur judecător acolo, unde erau 4 aplicați și că nu-mi stă nici un notar la dispoziție când înaintea preluării funcționarului conform raportului ad 2, cu atât mai vârtos că e contat și cu creșterea circulației.

Penale în curgere: 231, rezolvate, dar pretind dispoziție judecătorească: 92. Pentru rezolvarea cauzelor penale restante ar fi metod radical: amnestia. În caz de s-ar da amnestie privitor la faptele soldaților, comise de mult, de mai mică însemnătate și invers ordonanțelor maghiare, s-ar lua dispozițiuni îndestulătoare privitor la desdaunare, la corpus delicti și spese, amnestia n-ar jigni nici interesul public, nici cele private, ar fi gest uman [al] M.S.Regelui.

Am în vedere referitor la cauzele judecătoriilor de ocol, mai cu seamă 1, cauzele atinse prin ordinul ministerial maghiar de justiție Nr.58/1914.I.M.2, cauzele înafară de punctul I., unde procedura fusese ridicată, fiind suspectatul mobilizat, 3. Cauza categoriei ordinului mInist.maghiar de justiție Nr.49.361/1914.I.M.4., cauze înaintate deja spre amnestie conform ordinului Min.maghiar de Justiție Nr.58.447, unde amnestia n-a sosit încă.

Amnestia în senzul zis, ar sista la judecătoria de ocol Deva 47/69/5/22=143 cauze.

În fine raportez că tabelele mele personale le-am înaintat Resortului de Justiție prin președintele tribunalului Deva.

Deva, la 26 martie 1919.s.s. Dr. Virgil Ciacla șeful judecătoriei de ocol Deva.
Dosar 4.

JUDECĂTORIA DE OCOL MIERCUREA

36.

Proces Verbal

Încheiat în Miercurea la 14 martie 1919, înaintea șefului judecătoriei de ocol, în cauza jurământului normat prin ordonanța șefului resortului de justiție nr. 121/1919 just., § 4, a cărui depunere, conducătorul de carte funduară din loc., König Péter, a denegat-o.

Prezenți cei subscriși:

Șeful judecătoriei, după ce a comunicat d-lui König Péter, conducător de carte funduară, la judecătoria de ocol din Miercurea, că în baza decretului șefului resortului de justiție nr. 121/1919, în 13 martie 1919 a preluat de la fostul șef conducerea acestei judecătoriai, l-a somat ca să depună jurământul normat prin ordonanța șefului resortului de justiție nr. 121/1919, § 4, la care provocare dânsul a declarat că jurământul acesta nu îl depune.

După aceasta a fost somat a face declarațiunea solemnă, normată prin ordonanța șefului resortului de just. nr. 121/1919, iar dânsul a declarat că nici declarațiunea aceasta solemnă nu o face. Denegarea o motivează cu aceea că, dacă va rămânea în serviciul statului român, își va pierde dreptul la pensiuine și că fiindu-i soția originară din Békéscsaba, dânsul voiește să-și permute locuința acolo și să rămână în serviciul statului ungar.

D.c.m.s.

s.s. dr. Emilian Sfetcu, șeful judecătoriai; s.s. Precup Victoria, prot; s.s. König Péter a denegat subscrierea cu acea motivare că nu posedă limba română, iar contra explicării în limba maghiară a conținutului acestui proces verbal protestează, zicând că dânsul din principiu deneagă subscrierea ....

Dosar 2.

37.

Proces-verbal

Încheiat în Miercurea la 14 martie st.n., înaintea șefului judecătoriai de ocol în cauza jurământului normat prin ordonanța șefului resortului de justiție nr. 121/1919 just., § 4, depus astăzi de Nicolae Romoșan, vigil de carcer la judecătoria de ocol din Miercurea.

Prezenți cei subscriși:

Șeful judecătoriai, după ce a comunicat vigilului de carcer, Nicolae Romoșan, că în baza decretului șefului resortului de justiție nr. 121/1919 just., în 13 martie 1919 st.n., a preluat de la fostul șef conducerea acestei judecătoriai, l-a somat ca să depună jurământul normat prin ordonanța șefului resortului de Justiție nr. 121/1919, § 4.

Sus-numitul vigil de carcer, în urma provocării acesteia, a depus după toate formele acest jurământ.

D.c.m.s.

s.s. dr. Emilian Sfetcu, șeful judecătoriai, s.s. Precup Victoria, protoc.; s.s. Nicolae Romoșan, vigil de carcer.

Dosar 2.

38.

Proces-verbal

Încheiat în Miercurea la 14 martie 1919 înaintea șefului judecătorei de ocol, în cauza jurământului normat prin ordonanța șefului resortului de justiție nr. 121/1919 just., § 4, depus astăzi de Victoria Precup, diurnistă definitivă la judecătoria de ocol Miercurea.

Prezenți cei subscriși:

Șeful judecătorei, după ce a comunicat diurnistei definitive Victoria Precup, în baza decretului șefului resortului de justiție nr. 121/1919 în 13 martie 1919, a preluat de la fostul șef conducerea acestei judecătorei, a somat-o ca să depună jurământul normat prin ordonanța șefului de resort nr. 121/1919, § 4.

Sus-numita diurnistă definitivă, în urma acestei provocări, a depus după toate formele acest jurământ.

D.c.m.s.

s.s. dr. Emilian Sfetcu, șeful judecătorei; s.s. Nicolae Romoșan, protocolist; s.s. Victoria Precup, diurnistă definitivă.

Dosar 2.

39.

1919, Pr.IV.A.1.

D-Sale

Șefului resortului de justiție Sibiu

Cu provocare la scripta ad. no. 121/1919 just., raportez cu stimă că în 13 martie 1919, st.n., pe lângă proces-verbal încheiat după forma legală, am preluat de la fostul șef, dr. Augustin Andreiu, conducerea judecătorei de ocol din Miercurea, precum și întreg mobilierul, aranjamentul și depozitele acestei judecătorei.

Raportez mai departe că în 14 martie st.n. am comunicat mai întâi conducătorului de carte fund., König Péter că, în 13 martie, am preluat de la fostul șef conducerea judecătorei de ocol din Miercurea și, după ce am procedat conform instrucțiunii cuprinse în scripta mai sus-amintită, citindu-i în traducere maghiară textul jurământului, normat în ordonațiunea nr. 121/1919 just. și textul declarației solemne, normat în scripta ad.no. 121/1919 just., l-am somat ca să depună jurământul ori să facă declarațiunea solemnă, dânsul însă a declarat categoric că, fiind conducător de carte funduară ungar, nu depune nici jurământul, nici declarațiunea solemnă nu o face. Mai notez că conducătorul de carte fund., König Péter, în 13 martie st.n., când fostul șef al judecătorei i-a comunicat că mi-a predat mie conducerea judecătorei, a declarat că, ca om privat, se bucură de faptul acesta, ca conducător de carte fund. ungar, însă nu îl poate lua la cunoștință. Respectivul, deși a declarat că va purta oficiul și pe mai departe, părea a fi om fără de încredere și dușman neamului românesc. Faptul acesta este cu atât mai ciudat, căci dânsul este de naționalitate sas.

După acestea am comunicat și diurnistei definitive Victoria Precup și vigiliului de carcer Nicolae Romoșan că am preluat conducerea judecătoriei și i-am somat ca să depună jurământul mai sus amintit, și dâșii au depus acest jurământ fără a face vreo observație.

Executorul báró Bánffy Albert a fost astăzi absent din comună iar grefierul Huiszi Gyula și diurnista provizorie Sipos Gizella, sunt morboși de morbul spaniol.

Procesele-verbale încheiate asupra denegării, respectiv, depunerii jurământului le acud aici sub A., B. și C.

Referitor la celelalte puncte din scripta nr. 121/1919 just., voi face raport fără de amânare.

Miercurea, la 14 martie 1919. s.s. dr. Emilian Sfetcu, șeful judecătoriei.
Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL HAȚEG

40.

Proces-verbal,

Dresat în 14/1 martie 1919 în localul de oficiu al judecătoriei de ocol Hațeg din prilejul preluării conducerii acestei judecătoriei de la actualul șef Domnul Victor Jovián.

Prezenți subsemnații:

Prezentându-mă eu Dr. Petru Comes la actualul șef al judecătoriei, I-am adus la cunoștință că în baza decretului de față, 8 februarie 1919, de sub Nr.121/1919, al Cons.Dir. resortul Justiției, sunt încredințat cu conducerea judecătoriei, iar dâșul va funcționa deacum înainte ca judecător la această judecătorie.

În urmare am somat pe actualul șef denumit, să-mi predea oficiul.

La această somare actualul șef mi-a declarat că până la pertractarea de pace finală și respective până când soarta teritoriului pe care ne aflăm, nu este definitiv hotărâtă, se consideră de șeful legitim al acestei judecătoriei.

După această declarație eu I-am pus în vedere numitului șef că din ordinul Consiliului Dirigent am să preiau conducerea acestei judecătoriei și în scopul acesta în caz de lipsă pot recurge la mijloacele necesare aducătoare la scop, după care declarație a mea, dl Victor Jovián, actualul șef declară, că e gata a preda oficiul.

După aceasta s-a efectuat preluarea conducerii judecătoriei, impuindu-I fostului șef că la termenul fixat de mine să se prezinte în localul oficial al acestei judecătoriei, în scopul predării bunurilor, valorilor, efectelor, actelor, arhivelor, magaziei de ustensile și a realităților și peste tot a întregii averi aparținătoare judecătoriei, despre ce se va dresa un document de preluare specificat, cunoscând în caz contrar urmările.

Drept care se încheie prezentul proces-verbal.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Petru Comes, jude-șef, s.s. Georgiu Baiu, protocolist. Victor Jovián și Gavril Létay foști judecători au denegat subscrierea nemotivat, s.s. Baiu.

Dosar 4.

41.

De la Judecătoria de ocol Hațeg

Hațeg, la 15 martie 1919.

2 martie

Proces-Verbal,

Prezenți:

Dr. Petru Comes judecător șef, Viktor Jovián fost șef judecător, Gavril Léтай judecător, Georgiu Baiu protocolist.

Dresat în Hațeg în oficiul judecătoriei de ocol la 15/2 martie 1919, din prilejul depunerii jurământului oficios al foștilor judecători de la această judecătorie.

Actualul judecător-șef constată că la judecătoria de ocol Hațeg sunt sistemizate din partea fostului Guvern maghiar 5 (cinci) posturi de judecători și 2 posturi de notari.

Din aceste 5 posturi, 2 posturi de judecător și posturile de notari sunt vacante.

Constată mai departe că fostul judecător Lipót Hegedűs a funcționat până în ultimele zile, când vânzându-și averea a părăsit Hațegul fără ca să fi avut la aceasta oareșcare permisiune de la forurile lui competente.

Opinia publică aicea e aceea, că numitul a fugit peste linia Caransebeș la Pesta cu intenția de a nu se mai reîntoarce.

După aceste constatări Dr. Petru Comes judecătorul-șef invită pe foștii judecători prezenți, domnul Victor Jovián și pe dl. Gavril Léтай, ca în sensul ordonanței Cons.Dir. dată sub No.121/1919 §.4. să depună jurământul oficios. Li se citește și se explică această ordonanță.

Dl Victor Jovián și dl Gavril Léтай foștii judecători declară că nu sunt aplicați a depune acest jurământ.

Drept care s-a luat acest proces-verbal.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Petru Comes jude-șef, s.s. George Baiu protocolist. Victor Jovián și Gavril Léтай foști judecători au denegat subscrierea nemotivat, s.s. Dr. Comes.

Dosar 4.

42.

Dela Judecătoria de ocol Hațeg.

Hațeg, la 2/15 martie 1919.

Proces-verbal,

Dresat în Hațeg în localul oficios al judecătoriei de ocol la 15/2 martie 1919, din prilejul depunerii jurământului oficios al foștilor oficianți de la această judecătorie.

Prezenți sunt:

Dr. Petru Comes judecător-șef, Georgiu Baiu protolist, Sebastian Negru cond.c.f., Pompei Neustädter cancelist, Francisc Muntean cancelist, Ștefan Királyi, Iuliu Szabó, Josif Apa, Csató Sándor toți canceliști, Georgiu Baiu, Maria Nemeș, Mária Gaál diurniști, Dániel Székely, Lazăr Buzdugan servitori, Alexandru Nemeș păzitor de temniță, Josif Kristay păzit. de temniță, Iuliu Ciucu, executor, Dr. Gerő Könczey medic de tribunal.

Judecătorul-șef constată din coala de înmânare, că Dr. Gerő Könczey medic de trib. a refuzat citațiunea și Aladár Horváth cond. C.f. e morbos așa că numiții nu s-au prezentat.

După această constatare Dr. Petru Comes șeful judecătoriei în baza ordonanței Cons.Dir. resortul Just. dată sub No.121/1919, somează pe susnumiții oficianți, ca să depună urământul oficios prescris în §.4 al acestei ordonanțe.

Dintre susnumiții oficianți Iuliu Szabó, Ștefan Királyi, Josif Apa, Csató Sándor, Mária Gaál, Josif Kristayi și Dániel Székely la această somare declară că nu depun jurământul.

Următorii domni:

Sebastian Negru, Pompei Neustädter, Francisc Muntean, Georgiu Baiu, Maria Nemeș, Iuliu Ciucu, Lazăr Buzdugan și Alexandru Nemeș la somarea șefului judecător în modul cel mai hotărât au declarat că sunt gata a depune jurământul.

În urma acestei declarații ultimii domni oficianți numiți mai sus, cu glas înalt, în mod demn au depus următorul jurământ:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Drept care s-a luat acest proces-verbal cu acea că lista de conduită a oficianților, care au depus jurământul, se alătură sub ./.

Notă

s.s. Dr. Petru Comes jude-șef, s.s. Georgiu Baiu protocolist, s.s. Sebastian Negru cond. al cărților funduare, s.s. Pompei Neustädter cancelist, s.s. Francisc Muntean cancelist, s.s. Georgiu Baiu diurnist, s.s. Maria Nemeș, diurnistă, s.s. Alexandru Nemeș păzitor de temniță, s.s. Iuliu Ciucu executor, s.s. Lazăr Buzdugan servitor.

Dosar 4.

43.

Dela șeful judecătoriei de ocol Hațeg.

Prez.XVII.E.9-1919.

Domnule Președinte al
Tribunalului,

Alăturat trimit raportul judecătorului șef dresat din prilejul preluării judecătoriei de ocol Hațeg, împreună cu câte 2-2 exemplare din fiecare proces-verbal și document dresat cu această ocaziune sub A,B,C,D,E,F,G și H, câte unul pentru Înnaltul Consiliu Dirigent, Resortul Justiției, altul pentru tribunalul Deva, cu rugarea ca după revizuirea raportului din partea st.Dvoastre, să binevoiți a le transpune la forul competent.

Hațeg, la 21/8 martie 1919.
Cu deosebită stimă,
s.s. Dr. Petru Comes, jud. șef
Dosar 4.

JUDECĂTORIA DE OCOL OCNA SIBIULUI

44.

1919, Pres.I.A.59.

Proces-verbal

Luat în Ocna Sibiului la 1/14 martie 1919 în afacerea preluării judecătoriei de ocol din loc. și luarea jurământului și declarațiunilor de la judecători și personalul judecătoriei, pe baza ordonanței Consiliului Dirigent, resortul justiției nr. 121/1919 just., prin Aurel Gherasim șef-judecător de ocol în Ocna Sibiului.

Prezenți:

Următorii membri ai judecătoriei de ocol sus-numiți:

Aurel Gherasim, șef-judecător, cavalier Robert Fehrentheil de Gruppenberg, judecător, Adalbert Sissel, conducătorul cărților funduare, George Husti, cancelarist, Susana Dollni, diurnist interimar, Berta Vulkán, diurnist interimar, Alexandru Orosz, servitor de oficiu, Francisc Kovács, pârcălab interimar, Ioan Ciuchina, ca grefier.

Șef-judecătorul Aurel Gherasim aduce la cunoștința persoanelor prezente că, în sensul ordinațiunii nr. 121/1919 just., este încredințat cu conducerea judecătoriei de ocol din Ocna-Sibiului și, deci, imediat și efeptuește preluarea.

Șef-judecătorul provoacă pe fostul șef-judecător cavalier Robert Fehrentheil de Gruppenberg să depună jurământul prescris în ordonanța nr. 121/1919 just., § 4 a resortului justiției, făcându-l atent că nedepunerea jurământului va avea urmări foarte grave.

Judecătorul cavalier Robert Fehrentheil de Gruppenberg cere suspendarea luării jurământului de la dânsul, până se va informa la resort despre urmările grave care le are negarea jurământului.

În urma acestora, șef-judecătorul declară pe sus-numitul judecător îndepărtat de la oficiul său.

Mai departe, provoacă pe Adalbert Sissel, George Husti, Susana Dollni, Berta Vulcan, Alexandru Orosz și Francisc Kovács să depună jurământul mai sus amintit, sau să facă declarația prescrisă în ad. nr. 121/1919 just.

Provoacăii declară că nu depun nici jurământul și nici declarație nu fac.

Adalbert Sissel, George Husti, Susana Dollni și Berta Vulcan declară că, deoarece au ridicat lefurile până la 1 aprilie, fac serviciul până la termenul acesta, iar Alexandru Orosz și Francisc Kovács se declară a servi și mai departe.

Șef-judecătorul ia la cunoștință declarațiile acestea.

După citire și explicare în limba maghiară s-a subscris și încheiat.

D.c.m.s.

s.s. Aurel Gherasim, șef-judecător; s.s. Ioan Ciuchina, grefier; s.s. Fehrentheil Robert; s.s. Sissel Albert, s;s; Husti Gy.; s.s. Dollni Zsuzsánna; s.s. Vulkán Berta; s.s. Alexandru Orosz; s.s. Kovács Ferencz.

Dosar 4.

45.

De la șeful Judecătoriei de ocol din Ocna Sibiului
1919.Pres.I-A.59

Domnului
Șef al Resortului de Justiție

Cu provocare la ordinul din 8 febr. 1919 și cel din 13 martie 1919, nr. ad. 121/1919 just., am onoare a relata că în conformitate cu ordinele menționate, cu ziua de zi am preluat conducerea judecătoriei de ocol din Ocna-Sibiului și procesul-verbal luat în afacerea depunerii, respectiv, denegării jurământului și a declarației solemne, am onoare a subșterne aici sub ./ alăturat, cu acel adaus, că pe ziua fixată de mine pentru îndeplinirea acestui act, singur Armin Székely, executorul judecătoriei, n-a putut fi avizat să se prezinte, fiindcă dânsul având permisiune, de prezent locuiește în Sibiu, unde l-am recercat, ca pe ziua de 22 l.c., termenul fixat pentru luarea jurământului, respectiv, promisiunii solemne, să se prezinte la acest oficiu, despre rezultatul cărui lucru voi relata îndeosebi; totodată l-am provocat ca, fără amânare să se reîntoarcă la sediul oficiului său, și că pentru eventuala prelungire a concediului său, să se adreseze către D-voastră. De altcum numitul executor verbal mi-a declarat deja că este aplicat să depună jurământul prescris.

Relatez totodată că judecătorul îndepărtat, cav. Robert Fehreitheil de Gruppenberg, începând cu ziua de 26 febr. a.c., este în concediu și încă atunci am preluat de la dânsul, împreună cu conducerea judecătoriei și numărul de cassă, ajustamentul, cărțile, materialele, imprimatele și scriptele detaliate după poziții, în protocolul redactat cu acea ocazie; din care motiv luarea unui protocol în această afacere nu a fost lipsă.

Mai departe relatez că oficianții de la această judecătorie, care până acum au mai rămas la slujba lor, cu excepția unui servitor și a unui temnițer provizor, precum se evidențiază și în procesul-verbal alăturat, cu 31 l.c., își părăsiseră oficiul lor, în urmare

fac propunerea ca locurile devenite vacante la această judecătorie prin depărtarea lor să se completeze până la 31 l.c. cu alții. Tot din acest motiv cer încuviințarea ca în locul diurnistului interimar, fără plată, de azi să pot angaja un diurnist interimar cu plată.

Relatez încă că, dintre oficianții actuali, Albert Sissel, conducătorul cărților funduare, și Francisc Kovács, temnițer interimar, vorbesc mai cu greu limba română; Alexandru Orosz, servitorul judecătoriei, a cărui limbă maternă e cea română, vorbește aproape deplin limba română, dintre ceilalți oficianți nici unul nu posedă limba română și nici unul nu știe ceti și scrie românește.

Relatez mai departe că dintre oficianți nici unul n-a manifestat atitudine politică, socială sau de orice caracter îndreptată în contra românilor.

Relatez apoi că, luând în socoteală circulația de pace a judecătoriei de ocol Ocna-Sibiului, vor fi de lipsă: 2 judecători, 1 notar, 1 cond. d. c.f., 3 oficianți de birou, 2 diurniști, 1 executor, 1 procuror delegat, 1 temnițer, 2 servitori.

Deodată înaintez sub 2., conspectul compus despre numărul personalului sistemizat, de lipsă și aflător în funcțiune și despre posturile necompletate.

Mai departe relatez că executorul actual este vrednic să rămână în funcțiune și în cazul statificării.

La judecătoria de ocol din Ocna-Sibiului n-a fost aplicat translator.

În urmă relatez că la judecătoria de aici, de prezent este următoarea restanță: cauze civile: 20, cauze penale: 62, cauze de execuție: 16, cauze de lăsământ: 170, cauze mixte: -, cauze centrale: 10, cauze de cărți fund.: 7, restanțe de copiere: 30, restanțe de expediție: 237.

Restanța din urmă provine în mare parte din împrejurarea că actele de sub expediție conțin scripte ce nu se pot expedia decât în scrisori recomandate.

Această restanță ar putea fi rezolvată în cel mai scurt timp, dacă cel puțin o parte mai însemnată a personalului sistemizat și-ar putea începe activitatea.

Ocna Sibiului, la 1/14 martie 1919. s.s. Aurel Gherasim, judecător-șef la Judecătoria de ocol.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL TURDA

46.

Proces-verbal

Întocmit la Turda, în data de 14 martie 1919, în clădirea judecătoriei de ocol, privind chestiunea preluării conducerii judecătoriei de ocol în urma dispoziției Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Sunt prezenți subsemnații:

În data de 14 martie a.c., ora 9³⁰, în fața judecătorului de Curte de Apel, Vajna Vincze, conducătorul judecătoriei de ocol din Turda, se prezintă judecătorul de ocol

din Abrud, Pavel Moiş, care declară că el a fost numit conducător al judecătorie de ocol din Turda, în virtutea ordonanței nr. 121/1919 just., emisă de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu și îi solicită judecătorului de ocol, Vajna Vincze, să predea conducerea judecătoriei de ocol.

Judecătorul consilier la Curtea de Apel Vajna Vincze declară că nu recunoaște drept legale dispozițiile Consiliul Dirigent Român din Sibiu și că refuză să predea conducerea instituției.

În consecință, Moiş Pavel a părăsit clădirea judecătoriei de ocol și s-a reîntors în jurul orei 11, însoțit de subprefectul Pătăceanu Gheorghe, dr. Mezei Eugen – președintele tribunalului și căpitanul român Aramă – în prezent comandantul pieței. Subprefectul dr. Pătăceanu Gheorghe, în calitate de reprezentant al prefectului de Turda, i-a solicitat judecătorului, consilier la Curtea de Apel Vajna Vincze să predea conducerea judecătoriei de ocol, în caz contrar va utiliza forța.

Judecătorul, consilier la Curtea de Apel, Vajna Vincze, a repetat declarația, potrivit căreia nu recunoaște drept legală această inițiativă dar văzând apariția comandantului pieței cedează în fața forței și a predat conducerea judecătoriei de ocol și a instituției în sine.

Cu aceasta, procesul-verbal a fost citit și aprobat cu mențiunea că a fost întocmit în două exemplare, un exemplar a fost predat judecătorului, consilier la Curtea de Apel, Vajna Vincze, referitor la inventarul judecătoriei de ocol și jurămintele luate magistraților au fost întocmite procese-verbale separate.

s.s. Pavel Moiş – judecător șef; s.s. Vajna Vincze – judecător, consilier la Curtea de Apel; s.s. dr. Mezei Eugen – grefier.

Dosar 2.

47.

Raport

Subscrisul judecător-șef din Turda, conform instrucțiunilor prescrise în apelul ad. nr. 121/1919 just., am preluat conducerea judecătorie din Turda.

Despre actul se alătură protocolul sub A. ./.

Judecătorii, precum și toți cei funcționari subalterni și 2 executori ai judecătoriei, în urmă și procurorul delegat, au denegat depunerea jurământului oficios, respective, promisiunea solemnă sau declarația prescrisă, ... aclusul B. și C.

Ioan Popoviciu, conducătorul cărților funciare, însă, a depus jurământul fără rezerve și a rămas în funcțiunea sa, dovadă procesul verbal sub D.

Judecătorii, predând oficiul și actele lor nerezolvate, s-au depărtat. Cei subalterni, până la 1 aprilie, sunt aplicați a rămâne în funcțiunea lor. Lista subalternilor se accludă sub F.

Luând în considerare circulația de pace a judecătoriei, spre aplicare vor fi de lipsă: judecători: 4, notari: 2, practicanți: 2, conducător la cărțile funciare: 1, oficianți de birou: 6, diurniști: 4, executor: 1, servitori: 3.

Ar fi de lipsă un procuror delegat și, eventual, 1 translator german.

Executorii demisionați de altcum nu sunt vrednici să rămână în post; tot asemenea și oficianții subalterni, fiindcă nu posed limba română.

Translatori nu sunt în funcțiune.

Numărul cauzelor restante e considerabil și mod de rezolvare nu pot afla de prezent, în lipsa totală a judecătorilor și altor oficianți de birou.

Din partea mea îmi voi da tot concursul ca pertractările fixate deja, după împrejurări, să fie rezolvate sau amânate; tot asemenea și cărțile funciare să fie rezolvate după posibilitate.

De altcum în situația aceasta anormală aștept noi dispoziții.

Turda, la 15 martie 1919. s.s. Pavel Moiș, judecător-șef.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL SEBEȘ

48.

1919.El.IV.A.31.sz.

Protocol

Luat în 15 martie 1919 st.n. la Judecătoria de ocol Sebeșul-Săsesc.

Obiect: preluarea judecătoriei dimpreună cu toate scriptele, precum și inventarul registrelor și obiectelor de valoare.

Prezenți subscrișii:

Se prezintă dr. Nicolae Lazăr, domiciliat în Sebeșul-Săsesc dimpreună cu Ion Albon și Sabin Catalina, ofițeri ai armatei române și, legitimându-se cu documentul de denumire estrădat de șeful Resortului de Justiție al Consiliului Dirigent Român din Sibiu, datat din 11 martie a.c. sub nr. 121/1919 just., și în baza acestuia, ca numit șef al judecătoriei de ocol Sebeșul-Săsesc, somează pe judecătorul de ocol dr. Bérczy Géza ca să-i predea conducerea judecătoriei Sebeșul-Săsesc, localitățile oficioase, scriptele, cărțile funduare, temnița, inventarul întreg al recvisitelor și obiectelor, precum și cheile cassei judecătoriei dimpreună cu depozitele prezidiale.

Judecătorul de ocol dr. Bérczy Géza, ca substitut al judecătorului conducător Domsinszky György care, fiind morbos, nu e de față, declară că în sensul mandatului secret primit de la guvernul maghiar, el numai ordonanțelor venite de la guvernul maghiar se poate expune, deci dispozițiile Consiliului Dirigent Român din Sibiu nu le poate recunoaște de obligatoare, deci el deneagă predarea judecătoriei. Dr. Nicolae Lazăr declară că în caz de rezistență va determina cu asistență militară predarea judecătoriei și provocându-se la sus-numiții ofițeri de față mai somează o dată pe judecătorul de ocol dr. Bérczy Géza să predea judecătoriei.

Judecătorul de ocol dr. Bérczy Géza declară că e silit a ceda forței și, deci, predă d-lui dr. Nicolae Lazăr conducerea judecătoriei, localitățile oficioase, scriptele, foaia funduară, temnița, întreg inventarul rechizitelor și obiectelor, ambele chei ale cassei judecătorești, precum și conținutul acestei casse, și anume: 23 cor., 36 fil buget penal, depozitul prezidial nr. 46-1914, de 31 cor.; apoi, nr. 52-1914 de 4 cor., nr. 2-1918, 1 ceas de nichel cu lanț, 1 ceas de argint cu lanț, 1 inel de aur cu diamante; nr. 51-1918: 8 cor. 4 fil., nr. 57-1918, 2 cor. 20 fil., nr. 1-1919: 181 cor. 63 fil., nr. 2-1919: 2 buc. bilete câștigătoare seria 513, și 2614 nr. 13 și 20 despre câte 100 cor. preț nominal, 3 buc. bilete de loterie maghiară

seria 537, 1596, 1955, nr. 51, 79, 95, despre câte 100 cor. preț nominal, 4 buc. bilete de loterie pentru sanatoriul reginei Elisabeta seria 3388, 4365, 5329, 5933, nr. 84, 70, 22, 55 despre câte 5 cor. preț nominal, 1 buc. bilet de loterie crucea roșie italiană seria 231, nr. 30 despre 25 lire preț nominal, 2 buc. bilete de loterie maghiară seria 2947, 2946, nr. 50, 50 despre 1 fil. preț nominal, 1 buc. Mercurus rézletív, seria 2888 nr. 19 despre un bilet de loterie maghiară din anul 1870 cu 4 chitanțe, 1 buc. acțiune la băile sărate din Sebeșul-Săsesc, despre 100 cor. cu 9 cupoane nr. 1168 și 1 talon.

Dr. Nicolae Lazăr recunoaște primirea în sensul de mai sus.

După citire și aprobare, protocolul s-a încheiat cu acea observare că s-a luat în 3 exemplare cu text maghiar și 1 exemplar cu text românesc, dintre care 2 exemplare maghiare și unul românesc s-au extrădat judecătorului dr. Nicolae Lazăr iar 1 exemplar maghiar judecătorului dr. Bérczy Géza.

s.s. dr. Nicolae Lazăr, judecător de ocol; s.s. dr. Bérczy Géza, jude de ocol, locot.; s.s. Ion Albon; s.s. Sabin Catalina asistenta.

Dosar 2.

49.

Judecătoria de ocol Sebeșul-Săsesc
1919.El.IV.A.31.sz.

Către

Șeful Resortului de Justiție al Consiliului Dirigent Român din Sibiu

Prin prezenta raportez că am preluat conducerea judecătoriei de ocol Sebeșul-Săsesc și alături protocolul referitor la preluarea acestei judecătorii.

Observ că la preluarea judecătoriei, din acel motiv m-am prezentat și cu 2 ofițeri, fiindcă așa m-am fost înțeles anterior cu judecătorul dr. Bérczy, deci aceasta s-a întâmplat la pofta lui în modul acesta.

Despre celelalte împrejurări voi raporta în curând.

Sebeșul-Săsesc, la 15 martie 1919.

s.s. dr. Nicolae Lazăr, șeful judecătoriei.

Dosar 2.

50.

Judecătoria de ocol Sebeșul-Săsesc

Către

Șeful Resortului de Justiție al Consiliului Dirigent Român din Sibiu

Prin prezenta raportez că am somat pe judecătorul de ocol, dr. Bérczy Géza, la depunerea jurământului nou, numitul însă a denegat jurământul. Protocolul referitor este alăturat aici. Pe judecătorul de ocol Domsinszky György încă l-am citat în scopul depunerii jurământului, dar, fiind bolnav, nu s-a prezentat. L-am cercetat în locuință

și l-am aflat bolnav greu. Referitor la jurământ a declarat că din cauza morbului nu este în stare a depune jurământul și nici a-l denega.

Mai raportez că am provocat și pe funcționarii subalterni ai judecătoriei să depună jurământul nou, dar și aceștia au denegat toți depunerea jurământului nou. I-am provocat apoi să facă declarația solemnă prescrisă de D-voastră, dar au denegat și aceasta. Și acest protocol referitor este alăturat aici.

Sebeșul-Săsesc, la 22 martie 1919. s.s. dr. Lazăr, șeful judecătoriei
Dosar 2.

51.

Judecătoria de ocol Sebeșul-Săsesc

Proces-verbal

Încheiat în Sebeșul-Săsesc, la 26 martie 1919, înaintea judecătorului de ocol Sebeșul-Săsesc. Obiect: depunerea jurământului nou prin executorul acestei judecătorii, Osztián Antal. Prezenți: dr. Nicolae Lazăr, șeful judecătoriei, Ioan Duvlea, notar, Osztián Antal, executorul judecătoriei.

Dr. Nicoale Lazăr, șeful judecătoriei de ocol Sebeșul-Săsesc, somează pe executorul acestei judecătorii, Osztián Antal, să depună jurământul prescris în ordonanța nr. 121 a Consiliului Dirigent Sibiu, resortul Justiției.

La această provocare, executorul Osztián Antal a depus jurământul prescris, după următorul text:

„Eu, Osztián Antal, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Procesul-verbal s-a încheiat și subscriș.

D.c.m.s.

s.s. Osztián Antal, executor, s.s. dr. Nicolae Lazăr, șeful judecătoriei, s.s. Ioan Duvlea, notar.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL BAI A DE CRIȘ

52.

Proces-Verbal,

Luat în Baia de Criș 3/16 martie 1919. Obiect: predarea și respective preluarea judecătoriei de ocol din Baia de Criș

Prezenți:

Victor Ancean jude-șef, încredințat cu preluarea judecătoriei și Attila Bradi jude-șef de până acum a judecătoriei din Baia de Criș, apoi Dr. Nerva Oncu primpretorele plasei Baia de Criș.

Judele-șef Victor Ancean prezintă actele, cu care s-a încredințat, ca să preia judecătoria, în urma acestora invită pe judele-șef Attila Bradi, ca să predea oficiul, la care respectivul declară că nu are încă ordin de predare. Judele-șef Victor Ancean îi pune în vedere că întrucât nu ar fi aplicat să predea oficiul, de voie bună, va aplica forța, la ce judele Bradi Attila declară că forței se supune și predă oficiul.

În urma acesteia judecătoria de ocol din Baia de Criș se declară de preluată și trece într-o toată în puterea statului român.

După aceasta procesul-verbal s-a citit, explicat și subscribit de cei interesați.

Baia de Criș, la 3/16 martie 1919, s.s. Victor Ancean judecător-șef, s.s. Bradi Attila, s.s. Dr. Nerva Oncu.

Dosar 4.

53.

No.Pres.1919.VII.A.61.

Proces-Verbal,

Luat în Baia de Criș la 3/16 martie 1919. Obiect: depunerea jurământului juzilor și amployaților aplicați, la judecătoria de ocol Baia de Criș.

Prezenți:

Victor Ancean jude-șef din partea judecătoriei de ocol, apoi Bradi Attila fost jude-șef, Dóczy Bálint jude, Szimonides Károly jude, Dr. Kovács István jude, Dr. Albert Lőrincz notar, apoi amployați: Siklódy János, Beovits Kornél, Lőrinczy András, Kostyál Pál și Kiss Albert și Emanuel Jakab executor cercual.

Victor Ancean jude-șef invită pe susnumiții să se declare că voiesc să intre în serviciul statului român sau nu? – și dacă da, sunt aplicați să depună jurământul prescris pentru juzi și amployații satului român, la ce susnumiții declară că nu voiesc să intre în serviciul statului român și prin urmare nici jurământul nu-l depun.

După acestea, acest proces-verbal se încheie și subscribit de cei interesați.

Baia de Criș, la 3/16 martie 1919.

s.s. Victor Ancean jude-șef, s.s. Emanuel Jakab, s.s. Siklódy János, s.s. Beovits Kornél, s.s. Lőrinczy András, s.s. Kiss Albert, s.s. Bradi Attila, s.s. Dóczy Bálint, s.s. Szimonides Károly, s.s. Dr. Kovács István, s.s. Dr. Albert Lőrincz, s.s. Kostyál Pál.

Dosar 4.

54.

Nr.1919.Pres.VII.A.61

Proces-Verbal,

Luat în Baia de Criș la 3/16 martie 1919. Obiect: depunerea jurământului juzilor și ampolioaiților aplicați la judecătoria de ocol din Baia de Criș.

Prezenți:

Victor Ancean jude-șef din partea judecătoriei de ocol, apoi Bradi Attila fost jude-șef, Dóczy Bálint jude, Szimonides Károly jude, Dr. Kovács István jude, Dr. Albert Lőrincz notar, apoi ampolioaiții Siklody János, Beovits Kornél, Lőrinczy András, Kostyál Pál, Kiss Albert și Emanuel Jakab executor cerc.

Victor Ancean șef-jude invită pe susnumiții să se declare că vreau să intre în serviciul statului român, și dacă da, atunci sunt aplicați să depună jurământul prescris pentru juzi și ampolioaiții statului român, la care susnumiții declară, că nu voiesc să intre în serviciul statului român și prin urmare nici jurământul nu-l depun.

După aceasta, acest proces-verbal se încheie și subscrie de cei interesați. Baia de Criș, la 3/16 martie 1919 s.s. Victor Ancean jude-șef, s.s. Kiss Albert, s.s. Kostyál Pál, s.s. Emanuel Jakab, s.s.Bradi Attila, s.s. Dóczy Bálint, s.s. Szimonides Károly, s.s. Dr. Kovács István, s.s. Dr. Albert Lőrincz, s.s. Siklody János, s.s. Beovits Kornél, s.s. Lőrinczy András.

Dosar 4.

55.

Pres.Nr.1919.VII.A.61.

Proces-Verbal,

Luat în Baia de Criș, la 3/16 martie 1919. Obiect: Depunerea jurământului din partea Maria Ancean aplicată la judecătoria de ocol din Baia de Criș.

Prezenți:

Victor Ancean jude-șef și Maria Ancean. Victor Ancean jude-șef invită pe susnumita să se declare că voiește să intre în serviciul statului român ori nu? Și dacă da, e aplicată a depune jurământul de următorul cuprins în acest proces verbal; la ce susnumita declară că da, voiește să intre în serviciul statului român și e gata a depune jurământul prescris pentru ampolioaiții statului român.

Jurământul urmează:

„Eu Maria Ancean jur pe Atotștiitorul D-zeu, de a fi credincioasă Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretetele, ordonanțele Consiliului Dirigent și a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute D-zeu”.

Acest proces-verbal s-a luat separat, fiind susnumita bolnavă.

După aceste, acest proces-verbal se încheie și subscrie.

Baia de Criș, la 3/16 martie 1919, s.s. Maria Ancean.

Dosar 4.

56.

Pres.No.1919.VII.A.61

Proces-Verbal,

Luat în Baia de Criș, la 3/16 martie 1919. Obiect: Depunerea jurământului din partea juzilor și amploiaților aplicați la judecătoria de ocol din Baia de Criș.

Prezenți:

Victor Ancean jude-șef, apoi Coriolan Murărescu, Ioan Rusca jun., Ersilia Ciur, Ioan Pop, Ludovic Buzaș, Alexandru Biró, Francisc Magyari, Francisc Deák, Carol Benkő, Árpád Medgyesi, Ștefan Alexy, Ladislau Mureșan, Gherasim Farc, Albert Kovács amploiați la judecătoria de ocol din Baia de Criș.

Victor Ancean jude-șef invită pe susnumiții să se declare că voiesc să intre în serviciul Statului român, ori nu, și dacă da, atunci sunt aplicați să depună jurământul cu următorul cuprins în acest proces-verbal, la ce susnumiții declară, că da, voiesc să intre în serviciul statului român, și sunt gata a depune jurământul prescris pentru amploiații statului român, cuprins în acest proces-verbal.

Jurământul urmează: „Eu Coriolan Murărescu, Ioan Rusca, jun., Ersilia Ciur, Ioan Pop, Ludovic Buzaș, Alexandru Biró, Francisc Magyari, Francisc Deák, Carol Benkő, Árpád Medgyesi, Ștefan Alexy, Ladislau Mureșan, Gherasim Farc și Albert Kovats „Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretetele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.”

După aceste, acest proces-verbal se încheie și subscrie de către cei interesați cu aceea, că corectura de mai sus s-a rectificat prin judele-șef.

Baia de Criș, la 3/16 martie 1919. s.s. Victor Ancean, s.s. Alexy István, s.s. Marosán László, s.s. Kovács Albert, Fark Gerő, s.s. Coriolan Murărescu, s.s. Ioan Rusca, jun., s.s. Ersilia Ciur, s.s. Ioan Pop, s.s. Buzás Lajos, s.s. Biró Sándor, s.s. Magyary Ferencz, s.s. Deák Ferencz, s.s. Benkő Károly, s.s. Medgyesi Árpád.

Dosar 4.

57.

No.Pres.1919, IX.A.10.

Proces-Verbal,

Luat în Baia de Criș, în 4/17 martie 1919, la judecătoria de ocol Baia de Criș.

Obiect:

Depunerea jurământului din partea notarului public.

Prezenți:

Victor Ancean jude-șef și Dr. Gergely Géza notar public în Baia de Criș.

Coriolan Murărescu ca grefier.

În baza ordonanței 121-1919, just. Judele Victor Ancean invită pe notarul public Dr. Gergely Géza ca să depună jurământul fixat în § 4 din numita ordonanță.

Dr. Gergely Géza declară cumcă nu voiește a servi Statul român și prin urmare jurământul nu-l depune.

După explicare, acest proces-verbal din ambele părți s-au iscălit.
s.s. Victor Ancean jude-șef, s.s. Coriolan Murărescu grefier, s.s. Dr. Gergely notar public.
Dosar 4.

58.

No.Pres.1919.VII.A.61

Proces-Verbal,

Încheiat la judecătoria de ocol din Baia de Criș în 5/18 martie 1919. Obiect: depunerea jurământului fixat în ordonanța No.121/919 just. a Consiliului Dirigent din partea advocaților.

Prezenți:

Victor Ancean jude-șef, mai departe: Juliu Nabraczky, Dr. Joan Baumgarten, Dr. Eugen Veress și Dr. Zoltán Veress advocați în Baia de Criș.

Victor Ancean jude-șef provoacă pe susnumiții advocați a se declara că depun jurământul a ordonanței din 20 febr.-5 martie 1919 cu textul din §.1.

Juliu Nabraczky avocat se declară că depune jurământul, iar advocații Dr. Joan Baumgarten, Dr. Eugen Veress și Dr. Zoltán Veress declară, că nu sunt aplicați a depune jurământul.

După aceste, Juliu Nabraczky avocat depune jurământul cu următorul text: „Jur pe Atotputernicul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării, precum și decretelor și ordonanțele Consiliului Dirigent din Sibiu, de a îndeplini chemarea mea de avocat cu onoare, punctualitate și conștiință. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

După explicare, aflându-se corect luat acest proces-verbal, se subscrie. S.s. Victor Ancean jude-șef, s.s. Coriolan Mureșan grefier, s.s. Nabraczky, s.s. Dr. Baumgarten János, s.s. Dr. Veress Jenő, s.s. Dr. Z. Veress.

Dosar 4.

59.

De la judecătoria de ocol Baia de Criș

No.Pres.1919.VII.A.61,

Domnule Președinte,

În baza ordonanței ad.No.121/1919 just. am onoare a Vă susține:

A.2 procese-verbale încheiate despre depunerea jurământului funcționarilor justiției cu o listă a celor, ce au depus și una a celor ce nu au depus jurământul.

B. Procesul-verbal încheiat despre denegarea de a depune jurământul notarul public.

C. Procesul-verbal luat cu advocații din cercul judecătoriei. Din acest proces-verbal se află că advocații Juliu Nabraczky și Dr. Ioan Papp, au depus jurământul, iar ceilalți nu. Mai departe am onoare a-Vă raporta, că:

1. Dintre funcționari care au depus jurământul nici unul nu știe corect scrie românește, limba română însă o posed pe deplin: Ioan Rusca jun., Coriolan Murărescu, Ersilia Ciur și Maria Ancean și Ioan Pop; apoi îndestulător: Árpád Medgyesi, Gherasim

Farc, Francisc Magyari, Alexandru Biró, încâtva: Ludovic Buzás și Károly Benkő; nu posed deloc: Ștefan Alexy, Adalbert Kovács, Ladislau Marosán și Francisc Deák.

2. Considerând circulația de pace ar fi necondiționat de lipsă deocamdată încă 2 judecători, (până acum au fost 6), de 1 notar și 1 oficianț, care să știe perfect scrie românește.

3. Singurul executor, Iacob Emanuel, nu a depus jurământul, de aceea e lipsă de un executor.

4. Translatori nu sunt.

5. Cauzele în restanță sunt: a. procese civile: în curgere cam 110, b. în suspans și pazante: cam 2400, între acestea sunt și câte de 7-8 ani; c. criminale cam 150, la cărțile funduare e curență, însă sunt puse în scontre cereri de execuție cam 30, apoi pertractări seriale, care nu s-au putut ținea din cauza rezelului, cam 60.

Luând în considerare toate acestea, apoi împrejurarea că acum încep a incurge multe procese de posesiune și repoziție: Vă rog, să binevoiți a interveni, să fie în cel mai scurt timp întregit personalul barem cu un judecător, 1 notar și 1 oficianț, acești din urmă să posede limba română perfect și în scris.

Cu ajutorul acestora cred că am putea reduce restanța de tot, rezolvi cauzele restante numai în timp mai îndelungat și cu ajutorul a 2-3 judecători s-ar putea.

Baia de Criș, 10/23 martie 1919. S.s. Victor Ancean judecător șef.

Dosar 4.

JUDECĂTORIA DE OCOL SĂLIȘTE

60.

Prezidiul tribunalului Sibiu

Nr.1919.Pres.III.J.103.

Onoratului Șef de Resort al Justiției Sibiu

Cu respect vă raportează că dl Carol Pildner, judecător la tribunalul local, fiind esmis pentru predarea și preluarea judecătoriei din Săliște, în ziua de 13 martie st.n. 1919, asociat de noul denumit judecător dr. Augustin Câmpian, s-a prezentat în Săliște, a satisfăcut mandatului și introducându-l pe dl dr. Câmpian în afacerile primordiale, în ziua de 16 martie st.n. s-a reîntors. Află însă de lipsă, să se mai reîntoarcă în decursul săptămânii la Săliște, pentru a-l introduce pe dl Câmpian în deplin.

Protocolul despre preluarea, respectiv, predarea judecătoriei mi l-a prezentat și este depus la actele ce se referă la judecătoria Săliștei.

Dl Carol Pildner ia la cunoștință că prin rescriptul DVoastră edat la nr.ul 1-1919 Pres. este transmutat în calitate de judecător la tribunalul din Sibiu.

Sibiu, la 17 martie st.n. 1919

s.s. Iuliu Munteanu, prezident.

Dosar 2.

61.

1919.El.IV.A.73

Proces-verbal

Încheiat la Săliște, în data de 27 septembrie 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol din Săliște, privind depunerea jurământului de fidelitate, de către cancelaristul Péter József și servitorul Gyenge Imre, în urma dispoziției nr. 343.Pres.IV.A. din 23 septembrie 1919 a președintelui tribunalului din Sibiu.

Au fost prezenți subsemnații:

Conducătorul judecătoriei de ocol l-a convocat pe cancelaristul Péter József și sus-numitului i-a tradus în limba maghiară conținutul dispoziției președintelui tribunalului din Sibiu și după ce i-a atras atenția în ceea ce privește caracterul sfânt al jurământului și a consecințelor care rezultă în urma unei încălcări, i-a solicitat să depună jurământul de fidelitate conținut de paragraful nr. 4 al deciziei, publicate în nr. 11 al „Gazetei Oficiale” sau să rostească angajamentul conținut de paragraful nr. 5 dacă depunerea jurământului intră în contradicție cu convingerile sale religioase.

Cancelaristul Péter József declară că datorită provenienței sale din județul Ciuc, dorește să ajungă înapoi în județul Ciuc, întrucât nu stăpânește limba română și toate rudele sale se află în județul Ciuc și el are averea personală tot în județul Ciuc. După știința sa, funcționarii din justiție ai județului Ciuc încă nu au depus jurământul de fidelitate, prin urmare, nici el nu se află în situația de a depune jurământul de fidelitate, citit în fața sa în limba maghiară, atâta timp cât conferința de pace nu a decis încă soarta județului Ciuc. În consecință, din motivele expuse anterior, refuză depunerea jurământului de fidelitate și solicită să nu i se ceară depunerea acestui jurământ până la decizia finală a conferinței de pace. În procesul-verbal prezent la cererea sa s-a mai consemnat declarația sa categorică potrivit căreia o parte a funcționarilor și-a primit retribuția și, în cazul în care i se va acorda și în continuare retribuția care i se cuvine, el va rămâne în această funcție și își va îndeplini conștiincios, ca până la acea dată, obligațiile de serviciu care îi revin.

Declară că declarațiile sale au fost consemnate în mod corect și semnează în acest sens: s.s. Péter József.

În lipsa unor instrucțiuni, Péter József a rămas în continuare în funcția sa.

După aceea, conducătorul judecătoriei de ocol l-a convocat pe servitorul Gyenge Imre și i-a comunicat acestuia conținutul dispoziției președintelui tribunalului și după ce i-a atras atenția în ceea ce privește caracterul sfânt al jurământului și a consecințelor ce rezultă din încălcarea lui, i-a solicitat depunerea jurământului de fidelitate.

Servitorul Gyenge Imre solicită consemnarea în procesul-verbal a declarației sale, potrivit căreia, datorită faptului că nu stăpânește limba română în scris și nici nu se poate angaja să învețe limba română într-un an, el nu poate depune jurământul solicitat, dar este dispus să-și continue activitatea în mod conștiincios și onest, în cazul în care i se achită și în continuare drepturile bănești care îi revin.

Declară că declarația sa este consemnată corect și semnează: s.s. Gyenge Imre.

Gyenge Imre, în lipsa unor instrucțiuni, a rămas în continuare în funcția sa.

Cu aceasta procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Carol Pildner, judecător de Curte de Apel, în calitate de conducător al judecătoriei de ocol; s.s. Izidor Duma, grefier.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL URBANĂ CLUJ

62.

Protocol

conceput în ziua de 17 martie 1919 st. n., în oficiul judecătoriei cercuale [urbană] din Cluj.

Prezenți fiind subscrișii:

Dr. Ioan Runcanu, judecător, ca și comisar delegat de Consiliul Dirigent Român din Sibiu, pentru a prelua judecătoria cercuală din Cluj, s-a prezentat la conducătorul vechi al acestei judecătorii, Nicolae Gáspár și dându-i cunoscută misiunea, a cerut ca să-i predea oficiul de șef și întru mai departe rămâne în funcțiunea de jude.

Nicolae Gáspár, fostul conducător de judecătorie, declară că el nu recunoaște pe Consiliul Dirigent Român din Sibiu și, prin urmare, numai delegatului guvernului maghiar este aplicat să predea oficiul.

Dr. Ioan Runcanu, în urma declarației făcute de șeful vechi, reclamă intervenția dlui Dr. Vasile Hossu, primnotar, ca trimis al prefectului.

Dr. Vasile Hossu, în calitate de substitut al primarului orașului, provoacă pe numitul Gáspár să predea agendele de șef – lui dr. Ioan Runcanu, căci în caz contrar va trebui să aplice forța.

La acestea, Gáspár din nou declară cum că nu este aplicat să predea oficiul.

După acestea, dr. Hossu în prezența Dlui dr. Ion Pordea, delegatul președintelui Curții de Apel, provoacă santinela – forța armată, ca să se prezinte în oficiu și să silească pe dl Gáspár la predare.

După sosirea santineli, Dl Gáspár din nou declară cum că nu predă oficiul numai forței brute.

Dr. Ion Runcanu provoacă pe dl Gáspár ca să predea jurnalul de depozite prezidiale, precum și cheile sub care obiectele se păzesc.

Referitor la acestea, dl Gáspár declară cum că el n-are cunoștință nici de jurnale, dar nici de depozite și astfel nu este în stare ca astfel de lucruri să predea și astfel de cereri să poată din de-ajuns face.

După aceasta, substitutul primarului, dr. Hossu V., provoacă pe dl Gáspár să părăsească chiliile oficioase.

Dl Gáspár din nou declară că nu este aplicat să satisfacă cererii.

La ce dl Hossu cere ca santinela să-l dea afară.

După aceasta se aplică forța, iar dl Gáspár și personalul se depărtează.

După acestea, dr. Ion Runcanu provoacă pe judecătorul dr. Ioan Hofbauer ca să se declare, dacă întru toate se ține solidar cu șeful lor, dl Gáspár.

Dl dr. Ioan Hofbauer se declară întru-toate solidar cu șeful lor conducător.

La ceea ce față de el s-au aplicat aceleași măsuri.

Ladislau Kálnássy, provocat să părăsească localul, declară ca și șeful Gáspár, cu care se declară întru-toate solidar.

La ceea ce s-au aplicat aceleași măsuri și față de el.

După aceste, preluat fiind întreg oficiul, protocolul se încheie iar cheile, în număr de 4 /patru/ se predau D-lui președinte de tribunal.

s.s. dr. Ioan Runcanu; s.s. dr. Vasile Hossu, primar; s.s. dr. Ioan Pordea.

Dosar 2.

63.

1919.Prezid.I.A.141

Către

Șeful Resortului de Justiție al Consiliului Dirigent din Sibiu

Subscrisul, la îndrumarea Dlui prefect al orașului Cluj, am preluat în 17 martie 1919 st. n. conducerea și, totodată, întreaga judecătorie cercuală provincială din Cluj, în calitate de comisar delegat al Consiliului Dirigent.

Decursul preluării nu-l voi mai descrie, ci alătur în original protocolul suscept de această ocaziune.

Notez, însă, cum că dintre funcționarii acelei judecătorii, nici unul nu a rămas la postul său, din care cauză subscrisul, după preluarea oficiului, până la sosirea conducătorului designat pentru această judecătorie, am încuiat toate camerele de birou iar cheile le-am predat D-lui președinte al tribunalului Cluj.

Raportul special îl va trimite șeful judecătoriei.

Cluj, în 19 martie 1919 st. n.

Cu stimă, s.s. dr. Ioan Runcanu, șeful judecătoriei cercuale urbane, în calitate de comisar.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL PUI

64.

Proces -verbal,

Dresat în Pui, localul de oficiu a judecătoriei de ocol la 18 martie st.n.1919, din prilejul preluării conducerii acestei judecătorii de la actualul șef Nicolae Demjanovich.

Prezenți subsemnații:

Prezentându-mă la actualul șef al judecătoriei Nicolae Demjanovich, i-am adus la cunoștință că în baza decretului din 8 febr. 1919, de sub Nr. 121/1919.just. al Consiliului Dirigent român, resortul Justiției, sunt încredințat cu conducerea judecătoriei, iar dânsul va funcționa de acum înainte ca judecător la această judecătorie.

În urmare am somat pe actualul șef numit, să-mi predea oficiul.

La această somare șeful menționat a declarat că protestează în contra predării oficiului, considerându-se pe sine drept șef al acestei judecătoriai instituit pe cale legală.

Față cu această declarație, subsemnatul șef numit acum, am adus la cunoștință că am ordin de la Consiliu Dirigient român să preiau oficiul și întrucât aceasta nu s-ar putea efectui pe cale pașnică, am autorizare să uzuz de mijloace constringente. Am reîncercat deci din nou pe șeful vechi să predea oficiul cu adausul că în caz de rezistență sunt nevoit a uza de mijloacele asupra cărora am autorizare.

La această somare fostul șef declară că cedează forței și astfel e gata la predarea oficiului.

După aceasta s-a efectuit preluarea conducerii judecătoriai, impunându-i fostului șef, ca la termenul fixat de mine, noul șef, să se prezinte în localul oficial al acestei judecătoriai în scopul predării bunurilor, valorilor, efectelor, arhivelor, magazinei de utenzilii, a realităților și peste tot a întregii averi aparținătoare judecătoriai, despre ce se va dresa inventar specificat, cunoscând, în caz contrar urmările.

Drept care se încheie prezentul proces-verbal. D.c.m.s.

s.s. dr. Ianculovici șefjudecător, s.s. Demjanovich Miklós.

Dosar 4.

65.

Judecătoria de ocol din Pui

Către

Resortul de JUSTIȚIE, în Sibiu,

Pe baza proceselor-verbale, inventarelor și a celorlalte documente, am onoare a raporta, că cu ziua de azi, adevă în 18 martie am preluat judecătoria de ocol din Pui, procedând conform ordonațiunei prescrite de Domnul șef al resortului, și că la judecătoria, dintre foștii oficianți maghiari nici unul nu a fost învoit a rămânea în serviciu ca oficianț român, afară de mine și servitorul aplicat din partea mea cu numele Axenti Muntean, - nu este.

Deși unii din oficianții maghiari mi-au promis că până la pacea definitivă îmi stau de ajutor în mersul judecătoriai, totuși în scopul asigurării mersului judecătoresc, ca urmarea ținutei lor cu privire la circulația de pace a judecătoriai este lipsă încă de 2 judecători, 1 notar, 3 canceliști și 2 diurniști, pentru ca lucrurile judecătorești să fie rezolvate fără nici o amânare și greutate.

Executul actual fiind transferat în Ungaria, în cauzele execuționale deja în curs, este lipsă și de un executor, a cărui denumire o rog.

Având notarul public sediul în Hațeg, de a cui competență se ține cercul Pui, nu am ce să raportez.

În cauzele criminale este lipsă de un trimis al procuraturei.

Ce privește restanța aflată la sosirea mea la judecătoria este următoarea:

În procese civile 86 cauze; în procese execuționale 05 cauze; cauze de lăsământ 196; cauze criminale 39; cauze de la cartea funduară – 50; alt caz: 1.

Această restanță mare, cât și acțiunile și petițiunile multe intrate zilnic la judecătorie, mă îndeamnă a Vă ruga să binevoiți a dispune urgent de ajutorul cerut mai sus.

Alătur totodată și procesul-verbal luat în cauza depunerii jurământului de fidelitate a advocaților.

Ce privește translatorii, nu am ce să raportez, nefiind translatori la judecătorie.

Remarc că în trecut au fost sistemizate 3 posturi de judecător, 2 de notar, 4 de canceliști, 1 de conducător la cărțile funduare, 2 de durniști, 2 de servitori și 1 de portar. (Aici urmează obiectele preluate după inventar de la poz. 1-17).

Cu aceasta închei raportul meu .

s.s. Dr. Ianculovici șef-judecător.

Dosar 4.

66.

Proces-verbal,

Luat la judecătoria de ocol din Pui la 19 martie 1919,

Prezenți subsemnații:

Șeful judecătoriei după preluarea judecătoriei somează pe oficianții de la judecătorie, și anume pe Ottó Cseh conducătorul cadastrului, Petru Dencsisor conducător de birou, Rudolf Luther și Andrei Szűcs grefieri, Irina Szász și Olga Ambrus diurniste, Ákos Mártonossy păzitor de temniță, Ludovic Somkerekki și Josif Farkas servitori, să depună jurământul prescris de ordonațiunea Resortului de Justiție, la care susnumiții răspund fiecare separat cu: nu, adeca au denegat depunerea jurământului.

După aceasta au fost provocați să facă declarația solemnă recerută de la magistrații, care rămân și pe mai departe în serviciu, explicându-li-se toate consecințele provenite din ținuta lor pasivă față de acest act.

La această provocare susnumiții răspund că ei nu fac declarația solemnă recerută, pe motiv, că ei sunt denumiți de guvernul maghiar și de la care dânșii n-au primit nici o instrucțiune, ca în Ungaria soarta lor este asigurată și nu sunt aplicați a lucra pe mai departe statului român.

Șefjudecătorul le face cunoscut că ca urmare ținutei lor sunt dimiși din serviciu, dar după ce dânșii sunt salarizați până la 1 aprilie anul curent sunt datori a rămânea în serviciu până la timpul indicat.

Drept acea se încheie procesul-verbal prezent.

s.s. Dr. Ianculovici, șefjudecător, s.s. Cseh Ottó, s.s. Dencsisor, s.s. Luther Rudolph, s.s. Szűcs András, Szász Irén, s.s. Ambrus Olga, s.s. Somkerekki Lajos, s.s. Farkas József, s.s. Mártonossy Ákos.

Dosar 4.

JUDECĂTORIA DE OCOL ILIA

67.

Proces - verbal,

Încheiat în localul judecătorei de ocol din Ilia, în ziua de 19 martie 1919, cu ocaziunea preluării oficiului.

Se prezintă în sensul ordonanței Consiliului Dirigent nr.121/1919, just. Dr. Augustin Deac, numit șef judecător la judecătoria din Ilia, în localul judecătorei numită, și-l somează pe actualul șef al judecătorei, ca să predea oficiul.

Șeful actual, Dr. Bodola Zoltán, declară că nu predă oficiul, numai în urma forței, pentru că după părerea sa Ilia e afară de linia demarcațională și în sensul contractului de armistițiu, până la încheierea păcii are să rămână judecătoria în mâna maghiarilor.

Șeful nou, Dr. Augustin Deac, considerând că în oficiul judecătorei, la orele 9 și □ nu era decât oficiantul (directorul cancelariei) Nicolae Oprean, și un servitor, care s-a purtat în mod necuviincios, a aflat de lipsă ca să recerce primpretorele din loc. Pentru punerea la dispoziție a unei puteri brațiale.

Primpretorul dă ordin ca 4 jandarmi sub conducerea plutonierului Stoica să stea la dispoziția șefului judecător nou care se prezintă în localul judecătorei.

În fine, la orele 9 și □ î.a. se prezintă șeful actual, care apoi la somarea de mai sus, a făcut declarația, că în urma forței pusă în vedere, predă oficiul.

Preluarea s-a efectuat pe baza inventarelor susținute de actualul șef, o controlă detaliată cu privire la aceea că toate obiectele sunt de față, ori ba, în lipsă de personal, momentan n-a fost posibilă, drept asta șeful actual primește răspunderea materială, cumcă obiectele ... în ziua de azi sunt de față.

S-a mai preluat cassa judecătorei, în care s-a constatat în numerar: 217 cor.02 fil., precum depuneri prezidiale în preț de 766 C. 58 fil. sub 9 poziții, în care sumă se cuprinde poziția 50/914.50 cor. falsă,

Terminând preluarea oficiului, se subscrie procesul-verbal, după ce conținutul de mai sus se aprobă.

Ilia, la 19 martie 1919, s.s. Dr. Augustin Deac, șef judecător, s.s. Dr. Boloda Zoltán șeful judecătorei de ocol.

Dosar 4.

68.

Proces-Verbal,

Încheiat în localul judecătorei de ocol din Ilia, în ziua de 19 martie 1919, conform ordonanței Consiliului Dirigent, Resortul Justiției nr.121-1919, just.

După terminare preluării oficiului din partea noului șef-judecător Dr. Augustin Deac, convocați fiind toți judecătorii și funcționarii subalterni ai judecătorei, se prezintă:

Judecătorii: Dr. Bodola Zoltán, Buzás Pál, Dr. Szabó Géza, Dr Bocskor Árpád. Funcționarii subalterni: Nicolae Oprean oficial, directorul cancelariei, Huyer Péter, Fekete Elek, canceliști, Serester Róbert, Nagy Gyula, Kiss Josefin diurniști, Sztójka Lajos, Ringler Jenő, Kónya Béla, cond.c.f., Bányász Ferencz, Keresztes József servitori,

Rábay Miklós păzitor de pușcărie, Mózes Miklós cancelist, Markovits Armin, Roska János executori.

Comunicându-le susnumiților judecători și funcționari subalterni ai judecătoriei în ședință preluarea oficiului și explicându-le conținutul ordonațiunilor Consiliului Dirigent, privitor la justiție, conf. Ordonățiunei nr. 121-1919.just, i-am provocat să depună imediat jurământul nou.

Toți prezenții, afară de Nicolae Oprean, au denegat depunerea jurământului.

Provocați fiind după aceasta funcționarii: Ringler Jenő, Huyer Péter, Serester Róbert, precum și executorii Markovits Armin și Roska János, ca atari, cari după informațiunile primite sunt oameni de muncă și vrednici de a-i reține la judecătorie, ca să depună respective să facă declarațiunea solemnă, - numiții au denegat și facerea declarației aceste.

Observând că la judecătoria din Ilia nici translatori, nici notari, sau experți oficiali și denumiți n-au fungat, - procesul-verbal s-a subscris și încheiat, în ziua cu datul mai sus.

s.s. Dr. Augustin Deac, s.s. Mózes Miklós, s.s. Dr. Bodola Zoltán, conducătorul judecătoriei de ocol, s.s. Buzás Pál, s.s. Dr. Szabó Géza, s.s. Dr. Bocskor Árpád, s.s. Ringler Jenő, s.s. Kónya Béla, s.s. Huyer Péter, s.s. Fekete Elek, s.s. Serester Róbert, s.s. Sztójka Lajos, s.s. Nagy Gyula, s.s. Kiss Josefin, s.s. Roska János, s.s. Markovits Armin, s.s. Bányász Ferencz, s.s. Keresztes József, s.s. Rábay Miklós.

Dosar 4.

69.

Proces-Verbal,

Luat la judecătoria reg. Română de ocol din Ilia, în ziua de 19 martie 1919, în senzul ordonanței Consiliului Dirigent nr.121-1919, just. despre depunerea jurământului funcționarului șef de cancelarie Nicolae Oprean.

La somarea șefului nou al judecătoriei spre a depune jurământul nou, funcționarul Nicolae Oprean declară că jurământul prescris îl depune, în urma cărei declarații numitul funcționar numaidecât a depus jurământul prescris în § 4 al ordonanței nr.121, ceea ce confirmă prin subscrierea procesului-verbal de față.

Încheiat și subscris.

Ilia, la 19 martie 1919, s.s. Dr. Augustin Deac șef judecător, s.s. Nicolae Oprean.

Dosar 4.

70.

Dela șeful judecătoriei de ocol din Ilia
6-1919

Domnule Ministru,

În urma ordinului Dvoastre cu datul din 8 februarie 1919 ad. Nr.121/1919, just. m-am prezentat în sediul judecătoriei de ocol din Ilia, în ziua de 18 martie 1919, pentru a efectui preluarea oficiului.

După câștigarea informațiilor necesare, m-am prezentat apoi în ziua de 19 martie, la orele 9 dimineața în localul judecătoriei, unde afară de funcționarul român Nicolae Oprean nu se află nime; mai târziu intrase un servitor, pe care l-am provocat la orele 9 și □, ca să chie me pe domnii judecători și funcționarii subalterni, eventual din cartirele private, - la oficiu. Servitorul din vorbă mi-a răspuns în mod necuviincios, ca să aștept până vine judecătorul-șef al lor, că el nu merge.

Îndrumându-l la ordine în mod energic și punându-i în vedere măsuri mai aspre, s-a depărtat și servitorul acesta. Absența tuturor judecătorilor și a celorlalți funcționari, mi-a făcut impresia, că respectivii aflând despre scopul venirei mele în mod ostentativ rămân acasă, ca în modul acesta să facă preluarea oficiului imposibilă, ba și pentru încurajarea eventualelor neplăceri, am reclamat intervenția dlui primpretor, Dr. Ștefan Hărăguș și punerea la dispoziție alor 4 jandarmi. Dl primpretor fiind de față, a și dispus, ca 4 jandarmi din apropiere să se prezinte în localul judecătoriei, postând pe coridor. După un sfert de oră s-a prezentat apoi judecătorul Dr. Bodola Zoltán, șef al judecătoriei, care îmi făcea impresia că e puțin beat. Aducându-i apoi judecătorului numit scopul venirei mele și provocându-l, să-mi predeie oficiul, mi-a predat oficiul, mersul predării este descris în procesul-verbal sub 1.

Predarea și preluarea oficiului a decurs în regulă, fără nici o jignire din partea unuia, sau altuia, până plânsetul copilăresc continuu al judelei Dr. Bodola, care însă a fost urmarea alcoolului, decât unei emoționări sau jignire.

Terminând cu preluarea oficiului am convocat toți judecătorii și funcționarii subalterni, executori și servitori, pentru a le lua jurământul nou oficios, - comunicându-le totodată preluarea oficiului. În ședință espunându-le însemnătatea zilei, scopul și dorința Consiliului Dirigent, i-am provocat pe toți cei prezenți să depună jurământul – explicându-le și urmările denegării jurământului.

Depunerea jurământului au denegat-o toți judecătorii și funcționarii subalterni, precum și servitorii, afară de singurul oficiant român Nicolae Oprean.

Despre denegarea și depunerea jurământului s-au încheiat procesele-verbale alăturate sub 2 și 3. În ziua de 20 martie a.c. au fost convocați advocații și notarul public, asemenea cu scopul de a depune jurământul.

Prezentându-se advocații – la provocarea de a depune jurământul – afară de advocații români, Dr. Ștefan Rozvan și Dr. Simion Dragomir, ceialalți au denegat jurământul. Notarul public îi concediat până în 25 martie 1919 și absent.

Despre actul acesta de asemenea s-au încheiat procese-verbale, care sunt alăturate sub 4,5.

Am dispus ca atât judecătorii, cât și funcționarii subalterni, precum servitorii să rămână în oficiu și agendele curente – care nu sunt dispozițiuni meritorice – să le îndeplinească, totodată am dispus ca să nu li se dea permis de călătorie până la

dispoziția mai înaltă a Dvoastre. Observ că notari, traducători la judecătoria aceasta n-au fost în funcțiune și nici experți.

Deoarece judecătorii și funcționarii, afară de unu, au denegat depunerea jurământului – despre menținerea acelora în oficiu nu poate fi vorbă.

În special însă despre judecători: 1. Dr. Bodola Zoltán știe românește și nu i se poate imputa fapte de excepționat, dar e om care s-a dat băuturii și e absolut de folos. 2. Buzás Pál nu știe românește, un om absolute imposibil și neapt. 3. Dr. Szabó Géza nu știe românește, altcum fără greș. 4. Dr. Bocskor Árpád știe românește, nemțește, săsește, om tiner, serios și diligent, putere de muncă, care sub toată durata războiului a fost militar, jurământul numai din solidaritate cu ceilalți nu l-a depus, așa fi de părere ca să i se dea prilej să rămână în serviciul Statului român.

Funcționarii subalterni:

Nicolae Oprean român cinstit, lucrător foarte bun, o viață neexcepționabilă, om de 55 de ani, cu matură și absolvent de teologie.

Dintre ceilalți funcționari subalterni Ringler Jenő conducătorul cărților fundare știe românește, e evreu, însă om serios, lucrător bun și cunoscut ca om cinstit și de încredere cu purtare neexcepționabilă, întrucât s-ar afla o modalitate să se mențină în serviciu, ar fi în interesul serviciului. Asemenea știe românește diurnistul Serester Róbert, a cărui soție e română, ca putere de muncă e de a doua clasă.

Ceilalți nu știu românește și și purtarea și ținuta lor, deși cazuri concrete nu se pot înșira, a fost și este așa, încât nu se pot suferi în oficiile românești.

Executorii știu ambii românește, Markovits Armin e evreu, dar bun de muncă și cinstit. Roska János un bețiv, nu e de folos.

Servitorii sunt sub orice critică din punctul de vedere român, sunt fără amânare de delăturat.

Judecătoria asta are 76 comune, circulația normală la civile în timpul de pace 3400-3600 cauze, criminale 1200-1600, lăsământare 6-800, care însă în timpul din urmă s-a ridicat și se ridică la triplu, la cărțile fundare 12-13000 numeri curenți de cauze, drept asta la judecătoria asta sunt necesari cel puțin 4 judecători, 2 notari și personalul de până acum, la tot cazul.

Numărul cauzelor rezolvate este: civile: 62, criminale: 68, lăsământare: 350, cărțile fund.0,

Cu putere de muncă necesară cel puțin încă un judecător se pot rezolva în timp scurt.

În fine, am onoare a raporta că pe toate comunele ocolului am publicat în modul obișnuit preluarea judecătoriei și am făcut dispoziția pentru a introduce într-o toată limba oficioasă.

În legătură cu cauzele lăsământare, care se sporesc zilnic și a căror pertractare și efeptuire, în lipsă de notar public nu e cu putință, vin cu stimă oficioasă cu următoarea propunere:

Notarul public din Ilia e concediat până în 25 martie a.c., sunt însă informat că dânsul este transferat la Sătmar, și că nu se mai reîntoarce, care dacă se va reîntoarce,

fiind un neo-maghiar, jurământul nu-l va depune, prin urmare la menținerea lui în oficiu nu poate fi vorbă. Acum afacerile lăsământare se împiedică și rămân în sarcina judecătoriei, care cu personalul de azi nu-i în stare să le pertracteze.

Posturile de notari publici au fost în sinecură pentru argații guvernului maghiar, dar cu toate acestea a fost de lipsă și mai sunt după modesta mea părere, pe timpul de tranziție și câtă vreme nu dispunem de personal și azi de lipsă, pentru că ei au să ia o sarcină mare de pe judecătorii în cauzele lăsământare, dar cu privire la denumirea noilor notari publici, aș fi de părere ca legea privitoare la notari publici să se modifice într-acolo, ca și la noi, ca în Franța și Germania – să fie încredințați în sediul judecătoriilor, unii dintre advocați cu facultatea de a funga și ca notari publici, fără ca prin asta să fie respectivii nevoiți a abzice de praxa advocațială, prin care procedură ar fi susținut avocatul pentru public și judecătorie, iar senzul de a avea notar public se ajunge și advocații, care ar fi fost meniți de notari publici, pot fi aplicați la alta posturi în oficii.

Rog autorizare, ca să angajez cel puțin doi servitori și doi diurniști pe lângă prealabilă întărire ulterioară, totdată mă rog de a încredința pretorele Oliviu Sârbu din loc cu funcțiunea de procuror (ügyészségi megbízott), că cauzele criminale să se poată fără piedecă continua – deoarece procuror de prezent nu este la judecătorie.

Ilia, la 20 martie 1919,

s.s.Dr. Augustin Deac, șef-judecător.

Dosar 4.

JUDECĂTORIA DE OCOL AIUD

71.

Proces-verbal

Întocmit la Aiud, în data de 20 martie 1919, în clădirea judecătoriei de ocol, la data de 20 martie 1919.

Sunt prezenți subsemnații:

Se prezintă judecătorul dr. Fărchescu Iosif, în calitate de judecător numit de către Consiliul Dirigent Român în fruntea judecătoriei de ocol din Aiud, însoțit de prefectul dr. Pop Ioan și sublocotenentul Băncilă Nicolae și solicită conducătorului judecătoriei de ocol, judecătorului de ocol dr. Ács Jenő, predarea instituției, respectiv, a conducerii.

Dr. Ács Jenő refuză să predea conducerea și protestează împotriva preluării instituției, declarând că nu este dispus să efectueze predarea, de bună voie, deoarece nu recunoaște autoritatea Consiliului Dirigent Român și comunică, de asemenea, că se va supune numai în cazul utilizării forței. La dispoziția prefectului dr. Pop Ioan, sublocotenentul Băncilă Nicolae atinge pe judecătorul de ocol, dr. Ács Jenő, în semn de utilizare a forței.

În urma folosirii forței, judecătorul de ocol, dr. Ács Jenő, se declară dispus să predea conducerea judecătoriei de ocol și arată că refuză să presteze jurământul de fidelitate, fiind conștient de consecințele care rezultă în urma refuzului de a presta jurământul.

Preluarea judecătoriei de ocol va fi consemnată într-un proces-verbal separat, însoțit de inventar.

s.s. dr. Pop Ioan; s.s. dr. Fărchescu Iosif; sublocotenent s.s. Băncilă Nicolae; s.s. dr. Ács Jenő.

Dosar 2.

72.

Proces-verbal

Încheiat la Aiud, în data de 20 martie 1919, în clădirea judecătoriei de ocol din Aiud, privind preluarea judecătoriei de ocol din Aiud.

Au fost prezenți subsemnații:

Nou numitul conducător al judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol dr. Fărchescu Iosif, după ce a preluat conducerea judecătoriei de ocol de la judecătorul de ocol Dr. Ács Jenő – fapt consemnat într-un proces-verbal separat – le-a solicitat judecătorilor de ocol Bauer Zsigmond și dr. Nagy Kázmér depunerea jurământului. Aceștia au refuzat să depună jurământul de credință regelui Ferdinand I, deoarece nu au fost eliberați de jurământul depus față de republica maghiară și sunt în continuare cetățeni maghiari.

Conducătorul judecătoriei de ocol, dr. Fărchescu Iosif, le comunică judecătorilor prezenți consecințele care rezultă ca urmare a refuzului de a presta jurământul de fidelitate, arătând că în acest fel sunt considerați ca demisionari, respectiv, eliberați din funcție și că statul român nu recunoaște nici un angajament sau contract semnat de către aceștia referitor la drepturile bănești sau pensie. Judecătorii prezenți iau la cunoștință aceste declarații și comunică faptul că nu mai doresc să-și păstreze funcțiile în cadrul unui regim străin.

În continuare, noul conducător al judecătoriei de ocol, le-a solicitat personalului administrativ și auxiliar să depună jurământul de fidelitate prescris sau să facă o declarație solemnă, în sensul că își vor continua activitatea în funcțiile pe care le dețin, în mod fidel și onest, sub autoritatea Consiliului Dirigent Român.

Personalul prezent, nominal: dr. Elsnitz Adalbert – notar, Kaba János și Jakobi Róbert – conducători funciari, Glatter Miksa și Gáll László – funcționari superiori, Muzsnai István – cancelarist, Márton Margit, Bartha Zsigmond, Fekete Gyula – diurniști, Császár Bálint, Pál Pál – servitori, declară unanim că nu vor depune jurământul de fidelitate față de regele Ferdinand I și nici nu vor face angajamentul solemn și că nu mai doresc să își continue activitatea sub noul regim.

Conducătorul judecătoriei de ocol, dr. Fărchescu Iosif, le atrage atenția – că și în cazul judecătorilor de ocol – privind consecințele care rezultă în urma refuzului de a presta jurământul și de a continua activitatea în funcțiile deținute, dar cei prezenți își mențin punctele de vedere. Între timp și-a făcut apariția slujitorul Márián László

care, la solicitarea amintită anterior a conducătorului judecătoriei de ocol, își însușește total, punctele de vedere exprimate de către colegii săi.

Se constată că nu s-au prezentat judecătorii de ocol Lászlóffy József și Bata Imre, dintre care primul este bolnav iar al doilea nu și-a ocupat încă funcția și se află, după câte se afirmă, în localitatea Szolnok. De asemenea, nu s-au prezentat funcționarii superiori Máthé József și Mester József, respectiv, diurnistul Dombrowszky Albert, aceștia fiind bolnavi.

După citirea procesului-verbal, s-a semnat.

s.s. dr. Fărchescu Iosif; s.s. Bauer Zsigmond; s.s. dr. Nagy Kázmér; s.s. dr. Elsnitz Adalbert; s.s. Kaba János; s.s. Glatter Miksa; s.s. Gáll László; s.s. Muzsnay István; s.s. Márton Margit; s.s. Bartha Zsigmond; s.s. Fekete Gyula; s.s. Csűsz Bálint ;s.s. Pál Pál; s.s. Márián László.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

73.

Domnule Ministru,

Conform ordinului D-voastre nr. 121/1919 just., am onoare a Vă raporta respectuos despre preluarea judecătoriei de ocol din Aiud, în următoarele:

Fiind informat că predarea oficiului va întâmpina greutăți și va fi denegat, am cerut intervenția d-lui prefect comitatens și, însoțit de un ofițer, ne-am prezentat, la 20 martie 1919 st.n., către orele 9, la judecătorie, unde șeful numit din partea regimului maghiar, numai după întrebuițarea forței, s-a învoit a preda oficiul, precum adeverește aceasta procesul-verbal alăturat aici sub A.

Imediat după actul acesta, au fost convocați toți judecătorii, notarul și funcționarii judecătoriei în ședință și, după ce le-am fost comunicat preluarea conducerii, le-am explicat în limba maghiară decretul nr. 1 al Consiliului Dirigent și ordonanța referitoare la judecători, avocați și notari publici, desfășurând atât intențiile Consiliului Dirigent, cât și interesele publicului și ale funcționarilor justiției; apoi i-am provocat pe prezenți să depună jurământul prescris.

Atât judecătorii, cât și toți funcționarii prezenți au denegat depunerea jurământului, nici măcar o declarațiune solemnă nu s-au învoit a face, ba, din contră, au declarat că ei deneagă serviciul pe mai departe sub conducerea unui alt judecător șef. Declarațiile acestea s-au fixat în protocolul aici alăturat sub B ./.

Între atari stări, am preluat de la fostul judecător șef, conform protocolului alăturat aici sub C ./., valorile în primul rând, mai bine zis depozitele județiale, neaflând bani oficioși de loc, ci, din contră, datorii. Notez că acuza A ./ .s-a făcut în trei, iar B ./ .și C ./ . în câte două exemplare, din care câte un exemplar a rămas la fostul judecător șef.

La îndrumarea d-lui președinte al tribunalului din Alba-Iulia, am încuiat localitățile judecătoriei de ocol și s-au pus sub pază militară. Preluarea judecătoriei în detail / referatele judecătorilor/ o să o efectuez în zilele următoare.

Judecătoria de ocol din Aiud se află imediat lângă penitenciarul din loc., într-un edificiu nou și modern /zidit în anul 1913/; e însă foarte neglijată; în edificiu nu e indusă lumina electrică și Judecătoria nu dispune nici măcar de o singură lampă. Parterul e

ocupat de miliție, aflându-se de prezent oficiul al Diviziei I a vânătorilor și procuratura a județului marțial aici. Oficiile judecătorei de ocol sunt în etaj /dislocuite în 8 odăi mari, iar două odăi mici și o culină servesc de locuință servitorului.

La judecătorie au fost aplicați, cu tot cu șeful, 5 judecători, 1 notar, 2 conducători de carte funduară, 9 oficianți și 3 servitori, cu toții deci 20 de persoane.

După cum am putut constata, la judecătorie, deja de 3 ani, s-a lucrat foarte puțin iar în ultimele luni mai nimic, restanțele mari /sigur peste 2.000/ și dezordinea arată că domnii, sistematic, s-au preparat la predarea judecătorei, căutând să se afle aceasta într-o stare cât se poate de deplorabilă. Dezordinea aceasta a fost motivată cu războiul, asediul și, mai ales, cu împrejurarea că, ocupând miliția română tractul de jos al edificiului, oficiile și actele s-au transpus toate la etaj, chiar și în ambitul pivniței și în pod se află acte vechi, fără să se poată aceste localități înclua.

Deoarece tot personalul m-a părăsit și până în prezent nu dispun nici măcar de un servitor, funcționarea judecătorei e imposibilă. Agravează starea aceasta că nu cunosc în Aiud nici oameni, nici împrejurările, iar luând în considerare că acum toate oficiile române din loc suferă de lipsa personalului, angajarea oamenilor e cea mai grea problemă.

Rog, deci, Domnule Ministru, să binevoiți a lua măsuri pentru schimbarea situației descrise și, îndeosebi, a dispune ca la judecătoria din Aiud să fie numiți, în cazul cel extrem, noi doi judecători și 4-5 oficianți, căci altcum, pe lângă toată voia și însuflețirea mea, nu pot lua responsabilitate pentru funcționarea judecătorei și sunt constrâns a Vă mulțumi pentru încredințarea cu conducerea unei judecătorei unde nu e nimenea.

Totodată, rog respectuos, să binevoiți a-mi acorda un concediu ca să mă pot prevedea cu celea mai necesare și să pot face încercări serioase pentru angajarea unor oameni pe seama judecătorei din mai departare.

Cu profundă stimă, s.s. dr. I.E. Fărchescu.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL BRAD

74.

21 martie 1919

Nr.Pres.1919.VII.A.61,

Proces-Verbal,

Luat la 8/21 martie 1919, în Brad. Obiectul: Depunerea jurământului.

Prezenți:

Victor Ancean judecător-șef, Dr. Ioan Papp avocat.

Victor Ancean invită pe Dl Dr. Ioan Papp, să depună jurământul a cărui text se află în §.1. din ordonanța Consiliului Dirigent român din Sibiu.

Dr. Ioan Papp se declară la moment a depune jurământul și depune jurământul cu următorul text:

„Jur pe Atotputernicul Dumnezeu, a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta legile țării cu sfințenie, precum și decretelor și ordonanțele

Consiliului Dirigent din Sibiu, de a împlini chemarea mea de avocat cu onoare, punctualitate și conștiință. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Cetit și subscris.

s.s.Victor Ancean jude-șef, s.s.Dr.Ioan Papp.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL PETROȘANI

75.

România, Județul Hunedoara,
de la Judecătoria de ocol din Petroșani

Proces-verbal,

Luat din incidentul preluării imperiului judecătoriei de ocol din Petroșani, la 8/21 martie 1919.

Prezenți:

Dr. Nicolae Olariu șeful judecătoriei de ocol, Constantin I. Covaciu notar, Amos Gligor primpretor, ca interpret, Petru Iacob primar, maiorul Ștefan Millea, locot. Stănescu, Dr. Romulus Mioc, Valer Pop.

Șeful judecătoriei de ocol aduce la cunoștința judecătorilor și notarilor că pe baza decretului No. 121/1919. just. de la Consiliul Dirigent din Sibiu, resortul Justiției, a fost numit de șef al judecătoriei de ocol din Petroșani, mai departe, că în ziua de azi face în mod officios preluarea imperiului.

După aceasta, șeful judecătoriei de ocol somează judecătorii și notarii de față să depună jurământul de fidelitate, cu textul din ordonanța alăturată la decretul No. 121/1919.

Jurământul l-au depus următorii:

Depunerea jurământului au denegat-o următorii: Dl. Dr. Potovszky András judecător conducător, Dezső Sándor judecător și Dr. Kobory József concepist de judecătorie.

După aceasta procesul-verbal s-a încheiat și subscris cu acea, că s-a purces la preluarea averii judecătoriei.

D.c.m.s.

s.s. Amos Gligor primpretor, maior s.s. Millea, locot. s.s. Stănescu, s.s. Valer Pop, s.s. Romulus Mioc, s.s. Dr. Potovszky András, s.s. Dezső Sándor, s.s. Kobory József, s.s. Petru Iacob, s.s. Constantin I. Covaciu, s.s. Dr. Nicolae Olariu șeful judecătoriei de ocol.

Dosar 4.

76.

De la Judecătoria de ocol Petroșani
No. 3-1919.

Proces-verbal,

Luat în 24/11 martie 1919.

Prezenți:

Dr. Nicolae Olariu, șeful judecătoriei, Amos Gligor, primpretor ca interpret, Dr. Ábrám József, Dr. Stern Manó, Dr. Schäffer Hermann, Dr. Riebel Armin avocați.

Șeful judecătoriei aduce la cunoștință avocaților prezenți că cu decretul No. 121/1919 just. a fost numit din partea Consiliului Dirigent, resortul Justiției, de șef al judecătoriei de ocol Petroșani și pe baza ordonanței referitoare la jurământul avocaților, a somat pe avocații prezenți: Dr. Ábrám József, Dr. Stern Manó, Dr. Schäffer Hermann, Dr. Riebel Armin, să depună jurământul (promisiunea solemnă) de fidelitate.

La somația aceasta avocații au răspuns:

1. Dr. Ábrám József: nu depun jurământul;
2. Dr. Stern Manó: nu depun jurământul;
3. Dr. Schäffer Hermann: nu depun jurământul;
4. Dr. Riebel Armin: nu depun jurământul.

Cu un cuvânt avocații prezenți au denegat depunerea jurământului. După aceasta procesul-verbal s-a încheiat și subscris cu aceea că domniile lor nu mai pot funcționa în calitate de avocat.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Nicolae Olariu șeful jud. de ocol, s.s. Amos Gligor primpretor, Dr. Ábrám József, s.s. Dr. Schäffer Hermann m.p., s.s. Dr. Riebel Armin, s.s. Dr. Stern Manó.

Dosar 4.

77.

De la Judecătoria de ocol din Petroșani.
No. 6-1919.

Domnule Președinte,

Alăturat am onoarea a aclude procesele-verbale luate în 21 și 24 martie.

Primul despre preluarea imperiului la Judecătorie.

Al doilea despre provocarea avocaților ca să depună jurământul de fidelitate.

Petroșani, la 28 martie 1919. s.s. Dr. Nicolae Olariu șef judec. de ocol.

Dosar 4.

78.

De la șeful judecătoriei de ocol Petroșani
S.11-1919.

Proces-verbal,

Luat în 2 aprilie 1919 cu canceliștii Ladó Ferencz și Maksay Jenő, de la judecătoria de ocol din Petroșani, cu ocazia preluării jurământului de fidelitate.

Prezenți:

Dr. Nicolae Olariu șeful judecătoriei de ocol, Gheorghe Drăgănescu ca interpret, Ladó Ferencz, Maksay Jenő.

Șeful judecătoriei de ocol aduce la cunoștința canceliștilor Ladó Ferencz și Maksay Jenő că pe baza decretului No. 121/1919 just. de la Consiliul Dirigent din Sibiu, resortul Justiției, a fost numit ca șef al judecătoriei de ocol din Petroșani.

După aceasta, șeful judecătoriei de ocol provoacă, respective somează pe canceliștii Ladó Ferencz și Maksay Jenő să depună jurământul de fidelitate cu textul din ordonanța alăturată No. 121/1919.

După somare canceliștii Ladó Ferencz și Maksay Jenő declară că nu depun jurământul de fidelitate, cu un cuvânt au denegat depunerea jurământului.

După aceasta, procesul-verbal s-a încheiat și subscrib cu aceea că șeful judecătoriei de ocol din Petroșani a declarat sus-numiților canceliști, că cu ziua de astăzi sunt demiși din serviciul judecătoriei și până la preluarea scriptelor oficioase stau la dispoziția dânsului.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Nicolae Olariu șeful judecătoriei de ocol, s.s. Ladó Ferencz, s.s. Maksay Jenő, s.s. Gh. Drăgănescu ca interpret.

Dosar 4.

JUDECĂTORIA DE OCOL BLAJ

79.

Judecătoria de ocol Blaj

Ad.1-1919.Prez.

Proces-verbal

Luat la 10/23 martie 1919 în localul Judecătoriei de ocol Blaj de față fiind următorii:
Dr. Cornel Ordace, judecător-șef, ca încredințat al Consiliului Dirigent Român din Sibiu, Trăian Dengehel pretor, Nicolae Jidvean plutonier major de jandarmerie din Blaj și Svarcz Lajos judecător-șef actual.

Provocat fiind Svarcz Lajos, judecător-șef al judecătoriei de ocol Blaj, ca, în baza Ordonanței nr. 121/1919 just. de la șeful Resortului de Justiție al Consiliului Dirigent Român din Sibiu, să-și predea oficiul, jos numitul șef judecător, denumit pentru această judecătorie, iar domnia-sa să funcționeze mai departe ca judecător al acestei judecătoriai, după explicațiile date, prevăzute în acea Ordonanță cu întregirea și explicarea tuturor decretelor și ordonanțelor referitoare ale Consiliului Dirigent, domnia-sa declară că nu e aplicat să-și predea oficiul, nici să depună noul jurământ de judecător, pretins în ordonanța sub nr. de sus și că nu își va părăsi oficiul decât sub impunerea de forță.

În urma acestora, fiind lipsă să se aplice forța, dr. Cornel Ordace provoacă pe plutonierul major de jandarmerie, Nicolae Jidvean, să aplice forța necesară pentru evacuarea oficiului și provoacă, totodată, pe Svarcz Lajos să conlucre la preluarea inventarului, ce va începe mâine în 11/24 martie a.c.

Plutonierul major Nicolae Jidvean, cu o atingere ușoară de umăr, provoacă pe fostul judecător Svarcz Lajos să părăsească localitatea oficioasă.

Pe baza acestora, fostul judecător Svarcz Lajos declară că părăsește localitatea oficioasă și se va prezenta la preluarea inventarului judecătoreiei.

După terminare, s-a încheiat și scris.

D.c.m.s.

s.s. dr. Cornel Ordace, judecător-șef; s.s. Svarcz Lajos; s.s. Trăian Dengeh, pretor; s.s. Jidvean Nicolae, plutonier; s.s. Rónai Béla, cond. procesului.

Dosar 2.

80.

Judecătoria de ocol Blaj

Ad.1-1919.Prez.

D-sale Domnului

dr. Aurel Lazăr, șef la Resortul Justiției în Sibiu

La nr. 121/1919 just. am onoare să transpun următorul raport:

Depunând în 8/21 martie a.c. jurământul oficial de judecător șef al judecătoreiei de ocol Blaj, în ședință plenară a tribunalului din Alba-Iulia, m-am prezentat la 10/23 martie a.c., orele 10 a.m., în localul oficial al judecătoreiei de ocol Blaj, pentru preluarea oficiului, cu care ocazie, cf. procesului-verbal alăturat aici sub ./., fostul judecător șef de aici denegând depunerea jurământului oficial, a părăsit localitatea oficială.

Am conchemat apoi pe toți ceilalți funcționari și aplicații actuali ai judecătoreiei, a căror consemnare o alătur sub ./., le-am adus la cunoștință că, cu ziua de azi, am preluat, din încredințarea și denumirea Consiliului Dirigent Român din Sibiu, oficiul de judecător șef al acestei judecătoreii, le-am atras atenția și explicat și lor dispozițiile mai însemnate, aduse referitor la trecerea justiției în mâna statului român și i-am provocat apoi, ca, sub conducerea mea, să-și continue și pe mai departe funcțiunea oficioasă cu onoarea, conștiința și nepărtinirea cu care dătoresc oficiului lor, ce s-au declarat aplicați să facă.

Față de toți acești funcționari și aplicați, a trebuit să abstau deocamdată, atât de la pretinderea jurământului, cât și a declarațiunei solemne, căci altcum, după informațiile singure ce mi le-am câștigat anterior, ar fi fost hotărâți să părăsească și ei imediat oficiul, cu excepția lui Rónai Béla și a diurniștilor Maria Spineanu și Lucreția Bârsan, care ar fi fost aplicați să depună jurământul, dar pentru uniformitatea actului am aflat de bine să abstau deocamdată și față de ei, notez însă, că i-am avertizat pe toți că aceasta rămâne așa numai până la alte dispoziții ulterioare mai înalte.

Cu ziua de 11/24 martie a.c., am început inventarierea materialului judecătoreiei, care, finalizând-o, procesul-verbal referitor îl păstrez la dosarul prezidențial sub nr. 1-1919, iar un exemplar din el, luat în limba maghiară, l-am extrădat fostului judecător-șef.

Față de avocați, între care, notez, avem de prezent un singur străin – maghiar și notarul public de pe teritoriul ocolului, asemenea am abstat deocamdată de la jurământ, conform înțelesului avut cu dl prezident al tribunalului din Alba-Iulia.

Am onoare să raportez mai departe:

Ad. 1. Dintre funcționarii care actual se află la judecătorie, după consemnarea de sub ././, afară de diurnistele ce sunt românce și absolvente de școala civilă, numai consemnatul sub 3 posedă limba română în grai și scris, având câteva clase gimnaziale făcute la Blaj, cei de sub 1-2 și 4 nu știu aproape nimic românește, iar servitorii de cancelarie de sub 7-8 și temnițerul de sub 9, posed limba română numai în graiul viu și mai slăbuț, dar totuși atâta ca să te poți înțelege cu ei.

Ad. 2. După cum se vede din raportul de sus și consemnarea de sub ././, e vacant la judecătorie postul de judecător al doilea, de prin oct. 1918, prin transferare, fără a se mai putea umple de atunci, asemenea, postul de notar al judecătoreiei de prin 1916 și postul de procuror substituit din toamna anului 1918.

Circulația de pace a judecătoreiei, după consemnarea anului 1913, face în cauze sumare, civile Sp. 1013, execuționale V.734, ereditare B.306, penale B.671, cercări penale B.m.17, penale mixte B.v.34, civile felurite P.v.254, total: 3.029, iar la oficiul funduar 4.500-4.800 cauze, în urma cărora, considerând că cercul de competență a cauzelor civile e ridicat de prezent până la 5.000 cor., că cauzele cambiale până la această sumă încă cad aici, numărul lor a fost în 1915 de la 700-750, că învârtirea cambială și în afară de centrul judecătoreiei s-a îndatinat a fi mulțioasă, iar în centru avem două bănci mari și mai multe însoțiri, care fac foarte multă învârtire cambială, că afacerile ereditare în urma războiului se vor înmulți considerabil, iar funduarele și penalele încă vor crește, se simte lipsa neîncunjurată la judecătorie, pe lângă postul de judecător-șef, de încă 2 judecători, un notar și un încredințat de procuror.

Ad. 3. Postul de executor e în vacanță, de ani întregi, execuțiile se efeptuiau de esmis justițial, ce, însă, considerând că merge în detrimentul oficiului, e neapărat de lipsă, să se denumească de urgență un executor stabil.

Ad. 4. În restanță sunt: 51 cauze procesuale civile, 191 procesuale penale, 271 ereditare iar la oficiul funduar 90 cauze nerezolvate de o lună și 233 cauze neintroduse în foi, astfel considerând că sunt singur judecător, fără notar, că nu e nici executor stabil, iar cauzele de înmulțesc din zi în zi, numai așa se va putea asigura rezolvarea restanțelor și mersul normal și regulat al judecătoreiei, dacă presupunând că nu vor obveni alte dificultăți neprevăzute, se vor denumi cu posibilă urgență și vor intra în funcțiune încă 2 judecători, un notar, un procuror încredințat și un executor.

Rog deci, să binevoiți a dispune de urgență asupra celor de mai sus și asupra aceleia că funcționarii de sub ././ să-și primească atât competențele restante după consemnare, cât și toate competențele actuale, până la ulterioare dispoziții.

Blaj, la 16/29 martie 1919. s.s. dr. Cornel Ordace, judecător-șef.

Dosar 2.

81.

1919.Prez.I.21.

Proces-verbal

Luat la 10 mai 1919 la judecătoria de ocol Blaj cu ocazia depunerii jurământului oficios nou din partea oficialilor, diurnistelor și servitorilor jos subscriși ai acestei judecătoriai.

Se înfățișează înaintea judecătorului șef subscrișii oficiali, diurniste și servitori și depun în fața lui noul jurământ oficios, după textul următor:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

După citire s-a încheiat și scris.

D.c.m.s.

s.s. dr. Cornel Ordace – judecător-șef de ocol; s.s. Gidófalvy Pál, conducător de carte finciară; s.s. Rónai Béla, oficial auxiliar de judecătoria, s.s. Mărioara Spineanu, diurnistă, s.s. Lucreția Bârsan, diurnistă, s.s. Timár József, prim-oficial; s.s. Fábíán Árpád; s.s. Márton József; s.s. Minegesz Márton; s.s. Gergely János.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL GEOAGIU

82.

1919. Pres. I.A.6.

Proces-verbal,

Luat la judecătoria de ocol din Geoagiu, la 11/24 martie 1919, în prezența subscrișilor: Se prezintă Dr. Ioan Mărgita, ca judecător-șef denumit cu nr. 121-1919, just. pentru judecătoria sus-numită și în prezența autorităților locale (primpretor, secretar și primar), adună întreg personalul vechi al judecătoriai, le comunică ordonanța șefului resortului de justiție din 8 febr. 1919, cu numărul de sus, le aduce la cunoștință că a venit să preia în numele statului român judecătoria cu ce se ține de ea, în primire, să instituie personalul, care vrea să intre în serviciul român și îl provoacă pe judele conducător cu numele Lukács Ignác, să predea numaidecât judecătoria. Acesta declară, că fiind denumit de guvernul maghiar, numai ordonanțele acestuia le execută, prin urmare nu e aplicat să predea judecătoria. După ce însă noul judecător provizoriu Dr. Ioan Mărgita îl face atent, că e autorizat a face preluarea chiar și cu forța brațială, declară că deja prezența autorităților locale o privește de aplicarea forței brațiale și face predarea în modul următor:

Se preia cassa cu rezultatul final de 82 fileri plus, registrul despre amendele de bani cu ultima poziție din 31. X. 1918, egalat, evidența amendelor de bani, evidența depozitelor prezidiale cu poziția ultimă 1/20 de pe pagina 115. Ca depozite prezidiale se preiau: o verighetă de aur și mărci poștale 2 a 10 f. și 1 a 5 fil. Se preia cassa wertheimiană cu chei duplicate, registrul protestului de cambii, împărțirea cauzelor, conspectul despre afacerile personale ale funcționarilor, conspectul despre comisii, o cassă de fier cu 1 cheie, consemnarea testamentelor prezentate de la anul 1896-1919.

După aceasta se preia aranjamentul și mobilele pe baza inventarelor speciale atât a judecătoreiei, cât și ale temniței compuse pe anii 1915/6-1919/20, tot asemenea se preia biblioteca judecătoreiei așezată în două dulapuri în odaia nr. 4.

După preluare se explică întregului personal ordonanța nr. 121-1919, a șefului resortului de justiție, Decretul nr. 1 din 24. I. 1919, ordonanța nr. 577-1919, resortul finanțelor și sunt provocați a se declara că vor să intre în serviciul statului român ori ba? La această întrebare judecătorul Lukács Ignác, conducătorul foaiei funduare Krausz Oszkár, executorul Ruszuly Imre, servitorii Magyarossy János și Kovács György declară că la nici un caz nu intră în serviciul statului român, iar Babos Ștefan, Kosztaczky Jenő și Magyar Andor declară solemn că vor respecta legile țării, decretele, ordonanțele Consiliului Dirigent, vor împlini cu cinste și conștiinciozitate și imparțialitate funcțiile încredințate lor, păzând secretul oficial, dară jurământul oficios nu sunt aplicați a-l depune, până la sfârșitul conferinței de pace, când se vor conforma rezultatului acesteia.

În urma acestor declarații li se face împărțirea cercului de activitate a funcționarilor Babos István, Kosztaczky Jenő și Magyar Andor, comunicându-li se, că până la alte dispoziții au să rămână în serviciu, iar ceilalți se consideră demisionați, dar până la sfârșitul lunii au să rămână și dânșii în serviciu. Servitorul Albert János prezentându-se ulterior, încă declară că nu e aplicat a intra în serviciul statului român, deci el se declară ca demisionat cu îndatorirea, de a servi până la sfârșitul lunii curente.

După citire, explicare s-a încheiat și subscriș.

D.c.m.s.

s.s. indescifrabil secretar, s.s. Dr. Ioan Mărgita judecător, s.s. Lukács Ignác conducătorul judecătoreiei de ocol, s.s. Krausz Oszkár cond. c.f., s.s. Kosztaczky Jenő oficial, s.s. Magyar Andor copist, s.s. Babos István copist, s.s. Ruszuly Imre executor, s.s. Magyarossy János servitor, s.s. Albert János, s.s. Kovács György servitori.

Dosar 4.

1919. Pres. I. A. 8.

83.

Domnule Ministru,

În urma ordinului din 8 febr. 1919 primit în legătură cu denumirea mea de judecător-șef la judecătoria de ocol Geoagiu de Jos, am onoarea a face următorul raport:

În 11/24 martie 1919 am preluat judecătoria de ocol din Geoagiu de Jos, conform procesului-verbal aclus aici sub nr. 1919.Pres.I.A.6.

Personalul absent l-am somat să se prezinte imediat și să depună jurământul oficios, căci altfel își pierde oficiul și dreptul la pensie față de Statul român.

La timpul său am să fac raport și despre răspunsul acelora. Singurul avocat care se află încă în loc, Dr. Maximilian Rafael, a fost asemenea somat, să se prezinte pentru a depune jurământul în 13/26 martie, ceea ce a și făcut-o, dar conform procesului-verbal aclus aici sub nr. 1919.Pres.IX.B.26 și el a denegat jurământul.

Dintre cei trei funcționari reținuți, vorbesc românește slab Eugen Kosztaczky și Ștefan Babos, iar Andor Magyar vorbește binișor. Am speranța să-i pot folosi pe toți trei.

Până în prezent judecătoria de aici a avut cu totul trei judecători, Ignác Lukács, dr. Nicolae Pop, denumit președinte la tribunalul din Bistrița și dr. Gavril Rednic transferat la tribunalul din Oradea-Mare, ale căror posturi n-au fost întregite, un notar (al doilea post de notar a fost sistat interimar în decursul războiului), un conducător la oficiul funduar, patru protocoliști și doi diurniști.

Cred că tot atâta personal va trebui și în viitor. De altfel îmi voi da toată silința, să pot isprăvi și cu personal redus.

Translatori n-avem.

Restanțele sunt considerabile, și anume:

I.La judecătoria: a) civile 8, în curs sosite, în care încă n-a fost defiptă pertractarea 30, cercări pentru ascultări de martori 5; b) ereditare: la notarul public: 29, la sedria orfănală: 17, la secretarii comunali: 52, și la judecătoria: 4; c) criminale: 57, dintre care 19 sunt suspinse din motivul intrării sub steag a inculpaților; d) execuționale: 1.

II.La oficiul funduar: nerezolvate: 48, sub efectuare: 14, restanță de copiat: 208, totalul restanțelor e deci 472. Despre modul cum va putea fi această restanță mai grabnic rezolvată voi fi în stare a raporta numai după ce voi putea constata că din personalul auxiliar absolut câți vor să intre în serviciul statului român. În fine, va comunic, ref. la persoana mea atestatul de riguros cu diplomele în copie și observ că praxa de cand. de adv. am început în 15. I. 1899. Geoagiu, 13/III. 1919. s.s. Ioan Mărgita jud. șef.

Dosar 4.

84.

1919.Pres.IX.B.26.

Proces-verbal

Luat la judecătoria de ocol din Geoagiu de Jos, în chestia jurământului de avocat al dlui adv. Dr. Maximilian Rafael din loc, la 26 martie 1919, precum urmează:

Prezentându-se avocatul Dr. Maximilian Rafael în urma citațiunei 1919, Pres. IX.B.25. înainte judecătorului șef, acesta i-a explicat dispozițiile legale referitoare la jurământul de avocat, dimpreună cu urmările lor și l-a provocat pe sus-numitul dl. avocat să depună acest jurământ: „Jur pe Atotputernicul D-zeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării, precum și decretale și ordonanțele Consiliului Dirigent din Sibiu, de a împlini chemarea mea de avocat cu onoare, punctualitate și conștiință. Așa să-mi ajute D-zeu”. Dr. Maximilian Rafael declară că în urma zdruncinării sănătății sale în decursul celor 49 de luni de război nu

poate exercita practica de avocat deocamdată și cere să se amâne depunerea jurământului până la finalizarea pertractărilor de pace, dar să i se permită eventuala praxă și până atunci și pe baza jurămintelor făcute la universitate și înaintea comisiei de cenzurare a avocaților. Întrucât asta nu se poate, ia la cunoștință urmarea denegării.

Judele șef îi comunică dlui avocat Dr. Maximilian Rafael că nu e în poziția de a amâna depunerea jurământului, deci declarația făcută o consideră ca denegarea jurământului.

În urma acestora dl Dr. Maximilian Rafael declară că deneagă depunerea jurământului.

Cu acestea procesul-verbal s-a încheiat și scris.

Geoagiul de Jos, la 26 martie 1919. s.s. Dr. Ioan Mărgita jud. șef, s.s. Dr. Maximilian Rafael.

Dosar 4.

JUDECĂTORIA DE OCOL CÂMPENI

85.

De la șeful judecătorei de ocol Câmpeni
1919.El.I.A.7.

Domniei Sale Domnului
Dr. Aurel Lazăr, șeful Resortului Justiției în Sibiu

În urma ordinului ad. 121/1919 just., am onoare a raporta cum că din personalul fostei judecătorei cercuale din Câmpeni, jurământul prescrist în ordonanța 121. paragr. 4. l-au depus următorii:

Aurel Bersan, șeful judecătorei, Carol Kemény și Augustin Iustian și Andrei Rigó, servitor.

Raportez mai departe cum că din personal Iosif Lázár conducătorul cărții funduare, Carol Juhász cancelist, Andrei Szabó executor, Iuliu Szabó și Elisabeta Zalányi diurniști, au denegat depunerea jurământului și a declarațiunei solemne prescristă în ordonanța mai sus amintită.

Tot din acest personal judecătorei Alexiu Szalamin, Iuliu Szánthó dr., și Tiberiu Ianovich dr., încă în decursul anului 1918, sub pretextul concediului cerut pe timp mai scurt, ori mai îndelungat, au părăsit comuna Câmpeni și de atunci, deși concediul lor a expirat, mai mult aici nu s-au reîntors. Domiciliul lor care – precum sunt privatim informat - e în republica maghiară, nu mi-e cunoscut și de aceea pe ei nici nu am avut ocazie a-i provoca la depunerea jurământului.

Cancelistul Alexandru Sebestyén și servitorul Iosif László se află în prezent în concediu și așa depunerea jurământului, ori eventual denegarea acestuia, se va efectua ulterior, despre ce la timpul său îmi voi face raportul separat.

Cancelistul Emeric Mihályffi, încă în prima parte a lui august 1914, a fost mobilizat și în luptele din Galiția din anul 1915 i s-a pierdut urma, așa încât despre aceea că oare trăiește și unde se află nici ai săi nu știu nimic.

Din personalul care a depus jurământul, Aurel Bersan, judecător și Augustin Iustian cancelist posed limba română pe deplin, până când Andrei Rigó servitor, numai în vorbire, în scris nu, iar Carol Kemény nu o posedă deloc.

Din personalul judecătoriei, mai cu seamă sub durata războiului, nici unul nu a manifestat o atare atitudine politică, socială sau de orice alt caracter îndreptată în contra românilor – după știința mea, care azi nu ar mai permite rămânerea lor în funcțiune fără jignirea opiniei publice.

Luând în considerare circulația de pace a judecătoriei, la jud. de ocol Câmpeni, sunt de lipsă: 4 judecători, 1 notar, 1 conducător de carte funciară, 4 canceliști, 2 diurniști, 2 servitori, 2 pârçălabi; însă și până când s-ar putea înzestra judecătoria cu tot acest personal, numai spre acel scop ca judecătoria, baremi cele mai urgente lucrări, să le poată începe, sunt de lipsă: 2 judecători, 1 notar, 1 conducător de carte fund., 2 canceliști, 2 diurniști, 2 servitori, 2 pârçălabi și, după ce, precum am raportat mai sus, numai 1 judecător, 2 canceliști și un servitor au depus jurământul și din aceștia cancelistul Carol Kemény nu posedă limba română, află de lipsă foarte urgentă să se denumească în timpul cel mai scurt încă; 1 judecător, 2 diurniști și 2 pârçălabi, care posed limba română pe deplin, și ca Carol Kemény, cancelist, să fie transferat la o altă judecătorie, unde cu limba maghiară poate exista, și în locul lui să fie numit un alt cancelist, care posedă pe deplin limba română. Totodată, propun ca cancelistul Augustin Iustian care, cu ordinul ministrului de Justiție maghiar nr. 14.996.I.M.E., a fost denumit de oficiant de birou în clasa a 10-a cancelist și care e versat în agendele de carte funduară și cunoaște atât împrejurările din ținutul acesta, cât și mai cu seamă oficiul cărții funduare din loc. – să fie denumit după ce are serviciu de 17 ani – încât e posibil în clasa a IX-a, de conducător a cărții funduare și în locul lui să fie denumit un alt cancelist, care posedă pe deplin limba română.

La fosta judecătorie cercuală din Câmpeni, ca executor a fost aplicat Andrei Szabó care – precum V-am raportat sub A., a denegat depunerea jurământului, așa cu atât mai vârtos că el și în cazul depunerii jurământului nu ar fi fost vrednic să rămână în funcțiune în cazul statificării și fiindcă judecătoria acum e fără executor, află de urgent ca în locul lui numaidecât să se denumească alt executor. La judecătoria aceasta translatori nu sunt aplicați.

De prezent sunt în restanță 98 procese civile, 191 cauze lăsământare, 2 cauze execuționale, 118 cauze criminale. Aceste cauze restante numai așa vor putea fi în timp scurt rezolvite și poate tot numai așa își va putea începe judecătoria funcțiunea regulată dacă personalul suscerut cât de curând va fi denumit și dacă notarul public – care la începutul revoluției a fugit din teritoriul imperiului român – s-ar înlocui ori substitui prin altul, ori judecătoria va fi împuternicită a pertracta cauzele lăsământare fără intervenția notarului public.

În urmă, deși nu sunt la aceasta provocat, îmi țin de datorință a raporta și despre persoanele aflătoare aici în comuna Câmpeni, care ar fi aplicate a primi vreun oficiu

la judecătorie, și anume, am înțeles că la caz, dacă ar fi denumiți, ar primi funcțiunea de canceliști:

1. Mihail Schmidt, absolvent de 4 clase gimnaziale, scrie bine la mașină și posedă bine limba română în vorbire și scris;

2. Mihail Matora, absolvent de 4 clase civile, care, asemenea, posedă limba română în vorbire și scris.

Funcțiunea de diurnistă ar primi-o 3. Ana Todea, absolventă de 4 clase elementare, posedă limba română în vorbire și scris, scrie bine la mașină având o praxă de mai mulți ani.

Câmpeni la 25 martie 1919. Aurel Bersan m.p. consilier la Curtea de Apel. – „Pentru conformitate” s.s. Iustian cancelist.

Dosar 2.

86.

De la șeful judecătoriei de ocol Câmpeni
1919.El.I.A.8.

Domniei Sale Domnului
Dr. Aurel Lazăr, șeful Resortului Justiției în Sibiu

În urma ordinului ad. 121/1919 just., am onoare a raporta cum că servitorul judecătoriei, Iosif László, reîntorcându-se din concediu, în ziua de azi, a depus jurământul prescris în ordonanța nr. 121. § 4.

Câmpeni, la 28 martie 1919.

Aurel Bersan, m.p. consilier la Curtea de Apel, pentru conformitate,
s.s. Iustian cancelist

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL RODNA-VECHE

87.

1919.El.VI.M.3.

Proces-verbal,

Încheiat în afacerea remanierii în serviciu și a depunerii jurământului a funcționarilor subalterni ai judecătoriei de ocol Rodna-Veche.

Prezenți:

Ștefan Berariu jude-șef, Zoványi György judecător, Alexandru Popescu ca grefier, prim-oficial: Elekes József, ca translator.

La orele 10 a.m., se insinuă conducătorul cărții funduare, Laczkó Lajos și declară, interogată fiind de judecătorul-șef Berariu, dacă e dispus să rămâie în serviciul judecătoriei și a depune jurământul citat în ordonanța nr. 121, a Consiliului Dirigent. Numitul răspunde că e concediat și morbos și nu-și poate îndeplini momentan serviciul, și că

nu e decis de a rămânea în serviciu. La provocarea jud. șef de a-și trage încă odată pe seamă până în 24 ore, D-sa declară că nici atunci nu va fi decis. Jud. șef ia declarațiunea aceasta la cunoștință. Încheiat și semnat s.s. Ștefan Berariu șef-jude, oficial; s.s. Alexandru Popescu, grefier ...

Preurmat la orele 3,30 p.m. Prezenți: Ștefan Berariu jude-șef, oficianț: Alexandru Popescu grefier.

Somați fiind, se insinuă următorii funcționari subalterni definitivi ai judecătoriei de ocol Rodna-Veche:

1. prim-oficial Elekes József; 2. Oficianții: Benk Elek; 3. Ioan Buz; 4. Alexandru Popescu; 5. servitorul Koblicska Ferencz; 6. temnițerul Schuller Mátyás și mai pe urmă oficialul Karácsonyi Andor.

Jud. șef Berariu aduce la cunoștință celor prezenți decretul no. 1. și ordonanța nr. 121, precum și dorința expresă a Consiliului Dirigent din ordinul de preluare, inmanuat de dl președinte al tribunalului Bistrița și întreabă pe rând, ori de sunt dispuși să rămână în serviciu, depunând jurământul.

Prim-oficialul Elekes József declară că a servit 24 ani Statul ungar, nu e dispenzat de jurământul său și nu poate depune jurământul nou, se declară însă parat să lucreze mai departe în postul său de până acuma.

Oficialul Karácsonyi Andor declară că părăsește serviciul justițial și trece într-un oficiu notarial.

Oficialul Ioan Buz și Alexandru Popescu se declară parați de a rămânea în postul lor și au depus jurământul.

Oficialul Benk Elek, servitorul Koblicska Ferencz și temnițerul Schuller Mátyás se declară identici cu dispozițiile prim-oficialului Elekes József.

Jude-șef cere atunci depunerea declarației solemne de la acei care nu voiesc să depună jurământul. Aceștia roagă timp de regândire până la 8³⁰ minute dimineața a zilei următoare (26 martie).

Încheiat și semnat. Ștefan Berariu m.p. șef-judecător, oficial: Alexandru Popescu m.p. grefier ...

Preurmat în 26 martie, la orele 8,30 a.m. Prezenți aceeași.

Se insinuă oficianții Elekes József, oficialul Karácsonyi Andor, Benk Elek, servitorul Koblicska și temnițerul Schuller Mátyás.

Oficialul Karácsonyi Andor rectifică declarația deja dată, într-acolo că declară că e concediat din oficiu până la 23 aprilie anul curent și că va cere cu data aceasta pensionarea sa, fiindcă voiește să treacă în serviciul administrativ.

Jud. șef constată din actul nr. 1918.El.VII.B.3 că oficialul Karácsonyi Andor a cerut, din cauza morbului său, un concediu cu data de 1918.I.XII. Prim-oficialul Elekes, interogat, adaugă că îi este cunoscut că oficialul Karácsonyi a cerut concediu pe durata de 4 luni.

Cei cinci insinuați declară în conformitate că nu pot depune nici declarația solemnă, roagă însă să poată rămânea și pe mai departe fiecare în postul său de până acuma și că fiecare promite că se va supune tuturor ordinelor venite de la superiorii lor de prezent

și își vor îndeplini oficiul lor cu aceeași conștiinciozitate, onoare și imparțialitate ca până acuma și că se vor declara indefinitiv odată cu clarificarea situației generale la conferința de pace.

Oficiantul Karácsonyi Andor roagă încă să rămână în concediu, fiind bolnav, răspunsul definitiv despre rezolvarea petiției de concediu încă nu l-a primit, a fost însă totdeauna uz la judecătorie, că dacă dădea un funcționar petiția de concediere înzestrată cu un testimoniu medical, avea voie să intre imediat în concediu.

Prim-oficialul Elekes József interogată fiind despre uzul acesta, confirmă cele spuse de Karácsonyi. Semnat și încheiat. Ștefan Berariu, m.p. șef-jude, oficial: Alexandru Popescu m.p. grefier. Prim-oficial: Elekes József m.p. oficial: Karácsonyi Andor m.p. oficial: Benkő Elek m.p. servitor: Koblicska Ferencz m.p. temnițer: Schuller Mátyás m.p.

Preurmat la orele 9,³⁰ a.m. Prezenți aceeași. Somați fiind, se insinuă oficianții provizorii și anume: Koblicska Erzsébet, Ioan Tăpălagă și servitorul Somkerekci Iacob.

Se constată că diurnista Róza Bodenlosz născ. Javoreszky e bolnavă /act de naștere/ și e concediată după spusele prim-oficialului Elekes, de fostul judecător conducător Zoványi, de circa 3 săptămâni încoace și că va comunica însănătoșirea în scris.

Jud. șef aduce la cunoștință celor 3 insinuați decretul nr. 1 și ordonanța nr. 121 a Consiliului Dirigent, precum și dorința Consiliului Dirigent citată în ordinul de preluare a Judecătoriei.

Cei trei insinuați interogați fiind ori de sunt dispuși să rămână în oficiu la postul lor și ori de vor depune jurământul sau eventual declarația solemnă – declară - afară de funcționarul Ioan Tăpălagă – că se țin de declarațiile date de primoficialul Elekes József și ceilalți.

Practicantul provizoriu Ioan Tăpălagă se declară gata să depună jurământul.

Încheiat și semnat. Ștefan Berariu șef-jude, m.p. oficianț: Alexandru Popescu m.p. grefier, Ioan Tăpălagă m.p., Koblicska Erzsébet m.p. Somkerekci Iacob m.p.

Preurmat în 27 martie, la orele 5,30 p.m.

Prezenți aceeași.

Se insinuă primoficialul Elekes József și-l roagă pe jud. șef să ia la proces-verbal, precum că din procesul-verbal de preluare ar reieși că D-Sa ar fi pus la cale pe ceilalți funcționari ca să nu depună jurământul sau declarațiunea solemnă. D-Sa declară că de fapt n-a influențat pe nici un funcționar la ținuta sa în afacerea remanierii în serviciul sau jurământul, ci fiecare s-a declarat fără a fi influențat de el. Cum a promis în rândul trecut, așa voiește să mențină oficiul său mai departe.

Jude-șef ia declarația la cunoștință.

Încheiat și semnat la orele 6 p.m. Ștefan Berariu m.p. jude-șef, oficial: Alexandru Popescu m.p. grefier, primoficial: Elekes József m.p. „Pentru conformitate” Ioan Buz, m.p.

Dosar 2.

88.

1919.El.VI.H.5.

Judecătorul șef Rodna-Veche

Proces-verbal,

Încheiat în biroul judecătorului șef Rodna-Veche, în 1 aprilie 1919, la orele 9,30 a.m.

Prezenți: Ștefan Berariu, jude-șef de ocol, Alexandru Popescu, ca grefier.

Se insinuă oficiantul Benk Elek, până acum împărțit în serviciul judecătoriei de ocol Rodna-Veche și declară că abzice, cu data de 1 aprilie 1919, de serviciu, din cauze familiale. Dumnealui dorește să gospodărească pe economia proprie. Dumnealui nu reflectează la competențele pro aprilie 1919.

Judecătorul-șef ia declarația aceasta a d-lui Benk Elek, la cunoștință.

Insinuantul rectifică apoi declarația sa într-acolo că abzice cu data de 25 martie 1919.

Judecătorul-șef ia la cunoștință această declarație.

Cetit, încheiat și semnat. s.s. St. Berariu, jude-șef; s.s. Alexandru Popescu, grefier; s.s. Benk Elek.

Dosar 2.

89.

Judecătorul-șef de ocol Rodna-Veche

1919.El.VI.H.5.

Domnule Președinte [al tribunalului Bistrița]

Subștern respectuos procesul-verbal de față, din care reiese că oficiantul Benk Elek abzice cu data de 25 martie 1919, dată identică cu aceea a preluării judecătoriei de ocol Rodna-Veche, prin respectuos subsemnatul.

Prin aceasta devine un post vacant de grefier.

Rodna-Veche, la 3 aprilie 1919. s.s. St. Berariu, jude-șef.

Dosar 2.

90.

De la președintele tribunalului Bistrița

Nr.1919.I.E.18/8 pres.

Domnului Ministru de Justiție Sibiu

Subștern respectuos procesele verbale și documentele referitoare la preluarea judecătoriei de ocol Rodna-Veche, precum și procesul-verbal și raportul despre demisionarea oficiantului Benk Elek.

Bistrița, 24 martie/5 aprilie 1919. s.s. dr. Nicolae Pop, președinte ...

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL BISTRIȚA**91.**

1919.El.I.C.63.

Către Consiliul Dirigent Român din Sibiu

Șeful Resortului Justiției

În conformitate cu dispoziția nr. 121/1919 just., emisă de șeful resortului justiției la data de 8 februarie 1919, raportez că am preluat conducerea judecătoriei de ocol Bistrița la data de 26 martie a.c. și am înaintat președintelui tribunalului procesul-verbal referitor la preluarea judecătoriei de ocol.

În cadrul judecătoriei de ocol din Bistrița în perioada premergătoare războiului, activa următorul personal: 6 judecători de ocol, 3 notari, 3 condicari funciari, 8 copişti, cancelarişti, funcţionari superiori, 4 diurnişti de remaniere, 6 diurnişti normali, 2 executori judecătoreşti, 4 slujitori, 3 diurnişti copiatori de cărţi funciare.

În acest moment, personalul care a rămas și activează este următorul: 2 judecători de ocol, 2 notar, 2 condicari funciari, 2 copişti-cancelarişti-funcţionari superiori, 2 diurnişti de remaniere, 1 diurnist normal, 1 executor judecătorec, 4 slujitori, 2 diurnişti copiatori de cărţi funciare.

Prin urmare, lipsesc: 4 judecători de ocol, 2 notari, 1 condicar funciar, 6 copişti-cancelarişti, 2 diurnişti de remaniere, 5 diurnişti normali, 2 executori judecătoreşti și 1 diurnist copiator de cărţi funciare.

Lipsa acestui personal se datorează schimbării de regim și se explică, pe de o parte, prin faptul că o parte din personal a refuzat să presteze jurământul de fidelitate și au părăsit posturile sau au fost demiși, pe de altă parte, lipsa se datorează faptului că o parte din cei care au depus jurământul au fost numiți în alte locuri. De asemenea, unii, ca ex. diurniștii Varga Vilmos, Pentz András, Jakobenszky Zoltán și Rényei Emánuel, nu s-au întors încă din război; în parte, au dispărut, în parte, prestează încă serviciul militar.

Judecătorul de ocol Hegyi István, sub pretextul a două săptămâni de concediu, a plecat din motive necunoscute din Bistrița, încă de la începutul lunii decembrie 1918, iar de atunci până în momentul actual nu s-a mai întors și nici nu s-a mai auzit nimic despre el, astfel că nu se știe dacă el dorește să rămână în continuare în cadrul judecătoriei de ocol sau nu.

I. Personalul care a rămas și se află în prezent în cadrul judecătoriei stăpânește limba română după cum urmează: dr. Simbriger Frigyes, judecător de ocol – vorbit, perfect, scris, mai puțin bine; dr. Berger Albert, judecător de ocol – vorbit perfect, scris mai puțin bine; dr. Klein Adolf, judecător de ocol – vorbit, perfect, scris, mai puțin bine; Szilassy Dénes, condicar funciar – vorbit, perfect, scris, perfect; Bukovszky Viktor, condicar funciar – vorbit, perfect, scris, începător; Gelter Károly - vorbit perfect, scris, începător; Pap János, funcionar superior – vorbit, perfect, scris, perfect; Kieselstren Jakab, diurnist de remaniere, vorbit, perfect, scris, începător; Magyari

Béla, diurnist de remaniere – vorbit, perfect, scris, începător; Haltrich H., diurnist – vorbit, perfect, scris, începător; Vetik Viktor, diurnist, surdo-mut; Vlaik Luiza, diurnistă – vorbit, perfect, scris, începător; Haltrich Hermina – vorbit, perfect, scris, începător; Emerich Martin, diurnist – vorbit, perfect, scris, începător.

În prezent nu există funcționar, în cadrul judecătoriei de ocol, a cărui prezență ar putea fi contestată datorită comportamentului antiromânesc sau din alte motive ce ar putea influența în mod negativ opinia publică.

II. Având drept fundament situația personalului existent în perioada premergătoare războiului, situație pe care am detaliat-o anterior, raportez că personalul aflat în cadrul judecătoriei în perioada anterioară a putut face față cerințelor doar în măsura în care dintre cei 3 notari, 2 erau supervizori care au putut fi însărcinați cu o activitate autonomă și care, odată cu rezolvarea chestiunilor extrajudecătorești, au putut desărcina activitatea și așa supraîncărcată a judecătorilor.

III. Ca urmare a faptului că un executor judecătoresc a fost demis datorită refuzului de a presta jurământul de fidelitate, iar al doilea, după un concediu de șase săptămâni, nu s-a mai întors și a anunțat ca nici nu se mai întoarce, consider că este necesară ocuparea cu oameni noi a celor două locuri vacante.

IV. La această judecătorie de ocol activează 2 traducători și amândoi merită să rămână în continuare.

V. În cadrul judecătoriei, la momentul actual, sunt de recuperat următoarele restanțe:

a. cauze civile: procese: 300, extrajudiciar: 328, copiere: 215.

b. cauze penale: 824 procese cu termene de înfățișare vechi și 28 de procese noi.

c. cauze funciare: 105 procese vechi și 341 noi; 46 restanțe de înregistrare și 42 restanțe de copiere.

Pentru remanieri ale cărților funciare așteaptă 3 comune; pentru aprobare: 4 comune.

Recuperarea acestor restanțe este extrem de necesară și ea poate fi realizată doar în condițiile în care numărul personalului corespunzător perioadei premergătoare războiului este restabilit prin noi numiri, cât de repede posibil, aceștia urmând să-și înceapă activitatea. Această recuperare este necesară și datorită faptului că – fapt bine cunoscut – un mare număr de procese sunt definitivitate de către avocați, dar aceștia încă nu le-au înaintat datorită situației nesigure existente încă în cadrul judecătoriei; odată cu restabilirea situației normale este de așteptat sosirea a numeroase noi procese, situație care necesită existența întregului personal prescris în cadrul judecătoriei de ocol.

Pentru recuperarea restanțelor arătate anterior, în ceea ce privește copierile am întrebuințat 2 persoane și anume: Haltrich Hermina și Emerich Martin care, pe durata războiului, au activat ca înlocuitori ai celor concentrați și au îndeplinit o activitate remarcabilă, și-au însușit noțiunile și practicile necesare astfel că își îndeplinesc atribuțiile într-un mod absolut satisfăcător.

Bistrița, 4 aprilie 1919.

s.s. dr. Simbriger, conducătorul judecătoriei de ocol.
Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL LUDUȘ

92.

1919.El.XIII.G.8

Proces-verbal

Întocmit la Luduș, în data de 27 martie 1919, în clădirea judecătoriei de ocol.

Au fost prezenți subsemnații:

În fața judecătorului Hampel Endre, conducătorul judecătoriei de ocol din Luduș, s-a prezentat dr. Marinovics Mihály, judecătorul de ocol numit de către Consiliul Dirigent Român, în compania primpreztorului de Luduș, dr. Oltean János și a avocatului dr. Moldován Mihály și, arătând documentul de numire în funcție, elaborat de Consiliul Dirigent Român din Sibiu, a cerut judecătorului de ocol Hampel Endre predarea conducerii judecătoriei de ocol, iar de la judecătorii prezenți – depunerea jurământului de fidelitate. Conducătorul judecătoriei de ocol Hampel Endre i-a invitat înăuntru pe judecătorii de ocol, dr. Havas Sándor și dr. Albert Andor și, în prezența acestora, i-a declarat dr. Marinovics Mihály, judecător de ocol numit în fruntea conducerii judecătoriei de ocol din Luduș, că el și colegii săi judecători au fost numiți în aceste funcții de către regele Ungariei, la propunerea guvernului maghiar și, prin urmare, din punct de vedere juridic și legal, atâta timp cât nu vor fi desărcinați din aceste funcții de către guvernul maghiar și nu li se va cere predarea lor, ei refuză să predea conducerea judecătoriei și să presteze jurământul de fidelitate. De asemenea, vor efectua predarea funcțiilor și a conducerii judecătoriei doar în urma folosirii forței.

Văzând această situație, dr. Marinovics Mihály a declarat că în urma schimbării de regim, el se va adresa comandantului jandarmeriei din Luduș și, prin intermediul serviciului telegrafic, a dispus chemarea imediată în clădirea judecătoriei de ocol a comandantului jandarmeriei din Luduș.

Comandantul jandarmeriei din Luduș, Novac Niculai și-a făcut apariția în clădirea judecătoriei de ocol și, după ce dr. Marinovics Mihály i-a adus la cunoștință motivele convocării, i-a solicitat să contribuie la preluarea instituției, solicitare în urma căreia locotenentul de jandarmi s-a adresat judecătorilor de ocol Hampel Endre, dr. Havas Sándor și dr. Albert Andor cerându-le predarea instituției. Conducătorul judecătoriei de ocol, Hampel Endre, a declarat că nu dă curs solicitării din motivele enunțate anterior.

După ce locotenentul de jandarmi, Novac Niculai, a amenințat cu arestarea, Hampel Endre a declarat că cedează în fața forței, predă conducerea instituției ca urmare a folosirii forței, dar își reînnoiește protestul vis-à-vis de această manieră de preluare a conducerii judecătoriei de ocol.

După aceea, dr. Marinovics Mihály insistând în privința preluării conducerii judecătoriei de ocol, a efectuat preluarea efectivă, după cum urmează:

A preluat registrul de depuneri cu depunerile: nr. 50/915, 8/918, 9/918, 14/918, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 33/1918, respectiv, 3 și 4/1919, împreună cu valorile înscrise în acest registru.

A preluat registrul de evidență al amenzilor până la rubrica 19 – inclusiv, împreună cu sumele înscrise acolo. A preluat chitanțele de evidență ale amenzilor, inclusiv cu ultimul nr., 32/918-919.

A preluat dispozițiile conducătorului judecătoriei de ocol, cu plicuri; separat, dintre acestea dispozițiile confidențiale ale conducerii judecătoriei de ocol ca și rapoartele privind controalele efectuate. A preluat contabilitatea pe anul 1918-1919, împreună cu suma rămasă de 361 coroane și 80 filleri.

A preluat registrul principal al diurniștilor aflat în păstrarea conducătorului judecătoriei de ocol, ca și certificatele de adeverire ale personalului auxiliar.

A preluat înzestrarea materială a judecătoriei de ocol, împreună cu inventarele, respectiv, toate tipăriturile, împreună cu inventarele și a preluat biblioteca judecătoriei de ocol cu inventarele corespunzătoare. A preluat toate cărțile funciare, respectiv, cheile clădirii. A preluat arhiva judecătoriei de ocol cu toate actele; a preluat închisoarea judecătoriei de ocol cu inventarul aferent și, separat, rezerva de lemne aflată în curtea judecătoriei de ocol. A mai preluat toate testamentele, în original, păstrate de conducătorul judecătoriei de ocol, respectiv, cheile și seiful aflate în biroul oficial al conducătorului judecătoriei de ocol.

După încheierea preluării, conducătorul judecătoriei de ocol, dr. Marinovics Mihály, a chemat personalul judecătoriei de ocol și le-a solicitat să depună jurământul de fidelitate în fața sa, în calitatea sa de trimis al Consiliului Dirigent Român din Sibiu, în caz contrar ei vor fi considerați greviști și, în măsura în care vor încerca să părăsească clădirea instituției, vor fi obligați cu forța să-și îndeplinească atribuțiile. Dintre cei prezenți, Újfalvy Dezső – condicar funciar; copiștii Buda Aladár și Illyés Sándor, diurniștii permanenți Paál Károly și Moldvay Miklós, diurnistul temporar Szabó Dénes, precum și slujitorii Tóth Lajos și Józsa Gergely au declarat categoric că nu depun jurământul de fidelitate în fața trimisului Consiliului Dirigent Român din Sibiu, deoarece nu au primit indicații în acest sens din partea superiorilor sau din partea ministrului maghiar al justiției. De asemenea, au declarat că își vor îndeplini obligațiile profesionale doar dacă vor fi siliți de forța armată.

Cancelaristul Baritz János a declarat că este dispus să depună jurământul, astfel că primpretorul dr. Oltean János i-a luat jurământul de fidelitate.

Ca urmare a faptului că judecătorii de ocol, dr. Havas Sándor și dr. Albert Andor, respectiv, personalul, au refuzat să depună jurământul de fidelitate, aceștia rămânând solidari cu conducătorul judecătoriei de ocol Hampel Endre, s-a trecut la citirea și semnarea procesului-verbal. Câte un exemplar al procesului-verbal a fost distribuit dr. Marinovics Mihály și judecătorilor de ocol, iar un exemplar a fost introdus în arhivă.

După încheierea procesului-verbal, dr. Marinovics Mihály a predat două procese-verbale în limba română, care au fost anexate prezentului proces-verbal, în vederea păstrării în arhivă.

s.s. Hampel Endre – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Oltean János – primpretor; s.s. dr. Albert Andor – judecător de ocol; s.s. Újfalvy Lajos; s.s. Baritz János – cancelarist; s.s. Buda Aladár – copist; s.s. Illyés Sándor; s.s. Páal Károly; s.s. Moldvay Miklós; s.s. Szabó Dénes; s.s. Tóth Lajos; s.s. Józsa Gergely; s.s. dr. Marinovics Mihály; s.s. Havas Sándor – judecător de ocol; s.s. indescifrabil.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

93.

1919.E.XIII.G.8.

Domnule Președinte,

Alăturat îmi iau voie a sușterne două procese-verbale încheiate în 27 martie curent în chestiunea preluării imperiului asupra justiției la judecătoria de ocol de aici și în chestiunea depunerii jurământului din partea personalului de la judecătorie.

Notific că antecesorul meu, Hampel Endre, tot cu ocazia indicată, a încheiat un proces-verbal în limba maghiară, pe care tot asemenea îl suștern.

După ce nici judecătorii, ba nici chiar personalul judecătoriei cu excepția d-lui Ioan Barițiu, nu a voit să depună nici jurământul, nici să facă declarația solemnă și au părăsit postul și în ziua următoare nu s-au prezentat la birou, am rugat și recercat pretura din loc., ca pe funcționarii judecătoriei, cu excepția judecătorilor să-i aducă în serviciu, eventual și cu forța, în urma cărei recercări, dl primpretor din loc. a și ordonat aceasta, dar, după ce personalul nici la ordinul d-lui primpretor nu s-a prezentat în serviciu, în 28 curent până la ora 12, în urma îndrumării primite pe cale telefonică de la dl prefect al județului, am rugat pe dl primpretor ca să renunțe la eventuala punere în serviciu a funcționarilor cu forța.

Mureș-Luduș, la 29 martie 1919. s.s. dr. Mihály Marinovics, judecător-șef.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL DEJ

94.

1919.El.XIII.L.33.

Proces-verbal,

Întocmit la Dej, în data de 28 martie 1919, ora 9, în clădirea judecătoriei de ocol, privind preluarea judecătoriei de ocol din localitate, ca urmare a dispoziției Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Sunt prezenți:

Conducătorul judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol împuternicit cu funcția și gradul de judecător la Curtea de Apel – Murát Sándor, conducătorul judecătoriei de ocol numit în această calitate de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, Dr. Pușcariu Emil, subprefectul comitatului Solnoc-Dăbâca, Dr. Șiorban Vilmos, în

calitate de reprezentant al prefectului comitatului, Rokás János, subprefectul poliției orașului Dej și, în sfârșit, diurnista Brehar Lucreția, în calitate de grefieră.

Dr. Pușcariu Emil aduce la cunoștința celor prezenți faptul că în conformitate cu prevederile documentului nr. 121/1919 just., emis la data de 20 februarie 1919 de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu – document pe care îl prezintă – a fost numit în funcția de conducător al judecătoriei de ocol din Dej; solicită actualului conducător al judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol, Murát Sándor ca, în conformitate cu punctul nr. 1 al documentului prezentat, în urma căruia judecătoria de ocol din Dej a fost trecută sub jurisdicția statului român, să predea neîntârziat lui conducerea judecătoriei de ocol, birourile și clădirea, inventarele, sumele de bani, valorile, actele oficiale.

Murát Sándor a protestat față de această solicitare, declarând că nu va preda conducerea instituției, deoarece el a fost numit în această funcție de către guvernul maghiar și, prin urmare, are datoria de a conduce această instituție până când guvernul maghiar îl va demite, respectiv, îi va da instrucțiuni de a preda conducerea.

Ca urmare, Dr. Pușcariu Emil s-a adresat subprefectului Dr. Șiorban Vilmos, prezent, în vederea folosirii forței și, întrucât Murát Sándor a refuzat în continuare să predea conducerea instituției, la dispoziția subprefectului, subprefectul poliției din Dej – Rokás János – ca semn al folosirii forței, a adus în birou patrula de jandarmi care l-a însoțit și a accentuat că în cazul în care Murát Sándor nu va da curs solicitării de a preda conducerea instituției va da instrucțiuni jandarmilor de a exercita efectiv forța publică.

Murát Sándor l-a chestionat pe plutonierul-major care conducea patrula de jandarmi, dacă va îndeplini ordinul de a-l scoate afară din cadrul judecătoriei, la care plutonierul-major a răspuns afirmativ, declarație în urma căreia Murát Sándor a accentuat faptul că cedează în fața forței și predă conducerea judecătoriei, birourile; totodată comunică faptul că nu el răspunde de sumele de bani, de valori, contabilități, documente, cărți; acestea au fost administrate de o altă persoană, pe care nu dorește să o nominalizeze datorită secretului oficios. Totuși, după aplicarea forței, el a numit această persoană, respectiv, cancelaristul Kerekes Mihály.

Dr. Pușcariu Emil ia la cunoștință această declarație și preia efectiv conducerea judecătoriei de ocol; de asemenea îi comunică lui Murát Sándor faptul că, în conformitate cu prevederile documentului – prezentat anterior – emis de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, din momentul preluării conducerii judecătoriei de ocol, este considerat ca fiind în concediu pentru o perioadă nelimitată și, în cazul în care depune jurământul de fidelitate prescris de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, se va îngriji ca în timpul cel mai scurt posibil să fie – potrivit dorințelor sale – pensionat sau numit într-o funcție corespunzătoare pregătirii sale.

Murát Sándor a declarat însă că nu va depune jurământul de fidelitate cerut, deoarece dorește – ca până acum – să rămână credincios statului maghiar ca până acum. A fost convocat cancelaristul Kerekes Mihály, căruia Dr. Pușcariu Emil i-a comunicat declarația judecătorului de ocol Murát Sándor referitoare la administrarea sumelor oficiale, a valorilor. Acesta a arătat că declarația de mai sus corespunde adevărului, că valorile enumerate sunt administrate de el; în privința preluării acestora, Dr. Pușcariu Emil se va ocupa ulterior.

În continuare, Dr. Pușcariu Emil a convocat personalul juridic al judecătorei de ocol, și anume: judecătorii Vass Zsigmond, Lanyi Albert, Kenyeres László și Móricz István, cărora le-a adus la cunoștință cele întâmplate anterior.

După aceea, Dr. Pușcariu Emil le-a cerut judecătorilor de ocol să depună jurământul de fidelitate, prevăzut de articolul 4 al ordonanței nr. 121/1919 just., emis de Consiliul Dirigent Român din Sibiu și publicat în „Gazeta Oficială” și, totodată, le-a adus la cunoștință textul jurământului ca și regulamentele privind funcționarea corpului judecătoresc, regulamente stabilite de către șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român.

Judecătorii de ocol enumerați mai sus, fără excepție, iau la cunoștință cele comunicate, dar refuză să depună jurământul de fidelitate, ca urmare a motivelor invocate în declarațiile lor, pe care le anexează la acest proces-verbal.

Ca urmare a acestei declarații, Dr. Pușcariu Emil le comunică faptul că, în conformitate cu prevederile articolului 7 al documentului sus-menționat, din acest moment nu mai au dreptul de a-și continua activitatea oficială în funcțiile pe care le-au deținut și, în măsura în care ar dori să continue această activitate, va împiedica acest lucru utilizând mijloacele folosite și față de conducătorul judecătorei de ocol, dar le-a solicitat, totodată, să rezume în scris, cât mai curând posibil, verdictele pronunțate oral dar nu și în scris, și să le predea lui sau birourilor corespunzătoare.

Judecătorii de ocol enumerați solicită întocmirea, pentru fiecare, a unei copii legalizate după acest proces-verbal.

Cu aceasta procesul-verbal a fost citit și semnat.

Conducătorul judecătorei de ocol și judecătorii de ocol enumerați, din motive necunoscute, au refuzat să semneze procesul-verbal.

s.s. Dr. Pușcariu Emil – conducătorul judecătorei de ocol; s.s. Brehar Lucreția – grefieră; s.s. Dr. V. Șiorban – subprefect; s.s. Rokás – căpitan.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

95.

1919.El.XIII.L.33.

Subsemnații, judecători de ocol ai judecătorei de ocol din Dej, dăm următoarea declarație, ca urmare a solicitării avocatului Dr. Pușcariu Emil, numit – chipurile – conducător al judecătorei de ocol din Dej de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu.

Declarație

Nu recunoaștem Consiliul Dirigent Român din Sibiu în calitatea sa de autoritate legală de conducere. În conformitate cu articolul 1 al Convenției de armistițiu încheiat cu Puterile „Antantei”, administrația civilă – căreia îi aparține și justiția – rămâne în subordinea guvernului maghiar, până la semnarea tratatului de pace; iar, conform articolului XVIII al Convenției, aliații nu se pot amesteca în administrația internă a

statului maghiar. Având în vedere dispozițiile Convenției de armistițiu, ale acordurilor internaționale de la Haga, ale legilor maghiare, jurământul depus față de statul maghiar ca și îndatoririle și răspunderile care derivă din statutul lor public, subsemnații, judecători de ocol ai judecătoriei de ocol din Dej, declară că nu sunt dispuși să depună jurământul de fidelitate solicitat.

Dej, 28 martie 1919.

s.s. Vass Zsigmond – judecător de ocol;

s.s. Lanyi Albert – judecător de ocol;

s.s. Kenyeres László – judecător de ocol;

s.s. Móricz István – judecător de ocol.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

96.

Prezidentul Tribunalului Dej

Nr.I.C.66-1919, pres.

Domnule Ministru,

Aici sub A., am onoare a transpune raportul de preluare a judecătoriei de ocol din Dej.

Șef-judecător e Dr. Emil Pușcariu, a cărui coală de conduită personală o aclud aici sub B., jurământul l-a depus în 27 martie a.c. /vezi C./ la primul meu raport.

Ceilalți oficialiști sunt următorii:

1. Iuliu Moldovan, fost diurnist, acum numit conducător la cartea funduară. Coala-i de conduită alăturată /aici sub C./; jurământul l-a depus în mâna șefului judecător.

2. Lucreția Brehar, diurnistă; coala-i de conduită se află la raportul alăturat aici sub A. Jurământul l-a depus cu ocazia preluării. Recomand cu insistență să fie numită de cancelaristă, căci și merită și corespunde perfect.

3. Mezei Albert, cancelist; coala-i de conduită aici sub D.

4. Kászonyi István, inmanuator și

5. Matis Péter, servitor; coala-i de conduită aici sub E.

Aceștia de sub 3-5 au făcut declarație solemnă cu ocazia preluării, conform raportului de sub A.

6. Gombár Ferencz, conducător de carte funduară,

7. Bányai László, cancelist și

8. Kerekes Mihály, cancelist, își continuă funcțiunea – la dorința lor – forțați de șeful judecătoriei.

Executorul Szentpéteri János, care făcuse declarație solemnă cu ocazia preluării, conform raportului alăturat aici sub F, a abdicat.

Dej, la 29 aprilie 1919. s.s. Dr. Ioan Cherecheș, prezidentul tribunalului.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL GHERLA**97.**

1919.LI.F.4.

Proces-verbal,

Întocmit la Gherla, în data de 28 martie 1919, ora 10, în clădirea judecătoriei de ocol, privind preluarea judecătoriei de ocol din localitate, ca urmare a dispoziției Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Sunt prezenți:

Conducătorul judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol Haris Andor; conducătorul judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol Dragoș Vasile, numit în această funcție de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu; judecătorul de ocol Florián Ger[ ]; judecătorul de ocol Rend Aurel; primarul Ancean Alexandru; căpitanul de poliție Pinteș Augustin și grefierul Hirschler Solomon.

Judecătorul de ocol Dragoș Vasile comunică celor prezenți că, în virtutea documentului nr. 121/1919 just., emis la data de 21 februarie 1919 de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, a fost numit în fruntea judecătoriei de ocol din Gherla și solicită actualului conducător al judecătoriei de ocol din Gherla, judecătorului de ocol Haris Andor, să-i predea lui, neîntârziat, conducerea judecătoriei de ocol care, în virtutea punctului nr. 1 al ordonanței anunțate, a fost trecută sub jurisdicția statului român, împreună cu clădirea judecătoriei și a închisorii, cu inventarul aferent, sumele de bani, valorile, respectiv actele oficiale, cărțile și cataloagele.

Haris Andor a protestat împotriva acestei solicitări și a declarat că nu va preda conducerea instituției, deoarece a fost numit în această funcție de către guvernul maghiar și, prin urmare, are datoria de a îndeplini această funcție până când va fi schimbat de către guvernul maghiar, respectiv, va primi instrucțiuni de a preda conducerea instituției.

În consecință, Dragoș Vasile s-a adresat primarului Ancean Alexandru în vederea folosirii forței și, întrucât Haris Andor a refuzat și în continuare să predea conducerea instituției, la dispoziția primarului, căpitanul de poliție Pinteș Augustin a atins umărul judecătorului de ocol Haris Andor, în semn de folosire a forței și a accentuat că, în cazul în care demersul său va rămâne fără rezultat, va folosi forța publică care l-a însoțit. Ca răspuns la aceasta, Haris Andor a declarat că cedează în fața forței, având în vedere faptul că, într-adevăr, în anticameră se află jandarmi înarmați sub conducerea prefectului poliției și că predă lui Dragoș Vasile – după o modalitate de predare stabilită de comun acord – conducerea judecătoriei, clădirea judecătoriei de ocol și a închisorii, sumele de bani, valorile, contabilitățile, inventarele, documentele, cărțile și cataloagele.

Dragoș Vasile ia la cunoștință această declarație și preia efectiv conducerea judecătoriei de ocol. De asemenea, comunică judecătorului de ocol Haris Andor că, în conformitate cu prevederile cuprinse în documentul nr 121/1919 just., emis de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, începând cu data preluării conducerii

judecătorei de ocol, este considerat a fi în concediu pe o perioadă de timp nelimitată, iar în cazul în care va depune jurământul de fidelitate prescris de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, în cel mai scurt timp posibil se va îngriji – potrivit dorințelor sale – să fie pensionat sau să fie numit într-o altă funcție.

Haris Andor în răspunsul său, a accentuat faptul că nu depune jurământul de fidelitate solicitat, deoarece, până la decizia finală reglementată prin tratatul de pace, teritoriul acesta aparține Ungariei.

Haris Andor a convocat membrii corpului judecătoresc și le-a adus la cunoștință cele întâmplate și consemnate în proces-verbal.

Conducătorul judecătorei de ocol, numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, judecătorul de ocol Dragoș Vasile le-a comunicat judecătorilor de ocol convocați că a preluat conducerea judecătorei de ocol de la judecătorul de ocol Haris Andor, ca urmare a utilizării forței și a solicitat judecătorilor de ocol depunerea jurământului de fidelitate cerut de Consiliul Dirigent Român din Sibiu, comunicându-le, totodată, textul jurământului, regulamentele de funcționare a corpului judecătoresc, stabilite de către șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu, ca și consecințele care rezultă în urma refuzului de a depune jurământul de fidelitate. Ca răspuns la această solicitare, toți judecătorii de ocol, nominal, Haris Andor, Florián Gerő și Rend Aurel au făcut, în unanimitate, următoarea declarație:

„Conform articolul I din cadrul acordului de armistițiu semnat cu comandamentul forțelor aliate, administrația civilă – căreia îi aparține și justiția – până la încheierea tratatului de pace rămâne în subordinea guvernului maghiar și în conformitate cu prevederile articolului XVII, aliații nu se amestecă în administrația internă a statului maghiar.

Noi, judecătorii judecătorei de ocol din Gherla, având în vedere acordul de armistițiu, respectiv, acordurile internaționale de la Haga, legile maghiare, jurământul de fidelitate depus în fața statului maghiar, declarăm că nu depunem jurământul de fidelitate solicitat și nu părăsim funcțiile noastre”.

Ca urmare a acestei declarații, Dragoș Vasile le declară judecătorilor convocați că, în conformitate cu articolul 7 al ordonanței prezentate anterior, din momentul preluării conducerii judecătorei de ocol, nu mai au dreptul de a-și exercita profesia, iar în cazul în care ar dori acest lucru va împiedica aceasta prin metode similare cu cea folosită la preluarea conducerii judecătorei de ocol. Totuși, le-a cerut să rezume în scris verdictele pronunțate verbal, dar nu și în scris și, în cel mai scurt timp posibil, să le înainteze lui personal în calitate de conducător al judecătorei de ocol.

Acest proces-verbal a fost întocmit în 3 exemplare originale, un exemplar a fost dat judecătorului de ocol Haris Andor, celelalte 2 exemplare au rămas la dispoziția judecătorului de ocol Dragoș Vasile.

Procesul-verbal a fost citit și semnat.

s.s. Ancean Alexandru – primar; s.s. Pinte Augustin – căpitan de poliție; s.s. Vasile Dragoș; s.s. Haris Andor, conducătorul judecătorei de ocol; s.s. Florián Gerő – judecător de ocol; s.s. Rend Aurel – judecător de ocol; s.s. Hirschler Solomon – grefier.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

98. Judecătoria de ocol Gherla
Nr. 1919I.F.9.

Consiliului Dirigent, Resortul Justiției Sibiu

În urma ordinului 121/1919 just., am onoare a Vă raporta că în 28 martie 1919, am preluat conducerea judecătoriei de ocol Gherla.

Pe lângă susținerea proceselor-verbale, conform sus-numitului ordin, Vă raportez următoarele:

Dintre oficanții de la judecătorie, jurământul recerut singur George Horea Benedek l-a depus, iar Grigorie Moldovan, oficanț și Oliver Gyelán, executor, au făcut declarația solemnă. Cu aceștia am luat procese-verbale separate. Dănilă Bitai, servitor, nu s-a putut prezenta, deoarece încă în anul 1914 a intrat la miliție și de 4 ani nu se știe unde este, asertive e prizonier în Rusia.

Luând în socoteală circulația din timp de pace a judecătoriei de ocol, aflu de lipsă, să se susțină personalul de până acum, care a stat din 4 judecători, 2 conducători de cărți funduare, 6 oficiali. 2 diurniști, 2 executori, 3 servitori și un vigیل. Pe lângă circulația de azi, deocamdată e necondiționat de lipsă să fie numiți 2 judecători, 1 conducător la cărțile funduare, 4 oficiali, 2 diurniști, 2 servitori și un vigیل. De executor în prezent, fiind cauze puține, nu e lipsă, ca din caz – în caz cu îmfăptuirea execuțiunilor pot încredința pe careva dintre oficiali.

Din personalul actual propun să fie numit ca și conducător la cărțile funduare George Horea Benedek și, luând în considerare că are serviciu de 21 ani și de prezent e oficial superior de clasa a IX-a – recomand să fie numit în clasa a VIII-a, gradul I. Pre Grigore Moldovan care are un serviciu de 12 ani la judecătorie și pe Oliver Gyelán, care a servit 14 ani ca executor, îi propun să fie numiți oficiali superiori în clasa a IX-a, gradul I.

Toți acești oficiali sunt români și posed limba română, ce-i drept: în scris nu de tot bine.

De prezent sunt sub pertractare și de rezolvat 245 procese civile, 177 cauze penale, 58 cauze de lăsământ, 19 cauze de execuție, 181 cauze la cărțile funduare, de indus în cărțile funduare sunt 170 bucăți, iar de descris la întreaga judecătorie 430 bucăți.

Cauzele restante numai în cazul acela vor putea fi rezolvate, dacă va fi numit întreg personalul mai sus propus, dar și atunci pe lângă o muncă încordată și cu persoane versate în lucru.

Gherla, la 1 aprilie 1919. s.s. Vasile Dragoș, șeful judecătoriei de ocol.

Raportul de sus îl întregesc cu acea rugare ca să fie numit de judecător dr. Vasile Pap, notar la tribunalul din Zalău, care are cenzura de judecător.

Sibiu, 1919.5 aprilie. s.s. Vasile Dragoș.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL NĂSĂUD

99.

1919.I.E.1.

Proces-verbal,

Susceptut în 28 martie 1919 la judecătoria de ocol din Năsăud, în cauza depunerii jurământului oficios.

Prezenți:

Dr. Alexa David, șeful judecătoriei, Viza Ferencz, conducător al cărții funduare, Dumitru Neșcuțiu, cancelist, Nagy Béla, cancelist, Bazil Nestor, cancelist, Constantin Dragoș, diurnist de cadastru, Leszkeu Lenke, diurnistă, George Ciot, servitor, Avram Lăscău, servitor, Ion Orosz, vigil de prinsoare, Székely Lajos, executor.

Dr. Alexa David, șeful judecătoriei comunică celor prezenți că dânsul în 21 martie 1919 a depus jurământul oficios la președintele tribunalului în Bistrița, și are indemnizare a lua jurământul de la amplexiații judecătoriei.

Comunicându-se aceasta, cei prezenți au declarat că sunt aplicați a depune jurământul oficios.

Viza Ferencz și Nagy Béla, cu toate că posed în parte limba română, pentru a înțelege mai bine și pentru liniștirea sufletească, își exprimă dorința să depună jurământul în limba maghiară, ceea ce li s-a permis.

După aceasta, cei prezenți au depus jurământul oficios în ordinea următoare:

I., „Eu, Viza Ferencz, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu” s.s. Viza Ferencz ...

II., „Eu, Dumitru Neșcuțiu, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu” s.s. Dumitru Neșcuțiu ...

III., „Eu, Nagy Béla, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu” s.s. Nagy Bela ...

IV., „Eu, Bazil Nestor, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu” s.s. Bazil Nestor ...

V., „Eu, Constantin Dragoș, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale,

ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu” s.s. Constantin Dragoș ...

VI.Eu, Leszkeu Lenke, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretetele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu” s.s. Leszkeu Lenke ...

VII.Eu, George Ciot, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretetele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu” s.s. George Ciot ...

VIII.Eu, Avram Lăscău, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretetele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu” s.s. Avram Lăscău ...

IX.Eu, Ion Orosz, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretetele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu” s.s. Ion Orosz.

X.Eu, Székely Lajos, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretetele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu” s.s. Ludovic Székely.

Procesul-verbal s-a încheiat și subscris.

D.c.m.s. s.s. dr. Alexa David, s.s. B. Nestor.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

100.

De la șeful judecătoriei de ocol Năsăud

Nr.1919.I.E.5.Pres.

Domnului
Președinte al Tribunalului în Bistrița

Cu provocare la rescriptul șefului de Justiție nr. ad. 121/1919, transpus sub nr. 1919 El.IV.E.b.3, fac următorul raport:

Afară de Dr. Hutira Carol, notar și Kiss Torma József, cancelist, ceilalți funcționari de la Judecătoria de aici încă în 28 martie 1919 au depus jurământul oficios, despre care am luat procesul-verbal trimis în 29 martie 1919.

Dr. Hutira Carol și Kiss Torma József în locul jurământului au făcut declarația solemnă prescrisă, în 8 aprilie 1919, protocolul luat cu această ocazie îl alătur sub ./ în două exemplare, un exemplar l-am reținut.

În forma aceasta cu toți amployații de la judecătoria de sub conducerea mea sunt în ordine.

Sub 2., alătur lista amployaților de la judecătoria, cuprinzând în sine datele referitoare la depunerea jurământului și facerea declarației solemne, precum și răspunsul la întrebările din punctul 1, a rescriptului șefului de Justiție.

La punctul 2, în timp de pace au fost aplicați la judecătoria: 3 judecători, 1 notar, 1 conducător de carte funduară, 4 canceliști, 2 diurniști, 2 servitori și 1 păzitor de prinsoare. De atâția amployați va fi trebuință și în viitor, pentru a fi prevăzute toate agendele.

La punctul 3, executorul actual e vrednic să rămână în funcțiune și în cazul statificării.

La punctul 4, translator nu este și nici nu e de lipsă.

La punctul 5 sunt restante: a). cauze civile: 198; b) cauze criminale: 274 (cu cele suspendate din cauza războiului); c). cauze de ereditate: 252; la cartea funduară nu este restanță.

Pentru a rezolva cauzele restante și pentru a se putea aduce toate agendele în curent, e neapărat de trebuință, ca în scurt timp să fie denumit barem încă un judecător.

Năsăud, la 12 aprilie 1919. s.s. David, judecător-șef.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL TÂRGU LĂPUȘ

101.

Proces-verbal

Întocmit la Târgu Lăpuș, în data de 31 martie 1919, orele 10, în biroul conducătorului judecătoria de ocol, în chestiunea predării conducerii judecătoria de ocol, dispusă de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu.

Sunt prezenți;

Judecătorul de Curte de Apel, Weeber Gyula – conducătorul judecătoria de ocol; judecătorul de ocol Topán József; dr Buzura Gabriel, în calitate de judecător de ocol, numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu și însărcinat cu conducerea judecătoria de ocol; Fetke Victor, în calitate de pretor al plășii Lăpuș și reprezentant al prefectului; sublocotenentul român de jandarmi Hereciu Livius și grefiera Farkas Victoria.

Dr. Buzura Gabriel comunică faptul că a fost numit conducătorul judecătoria de ocol din Târgu Lăpuș în conformitate cu documentul emis de Consiliul Dirigent Român din Sibiu la data de 20 martie 1920 – pe care îl prezintă – și solicită lui Weeber Gyula, actualul conducător al judecătoria de ocol să predea conducerea instituției – care în virtutea punctului 1 al dispoziției emise de șeful resortului justiție din cadrul Consiliul Dirigent Român din Sibiu – a trecut în subordinea jurisdicției românești. De asemenea,

îi solicită predarea clădirii judecătorei de ocol, împreună cu toate utilitățile, sumele de bani oficiali și valorile existente în clădire, actele oficiale, cărțile și registrele.

Judecătorul de ocol Weeber Gyula protestează în contra acestei solicitări și declară că nu va preda conducerii instituției, deoarece el a fost numit în această funcție de către guvernarea maghiară, prin urmare, el este dator să conducă instituția până în momentul demiterii sale de către guvernul maghiar sau până ce primește dispoziții referitoare la predarea conducerii instituției. Totuși, el cedează în fața forței.

În consecință, dr. Buzura Gabriel ia la cunoștință această declarație și arată că el este dispus să preia conducerea instituției chiar și fără utilizarea forței.

Dr. Weeber Gyula comunică că el poate preda clădirea judecătorei de ocol, actele oficiale, contabilitatea, sumele de bani, utilitățile, cărțile și registrele.

Dr. Buzura Gabriel ia la cunoștință această declarație și preia conducerea instituției; totodată îi comunică judecătorului de ocol Weeber Gyula că - în virtutea dispozițiilor prevăzute în documentul nr 121/1919 just., emis de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu - prezentat anterior - începând cu momentul preluării conducerii judecătorei de ocol, este considerat a fi în concediu de odihnă pe o perioadă de timp nelimitată. În măsura în care va depune jurământul de fidelitate prescris de către Consiliului Dirigent Român din Sibiu, se va îngriji ca, în cel mai scurt timp posibil să primească o funcție corespunzătoare dorințelor sale sau să fie pensionat.

Conducătorul judecătorei de ocol, Weeber Gyula, declară că nu poate depune jurământul de fidelitate solicitat, deoarece, până la hotărârea finală a conferinței de pace, teritoriul în cauză aparține Ungariei. Oricum, el intenționează să plece din Târgu Lăpuș în Ungaria, iar acolo va întreprinde pașii necesari.

După aceea, conducătorul judecătorei de ocol - Weeber Gyula - l-a convocat pe judecătorul de ocol Topán József și i-a comunicat cele întâmplate. În calitate de conducător al judecătorei de ocol numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, dr. Buzura Gabriel îi arată judecătorului de ocol Topán József că a preluat conducerea judecătorei de ocol de la Weeber Gyula - în pofida protestelor acestuia și fără a recurge la utilizarea forței - și îi solicită lui Topán József că, în conformitate cu punctul nr. 4 al ordonanței nr. 121/1919 just. emisă de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu și publicată în Gazeta Oficială, să depună jurământul de fidelitate prescris. Totodată, i-a adus la cunoștință regulamentele de funcționare privind magistrații, stabilit de către șeful resortului justiției din cadrul Consiliul Dirigent Român din Sibiu, respectiv, textul jurământului solicitat ca și consecințele care rezultă în urma refuzului de a depune jurământul de fidelitate.

Ca răspuns la această solicitare, atât judecătorul de ocol Weeber Gyula, cât și Topán József, separat, dau următoarea declarație: Ca urmare a faptului că am fost numiți în aceste funcții de către guvernul maghiar, ne considerăm cetățeni maghiari și în această calitate nerecunoscând autoritatea regelui României, nu suntem dispuși să prestăm jurământ de fidelitate unui stat străin.

În urma acestei declarații, dr. Buzura Gabriel arată că judecătorii de ocol nu mai pot exercita activități în funcțiunile deținute - în conformitate cu punctul 7 al dispoziției

amintite – iar în măsura în care ar dori să-și exercite în continuare activitatea, el va împiedica acest lucru folosind forța publică; în același timp îi roagă să finalizeze procesele aflate în curs de derulare, să finalizeze verdictele încă nepronunțate și, împreună cu toate documentele birourilor să fie predate lui.

Acest proces verbal a fost întocmit în 3 exemplare identitce, dintre care un exemplar a fost luat de către conducătorul judecătoriei de ocol Weeber Gyula, iar celelalte două exemplare au revenit dr. Buzura Gabriel, conducătorul judecătoriei de ocol numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, spre a fi așezate între documentele oficiale ale judecătoriei de ocol și a fi trimis un exemplar șefului resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu. Numitul judecător de ocol Topán József solicită primirea unei copii autentificate a procesului-verbal.

s.s. dr. Buzura Gabriel, în calitate de conducător al judecătoriei de ocol, numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu; s.s. judecătorul de ocol Weeber Gyula; s.s. judecătorul de ocol, Topán József; comandantul plutonului de Jandarmi s.s. indescifrabil; s.s. grefieră Farkas Victoria.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

102.

Proces-verbal

Întocmit la Târgu Lăpuș, în data de 31 martie 1919, cu prilejul preluării conducerii judecătoriei de ocol, privind prestarea jurământului de fidelitate prevăzut de ordonanța nr. 121/1919 just. emisă de către șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu. Au fost prezenți: Miklós Farkas – condicar funciar; Jeo János – cancelarist condicar; Kinka Gyula – primoficial; Dragomán Gusztáv – cancelarist; Szász András – cancelarist; Lőrinc Sándor – administrator judiciar; Molnár Sándor – gardian; Kelemen János – aprod; Kerekes Sámuel – aprod diurnist, respectiv, Farkas Victoria – copistă interimară în calitate de grefieră.

Judecătorul de ocol le aduce la cunoștință funcționarilor sus-numiți textul jurământului solemn solicitat de către șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu și încearcă să îi convingă – recurgând la argumente potrivite – pe cei prezenți să depună jurământul prescriș și să își continue activitatea.

Exceptând-o pe Farkas Victoria, cei prezenți au declarat, separat, că refuză să facă declarația solemnă solicitată, deoarece nu au fost eliberați de prevederile jurământului depus față de guvernul maghiar.

Judecătorul de ocol ia la cunoștință această declarație, dar dispune în mod categoric să își continue activitatea până la prelucrarea restanțelor. Dintre cei prezenți, Farkas Viktoria a declarat că ea depune declarația solicitată. Condicarul funciar Miklós Farkas declară solemn că nu va preda cărțile funciare aflate în custodia sa și că nu va da spre utilizare aceste cărți, deoarece nu a primit dispoziții în acest sens de la fostul conducător al judecătoriei de ocol.

Conducătorul judecătoriei de ocol declară că în măsura în care va refuza predarea cărților funciare ca și utilizarea acestora va fi nevoit să apeleze la folosirea forței publice.

Procesul-verbal a fost citit și semnat.

s.s. dr. Buzura Gabriel – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Farkas Victoria – grefieră; s.s. Miklós Farkas – condicar funciar; s.s. Kinka Gyula – primoficial; s.s. Dragomán Gusztáv – cancelarist; s.s. Jeo János – cancelarist funciar; s.s. Szász András – cancelarist; s.s. Lőrincz Sándor – administrator judiciar; s.s. Molnár Sándor; s.s. Kelemen János; s.s. Kerekes Sámuel; s.s. Farkas Victoria – copistă interimară.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

103.

Domnule Ministru,

În baza denumirii mele de șef-judecător al judecătoriei din Lăpușul-Unguresc, imperiul l-am preluat în 31 martie a.c. st.n. și procesul-verbal luat cu această ocazie îl alătur aici sub 1 ./.

Tot cu această ocazie, am luat al doilea proces-verbal, cu subalternii de la judecătorie, că încât sunt aplicați de a depune jurământul, respectiv promisiunea solemnă, prescrisă în ordonanța nr. 121/1919. Procesul-verbal se alătură aici sub 2./.

Este de a se nota că cu ocazia preluării imperiului, jurământ nu au depus nici un jude, iar dintre subalterni, declarație solemnă au făcut numai diurnista Victoria Farkas, iar în ziua următoare, reîntorcându-se servitorul Ioan Kelemen, revocându-și declarația din ziua premergătoare, a depus și el jurământul prescris.

Procesul-verbal luat cu depunerea jurământului îl aclud aici sub 3./.

Părăsind toți servitorii și diurniștii judecătoria, ca agendele cursive să nu stagneze, am provocat, cu amenințarea forței brațiale pe scriitorii Gustav Dragoman și Iuliu Kinka ca numaidecât să-și ocupe locul și să-și împlinească datorința, ce apoi acestei provocări au și satisfăcut, și azi se află ambii în oficiu.

Tot cu această ocazie văzând lipsa ardentă de a avea și alt ajutor, deoarece foștii ceilalți scriitori nu sunt apti de a satisface trebuințele, am primit la judecătorie pe Carol Fügedi, fost scriitor în cancelaria advocațională ca și până la denumire să fungeze și să umple locul unui scriitor.

Prin delăturarea juzilor și oficanților din cauza nedepunerii jurământului și a declarației solemne, conform stării anterioare – fac propunerea:

Că ar fi de lipsă să fie denumiți cel puțin doi juzi, un notar /secretar/ și încât acești doi scriitori și-ar menține și pe mai departe locurile ocupate, atunci încă doi scriitori și 2 diurniști la judecătoria de ocol din Lăpușul-Unguresc.

Raport, în ce privește vrednicia executorului de a rămâne în funcțiune – precum raport și despre cauzele restante, am să înaintez la timp, după ce le voi lua în seamă și mi se vor preda, să pot statori numărul lor - iar în ce privește executorul – după ce îmi voi câștiga datele necesare cu privire la ținuta lui.

Lăpușul-Unguresc, la 3 aprilie 1919.

Cu deosebită stimă: s.s. dr. Gabriel Buzura, jude-șef de ocol.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL BECLEAN

104.

Proces-verbal

Întocmit în Beclean, în clădirea judecătoriei de ocol, la data de 3 aprilie 1919, ora 10. Sunt prezenți subsemnații:

În fața actualului conducător de ocol, judecătorul de ocol Kerekes Károly, se prezintă dr. Moldovan Ioan, avocat din Beclean, care comunică faptul că este împuternicit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu să preia conducerea judecătoriei de ocol, împreună cu inventarele, avutul și clădirea și tot ceea ce aparține judecătoriei de ocol. Pentru a demonstra veridicitatea afirmațiilor sale a prezentat un document, respectiv, decizia nr. 121-1919 just. a Consiliului Dirigent Român din Sibiu. Ca martori el i-a convocat pe avocatul dr. Pavelea Octav și pe preotul greco-catolic Bușița Ștefan, locuitori din Beclean, care sunt, de asemenea, prezenți.

Ca răspuns la această solicitare, conducătorul judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol, Kerekes Károly, declară că nu recunoaște Consiliul Dirigent Român din Sibiu în calitate de factor de putere împuternicit să dispună preluarea judecătoriei de ocol și, prin urmare, refuză să dea curs solicitării privind predarea conducerii judecătoriei de ocol din Beclean.

Dr. Moldovan Ioan îi solicită primpretorului dr. Butta Ioan, aflat de față, să utilizeze forța, în fața conducătorului judecătoriei de ocol, judecătorul Kerekes Károly, pentru a da curs solicitării de predare a judecătoriei de ocol și a mai declarat că în cazul în care judecătorul de ocol Kerekes Károly refuză și în continuare să predea conducerea instituției va fi îndepăratat cu forța din clădirea instituției, iar predarea (prelurea) se va efectua în absența sa.

În continuare, judecătorul de ocol constată că este prezent primpretorul din Beclean, dr. Butta Ioan, în calitate de însărcinat al prefectului român de Solnoc-Dăbâca și că în camera de așteptare se află doi jandarmi care, la cererea lui Kerekes Károly, au refuzat să-și dezvăluie numele, dr. Butta Ioan interzicându-le acest lucru.

Dr. Butta Ioan, primpretor, i-a solicitat judecătorului de ocol Kerekes Károly să dea curs cererii înaintate de dr. Moldovan Ioan, în caz contrar va utiliza forța și îl va îndepărta cu forța din clădirea judecătoriei de ocol, unde nu i se va mai permite să intre. Ca semn al utilizării forței, a atins umărul drept al judecătorului de ocol Kerekes Károly.

În consecință, judecătorul de ocol Kerekes Károly declară că, cedând în fața forței și în interesul menținerii continuității actului de justiție, este dispus să predea avocatului din Beclean – dr. Moldovan Ioan – conducerea, clădirea, actele, casieria, biblioteca judecătoriei, de asemenea, închisoarea care aparține judecătoriei cu toate înzestrările.

Avocatul dr. Moldovan Ioan a luat la cunoștință declarația anterioară a judecătorului de ocol Kerekes Károly și a declarat instituția ca fiind preluată.

După aceea, la solicitarea avocatului dr. Moldovan Ioan, conducătorul judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol a convocat personalul judecătoriei de ocol, după cum urmează:

1. Judecătorul de ocol Kerekes Károly; 2. Judecătorul de ocol Csipkés Ödön; 3. Judecătorul de ocol Vályi Pál; 4. Conducătorul funciar Vida Gyula; 5. Condicarul funciar Papp Lajos; 6. Copistul Kállay Sándor; 7. Copistul Daka János; 8. Diurnista permanentă d-na Vida Gyula, născută Székely Izabella; 9. Servitorul Nagy András; 10. Gardianul Demeter Sámuel; 11. D-na Demeter Sámuel, servitoare zilieră.

Conducătorul judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol Kerekes Károly remarcă faptul că notarul dr. Morár Károly se află bolnav acasă, ca și diurnistul permanent Ferenczi Róza și că slujitorul zilier Demeter József, începând cu data de 1 aprilie 1919 nu mai lucrează.

În continuare, avocatul dr. Moldovan Ioan le-a cerut judecătorilor de ocol prezenți, Kerekes Károly, Vályi Pál, Csipkés Ödön, să depună jurământul de fidelitate prescris de dispoziția nr. 121/1919 just. a Consiliului Dirigent Român, în caz contrar vor suporta consecințele prevăzute în dispoziție.

La solicitarea prezentată anterior de către dr. Moldovan Ioan, judecătorii de ocol Kerekes Károly, Vályi Pál și Csipkés Ödön au făcut următoarea declarație: „Este în contradicție cu onoarea și conștiința lor să depună jurământul de credință românilor deoarece:

1. Transilvania încă nu a fost anexată de către România, cu atât mai mult cu cât, conform reglementărilor internaționale anexarea se efectuează în urma unui tratat de pace acceptat de ambele părți;

2. Deoarece, deocamdată, există un armistițiu între părțile beligerante și în conformitate cu articolul de lege nr. 43 din 1913 – acordul internațional de la Haga acceptat și de România, puterea care ocupă un teritoriu are doar dreptul de a menține ordinea în acel teritoriu, ceea ce este reglementat, în detaliu, de acordul internațional menționat;

3. Deoarece, conform articolului 45 din legea menționată, la punctul 2 - puterea ocupantă nu are dreptul de a solicita jurământ de fidelitate de la locuitorii țării ocupate;

4. Deoarece, în calitate de judecător, mi-am îndeplinit funcția în conformitate cu legile și respect în continuare legile de la care nu mă pot abate ca judecător;

5. Deoarece, am depus jurământ de fidelitate față de republica maghiară în luna decembrie a anului 1918, jurământ de sub incidența căruia nu am fost eliberat, și mă aflu și astăzi în calitate de funcționar al republicii maghiare, astfel că nu îmi pot încălca jurământul de fidelitate fără trădarea de țară.

Declarația noastră nu reprezintă un refuz categoric la cererea de a depune jurământul. Noi putem da un răspuns definitiv în privința depunerii/nedepunerii jurământului abia după ce vom cunoaște decizia finală reglementată prin tratat de pace. Cu alte cuvinte, având în vedere faptul că nu cunoaștem încă decizia definitivă a Conferinței de Pace privind Transilvania, nu excludem ipoteza de a depune jurământul de fidelitate, la timpul potrivit, dacă Transilvania va fi anexată României”.

Avocatul dr. Moldovan Ioan a luat la cunoștință declarația prezentată anterior a judecătorilor de ocol Kerekes Károly, Vályi Pál și Csipkés Ödön, dar o consideră ca un refuz la solicitarea de a depune jurământul de fidelitate și declară că, începând din această zi, îi consideră ca fiind demisionați din funcțiile ocupate și le interzice

dreptul de a profesa ca judecători. De asemenea, le solicită, să rezume în scris verdictele care au fost anunțate deja oral și să le înainteze în termen de 8 zile.

Judecătorii Kerekes Károly și Csipkés Ödön comunică că ei au verdictes anunțate oral dar nu și în scris. Judecătorul Vályi Pál comunică că are 10 cauze în care a pronunțat verdictes oral dar nu și în scris și va înainta acestea d-lui avocat dr. Moldovan Ioan, în termenul prevăzut de 8 zile.

După aceea, avocatul dr. Moldovan Ioan aduce la cunoștința condicărului funciar Vida Gyula, copistului Kállay Sándor, copistului Daka János, diurnistei permanente d-na Vida Gyula, născută Székely Izabella, servitorului Nagy András, gardianului Demeter Sámuel și servitoarei ziliere d-na Demeter Sámuel, partea referitoare la personalul auxiliar și administrativ din cadrul ordonanței nr. 121/1919 just. Consiliului Dirigent Român din Sibiu și le declară acestora că, atât el, cât și Consiliul Dirigent Român nu solicită în acest moment de la ei prestarea jurământului de fidelitate, ci doar efectuarea declarației prescrite de ordonanța anunțată, pe care o citește în traducere maghiară celor prezenți. De asemenea, le declară acestora că, în cazul în care nu își îndeplinesc atribuțiile vor fi - la rândul lor – considerați demisionari, își vor pierde toate drepturile obținute până acum și, în caz de necesitate, îi va obliga cu forța să-și îndeplinească atribuțiile. Ca răspuns la această solicitare, condicărul funciar Vida Gyula declară că va da declarația cerută și își va îndeplini atribuțiile în continuare.

Condicărul funciar Papp Lajos, copistul Kállay Sándor, copistul Daka János, diurnista permanentă d-na Vida Gyula, născută Székely Izabella, servitorul Nagy András declară că nu vor da declarația dorită și, având în vedere faptul că superiorii lor sus-menționați nu își pot exercita atribuțiile, ei vor continua să activeze în funcțiile pe care le dețin doar în cazul aplicării constrângerii prin forță. Gardianul Demeter Sámuel și soția sa, servitoarea zilieră d-na Demeter Sámuel declară că vor da declarația cerută, având în vedere faptul că au 6 copii și nu au unde să locuiască și că își vor îndeplini în continuare obligațiile.

Avocatul dr. Moldovan Ioan a luat la cunoștință declarațiile celor prezenți și a comunicat că Vida Gyula, Demeter Sámuel și soția sa își pot continua activitatea în funcția avută până în prezent, în timp ce celorlalți, respectiv, Papp Lajos, Kállay Sándor, d-na Vida Gyula, Nagy András, le-a interzis să-și continue momentan activitatea.

După aceea, judecătorul de ocol Kerekes Károly a predat avocatului Moldovan Ioan, sumele, valorile, cărțile, actele, cărțile funciare, arhiva, notele aflate în cadrul judecătoriei.

Valorile predate sunt următoarele:

1. 47 de testamente înscrise în rubrica nr. 4 a registrului nr. 1918.E.VII.A.25;
- 2.Registrul de depuneri, rubrica 1-128 coroane;
- 3.Registrul de depuneri, rubrica 2, carnet de depuneri cu 500 coroane, 110 coroane și 4 obligațiuni;
- 4.Registrul de depuneri, rubrica 3, 14 coroane;
- 5.Registrul de depuneri, rubrica 4, 86 coroane și 88 filleri, 1 pungă de ținut tutun din piele, o monedă de 10 pfenigi;

6.Registrul de depuneri, rubrica 5, 22 coroane și 24 filleri;
7.Registrul de depuneri, rubrica 6, 20 coroane;
8.Registrul de depuneri, rubrica 7, suma de 1.250 coroane din 5.000 depuse;
9.Registrul de depuneri, rubrica 8, 195 de mărci și 12 pfenigi
10.Registrul de depuneri, rubrica 10, 70 coroane și o carte de rugăciuni;
11.Registrul de depuneri, rubrica 12, carte de depuneri cu 5.415 coroane, 75 filleri;
12.Contabilitatea juridică care este în vigoare de la data de 1 noiembrie 1918, astăzi mai există suma de 1.191 coroane și 88 filleri, împreună cu documentul de plată nr. 18/1;

13.Registrul amenzilor, care începe de la data de 1 ianuarie 1913, în prezent nu există la judecătoria de ocol sume provenite din amenzi;

14.Seiful întrebuițat pentru păstrarea valorilor, împreună cu cheia aferentă;

15.Cheile bibliotecii și a birourilor judecătoriei de ocol, care se află în fiecare ușă, marcate, cu mențiunea că, cheia de la intrarea principală în judecătoria de ocol se află în grija gardianului.

Judecătorul de ocol care efectuează predarea menționează că închisoarea cu inventarul ei constituie, de asemenea, parte a procedurii de predare/preluare.

Întregul personal al judecătoriei de ocol declară, în conformitate cu știința și conștiința lor, că nimic nu lipsește din arhiva, inventarul, înzestrarea materială, cărțile funciare aparținând judecătoriei de ocol, totul se află în clădirea judecătoriei de ocol și constituie parte a procedurii de predare/preluare.

Din acest motiv, judecătorul de ocol care efectuează predarea, ignoră procedura de predare separată a arhivei, cărților funciare și a înzestrării materiale.

Dr. Moldovan Ioan recunoaște preluarea obiectelor de valoare prezentate anterior, ca și modalitatea de predare a arhivei, cărților funciare, înzestrării materiale, aparținând judecătoriei de ocol.

Judecătorul de ocol Kerekes Károly menționează că stadiul actual al cauzelor reiese din registrele administrative și că, în momentul preluării, numărul cel mai mare este de 614 și că numărul de înregistrare al cărții funciare este 1.150.

Judecătorul de ocol Kerekes Károly i-a solicitat avocatului dr. Moldovan Ioan să conducă în continuare activitatea judecătoriei de ocol, cu respectarea obiectivității și a dreptății, așa cum a fost condusă până acum.

Avocatul dr. Moldovan Ioan a cerut personalului, în repetate rânduri, să-și continue activitatea și a promis să mențină funcționarea judecătoriei de ocol în spiritul activității de până acum, cu respectarea obiectivității, preciziei și a dreptății.

Se comunică faptul că procesul-verbal este întocmit în două exemplare; un exemplar rămâne d-lui avocat Moldovan Ioan în vederea folosirii lui în mod oficial, al doilea exemplar rămâne la judecătorul de ocol care este împuternicit să facă copii legalizate pentru personalul aflat până acum sub autoritatea sa.

După citirea și aprobarea procesului verbal, s-a semnat:

s.s. Kerekes Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Csipkés Ödön, judecător de ocol; s.s. Vályi Pál, judecător de ocol; s.s dr. Moldovan Ioan; s.s. dr. Ioan Butta -

primpretor; s.s. Ștefan Bușța; s.s. dr. Octav Pavelea; s.s. indescifrabil; s.s. indescifrabil; s.s. Vida Gyula; s.s. Papp Lajos; s.s. Daka János; s.s. Kállay Sándor; s.s. d-na Vida Gyula; s.s. Nagy András; s.s. Demeter Sámuel; s.s. d-na Demeter Sámuel.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

105.

Domnule Ministru al Justiției,

Am onoare a Vă comunica că fiind denumit din partea Consiliului Dirigent, judecător șef la judecătoria de ocol din Beclean, la 3 aprilie 1919, m-am prezentat la judecătoria de ocol Beclean și am pretins predarea oficiului și explicându-le în mod demn ordonațiunile referitoare aici, am pretins depunerea jurământului de fidelitate și a declarației solemne. Despre toate acestea am luat proces-verbal, pe care-l alătur sub A.

După cum apare și din procesul-verbal alăturat, toți judecătorii au denegat să depună jurământul de fidelitate. Dintre funcționarii subalterni numai Iuliu Vida, conducător la registrele funciare, precum și Samuilă Demeter, pandur și muierea lui s-au declarat că fac declarația solemnă cerută. Aceștia făcând declarația solemnă pretinsă, despre acestea am luat procesele-verbale alăturate sun B., C. și D.

Rămânând singur cu Iuliu Vida, conducător la registrele funciare, toată activitatea s-a redus la minimul posibil. Până la completarea oficianților, abia vom putea isprăvi lucrurile de tot urgente, fiind 60 comune care se țin de judecătoria de ocol din Beclean.

Fiind interzisă solvirea salariilor oficianților de la Justiție, printr-o depeșă a domnului Ministru, trimisă la perceptorul din Beclean, la 1 aprilie, nici un oficianț de la Judecătoria de ocol nu și-a putut ridica salariul. Fiindcă Iuliu Vida, conducător la registrele funciare, Samuilă Demeter și muierea dânsului au rămas și mai departe în oficiu, rog pe domnul Ministru ca, în timpul cel mai scurt posibil, să faceți pașii de lipsă, ca oficianții rămași să-și poată ridica salariul, competența de pe luna aprilie.

Prezentându-mi raportul acesta, semnez

Beclean, la 5 aprilie 1919.

Cu profundă stimă: s.s. dr. Ioan Moldovan, judecător-șef.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL RURALĂ CLUJ

106.

Pres.:1919.I.E./5.

Proces-verbal

Întocmit la 3 aprilie 1919 la judecătoria de ocol comunală (rurală) din Cluj, în chestiunea predării depunerilor de bani și obiecte existente în cadrul judecătoriei de ocol.

I. Judecătorul de ocol Gáspár Miklós care s-a prezentat în urma chemării sale de către poliție, predă următoarele sume de bani și registre care, până în acel moment,

fuseseră păstrate în seiful judecătoriei de ocol: registrul de depuneri prezidial, rubrica 1 nou și 20 vechi – 48 K., 70 fil; rubrica 2 nou și 23 vechi; 2 polițe; rubrica 3 nou și 27 vechi - 310 K.; rubrica 4 nou și 66 vechi – 120 K; rubrica 5 nou și 67 vechi – 250 Kor.; rubrica 6 nou și 70 vechi – 145 K., 4 fil.; rubrica 7 nou și 71 vechi – 7 Kor.; rubrica 8 nou și 72 vechi – 155 K., 46 fil.; rubrica 9 nou și 74 vechi – 200 Kor.; rubrica 11 nou și 76 vechi - 310 Kor., 67 fil.; rubrica 12 nou și 77 vechi – 25 Kor.; rubrica 13 nou și 78 vechi – 10 mărci, 10 copeici, 36 pfenigi; rubrica 14 nou și 79 vechi – 2 K., 80 fil.; rubrica 15 nou și 80 vechi – plic nedesfăcut, 2 K., 82 fil.; rubrica 16 nou și 81 vechi – plic nedesfăcut, 2 K., 10 fil.; rubrica 17 nou și 82 vechi – 10 pfenigi; rubrica 18 nou și 83 vechi – 6 K.; rubrica 19 nou și 85 vechi – 208 K., 38 fil.; rubrica 20 nou și 89 vechi – 12 K., 10 fil.; rubrica 22 nou și 92 vechi – 5 K., 60 fil.; rubrica 23 nou și 94 vechi – 13 K.; rubrica 24 nou și 98 vechi – 16 K., 88 fil.; rubrica 25 nou și 102 vechi – 5 K., 26 fil.; rubrica 26 nou și 103 vechi – 1 K., 60 fil.; rubrica 27 nou și 104 vechi – 15 K.; rubrica 28 nou și 105 vechi – 1 inel de aur, 1 poză; rubrica 30 nou și 107 vechi – 1 K.

În continuare, din 9 rubrici care urmează să fie înregistrate separat - 390 K., 20 fil; din această sumă, 8 depuneri testamentare care au sosit de la secția de depunere testamentară de pe lângă fostul comandament militar din Sibiu și au sosit de la sfârșitul lunii iunie până în prezent, iar 32 K. și 10 fil. au fost expediate de către locuitorul Miron Vazul din Cluj, sub nr. 2405/1917.

II. Taxe judiciare:

Rubrica 9/1918 a registrului de corpuri delictive – un ceas și un inel de aur; rubrica 34/1917 a registrului de corpuri delictive - B.440/1917 nr. cu un ceas de aur; rubrica 13/1917 a registrului de corpuri delictive, nr. B.5467/1916 – în chestiunea Lakatos Sándor, 22 Kor.; rubrica 12/1917 a registrului de corpuri delictive – Szűcs János, 56 fil; rubrica 12/1917 a registrului de corpuri delictive – 19 Kor.; rubrica 7/1917 a registrului de corpuri delictive – 2 kor., 75 fil.; rubrica 8/1917 a registrului de corpuri delictive – o monedă falsă de 20 Kor; rubrica 27/1900 a registrului de corpuri delictive – un timbru din 1898.

III. Sume judiciare – 113 Kor., 12 fil.

IV. Pușculiță creată în favoarea asociației naționale a juriștilor și judecătorilor – neatinsă.

V. Testamentele din anii 1896-1918, conform registrului, cu excepția testamentului nr. 1896, V/I./1-3 și 1910.V./I./32.

domnului judecător de ocol dr. Runcan Ioan care recunoaște, prin aceasta, predarea.

Cu acestea procesul-verbal a fost încheiat cu mențiunea că documentele prezidiale, respectiv, registrele prezidiale se vor prelua ulterior de la cancelaristul Todorovics Gerő. s.s. Gáspár Miklós – predare; s.s. dr. Runcan Ioan – primire; s.s. Leca Ilie – grefier. Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

107.

Protocol

Întocmit în 22 iulie 1919 la judecătoria de ocol rurală Cluj, când Alexandru Țiplea, conducătorul judecătoriei de ocol, a primit banii și obiectele scrise în protocolul de mai sus, de la dr. Runcan Ioan, judecător.

Protocolul s-a închis.

D.c.m.s.

s.s. dr. Ioan Runcan, s.s. Alexandru Țiplea.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

108.

De la prezidentul Tribunalului Cluj

XIX.K.1/1919.Pres.

D-sale Domnului

Prezident al Curții de Apel din Cluj

Aici alăturat sub A. și B., am onoare a Vă susține procesele-verbale redactate cu ocazia preluării judecătoriei de ocol rurală din Cluj, cu rugarea să binevoiți a le înainta Resortului de Justiție.

Cluj, la 20 mai 1919.

s.s. dr. Laurențiu Nestor,

prezidentul tribunalului

cu 2 acluze, sub A. și B.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL ILEANDA MARE

109.

1919.El.II.C.2.

Proces-verbal

Întocmit la Ileanda Mare, în data de 3 aprilie 1919, orele 9, în biroul conducătorului judecătoriei de ocol, în chestiunea predării conducerii judecătoriei de ocol, dispusă de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu.

Au fost prezenți:

Judecătorul de ocol dr. Bottlik István, în calitate de conducător al judecătoriei de ocol; dr. Mureșan Ioan, conducătorul judecătoriei de ocol, numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu; Rusu Ioan, administrator de plasă, reprezentantul prefectului de Solnoc-Dăbâca; slt. Căciulă Ioan – comandantul jandarmeriei române.

Dr. Mureșan Ioan arată că, în virtutea documentului emis de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, la data de 19 februarie 1919, nr. 121/1919 just. – pe care îl prezintă – a fost numit conducătorul judecătoriei de ocol din Ileanda Mare și solicită actualului conducător al judecătoriei de ocol, dr. Bottlik István, să-i predea neîntârziat conducerea judecătoriei de ocol din Ileanda Mare, care, în conformitate cu dispozițiile punctului 1 al ordonanței emise de către șeful resortului justiției din cadrul Consiliul Dirigent Român

din Sibiu, a fost trecută sub jurisdicția românească, birourile judecătorei de ocol, utilitățile, sumele și valorile oficiale, actele oficiale, cărțile și registrele; în caz contrar, el fiind silit să apeleze la folosirea forței publice, la reprezentantul prefectului Rusu Ioan.

În fața acestei solicitări, dr. Bottlik István a protestat declarând că el predă conducerea instituției doar în cazul utilizării forței, deoarece el a fost numit în această funcție de către guvernul maghiar și, prin urmare, este de datoria lui să conducă instituția până când este demis de către guvernul maghiar sau primește dispoziții referitoare la predarea conducerii. După aceea, dr. Bottlik István l-a întrebat pe administratorul de plasă Rusu Ioan, dacă în măsura în care nu dă curs solicitării anterioare va da dispoziții reprezentantului forței publice în vederea folosirii efective a acesteia, la care administratorul de plasă a răspuns pozitiv, după care dr. Bottlik István, accentuând că cedează în fața forței, s-a arătat dispus să predea conducerea judecătorei, clădirea acesteia, respectiv, utilitățile ei.

Dr. Mureșan Ioan ia la cunoștință această declarație și preia efectiv conducerea judecătorei de ocol; totodată, îi comunică dr.-ului Bottlik István că, în conformitate cu dispozițiile documentului emis de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu – prezentat anterior – el poate să-și continue activitatea în calitate de judecător de ocol sau poate solicita pensionarea dacă depune jurământul prescris de punctul nr. 4 din cadrul ordonanței nr. 121/1919 just., emis de către șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Dr. Bottlik István a declarat că nu depune jurământul solicitat, deoarece dorește să rămână credincios statului maghiar și legilor sale.

În continuare, dr. Mureșan Ioan i-a comunicat judecătorului de ocol convocat - dr. Basa Árpád – cele petrecute și consemnate în procesul-verbal.

După aceea, dr. Mureșan Ioan i-a solicitat judecătorului de ocol dr. Basa Árpád să depună jurământul de fidelitate prescris de către punctul nr. 4 din cadrul ordonanței emise de către șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu nr. 121/1919 just., comunicându-i textul jurământului ca și consecințele care rezultă în urma depunerii/nedepunerii jurământului.

Dr. Basa Árpád ia la cunoștință cele ce i s-au comunicat, dar nu este dispus să depună jurământul oficial, iar funcția și-o va preda doar în urma folosirii forței. Consideră că forța aplicată față de conducătorul judecătorei de ocol este valabilă și în cazul său și cere, totodată, consemnarea în procesul-verbal a următoarei declarații:

„Ne aflăm sub incidența legilor și dispozițiilor aflate în vigoare. Din acest motiv, în calitate de judecător de ocol aflat în slujba statului maghiar, aș comite un gest îndreptat împotriva convingerilor mele de drept, religioase și umane și chiar delictele prevăzute de către punctul 3 al legii 127 și legea 142, dacă aș depune, în condițiile actuale, fără a fi eliberat de prevederile jurământului față de statul maghiar, jurământul de fidelitate prescris. Refuz să depun acest jurământ și iau la cunoștință interdicția de a profesa în calitate de judecător de ocol. Referitor la părăsirea funcției, respectiv, îndepărtarea silită, comunic faptul că dispozițiile cuprinse în articolul nr. 72 al ordonanței 429 din 1891, respectiv art. 12 din legea 17 din 1891, decid în privința

conducerii judecătoriei de ocol, iar articolul 62 al ordonanței menționate reglementează înlocuirea conducătorului judecătoriei de ocol. În privința atribuțiilor de control ale judecătoriei de ocol, acestea sunt reglementate de articolul 75 din cadrul amintitei ordonanțe.

Atribuțiile judecătorilor și ale funcționarilor sunt cuprinse de către articolele 1-17 ale ordonanței amintite, iar modalitatea de depunere a jurământului oficial și modalitatea de ocupare a funcției sunt reglementate de către articolele 23-29 ale ordonanței respective. Constat că preluarea judecătoriei de ocol s-a efectuat prin încălcarea acestor dispoziții și sunt nevoit să las, ca urmare a condițiilor actuale, cheile dulapurilor, actele oficiale, procesele-verbale, iar exercitarea activității mele în aceste împrejurări este imposibilă. Ca încheiere, citez cuvintele lui Isus Hristos: «Fericțiți sunt cei care suferă nedreptăți pentru dreptate, deoarece acestora le aparține raiul».

Ca urmare a acestei declarații, dr. Mureșan Ioan le aduce la cunoștință faptul că, în conformitate cu articolul 2 al ordonanței amintite, din acest moment nu își mai pot exercita activitatea în calitate de judecători de ocol și în măsura în care ar dori să facă acest lucru, îi va împiedica prin folosirea forței ca și în cazul preluării conducerii judecătoriei de ocol. În schimb, le solicită să rezume în scris verdictele pronunțate dar neredactate, iar după aceea să predea aceste cazuri birourilor corespunzătoare, iar celelalte documente lui personal.

Un proces-verbal separat va fi redactat în ceea ce privește modalitatea predării judecătoriei de ocol.

Procesul verbal s-a încheiat și s-a semnat.

s.s. dr. Mureșan Ioan - conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Ioan Rusu – administrator de plasă; s.s. Braica Iuliu – grefier; s.s. judecătorii de ocol dr. Bottlik István și dr. Basa Árpád au refuzat să semneze procesul-verbal; s.s. dr. Mureșan Ioan – judecător de ocol; s.s. Braica Iuliu – grefier.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

110.

1919.El.II.C.11.

Mult Onorate Domnule Ministru,

Subscrisul fiind numit prin ordinațiunea Dvoastre nr. 121/1919 jude conducător al judecătoriei de ocol din Ileanda Mare, după primirea ordonațiunii în 3 april st.n. 1919, m-am prezentat la judecătoria de ocol din Ileanda-Mare, unde am provocat pe judele conducător Ștefan Bottlik, ca să-mi predea conducerea judecătoriei.

Numitul a denegat predarea, din motivul acela că nu a primit, referitor la predarea judecătoriei, nici un ordin de la guvernul maghiar la care este supus.

După aceasta i-am declarat că am ordin ca cu forța să-l constrâng la aceasta. După declarațiunea aceasta s-a exprimat că e aplicat a-mi preda conducerea, înzestrarea, valorie, banii și scriptele judecătoriei. După ce am provocat pe sus-numitul

jude conducător ca să depună jurământul prescris, atât el, cât și judele, dr. Árpád Basa, au declarat că nu depun jurământul, deoarece pe amândoi îi oprește de la aceasta jurământul pe care l-au depus la statul maghiar, pe constituția maghiară. La judecătorie numai aceștia doi juzi au funcționat.

După aceasta, am provocat ca să se prezinte înaintea mea personalul ajutor în serviciu, la care le-am comunicat că șeful de Resort al justiției al Consiliului Dirigent Român de la ei nu cere jurământ, numai declarațiunea solemnă, textul căreia l-am comunicat.

Iuliu Braica, șef de cancelarie, de naționalitate român, la provocarea mea a depus jurământul prescris.

Ceilalți din personalul ajutor, și anume: Bogdán Nuridsán, Sámuel Fenyő, conducători la cartea funduară, Dezideriu Kovács, Dezideriu Szász scriitor, Alexandru Szilágyi, Vasile Deneș, servitori la oficiu, Antoniu Papp, vigil la închisoare, s-au exprimat că declarațiunea cerută nu o fac din cauză că nu sunt absolvați din partea guvernului maghiar de la jurământul depus aceluia.

Nuridsán Bogdán, în 8 aprilie 1919, s-a prezentat din nou înaintea mea și a declarat că e aplicat a depune promisiunea solemnă, care am și luat-o de la el.

Toți oficianții care nu au depus declarațiunea solemnă sunt unguri, afară de Vasile Deneș care e român.

Vasile Deneș, mai târziu, în 8 aprilie 1919, s-a exprimat că și el ar fi aplicat să intre în serviciul statului și declarațiunea solemnă a și depus-o.

Dr. Carol Czettele, încredințatul procurorului, încă a denegat depunerea jurământului.

Preluarea înzestrării, scriptelor și a foilor funduare s-a întâmplat în 3 aprilie 1919.

Preluarea s-a făcut fără piedici, pentru că am găsit toate în ordine, restanță încă nu am găsit.

Până ce s-a finit preluarea, personalul ajutor l-am silit ca să-și facă datoria rămânând în funcțiune, după aceasta pe Sámuel Fenyő, Dezideriu Kovács, Dezideriu Szász, Alexandru Szilágyi i-am eliberat. Am reținut în serviciu și pe mai departe pe Anton Papp, vigil la închisoare, fiindcă are cvetir în natură în edificiul judecătoriei, și până la 1 mai 1919, nu se poate muta.

Personalul judecătoriei deci constă din: Bogán Nuridsán, conducător la cartea funduară, Iuliu Braica, șef de cancelarie, Vasile Deneș, servitor de oficiu.

Vă rog să dispuneți ca plata acestora să se asigneze.

Pentru a putea isprăvi în ordine normală afacerile judecătoriei din Ileanda-Mare, e lipsă, ca să fie la această judecătorie doi juzi, doi conducători la cartea funduară, doi scriitori, doi servitori și un executor și vigil la închisoare.

Postul executorului nu a fost întregit.

Ileanda-Mare, 8 aprilie 1919. Cu deosebită stimă: s.s. dr. Ioan Mureșan, jude-conducător.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL IARA

111.

Proces-verbal,

Luat în 3 aprilie 1919, în Iara de Jos, în localitatea judecătorei de ocol din Iara de Jos, în cauza preluării judecătorei de ocol.

Prezenți subscrișii:

Dr. Ioan Titieni judecător de tribunal în Turda, ca încredințat din partea președintelui tribunalului Turda (No.1919.J.V.L.33.) se prezintă la dl Iosif Butka conducătorul judecătorei de ocol de mai sus și l-a rugat, ca să adune pe toți magistrații și oficianții judecătorei, ca să se declare dacă sunt aplicați a depune jurământul oficios, sau nu.

Magistrații și oficianții adunându-se în sala conducătorului judecătorei, au fost făcuți atenți că în caz contrar, dacă nu depun jurământul se consideră ca și când ar fi abzis de oficiu; după aceasta au fost provocați, ca să se declare fiecare personal că depune jurământul sau nu.

Magistrații și oficianții au declarat cu toții cum că dânșii nu abzic de drepturile câștigate până acuma, vor să servească mai departe conștiincios, însă jurământul prescris nu vor să-l depună până când Ardealul nu va fi predat oficios României, fiindcă ei au depus un jurământ și dacă ar depune jurământul prescris, atunci s-ar considera ei înșiși ca călcători de jurământ.

Următorii magistrați și oficianți au denegat depunerea jurământului: 1. Iosif Butka judecător-conducător, 2. Ștefan Lengyel judecător, 3. Iuliu Bakkay judecător, 4. Coloman Némethy, 5. Ludovic Szabó, 6. Ioan Kroner, 7. Eugen Jovian cancelist, 8. Gregoriu Szász manipulant, 9. D-na Elvira Szász n. Szabó diurnistă, 10. Petru Bacsó executor și diurnist, 11. Ioan Homonnai servitor. Următorii oficianți au declarat că depun jurământul: 1. Avram Pavel păzitor de temniță, 2. Petru Vutca servitor, de la aceștia s-a luat jurământul oficios conf. procesului-verbal alăturat, iar dânșii au fost provocați ca în termen de 3 zile să se prezinte la Turda la președintele tribunalului. – Acațiu Fülöp notar la judecătorie nu a putut depune jurământul, fiind în concediu pentru depunerea examenelor. Iuliu Kovács diurnist este morbos. Andrei Homonnai conducătorul cărților funduare este concediat pe timp nedeterminat, fiind grav bolnav. Anton Debranczky cancelist este de prezent prizonier de rezbél, notându-se că familia i-a fost împărțită de întreg salariul. Cu acestea procesul-verbal s-a citit, explicat în limba maghiară, încheiat și scris.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Ioan Titieni, s.s. Adrian Costin notar-secretar comunal, s.s. Butka József, s.s. Lengyel István, s.s. Bakkay Gyula, s.s. Némethy Kálmán, s.s. Szabó Lajos, s.s. Kroner János, s.s. Jovian Jenő, s.s. Szász Gerő, s.s. Szász Gerőné, s.s. Bacsó Péter, s.s. Homonnai János.

Dosar 2.

112.

Proces-verbal

Întocmit la Iara de Jos, în data de 4 aprilie 1919, în cauza predării respective preluării judecătorei de ocol. Înaintea preluării, conducătorul judecătorei de ocol, judecătorul de ocol Butka József protestează împotriva preluării și refuză să efectueze predarea în temeiul articolelor 43 și 45 ale Acordului internațional de la Haga din 18 octombrie 1907. El arată că a depus jurământ de credință față de Republica Populară Maghiară și întrucât nu a fost eliberat de prevederile acestui jurământ de către autoritățile maghiare, el nu poate recunoaște existența altor autorități de stat.

Ca urmare dr. Titieni Ioan a recurs la folosirea forței publice, gest în urma căruia conducătorul judecătorei de ocol declară că, cedând forței, efectuează predarea instituției.

În continuare conducătorul judecătorei de ocol Butka József predă și dr. Titieni Ioan preia conducerea judecătorei de ocol, împreună cu următoarele obiecte: sumele de bani și obiectele înscrise în registrul de depuneri prezidențiale rubricile nr. 50f/1916; 110, 112, 124f/1918; 13, 14, 15f/1919, respectiv 510 k. și 80 filleri. Registrul de contabilitate judiciară, anume încasările și plățile efectuate la rubricile 1-55 anul curent, încasări cifrate la 3534 k. și 86 filleri – plăți de 3494 k. și 86 filleri. De asemenea se predau documentele aflate aici, înscrise la rubricile 38/1-55/1 anul curent.

Registrul de amenzi, rubricile 1-19 cu 934 k. încasări și 844 k. plăți și cu rest de 90 k.

Clădirea judecătorei de ocol și a închisorii respectiv inventarul birourilor. Bunurile mobiliare în conformitate cu inventarele existente. Biblioteca judecătorei de ocol, în conformitate cu inventarul bibliotecii. Materialele de consum ale birourilor în conformitate cu chitanțele de comenzi și de consum.

Inventarul închisorii judecătorei de ocol cu observația ca îmbrăcămintea există, dar cea mai mare parte a acesteia este zdrențuită, câteva au fost casate și au fost transformate în cârpe de șters geamurile.

Documentele importante împreună cu registrul de intrări, rubricile 1-122, corpurile delictive în conformitate cu registrul aferent. Registrul conținând taxele de timbre cu 252 de rubrici, 970 k. și 78 filleri – încasări din care bancnote: 4 bucăți a 200 k., 6 bucăți a 25 k. respective 78 filleri bani mărunți.

Suma aceasta de 972 k. și 78 filleri este preluată de dr. Titieni Ioan și semnează pentru preluarea registrelor administrative.

Arhiva judecătorei de ocol (documentele privind cazurile civile, penale, moștenire, executorii, cu excepția cauzelor funciare). Dosarele aflate în curs de soluționare ca și cele nesoluționate. Cărțile funciare în funcție de numere și de comune ocazie cu care s-a constatat că următoarele cărți funciare lipsesc: Poșaga de Jos și de Sus, numerele 363 a 1053; Sălciua de Jos și de Sus, numărul 488; Ocolişel numărul 272; Finişel numărul 253; Râmetea numărul 850; Vălişoara numărul 608 și Colțești numărul 81. registrele funciare. Conform celor spuse de Szabó Lajos, în calitate de condicar funciar adjunct, nu există dispoziție sau cauză aflate în curs de soluționare, taxe de timbru sau sume de bani provenite din cauze funciare.

Conducătorul judecătorei de ocol predă persoanei care efectuează preluarea cheile judecătorei de ocol și a închisorii.

Procesul-verbal este citit și semnat.

4 aprilie 1919, orele 15,00.

s.s. pentru predare Butka József, pentru primire s.s. Dr. Titieni.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

113.

De la președintele tribunalului din Turda.

No.1919.El.IV.L.39.

Consiliului Dirigent, Resortul Justiției,
Sibiu,

Raportez, cum că în urma dispoziției verbale a Domnului Ministru primită în 1 aprilie, prin Dr. Augustin Rațiu pentru preluarea judecătoriei de ocol din Iara de Jos, am esmis pe Dr. Ioan Titieni.

Dr. Ioan Titieni în 3 aprilie a preluat judecătoria numită și după ce toți juzii și funcționarii, afară de servitorul Petru Vutca au denegat depunerea jurământului oficios, judecătoria a încuiat-o.

Procesul-verbal luat despre preluarea judecătoriei, despre denegarea și despre depunerea jurământului lui Petru Vutca, aici alăturat înaintez.

Pe servitorul Petru Vutca cu ziua de 8 aprilie, pe timp de o săptămână l-a concediat.

Turda, la 10 aprilie 1919, s.s. Alexandru Fărcășanu prezident.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL HUEDIN

114.

Pres.1919.Apr.14.

Nr.Pres. 1/6.

Proces-verbal,

Susceput în Huedin, anul 1919, aprilie 7 în localitatea sus-numitei judecătories, pentru preluarea judecătories și pentru depunerea jurământului oficios.

Fiind de față: 1. dr. Alexandru Bohățiel, judecător, 2. Edmund Szabó, judecător de Curte de Apel, 3. dr. Anton Litvay, judecător, 4. Benedict Talvaly, judecător, 5. dr. Ludovic Tolcsvay, procuror delegat, 6. Izidor Izsák, executor jud. de ocol, 7. Ștefan Bethlendy la cărțile funduare, 8. Anton Pozsonyi, cond de c.f., 9. Moritz Sielbermann, prim-oficial, 10. Ioan Hartig, prim-oficial, 11. David Fogel, oficial, 12. Buzás Ludovic, manipulant, 13. Irma Antal, diurnistă, 14. Bede Gheorghe, 15. Nicolau Antal, servitor judecătoreasc, 16. Gheorghe Csüdön, servitor, 17. Daniel Suciu, păzitor de închisoare.

Se statorește că oficiantul Ioan Zentke și Ernest Szentpály sunt în concediu, fiind de față încă Mihail Zăvoianu, oficial, care deja a depus jurământul oficios.

Dr. Alexandru Bohățiel, judecător-șef de ocol, comunicând cu respectivii ordonanțele date de Consiliul Dirigent din Sibiu, nr. 121/1919 just., cu privire la cuprinsul

jurământului oficios, respectiv a promisiunii solemne și totodată pe baza ordinului Pres. 1/3/919, i-a provocat pe susnumiții de sub nr. 2-17, pentru predarea judecătoriei și pentru depunerea jurământului oficios, respectiv, a promisiunii solemne.

În urma acestei provocări, judele Curții de Apel, Edmund Szabó, atât în numele său, cât și în numele celorlalți susnumiți de sub nr. 3-17 declară, cu privire la aceea, că, la preluarea judecătoriei, pentru susținerea ordinii fiind de față Ioan Jucan, sergent jandarm și Mihail Covaci, jandarm, din cauza aceasta nu se opune și judecătoria o predă, despre ce s-a luat un alt separat protocol.

Totodată declară, atât în numele său, cât și în numele colegilor săi, cum că sunt aplicați și decizi a funcționa și pe mai departe ca oficianți și a-și împlini datorințele de funcționari conștiențioși și, întrucât teritoriul judecătoriei Huedin, în urma pertractărilor de pace, ar fi alăturat României Mari, în cazul acela ca oficianți civili ai acelu Stat sunt decizi a-și împlini datorințele conform legilor, dar până ce, referitor la aceasta nu s-a adus decisi final și nu le este cunoscut, ca să nu vină în contradicere cu jurământul deja oficios depus, cer ca, pentru depunerea jurământului oficios să se defigă un alt termen de șapte zile, în intervalul cărora își vor câștiga despre starea faptică informații sigure și cu privire la depunerea jurământului oficios au a se declara.

Dr. Alexandru Bohățiel, judecător-șef de ocol, a declarat cum că alăturarea teritoriului judecătoriei Huedin României Mari e deja faptă terminată, dar întrucât în privința aceasta dimpreună cu ceilalți colegi din Cluj, Dej și Turda voiește să-și câștige informații sigure, deși e dispusă preluarea imediată a imperiului, pentru depunerea jurământului oficios s-a defipt ziua de 14 aprilie 1919, în calitatea oficioasă a acestei judecătorii, cu acea observare, că până atunci să-și câștige informații sigure.

Această hotărâre verbală s-a publicat.

Acest protocol, după cetire, s-a închis.

s.s. dr. Alexandru Bohățiel, judecător șef de ocol; s.s. Szabó Ödön judecător de Curte de Apel; s.s. Talvaly Benedek, judecător de ocol; s.s. dr. Litvay Antal, judecător de ocol; s.s. dr. Tolcsvay Lajos procuror delegat; s.s. Izsák Izidor executor; s.s. Bethlendy Ștefan conducător de c.f.; s.s. Pozsonyi Antal conducător la cartea funduară; s.s. Sielbermann Moritz prim-oficial; s.s. Hartig János; s.s. Fogel David; s.s. Buzás Lajos; s.s. Antal Irma; s.s. Antal Miklós; s.s. Csüdön György; s.s. Szűcs Dániel.

Susceptut continuative anul 1919, luna aprilie, ziua 14, în localitatea oficioasă a judecătoriei Huedin, în cauza depunerii jurământului oficios.

Fiind prezenți, afară de Ernest Szentpály, care e în concediu.

1. Alexandru Bohățiel, judecător șef de ocol, 2. Edmund Szabó, judecător de Curte de Apel, 3. dr. Anton Litvay, judecător de ocol, 4. Benedict Talvaly, judecător de ocol, 5. dr. Ludovic Tolcsvay, procuror delegat, 6. Izidor Izsák, executor jud., 7. Ștefan Bethlendy cond. c.f., 8. Antal Pozsonyi, cond c.f., 9. Moritz Sielbermann, prim-oficial, 10. Ioan Hartig, prim-oficial, 11. David Fogel, primoficial, 12. Ludovic Buzás, manipulant, 13. Ioan Zentke, oficianț, 14. Irma Antal, diurnistă, 15. Nicolau Antal, servitor de jud., 16. Gheorghe Csüdön, servitor de jud., 17. Daniel Suciu, păzitor de închisoare.

Se statorește cum că Gheorghe Bede, diurnist a abzis de oficiu, iar Ernest Szentpály de prezent e în concediu.

În urma hotărârii și provocării cuprinsă în protocolul precedent, sus-numiții de sub nr. 2-17 se declară în modul următor:

Cu privire la aparținerea teritoriului Huedin, după știrea noastră, încă nu s-a adus decis final, ci numai din jurnalele române, ce ne stau la dispoziție și la îndrumarea conferinței de pace din Paris, bărbații esmiși din sânul Monarhiei austro-ungare pentru satorirea hotarelor politice prima dată trebuie să țină conferința și cu provocare la paragrafii 43-45 ce se cuprind în convenția națională din anul 1913. Art. de lege 43 denegăm depunerea jurământului oficios, respectiv, a promisiunii solemne și declarăm cum că datorile oficioase, în înțelesul legilor și ordonanțelor de până acuma, le vom împlini credincios și conștiincios.

Înainte încheierii protocolului se face observare, cum că Benedict Talvaly, judecător, e morbos și rugarea de pensionare a înaintat-o la forul competent încă în decursul anului curent, luna martie, ziua 8, dar decis referitor la aceasta încă nu a primit.

Primoficialul Moritz Sielbermann e bolnav încă din anul 1918, luna decembrie, ziua 22.

Gheorghe Bede, diurnist interimar și-a dat demisia în decursul anului curent, luna aprilie, ziua 6.

Sus-numiții oficianți, până la deciziunea mai înaltă, s-au lăsat și mai departe în funcțiune.

În fine, se observă cum că judecătorul de ocol Benedict Talvaly e bolnav din anul 1918, luna octombrie, ziua 11.

Acest protocol, după citire s-a închis. s.s. Szabó Ödön, judecător de Curte de Apel; s.s. Talvaly Benedek judecător de ocol; s.s. Tolcsvay Lajos procuror delegat; s.s. dr. Litvay Antal; s.s. Izsák Izidor executor judecătoresc; s.s. Bethlendy István conducător de carte funciară; s.s. Pozsonyi Antal conducător de carte funciară; s.s. Sielbermann Moritz primoficial; s.s. Hartig János primoficial; s.s. Vogel Dávid; s.s. Zentke János; s.s. Buzás Lajos; s.s. Antal Irma; s.s. Antal Miklós; s.s. Csüdön György; s.s. Szűcs Daniél; s.s. Mihail Zăvoianu cond. de prot.; s.s. dr. Alexandru Bohățiel judecător șef de ocol, s.s. Szabó Ödön judecător de Curte de Apel.

Protocolul susceput continuative înaintea judecătoriei de ocol Huedin 1919, aprilie 24, în cauza depunerii jurământului oficios.

Ernest Szentpály, cancelist din concediu nu s-a reîntors îndărăt, fiindcă după raportarea sa și de prezent e morbos, și în cauza aceasta jurământul de la dânsul nu s-a putut lua.

Protocolul după citire s-a închis.

s.s. dr. Alexandru Bohățiel, judecător-șef de ocol; s.s. Mihail Zăvoianu, cond. de protocol. s.s.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL GÂRBOU

115.

Proces-verbal

Întocmit la Ciachi-Gârbău, la data de 8 aprilie 1919, ora 10, în clădirea judecătorei de ocol. În urma dispoziției Consiliului Dirigent Român din Sibiu, în chestiunea preluării judecătorei de ocol.

Sunt prezenți:

Întrucât, conducătorul judecătorei de ocol, judecătorul de ocol dr. Veredy Gábor, nu este prezent, fiind bolnav, și în cadrul judecătorei nu mai activează momentan nici un alt judecător de ocol, judecătorul de ocol dr. Morar Iulian, trimis să preia conducerea judecătorei de ocol în urma dispoziției nr. 121/1919 just. a intrat în legătură cu notarul Amanth Béla în vederea îndeplinirii însărcinării sale.

Notarul Amanth Béla declară că nu a fost însărcinat cu conducerea judecătorei de ocol, nu răspunde de valori și, prin urmare, el nu poate preda conducerea instituției. În clădirea judecătorei de ocol și-au făcut apariția primpretorul dr. Mureșan Dumitru, în calitate de reprezentant al prefectului și sublocotenentul de jandarmi Căciulă Ioan, ca reprezentant al autorităților.

Dr. Morar Iulian a convocat personalul judecătorei de ocol, notarul Amanth Béla, condicarul funciar, Horváth István, administratorul juridic Kulcsár Ferencz, administratorul juridic Tarkó Sándor, administratorul juridic Nyamcz Aurel, diurnistul Csatlós Aladár, diurnistul Gamenáczy Gerő, slujitorul Nagy Sándor, cărora le-a comunicat scopul venirii sale.

Le solicită acestora să-i pună la dispoziție clădirea judecătorei de ocol, inventarul acesteia, cărțile, valorile și în măsura în care nu vor face predarea pe cale amiabilă, declară că va apela la folosirea forței.

Personalul judecătorei de ocol, prezentat anterior, declară individual, că nu doresc să efectueze predarea judecătorei de ocol și vor da curs acestei solicitări doar în urma folosirii forței.

După aceea conducătorul judecătorei de ocol s-a adresat primpretorului, la a cărui îndemn sublocotenentul de jandarmi a atins umărul fiecărui membru al personalului judecătorei de ocol, în semn de folosire a forței, declarând că prin aceasta îi obligă să predea instituția pe cale silită. După aceea, judecătorul de ocol însărcinat cu preluarea conducerii judecătorei de ocol, declară că preluarea a fost efectuată.

Dr. Morar Iulian aduce la cunoștința personalului prezent conținutul paragrafului 4 al ordonanței emise de Consiliul Dirigent Român din Sibiu, ordonanță prezentată anterior, potrivit căreia funcționarii care doresc să-și păstreze funcțiile trebuie să depună jurământul de fidelitate sau declarația solemnă, prevăzute în punctul la care s-a făcut referire. De asemenea, le-a comunicat conținutul paragrafului 7 al numitei ordonanțe, care stipulează că cei care nu doresc să depună jurământul de fidelitate sau declarația solemnă sunt considerați ca demisionari din funcțiile pe care le-au ocupat și își pierd drepturile la pensie sau alte drepturi în fața statului român. Cei care rămân în funcțiile pe care le-au deținut, își mențin în continuare drepturile bănești și gradele pe care le-au obținut de la guvernul maghiar până la data de 18 octombrie 1918.

Avansările, numirile și retribuirile efectuate după această dată de către guvernul maghiar vor fi revăzute de către Consiliul Dirigent Român.

Din cadrul personalului judecătorei de ocol, doar copistul Nyamcz Aurel se declară dispus să-și continue activitatea în conformitate cu condițiile prezentate anterior și se declară gata de a depune jurământul de fidelitate sau declarația solemnă. Ceilalți declară că nu doresc să presteze jurământul de fidelitate și nici să-și continue activitatea, deoarece nu au fost eliberați de sub incidența jurământului depus în fața guvernului maghiar.

Dr. Morar Iulian ia la cunoștință declarațiile personalului judecătorei de ocol, reamintind încă o dată consecințele care rezultă în urma refuzului de a presta jurământul.

Între timp s-a prezentat Sófalvy Zoltán – însărcinatul parchetului, căruia i s-au comunicat cele de mai sus. Declară că demisionează și este dispus să predea actele aflate în posesia sa.

Judecătorul de ocol însărcinat cu prelucrul judecătorei de ocol le comunică celor care au refuzat să-și continue activitatea că sunt demși din funcțiile lor și nu mai au dreptul de a intra în clădirea judecătorei de ocol fără permisiune.

Se constată că dr. Novák Béla, judecător de ocol, fiind bolnav, lipsește de câteva luni și, după câte se afirmă, se află în Cluj. Cancelaristul Kontros István se află în concediu de odihnă.

Gardianul Bartha Dénes a primit concediu pentru perioada 3 ianuarie-24 ianuarie 1919; se pare că se află în comuna Gurbediu, dar de atunci nu și-a mai făcut apariția.

Procesul-verbal a fost definitivat și semnat la ora 11³⁰, cu mențiunea că a fost întocmit în 3 exemplare.

s.s. Dr. Moraru Iulian – conducătorul judecătorei de ocol; s.s. Dr. Dumitru Mureșan – primpretor; s.s. Căciulă Ioan – sublocotenent de jandarmi; s.s. Gomenczy Gerő – grefier; s.s. Amanth Béla; s.s. Horváth István; s.s. Kulcsár Ferencz; s.s. Tarkó Sándor; s.s. Neamțu Aurel; s.s. Csatlós Aladár; s.s. Gomenczy Gerő; s.s. Nagy Sándor; s.s. Sófalvy Zoltán.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

116.

1919.El.I.F.39.

Domnule Ministru,

Ca întregire la raportul meu prim, aclud aici sub A., procesul-verbal luat ulterior cu cancelaristul Kontras István, care cu ocazia preluării judecătorei nu a fost prezent. Nici acesta n-a depus jurământ.

Raportez mai departe următoarele:

Prin ordinul Nr. 121/1919 just., fiind încredințat cu preluarea și conducerea judecătorei de ocol din Ciachi-Gârbău, m-am prezentat în 8 aprilie 1919 st. n. la sediul judecătorei.

Evenimentele preluării le contemplează procesul-verbal înaintat.

Conform dispozițiunii numitului ordin, raportul meu la punctele 1-5 îmi este următorul:

1. Dintre oficiali, singur cancelistul Aurel Neamțu s-a insinuat a-și continua serviciul; în urmă, acesta a și depus jurământul oficial, care fapt îl documentează procesul-verbal luat și alăturat la procesul-verbal despre preluarea judecătoriei.

Numitul oficial e român și, ca cei mai mulți de acum, are a-și însuși termenii tehnici. Ținuta lui din trecut este neexceptionabilă.

Judecătorii sau alți oficianți n-ar fi manifestat, mai cu seamă sub durata războiului, o atare atitudine politică, socială sau de orice alt caracter, nedreptate și contra românilor, care nu mai permite menținerea lor în funcțiune fără jignirea opiniei publice până acuma nu ni s-au adus la cunoștință.

2. De prezent, e o necesitate de 2 judecători, 1 notar, de procuror delegat, de 2 canceliști și 2 diurniști.

Aurel Neamțu are praxa necesară recerută la cartea funduară și e apt a îndeplini tot ce cade în resortul unui conducător la cartea funduară.

3. Executorul deja de 2 ani este absent în urma unui morb grav. Aplicarea unui executor este de lipsă.

4. Atari persoane la judecătoria aceasta n-au mai fost angajați.

5. La ziua preluării, în restanță am aflat 95 procese civile, care sunt de a se fini cu pertractare contradictorie, 70 procese criminale, 60 de cauze care aparțin de refererada cancelariei centrale, 10 acte nereferate la cartea funduară și, tot la resortul acesta, 30 nedecopiate și 100 neexpediate.

Rezolvarea condiționează personalul amintit în punctul 2.

Sub B. trimit protocolul despre continuarea preluării.

Ciachi-Gârbău, la 17 aprilie 1919 st.n. s.s. dr. Iulian Morar, judecător-șef.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL ABRUD

117.

Proces-verbal

Întocmit de către președintele tribunalului Alba-Iulia, în localitatea Abrud, la data de 17 aprilie 1919, privind depunerea jurământului de fidelitate de către judecătorii de ocol și funcționarii judecătoriei de ocol din Abrud, respectiv, instalarea noului conducător al judecătoriei de ocol.

Sunt prezenți:

Subsemnații:

În urma dispoziției telegrafice a șefului Resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu, președintele tribunalului din Alba-Iulia s-a deplasat la Abrud, în clădirea oficială a judecătoriei de ocol, unde, la solicitarea sa, s-au prezentat judecătorii de ocol, funcționarii și gardienii judecătoriei de ocol.

Președintele tribunalului le-a explicat celor prezenți conținutul deciziei nr. 1 din 24 ianuarie 1919, respectiv, al Ordonanței nr. 121/1919 al Resortului justiției, după aceea i-a chestionat pe cei prezenți dacă doresc să presteze jurământul de fidelitate sau nu?

Conducătorul judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol Folly Emil, judecătorul de ocol dr. Szilágyi Károly, condicarul funciar Kiss János, prim-oficialul Molnár Ferencz, cancelariștii Lőrincz György și Telegdy Géza, copistul Nagy József, diurnistul de remaniere Gendel Miklós, diurniștii Schubert József și Szlavik Jolán, servitorul Crețu Alexandru și gardianul Asztalos József declară că sunt dispuși să depună jurământul.

Judecătorul de ocol dr. Kelemen Ede și slujitorul Gajer Lajos declară că refuză să depună jurământul, respectiv, Gajer Lajos comunică că dorește să facă doar o declarație solemnă.

Judecătorul de ocol Folly Emil, judecătorul de ocol dr. Szilágyi Károly, condicarul funciar Kiss János, prim-oficialul Molnár Ferencz, cancelaristul Telegdy Géza, copistul Nagy József, diurniștii Schubert József și Gendel Miklós depun următorul jurământ:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

s.s. Folly Emil; s.s. Szilágyi Károly; s.s. Kiss János; s.s. Molnár Ferencz; s.s. Telegdy Géza; s.s. Nagy József; s.s. Gendel Miklós; s.s. Schubert József; s.s. Alexandru Crețu ...

Cancelaristul Lőrincz György declară că jurământul este în contradicție cu convingerile sale religioase și, prin urmare, va face doar o declarație solemnă.

Cancelaristul Lőrincz György a făcut următoarea declarație: „Mă angajez, pe conștiința și onoarea mea, să fiu credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, să respect legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și să îndeplinesc cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios”.

s.s. Lőrincz György.

Diurnista Szlavik Jolán, servitorul Gajer Lajos și gardianul Asztalos József fac următoarea declarație solemnă: „Declar solemn că voi respecta legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și voi îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și voi păstra secretul oficios”.

s.s. Szlavik Jolán; s.s. Asztalos József; s.s. Gajer Lajos ...

După citirea procesului-verbal acesta a fost definitivat cu mențiunea că conducerea judecătoriei de ocol a revenit judecătorului de ocol Folly Emil.

s.s. Constantinescu Victor – președinte; s.s. Schubert József; s.s. Folly Emil; s.s. dr. Kelemen Ede; s.s. Gajer Lajos.

„Conformitatea prezentului proces-verbal cu originalul se dovedește”. Alba-Iulia, la 23 aprilie 1919, s.s. Victor Constantinescu, președintele tribunalului.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

De la președintele tribunalului Alba-Iulia
Nr.ul ad. I.G.15-1919.Prez.

Domnule Ministru,

În urma încredințării D-voastre telegrafice din 15 aprilie 1919 și cu privire la ordonanța nr. ad. 121/1919 just. din 8 februarie 1919, am onoare a Vă raporta că în ziua de 17 aprilie 1919, m-am prezentat în Abrud pentru introducerea conducătorului judecătoreiei de ocol, Emil Folly și pentru luarea jurământului magistraților și funcționarilor de la această judecătoreie.

După cum arată procesul-verbal alăturat în copie /al cărui original este depus la dosarul prezidial/, toți magistrații cu funcționarii – cu excepția magistratului evreu dr. Kelemen Ede – au depus jurământul, respectiv declarațiune solemnă.

Îmi țin de datorință să raportez că rezultatul acesta îmbucurător este a se mulțumi în prima linie ținutei calme și obiective a celor doi magistrați, Emil Folly și dr. Carol Szilágyi, care, după informațiunile câștigate la fața locului, deja de la preluarea imperiului român, au dovedit o atitudine foarte loială față de noi, având și în trecut față de poporul și publicul român o ținută în toată privința corectă și exercitând o influență bună asupra oficianților supuși.

Acești doi magistrați și-au exprimat dorința și s-au rugat ca să binevoiți a-i lăsa deocamdată, până la regularea definitivă a justiției, în posturile lor prezente, deoarece o mutare între prezentele împrejurări și pe lângă mijloacele de transport de azi le-ar cauza mari șpese și greutăți.

Această rugare a lor – care este sprijinită și din partea avocaților din localitate – o sprijinesc și eu cu toată căldura și din partea mea mă rog și eu să binevoiți a-i lăsa deocamdată în posturile lor prezente.

Terminând cu judecătoria, am purces cu preluarea jurământului avocaților din localitate.

Avocații aflători în Abrud – cu excepția avocatului dr. Ürmössy Károly care nu s-a prezentat – au depus jurământul. Procesul-verbal referitor îl alătur în copie.

Avocatul dr. Ürmössy Károly va fi din nou provocat de conducătorul judecătoreiei de ocol să depună jurământul. Despre rezultat voi raporta ulterior.

Notarul public de prezent nu se află în Abrud; fostul notar public, încă în anul trecut, cu ocaziunea revoluției maghiare, a abzis de post și s-a depărtat din localitate în loc necunoscut.

La punctele 1-5 din ordonanța nr. ad. 121/1919 just., raportez următoarele:

Ad. 1. Conducătorul judecătoreiei de ocol, Emil Folly, vorbește bine românește; a concipia în limba noastră nu știe încă – își dă însă silința serios a-și însuși și în scris limba română.

Conducătorul de cărți funduare, Ioan Kiss, posedă limba română în așa măsură, că poate conversa cu partidele și le poate da deslușirile necesare.

Oficialul suprem de cancelarie, Francisc Molnár, vorbește bine românește.

Cancelistul George Lőrincz vorbește puțin românește.

Diurniștii Nicolae Gendel /român/, Iosif Schubert, Jolán Szlavik și temnițerul Iosif Asztalos vorbesc bine românește.

O manifestație dușmănoasă față de poporul român în trecut n-a dovedit nici un magistrat sau oficianț de la această judecătorie.

Ad. 2. Luând în socoteală circulația de pace a judecătoriei, ar mai fi de lipsă cel puțin de un judecător și de un notar. De oficianți de birou nu e nevoie.

Ad. 3. Executor de prezent nu se află în Abrud, cu toate că ar fi de lipsă, fiind multe agende.

Pe baza propunerii conducătorului judecătoriei și la recomandarea avocaților din localitate l-am provocat pe fostul cancelist avocațial, Rosenberg Emanuil –, care a practicat mult timp în cancelaria avocațială a Dlui dr. Laurențiu Pop și care are diplomă de executor – ca să-și înainteze rugarea pentru denumire. Rugarea, după intrare, îndată o voi sușterne și mă rog să binevoiți a-l denumi în grabă, notând că respectivul mi-a fost recomandat din toate părțile ca om cinstit și de încredere.

Ad. 4. Traducători nu sunt.

Ad. 5. Numărul cauzelor în reștanță la judecătoria de ocol Abrud este următorul:

- a) Cauze de lăsământ: 421
- b) Cauze executorice: 47
- c) Delicte și transgresiuni: 190
- d) Cauze civile: 30.

Cauza că numărul cauzelor de lăsământ este așa mare este că, după cum arată mai sus, notarul public din luna noiembrie 1918 a abzis de postul său și a părăsit localitatea.

Cauzele restante vor putea fi în scurt timp rezolvate dacă va fi denumit încă un judecător și un notar, respectiv, dacă va fi denumit și notarul public.

Alba-Iulia, în 23 aprilie 1919. s.s. Victor Constantinescu – prezident.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL OCNA MUREȘ

119.

1919.El.VIII.A.17.

Proces-verbal,

Întocmit la Ocna Mureș în data de 30 aprilie 1919 de către nou-numitul conducător al judecătoriei de ocol din Ocna Mureș în chestiunea depunerii jurământului de credință de către judecătorii de ocol, administratorii și funcționarii judecătoriei de ocol.

Au fost prezenți:

În clădirea judecătoriei de ocol se prezintă dr. Moldovan Aurel, noul conducător al judecătoriei de ocol din Ocna Mureș, numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu. În urma dispozițiilor sale se prezintă judecătorii de ocol, administratorii, servitorii și gardianul judecătoriei de ocol.

Conducătorul judecătoriei de ocol le explică conținutul decretului nr. 1 din 24 ianuarie 1919, respectiv, dispozițiile stipulate de către ordonanța nr. 121/1919 just. a șefului resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu și după aceea îi chestionează pe cei prezenți dacă sunt dispuși să depună jurământul de credință.

Judecătorul de ocol Szathmáry Mihály, condicarul funciar Toncsán Tivadar, copistul Szövérfy Dezső, diurnista Sima Berta, diurnista interimară Balogh Anna, aprodul Soós István, aprodul Szász János, gardianul Kereki Zsigmond declară că depun jurământul de credință, respectiv, declarația solemnă, prescrise de dispozițiile Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Judecătorul de ocol Szathmáry Mihály, condicarul funciar Toncsán Tivadar, copistul Szövérfy Dezső, aprodii Szász János, Soós István, gardianul Kereki Zsigmond și translatorul Czákó Mátyás depun următorul jurământ:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Szathmáry Mihály - judecător de ocol; s.s. Toncsán Tivadar – condicar funciar; s.s. Szövérfy Dezső – copist; s.s. Szász János – aprod; s.s. Soós István – aprod; s.s. Kereki Zsigmond – gardian; s.s. Czákó Mátyás – translator.

Copiștii Sima Berta și Balogh Anna depun următoarea declarație solemnă: „Declar în mod solemn că voi respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și că voi îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și că voi păstra secretul oficios”. s.s. Sima Berta; s.s. Balogh Anna.

După citirea procesului-verbal, acesta a fost aprobat cu mențiunea că jurământul de fidelitate nu a fost depus de judecătorul de Curte de Apel Nagy Dénes care se află în concediu de odihnă.

După depunerea jurământului de credință, conducătorul judecătoriei de ocol va dispune.

s.s. dr. Moldovan Aurel – judecător de ocol; s.s. Szövérfy Dezső – grefier; s.s. Szathmáry Mihály – judecător de ocol.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

120.

1919.El.VIII.A.22.

Proces-verbal,

Întocmit la Ocna Mureș în data de 5 mai 1919 de către nou-numitul conducător al judecătoriei de ocol din Ocna Mureș, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către judecătorul de Curte de Apel, Nagy Dénes.

Au fost prezenți subsemnații:

În clădirea judecătoriei de ocol, în fața judecătorului de ocol, dr. Moldovan Aurel, s-a prezentat dl judecător de Curte de Apel Nagy Dénes.

Conducătorul judecătoriei de ocol explică domnului judecător de Curte de Apel dispozițiile prevăzute de decretul nr. I din 24 ianuarie 1919, respectiv, de ordonanța nr. 121/1919 just., emisă de către șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu și îl întreabă pe dl judecător dacă dorește să depună jurământul de credință.

Dl judecător de Curte de Apel, Nagy Dénes, declară că depune jurământul de credință.

În continuare, dl judecător de Curte de Apel, Nagy Dénes, depune următorul jurământ:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Nagy Dénes.

După citire, procesul-verbal a fost aprobat.

s.s. Sima Berta – grefier; s.s. dr. Moldovan Aurel – conducătorul judecătoriei de ocol.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

121.

De la șef-judecătorul Ocna Mureș.

Nr.1919.El.VIII.17.

Domnule Ministru,

Am onoare a raporta următoarele:

Conform instrucțiunilor nr. ad. 121/1919 just., la 30 aprilie, am preluat judecătoria de ocol din Ocna Mureș.

Preluarea s-a întâmplat fără nici un incident, a mers de tot liniștit, conform instrucțiunilor, după preluarea oficiului am luat jurământ de la toți cei aflați de față, după cum reiese din procesul-verbal aici ./.. alăturat.

Am onoare a observa că fostul șef-judecător Nagy Dénes era în concediu de 3 zile, după reîntoarcerea lui voi lua și de la el jurământul, căci, cum mi s-a spus, și dânsul e aplicat la depunerea jurământului.

Cu deosebită stimă, s.s. dr. Moldovan, șef-judecător.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL NOCRICH

122.

Proces-verbal

Dresat la Judecătoria de ocol Nocrich, prin președintele tribunalului Sibiu la 2 mai 1919.

Prezenți:

Iuliu Muntean prezident, Andrei Jankó șef-judecător, Gheorghe Loloiu grefier.

Președintele tribunalului, făcându-i cunoscut dlui judecător de ocol scopul venirii sale la judecătoria, în urmă l-a somat pe dl judecător ca să se declare referibil la jurământul normat în ordonanța 121-1919 just. §. 4, că este aplicat să depună acest

jurământ sau ba ? La somare, dl judecător Andrei Jankó declară că până la finalizarea păcii nu este voios a depune jurământul și se roagă și de Consiliul Dirigent Român, ca să abstea de la postulatul acesta față de dânsul, cu atâta mai vârtos, că el este deja și înaintat în etate și are deja 34 de ani de serviciu și, până în prezent, și-a făcut datoria față de interesul public cu cinste și onoare spre mulțumirea generală a publicului, ce aparține judecătoriei de ocol Nocrich. Totodată, promite solemn că va satisface agendelor oficioase și fără jurământ, cu diligență și cu credință și până șeful de resort al Justiției va afla modul de dispunere peste conducerea și soarta acestei judecătorii.

Președintele constată din actele puse la dispoziție că judecătorul de ocol a primit mai toate rescriptele președintelui actual al tribunalului, precum și ordonanțele șefului Resortului de Justiție și la acestea numai într-atâta a satisfăcut că emblemele statului maghiar și tablourile regilor maghiari le-a depărtat și le-a pus în arhivă, de pe și din edificiul judecătoriei. Ordonanța șefului de resort al justiției cu nr.ul 31-1919, încă nu este isprăvită; referibil la această ordonanță, declară dl judecător că afară de școala elementară și azilul de copii din Nocrich, statul maghiar, pe tot teritoriul de ocol al judecătoriei Nocrichului nu are nici o realitate ca proprietar și menționata școală și azil este deja și ocupată din partea școalei elementare a statului român.

Tot acea declarațiune o face și dl conducător al cărții funduare, Biró Endre, cu acea completare, însă, că dl judecător, prin decisul 234-1919, a denegat înscrierea interdicției „de înstrăinare și însărcinare în favorul statului român”. Decisul acesta încă nu este estrădat și copia acestuia se aclude la protocolul prezent.

Dl judecător Andrei Jankó declară că deoarece judecătoria de ocol a Nocrichului până în prezent încă nu s-a preluat din partea justiției române și până se va prelua cu tot dreptul se consideră de amplotiat al statului, respectiv, al republicii maghiare. Cu toate acestea din nou declară că și până la preluare își va face oficiul cu credință.

După acestea, președintele a conchemat pe toți amplotiații și anume: Biró Endre, conducător al cărții funduare, Mihăilă Horváth, prim-oficial și Mihăilă Izsáky, cancelist și, la somarea președintelui referitoare la chestia jurământului, mi se declară că ei și fără jurământ sau promisiune solemnă au voie a-și întregi oficiul și a-și face datoria oficioasă cu credință deplină, referibil însă la chestia jurământului sau a promisiunii cer a li se acorda amânare până în ziua următoare, ceea ce li s-a și acordat.

Președintele a dat ordin verbal conducătorului cărții funduare ca să execute necondiționat ordonanța șefului de resort al Justiției cu nr. 31-1919, despre executare, introducând în cartea funduară interdicția de înstrăinare și însărcinare pe realitățile ce sunt proprietățile statului ungar, în favorul statului român, să facă raport la prezidiul tribunalului și celelalte locuri competente. Constată președintele că la cartea funduară în anul trecut cauze nerezolvate n-au rămas, în anul curent însă a incurs 353 cauze din cari s-au rezolvat 345, nerezolvate sunt 8.

Cauze civile: din anul trecut au rămas 13 bucăți, a sosit în anul 1919, 17 bucăți. Au fost rezolvate 17, sunt nerezolvate 13 bucăți, cauze criminale: restanță din anul 1918, 23 bucăți au sosit în 1919, 19 bucăți au fost rezolvate 2, de prezent nerezolvate 40. Cauze de lăsământ: restanță din 1918: 191 bucăți, au intrat în 1919: 66 bucăți, au fost rezolvate 45, de prezent nerezolvate: 212 bucăți.

Tabloul acesta a cauzelor prezintă starea din ziua de azi. Fiind timpul înaintat procesul-verbal pentru ziua de azi se încheie și subscie.

D.c.m.s.

s.s. Iuliu Muntean, prezident; s.s. Gheorghe Loloiu, grefier.

Continuat la 3 mai 1919. Prezenți toți aceia.

Tot referibil la ordonanța nr. 121/1919, a șefului de resort al Justiției, constată președintele că decisul cu nr. 234-1919 a d-lui judecător încă nu este nici mandat, nici estrădat. Președintele interzice madarea și estrădarea acestui decis și îl îndrumă pe conducătorul cărților funduare ca ordonanța nr. ul 31-1919 a șefului de resort să o prezinte dlui șefjudecător de ocol care va fi în curând denumit pentru conducerea judecătoriei de ocol Nocrich. Conducătorul cărții funduare, Biró Endre, dispoziția acesta o ia la cunoștință și promite a se conforma acesteia.

După aceasta, președintele ia la revizie jurnalele diferitelor parale ce stau sub administrația judecătorului de ocol și constată că conducerea acelora este corectă și în manipularea și administrarea paralelor ce incurg la judecătorie este corectă și neexcepționabilă.

La întrebarea ce i s-a pus din partea prezidentului, judecătorul de ocol declară că, până în ziua de azi, sentințele și deciziunile meritore le-a enunțat în numele republicii poporală maghiare, nefiind din partea guvernământului român preluată judecătoria de ocol a Nocrichului.

Președintele interzice judecătorului de ocol a practica și de aici încolo procedura aceasta, pentru că deși de fapt nu este preluată judecătoria Nochrich din partea justiției române, dar și dl judecător a primit decretul acela al Consiliului Dirigent, prin care se decretează preluarea imperiului și extinderea lui asupra tuturor consulatelor transilvănene, prin urmare și-a putut câștiga cunoștință deplină că ingerința republicii maghiare asupra acestor teritorii este în total sistată, dar nici de aceea nu se poate justifica procedura dlui judecător de ocol, pentru că forma constituțiunii de Stat, în numele căruia a enunțat sentințe și decizii deja, nici nu mai există.

Dl judecător interzicerea aceasta o ia la cunoștință.

În fine, președintele îi aduce la cunoștință d-lui judecător că misiunea sa prin cele premerse este examinată, judecătoria azi nu o preia, ci și până când se va denumi noul șef judecător la această judecătorie, o lasă sub conducerea d-lui judecător actual Andrei Jankó, dar, totodată, îl face responsabil pentru orișice soi de deteriorări ce s-ar săvârși în detrimentul judecătoriei, până la predare. Protocolul se încheie și subscie.

D.c.m.s.

s.s. Iuliu Muntean, prezident; s.s. Gheorghe Loloiu, grefier.

Dl judecător Andrei Jankó nu are voie de a subscie procesul-verbal.

Dosar 2.

123.

De la conducătorul judecătoriei din Nocrich
1919.El.II.E. 31.

Proces-verbal

Întocmit la Nocrich, în clădirea judecătoriei de ocol, în data de 19 mai 1919, în privința predării/preluării judecătoriei de ocol din Nocrich.

Au fost prezenți:

Judecătorul de ocol Jankó András – pentru predare, Pildner Carol – judecător de ocol din Sibiu – pentru primire, Izsáky Mihály – copist din cadrul judecătoriei de ocol, în calitate de grefier.

Judecătorul de ocol din Sibiu – Pildner Carol, pe baza dispoziției nr. Pres. III.J.119 din 15 mai 1919 a președintelui tribunalului din Sibiu, s-a prezentat în clădirea judecătoriei de ocol din Nocrich, în data de 19 mai 1919 (adică astăzi) și i-a adus la cunoștință conducătorului judecătoriei de ocol, judecătorului de ocol Jankó András, motivul venirii sale. După aceea, judecătorul de ocol trimis din Sibiu a luat jurământul de fidelitate al personalului din judecătoria de ocol, jurământ prescris de dispoziția Consiliului Dirigent Român nr. 121/1919 just. Despre prestarea jurământului de fidelitate a fost întocmit un proces-verbal separat.

În continuare, judecătorul de ocol trimis din Sibiu, i-a solicitat judecătorului de ocol Jankó András să predea imediat conducerea judecătoriei de ocol. Jankó András a protestat împotriva acestei solicitări, argumentând că el a fost numit în funcție de către guvernul maghiar și nu a primit dispoziții în privința predării conducerii judecătoriei de ocol. El a mai arătat că în conformitate cu articolul I al armistițiului încheiat cu Puterile Aliate, administrația civilă rămâne în subordinea guvernului maghiar, iar conform articolului XVII, Aliații nu se pot amesteca în administrația internă a statului maghiar.

Și după această declarație, în conformitate cu instrucțiunile primite, judecătorul de ocol trimis din Sibiu a reînnoit solicitarea de predare a judecătoriei de ocol, totodată, comunicând faptul că, în caz contrar, se va vedea nevoit să ia în considerare utilizarea forței. Judecătorul de ocol Jankó András - conducătorul judecătoriei de ocol – declară că este dispus să predea conducerea instituției și clădirea cu toate inventarele, ca urmare a situației de forță rezultată în urma declarației trimisului din Sibiu. El a predat imediat cheile seifului în care se găseau, conform registrului de încasări ale amenzilor, suma de 50 de coroane și, conform registrului de depuneri, rubrica 20-1918/1919, suma de 41 coroane și 89 filleri. Această ultimă sumă fiind în legătură cu moștenirea lui Galaftián Ignát. Alte obiecte de valoare nu s-au găsit în seif.

Ulterior s-au predat/preluat – registrele judecătorești, înzestrarea judecătoriei și biblioteca, aceasta din urmă nu s-a preluat separat, după inventar, ci așa cum au fost găsite în birouri. De asemenea, a fost preluată arhiva, în maniera descrisă anterior.

Conform declarației judecătorului de ocol Jankó András, nu s-au constatat lipsuri în ceea ce privește obiectele și documentele enumerate anterior, nu s-a putut dovedi acest lucru acum, deoarece preluarea separată a fiecărui obiect și document ar fi necesitat săptămâni dacă nu luni. S-au preluat, de asemenea, chestiunile judiciare civile, comerciale și penale, ca și chestiunile extrajudiciare aflate pe masa de lucru a

judecătorului de ocol Jankó András, al căror număr va fi inclus în raportul președintelui. S-au preluat numerele 1, 3-28 ale „Gazetei Oficiale”, nr. 2 lipsește, s-au preluat nr. 1 și 2 ale „Revistei de Drept” și, în sfârșit, portretele Majestaților regelui Ferdinand I și reginei Maria.

Conform declarației condicaruului funciar, nu există lipsuri în ceea ce privește arhiva cărților funciare și a registrelor funciare.

Cu acestea, predarea/primirea s-a încheiat în jurul orei 16 și judecătorul de ocol Jankó András a părăsit clădirea. La solicitarea sa i s-a dat un exemplar al acestui proces-verbal, un al doilea exemplar se va păstra în arhiva judecătoriei de ocol, iar exemplarul al treilea se înaintează președintelui tribunalului din Sibiu.

După aceea s-a citit, aprobat și semnat prezentul proces verbal.

s.s. Jankó András, conducătorul judecătoriei de ocol din Nocrich – pentru predare;
 s.s. Pildner Carol, judecător de ocol din Sibiu – pentru primire; s.s. Izsáky Mihály – grefier.
 Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

124.

Președintele tribunalului Sibiu
 Nr. 1919. Prez.III.J.123.

Către

Domnul șef de Resort al Justiției Sibiu

Judecătoria de ocol Nocrich, încă nefiind preluată prin Justiția română, pentru a efectui preluarea, în 15 a l.c. în sensul ordinului verbal al Domniei-Voastre, l-am esmis pe magistratul de la tribunalul Sibiu, Carol Pildner, și-am concretizat în mod provizoriu și cu conducerea acelei judecătorii.

Satisfăcând mandatului în 19 l.c. mi-a prezentat procesul-verbal aici ./ aclus, despre ce Vă rog respectuos a lua act.

Sibiu, la 22 mai 1919, s.s. I. Muntean, președinte.

Dosar 2.

125.

Președintele tribunalului Sibiu
 No.1919.Prez.III.J.120.

Domnului

Președinte al Curții de Apel, Cluj

Raportez că Jankó András, șef-judecător la judecătoria de ocol Nocrich a denegat depunerea jurământului de fidelitate, și la propunerea verbală a dl.lui secretar general al Resortului de Justiție am designat și esmis pe judecătorul de la judecătoria de ocol Sibiu, dl. Carol Pildner pentru preluarea judecătoriei Nocrich care în ziua de 19 mai va și pleca la locul destinat.

Sibiu, la 16 mai 1919. s.s. Muntean, președinte.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL MOCIU

126.

Nr.VIII.B.35-1919.Prez.

Proces-verbal

Întocmit la Mociu, în data de 26 mai 1919, în chestiunea predării conducerii judecătoriei de ocol.

Au fost prezenți subsemnații;

Astăzi s-a prezentat dr. Mureșan Emil care i-a comunicat conducătorului judecătoriei de ocol, dr. Szász Albert, că a fost numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu în calitate de conducător al judecătoriei de ocol și i-a solicitat judecătorului de ocol Szász Albert să-i predea conducerea judecătoriei de ocol.

Conducătorul judecătoriei de ocol, dr. Szász Albert, arată că el nu a primit dispoziții privind predarea conducerii instituției și, prin urmare, nu este dispus să predea conducerea judecătoriei de ocol.

La solicitarea dr. Mureșan Emil, în cădirea judecătoriei de ocol s-a prezentat primpretorul, dr. Dan Liviu, care, cu folosirea simbolică a forței, l-a obligat pe dr. Szász Albert să predea conducerea judecătoriei de ocol dr.-ului Mureșan Emil.

Dr. Szász Albert a comunicat faptul că este dispus să predea conducerea judecătoriei de ocol, ceea ce s-a și întâmplat.

Procesul verbal a fost citit și semnat cu mențiunea că este redactat în 3 exemplare.

s.s. dr. Szász Albert – conducătorul judecătoriei de ocol / pentru predare; s.s. dr. Mureșan Emil / pentru primire; s.s. dr. Liviu Dan – primpretor; s.s. Mayer Lajos – grefier; s.s. Lukács Gyula – martor.

Dosar 2.

127.

Șeful judecătoriei de ocol Mociu

Proces-verbal

Luat în Mociu, la 26 mai 1919, în cancelaria șefului judecătoriei de ocol Mociu, fiind prezenți subscriși:

Obiectul: Denegarea jurământului oficios din partea Dlui dr. Albert Szász, judecător în Mociu, la judecătoria de ocol.

„Eu, dr. Szász Albert, judecător de ocol, declar că nu sunt dispus să depun jurământul de fidelitate”. s.s. dr. Szász Albert judecător de ocol.

După acestea, procesul verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. dr. Emil Mureșanu șeful jud. de ocol.

Dosar 2.

128.

Proces-verbal

Luat în Mociu, la 26 mai 1919, în cancelaria șefului judecătorei de ocol Mociu, fiind de față subscrișii:

Obiectul: Denegarea depunerii jurământului din partea dlui Dr. Vilmos Halász, judecător în Mociu, la judecătoria de ocol.

„Deoarece Conferința de Pace nu a luat încă o decizie, momentan nu sunt dispus să depun jurământul de fidelitate”. s.s. dr. Halász Vilmos.

După ce procesul-verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. dr. Emil Mureșanu, șeful judecătorei.

Dosar 2.

129.

Proces-verbal

Luat în Mociu, la 26 mai 1919, în cancelaria șefului judecătorei de ocol Mociu, fiind prezenți subscrișii:

Obiectul: Denegarea depunerii jurământului oficios din partea Dlui Andrei Kovacsik, conducător al cărților funduare Mociu.

„Eu, Kovacsik András declar că nu sunt dispus să depun jurământul de fidelitate”. s.s. Kovacsik András, conducător al cărților funduare.

După acestea, procesul-verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. dr. Emil Mureșanu, șeful judecătorei.

Dosar 2.

130.

Proces-verbal

Luat în Mociu, la 29 mai 1919, în cancelaria șefului judecătorei de ocol Mociu, fiind prezenți subscrișii:

Obiectul: Denegarea depunerii jurământului din partea Dlui Ákos Sárdy, încredințat de procuratură în Mociu.

„Eu Sardy Ákos, încredințat de procuratură, declar că nu sunt dispus să depun jurământul de fidelitate”. s.s. Sárdy Ákos.

După acestea, procesul-verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. dr. Emil Mureșanu, șeful judecătorei de ocol.

Dosar 2.

131.

Șeful Judecătorei de ocol Mociu

Nr.I.A.66-1919.Pres.

Domnule Președinte,

Conform ordinațiunii primite din partea DVoastră, sub A., alăturat, am onoare a sușterme procesul-verbal luat din incidentul preluării conducerii judecătoriei de ocol Mociu.

Sub B., alătur procesele-verbale ce s-au luat cu toți cei interesați, în urma somării mele de a depune jurământul oficios.

Sub C., alătur conspectul acelor oficianți actuali de la judecătoria de ocol de aici, care au făcut declarație solemnă.

Preluarea după inventar încă n-am făcut-o.

Lipsesc câteva obiecte și cărți, despre care antecesorul meu dr. Albert Szász a predat la protocol, că parte s-au strictat în urma folosirii îndelungate, parte, probabil, că sunt închise în dulapul judecătorului de ocol, Dr. Coloman Tóth, care de prezent nu se află aici. Cere ca aceste obiecte să se șteargă din inventar, după ce și dealtcum sunt de puțină valoare.

Procesul-verbal l-am acludat la actele judecătoriei de ocol.

Observ că Iuliu Lukács, cu 31 dec. 1918, a fost înaintat de oficiant și, ca atare, denumirea lui vine sub revisiune.

Din parte-mi îl cunosc o putere de muncă bună și înaintarea lui s-ar fi făcut în mod natural.

Mociu, la 29 mai 1919. s.s. dr. Emil Mureșan, șeful jud. de ocol.

Dosar 2.

132.

Șeful judecătoriei de ocol Mociu

Nr.I.A. 66-1919.Preș.

Conspectul

Acelor oficianți actuali de la judecătoria de ocol Mociu, care au făcut declarație solemnă și au depus în scris:

1. Iuliu Lukács, oficiant
2. Ludovic Mayer, cancelist
3. Ignatie Rosenberg, diurnist
4. Alexandru Rus, plutonier peste întemnițați
5. Iosif Pálffy, servitor
6. Mihail Simon, servitor.

Mociu, la 29 mai 1919, s.s. dr. Emil Mureșan, șeful judecătoriei de ocol.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL VINȚUL DE SUS

133.

Proces-verbal

Întocmit la Vințul de Sus, în data de 28 iunie 1919, ora 15, în chestiunea predării/preluării conducerii judecătoriei de ocol din Vințul de Sus.

În fața conducătorului judecătoriei de ocol, Szöllősy Miklós se prezintă judecătorul de la tribunalul din Sibiu, dr. Ban Maximilian, care prezintă ordonanța nr. 563/1919

emisă de către resortul justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu, potrivit căreia a fost însărcinat cu preluarea conducerii judecătorei de ocol din Vințul de Sus și solicită să i se predea conducerea judecătorei de ocol.

Conducătorul judecătorei de ocol, Szöllösy Miklós declară că nu predă conducerea instituției deoarece Conferința de pace încă nu a decis apartenența Transilvaniei.

În prezența primpretorului plășii Vințul de Sus, Migia Trăian, a comandantului de jandarmi Văcar Vasiliu, a comandantului plutonului de jandarmi Mircea Ioan, judecătorul dr. Ban Maximilian declară că în condițiile în care judecătorul de ocol Szöllösy Miklós va refuza să predea conducerea judecătorei de ocol, se va vedea nevoit să apeleze la folosirea forței și va prelua conducerea judecătorei de ocol în lipsa sa.

În consecința acestei declarații, conducătorul judecătorei de ocol, Szöllösy Miklós declară că cedează în fața forței și că predă conducerea judecătorei de ocol.

Cu aceasta, procesul-verbal a fost încheiat cu mențiunea că, în ceea ce privește inventarul, se va întocmi un proces verbal separat și că procedura de inventariere a demarat astăzi și va continua în zilele următoare.

s.s. dr. Ban Maximilian, pentru primire; s.s. Szöllösy Miklós, pentru predare; Trăian Migia, primpretor; s.s. Bíró Sándor, grefier.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

134.

Nr.1919.Pres.IV.A.29.

Proces-verbal

Întocmit la Vințul de Sus, în data de 28 iunie 1919, în chestiunea depunerii jurământului de credință, prevăzut de ordonanța nr. 121/1919 just. a șefului resortului justiției – de către judecătorii de ocol din Vințul de Sus.

Sunt prezenți:

Judecătorul de ocol Szöllösy Miklós, conducătorul judecătorei de ocol din Vințul de Sus și judecătorul de ocol Hammer Jenő, respectiv judecătorul dr. Ban Maximilian de la tribunalul din Sibiu și grefierul Bíró János.

Judecătorul dr. Ban Maximilian le comunică sus-numiților judecători de ocol că a preluat conducerea judecătorei de ocol în virtutea ordonanței nr. 563/1919 pres. just. a Consiliului Dirigent Român din Sibiu și cere domnilor judecători de ocol Szöllösy Miklós și Hammer Jenő să-și exprime punctul de vedere în privința depunerii/nedepunerii jurământului de credință prevăzut de către ordonanța nr. 121/1919 just. Totodată, le atrage atenția asupra drepturilor de care beneficiază în cazul depunerii jurământului ca și asupra consecințelor care rezultă în urma refuzului de a depune jurământul.

În urma acestei solicitări, conducătorul judecătorei de ocol din Vințul de Sus, Szöllösy Miklós, declară că nu este dispus să presteze jurământul solicitat.

Judecătorul de ocol Hammer Jenő declară, de asemenea, că refuză să depună jurământul de credință.

Procesul verbal a fost citit, aprobat și semnat.

s.s. dr. Ban Maximilian, judecător; s.s. Bíró Sándor, grefier; s.s. Szöllősy Miklós; s.s. Hammer Jenő.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

135.

Nr.1919.Pres.IV.A.29.

Proces-verbal

Întocmit la Vințul de Sus, în data de 28 iunie 1919, în chestiunea depunerii jurământului de credință, stipulat de ordonanța nr. 121/1919 just. a șefului resortului justiției – de către administratorii, apozii și gardianul din cadrul judecătoriei de ocol din Vințul de Sus.

Sunt prezenți:

Harmath János, condicar funciar, Jankó András, copist, Takács Ferencz, administrator, Bíró János, diurnist de carte funciară, Szilágyi Andor, aprod, Dulló József, gardian.

Judecătorul de ocol dr. Ban Maximilian le comunică sus-numiților că, în virtutea dispozițiilor ordonanței nr. 563/1919 pres. just. a șefului resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu a preluat conducerea judecătoriei de ocol din Vințul de Sus și le solicită lui Harmath János, Jankó András, Takács Ferencz, Bíró János, Szilágyi Andor și Dulló József să declare dacă sunt dispuși să depună jurământul prescris de ordonanța nr. 121/1919 al cărei text a fost citit în fața lor.

Totodată, le-a atras atenția în ceea ce privește consecințele care rezultă în urma depunerii/nedepunerii jurământului.

Ca umare a acestei solicitări, condicarul funciar Harmath János, copistul Jankó András, administratorul Takács Ferencz, diurnistul de condică funciară Bíró János, aprodul Szilágyi Andor și gardianul Dulló József declară că sunt dispuși să depună jurământul.

După aceea, condicarul funciar Harmath János, Jankó András, Takács Ferencz, Bíró János, Szilágyi Andor și Dulló József au depus următorul jurământ în fața judecătorului dr. Ban Maximilian, temporar conducător al judecătoriei de ocol din Vințul de Sus:

„Eu ... jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării și decretele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

După aceasta, procesul verbal a fost citit și aprobat

s.s. dr. Ban Maximilian, conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Bíró János grefier; s.s. Harmath János, condicar funciar; s.s. Jankó András, copist; s.s. Takács Ferencz, administrator; s.s. Bíró János, diurnist de carte funciară; ss. Szilágyi Sándor, aprod; s.s. Dulló József, gardian.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

136.

1919.Pres.XV.H.2.

Proces-verbal

Încheiat la Vințul de Sus, în data de 1 iulie 1919, ora 10, în prezența conducerii judecătorei de ocol, privind prestarea jurământului de fidelitate de către avocații care activează pe teritoriul aflat sub jurisdicția judecătorei de ocol din Vințul de Sus, jurământ prescris de dispoziția nr. 121/1919 a șefului resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român.

Sunt prezenți:

Din partea judecătorei de ocol dr. Bán Mikes - judecător, Biró János – condicar funciar, dr. Veress Zoltán – avocat.

Conducătorul temporar al judecătorei de ocol, dr. Bán Mikes, constată că solicitarea privind depunerea jurământului de fidelitate a fost adusă la cunoștința avocaților practicanți pe teritoriul aflat sub jurisdicția judecătorei de ocol, respectiv, la cunoștința avocaților dr. Veress Zoltán și dr. Veress Sándor (Kövendi). De asemenea, constată că doar avocatul dr. Veress Zoltán s-a prezentat, în timp ce avocatul dr. Veress Sándor și-a motivat absența prin îmbolnăvirea sa, urmând ca să trimită ulterior o adeverință în acest sens, întrucât momentan nu există doctor în Vințul de Sus.

În continuare, judecătorul de ocol îi comunică avocatului dr. Veress Zoltán textul jurământului ca și consecințele ce ar rezulta în urma refuzului prestării jurământului și solicită numitului avocat să declare dacă este dispus să depună jurământul prescris sau nu.

Avocatul practicant dr. Veress Zoltán declară că este dispus să presteze jurământul de fidelitate prescris de dispoziția nr. 121/1919 a resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român.

După aceea, avocatul dr. Veress Zoltán a depus următorul jurământ, în fața conducătorului judecătorei de ocol din Vințul de Sus:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării și decretele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

După depunerea jurământului s-a citit și aprobat prezentul proces verbal, cu mențiunea că în privința avocatului dr. Veress Sándor se oferă o perioadă de 15 zile în vederea prezentării adeverinței medicale, iar după trecerea acestei perioade se vor lua noi măsuri referitoare la avocatul dr. Veress Sándor, în timp ce avocatului Veress Zoltán i s-a eliberat adeverința privind depunerea jurământului.

s.s. dr. Ban Maximilian –judecător, conducătorul temporar al judecătorei de ocol;
s.s. Biró János, condicar funciar; s.s. dr. Kövendi Veress Zoltán, avocat.

Dosar 2.

137.

Domnule Ministru,

Conform raportului meu verbal de azi, referitor la preluarea judecătoriei de ocol din Vințul de Sus, am onoare a Vă raporta că circulația sus-numitei judecătoriei, e așa de mică, încât fără mari greutate s-ar putea sista. Dar și timpul cât funcționează, agendele judecătorești ar putea fi împlinite de un judecător din Uioara, care e în apropiere de 5 km. și care la două săptămâni odată ar putea rezolva pertractările și agendele de la cartea funduară, care ar fi referate de un conducător isteț.

Totodată, am onoare a aclude conspectul funcționarilor care au depus jurământul și care de prezent sunt în funcțiune, afară de Ioan Harmath, care de prezent e bolnav, precum și conspectul despre competențele neridicate ale funcționarilor.

Cu distinsă stimă: s.s. dr. Ban Maximilian, judecător șef provizoriu la judecătoria de ocol Vințul de Sus.

Dosar 2.

JUDECĂTORIA DE OCOL HIDA

138.

Proces-verbal

Întocmit la Hida, în data de 16 august 1919, în chestiunea preluării judecătoriei de ocol și a închisorii aflate lângă clădirea judecătoriei de ocol.

Sunt prezenți:

Din partea administrației: dr. Tămaș Simion – prefect; din partea tribunalului: dr. Nestor Laurențiu – președinte; Hatházi Béla – director de birou.

Din partea judecătoriei de ocol: Bereczky Jenő, judecător de ocol, Szilágyi Zoltán, greșier.

Comisia sus-numită s-a prezentat în clădirea judecătoriei de ocol aflată pe strada Drágyi, clădire ce aparține Trezoreriei, și acolo i-a întâlnit pe funcționarii aflați în serviciu.

Judecătorul de ocol Bereczky Jenő, condicarul funciar Klincsitt Gergely, cancelarul Szilágyi Zoltán, copistul Horváth Mór, aprodul Szász József, aprodul Gombás Károly, gardianul Orbán Lajos și d-na Paska Zoltán – copistă diurnistă.

Președintele tribunalului solicită conducătorului judecătoriei de ocol să predea conducerea instituției. Conducătorul judecătoriei de ocol declară că este dispus să efectueze predarea instituției.

În privința predării conducerii judecătoriei de ocol și a inventarului acesteia a fost întocmit un proces-verbal separat sub nr. A./.

Președintele tribunalului solicită – în continuare – judecătorilor de ocol și funcționarilor prezenți depunerea jurământului de fidelitate, respectiv, a declarației solemne.

Judecătorul de ocol Bereczky Jenő, condicarul funciar Klincsitt Gergely, copistul Horváth Mór, Szász József, Gombás Károly și Orbán Lajos declară că nu depun nici jurământul și nici declarația solicitată.

D-na Paska Zoltán – copistă diurnistă – se află temporar în pat, fiind bolnavă și din acest motiv nu a fost prezentă. Cancelarul Szilágyi Zoltán declară că este dispus să facă declarația solemnă solicitată, ceea ce se și întâmplă, despre aceasta se anexează separat, procesul-verbal sub nr. E./.

Până în momentul în care noul conducător al judecătoriei de ocol își va prelua funcția, președintele tribunalului îl însărcinează pe cancelaristul Szilágyi Zoltán cu supravegherea și păstrarea clădirii judecătoriei de ocol, a arhivei și a bibliotecii și în acest scop președintele tribunalului dispune, de asemenea, ca aprodul Szász József și gardianul Orbán Lajos să îl ajute pe Szilágyi Zoltán.

Totodată el mai dispune ca în privința chestiunilor oficiale care vor apărea, Szász Zoltán să se adreseze preturii din Hida de unde va primi instrucțiuni.

Cu aceasta, procesul-verbal a fost încheiat și întocmit în 3 exemplare și semnat. s.s. dr. S. Tămaș – prefect; s.s. dr. Laurențiu Nestor, președintele tribunalului; s.s. Hatházi Béla, director de birou; s.s. Bereczky Jenő, judecător de ocol; s.s. Klincsitt Gergely, condicar funciar; s.s. Szilágyi Zoltan, cancelarist; s.s. Horváth Mór, copist; s.s. Gombás Károly, aprodu; s.s. Orbán Lajos, gardian.

Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

139.

De la Președintele Tribunalului Cluj

Nr.XIX.M.5-1919.Prez.

D-Sale D-lui Președinte la Curtea de Apel din Cluj
Domnule Președinte,

Am onoarea Vă raporta că în sfârșit mi-a succedat să obțin din bunăvoința D-lui prefect al județului Cojocna un automobil și în societatea D-sale ieșind la fața locului am preluat în ziua de 16 august a.c. judecătoria de ocol din Hida. Procesul-verbal luat cu această ocazie, Vi-l suștern aci alăturat sub ./ cum și anexele sub A/1, A/2, A/3 și A/4, pentru a fi înaintate Resortului.

Preluarea aceasta s-a făcut de fapt în ora supremă, de vreme ce m-am convins că domniile de acolo, de luni de zile nu mai lucrau nimic, pertractări nu s-au mai ținut din ianuarie a.c. și acțiunile și petițiile intrate erau aruncate într-o grămadă, fără ca măcar să fie improtolate. Într-o parte a zidirei judecătoriei de ocol, s-a fost încvartirat judecătorul de ocol Bereczky, cu întreaga sa familie și neamurile refugiate din alte locuri a familiei sale, astfel că edificiul judecătoriei seamănă mai mult a hotel decât la un local oficios. Am sosit la 12.□ a.m. la Hida și în birouri am găsit paturi desfăcute și sofele așternute ca paturi, așa cum le lăsase cei care au dormit în ele și se vedea că nu erau părăsite decât cu foarte puțin înaintea sosirii noastre. Astfel, judecătorul nu m-a putut primi în biroul său oficios, fiindcă nici nu mai avea atare birou, ocupat fiind și acela de familie și oaspeți, odaia celui de al doilea judecător încă era deranjată, așa că am putut intra numai în biroul cărților funduare, unde am redactat procesul-verbal și am făcut preluarea.

Cum reiese din procesul verbal alăturat, un singur funcționar a depus jurământul oficios, respective, declarația solemnă, constatând astfel că, deși înainte cu câteva săptămâni întreg personalul declarase că rămâne în serviciu, cu ocazia preluării, toți

ceilalți funcționari s-au solidarizat în a părăsi serviciul și a denega depunerea jurământului oficios, ori măcar a declarației solemne.

Această împrejurare am explicat-o prin faptul că judecătorul Bereczky fusese cu câteva zile mai înainte în Cluj, unde încă mai funcționează, din neînțeleasa și admirabila indulgență a autorităților române, așa-zisa „Maffia” funcționarilor dezertați și aici a primit noi forțe și resurse de rezistență.

Preluând judecătoria, am încredințat zidirea și arhiva judecătoriei singurului funcționar rămas, dl Zoltán Szilágyi, recercând pe dl primpretor al plasei Hida, dl dr. Cristea, să binevoiască a-l sprijini și totodată a eserța supravegherea de lipsă până la sosirea unui judecător-șef la Hida, și până atunci rămânând să-mi raporteze telefonic asupra evacuării imediate a localităților judecătoriei din partea funcționarilor care au părăsit serviciul.

Totodată, considerând că atât dispozițiile noii legi electorale cât și a celei agrare, în cel mai scurt timp vor fi solicitate, activitatea deplină a tuturor judecătorilor de ocol, și astfel și a aceleia din Hida, și cunoscând lipsa extremă de magistrați, de care suferim și că mai cu seamă la Hida, cu greu se vor găsi amatori, l-am rugat și, după lungi și grele capacitări, mi-a și succes, să-l determinez pe dl Vasile Nossa, avocat în Hida, că la caz că nu vom putea trimite alt judecător acolo, să aducă D-sa acest serviciu justiției române și să primească a fi șef-judecătorul aceleia, barem pe un interval de 3-4 luni, luându-i cu o cale și jurământul oficios pentru a-l scuti să mai facă calea la Cluj în acest scop.

Procesul-verbal asupra depunerii jurământului din partea D-lui dr. Nossa îl acclud aci sub B, iar al d-lui Szilágyi sub C., cum și lista de conduită a acestui din urmă sub D., cu rugarea să binevoiți a le înainta Resortului.

Dl dr. Nossa e avocat de 7 ani, serviciul militar în război n-a făcut, fiind foarte miop, iar informațiunile primite de la dl prefect al județului, dr. Simion Tămaș /care încă a fost mai înainte avocat în Hida/ sunt acelea mai bune, astfel că-l propun cu cea mai bună convingere pentru a fi numit șef-judecător la Hida.

Pe custodele penitenciarului, Orbán, și pe servitorul de birou, Szász, i-am îndrumat că deși n-au depus jurământ, ca să rămână și pe mai departe în serviciu, până vor fi înlocuiți cu alții.

Cluj, la 19 august 1919.

Cu 9 anexe, sub ./, apoi A, A/1, A/2, A/3, A/4, B, C și D.

s.s. dr Laurențiu Nestor, președintele tribunalului.

Dosar 2.

140.

Stimate domnule conducător al judecătoriei de ocol

Deși este departe de mine gândul de a sfida măsurile luate de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu care deține momentan – în mod real – puterea și deși nu doresc să protestez împotriva președintelui tribunalului din Cluj, numit de către

Consiliul Dirigent Român din Sibiu, de altfel o persoană care se bucură de o stimă și un respect deosebit din partea mea, totuși, mă văd nevoit să declar, cu regrete sincere, că ascultând de vocea conștiinței mele care îmi interzice acest lucru, nu pot depune jurământul de credință sau declarația solemnă – pretinse de la mine, dar pe care eu le consider ca fiind gesturi timpurii – care conțin jurământul de fidelitate față de statul român.

În calitate de funcționar public al statului maghiar, care am depus jurământ de credință statului maghiar, nu mă pot astăzi încă considera ca absolvit de incidența acestui jurământ, deoarece conferința de pace nu a decis încă în ceea ce privește noile frontiere ale statului maghiar și a apartenenței viitoare a Transilvaniei (cel puțin nu a fost publicat încă nimic în acest sens).

Probabil că decizia finală a conferinței de pace va fi cunoscută în viitorul apropiat și dacă această decizie va trece Transilvania sub suveranitatea României, atunci această decizie mă va elibera și pe mine de prevederile jurământului de credință față de statul maghiar și în acele condiții voi fi dispus să jur fidelitate statului român, cu atât mai mult cu cât și eu sunt născut aici, am locuit întotdeauna aici, iar relațiile familiale și de rudenie mă leagă de aceste locuri.

Dacă, stimate domnule conducător al judecătoriei de ocol, veți renunța momentan la solicitarea de a depune jurământul de fidelitate sau declarația solemnă, respectiv, veți lăsa în suspensie această chestiune până la decizia finală a conferinței de pace, sunt dispus să-mi continui activitatea în cadrul judecătoriei de ocol, ca și până acum, cu cea mai mare hărnicie, corectitudine și conștiinciozitate – chiar și în condițiile în care retribuția mea va fie reținută de stat până la depunerea jurământului de fidelitate. În caz contrar, mă voi supune deciziei domnului conducător al judecătoriei de ocol – pe care mi-o va comunica în scris – și, fie această decizie oricât de nefavorabilă pentru mine, o voi respecta. Totuși, nu voi renunța la drepturile care mi se vor da prin decizia respectivă.

1919, 15 septembrie. Cu stimă deosebită, s.s. Csányi Árpád, judecător de ocol.
Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL TEACA

141.

De la șeful Judecătoriei de ocol în Teaca

Conspectul

Judecătorilor și funcționarilor la judecătoria de ocol în Teaca, care au depus jurământul oficios.

1. Indrei Müller, judecător, 2. Iosif Kiss, notar, 3. Emil Ászmán, conducător de carte funduară, 4. Johann Wagner, prim-oficial, 5. Mihăilă Barthmes, cancelist, 6.

Alexandru Orbok, suboficial, 7. Mihăilă Czaig, manipulant , 8. Mihăilă Thumes, manipulant, 9. George Gergely, vigil de temniță, 10. Ștefan Szabó, servitor interimal. Teaca, la 17 sept. 1919. s.s. Mihail Kasper, șef-judecător.
Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

142.

De la șeful Judecătoriei de ocol în Teaca
1919.El.XIII.J.17.

Proces-verbal

Luat în Teaca, la 17 sept. 1919, în cancelaria șefului judecătoriei de ocol Teaca, fiind prezenți subscrișii. Obiectul: depunerea jurământului din partea lui Indrei Müller, judecător la judecătoria de ocol Teaca.

Di Indrei Müller depune jurământul oficios după textul următor:

„Eu Indrei Müller jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să mă ajute Dumnezeu.” s.s. Indrei Müller.

După aceasta procesul-verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. Indrei Müller; s.s. Mihail Kasper, șeful judecătoriei; s.s. Johann Wagner, notar.

Dosar 2.

143.

De la șeful Judecătoriei de ocol în Teaca
1919.El.XIII.K.2.

Proces-verbal

Luat în Teaca, la 17 sept. 1919, în cancelaria șefului judecătoriei de ocol Teaca, fiind prezenți subscrișii. Obiectul: depunerea jurământului din partea lui Iosif Kiss notar la judecătoria de ocol Teaca.

Di Iosif Kiss depune jurământul oficios după textul următor:

„Eu Iosif Kiss jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să mă ajute Dumnezeu.” s.s. Iosif Kiss.

După aceasta procesul-verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. Kiss József; s.s. Mihail Kasper, șefjude; s.s. Johann Wagner, notar.

Dosar 2.

144.

De la șeful Judecătoriei de ocol în Teaca
1919.El.XIII.P.5.

Proces-verbal

Luat în Teaca, la 17 sept. 1919, în cancelaria șefului judecătoriei de ocol Teaca, fiind prezenți subscrișii. Obiectul: depunerea jurământului din partea lui Alexandru Orbok suboficial la judecătoria de ocol Teaca.

Di Alexandru Orbok depune jurământul oficios după textul următor:

„Eu Orbok Sándor jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să mă ajute Dumnezeu.” s.s. Orbok Sándor.

După aceasta procesul verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. Mihail Kasper, șeful judecătoriei; s.s. Johann Wagner, notar.

Dosar 2.

145.

De la șeful Judecătoriei de ocol în Teaca
1919.El.XIII.Sz.7.

Proces-verbal

Luat în Teaca, la 17 sept. 1919, în cancelaria șefului judecătoriei de ocol Teaca, fiind prezenți subscrișii. Obiectul: depunerea jurământului din partea lui Mihăilă Czaig manipulant la judecătoria de ocol Teaca.

Di Mihăilă Czaig depune jurământul oficios după textul următor:

„Eu Czaig Mihály jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să mă ajute Dumnezeu.” s.s. Czaig Mihály.

După aceasta procesul verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. Mihail Kasper, șeful judecătoriei; s.s. Johann Wagner, notar.

Dosar 2.

146.

De la șeful Judecătoriei de ocol în Teaca
1919.El.XIII.T.8.

Proces-verbal

Luat în Teaca, la 17 sept. 1919, în cancelaria șefului judecătoriei de ocol Teaca, fiind prezenți subscrișii. Obiectul: depunerea jurământului din partea lui Mihăilă Thumes manipulant la judecătoria de ocol Teaca.

Di Mihăilă Thumes depune jurământul oficios după textul următor:

„Eu Thumes Mihály jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să mă ajute Dumnezeu.” s.s. Thumes Mihály.

După aceasta procesul verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. Mihail Kasper, șeful judecătoreiei; s.s. Johann Wagner, notar.

Dosar 2.

147.

De la șeful Judecătoreiei de ocol în Teaca
1919.El.XIII.L.3.

Proces-verbal

Luat în Teaca, la 17 sept. 1919, în cancelaria șefului judecătoreiei de ocol Teaca, fiind prezenți subscrișii. Obiectul: depunerea jurământului oficios din partea lui Emil Ászmán conducător la cartea funduară din Teaca.

Dl Emil Aszman depune jurământul oficios după textul următor:

„Eu Ászmán Emil jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să mă ajute Dumnezeu.” s.s. Ászmán Emil.

După aceasta procesul-verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. Mihail Kasper, șeful judecătoreiei; s.s. Johann Wagner, notar.

Dosar 2.

148.

De la șeful Judecătoreiei de ocol în Teaca
1919.El.XIII.N.4.

Proces-verbal

Luat în Teaca, la 17 sept. 1919, în cancelaria șefului judecătoreiei de ocol Teaca, fiind prezenți subscrișii. Obiectul: depunerea jurământului oficios din partea lui Johann Wagner, primoficial la judecătoria de ocol Teaca.

Dl Johann Wagner depune jurământul oficios după textul următor:

„Eu Johann Wagner jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să mă ajute Dumnezeu.” s.s. Johann Wagner.

După aceasta procesul-verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. Mihail Kasper, șeful judecătoreiei; s.s. Alexandru Orbok, notar.

Dosar 2.

149.

De la șeful Judecătoriei de ocol în Teaca
1919.El.XIII.P.5.

Proces-verbal

Luat în Teaca, la 17 sept. 1919, în cancelaria șefului judecătoriei de ocol Teaca, fiind prezenți subscrișii. Obiectul: depunerea jurământului oficios din partea lui Mihăilă Barthmes, cancelist la judecătoria de ocol Teaca.

Di Mihăilă Barthmes depune jurământul oficios după textul următor:

„Eu Barthmes Mihály jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului Român, de a respecta legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să mă ajute Dumnezeu.” s.s. Barthmes Mihály.

După acesteia procesul-verbal s-a încheiat și iscălit. s.s. Mihail Kasper, șeful judecătoriei; s.s. Johann Wagner, notar.

Dosar 2.

150.

De la șeful judecătoriei de ocol în Teaca.
1919.El.XIII.I.17.

D-lui Președinte al Tribunalului Cluj,

Înaintez, exemplarele originale ale proceselor-verbale întocmite cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către funcționarii din judecătoria de ocol aflată sub conducerea mea, respectiv judecătorul Indrei Müller, notarul Iosif Kiss, conducătorul la cartea funduară Emil Ászmán, primoficialul Johann Wagner și cancelistul Mihăilă Barthmes.

Totodată, raportez că dintre funcționarii din cadrul judecătoriei de ocol aflată sub conducerea mea au refuzat depunerea jurământului de fidelitate judecătorul de ocol Csányi Árpád și servitorul Ștefan Székely. Ca urmare a refuzului de a depune jurământul de fidelitate eu le-am comunicat respectivilor funcționari că potrivit deciziilor Consiliului Dirigent ei sunt considerați a fi depuși din funcțiile lor și trebuie să părăsească localul judecătoriei de ocol, la care judecătorul de ocol Csányi Árpád mi-a remis nota alăturată și m-a rugat să o transmit domnului președinte al tribunalului, arătând că până la decizia președintelui nu va îndeplini atribuțiile din cadrul judecătoriei de ocol. O solicitare asemănătoare mi-a fost înaintată și de servitorul Ștefan Székely.

Deși eu regret plecarea acestor doi funcționari din cadrul judecătoriei de ocol, totuși, având în vedere faptul că ceilalți funcționari ai judecătoriei de ocol au depus jurământul de fidelitate prescris, consider că solicitarea lor de amânare a depunerii jurământului de fidelitate până la decizia Conferinței de Pace nu poate fi amânată și în consecință trebuie să somați să-și predea funcțiile în cadrul judecătoriei de ocol și să părăsească localul acesteia.

Rog decizia urgentă a domnului Președinte.

Teaca la 17 septembrie 1919, s.s. Mihai Kasper șef-judecător.
Cu 14 acluze sub A-P
s.s. dr. Laurențiu Nestor, prezidentul tribunalului .
Dosar 2. Originalul în lb. maghiară.

151.

De la Prezidentul Tribunalului Cluj
Nr.XIX.H.11-1919.Prez.

D-Sale Dlui Șef al Resortului de Justiție Sibiu
Domnule Ministru,

Alăturat sub B, am onoare a Vă sușterne raportul dlui șefjudecător al judecătoriei de ocol din Teaca, asupra depunerii jurământului oficios din partea magistraților și funcționarilor judiciari de acolo, cu anexele de sub B, C, D, E, F, G, H, I, L, M, N și O, cu procesele verbale luate asupra actului depunerii jurământului din partea dlui Indrei Müller magistrat, Iosif Kiss notar, Emil Ászmán conducător de cărți funduare și Mihail Barthmes cancelist, Alexandru Orbok suboficial, Mihail Czaig manipulant, Mihail Thumes manipulant, George Gergely vigil la penitenciar, Ștefan Szabó și Ștefan Székely servitori de birou, apoi sub P, moțiunea judecătorului Árpád Csányi, în care își motivează denegarea depunerii acestui jurământ, observând că am îndrumat imediat telefonic pe dl șefjudecător de acolo să demisioneze numaidecât pe dl Csányi și dacă este nevoie să-l depărteze chiar din oficiul judecătoriei de ocol, neputându-se închipui și nici permite, ca un funcționar de Stat, mai ales un magistrat, să-și poată exercita funcțiunea fără a fi depus jurământul oficios.

Mai observ că sușternerea acestor procese verbale a întârziat fiindu-mi sușternute în trei rate de la Judecătoria de ocol Teaca.

Cluj, la 22 octombrie 1919.
Dosar 2.

CURTEA DE APEL TÂRGU MUREȘ

152.

De la președintele Curții de Apel
Târgu Mureș
1919.XX.Z.2.

Ca urmare a ordonanței nr. 121-1919 J. preș. emisă de Consiliul Dirigent român din Sibiu am preluat Curtea de Apel Târgu Mureș al cărui președinte am fost numit.

Solicit Excelenței Voastre ca „potrivit prevederilor ordonanței privind depunerea jurământului de fidelitate” să binevoiască să asiste în data de 20 martie, ora 10, la

solemnitatea depunerii jurământului de fidelitate, ce va avea loc în sala de Consiliu a Curții de Apel.

Conform prevederilor dispoziției mai sus menționate, neparticiparea la această solemnitate va fi considerată ca refuz al prestării jurământului de fidelitate. Iar cel care refuză prestarea jurământului de fidelitate își pierde funcția iar dreptul de pensionare nu va fi recunoscut de către statul român.

Târgu Mureș, 18 martie 1919

s.s. Popp, președintele Curții de Apel.

Dosar 5.

153.

Proces-Verbal

Încheiat la 7/20 Martie 1919, prin președintele Curții de Apel din Târgul-Mureșului, despre denegarea jurământului nou din partea judecătorilor de la această Curte și procurorii procuraturii supreme.

După ce judecătorii și procurorii amintiți și anume: președintele de senat: Göldner Károly, judecătorii cu rang de cons. Jakab Rudolf, Dr. Simó Balázs, Végh Ferencz; judecătorii: Csipkés Árpád, Széplaki Ödön, Császár Béla, Lokodi Géza, Bella Ede, dr. Csiky Kálmán, Orosz Mihály, Lázár Kálmán și dr. Galló Jenő, procurorul suprem Bodó Sándor și substitutul său: Sztupjar Samu nu s-au prezentat la ședința plenară convocată în sensul scrisoarei ad Nr. 121/919, just. din 8 februarie 1919, a domnului șef a Resortului de Justiție, am convocat pentru azi la orele 10 o nouă ședință plenară, la care am invitat susnumiții domni prin invitarea de sub Nr. Prezidial XX.Z.2. aci acludată sub ./ în scris. - Invitățile au fost la timp admanuate, ce atestază coalele de sub 2, 3, 4 de înmanuare. –

Invitații domni nu s-au prezentat, nici nu și-au motivat absentarea.

Prin urmare constat în înțelesul scriptei mai sus amintite că numiții au denegat depunerea jurământului prescris în § 4 al ordonanței resortului de justiție de sub Nr. 121.

Despre ce am încheiat acest proces verbal. – Președintele s.s. Popp.

Dosar 5.

154.

Președintele Curții de Apel Târgul-Mureș.

Nr. Pres. XX.Z.6.

Către,

Consiliul Dirigent, Resortul Justiției, Sibiu.

La ordinul din 8 februarie 1919 ad. No. 121 just. raportez:

1. Preluarea oficiului prezidial s-a făcut în 5/18 Martie aplicându-se forță în effigio, după ce președintele a declarat că numai forței cedează. Drept preluare s-au dresat procese-verbale atât prin fostul președinte, cât și prin mine.

2. Președintele a denegat depunerea jurământului.

3. Secretarul presidial, judecătorul Szirmay István asemenea, și totodată a cerut, că fiind postul său de încredere, să fie absolvat de agende și până la sosirea noului secretar, obligându-se că la acesta îi va preda la timpul său agendele în toată regula. Cererea i-am împlinit-o.

4. Judecătorii și procurorii invitați în scris la depunerea jurământului, conform procesului-verbal aclusat sub A., au denegat depunerea jurământului.

5. Notarii de senat dr. Friedrich Péter, dr. Rutter Kálmán și dr. Gábos István, de la cari nu am poftit nici jurământ, nici declarația solemnă, deși i-am obligat a-și face serviciul, nu s-au mai prezentat în oficiu. Prin urmare i-am provocat în ziua de ieri, în scris cu ordinul nr. XX.Z.1, ca să se prezinte imediat în oficiu, dar nu s-au prezentat nici azi.

6. Funcționarii subalterni: Vékony József, Sipos Béla, Tóth Gyula, Pandula Károly și diurnista Várbeli Eszter în ziua de 20 martie nu s-au mai prezentat în oficiu.

Provocându-i sub Nr. XX.Z.1., în scris, ca să se prezinte și să-și continue activitatea, punându-le în vedere, că la caz contrar, voi dispune să fie excortați, în 21 curent s-au și prezentat la serviciu, dar au cerut să fie aplicată și față de ei forță în effigio, ca în cazul, dacă cândva ar mai putea fi trași la răspundere din partea guvernului maghiar, să fie acoperiți. Eu aflând, că numiții funcționari ar fi aplicați a servi și mai departe, dar sunt terorizați din partea concetățenilor lor, am satisfăcut dorinței lor, ordonând, ca sergentul de poliție trimis din partea poliției, să atingă umărul fiecăruia în semn de aplicare de forță. De atunci ei își fac slujba.

Observ, că directorul suprem de cancelarie își prevede oficiul și de la preluare în conce punctuos.-

Directorul de cancelarie Bodola Gyula e morbos de moarte, iar diurnista Érsek Ágnes zace bolnavă.-

7. Servitorii își fac slujba regulat.

II. Sub B, aclud conspectul magistraților și funcționarilor din care se vede și acea, că cari posed limba română. Despre aceia, cari ar fi manifestat o atitudine contrară, încă nu am informații, deci voi raporta ulterior.

III. După ce foștii judecători toți au denegat jurământul, chiar și domnul președinte de senat Carol Göldner, care în conspectul magistraților a fost designat ca unul dintre judecători, iar judecătorii nou numiți, dnii dr. Ioan Popovici și dr. Nicolae Stănilă încă nu s-au prezentat, nu am la dispoziție judecătorii de lipsă pentru a putea forma momentan cel puțin un senat, care să rezolve cauzele urgente, ce pot fi susținute, mă rog, să se ia măsurile de lipsă, că cel puțin doi judecători și un notar de senat să se prezinte aici fără întârziere.

Pentru viitorul cel mai apropiat va fi neapărat de lipsă, formarea altor două senate, unul civil și unul criminal, fiind deja acum restanță în cauze civile 94, iar criminale 40, nenumărând cauzele suspendate. Binevoii deci a denumi un președinte de senat, cel puțin încă 3 juzi și un notar, eventual a lua măsuri în contra notarilor de senat renitenți.

În fine mă rog, să fie denumit secretarul prezidial fără întârziere.
Târgul-Mureșului, la 9/22 Martie 1919.- Președinte: s.s. Romul Popp.
Dosar 5.

TRIBUNALUL DUMBRĂVENI

155.

1919.El.I.A.1

Proces Verbal

Luat în 10 Martie 1919, st.n. în chestia preluării oficiului prezidențial la tribunalul din Ibașfalău pe baza ordonanței Nr.121/1919, just. a Consiliului Dirigent Român, Resortul Justiției Sibiu.-

Prezenți:

dr. Simeon Chețian, ca președintele subscrisului tribunal, dr. Ioan Roman, ca protocolist, dr. Dionisie Roman, prefectul județului Târnava-Mare, dr. Marcian Căluțiu prefectul județului Târnava-Mică, - Kovácsy Albert fostul președinte al tribunalului, denumit de guvernul maghiar și consilier la Curtea de Casație.-

Prezentându-se Dl dr. Simeon Chețian în societatea susnumiților domni prefecti, în cancelaria prezidială a tribunalului, unde a aflat pe dl Kovácsy Albert președinte, îi comunică, că Consiliul Dirigent Român din Sibiu, l-a denumit pe domnia Sa de președinte la acest tribunal.- Îi comunică mai departe Decretul No. 1 și din ordonanța Nr. 121/1919 părțile referitoare la oficiul prezidențial, mai departe îi comunică că, domnia-Sa este concediat pe timp nedeterminat, însă întrucât depune jurământul, în scurt timp chestiunea pensionării, eventual a transferării va fi rezolvată de Dl șef al Resortului de Justiție.-

După acestea invită Președintele pe Dl Kovácsy Albert, ca să-i predea oficiul prezidial, precum și averea, respective valorile, ce cad sub administrația prezidentului de tribunal.-

Dl Kovácsy Albert la aceasta face următoarea declarație:

„Eu de la Autoritățile mele superioare de până acuma, nu am nici-o îndrumare ca să predau cuiva oficiul prezidial, deci din buna mea voe nu sunt dispus a-l preda; însă, dacă DVoastră, cu provocare la ordinul Consiliului Dirigent Român, Resortul Justiției o cereți aceasta, sunt aplecat a preda oficiul prezidial, precum și averea și valorile, ce cad sub administrarea președintelui, la președintele denumit din partea Consiliului Dirigent Român.- Eu nu sunt dispus a depune nici-un jurământ, de vreme ce, eu deja în luna februarie a.c. mi-am înaintat cererea mea pentru pensionare, la forurile guvernului maghiar și aștept numai rezolvarea acestei cereri, fără a avea intențiunea de a mai servi pe terenul justițiar, căci am servit deja 41 ani”.-

În urma acestora se purcede la predarea oficiului prezidial și a valorilor și lucrurilor administrate de președintele tribunalului.

Dl Kovácsy Albert predă Dlui Simeon Chețian:

I. Mobilele cuprinse în inventarul tribunalului, făcut pe anii 1915-1920, despre mobilele de cancelarie și obiectele de ajustare a cancelariilor, cuprinse sub grupurile I-XLIX și grupul I titlul Diverse Nr. poz. 1-21.-

II. Cărțile și revistele cuprinse în inventariul tribunalului pe anii 1915-1920, scrise sub grupurile I-XII.-

III. Obiectele păstrate la tribunal ca „corpus delicti” scrise în pozițiile 1-142 a registrului a acestor obiecte, excepționând pe acelea, cari după notele scrise în acest registru, până azi deja s-au estrădat.-

IV. Depozitele prezidiale cuprinse în registrul acestor depozite sub poziț. 1-146, cu excepțiunea aceloră, cari după notele și reversele induse în acest registru, până în ziua de azi au fost estrădate.-

V. Notele de garanță (2 bucăți) estrădate de firma Chrestol și Gaál zidari, ambele împreună despre suma 13.715 cor., cari se păstrează în casa wertheimiană.-

VI. Protocoalele de evidențiere a matriculelor și listelor de conduită a funcționarilor și a celor 8 judecători, aparținătoare acestui tribunal.-

VII. Ratiociniile, precum și adnexele referitoare la intratele și ieșitele biroului prezidial și a fondurilor administrate de președinte, constatându-se, că în numerar nu se află nimic.-

VIII. Cheile dela casa wertheimiană în duplicat.-

După cetire s-a subscris de cei prezenți.- D.c.s.

s.s. dr. Ioan Roman protocolist, dr. Dionisie Roman, s.s. dr. Marcian Căluțiu, s.s. dr. Chețian, s.s. Kovácsy Albert.

Dosar 5.

156.

1919 Pr. I.A.11.

Ilustrăței Sale Domnului,
dr. Aurel Lazăr șeful Resortului Justiției, Sibiu.-
Ilustrisime D-le Șef de Resort !

Domnul prefect al județului Târnava-Mare în 8 l.c. m-a avizat că on. Consiliul Dirigent m-a denumit de președinte al tribunalului Ibașfalău, și m-a invitat ca deja în 10 l.c. să preiau oficiul prezidial.

În urma acesteia nemaivând timp de a-mi face datoria, ca mai întâiu să mă prezint la Domnia Voastră, m-am prezentat în 10 l.c. la Ibașfalău, unde în prezența domnilor prefecti dr. Dionisie Roman și dr. Marcian Căluțiu, am preluat oficiul de președinte al tribunalului.

Modul, cum a decurs această preluare și declarațiile făcute de fostul președinte, Veți binevoi a-le ceti din procesul-verbal adnexat sub 1./.-

Pe judecători nu i-am invitat la jurământ pe aceeași zi. Știam adecă acea, că sunt decisi toți judecătorii și funcționarii ca să părăsească Tribunalul și voiam deci, ca mai

întâi să încerc, ca pe aceia, cu cari aveam oareșcare legătură de prietenie, și despre cari știam, că sunt buni judecători să-i înduplec ca să rămână în oficiu.

Voiam deci, ca numai în 13 l.c. să-i invit pe judecători la depunerea jurământului. Mi-a ajuns însă la cunoștință în 11 l.c. înainte de amiazi, că un senat al tribunalului a dresat procesul-verbal sub 2./.-

În urma acesteia în 11 l.c. i-am invitat pe toți judecătorii de la tribunal, cu excepția judecătorului dr. Aloisiu Kerner, care este în concediu și Zsakó Andor, care este încă prisoner în Rusia.- Neinvitați s-au prezentat și judecătorii Sziklay Dezső și Száva Antal de la Judecătoria de ocol din Ibașfalău. Cele întâmplare și declarațiile judecătorilor le Veți afla în procesul verbal adnexat sub 3./.-

Făcându-le la judecători observarea că eu din celea predate de ei, am impresia, că chiar și la cazul, că nu li s-ar cere jurământul oficial, nu ar fi dispuși a servi la Justiția ajunsă sub imperiul Consiliului Dirigent, judecătorii au declarat că nici fără jurământ nu sunt dispuși a servi sub Consiliul Dirigent. Această declarație am luat-o în procesul-verbal.

Tot în 11 l.c. am invitat personalul auxiliar și de administrație, scriitorii și diurniștii, precum și pe servitori. Declarațiile acestora se cuprind în procesele verbale adnexe sub 4./ și 5.

Pe procurori nu i-am invitat deodată cu judecătorii, fiindcă dl procuror dr. Erich Schuller încă nu venise și voiam, ca procurorii cu personalul lor să rămână în oficiu până ce va sosi dl dr. Schuller. De aceasta avem lipsă, pentru a încunjura încurcătura, ce în lipsa de procuror și a pârcălabilor ni-ar fi putut cauza cauzele penale urgente.

În 13 l.c. a sosit dl primprocuror dr. Erich Schuller, care a depus jurământul oficios, după cum arată procesul-verbal anexat sub 6./.

Tot în 13 l.c. am invitat pe procurorii Makkai Jenő și Bárdocz Árpád. Ca și ceilalți, și ei au denegat depunerea jurământului și au declarat, că nici chiar dacă nu li s-ar cere jurământul, nu sunt dispuși a servi Consiliul Dirigent.

Declarațiile date de aceștia veți binevoi a-le ceti din procesul verbal adnexat sub 7./.

Din celea predate mai sus, este evident, că judecătorii de împreună cu funcționarii, diurniștii și servitorii tribunalului s-au înțelese anume, ca nici unul să nu rămână în oficiu, ceea ce au și făcut. Ei adevărat credeau și aceasta o vorbeau și în public că Justiția română nici două zile nu se va putea susține la tribunalul din Ibașfalău. Acum însă ni-au prelungit termenul de 2 zile la trei săptămâni după ce văd, că încă nici o pertractare nu am amânat, și că Justiția funcționează cu toate că judecătorii în așteptarea preluării tribunalului anume au pus mai multe pertractări pe luna aceasta.

Cum am amintit mai sus, am încercat, ca pe unii dintre judecători să-i înduplec, a rămânea în oficiu. Mi-a succes însă aceasta numai față de dr. Aloisiu Kerner. Acesta acum e în concediu, dar a declarat că el mai târziu va depune jurământul, de vreme ce este decis a rămânea în serviciul Justiției române.

Impresia ce mi-am câștigat-o din vorbele acestui judecător este că el ar depune și acum jurământul, numai cât se teme de boicotul social al tovarășilor săi. Față de judecătorul dr. Kerner nu am aplicat riguros instrucțiile ce mi le-ați dat, deoarece este un

judecător foarte talentat și sârguincios, chiar de aceea nu aş vrea ca să-l pierdem. L-am lăsat deci deocamdată în pace și-l voi chema la depunerea jurământului mai târziu.

Justiția la judecătorii încă nu s-a preluat decât la Ibașfalău și Hususău, deoparte fiindcă de judecătorii denumiți pentru Sighișoara și Sânmărtin am avut lipsă urgentă la tribunal, de altă parte din acel motiv că judecătorul dr. Paul Petersberger numai azi s-a declarat că primește postul de judecător șef la Cohalm.

Notarul public din Ibașfalău de asemenea a denegat depunerea jurământului, ceea ce apare din procesul-verbal adnexat sub 8./..

Ce privește pe judecătorii și funcționarii care au părăsit tribunalul, aici se susține, că ar fi prevăzuți cu bani din partea guvernului maghiar.

Așa cred, că contra notarilor de la tribunal, scriitorilor, diurniștilor și servitorilor de vreme ce acestora nu li s-a cerut nici jurământul și nici promisiunea solemnă și cu toate acestea au părăsit oficiul, să se pună în curgere procedura criminală pe baza § 481 din legea penală. În scopul acesta nu am făcut încă nimica, crezând, că DVoastră poate din considerații de ordin politic nu o veți aproba aceasta. Întrucât însă nu voi primi altă îndrumare, voi recerca procurorul să pună în curgere procedura penală contra funcționarilor auxiliari și a celorlalți funcționari, care fără motiv just au părăsit oficiul.

Referitor la dispozițiile cuprinse în punct. 1-4 a scrisoarei Dvoastre Nr. 121/1919 din 8 Februarie a.c. acum încă nu Vă pot da răspuns, fiindcă nu am nici timpul fizic necesar pentru lucrul acesta și nici personalul de lipsă.-

Referitor la punct. 5 din aceeași scrisoare Vă comunic că dimpreună cu ceilalți judecători și judecătorul de instrucție Fülöp Imre a părăsit oficiul, deci acum judecător de instrucție nu avem.

Cu agendele judecătorului de instrucție am încredințat în mod provizoriu pe dl judecător șef denumit la Diciosânărtin [Tárnăveni] dr. Nicolae Solomon. Această dispoziție era de lipsă, de vreme ce erau a se isprăvi cauze ce după dispozițiile cuprinse în procedura penală nu sufer nici-o amânare.

Pentru ca serviciul justițiar să nu sufere piedici, nici măcar pe o zi și ca să-i lipsim pe unguri de satisfacția a vedea încurcătura ce au voit să o producă, am făcut următoarele dispozițiuni:

Pe domnii judecători dr. Nicolae Solomon denumit judecător șef la Diciosânărtin, dr. Romul Moldovan judecător șef la Sighișoara, dr. Ioan Roman judecător șef la Ibașfalău i-am invitat, ca să rămână deocamdată în Ibașfalău și să facă serviciu de judecător la Tribunal până ce vor fi denumiți judecătorii Tribunalului.

Pe dl dr. Nicolae Solomon l-am încredințat cu agendele judecătorului de instrucție, cu ceilalți doi am compus senatul și am ținut pertractările civile. Pertractările civile.- Pertractările penale nu le-am putut ținea din motivul că dintre procurorii Makkai și Bárdocz nici unul nu a voit să se prezinte la pertractare.

Pe notar la tribunal am aplicat pe dl Emil Dan candidat de avocat, care interimal a primit acest post, ca să ne ajute a putea încunjura încurcătura, ce au voit să o producă funcționarii unguri.

Am dispus pe cancelistul Francisc Vándori de la Judecătoria din Agnita la Tribunalul din Ibașfalău. Pe acesta l-am încredințat cu agendele directorului de cancelarie și cu conducerea tuturor registrelor și cu instruirea diurniștilor, ce i-am denumit acum. Tot acesta înregistrează și la foaia funduară. Pe lângă aceștia am denumit diurniștii și servitorii numiți în lista alăturată sub 9./ și cu aprobarea ulterioară perspective în speranță, că Domnia Voastră îi Veți denumi, am încredințat cu conducerea postului de inspector al temnițelor pe Ioan Crișan,

Denumirea păzitorilor de la temniță, ce e drept cade în competența procurorului suprem de la Curtea de Apel. - Dar de vreme ce păzitorii de până acum și-au părăsit oficiul, nu mai era timp, să așteptăm denumirea din partea procurorului suprem. - Astfel cu aprobarea ulterioară l-am denumit eu în conțelegere cu dl primprocuror dr. Schuller. -

După acestea în interesul mersului normal al justiției Vă rog a binevoi:

1. Să denumiți cel puțin 4 (patru) judecători și 2 notari la tribunal și doi scriitori cu praxă;

2. Să denumiți un judecător de instrucție;

3. Să denumiți de conducător la foile funduare în Ibașfalău pe Francisc Vándori, care în strâmtoarea care am ajuns ne-a făcut servicii foarte prețioase;

4. Să denumiți pe Petre Nicolescu de oficiant de cancelarie;

5. Să numiți pe Ioan Crișan de custode al temnițelor;

6. Să mă autorizați, ca domnului Emil Dan aplicat ca interimal ca notar să-i pot plăti din cassa Tribunalului atât, cât i-se cuvine la zi la un notar de tribunal, plus diurnele urcate conform ordinațiunilor în vigoare;

7. Să aprobați denumirile și dispozițiile făcute din partea mea;

8. Să dispuneți ce procedură am să urmez față de notarul public, care a denegat jurământul. - Față de acesta deocamdată am dispus ca să i-se ieie sigiliul oficios și l-am oprit de a mai funcționa până la altă dispoziție a DVoastre. -

9. Să dispuneți, ca tinerii, care au absolvit drepturile, să fie absolviți dela posturile de subcomisari și alte ocupațiuni de la alimentație. - Astfel în Sighișoara ca subcomisari de alimentație sunt aplicați doi juriști, unul pentru oraș și altul pentru plasa Sighișoara. - Despre aceștia am cunoștință, că au avut intențiunea de a trece la Justiție. - Vor mai fi și alții ca și aceștia aplicați la alimentație, unde nu este nici o lipsă, ca să fie aplicați juriști atunci când Justiția are lipsă de ei. - De sine înțeles, că până când tinerii absolvenți de jură au ocaziune de a putea face câștiguri bune la alimentație, - nu se îndeamnă să treacă în serviciul Justiției, iar dedați odată cu venite mari, atunci când la alimentație nu va mai fi lipsă de ei, și vor voi să treacă la Justiție, vor avea aspirațiuni exagerate. -

10. Să dispuneți ca să se ieie jurământul și de la avocați. -

Aceasta o aflu de lipsă, pentru că avocații unguri direct și indirect agită partidele contra Justiției române. -

Primiți Domnule șef asigurarea deosebitei mele stime:

Ibașfalău, la 14 martie 1919. s.s. dr. Simeon Chețian, președintele Tribunalului.

Dosar 5.

TRIBUNALUL TÂRGU MUREȘ

157.

Proces-Verbal

Întocmit la Târgu Mureș, în data de 15 martie, în chestiunea solicitării Consiliului Dirigent Român din Sibiu, referitoare la predarea conducerii tribunalului

Au fost prezenți:

dr. Konczvald Endre, președintele tribunalului; Márton Imre, președintele senatului tribunalului; dr. Medgyesy Ferencz, judecător de tribunal.

dr. Vescan Ioan, prefectul orașului și al județului Mureș-Turda; dr. Suciu Victor, subprefectul județului Mureș-Turda; Repede Gheorghe, numit președinte al tribunalului de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu; dr. Albu Cornel, procurorul numit de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu; dr. Eugen Branea, consilier de prefectură; Theodor Pașca, locotenent regal român.

Dintre cei prezenți, dl. Repede Gheorghe – care era cunoscut personal de mai mult timp de președintele tribunalului și de dr. Medgyesy Ferencz – declară că el a fost numit președinte al tribunalului din Târgu Mureș în virtutea dispoziției nr. 121/1919 din 8 februarie, a Resortului de justiție din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu și solicită actualului președinte de tribunal, în conformitate cu dispoziția șefului Resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent, predarea neîntârziată a conducerii tribunalului din Târgu Mureș – subordonat administrației juridice a statului român – a clădirii tribunalului, împreună cu toate inventarele, fondurile de bani și valorile oficiale, respectiv, a actelor oficiale, a cărților și a proceselor-verbale.

În urma acestei solicitări, dr. Konczvald Endre a declarat că Transilvania și, prin urmare, și teritoriul de jurisdicție al tribunalului din Târgu Mureș, în conformitate cu prevederile articolelor nr. 7 din 1848 și nr. XLIII din 1868 ale parlamentului maghiar, respectiv, nr. I din 1848 a dietei din Transilvania, constituie teritoriu inseparabil al Ungariei și, în consecință, se află sub autoritatea guvernului republicii maghiare.

Întrucât discuțiile din cadrul Conferinței de Pace de la Paris – inițiate în urma încheierii armistițiului cu statele inamice – nu au decis încă anexarea acestui teritoriu unui alt stat și având în vedere prescripțiile articolului de lege nr. XLIII din 1913 privind înarticulararea convențiilor internaționale adoptate la Haga în 1899 și 1907 – recunoscute și de către statul român – el nu poate recunoaște autoritatea statului român și, prin urmare, se vede nevoit să protesteze față de subordonarea de către statul român a tribunalului și să refuze predarea conducerii tribunalului, cu atât mai mult cu cât doar judecătoria penală sau disciplinară sunt împuternicite de a-l îndepărta din funcția sa de președinte al tribunalului.

Dl Repede Gheorghe, față de protestul președintelui tribunalului, Dr. Konczvald Endre și față de refuzul acestuia de a preda – la solicitarea sa – conducerea tribunalului,

cere domnului prefect dr. Vescan Ioan, prezent la fața locului, să intervină pe lângă dr. Konczvald Endre în scopul predării conducerii tribunalului.

La această cerere, dl prefect dr. Vescan Ioan repetă cele afirmate de dl Repede Gheorghe și declară că în cazul în care și solicitarea sa va rămâne fără rezultat, va fi nevoit să dea dispoziție reprezentantului puterii – locotenentului regal român Theodor Pașca - de folosire a forței.

Deoarece dr. Konczvald Endre a afirmat din nou că își menține punctul de vedere prezentat anterior, ca urmare a dispoziției domnului prefect, locotenentul Theodor Pașca a atins umărul drept al președintelui tribunalului – dr. Konczvald Endre – ca semn al utilizării forței și i-a declarat că în cazul în care dr. Konczvald Endre nu se va supune acestui mod de folosire a forței, se va vedea nevoit să folosească o forță militară mai mare.

După cele întâmplate, dr. Konczvald Endre a declarat că cedând forței utilizate împotriva persoanei sale, predă domnului Repede Gheorghe – în maniera pe care o dorește domnia sa – conducerea tribunalului, clădirea, sumele de bani, valorile, contabilitățile, dotările, actele, cărțile și procesele-verbale.

Domnul Repede Gheorghe ia la cunoștința această declarație și preia conducerea tribunalului, totodată îi aduce la cunoștință dr-ului Konczvald Endre că în conformitate cu prevederile documentului nr. 121/1919 just emis de Consiliul Dirigent Român din Sibiu, din momentul preluării conducerii tribunalului, este concediat pe o perioadă de timp nelimitată.

În cazul în care depune jurământul oficial solicitat de Consiliul Dirigent Român, în cel mai scurt timp posibil, se vor îngriji ca, în conformitate cu dorințele sale, să fie pensionat sau să fie numit într-o funcție corespunzătoare.

Acest proces-verbal a fost întocmit de noi în 4 exemplare originale, trei în limba maghiară și unul în limba română și a fost semnat de următorii:

s.s. Repede Gheorghe, noul președinte al tribunalului; s.s. I. Vescan, prefect; s.s. dr. Konczvald Endre, președintele tribunalului; s.s. Márton Imre, președintele senatului tribunalului; s.s. dr. Medgyesy Ferencz, judecător de tribunal.

Dosar 5. Originalul în lb. maghiară.

158.

Președintele Tribunalului Târgul-Mureș.
Nr.Pres.XXVI.L.36-1919.

Către:
Consiliul Dirigent, Resortul Justiției, în Sibiu
Târgul-Mureș, 17 Martie 1919.

Domnule Ministru,

Cu provocare la ordinul DVoastre No. 121/919, just. din 8 februarie 1919 st.n.
am onoare a Vă raporta:

Preluarea tribunalului din Târgul-Mureș am efectuat-o în 15 martie n. 1919; referitorul proces verbal îl alătur.

Totodată alătur în original procesul verbal luat în ședință plenară ținută tot în ziua de 15 martie, din care reiasă, cum că atât președintele, cât și judecătorii prezenți, au denegat depunerea jurământului.

Din întrevederile confidențiale avute cu unii din judecători, am constatat, că toți stau sub un „boicot” social covârșitor, care delaturându-se cu timpul, cei mai mulți se vor grăbi a-și oferi serviciul, cerând reprimirea și rehabilitarea.

De la această ședință plenară a absentat numai judecătorul contele Nicolae Lázár, care s-a refugiat la Budapesta încă în timpul revoluționar din toamna trecută, fără a mai da semn de viață.

De la personalul ajutător și manipulant n-am pretins nici jurământ și nici declarație solemnă, pentru a evita neplăcerea de a-se depărta și ei.

Pe președintele camerei advocațiale din loc., l-am recercat azi de-a lua jurământul advocaților. Cum sunt informat, advocații de asemenea vor denega depunerea jurământului, cu excepția românilor.

Pe ceilalți obligați la jurământ, i-am convocat pe 18 martie.

Raportul detaliat referitor la punctele 1-5 din ordinațiunea mai sus menționată, îl voi trimite în câteva zile.

De judecător la tribunal am deci numai pe noul numit dr. Vasile Covrig, care absentând în 15 martie din motive juste, va depune jurământul oficios în 18 martie.

Ca continuitatea de drept să nu fie întreruptă și pentru a putea rezolvi cauzele judiciare, cari nu sufer amânare, Vă rog, să binevoiți a numi și alți judecători, îndrumându-i a-și ocupa imediat postul.

Din partea mea propun spre urgentă numire de judecător la tribunal în cla. VII pe d. dr. Virgil Mureșan avocat din Tășnad, de prezinte primpretor aici în Târgul-Mureș, despre care am cele mai favorabile informațiuni și pe care îl cunoaștem personal eu și dl consilier ministerial dr. Cornel Crăciunescu, fiindu-ne coleg în gimnaz și la Universitate. Respectivul are 41 ani, continuă praxa de avocat din anul 1913, e căsătorit, având soție și un copil.

De încheiere Vă rog binevoiți a dispune ca competențele mele, ale d. judecător dr. Covrig, eventual și ale d. dr. Virgil Mureșan să fie asemnate, observând aci, că eu sunt căsătorit, trăind cu soția și 2 copile minore /Maria și Ana/ 12 și 10 ani/, împreună, iar dl judecător dr. Covrig este necăsătorit.

Ar fi de dorit, cum că judecătorilor să li se asemneze și adausul de activitate, de care au beneficiat până acuma.

Procesele-verbale alăturate a le retrimite.

s.s. Gheorghe Repede președinte de tribunal.

Dosar 5.

TRIBUNALUL MIERCUREA CIUC

159.

Proces-verbal

Întocmit la Miercurea Ciuc, în data de 28 iulie 1919, în chestiunea preluării tribunalului ca urmare a dispoziției nr. 3726 a Consiliului Dirigent Român

Sunt prezenți următorii:

Din însărcinarea Consiliului Dirigent: dr. Olteanu Aurel, subprefectul județului Ciuc; Alexandru Vladone, consilier principal la Curtea de conturi; maiorul de jandarmi regal Bogdan Aurel și Ganea Carol, directorul de cabinet al prefectului; din partea tribunalului: Csiszér János, judecător de tribunal, adjunctul președintelui; Folkusházy Sándor, judecător de tribunal și Berze Árpád, judecător de tribunal; din partea funcționarilor: Lacz Sándor, director superior; Kozma József și Csató Pál, oficiali superiori; Fazekas Gyula, oficial de birou; László Ilona și Nyírő Károlin, diurniste; Kovács Márton și Bálint János, suboficiali și, în fine, dr. Balogh János și dr. Lőrinczy Gyula, notari.

Dr. Olteanu Aurel, subprefectul județului Ciuc, după ce le comunică funcționarilor prezenți – verbal – prevederile dispoziției Consiliului Dirigent, le solicită, pe rând, domnilor funcționari, depunerea jurământului de fidelitate față de noul stat.

Funcționarii refuză, pe rând, depunerea jurământului și, după ce acestora li se atrage atenția în prealabil asupra consecințelor ce rezultă din punct de vedere juridic, ca urmare a nedepunerii jurământului, sunt solicitați să-și predea funcțiile, în sensul că odată cu menținerea – deocamdată – a situației actuale, predarea să se efectueze fără inventar. La această solicitare corpul de funcționari arată că este dispus să efectueze predarea doar în circumstanța utilizării forței. Ca urmare, subprefectul pune în vedere utilizarea forței, solicitând maiorului de jandarmi, Bogdan Aurel, utilizarea acesteia. Numitul maior arată că va exercita imediat forța cu ajutorul jandarmilor aflați la dispoziția sa. În consecință, toți funcționarii declară, pe rând, că, cedând forței militare își predau funcția și biroul susnumitului subprefect fără inventar și că părăsesc imediat clădirea tribunalului.

Funcționarii menționează, de asemenea, faptul că, referitor la predarea funcțiilor și a depunerii jurământului, dl subprefect nu a cerut nici un fel de explicație, astfel că în această chestiune funcționarii nu puteau să-și prezinte – separat – propriile explicații.

În ceea ce privește modalitatea efectuării predării, subprefectul – partea care preia – dispune ca predarea, deocamdată, să se efectueze în bloc, fără întocmirea de inventar până la predarea definitivă. Clădirea tribunalului, ca și birourile vor fi închise, iar cu păstrarea cheilor este însărcinat directorul de cabinet al prefectului, Ganea Carol.

Întrucât cei prezenți nu au avut alte observații, după citirea și aprobarea procesului verbal au semnat:

s.s. dr. Olteanu, subprefect; s.s. maior Bogdan; s.s. Ganea, director; s.s. Csiszér János, judecător de tribunal, adjunctul președintelui; s.s. Berze Árpád; s.s. Folkusházy Sándor; s.s. dr. Balogh János; s.s. dr. Lőrinczy Gyula; s.s. Fazekas Gyula; s.s. Kozma József; s.s. Nyírő Károlin; s.s. Lacz Sándor; s.s. Csató Pál; s.s. László Ilona; s.s. Bálint

János; s.s. Kovács Márton. La declarațiile colegilor noștri funcționari ne alăturăm și semnăm ulterior procesul-verbal.

Miercurea Ciuc, 1919, 2 august 1919. s.s. László Géza; s.s. Bocskor Antal; s.s. dr. Muzsnay József; s.s. Szopos Gáspár; s.s. Sató Dénes.

Dosar 5. Originalul în lb. maghiară.

160.

Subprefectul Județului Ciuc

Nr. 405.1919.

Resortul Justiției, Sibiu

În executarea adresei fără număr, a Curții de Apel din Târgu Mureș, semnată de președintele R. Pop și procurorul general dr. M. Gropșan, sub ./ am onoare a înainta tabloul fostului personal la tribunalul din Miercurea-Ciuc, sub ./., tabloul fostului personal pe lângă Parchetul acestui tribunal, sub ././., tabloul fostului personal de pe lângă Judecătoria de ocol, tot de acolo, sub ./././., tabloul judecătorilor și personalului auxiliar de la judecătoria de ocol din Gheorghieni, iar sub ././././ a personalului judecătoriei de ocol din Sânmărtin.

După cum reiese din procesele-verbale 1, 2, 3, 4, 5, nici unul din acești funcționari n-au depus jurământul de fidelitate.

În consecință, conform adresei primite, toate localurile acestei judecătoriai au fost închise, tribunalul, judecătoria de ocol și parchetul din Miercurea-Ciucului, au fost puse sub îngrijirea dlui director de prefectură, C. Ganea, judecătoria din Gheorgheni a rămas în paza dlui primar dr. Emil Precup, iar cea din Sânmărtin în a dlui primpretor G. Gábor.

O luare în primire pe lângă un inventar deliat și în regulă, cu considerare la faptul, că prefectura noastră în centru, în afară de subprefect nu are nici un om în bransa conceptului, nu s-a putut face. Ea se va realiza numai după numirea și sosirea noului personal. Asemenea s-a constatat și numerarul găsit în cassă, care după numărare și închiderea jurnalelor s-a încuiat în cassele de fier. Notez, că sumele acestea sunt cu totul neînsemnate.

Cum judecătoriile au fost închise, conform adresei primite, am ordonat din ziua primirii „juristiții”, ce am adus la cunoștința publicului prin afișe puse la intrarea judecătoriilor.

În penitenciarul tribunalului, după cum se vede din tabloul anexat aici sub 6, sunt depuse în preventiv 15 persoane. În considerarea acestui fapt n-am cerut de la garda penitenciarului, care după cum reiese din anexa 7, numără 10 persoane, jurământul de fidelitate.

Pentru acoperirea cheltuielilor împreună cu susținerea penitenciarului sub rezerva aprobării D-Voastre, am ordonat la casieria statului din Miercurea-Ciuc ca să pună la dispoziția personalului suma de cor. 5.000. Vă rog a-mi aproba acest pas.

Vă rog în interesul justiției a ne trimite de urgență personal pentru acestea judecătoriai.

Miercurea-Ciuc, la 13 august 1919. Subprefect: s.s. dr. Oltean.

Dosar 5.

161.

România, șeful Judecătoriei de ocol
Miercurea-Ciucului.-
No. I.D.11/1919. Prez.

D-Sale Domnului: Președinte al Tribunalului Brașov
Domnule Președinte

La adresa Dvoastre cu data de 22 septembrie 1919, de sub No.I.B. 71/1919 pres. am onoare a Vă raporta, că personalul auxiliar de la această judecătorie n-a depus jurământul de fidelitate și până la alte dispoziții a fost reținut în serviciu.

Pentru asigurarea bunului mers al justiției, la această judecătorie e lipsă de un personal auxiliar mai mare, deoarece și comunele aparținute judecătoriei din Sântinul-Ciucului au fost încorporate judecătoriei de ocol Miercurea-Ciucului.

Miercurea-Ciucului 6 octombrie 1919.

Judecător-șef delegat: s.s. dr. Romulus Olteanu.

Dosar 5.

162.

Tabloul
fostului personal al Tribunalului din Miercurea-Ciuc

1. Antal József	Prezident
2. Bocskor Anton	Jude
3. dr. Muzsnay Iosif	Jude
4. Nagy Mózes	Jude
5. Berze Árpád	Jude
6. Szopos Gáspár	Jude
7. Folkusházy Alexandru	Jude
8. Csiszér Ioan	Jude de tribunal
9. Elzenbaum Viktor	Jude de tribunal
10. Gözsy Petru	Jude
11. László Géza	Jude
12. dr. Lőrinczy Iuliu	Notar
13. Demény Francisc	Jude de tablă
14. Lacz Alexandru	Director superior
15. Kozma Iosif	Oficial superior
16. Csató Paul	Oficial superior
17. Fazekas Iuliu	Oficial de birou
18. Sató Dionisie	Oficial de birou

19. Botár Carol	Diurnist
20. László Elena	Diurnistă
21. Nyírő Carolina	Diurnistă
22. Kovács Martin	Suboficial
23. Bálint Ioan	Suboficial
24. Nagy Francisc	Suboficial

Dosar 5.

TRIBUNALUL TÂRGU SECUIESC

163.

Proces-verbal

Întocmit la data de 1 august 1919 în Târgu-Secuiesc, în biroul președintelui tribunalului, referitor la preluarea tribunalului și a parchetului, în prezența subsemnaților:

dl prefect dr. Vecerdea Nicolae citește lista cu numele judecătorilor, respectiv, procurorilor prezenți, după cum urmează:

Hász József, președintele tribunalului; dr. Nagy Emil Pál, președintele senatului; Kiss Jenő, judecător; Gábor Elek, grefier; dr. Verness István, prim procuror; Kovács Károly, procuror; în continuare: dr. Botos József, Mochai Géza, dr. Draskóczy Aladár, dr. Kádár Ferencz, notari, respectiv practicantți.

Cu acest prilej, în prezența autorităților civile și militare române ca și a domnilor magistrați, dl prefect aduce la cunoștință faptul că Consiliul Dirigent își extinde autoritatea și asupra județului Trei Scaune (tribunale, procuraturi și judecătoria de ocol) și, prin urmare, preia administrația juridică.

Se ia la cunoștință în unanimitate.

În continuare, dl prefect relevă importanța funcționării în continuare a instituției, solicitându-le domnilor judecători și procurori prezenți să depună jurământul de fidelitate.

Președintele tribunalului declară că, deși este pregătit să depună jurământul, totuși, având în vedere un eventual boicot din punct de vedere social, solicită, momentan, amânarea depunerii jurământului de fidelitate, iar declarația sa o înaintează și în scris, ce se anexează sub anexa nr. 1.

Dl prim procuror Verness István declară că el, în calitate de bun cetățean și funcționar maghiar, nu poate depune jurământul de fidelitate față de statul român și își prezintă declarația și în scris, ce se anexează sub anexa nr. 2.

Dl prefect îl asigură pe dl președinte de tribunal că nu va avea nici un fel de neplăceri din punct de vedere social și îi solicită din nou, în interesul legalității, să depună jurământul de fidelitate.

Pătruns de importanța momentului și în interesul legalității, dl președinte de tribunal declară că este pregătit să depună jurământul de fidelitate și, prin urmare, dl prefect îi ia jurământul cu următorul conținut: „Eu, Hász József, președinte de tribunal, jur credință regelui României, Maiestății Sale Regele Ferdinand I, și jur că

voi respecta legile și dispozițiile Consiliului Dirigent Român, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele statului român și ale cetățenilor săi și voi păstra secretul de serviciu. Așa să mă ajute Dumnezeu”.

Dl președinte de senat, dr. Nagy Emil Pál solicită domnului prefect să amâne depunerea jurământului, având în vedere starea sa de sănătate șubrezită, după revenirea din concediu, când îl va depune. Declarația sa o înaintează și în scris, care se anexează sub anexa nr. 3.

Dl prefect ia la cunoștință solicitarea. Ceilalți judecători, procurori și grefieri se alătură declarației domnului Verness István, refuzând depunerea jurământului, dar se obligă să rezolve conștiincios chestiunile curente până la data predării, respectiv, a preluării funcțiilor lor.

Dl prefect ia la cunoștință acest fapt și îl împuternicește pe dl președinte de tribunal, ca în interesul funcționării instituției să procedeze după cum crede el de cuviință.

După citirea în limbile: română și maghiară, încheiat și semnat.

s.s. dr. Vecerdea, prefect; s.s. dr. Roman, subprefect; s.s. maior Cernea, comand. comp. jand. Trei Scaune; căpitan s.s. indescifrabil, comand. garnizoanei Tg. Secuiesc; s.s. Ioan Hamnea, grefier; s.s. Hász József, președinte de tribunal; s.s. dr. Nagy Emil Pál, președinte de senat; s.s. dr. Verness István, prim procuror; s.s. Kiss Jenő, judecător; s.s. Kovács Károly, procuror; s.s. dr. Botos József, notar; s.s. dr. Mochai Géza, notar; s.s. dr. Draskóczy Aladár, notar; s.s. Gábor Elek, notar; s.s. dr. Kádár Ferencz, practicant juridic.

Dosar 5. Originalul în lb. maghiară.

164.

Proces-Verbal

Astăzi la 25 septembrie 1919, președintele tribunalului Brașov, în urma ordinului Dlui șef al Resortului Justiției No. 5842/919, prez. Just. prezentându-se la Târgu Secuiesc pentru preluarea tribunalului desființat, a procedat după cum urmează:

I. A convocat în sala de ședințe a Curții cu Jurați, pe toți funcționarii și angajații tribunalului și Judecătoriei de ocol Târgu Secuiesc, pe cari i-a invitat să declare, dacă voiesc a depune jurământul oficial, explicându-le urmările posibile.

a) Fiind apoi întrebat fiecare aparte, s-au făcut următoarele declarațiuni: a). dr. Nagy Emil Pál, președinte de Secție și Kiss Jenő judecător la tribunal au semnat declarația înscrisă alăturată, făcând promisiune solemnă că vor respecta legile țării și decretele, ordonanțele Consiliului Dirigent, rugându-se, ca cu considerare la situația socială din oraș, în interesul public să fie lăsați în serviciu.

b). Jancsó Géza, directorul cancelariei și Telmán Aladár, cancelist, au depus jurământul oficios.

c). Madaras István, cancelist la tribunal și Kiss Lajos, conducător la cărțile funduare au cerut amânare motivată spre a-se declara, ce li s-a acordat.

d). dr. Botos József, dr. Mochai Géza, dr. Draskóczy Aladár, Gábor Elek, notari, dr. Kádár Ferencz, practicant, Hollanda Sándor, grefier, Sipos Andor, Bodor Iván, grefieri,

Megyaszay Mária, diurnistă, Sánta Mihály și Tompos János, servitor de la tribunal. – dr. Nyaguly Béla practicanț, Komlossy András cond. de c.f., Farkas Miklós, Szabó Tamás, Vajna Ferencz, Györbíró Imre grefieri, Szabó Gyula, Horváth Miklós, Szllcs Lajos canceliști, Szllcs Endre, Rácz Mariska, Oláh Pál, Tompa Gábor, Vantsa István diurniști, Manya Ágoston și Molnár István executori diurniști, Bardócz János și László István servitori, toți de la judecătoria de ocol Târgu Secuiesc au declarat, că nu depun jurământul oficial.

e). Servitorul Szijgyártó István este în concediu.

Președintele tribunalului a invitat pe toți funcționarii să-și continue serviciul pe lângă competențele vechi, până când nu vor fi absolvați de la serviciu.

Încheiat și semnat. D.c .m.s. Prezident: s.s. dr. Petru Meteș.

Continuare la 27 septembrie 1919, în Brașov.

Directorul cancelariei dl Kiss Zoltán întorcându-se cu valorile tribunalului Târgu Secuiesc, raportează că servitorul Szijgyártó István, care era în concediu, s-a prezentat la 26 septembrie 1919, înaintea dlui Hász József președintele tribunalului și a declarat că nu depune jurământul oficial.

D.c.m.s.

Prezident: s.s. dr. Petru Meteș.

Dosar 5.

TRIBUNALUL ODORHEIUL SECUIESC

165.

De la Președintele Tribunalului Odorhei
1919.Pres.XXVI.Sb.62

Domnului Șef de Resort al Justiției, Sibiu

Domnul prefect al județului Odorhei în 29 iulie 1919, declarând justiția din Odorheiul-Secuiesc preluată sub imperiul român, pe toți angajații justiției aflători atunci în funcțiune și cari n-au depus jurământ, i-a obligat să rămână până la altă dispoziție la locul lor.

Când eu, ca președinte interimal în 31 august a.c., am preluat conducerea acestui tribunal, pe unii dintre angajații justiției i-am constrâns să rămână mai departe în funcțiune, pe ceilalți i-am absolvat din post.

Pe câțiva dintre foștii funcționari, ulterior i-am provocat să se prezinte în oficiu și să facă serviciu în interesul justiției.

În conspectul alăturat sub ./ sunt înșirați toți aceia, cari fără jurământ stau în serviciul statului român în orașul Odorhei.

Afară de aceștia mai este la Judecătoria de ocol Cristur oficialul Vass Ferencz, care la provocarea prefectului din 31 iulie a.c. începând stă fără jurământ în serviciu. Pe acesta anume în 22 oct. a.c., când pe ceilalți funcționari ai judecătoriei din Cristur,

din cauză că nici fără jurământ n-au vrut să rămână, i-am absolvat, l-am constrâns să stea mai departe în funcțiune în interesul justiției.

Atât cei ce sunt cuprinși în conspect, cât și Vass Ferencz, de când stau în serviciul statului român, nu și-au primit retribuțiunile.

Deoarece toți aceștia își îndeplinesc oficiul cu conștiinciozitate și fiindcă de altă parte pentru susținerea traiului sunt avizați la competențele lor:

Vă rog, să binevoiți a le asemna de urgență toate acele retribuțiuni, cari după dispozițiile referitoare le compete.

Aici mă provoc la asemnările făcute sub Nr. 13102 și 13103/919, Pres. just. referitor la competențele lui Simó József oficial la Procuratura de Stat Odorhei, care asemenea numai constrâns de procuror a rămas fără jurământ în serviciul statului român.

Amintesc că datele, cari nu se află în conspectul alăturat, se cuprind în conspectele susținute în urma ordinului de sub Nr. 1388/919 Pres. Just.

În legătură cu acesta raportez că diurnistul Reichert Gustav, fost la Judecătoria de ocol Ocland, acum în Odorhei, a depus jurământul în mâna prefectului în 12 august a.c. – Numitul diurnist încă nu și-a căpătat competențele și anume:

1. Diurnele de 4 cor. 40 fl. din 1 febr. 1919 până în 12 aug. a.c.

2. Ajutorul de răsboiu de 80 cor. lunar din 1 martie până în 31 aug. a.c.

3. Ajutorul de răsboiu de 10 cor. lunar din 1 febr. până în 31 aug. a.c.

4. Adausul de scumpete de 300 cor. lunar din 1 april până în 1 iunie a.c.

5. Retribuțiunile stabilite în normele Consiliului Dirigent: 5.50 lei diurnă și 4 lei adaus de diurnă din 13 aug. a.c. începând, precum și 400 lei ajutor de veștminte pe anul curent.

Vă rog, ca și competențele aceste ale lui Reichert Gustav, să binevoiți a-le asemna la perceptoratul din Odorhei, care oficiu va avea să detragă taxa pentru pensie de un percent, în înțelesul aliniatului penultim din articolul 19 al instrucțiunei executive al normelor de serviciu, Nr. 9500/1919.

Odorhei, 2 nov. 1919, s.s. Alexandru Breban, președinte interimal.

Dosar 5.

JUDECĂTORIA DE OCOL DUMBRĂVENI

166.

1919.Pr. I.A.10.

Proces-verbal,

luat în 12 martie 1919 în chestia preluării oficiului de șef-judecător la judecătoria de ocol Ibașfalău, pe baza ordonanței Nr. 121-1919 just. a Consiliului Dirigent Român, resortul Justiției.-

Prezenți:

dr. Ioan Roman șef-judecător, dr. Papp Lajos, Emil T. Dan protocolist.-

Prezentându-se dl dr. Ioan Roman în societatea dlui Emil T. Dan în biroul șefjudecătorului dr. Papp Lajos, îi comunică că cu conducerea judecătorei este încredințat dânsul, iar dl fost șef-jude va funcționa de acum înainte ca judecător la aceeași judecătorie. Îl roagă să-și predece oficiul, la care dânsul protestează și declară că silit fiind totuși îl predă, jurământul însă nu-l depune, fiindcă dânsul deja în 26 febr. 1919 și-a înaintat la forurile competente maghiare cererea de pensionare din cauze sanitare, și având deja pe terenul justiției 35 ani de serviciu. Declară mai departe că dânsul din cauza morbului deja de 7-8 ani a fost provocat în anul 1913 să-și înainteze cererea de pensionare, la care dânsul și-a înaintat petiția de concediere, ceea ce i s-a și oferit, iar după aceea reînsănătoșindu-se, și-a continuat oficiul. Declară mai departe că dânsul după ce deja de 17 ani e șefjude, nu rămâne în oficiu nici fără jurământ.

Dl dr. Papp Lajos predă dlui dr. Ioan Roman:

I. Depozitele prezidiale, cuprinse în registrul sub pozițiile 2-4 din anul 1918

II. Registrul de pedepse, unde în numerar nu se află nimica, și în general în numerar nu se află nimica.

III. Cheile de la cassa wertheimiană, unde se află trei cambii și testamente. După cetire s-au subscris de cei prezenți. s.s. dr. Papp Lajos, s.s. dr. Ioan Roman șefjudecător, s.s. Emil T. Dan protocolist.

Proces Verbal continuativ.

Dl șefjudecător dr. Ioan Roman constată că dnii judecători de la judecătoria de ocol Ibașfalău și anume Szava Antoniu și dr. Sziklay Desideriu nu sunt în oficiu, deoarece dânsii au fost de față la luarea procesului verbal încheiat în chestia jurământului judecătorilor de la tribunalul din Ibașfalău, la 11 martie 1919, în biroul președintelui de tribunal, dr. Simeon Chețian.

Declarațiile dâșilor sunt cuprinse acolo.

Ibașfalău, la 12 martie 1919, s.s. dr. Ioan Roman șefjudecător, s.s. Emil T. Dan protocolist.

Dosar 5.

167.

1919.Pr. I.A.9.

Proces-verbal,

luat în biroul șef-judecătorului de la judecătoria de ocol Ibașfalău, la 12 martie 1919 st.n.

Obiect:

Șefjudecătorul invită înaintea sa personalul administrativ și servitorii de cancelarie, spre a-i provoca, ca să rămână și pe mai departe în serviciul de până acuma și a-și îndeplini datoria conștiencios.

Prezenți:

dr. Ioan Roman șefjudecător, Emil Dan protocolist.

La invitarea primjudecătorului s-au prezentat următorii: Finta Géza, cond. c.f., Papp János, Lurcz János, Lengyel Endre, Czibula Mária, Huber Ernő și Wilhelm Emma. - Primii trei declară că au serviciul de peste 30 ani, rugările pentru pensionare și le-au înaintat la forurile competente maghiare, în luna trecută, toți trei declară, că nu se simt apti de a mai servi. Lengyel Endre declară că după-ce dânsul a depus jurământul pe Republica maghiară și de acest jurământ nu e absolvat, nu e aplicat a servi Consiliului Dirigent, tot asemenea și Czibula Mária, Wilhelm Emma și Huber Ernő. Toate susnumitele declarații s-au făcut după ce au fost provocați să rămână în oficiu, fără a fi deobligați a depune jurământul pe baza ordonanței 121/1919 a Consiliului Dirigent. După cetire și explicare în limba maghiară, s-au subscris. Ibașfalău, la 12 martie 1919, s.s. dr. Ioan Roman șefjudecător, s.s. Emil Dan protocolist, s.s. Finta Géza, s.s. Papp János, s.s. Lurcz János, s.s. Lengyel Endre, s.s. Czibula Mária, s.s. Huber Ernő, s.s. Wilhelm Emma.

Protocol verbal continuativ.

Șefjudecătorul invită înaintea Sa și subofițerii /servitorii/ Judecătoriei de ocol și anume pe: Bárdi József și Tompa Lajos, provocându-i să rămână în serviciu și să-și îndeplinească datoria anterioară. Dâșii declară că necunoscând limba română, văd în interesul lor mai acomodată depărtarea lor din oficiu justițiar deja acuma, decât mai târziu.

Ibașfalău, la 12 martie 1919.

s.s. dr. Ioan Roman șefjudecător, s.s. Emil Dan protocolist, s.s. Bárdi József, s.s. Tompa Lajos.

Dosar 5.

168.

1919.Pres.I.A.36.

Onor.

Consiliu Dirigent, în Sibiu

Cu privire la preluarea judecătoriei de ocol din Ibașfalău, am onoare a raporta următoarele:

Instrucțiunea edată pentru șefii judecătoriilor de ocol, mie până în ziua de azi nu mi s-au înmânat. La provocarea verbală, respective la comunicarea Dlui președinte al tribunalului din Ibașfalău, dr. Simeon Chețian, că sunt încredințat cu preluarea judecătoriei de ocol din Ibașfalău, în ziua de 12 martie a.c. m-am prezentat în biroul fostului șef al judecătoriei de ocol Ibașfalău, comunicându-i partea referitoare la preluarea oficiului de șefjudecător, la ce dânsul, precum arată procesul-verbal alăturat sub ./ mi-a predat oficiul pre lângă declarațiile cuprinse în acest proces verbal.

După procesul-verbal e evident că dnii judecători Szava Antoniu și dr. Sziklay Desideriu, fără a fi invitați din partea Dlui prim-președinte al tribunalului – s-au

prezentat în 11 l.c. in corpore deodată cu judecătoria tribunalului, denegând depunerea jurământului pe lângă declarațiunile acolo cuprinse.

După procesul verbal alăturat sub .//. se poate constata că întreg personalul auxiliar și servitorii fără excepție au denegat serviciul lor Consiliului Dirigent.

Conducătorul cărților funduare Byly Eugen după informațiunile primite e bolnav, iar executorul Coloman Tămaș se află la Budapesta, prin urmare din vechiul personal nimeni n-a rămas.

Raportul ad punct 1 din informațiunile primite din motivul sus-amintit – pică.

ad. punctul 2. Luând în considerare că judecătoria acestuia aparțin 32 comune, iar cartea funduare o prevede judecătoria, la tot cazul e lipsă de cel puțin 2 judecători, eventual și un notar.

Funcționarii sistemizați au fost 7, cari și pe mai departe sunt de lipsă. De prezent sunt aplicați 4 funcționari începători, fără cvalificația recerută, cari până acum n-au lucrat la justiție, afară de domnișoara posed numai clasele elementare, prin urmare astăzi încă aproape nefolosibili.

Dl președinte mi-a adus la cunoștință, că pe dl Vândori fost oficiant la judecătoria de ocol Agnita, îl împărțește la judecătoria ca conducător al cărților funduare, de prezinte singurul, care îmi poate da ajutor.

ad. punctul 3. mai sus raportat. ad. punctul 4. n-au fost aplicați. ad. punctul 5. după ce de la preluarea tribunalului și a judecătoria, afară de cea că cauzele curente ale judecătoria le-am prevăzut, am participat și în senatele tribunalului în mai multe rânduri, în lipsa timpului fizic, despre numărul cauzelor în restanță, de prezent nu pot raporta, cu atât mai vârtos, fiindcă foarte multe cauze sunt din cauza războiului suspendate, care vor fi reînoite.

Notarul public denegând depunerea jurământului, astăzi nu funcționează. Raportul de față nu l-am înaintat până acum, fiind în credința cea, că Dl președinte a dus cu sine și procesele-verbale aici alăturate și a raportat și despre preluarea judecătoria.

Ibașfalău, la 21 martie 1919. s.s. dr. Ioan Roman șef-judecător.

Dosar 5.

JUDECĂTORIA DE OCOL HUSUSĂU

169.

Proces-verbal

Care s-a încheiat în comuna Hususău, la judecătoria de ocol din Hususău la 12 martie 1919 st.n., a.m. la 10 ore în cauza preluării judecătoria de ocol din loc. Prezenți sunt subscrișii:

Se prezintă la judecătoria dr. Trăian Corneliu Șuteu fostul notar la tribunalul din Ibașfalău, și comunică, că Consiliul Dirigent Român din Sibiu, l-a numit de șefjudecător

la judecătoria de ocol din Hususău, și provoacă pe Nicolae Nagy, actualul șef al judecătoriei, ca judecătoria și conducerea judecătoriei să i-o predeie.

Nicolae Nagy declară, că judecătoria și conducerea ei nu o predă. dr. Trăian Corneliu Șuteu declară că judecătoria și conducerea aceleia o va prelua cu forța, cu sila.

Nicolae Nagy în urma acestei declarațiuni declară că îngăduie forței, silei și judecătoria și conducerea ei o predă dlui dr. Trăian Corneliu Șuteu, șeful român nou numit la judecătorie.

Dl Nicolae Nagy și dl Trăian Corneliu Șuteu, după ce timpul e foarte înaintat, au hotărât ca preluarea detaliată a judecătoriei o vor face-o în continuare ziua viitoare.

După cetire s-a iscălit.

D.c.m.s.

s.s. Nagy Miklós, judecător de ocol, s.s. Trăian Corneliu Șuteu, șeful judecătoriei, s.s. dr. I. Bianu pentru protocolist.

Dosar 1.

170.

Proces-verbal

Care s-a încheiat în comuna Hususău, la judecătoria de ocol din Hususău în cauza depunerii jurământului a judecătorilor din loc, la 12 martie 1919 st.n. la 10 ore a.m.

Prezenți sunt subscrișii:

Se prezintă la judecătorie dr. Trăian Corneliu Șuteu fost notar la tribunalul Ibașfalău, și comunică judecătorilor prezenți, că Consiliul Dirigent Român din Sibiu, l-a numit de șefjudecător la judecătoria de ocol din Hususău și provoacă judecătorii, cari până acuma au servit la judecătorie, și anume pe dl judecător Nicolae Nagy și pe dl judecător Ignațiu Szabó, ca noul jurământ român de judecător, care în limba maghiară judecătorilor prezenți s-a cetit și explicat, să-l depună. Face atent pe amândoi judecători că în cazul, dacă nu sunt aplicați să-l depună își pierd oficiul, salariul și pensiunea față de Statul român.

Judecătorii Nicolae Nagy și dr. Ignațiu Szabó declară că după ce rămân fideli la jurământul depus pe republica maghiară, nu sunt aplicați a depune noul jurământ român de jude și nu sunt aplicați să servească. D.c.m.s., s.s. Nagy Miklós, fostul judecător-șef, s.s. dr. Szabó Ignác judecător, s.s. dr. Trăian Corneliu Șuteu șef al judecătoriei de ocol din Hususău, s.s. dr. I. Bianu, p. protocolist.

Dosar 1.

171.

Proces-verbal

Care s-a încheiat la judecătoria de ocol din Hususău, în comuna Hususău la 13 martie 1919, st.n. la 10 ore a.m., în cauza că oficianții anume scriitorii, diurniștii și servitorii sunt aplicați să servească, sau ba ?

Prezenți sunt: Brandtner Andrei, cond. de c.f.

Berán Artúr, conducător de carte fund. Izsák Manó diurnist, Alzner István servitor, Szilágyi Márton custode peste termniță.-

Susnumiții sunt provocați să servească mai departe și după-ce noul numit judecător-șef îi face atent, că dacă nu sunt aplicați a servi își pierd postul, salariul, și pensiunea față de Statul român.

Andrei Brandtner cond. de c.f. declară că după-ce a depus jurământ pe republica maghiară și de sub jurământul acesta din partea guvernului maghiar nu e achitat, la caz, dacă ar trece în serviciul unui alt Stat străin, eventual și-ar pierde serviciul de 16 ani și în urmă și dreptul de pensie față de Statul maghiar, din cauzele acestea declară că nu e aplicat să servească sub imperiul Statului român.

Berán Artúr declară că până la o decizie mai târzie deocamdată rămâne în oficiu și este aplicat să facă serviciu sub imperiul român.

Izsák Manó declară că nu e aplicat să servească sub imperiul român.

Ștefan Alzner servitor declară că nu e aplicat să servească sub imperiul român.

Márton Szilágyi temnițer declară că nu e aplicat să servească sub imperiul român.

După cetire și explicare și aprobare s-a iscălit. D.c.m.s. s.s. Brandtner Endre cond. de c.f., s.s. Berán Artúr cond. de c.f., s.s. Izsák Manó executor judecătoresc, diurnist temporar, Alzner István servitor, s.s. Szilágyi Márton temnițer, s.s. dr. Trăian Corneliu Șuteu, judecător-șef la jud. de ocol Hususău, s.s. dr. J. Bianu p. pretor.

S-a continuat la judecătoria de ocol din Hususău, la 14 martie 1919, st.n. a.m. la 11 ore.

Se prezintă înaintea judecătorului-șef al judecătoriei de ocol din loc. Artúr Berán conducător de carte funduară și declară că s-a hotărât definitiv să servească la judecătoria și pe mai departe și sub imperiul român, ca conducător de carte funduară.

După cetire și explicare în limba maghiară s-a iscălit.

D.c.m.s.

s.s. Artúr Berán cond. de c.f., s.s. dr. Trăian Corneliu Șuteu judecător-șef, s.s. dr. Ioan Bianu pr.pretor.

Dosar 1.

172.

Proces-verbal

Care s-a încheiat în comuna Hususău, la judecătoria de ocol din Hususău la 15 martie 1919, ora 9 a.m., în cauza că cancelistul Ilariu Vlad, care a fost pe 2 zile pe concediu, este aplicat să servească și mai departe la judecătoria, sau ba? Prezenți sunt: dr. Trăian Corneliu Șuteu judecător-șef, dr. Ioan Bianu primpretore, Ilariu Vlad cancelist.

Susnumitul cancelist e provocat să se declare că are voie, sau ba să servească și mai departe sub imperiul român, și după ce noul numit judecător-șef dr. Trăian Corneliu

Șuteu îl face atent că dacă nu are voie, respective nu e aplicat a servi, își pierde postul, salariul și pensiunea față de statul român.

Ilariu Vlad declară solemn că e aplicat cu cea mai mare plăcere a servi mai departe și sub imperiul român și Statului român.

După cetire, explicare și aprobare s-a iscălit.

D.c.m.s.

s.s. Ilariu Vlad, s.s. dr. Trăian Corneliu Șuteu, judecător-șef, s.s. dr. Ioan Bianu, pr. pretore.

Dosar 1.

173.

Proces-verbal

Care s-a încheiat la Judecătoria de ocol din Hususău, înaintea șefului judecătoriei la 11/24 martie 1919, în cauza depunerii jurământului dlor avocați dr. Ioan Bianu și dr. Heinrich Bock, locuitori în comuna Hususău.

Prezenți sunt subscriși:

Șeful judecătoriei dr. Trăian Corneliu Șuteu provoacă pe dnii avocați dr. Ioan Bianu și dr. Heinrich Bock să depună jurământul.-

Ambii avocați declară că sunt învoiți a depune jurământul. Numiții avocați au depus următorul jurământ: „Jur pe Atotputernicul Dumnezeu de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării, precum și decretetele, ordonanțele Consiliului Dirigent din Sibiu, de a îndeplini chemarea mea de avocat cu onoare, punctualitate și conștiință. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. dr. I. Bianu, s.s. dr. Heinrich Bock. După cetire s-a închis.- D.c.m.s., s.s. dr. Trăian Corneliu Șuteu, șeful judecătoriei, s.s. Artúr Berán protocolist.

Dosar 1.

174.

1919.Prez.I.a.103.

Ilustrității Sale

Domnului dr. Aurel Lazăr, ministru de justiție, în Sibiu

După-ce jurământul de judecător în 11 martie 1919 st.n. la tribunalul din Ibașfalău, înaintea președintelui tribunalului dr. Simeon Chețian l-am depus, în 12 martie a.c. mi-am ocupat postul de judecător-șef la judecătoria de ocol Hususău.

Ocupându-mi postul și preluând judecătoria și conducerea ei, cu stimă alătur:

1.Proces verbal încheiat cu ocasiunea preluării judecătoriei și a conducerii judecătoriei,

2.În proces verbal încheiat în cauza denegării jurământului alor doi judecători unguri, cari au servit până acum la judecătorie,

3. Proces verbal încheiat în cauza denegării serviciului din partea unui conducător de carte funduară, unui diurnist, unui servitor și custodelui temniței.

4. Proces verbal încheiat cu Ilariu Vlad, oficiant de cancelarie, care a declarat că nu-și părăsește postul, ci e învoit a servi mai departe, și în urmă:

5. Proces verbal încheiat cu cei doi avocați din comună cari au depus jurământul de avocat.

Așa dară am rămas la judecătorie cu un conducător de carte funduară cu un oficiant de cancelarie și după ce servitorul vechi încă m-a părăsit, am fost silit să aplic un servitor nou român, așa încât de prezent numai 4 inși suntem la judecătorie.

Totodată am onoare cu stimă a raporta despre următoarele cu privire la provocarea dată la 8 febr. 1919, sub No. 121/1919. Just.

Ad. 1. Funcționarii actuali de la Judecătorie posed atât în scris, cât și cu graiul viu limba română foarte bine. Nici un judecător și nici alt oficiant sub durata războiului n-a manifestat atitudine politică nici socială, sau de ori-ce alt caracter în contra românilor.

Ad. 2. Luând în considerare circulația de pace a judecătoriei e de lipsă încă un judecător, un notar, un cancelist, doi diurniști și un custode peste temniță. De prezent este numai un judecător, un conducător de carte funduară, un oficiant de cancelarie și un servitor. Lipsește dară un judecător, după aceea notarul, un cancelist, doi diurniști și custodele temniței. În temniță de prezent nici e nici un rob. Ad. 3. Executorul încă lipsește. Ad. 4. Translator nu este. Ad. 5. Numărul cauzelor în restanță e următorul:

a). cauze civile: nepertractate sunt 256, b). cauze criminale nepertractate sunt 184, c). cauze de ereditate în restanță sunt 213, d). cauze de la cartea funduară: 324. Jumătate din cauzele de ereditate și din cauzele dela cartea funduară nu se pot expedia, fiindcă nu sunt deciziunile decopiate și nu am nici un diurnist, care să decopieze. Multe cauze nu se pot expedia, fiindcă numai recomandate se pot expedia, iar poșta încă nu primește epistole recomandate.

Dacă a-și avea deocamdată barem încă un judecător și doi diurniști, cauzele în restanță în decurs de 2-3 luni s-ar putea rezolva, respective toate cauzele în restanță s-ar putea aduce în curență.

Cu stimă raportez mai departe, că cancelistul Petru Crișan a fost până acum în miliție. Acum încă, precum am primit informație numai e militar, l-am provocat deci, ca momentan să-și ocupe postul, însă până azi, n-am primit de la dânsul nici un răspuns.

Francisc Eperjesi, fostul diurnist, de către fostul șef al judecătoriei a fost concediat pe timp nedeterminat și până în ziua de azi nu s-a prezentat, nici nu știu unde e, numai atâta știu, că s-a dus în țara ungurească.

Cu stimă mă rog deci, să binevoiți a face dispozițiile necesare, mai cu seamă cu privire la postul unui judecător și alor 2 diurniști deocamdată.

Pertractările atât în civile, cât și în cauzele criminale parcurg fără întrerupere, se înțelege în limba română.

Dat la Hususău, la 11/24 martie 1919.

Cu distinsă stimă:

s.s. dr. Trăian Corneliu Șuteu judecător-șef.

Dosar 1.

JUDECĂTORIA DE OCOL TÂRGU MUREȘ

175.

Proces-verbal

Luat în 15 martie 1919 st.n. înainte de prânz la 10 ore, în Târgu Mureș, conf. ordonanței Consiliului Dirigent ad. no. 121/1919. jus. cu privire la preluarea judecătoriei din Târgu Mureș.

Din partea subscrisului;

În baza ordonanței susnumite, subscrisul conducător de judecătorie, m-am prezentat la actualul șef Gusztáv Czampa și – legitimându-mă – l-am somat ca să predea oficiul.

Dl Czampa la somarea aceasta mi-a răspuns, că oficiul nu-l predă numai forței; declară însă, că se îndestulește cu forța imaginară.

Conform îndrumărilor ordonanței, la acest răspuns am reclamat intervenția dlui prefect al județului Mureș-Turda, care împreună cu șeful poliției secrete, dl locotenent Teodor Pașca, s-au prezentat la actualul șef dl Czampa. Dl prefect al județului – după ce i-am comunicat răspunsul actualului șef, l-a provocat ca să predea oficiul ca să nu fie silit a aplica forța.

Acestei provocări actualul conducător dl Czampa a declarat că prin faptul acesta vede forța imaginară aplicată și va preda oficiul.

După aceasta depărtându-se dl prefect – actualul șef, dl Czampa a predat și eu subscrisul șef denumit de Consiliul Dirigent, am preluat oficiul. Despre preluarea oficiului din partea actualului șef, s-a luat un proces-verbal în 3 exemplare, dintre cari unul s-a pus în arhivă, unul l-a luat actualul șef, iar al 3-lea l-am preluat eu subscrisul. În acest proces-verbal aclus ca adaus sub A, e predat, ce am preluat.

Urmând mai departe ordonanța, am convocat pe toți judecătorii, notarii și funcționarii subalterni, și fiind toți de față, le-am comunicat că în baza ordonanței Consiliului Dirigent, am preluat oficiul. Judecătorii au fost toți de față și anume: 1. Gusztáv Czampa, judecător-șef, cu titlul de consilier la Curtea de Apel; 2. Ladislau Váry, judecător cu titlul de consilier la Curtea de Apel; 3. Paul Elekes; 4. Ludovic Hordossy; 5. Francisc Ternovsky și 6. Ladislau Szekeres judecători. Dintre funcționarii subalterni au fost de față: 1. Dl Dezideriu Kovács; 2. Antoniu Kompoty, ambii conducători de cărți fund., apoi: 1. Ioan Pünkösti; 2. Árpád Felszeghy; 3. Ioan Orosz; 4. Ioan Bögözi și 5. Géza Veress, toți canceliști, mai apoi: 1. Iosif Sarer și 2. Béla Füstös, ambii scriitori de judecătorie. Mai departe: 1. Francisc Csender; 2. Ludovic Bölöni; 3. Mária Markusz; 4. Ida Mihályi; 5. Mária Berkeczy și 6. Arnold Fejér, toți diurniști. În fine: 1. Francisc Kristóf; 2. Iosif Vajda; 3. Ioan Németh și 4. Iosif Szabó servitori. Le-am explicat apoi în mod demn decretul nr. I și ordonanța emisă pe baza acestui decret. După ce am accentuat în special acea, că scopul și dorința Consiliului Dirigent este, ca trecerea justiției sub imperiul român, să se efeptuiască pe lângă respectarea libertăților naționale.

Am provocat pe cei prezenți ca să depună numaidecât jurământului fixat în ordonanța emisă în baza decretului nr. I.

La provocarea aceasta, întrebat în persoană fiecare judecător mi-au răspuns fără nici o motivare toți judecătorii, că nu depun jurământul. Tot așa au declarat că deneagă jurământul și ceilalți prezenți. În urma acestor declarații am provocat pe judecători ca să părăsească imediat edificiul judecătorei, deoarece în urma §-ului 7, din ordonanța emisă în baza decretului nr. I, fieștecare și-a pierdut oficiul.

Părăsând judecătorii localul, am somat pe funcționarii subalterni, ca acum ei să facă o declarație solemnă precizată în ordonanța nr. ad. 121/1919.just. Explicându-le conținutul declarației solemne și somându-i pe fiecare, iară în persoană, să facă declarația solemnă, toți au declarat, că nici declarație nu fac.

La aceasta am explicat prezenților, că eu voiesc, ca interesele publicului, ce caută ajutorul justiției, cu concursul lor să le prestau mai departe, și în urma acesteia îi provoc ca fiecare să rămână la locul său și să-și continue munca de până acuma, la din contră se vor lua cele mai stricte măsuri în contra lor.

Luându-le aceste cu toții la cunoștință și-au reînceput munca regulată. Au mai rămas deci să fie întrebați cu privire la depunerea jurământului sau a declarației următorii funcționari subalterni: 1. Vilhelm Török cond. de c.f.; 2. Géza Beszterczey scriitor; 3. Teodor Török diurnist; 4. Bálint Magyarai executor; 5. Ioan Fogarassy executor și 6. dr. Eugen Szabó notar.- Dintre aceștia Teodor Török încă nu a venit acasă de la miliție, iar ceilalți sunt insinuați de morboși. Cu aceste procesul-verbal l-am terminat și iscălit.- D.c.m.s., s.s. Al. Birtolon judecător-șef.

Dosar 5.

176.

Proces-verbal,

Luat în 18 martie 1919 st.n. ca continuare al procesului verbal din 15 martie 1919. Subscrisul – în urma provocărilor emise s-au prezentat înaintea subscrisului toți 3 executorii de la judecătorie și anume: Bálint Magyarai, 2. Ioan Fogarassy, 3. Arnold Fejér.- Acesta din urma e luat în procesul verbal din 15 martie și între diurniști, deoarece el în urma unei ordonanțe a ministerului ungar, fiindcă executorii în timpul războiului nu au avut izvor de venite, face funcție de diurnist. Acum am aflat de consult, că și ca executor să-l ascult separat. Predându-le cele cuprinse în ordonanța mai sus amintită, toți trei au declarat că ei nici jurământ nu depun, nici declarație solemnă nu fac. Au înaintat în scris demisionarea, care o aclud sub B.

Terminat și iscălit.- D.c.m.s.

s.s. Al. Birtolon judecător-șef.

Dosar 5.

177.

Stimate domnule conducător al judecătorei de ocol

În ziua mai jos menționată am fost solicitați de domnul conducător al judecătoriei de ocol să depunem jurământul de fidelitate față de statul român.

Subsemnații, executori judecătorești declarăm că refuzăm depunerea jurământului de fidelitate și solicităm eliberarea noastră din funcțiile deținute.

Târgu Mureș, 18 martie 1919

Cu stimă,

s.s. Magyari Bálint, executor judecătoreesc; s.s. Fogarassy János, executor judecătoreesc; s.s. Fejér Arnold, executor judecătoreesc.

Dosar 5.

178.

Subsemnatul care de 46 ani slujesc statul maghiar, declar că până la decizia definitivă privind apartenența Transilvaniei nu mă pot considera ca fiind eliberat de prevederile jurământului depus față de statul maghiar și, prin urmare, nu pot depune jurământ de fidelitate sau legământ solemn față de un stat străin.

Târgu Mureș, 20 martie 1919.

s.s. Török Vilmos, conducător funciar.

Dosar 5.

179.

1919.El.I.E.47.

Domnului
dr. Aurel Lazăr, șeful Resortului de Justiție în Sibiu
Domnule Șef,

În baza ordonanței ad. nr. 121/1919 just. am onoare a Vă înainta procesul-verbal despre preluarea judecătoriei de ocol din Târgu Mureș.

Și ca întregire a acestui proces verbal raportez, că dintre oficianții subalterni conducătorul de cărțile funduare Vilhelm Török, la provocarea mea și-a înaintat în scris declarația, că nici jurământ nu depune, nici declarație nu face.

Pe Géza Beszterczey după filera de înmânare – încă l-am provocat în scris, însă nici nu s-a prezentat înaintea mea.

Prin urmare l-am considerat, ca pe ceilalți, care încă au denegat jurământul.

Notarului dr. Eugen Szabó i-am trimis provocarea în scris la ubicațiunea lui.

De la translatori și experți jurământul nu l-am luat, deoarece tot aceia sunt translatori și experți la judecătorie, care sunt și la tribunal, față de care prezidentul tribunalului deja a luat act.

Procurorii delegați sunt 2 notari de la procuratură, față de care dl primprocuror a luat act.

Terminând cu raportul despre preluarea judecătoriei, conf. ordonanței am onoare a-Vă raporta despre următoarele:

După preluarea judecătoriei, 2-3 zile oficianții subalterni, la somarea făcută, s-au prezentat regulat în birou, și în timpul acesta aproape pe toți oficianții subalterni personal i-am ascultat cu privire la atitudinea lor după preluarea justiției.

Se vorbea adecă, că toți oficianții subalterni voiesc să denege serviciul dacă nu pot servi cu judecătoria denumiți de guvernul maghiar.

Din vorbele oficianților s-a cristalizat faptul, că toți oficianții stau din partea publicului sub un boicot, în urma căruia sunt siliți să părăsească serviciul, cea-ce după zilele sus indicate, s-a și întâmplat. Eu la Justiția din Târgu Mureș aproape pe toți judecătorii și oficianții subalterni din timpul, când am fost aici notar la tribunal, personal îi cunosc și așa luând pe unul dintre oficianți la interogatoriu confidențial, - mi-a comunicat, că el și alți colegi de ai lui voiesc cu drag să servească sub regimul românesc, numaicât în urma boicotului nu pot să servească sub regimul românesc de bună voie, ci să aplic forța față de ei și atunci servesc mai departe.

M-am pus apoi în conțelegere cu prefectul județului, că ce ar fi de făcut, ca oficianții fără a jigni câtuș de cât decorul justiției să-și reocupe și să-și continue oficiul.

În conțelegere apoi și cu președintele de la Curtea de Apel și cu președintele tribunalului, - ne-am hotărât, că prin poliție să somăm pe fieștecare oficiant la continuarea serviciului.

Notez însă, că cu toate acestea pe doi dintre oficianții subalterni, despre care am aflat, că sunt conducători de boicot, i-am luat sub control mai sever și Vă rog să-mi dați voie, ca pe aceștia imediat să-i pot absolve de la serviciu și să-i înlocuiesc cu oficianți români.

Raportez, că fără de a avea autorizație în ordonanța ad. 121/919 just., fiind cunoscut în județul Mureș-Turda și fiind vorba de organizare, pe românii apți a purta vreun oficiu la judecătorie, - i-am provocat și rugat, să primească ceva serviciu, că în cel mai scurt timp să putem înlocui oficianții subalterni cu români.

Am nădejdea, că voi putea face propuneri cu privire la aceasta dacă aș primi autorizație.

Și până la altă dispoziție am primit de oficiant de birou pe dl Alexandru Tămaș, ca să fie deja de acum în birourile oficianților subalterni un om de încredere, care să fie totodată și controlor și mie să-mi raporteze mișcările dintre ceilalți oficianți.

Al. Tămaș e o putere excelentă de lucru, care timp de vreo 10 ani servește aici la o bancă mare ungiurească, ca conducător de birou spre îndestularea superiorilor.

La insistența mea s-a decis, ca să treacă la judecătorie în speranța că și aici va căpăta plata, care o are la bancă.

E om de 38 de ani și 6 clase gimnaziale și cere, ca să fie denumit în cl. IX de plată.

Eu din parte-mi îl recomand, ca cel mai bun oficiant. Rog apoi să mi se deie autorizație cu privire la conducătorii de cărțile funduare, - deoarece actualii conducători de la cărțile funduare nu voiesc să-mi mai facă serviciu și fiind la cărțile funduare cea mai mare responsabilitate, - eu am înlocuit pe un actual conducător cu un român.

Am încredințat adeca cu conducerea cărților funduare pe dl Adrian Reicu, om de 34 ani, care a făcut examenul de cărțile funduare, are praxă bună în resortul acesta și e un băet foarte bun recomandat și din partea dlui prefect, ca cel mai destoinic tânăr la resortul acesta.

Eu îi cunosc familia și cu toată încrederea îl recomand să fie numit de conducător la cărțile funduare. Rog deci cu privire la înlocuirea oficianților de ordin mai departe.

Și acum să Vă raportez la punctele din ordonanța ad. nr. 121/1919.- punct 1, ca să pot face o icoană mai clară cu privire la aceasta aflu de consult, ca despre fiește-care judecător – fiindcă îi cunosc bine mai de mult – să Vă prezint o descriere cuprinzând cele cerute în ordonanță.

a. Judecătorul cu rangul de jude de tablă Gusztáv Czampa e un jude de primă forță, cu un judiciu foarte bun. – Știe perfect românește și nu e șovinist maghiar, deoarece după auzite ar fi de origine sas, ori ceva șvab.- Ar fi consult chiar și de conducător la judecătorie, să rămână.

Absolute nimic excepție nu este în contra persoanei și a ținutei lui politice.- Ba, românii care au cerut ajutorul lui la justiție, toți cu încredere au fost față de el.

Om în toată puterea de lucru.

b. Ladislau Váry, judecător cu rangul de jude de tablă, e om în etate, însă încă apt de lucru. Românește nu știe de loc și nici nu cred să mai poată învăța.

Dealtcum ținuta lui politică nu e de excepționat. El a fost jude și nu politician.

Caracteristica lui a fost totdeauna, că pe țaran – fie de orice naționalitate, ba chiar și român – să-l apere de domn.

Altfel jude mijlociu.

c. Pavel Elekes, judecător cu judiciu mai slab, care numai așa a fost ajuns jude, că tatăl său a fost prezident la tabla de aici.

E om mai în etate, însă poate lucra. Politicește nu s-a vorbit nici când ceva despre el. Pe timpul, când eram aici notar la tribunal, se vorbea despre el, că nici rece, nici cald. Românește nu știe de loc.

d. Ludovic Hordossy judecător tânăr și bun. Ținuta lui politică a fost destul de corectă față de români. Nu am auzit nicicând plângeri în contra lui.

e. Francisc Ternovszky e judecător bun și tânăr.

Nici el, nici Hordossy nu știu românește, însă Ternovszky e slovac și cred, că îndată, ce s-ar clarifica starea politică, s-ar alătura la noi, la români.

Politicește încă ar fi de încredere și lucrător foarte bun.

Dealtcum ținuta judecătorilor de la judecătorie față de români în durata războiului, pot zice, că a fost destul de conciliantă și numai între judecătorii de la tribunal sunt, cari în privința asta pot fi excepționați, ba ar fi consult, să se ieie în contra unora chiar și alte măsuri.

Unul dintre judecătorii de la Judecătorie:

f.dr. Ladislau Szekeres a dovedit ură față de români și îndeosebi pe preoții români i-a persecutat. Știut este, că preoții noștri cetesc la morboși, ca după credința țaranului rugăciunea să-i ajute. La atari cazuri, judele Szekeres declara faptul preotului de vrăjitorie și îi lua pe preoți sub cercetare. În nenumărate rânduri l-a tras în forma

asta pe preotul Motora sub acuză și i-a cauzat multe neplăceri cu toate că totdeauna a fost părintele absolvat de sub cauză.

Știu, că și în judecățile lui a favorizat totdeauna ungarilor și a fost contrar românilor. Am să-i studiez unele cazuri din acte și voi raporta ulterior.

Românește nu știe și a declarat, că având diploma de avocat, va merge în Ungaria.

Din oficianții subalterni numai despre Veress Géza și Iosif Sarer știu, că simt ură față de români, însă fapte de remarcat nu au. Lista de conduită oficioasă despre judecători au nimic-o, însă lista despre oficianții subalterni am preluat-o și o aclud, însă rog, să mi se retrimită.

Punct .2. În timp de pace la judecătorie au fost 6 judecători și 1 notar, 3 conducători de cărți funduare, 8 oficianți de birou, 5 diurniști, 3 executori și 4 servitori.- Luând în considerare circulația de pace – eu aflu că ar fi destul deocamdată 5 judecători și 2 notari, 2 cond. de c.f., 8 oficianți, 5 diurniști, un executor și 3 servitori.

Punct .3. Aici la judecătorie sunt 3 executori, dintre cari 2 sunt cu totul neapți de a mai purta oficiul acesta și așa aceștia 2 pot fi absolviți.- Luând în considerare situația de azi, eu propun, ca să rămână un singur executor.- Actualul Arnold Fejér, care mi-a comunicat, că în curând va depune jurământ.

Punct. 4. Translatori, care sunt și la tribunal, pot rămânea.

Punct .5. Numărul cauzelor în restanță: civile: 255, criminale: 285, carte funduară:84, diverse: 295.

Precum se vede deci, la judecătorie nu este restanță, care să reclame ceva dispoziții separate.

Cu toate acestea părerea mea e, ca continuitatea de lucru la judecătorie să nu se întrerupă și, ca să putem ajunge aceasta, eu propun, ca să chemăm dintre preoții tineri vreo câțiva, care să fie apți de a isprăvi lucrurile judecătorilor.

Eu aş designa după cunoștințele mele pe cei mai destoinici 3-4 preoți tineri și din parte-mi aş lua asupra mea sarcina, ca să introduc pe aceștia în câte-un resort, unde ei să isprăvească lucrurile mai ușoare, iar cele mai meritorice să le facă sub controla mea personală.

Deocamdată, în felul acesta, cu 3-4 preoți aş putea ținea cursul judecătoriei și aş afla de bine, a face încercarea aceasta.

În fine aclud petiția dlui Vasilie Turcu și a lui Gheorghe Bogdan, cari cer să fie aplicați la judecătorie.

Primul ar fi bun de oficiant de birou, iar al doilea de diurnist.

Târgul Mureș, la 12/25 martie 1919.

Cu deosebită stimă:

s.s. Al. Birtolon, judecător-șef.

Dosar 5.

JUDECĂTORIA DE OCOL REGHIN

180.

Nr.1919.El.VIII.V.22.

Onor.

Consiliu Dirigent – Resortul Justiției

Referitor la ad. nr 121/1919 just., cu permisiunea d-voastră pentru faptul că nu stăpânesc în scris limba română, vă prezint raportul meu după cum urmează:

Întrucât poșta nu preia scrisori recomandate, din cele 3 exemplare ale procesului verbal întocmit la data de 17 martie 1919, privind preluarea conducerii judecătoriei de ocol, un exemplar l-am dat fostului conducător – consilierului de Curte de Apel Vertan Sándor – și două exemplare le-am reținut personal.

Conform datelor din procesul verbal de preluare, dimineața la ora 9, m-am prezentat la consilierul de curte de apel, Vertan Sándor, și i-am comunicat că, potrivit dispoziției nr. 121/1919 just. a Consiliului Dirigent român din Sibiu, am fost numit conducătorul judecătoriei de ocol din Reghin și am fost însărcinat cu preluarea judecătorie de ocol și i-am solicitat consilierului să depună jurământul de fidelitate prescris și să predea conducerea judecătoriei.

La această solicitare, Vertan Sándor a declarat că el nu poate depune jurământul solicitat, deoarece, potrivit prevederilor convenției de la Haga, se interzice obligarea populației unui teritoriu ocupat de a depune jurământ de fidelitate față de puterea ocupantă iar statul român nu are dreptul de a lua un asemenea jurământ, întrucât el a depus un jurământ guvernului republicii maghiare și, prin urmare, până nu este dezlegat de acest jurământ, el nu poate depune jurământul solicitat. El nu poate preda nici conducerea judecătoriei de ocol, deoarece, în conformitate cu prevederile acordului de armistițiu, nici o putere ocupantă nu are dreptul să preia conducerea administrației și a justiției, astfel că el va ceda doar în fața forței.

În aceste condiții eu am părăsit clădirea și după puțin timp m-am reîntors la Vertan Sándor, în compania consilierului orașenesc Schuller Emil – reprezentatul prefectului - a prefectului de poliție Göllner Frederic și a comisarului de poliție Régiusz József și i-am solicitat din nou să predea conducerea, ceea ce acesta a refuzat. În consecință, Schuller Emil i-a cerut să părăsească clădirea și, întrucât el nu a vrut să dea curs acestei solicitări, prefectul de poliție Göllner Frederic – la indicația lui Schuller – i-a atins umărul lui Vertan în semn de utilizare a forței, la care acesta a declarat că cedează în fața forței, predă conducerea judecătoriei și părăsește clădirea.

După aceea am convocat corpul de magistrați și funcționari și le-am cerut să depună jurământul de fidelitate. Judecătorii prezenți nominal, după cum urmează: Gencsy Zoltán, dr. Ferenczi Károly, dr. Schmidt Ödön, dr. Zonda Gergely, dr. Stefáni Károly și Udvardy László, au declarat că – repetând cele spuse de Vertan –, până la încheierea tratatului de pace, ei refuză să depună jurământul, protestează împotriva preluării și părăsesc clădirea, considerând că forța este utilizată și împotriva lor.

După aceea funcționarilor care își făcuseră apariția le-am declarat că de la ei nu pretind jurământ de fidelitate și nici declarația solemnă și le-am spus să rămână la locurile lor, mai ales că în conformitate cu dispoziția telefonică primită în seara de 15, vor fi considerați greviști în cazul în care își părăsesc locurile de muncă. Funcționarii au afirmat că în cazul în care pleacă judecătorii, nici ei nu mai pot rămâne, ei oricum nu

pot îndeplini dispozițiile unui judecător care nu a depus jurământul republicii maghiare, dar sunt nevoiți să plece și din alt motiv și anume trebuie să se îngrijească de cele necesare traiului după ce guvernul român le-a suspendat de câteva săptămâni salariile.

După ce le-am atras atenția să restituie cât mai curând posibil cărțile din biblioteca judecătorei sau documentele aflate, eventual, la domiciliul lor judecătorei și funcționarii (diurniștii) au părăsit clădirea.

Procesul verbal deocamdată încheiat.

Semnături:

A fost continuat:

Vertan Sándor a predat judecătoria după cum urmează:

Detalierea corespunzătoare:

1). Contabilitatea juridică; 2). Depuneri; 3) Amenzi; 4) Timbre fiscale etc.; 3 exemplare, Semnături.

Ca o consecință a preluării și datorită împrejurărilor existente, am fost nevoit să opresc momentan dezbaterile judiciare, dar am amânat deocamdată stoparea definitivă a activității tribunalului, iar măsurile mele au fost confirmate de evenimentele ulterioare.

Paza clădirii a preluat-o gardianul Berekméri Sándor și acesta s-a dovedit a fi îndeajuns, deoarece în clădirea închisorii, aflată în spatele judecătorei – situată în centrul pieței – el are locuința proprie. În caz de necesitate voi lua măsuri pentru intensificarea pazei.

După toate acestea privind dispoziția mea sufletească mai mult sau mai puțin agitată, am convingerea că unii – pe care nu pot să-i numesc – au procedat așa, nu atât din convingere, ci mai mult din spirit de colegialitate, care este rezultatul anilor îndelungați de serviciu, cu alte cuvinte au făcut ceea ce au făcut și ceilalți.

În dimineața zilei de 18 martie s-au prezentat la mine avocații dr. Harsia János și dr. Popescu Ilie și mi-au comunicat că mai mulți funcționari s-ar reîntoarce la serviciile lor în măsura în care ar fi solicitați prin intermediul poliției, cu alte cuvinte ei voiau să se justifice astfel din punct de vedere social. Am întocmit lista tuturor funcționarilor – cu excepția judecătorilor – și mă pregăteam să mă deplasez către sfatul orașenesc când și-a anunțat prezența plutonierul major de jandarmi (român) din Reghin Sat și îmi cere numele celor care nu au depus jurământul, deoarece are ordin telefonic, primit de la superiorii săi, ca aceștia să fie escortați împreună cu familiile lor. I-am spus că în această chestiune să se prezinte la mine la ora 16.00, după ce i-am explicat că eu doresc jurământ de fidelitate doar de la judecători și față de ei această dispoziție nu poate fi aplicată, iar în ceea ce privește funcționarii i-am convocat prin intermediul poliției pentru ora 15. După-masă, la ora 15 (cu excepția judecătorilor) s-au prezentat toți funcționarii din justiție și după ce le-am arătat din nou că nu le pretind nici jurământ de fidelitate și nici alt fel de jurământ solemn, le-am solicitat să-și îndeplinească în mod calm și conștiincios îndatoririle de serviciu. Ce-i drept, unii au declarat din nou că situația lor este grea, ca urmare a plecării judecătorilor și a suspendării salariilor, iar unii au dorit să fie utilizată sub o oarecare formă forța, în sensul că plutonierul major de jandarmi să-i someze să-și îndeplinească îndatoririle de serviciu. Alături de declarația lor potrivit căreia mâine dimineața la

ora 8 vor începe să-și îndeplinească conștiincios atribuțiile de serviciu, ei au mai prezentat și câteva doleanțe:

1. măsuri urgente privind creșterea și plata salariilor, a compensațiilor și a extinderii compensației de plată pentru familie și asupra soției;

2. stabilirea exactă a perioadei de serviciu pentru dimineață;

3. aprobarea avansărilor petrecute între timp, pe care cei vizați poate nu le cunosc datorită lipsei documentelor necesare;

4. prelungirea perioadei de tranziție, ca urmare a greutăților de limbă.

Întrucât ei au justificat pe deplin aceste doleanțe, eu le-am recunoscut ca fiind pe deplin îndreptățite.

Am dispus, începând de mâine, îndeplinirea doleanței de la punctul 2 iar în ceea ce le privește pe celelalte – îndeosebi cele de la punctul 1 – solicit cu toată convingerea, insistent și urgent, aprobarea lor pe cale telefonică sau telegrafică.

În interesul continuării procedurilor judiciare, am dispus ca, pe cât posibil, fiecare să rămână la locul lui, astfel că funcționarea judecătoriei – cu excepția proceselor de natură civilă și penală – să fie totală, diurnității și condicării funciari au fost însărcinați cu pregătirea conceptelor actelor sub supravegherea mea iar eu personal – în măsura în care îmi permite timpul – voi rezolva cât mai multe chestiuni funciare, deoarece raporturile de posesiune în teritoriul aflat sub jurisdicția judecătoriei sunt prea complexe, iar eu le cunosc cel mai bine, aceasta și în privința reformei agrare care este de așteptat.

Pe plutonierul de jandarmi care și-a făcut ulterior apariția l-am îndreptat spre funcționarii care încă se mai aflau aici.

De asemenea, mă văd nevoit să raportez următoarele: după ce – cu excepția judecătorilor – toți funcționarii au început să-și îndeplinească obligațiile de serviciu, în dimineața zilei de 19:

Am amânat depunerea jurământului notarului public până ce se clarifică problema depunerii jurământului în cazul avocaților, deoarece am citit unele știri – încă nedezmînțite – potrivit cărora jurământul acestora s-ar putea să nu mai aibă loc – întrucât ei nu îndeplinesc funcții publice. Avocații (24 dintre care unii mai sunt incluși), după cum sunt informat, 4 români, 2 sași depun jurământul și ceilalți vor face aceleași lucru ca și majoritatea judecătorilor, în măsura în care – și accentuez acest lucru – le vom amâna jurământul până la decizia conferinței de pace. Având în vedere faptul că printre numeroșii avocați locali se află și juriști excepționali – iar majoritatea judecătorilor este de elită și în interesul menținerii nivelului ridicat al justiției ca și a asigurării continuității procedurale – întrucât înlocuirea lor cu juriști potriviți se lovește de greutăți insurmontabile – eu sunt de părere că depunerea jurământului – în ceea ce-i privește să fie amânată până la decizia conferinței de pace și acest principiu – din punct de vedere al echității – să fie aplicat și în cazul notarului public și a avocaților.

Datorită problemelor legate de limbă – după ce ei se consideră în general lezați de durata scurtă a perioadei de tranziție – ar fi de dorit prelungirea acesteia ca de ex. stabilirea la 3-5 ani. Nu oricine are dispoziția necesară de a învăța și din acest

punct de vedere doar românii – aflați într-un număr nu prea mare – sunt într-o situație mai ușoară. La acestea se adaugă greutatea materiale provocate de război care abia îi fac capabili pe funcționarii plătiți cu salarii fixe să studieze serios; prelungirea perioadei de tranziție este reclamată și de stocul de formulare existent în magazia judecătorei, căci – deși unele formulare utilizate mai frecvent s-au terminat – existența stocului și compensarea acestuia necesită încă mult timp, iar compensarea acestora exclusiv cu ajutorul scrisului, cu personal redus și în condițiile creșterii previzibile a circulației după încheierea păcii, se lovește de greutatea imposibil de trecut. Preciez, de asemenea, ca fiind necesară în toamna târzie a acestui an – sau când condițiile de viață s-ar îmbunătăți măcar parțial – ținerea unui curs de limba română pentru angajații judecătorei în vederea învățării mai ușoare a limbii române, iar plata profesorului să fie efectuată de vistierie.

Ad. 1. Dintre judecători, unii vorbesc limba română într-o oarecare măsură iar dintre ceilalți funcționari unii o știu foarte bine, alții mai puțin. În scris însă nu. Referitor la atitudinea politică a judecătorilor nu aș putea spune prea multe lucruri compromițătoare iar în ceea ce îi privește pe funcționari – care au resimțit și mai accentuat greutatea legate de trai ca urmare a războiului, nu pot spune absolut nimic.

Ad. 2. În timp de pace de procedurile judiciare s-au ocupat 9 judecători (dintre care eu răspundeam de remaniere și de corectare), 4 notari, practicanți (acum 1 notar Rusu Benedict, numit conducător la Miercurea Nirajului), 3 condicari funciari (cândva 4), 11 administratori, 11 diurniști, 4 oameni de serviciu, 2 gardieni (acum 1), 2, 3 executori (acum 1), 1 procuror și personal separat de recunoaștere și corectare (dintre care doar oficialul de birou Simon Ferencz se mai află aici).

Ad. 3. Executorul Sztupjár Károly se pronunță în ceea ce privește naționalizarea deoarece cunoaște amănuntele.

Ad. 4. Traducător, deocamdată, nu există; după cum sunt informat notarul public are împuternicire și în privința dreptului de a traduce; deocamdată ne putem dispensa de traducător.

Ad. 5. În ceea ce privește restanțele, datorită timpului meu liber limitat, raportul meu este scurt. Multe procese civile (ca de obicei) sunt suspendate ca urmare a recrutărilor în armată, aceasta fiind valabil și în privința proceselor penale. Restanțe semnificative în privința chestiunilor funciare, executorii sau testamentare nu există.

O procedură de transformare mai mare, pe care sper să o pot ține eu în toamna aceasta (și prin urmare solicit dispoziție referitoare la cheltuieli) și o procedură de rectificare care datează încă din 1913 sunt amânate până la sfârșitul războiului.

O anexă anexată aici prezintă numele angajaților actuali ai judecătorei, cu excepția judecătorilor.

Dintre judecători, Gencsy Zoltán a fost mutat cu 1-2 luni înainte în fruntea judecătorei de ocol din Gheorghieni, ca urmare a dispoziției ministerului de justiție maghiar și președintele tribunalului l-a disponibilizat începând cu data de 1 aprilie.

Consiliul Dirigent l-a numit pe Birtalan Sándor în fruntea judecătorei de ocol din Târgu Mureș iar pe Rusu Benedict în fruntea judecătorei de ocol din Miercurea

Nirajului, ultimul este în concediu datorită îmbolnăvirii sale. De asemenea, omul de serviciu Király József se află în concediu.

Întrucât în urma procedurii de preluare situația socială a mea și a familiei mele este foarte grea – iar eu doresc doar să semnalez această împrejurare fără a mă mai extinde asupra amănuntelor – și în măsura în care este posibil, solicit transferul meu la judecătoria de ocol din Sibiu, în calitate de conducător sau judecător însărcinat cu proceduri de transformare și rectificare. Deoarece cunoștințele mele referitoare la turism, circulația străinilor, statistică, demografie, se extind asupra unei mari părți a Transilvaniei și asupra teritoriilor limitrofe (de ex. Maramureș), aceste cunoștințe cel mai bine le-aș putea valorifica în fruntea unui asemenea birou de statistică, circulație a străinilor, cu sediul la Sibiu, unde am și rude și am un avantaj mare în ceea ce privește creșterea copiilor. Solicit luarea în considerație a acestor calități și aducerea lor la cunoștința scaunelor de judecată, unde mai solicit prenotarea mea și – având în vedere situația mea materială – returnarea cheltuielilor rezultate în urma mutației. Solicit, repunerea mea în rangul pe care l-am avut, deoarece actul privind numirea mea în calitate de vicejudecător de ocol datează din 13 februarie 1900, jurământul l-am depus în data de 14 martie, dar am înaintat în treapta de salarizare VII doar în februarie 1914 în loc de anul 1913. Asupra cauzelor care țin de spiritul timpului nu doresc să mă refer, ci arăt că anexând calificativele laudative la adresa mea am înaintat o plângere către ministerul de justiție de atunci care s-a rezolvat în sensul că, cu ocazia următoare am înaintat la treapta a 7-a de salarizare, dar documentele anexate la plângere nu le-am primit înapoi și astăzi se află tot acolo. Șefii mei actuali mi-au promis înaintarea la treapta a 6-a de salarizare. Solicit trimiterea pentru uzul judecătoriei de ocol a „Gazetei oficiale”, dacă este posibil și a numerelor apărute până acum. Deoarece salariile funcționarilor din justiție au fost suspendate încă din luna trecută, solicit ca aceștia să primească salariile lor împreună cu toate compensațiile și compensația familială indexată și extinsă asupra soției (așa cum au primit locuitorii orașelor). Judecătorii și-au îndeplinit atribuțiile până la data de 17 martie. Neplata salariilor, lipsa articolelor de larg consum îi îndispune pe funcționarii care sunt nevoiți să le folosească. Până în octombrie primisem numeroase articole de larg consum, la prețuri mici, de la grupul de aprovizionare. Inclusiv acestea nu se mai găsesc.

Făină, zahăr pot obține doar la prețuri cămătărești. Din toamna trecută o singură dată am primit zahăr, 150 de grame pe cap.

De aceea, consider necesare măsuri urgente pentru aprovizionarea corespunzătoare, în special cu făină și zahăr, a funcționarilor.

Nu există dubii că măsurile guvernului în această direcție vor avea un efect benefic.

Solicit plata cheltuielilor legate de drumul efectuat de mine la 10 martie, la Târgu Mureș (depunerea jurământului), deoarece acest drum a necesitat 2 zile, ca urmare a legăturilor feroviare necorespunzătoare și m-a obligat la cheltuieli considerabile (80 coroane).

Reghin, 1919, 20 martie

s.s. Griesmüller Gyula, judecător de ocol conducător.

Dosar 5.

JUDECĂTORIA DE OCOL SIGHIȘOARA

181.

No.Prez.I.G.6.

Proces-verbal

luat în 19 martie 1919 la 10 ore 30 minute în biroul șef-conducătorului judecătorei de ocol din Sighișoara. Prezenți: dr. Farkas Gábor șef-judecător, dr. Romul Moldovan șef-judecător denumit de Resortul Justiției și ca notar Teodor Mosora. Obiect: Preluarea oficiului judecătorului șef de la judecătoria de ocol din Sighișoara, potrivit ordonanței Consiliului Dirigent, Resortul de Justiție, 121/1919.

Dl judecător-șef Farkas Gábor este încunoștiințat că cu conducerea judecătorei este încredințat dl judecător dr. Romul Moldovan și este invitat ca să predeie oficiu.

Dl judecător Farkas Gábor protestează contra actului acesta, pe care îl declară de nelegitim.

Observă că oficiul numai la cazul acela îl predă dacă noul judecător-șef se declară că se va folosi la preluare de forță.

După ce dl Romul Moldovan declară că la caz de lipsă va uza forța dânsul se declară aplicat de a preda oficiul.

1.Dl judecător Farkas Gábor predă raționile criminale de la 1 iulie 1918 până în ziua de astăzi și suma finală, care reiasă din socoteli: 452 cor. 48 fll.

2.Jurnalul despre banii incurși din pedepse cu pozițiile 1-59 și suma care rezultă: 40 coroane.

3.Depozitele prezidiale cu pozițiile 1-23. Din jurnal reiasă că numai pozițiile 3, 5, 11, 13 și 22 nu s-au extrădat deponenților. Pozițiile acestea constau din următoarele sume: 18 cor. 05 fill., 5 cor. 10 fill., 88 cor. 08 fill., 19 cor. 68 fill., 22 cor. 61 fill., și 4 cor. 44 fill., sumele acestea s-au luat în primire.

4.Se predă evidențierea pe matriculă a diurniștilor.

5.Inventarul despre cărțile judecătorei de ocol din Sighișoara.

6.Inventarul și registrul de evidență despre mobilele judecătorei.

7.Inventarul mobilelor aparținătoare închisoarei judecătorei.

8.Inventarul de evidență despre corpus delicti, începând din anul 1915-1916 / 10 poziții/ respectiv 4 poziții /1917/, 6 poziții /1918/ 25 poziții, /1919/, 6 poziții.

După predarea oficiului, judecătorul-șef dr. Romul Moldovan invită pe dl judecător Farkas Gábor în mod solemn, conf. instrucțiunilor din actul nr. 121/1919 just. să depună jurământul oficios prescris în ordonanța sus-menționată și-i explică urmările din nedeplinerea jurământului potrivit §-ului 7 al ordonanței.

Dl judecător Farkas Gábor face următoarea declarațiune:

„Servesc de 34 ani, în luna ianuarie am cerut pensionarea de la Ministrul de Justiție maghiar, și din motivul acesta nu pot depune jurământul. Nu aflu de corectă procedura, că sunt destituit de la conducere și sunt împărțit la judecătorie numai ca judecător. Am deus jurământ cu ocazia denumirii mele de judecător și am deus în noiembrie 1918

jurământ pe Republica maghiară. Ar fi în contradicere cu convingerea mea să depun jurământul recerut acum. Urmările le cunosc.

După ce eu mi-am cerut pensionarea de la forurile mele superioare și după ce sunt absolvat de la conducere, declar că și fără jurământ nu sunt aplicat de a servi mai departe ca judecător”.

După cetire și tălmăcire din cuvânt în cuvânt în limba maghiară, protocolul se încheie și se iscălește de cei prezenți.-

s.s. Farkas Gábor, judecător de Curte de Apel, s.s. dr. Romul Moldovan, judecător-șef al judecătoriei de ocol din Sighișoara, s.s. Teodor Mosora notar.

Dosar 1.

182.

Nr. Pres. I.G. 6.

Proces-verbal

luat în 19 martie 1919 în biroul șef-judecătorului judecătoriei de ocol din Sighișoara.

Prezenți:

dr. Romul Moldovan conducătorul judecătoriei, Teri Géza, Gáspár Lajos și Vassika Venczel judecători la judecătoria de ocol din Sighișoara – ca notar Teodor Mosora. Obiect: Chestia depunerii jurământului prescris în ordonanța Consiliului Dirigent, resortul justiției nr. 121/1919, just.

Di dr. Romul Moldovan judecător-șef invită pe dnii Teri Géza, Gáspár Lajos și Vassika Venczel să depună jurământul prescris. În mod solemn le comunică că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiul român să se efeptuiască pe lângă respectarea libertăților naționale fără orîșice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc.

Se comunică că acela, care provocat fiind, nu va depune imediat jurământul, își pierde oficiul, drepturile lui la pensie, Statul român nu le recunoaște.

Dnii judecători Teri Géza, Gáspár Lajos și Vassika Venczel fac următoarea declarație: „După ce noi în noiembrie 1918 am depus jurământul pe republica maghiară, nu suntem aplicați a depune jurământul cerut. Dar și fără jurământ nu suntem aplicați a servi ca judecători sub heghemonia Consiliului Dirigent, pentru că aceasta ar fi în contradicere cu convingerile noastre. Urmările le cunoaștem și ne tragem consecințele”.

Protocolul se încheie și se iscălește de cei prezenți, după ce protocolul s-a tălmăcit din cuvânt în cuvânt în limba maghiară.

s.s. Teri Géza, s.s. Gáspár Lajos, s.s. Vassika Venczel, s.s. dr Romul Moldovan judecător-șef, la judecătoria de ocol din Sighișoara, s.s. Teodor Mosora notar.

Dosar 1.

183.

No.Prez.I.G.6.

Proces-verbal

luat în 19 martie 1919 în biroul șef-conducătorului judecătoriei de ocol din Sighișoara, fiind prezenți subscrișii:

Se prezintă înaintea judecătorului-șef dr. Romul Moldovan următorii funcționari ai judecătoriei de ocol din Sighișoara și servitori: 1. Pavelka János notar și declară că dânsul nu e aplicat să mai servească la justiție, dorește să treacă în Ungaria, unde va fi aplicat. 2. Solymosi József diurnist declară că dânsul repășește din serviciul judecătoriei, fiindcă dânsul mai înainte a fost meseriaș și se întoarce iarăși la meseria lui. 3. Pila Ferencz, 4. Balázs Dániel, 5. Marcinkó János servitori la judecătoria de ocol declară că ei încă nu sunt aplicați de a servi mai departe la judecătorie.

Judecătorul-șef face atenți pe sus-numiții ca repășind benevol din serviciul avut, își vor pierde toate drepturile câștigate și îndeosebi Statul român nu le recunoaște dreptul lor la pensie.

Sus-numiții declară că ei nu țin cont la nici o pensiuie și abziec de drepturile câștigate.

Protocolul s-a încheiat și după tălmăcire din cuvânt în cuvânt se iscălește. s.s. Pavelka János, s.s. Solymosi József, s.s. Pila Ferencz, s.s. Balázs Dániel, s.s. Marcinkó János, s.s. dr. Romul Moldovan judecător-șef, s.s. Teodor Mosora notar.

Dosar 1.

184.

No.Prez.I.G.6.

Proces-verbal

luat în 20 martie 1919 în biroul șef-judecătorului judecătoriei de ocol din Sighișoara. Prezenți: dr. Romul Moldovan șef-judecător, Fabrițiu Erich judecător, și oficialii Müller Gustav și Haydl Martin care arată atestate medicale și Müller Gustav cere un concediu de 2 luni, iar Haydl Martin un concediu de 4 săptămâni.

Șeful-jud. dr. Romul Moldovan având impresia că mai mult ei din motivul acela se retrag de la lucru ca să nu servească la judecătoria română, îi provoacă să depue jurământul prescris în ordonanța nr. 121/919. Just.

Oficialul Müller Gustav declară că este aplicat a depune jurământul.

După aceea depune următorul jurământ în limba germană: „Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretule, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Oficiantul Haydl Martin declară că el nu este aplicat de a depune jurământul prescris și cel mult după clarificarea situațiunei politice ar depune jurământul. Spune că el e om bolnav care și de altfel trece în pensiuie, care pensiuie o va pretinde de la guvernul maghiar.

Șefjudecătorul îl face atent despre urmările denegării jurământului.

Haydl Martin declară: „Nu voiesc să servesc niciodată statului român, și nicidecum nu voi cere pensiuine de la Statul român, abzie de toate drepturile câștigate”.

Protocolul se încheie și se iscălește după tălmăcire din cuvânt în cuvânt. s.s. Gustav Müller, s.s. Martin Haydl, s.s. rr. Romul Moldovan șef judec., s.s. Erich Fabrițius, s.s. Teodor Mosora notar.

Dosar 1.

185.

No.Prez.I.G.6/1.

Proces-verbal

luat în 20 martie 1919, la 12 ore, în biroul șef-conducătorului judecătorei de ocol din Sighișoara.

Prezenți:

dr. Romul Moldovan șef-judecătorul și Nagy Sándor executor jud., Teodor Mosora notar. Obiect: Depunerea jurământului prescrist în ordonanța Consiliului Dirigent, resortul justiției No. 121-1919, just.

Șef-judecătorul invită pe Nagy Sándor executor să depună jurământul prescrist în ordonanța menționată.

Dl executor declară că acum nu este aplicat să depună jurământul recerut, este dară aplicat a face declarațiunea solemnă.

După aceea dl executor depune în mâna șef-judecătorului următoarea declarațiune: „Declar solemn că voi respecta cu sfințenie legile țării, decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent, și voi îndeplini cu cinste, conștiință și imparțialitate funcțiunile încredințate mie. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Protocolul se încheie și se iscălește după tălmăcire din cuvânt în cuvânt.- s.s. Nagy Sándor, s.s. dr. Romul Moldovan, s.s. Teodor Mosora notar.

Dosar 1.

186.

No.Prez.I.G.7.

Proces-verbal

luat în 20 martie 1919 în biroul judecătorului-șef al judecătorei de ocol din Sighișoara. Prezenți subscriși:

Se prezintă dșoara Fábíán Juliska și predă următoarele:

„Eu servesc de 4 ani la judecătore; 2 ani am servit fără plată ca practicantă, iar apoi ca diurnistă interimală. La 26 ianuarie 1919 toți funcționarii și diurniștii am primit ajutor urgent pe 3 luni și anume pe lunile ianuarie, februarie și martie 1919. Eu am primit 900 cor. ca toți diurniștii.

În a doua parte a lunii făurar a pretins dl șef-judecător Farkas Gábor să reîntorc 450 cor. din suma primită, cu motivarea că eu am fost numai interimal denumită diurnistă. Eu am replătit suma aceasta. M-a ținut însă pe mai departe în serviciu, ca

practicantă fără plată. Cer cu respect să fiu denumită de diurnistă cu plată și să mi se reînapoieze cele 450 cor., care mi le-a luat dl judecător Farkas Gábor. Ce a făcut dânsul cu banii, nu știu”.

Cetit și după tălmăcire în limba maghiară, se subscrie. s.s. Fábíán Juliska, s.s. dr. Romul Moldovan.

Dosar 1.

187.

No.Prez.I.G.6.

Proces-verbal

luat în 21 martie 1919 în biroul șef-judecătorului al judecătoriei de ocol din Sighișoara.

Prezenți:

dr. Romul Moldovan judecător, Teodor Mosora oficial și Maria Soneriu diurnistă la judecătoria de ocol din Sighișoara. Obiect: depunerea jurământului prescris de ordonanța no. 121/1919. Just.

Dr. Romul Moldovan invită pe sus-menționații oficiali să depună jurământul prescris.

Teodor Mosora și Maria Soneriu depun apoi următorul jurământ:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării, și decretelor, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”

Protocolul se încheie și iscălește după cetire. s.s. Teodor Mosora, s.s. Maria Soneriu, s.s. dr. Romul Moldovan șef-judecător

Dosar 1.

188.

No.Prez.I.G.6.

Proces-verbal

luat în 21 martie 1919 în biroul judecătorului șef al judecătoriei de ocol din Sighișoara.

Prezenți subsemnații:

Se prezintă diurnistul Zonda Géza și diurnista Szántai Margit măritată cu József Demeter și declară că ei repășesc din serviciu.

Zonda Géza spune că el voiește să se ocupe cu economia. Medicii i-au dat sfatul că el nu e apt de cancelarie din punct de vedere sanitar repășește.

Szántai Margit declară că după ce și personalul tribunalului din Ibașfalău și alți funcționari au repășit nici ea nu mai poate servi la judecătoria română.

Șef-judecătorul dr. Romul Moldovan le comunică urmările repășirii.

Ambii declară următoarele:

„Abzicem de toate drepturile câștigate. Renunțăm de a ridica orîșice pretențiuni față de guvernul român al Consiliului Dirigent.- Pensiune nu vom cere. Am repășit din serviciu benevol.”

Protocolul se încheie și după tălmăcire din cuvânt – în cuvânt, se iscălește.

s.s. . văduva Demeter Józsefiné, născută Szántai Margit, s.s. Zonda Géza, s.s. dr. Romul Moldovan judecător-șef, s.s. Teodor Mosora, notar.

Dosar 1.

189.

Domnule Ministru,

Am onoare a Vă propune următoarele:

1. Dl oficial Teodor Mosora să fie denumit de director în clasa VIII.

Dânsul servește la judecătorie din anul 1872. A fost la 10 februarie 1919 denumit de Minist. de Just. maghiar sub No. 14.994/1919, I.M.E de director în clasa VIII-a. Lucrător bun, conștiincios, care ajută mult la organizare.

2. Diurnista Maria Soneriu să fie denumită de cancelistă în clasa XI.

3. Fábíán Juliska știe ceva și românește, să fie denumită de diurnistă cu salariu de 4 cor. la zi, plus 80 cor. lunar ajutor.

Dânsa servește de 4 ani ca practicantă fără plată.

A rămas în serviciu.

Sighișoara la 22 martie 1919,

s.s. dr. Romul Moldovan, judecător-șef.

Dosar 1.

190.

No.Prez.I.G.6.

Domnule Ministru,

Conform îndrumării și instrucțiunilor primite în scriptul ad. nr. 121/1919 just. din 8 februarie 1919, am onorul a Vă raporta următoarele:

La 19 martie 1919 s-a efectuat preluarea oficiului. Procesul-verbal referitor se accludă sub A.

Nici unul dintre judecători nu au voit să depună jurământul prescris. Procesul-verbal din chestie îl alătur sub B.

Toți au declarat că ei nici fără jurământ nu sunt aplicați a servi ca judecători sub hegheonia Consiliului Dirigent.

În 19 martie fiind conchiemați, s-au înfățișat înaintea mea următorii funcționari: Teodor Mosora, Nicolae Bârsan și Thudt Mihăilă oficiali, Maria Soneriu diurnistă, Fábíán Juliska practicantă și Szabó József haiduc și au declarat că ei sunt aplicați de a servi mai departe. Teodor Mosora și Maria Soneriu au depus jurământul prescris. Procesul-verbal îl alătur sub C.

Nicolae Bârsan a depus jurământul în mâna dlui președinte dr. Simion Chețian. De la ceilalți funcționari nu am prețins jurământ.

Pavelka János notar, Solymosi József, Zonda Géza și Szántai Margit diurniști, Pila Ferencz, Balázi Dániel și Marczinkó János servitori au declarat că ei nu sunt aplicați de a mai rămânea în oficiu. Au abzis benevol de drepturile câștigate și de dreptul de pensie.

Procesul verbal îl aclud sub D.

În 20 martie 1919 se prezintă oficiantul Müller Gustav și cancelistul Haydl Márton cari erau în concediu și arătând atestatul medical, cer concediu de 4, respective 6 săptămâni și spun că ei voiesc să se pensioneze.

Având impresia că acești 2 funcționari nu recunosc și nu voiesc să servească la judecătoria română, ci caută numai să-și asigure pensiunea, i-am invitat să depeue jurământul prescris.

Müller Gustav a depus jurământul și i-am încuviințat un concediu de 7 zile.- Haydl Martin a denegat depunerea jurământului, a renunțat de bunăvoie la dreptul de pensie. Procesul verbal îl aclud sub E.

Advocații dr. Carl Baumgarten, Johann Zikes, dr. Toma Cornea, dr. Simion Cernea, dr. Ioan Ioanoviciu, dr. Josef Leonhardt, dr. Johann Balthes și dr. Otto Zimmermann au depus jurământul prescris.

Procesul verbal îl aclud sub F.

Deși citat în regulă, nu s-a prezentat la 20 martie avocatul dr. Ștefan Sombory. Propun ca să binevoști a enunța urmările prescrise în §-ul 7 al ord. 121/1919.

Advocaților dr. Nagy Sándor, dr. Leicht János și dr. Hegyi Jenő nu li s-au putut înmâna până acuma citarea, fiind depărtați din Sighișoara. Se țin în evidență și voi pretinde jurământul imediat după reîntoarcerea lor.

Notarul public dr. Friedrich Schuster a depus jurământul prescris. Procesul-verbal alăturat sub G.

Executorul Nagy Sándor nu a voit să depună jurământ, a făcut însă declarația solemnă recerută. Procesul verbal îl aclud sub H.

Conducătorul cărților funduare Varga Árpád și-a luat o zi înainte de sosirea mea un concediu și a dispărut din oraș, concediul i l-am revocat, nu-l pot însă aviza, neștiindu-i domiciliul prezent.

Am angajat de servitori pe Nicolae Chelemen și pe Nicolae Parchirie, ambii români din Sighișoara.- Ar fi de dorit, ca personalul să se întregească exclusiv cu români. Cred, că voi găsi.

Domnii judecători Fabritius Erich și Waedt Rudolf și-au ocupat postul de judecători.

Referitor la punctele 1-5 din instrucțiunile primite, am onorul a-Vă raporta următoarele:

Ad. 1. Judecătorul Fabritius Erich posedea limba română bineșor și scrie românește bineșor. Dânsul în timp scurt va corespunde. Judecătorul Waedt Rudolf posedea limba română în graiu și scris mai puțin, și dânsul se poate considera din punctul acesta

de vedere de corespunzător. Judecătorii, care au repășit, nu știu absolut nimica românește.

Ad. 2. Având în vedere circulația de pace a judecătoriei, propun, ca pe lângă cei 3 judecători prezenți să fie încă denumit un judecător român mai tânăr, un notar, 1 practicant, 1 conducător la cărțile funduare, încă 3 oficiali, încă 4 diurniști resp. canceliști și 2 suboficiali. După ce oficialul Nicolae Bârsan e transferat la tribunalul din Ibașfalău, și la cărțile funduare este restanță foarte mare de ani de zile, mai urgent este lipsă de 2 sau 3 funcționari, care se pricep la cărțile funduare.

Ad. 3. Executorul poate rămânea în funcțiune și în cazul statificării.

Ad. 4. Translator nu e necesar.

Ad. 5. În restanță: 110 procese civile, 255 procese criminale, 694 cauze extra procesuale, 844 cauze restante la cărțile funduare, total: 1903 cauze restante.

Personalul de acum constă: 1 oficiali: Teodor Mosora, 2. Thudt Mihăilă, 3. diurnistă: Maria Soneriu și 4. Fábíán Juliska.

Oficialul Müller Gustav este bolnav și probabil ar trebui pensionat. Pe lângă tot numărul restrâns al personalului, judecătoria funcționează aproape normal, restanța și îndeosebi cărțile funduare nu se pot rezolvi până ce nu se va înlocui barem în parte personalul repășit.

Sighișoara, 22 martie 1919. s.s. dr. Romul Moldovan judecător-șef.

Dosar 1.

JUDECĂTORIA DE OCOL MEDIAȘ

191.

Proces-verbal

Luat la 12/25 martie din incidentul preluării judecătoriei de ocol din Mediaș.

Prezenți sunt subscrișii:

Judecătorul șef dr. Eugen Sâmpetrean, numit de Consiliul Dirigent, pune în vedere judecătorilor Stavarz Hugó și Kocziany Lajos preluarea conducerii judecătoriei și îi invită să depună jurământul prescris în § 4 al ordonanței nr. 121/1919, just., explicându-le urmările depunerii jurământului /declarației solemne/, sau a denegării aceluia.

Ambii judecători deneagă depunerea jurământului fără a-și motiva această atitudine resp., nefiind aplicați a da lămuriri în privința motivelor denegării.

Acest proces-verbal după cetire și explicare în limba ungurească se aprobă și subscie.

D.c.m.s.

s.s. Stavarz Hugó, s.s. Kocziany Lajos, s.s. dr. Eugen Sâmpetrean judecător-șef,
s.s. Zacharie Lăpădatu, grefier.

Dosar 1.

192.

De la șeful Judecătoriei de ocol Mediaș
Nr. Prez. II.C. 3-1919.

Domnule Ministru,

Am onoare a Vă raporta cum că în 12/25 martie 1919 am preluat conducerea judecătoriei de ocol Mediaș.

I-am invitat pe judecătorii Stavarz Hugó /fost conducător/ și Kocziany Lajos la depunerea jurământului prescris în § 4 al ordonanței nr. 121/1919, just. a Consiliului Dirigent, ceea ce aceștia au denegat. Protocolul îl alătur sub A.

Notarul de judecatorie Haliarszky Albert încă din iulie 1918 zace greu bolnav în spitalul din loc. Nu e speranță de a se însănătoși vreodată.

Personalul ajutător: 4 oficiali, 1 scriitor și 3 diurniști au rămas în serviciu fără a depune, cu excepția românilor jurământ, resp. a face declarație solemnă. Doi oficiali sunt români. Doi oficiali, un scriitor și doi diurniști sunt unguri. Un diurnist e sas.

Executorul judecătoriei Ioan Hotea a depus jurământul prescris. Protocolul îl alătur sub B.

Oficialii români și executorul vorbesc bine românește, cu scris ortografic românesc în scurt timp se vor obicinui.

Un oficial, un scriitor și un diurnist unguri și un diurnist sas vorbesc o românească culinară, în măsură, încât în general înțeleg ce li se spune prin poporul de rând. De scris, nu scrie nici unul românește.

Notez la acest loc cum că după informațiunile ce le am, abstrăgând de români, nici personalul ajutător rămas în serviciu, nu e vrednic de încredere. Toți aceștia sunt infectați de cunoscutul șovinism unguresc și dacă azi dovedesc o atitudine supusă, aceasta se atribuie numai situației politice schimbate.

Întrucât privește lucrul, toți lucrează mulțumitor. În consecință sunt de părere, că și până când se vor găsi alte puteri de lucru recrutate dintre români, acești oficianți să fie ținuți în serviciu în interesul mersului bun al agendelor.

Dat fiind că afară de orașul Mediaș, care e important punct comercial și industrial, ocolul mai are 27 comune și circulația anuală a judecătoriei în toate ramurile, (procese civile, criminale, afaceri de cărți funduare, lăsământ și extraprocesuale) în timp normal întrece suma de 10.000 și în considerarea extraordinarei restanțe mai jos semnalate vor fi necondiționat de lipsă încă 3 judecători, tot atâția notari, un conducător de cărți fund. și numărul de oficianți și diurniști din prezent.

Executorul e vrednic să rămână și în cazul statificării.

Translatori oficioși nu au fost aplicați la această judecatorie. Traducerea documentelor românești se face la notarul public din loc., iar a celor germane la translatorii din Cluj.

Numărul cauzelor restante e de 1.900, care sumă zilnic crește considerabil. Singura modalitate pentru rezolvarea acestei restanțe, e aplicarea fără amânare a puterilor de lucru mai sus semnalate.

Advocații din Mediaș au prestat jurământul cu excepțiunea avocatului dr. István János, care e absent din localitate.

Protocoalele le alătur sub C, D și E.

Mediaș, la 15 aprilie 1919.
s.s. dr. E. Sâmpetreanu judecător-șef.
Dosar 1.

193.

Proces-verbal

Luat la 16/29 martie din incidentul depunerii jurământului din partea executorului Ioan Hotea înaintea șefului judecătoriei de ocol Mediaș.

Prezenți sunt subscriși:

Judecătorul șef dr. Eugen Sâmpetrean invită pe executorul Ioan Hotea la depunerea jurământului prescris în ordonanța nr. 121/1919, just. a Consiliului Dirigent.

Executorul Ioan Hotea depune jurământul în limba română.

Procesul-verbal după cetire se subscrie.

D.c.m.s.

s.s. Ioan Hotea, s.s. dr. E. Sâmpetrean judecător-șef, s.s. dr. Rideli notar-grefier.
Dosar 1.

JUDECĂTORIA DE OCOL BRAȘOV

194.

I.A. 91/2 Pr.1919.

Proces-verbal

Încheiat în Brașov în 27 martie 1919 st.n., cu privire la preluarea judecătoriei de ocol Brașov, ordonată de șeful Resortului de Justiție, prin adresa ad. 121/1919 just. după cum urmează:

DI Chirion Bânda în calitate de șef al acestei judecătorii, se prezintă în 27 martie n. 1919 la ora 11 în localurile judecătoriei și anume însoțit de președintele tribunalului, dr. Petru Meteș și de prefectul județului, dr. Gheorghe Baiulescu, la conducătorul substituit al judecătoriei de ocol unghurești, Gáspár Bogdán, șeful judecătoriei Csia Béla fiind bolnav, absentează din februarie a.c. căruia i se comunică că dânsul (dr Ch. Bânda) este încredințat din partea Consiliului Dirigent român din Sibiu, cu conducerea mai departe a acestei judecătorii și somează deci pe numitul substituit conducător, de a preda oficiul, făcându-l totodată atent, că dânsul poate rămânea mai departe în funcțiune ca judecător, spre care scop însă se recere depunerea jurământului în sensul art. 4 din ordonanța Consiliului Dirigent, Resortul de Justiție nr. 121/1919.-

Numitul substituit Gáspár Bogdán declară că e gata a preda conducerea oficiului. Spre scopul predării faptice a valorilor, mobilierului, dosarelor etc. va sta la dispoziție, anunță totodată însă, că ca judecător credincios guvernului maghiar, nu e aplicat de a depune jurământul cerut și nici a face serviciu mai departe.

Trecând peste actul acesta al preluării oficiului și respective conducerii, se concheamă toți magistrații judecătoreii aflători în serviciu și anume: Gáspár Bogdán, Pavelka Albert, dr. Telegdy Lajos, Florián János și dr. Ötmösi Zoltán, cărora li se aduce la cunoștință prin noul șef al judecătoreii, preluarea conducerii aceleia, li se comunică printr-o expunere mai detaliată intențiunea Consiliului Dirigent român din Sibiu, de a salva după posibilitate continuitatea de drept și funcționarea neconturbată a aparatului judecătoresc, spre care scop domnii magistrați – fiindu-le apreciată și recunoscută destoinicia Domniilor Lor, atât sub raport moral, cât și intelectual – sunt invitați a rămânea mai departe în serviciul Justiției, de aici încolo românești. O pot face aceasta cu atât mai vârtos, căci Justiția este acel ram al manifestației vieții de Stat, care este mai puțin influențat de fluctuațiile politice, și care are singura chemare și anume de a restabili și menține ordinea de drept fără considerare la naționalitatea și religia acelora, care recurg la scutul judecătoreii. Se accentuează însă că rămânerea mai departe și exercitarea puterii judecătorești este făcută pendentă de la depunerea jurământului oficios, prevăzut în ordonanța Consiliului Dirigent amintită mai sus. În urmă fiind domnii magistrați amintiți mai sus cu numele câte unul întrebați, declară cu toții, că nu sunt aplicați a depune jurământul cerut și în consecință nici a face serviciu mai departe sub imperiul românesc.

Depărtându-se colegiul magistraților, se convoacă într-o sală personalul întreg auxiliar, cât și oamenii de serviciu ai judecătoreii, cărora li se comunică extinderea imperiului românesc asupra judecătoreii de ocol Brașov, cât și preluarea conducerii aceleia de către noul șef numit de Consiliul Dirigent român Sibiu, se accentuează însă că faptul acesta întru nimic nu are de a influența situația personalului, Domniilor Lor li se dă voie, ba chiar sunt pofiți să rămână mai departe în serviciu necerându-se altceva de la dânșii, decât ca să-și împlinească datorința oficioasă conștientios ca și în trecut, în care caz li se asigură beneficierea tuturor emolumentelor, de care s-au bucurat până acum. Îndeosebi li se atrage atenția la împrejurarea, că de la dânșii pentru rămânerea mai departe în oficiu, nici jurământ, nici alt vot solemn nu se pretinde.

Din partea personalului ia cuvânt funcționarul Kövér József, care spune că este autorizat din partea tuturor celorlalți a declara că dânșii încă repășesc din oficiu, deoarece după preluarea justiției din partea autorităților românești, nu sunt aplicați a face serviciul mai departe. Toți ceilalți aprobă enunțiațiunea aceasta a oratorului lor, cu excepțiunea diurnistului Petru Coliban care declară că dânșul rămâne cu bucurie mai departe în serviciul justiției românești. După aceasta, procedura preluării conducerii asupra judecătoreii de ocol Brașov se termină, rămânând, că preluarea în detal și de fapt a oficiului să se efectueze în zilele următoare, spre care scop atât domnii magistrați, cât și membrii personalului auxiliar promit tot sprijinul și cooperarea lor.

Acest proces-verbal s-a redactat în două exemplare originale, și anume unul în limba românească, care se va păstra la dosarul judecătoreii, iar al doilea în limba maghiară lăsându-se acela în posesiunea fostului conducător substituit Gáspár Bogdán.

Procesul-verbal se încheie.

D.c.m.s.

s.s. Gáspár Bogdán judecător de ocol, s.s. dr. Chirion Bânda judecător-șef.
Dosar 1. Originalul în lb. maghiară.

195.

Proces-verbal,

Anul 1919, luna aprilie 2./ martie 20.

Fiindcă la preluarea Judecătoriei de ocol Brașov, la apelul dlui judecător-șef dr. Ch. Bânda, ca acei funcționari, care voiesc să servească justiția românească, să se declare, dl Petru Coliban fost diurnist și-a exprimat această dorință, și deci a fost primit ca funcționar la această judecătorie și fiindcă prin decizia Consiliului Dirigent, Resortul Justiției din 13/26 martie 1919, Nr. 9. Just. pres. dl Ioan Voicu a fost numit conducător de carte funciară la judecătoria de ocol Brașov; dl prezident al tribunalului Brașov, dr. Petru Meteș, invită pe acești domni să depună jurământ oficial, prescris în art. 4 al ordonanței nr. 121/1919 just. a Consiliului Dirigent, Resortul Justiției, - care depun jurământul cu următorul text: „Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta legile țării cu sfințenie, și decretelor, ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. - s.s. Petru Coliban, s.s. Ioan Voicu. După subscrierea jurământului se încheie procesul-verbal prezent.

D.c.m.s. Prezident: s.s. dr. Meteș, s.s. Ioan Voicu, grefier; s.s. dr. Curta.
Dosar 1.

196.

Proces-verbal,

Anul 1919, luna aprilie 4./ martie 22.

Astăzi se prezintă înaintea dlui prezident al tribunalului Brașov dl Iosif Papp, fost executor și diurnist la vechea judecătorie Brașov, care și-a exprimat la preluarea judecătoriei dorința de a rămânea funcționar și sub dominația românească, și să depună jurământul oficial, cu următorul text: „Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării, și decretelor, ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Iosif Papp. După iscălirea jurământului se încheie prezentul proces-verbal.

D.c.m.s.

Prezident: s.s. Dr. Meteș, grefier s.s. indescifrabil.
Dosar 1.

197.

I.I.91/6-1919.Pres.

Domnului
Şef al Resortului Justiţiei, Sibiu

Terminând actul de preluare al Judecătoriei de ocol Braşov, am onoare amăsurat adresei Resortului de Justiţie No. 121/1919. Just. a raporta următoarele:

În procesul-verbal aici alăturat se cuprinde în mod detaliat felul cum a decurs procedura preluării formale, deci țin de prisos a mai repeta tot acestea lucruri, relevez numai, că dintre magistrații vechi nici unul n-a depus jurământul, iar dintre funcționari:

Petru Coliban, fost diurnist în decurs de 20 ani de-a rândul la această judecătorie și Iosif Papp, român din Bihor, fost executor de asemenea la această Judecătorie s-au declarat aplicați a rămânea și pe mai departe în serviciu și pentru ca să fie definitiv denumiți, își vor așterne prin președintele tribunalului cererile lor.

Cu privire la celea cuprinse la punctele 1-5 din suscitata adresă, raportez:

Ad. a. Deoarece aici se cer informații cu privire la acei foști magistrați și funcționari, care au rămas și după preluare în serviciu și deoarece atari magistrați nu sunt, iar funcționari numai cei doi mai înainte amintiți, cari fiind români, sunt inexceptionabili, în cadrul punctului acestuia alte nu am de raportat.

Ad. b. După informațiile câștigate, la această judecătorie au funcționat în vreme de pace:

opt magistrați, doi notari, trei conducători de carte funduară, opt funcționari (scriitori și canceliști), șase diurniști, trei executori, opt servitori; fiind până acuma în activitate numai: doi magistrați, un notar, doi funcționari, un cond. de c.f., trei diurniști, un executor, patru servitori; restul posturilor ce rezultă din comparația de mai sus ar fi, luând în considerare marea circulație a acestei judecătories necondiționat de întregit.

Ad. c. Dintre trei executori ai acestei judecătories numai unul (Iosif Papp) s-a declarat de aplicat a rămânea mai departe în serviciu, însă din lipsă de câștig nu ca executor, ci ca funcționar. După îmbunătățirea stării își va cere iarăși aplicarea ca executor, când va fi ca român și recomandat.

Ad. d. Raport cu privire la acest punct face prezidentul tribunalului.

Ad. e. Cu prilejul preluării judecătories s-a constatat o restanță considerabilă de mai multe luni, îndeosebi în raportul afacerilor succesionale și de carte funduară, pentru prelucrarea căroră neavând personalul corespunzător, am intrat în pertractări cu personalul vechi al judecătories în decursul căroră li s-a atras atențiunea că este o datorință morală a lor a prelucra această restanță, prin ceea ce nu cauzei românești politice fac serviciu, ci numai publicului mare.

În urma insistării în direcția aceasta personalul vechi maghiar și-a reluat firul activității lor întru prelucrarea restanțelor, asigurându-li-se și retribuția pe timpul cât vor fi în activitate spre acest scop.

Resolvirea restanței e așa dară în curgere.

Braşov, la 3 aprilie / 21 martie 1919.

s.s. dr. Ch. Bânda judecător-șef, s.s. indescifrabil grefier.

P.S. – Procesul-verbal cu privire la preluarea faptică a judecătoriei, îndeosebi a valorilor și mobilierului se păstrează în dosarul Judecătoriei.

Dosar 1.

JUDECĂTORIA DE OCOL FĂGĂRAȘ

198.

Nr. 2/4-1919.

Convocare

Subsemnatul, pe baza ordonanței Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria, nr. 331-1919, just. convoc pe toți advocații locuitori în Făgăraș, în ziua de 3 aprilie 1919, la orele 10 a.m. în localitatea judecătoriei de ocol Făgăraș, pentru a presta jurământul oficios conf. §-ului 1 din ordon. de mai sus. Totodată Vă atrag atențiunea că absentarea nemotivată e echivalentă cu denegarea jurământului.

Făgăraș, la 1 april 1919. Cond. judecătoriei de ocol Făgăraș: s.s. dr. Ion Venetu. La dr. Octavian Vasu: s.s. dr. Oct. Vasu,

1. dr. Andrei Micu, s.s. Micu; 2. dr. Ioan Rosenberger, s.s. Rosenberger; 3. dr. Nicolae Șerban, s.s. indescifrabil; 4. dr. Teodor Popescu, s.s. dr. Popescu; 5. dr. Liviu Pandrea, s.s. dr. Pandrea; 6. dr. Béla Kovács, s.s. dr. Kovács; 7. dr. Dănilă Vasu, s.s. indescifrabil; 8. dr. Alfred Ludvig, s.s. dr. Ludvig; 9. dr. Camil Negrea, s.s. e absent; 10. dr. Iulian Cârje, s.s. dr. Cârje; 11. dr. Lőrincz Boér, s.s. indescifrabil; 12. dr. Samu Taglicht, s.s. indescifrabil; 13. dr. Béla Reisz, s.s. indescifrabil; 14. dr. Ioan Motoc, s.s. dr. J. Motoc; 15. dr. Zoltán Várnai, este în prizonierat; 16. dr. Victor Pralea, s.s. dr. Victor Pralea.

199.

Nr. 2/7.1919. Prez.

Proces-verbal

Odată cu predarea conducerii judecătoriei de ocol din Făgăraș a Republicii Ungariei, din însărcinarea conducătorului de Curte de Apel Harmath Jenő, oficialul László Béla predă conducătorului de carte funduară Belba Szilárd, însărcinat în acest scop de conducătorul român al judecătoriei de ocol, următoarele: 1) inventarul și mobilierul judecătoriei de ocol și a temniței; 2) cărțile și revistele judecătoriei de ocol potrivit inventarului pe anii 1918, 1919; 3) contabilitatea actuală; 4) toate tipăriturile; 5) actele prezidiale și arhiva prezidială împreună cu toate registrele și notele aflate în biroul central al judecătoriei de ocol Făgăraș. 1 aprilie 1919. s.s. László Béla – oficial; însărcinatul judecătoriei de ocol a Republicii Ungaria, ce își încetează activitatea; s.s. Constantin Belba – condicar funciar, reprezentantul judecătoriei de ocol românești.

Dosar 1.

200.

Ho. 2/9.1919.Prez.

Restanțe

Procesele civile aflate în curs: 150; pronunțate 41; în prezentare 60; în evidență 49; procese penale aflate în curs: 159, în pronunțare 94, în evidență 65; procese de lăsământ: 417; procese aflate în curs de executare 19; nerezolvate 53; în prezentare 1; procese încă nederulate: 601; procese ce urmează a fi prezentate: 27 civile, 7 penale, 246 de carte funduară, 10 de lăsământ, 260 încă neprezentate.

Făgăraș, 1 aprilie 1919, s.s. László Béla – oficial.

Dosar 1.

201.Copie

Nr. 2/3-1919.Prez.

Proces-verbal

Luat la prima aprilie 1919, de dr. Ioan Venetu judecător-șef la judecătoria de ocol Făgăraș, despre depunerea jurământului oficios, referitor la toate organele judiciare.

S-a prezentat: Constantin Belba, conducător de c.f. și conf. §-ului 4 din ordonanța 121/1919, just. a depus noul jurământ oficios, după textul următor: „Eu, Constantin Belba, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretelor, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.- s.s. Constantin Belba.

Procesul-verbal s-a încheiat. D.c.m.s., s.s. dr. Ioan Venetu judecător-șef.

Dosar 1.

202.

Nr. 2/2-1919.Prez.

Proces-verbal

Luat la prima aprilie 1919, de dr. Ioan Venetu judecător-șef la judecătoria de ocol Făgăraș, despre denegarea jurământului oficios, ref. la toate organele judiciare, cât și despre denegarea declarației solemne din ordonanța Nr. 12/919 just.

N-au voit a depune jurământul oficios următorii:

A.– Juzii: dr. Eugen Harmath jude de Tablă, Francisc Bedő judecător de ocol, dr. Carol Virágh jude de ocol, Iosif Keresztes jude de ocol, Iuliu Fejér jude la jud. de ocol.

B.– De asemenea, au denegat atât jurământul, cât și declarațiunea solemnă următorii funcționari auxiliari: Arthur Valentin, notar jud., Ioan Ūrmösi cond. la c.f., Alexandru Széles primoficial, Carol Sagh primoficiant, Dionisiu Fikker primoficiant, Béla László oficiant, Dionisiu Kálmán executor, Béla Lengyel diurnist, Henrik Krausz diurnist, Anna Jakab diurnistă, prov. Friderica König diurnistă, prov., Ioan Orosz

servitor, Gáspár Fejér serv., Filip Spring servitor, Alexandru Monya serv., prov., Martin Jakab păzitor de temniță, Ioan Zöld păzitor de temniță.

Nu s-au putut prezenta dr. Eugen Kiss, notar jud. și Francisc Pakot, oficiant, din motivul că sunt prizonieri în Rusia și Italia, iar Dionisie Csapó, director de cancelarie, e în Timișoara.

Procesul-verbal s-a încheiat.

s.s. dr. Ioan Venetu judecător-șef, s.s. C. Belba grefier.

Dosar 1.

203.

Nr. 2/8-1919.Pres.

Proces-verbal

Luat în 2-lea aprilie 1919 de dr. Ioan Venetu judecător-șef la judecătoria de ocol Făgăraș, despre depunerea jurământului oficios, referitor la toate organele judiciare.

S-au prezentat: Arthur Valentin notar la judecătoria de ocol Făgăraș și conform §-ului 4 din ordonanța 121/1919 just. a depus noul jurământ oficios, după textul următor:

„Eu Arthur Valentin, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele, ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.- s.s. Arthur Valentin notar de justiție.

Procesul-verbal s-a încheiat. D.c.m.s. Conducătorul judecătoriei: s.s. dr. Ioan Venetu grefier; s.s. Const. Belba cond. de c.f.

Dosar 1.

204.

Nr. 2/10-1919.Pres.

Proces-verbal

Luat în 3 aprilie 1919, de dr. Ioan Venetu judecător-șef la judecătoria de ocol Făgăraș, despre depunerea jurământului oficios, referitor la avocați:

S-au prezentat: dr. Andrei Micu, dr. Camil Negrea, dr. Béla Kovács, dr. Alfred Ludvig, dr. Iulian Cârje, dr. Ioan Motoc, dr. Victor Pralea, și conf. §-ului 1 din ordonanța 331/1919 just. au prestat următorul jurământ oficios:

„Jur pe Atotputernicul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele, ordonanțele Consiliului Dirigent din Sibiu, de a îndeplini chemarea mea de avocat cu onoare, punctualitate și conștiință.- Așa să-mi ajute Dumnezeu”.- s.s. dr. Victor Pralea, s.s. dr. Andrei Micu, s.s. dr. Alfred Ludvig, s.s. Ioan Motoc.

Procesul verbal s-a încheiat. s.s. dr. Ioan Venetu judecător-șef, s.s. Const. Belba grefier.

Dosar 1.

205.

Nr. 2/11-1919.Pres.

Proces-verbal

Luat la 3 aprilie 1919 de dr. Ioan Venetu judecător-șef la judecătoria de ocol Făgăraș, despre declarațiunea dlui dr. Teodor Popescu de prezent subprefect al județului Făgăraș și a dlui dr. Liviu Pandrea de prezent primarul orașului Făgăraș. Subsemnații având în vedere ordonațiunea Consiliului Dirigent român nr. 14-1919, declară că deocamdată nu depun jurământul prescris în ordonanța nr. 331-1919, referitoare la jurământul avocaților, dar își rezervă dreptul la aceasta, ca îndată ce vor abdice de funcțiunile lor publice, să-și poată relua iarăși ocupațiunea liberă de avocat. După cetire și aprobare s-au scris.- D.c.m.s., s.s. dr. Teodor Popescu subprefect, s.s. dr. Liviu Pandrea primar, s.s. dr. Ioan Venetu, s.s. C. Belba grefier.

Dosar 1.

206.

Nr. 2/1-1919.Pres.

Proces-verbal

Luat la prima aprilie 1919 despre preluarea judecătoriei de ocol Făgăraș.

Subsemnatul dr. Ioan Venetu judecător-șef la judecătoria de ocol Făgăraș, pe baza decretului de sub No. 331 al Consiliului Dirigent român, m-am prezentat la actualul șef dr. Eugen Harmath, judecător de Tablă, încredințat cu conducerea a susnumitei judecătorii din partea guvernului maghiar, și l-am provocat conf. Ordonanței Consiliului Dirigent român de sub No. 121/1919 just., ca să-mi predeie conducerea judecătoriei de ocol Făgăraș, făcându-i totodată cunoscut, că întrucât se va supune condițiilor Consiliului Dirigent român, va putea rămânea și pe mai departe în funcțiune de judecător.

Dr. Eugen Harmath protestează contra procedurii acesteia și nu voiește a recunoaște Consiliul Dirigent român, ca autoritate superioară. Punându-i-se însă în vedere intervenirea prefectului a județului Făgăraș, dr. Octavian Vasu, susnumitul conducător, dr. Eugen Harmath, cedează provocării și-mi predă conducerea oficiului.

După aceea, am convocat pe toți judecătorii și personalul auxiliar al acestei judecătorii și le-am comunicat preluarea oficiului.

Apoi, făcându-le cunoscut și explicându-le toate dispozițiunile publicate până acuma de Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria, în Gazeta Oficială, cu deosebire dispozițiile din Decret. Nr. 1 și ordonanța referitoare la depunerea jurământului oficios, i-am provocat ca să depună numai decât noul jurământ.

Acest jurământ mi l-au denegat atât judecătorii, cât și personalul auxiliar, afară de Constantin Belba, cond. de c.f., al cărui jurământ, conf. Ord. Nr. 121/1919 just., l-am luat în proces verbal separat.

De asemenea am luat proces-verbal separat și despre denegarea jurământului, și denegarea subscrierei declarațiunei solemne.

Am provocat apoi personalul auxiliar, după ce le-am făcut cunoscut „declarațiunea solemnă” cuprinsă tot în ordonațiunea de mai sus, că abstând de la pretinderea jurământului, să-mi facă declarațiunea solemnă.

Și predarea acestei declarații mi-au denegat-o, ceea ce se cuprinde tot în procesul-verbal despre denegarea jurământului.

În fine, am designat din parte-mi pentru preluarea mobilierului înșirat în inventarele aflătoare la judecătorie pe Constantin Belba, iar Dr. Eugen Harmath, fostul judecător-șef, pe cancelistul Béla László.

Iar banii, hârtiile de valoare precum și documentele aflătoare în cassa judecătoriei, le-am preluat subscrisul pe lângă conspectul de predare alăturat. După cetire și aprobare, procesul-verbal s-au luat în două exemplare originale și s-au subscris.

D.c.m.s.

s.s. dr. Ioan Venetu, judecător-șef la judecătoria de ocol Făgăraș.

Dosar 1.

207.

Conducătorul Judecătoriei de ocol Făgăraș

No.Prez. 2/6-1919

Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești
din Ungaria,
Resortul Justiției în Sibiu

Subsemnatul, ca judecător-șef la judecătoria de ocol Făgăraș, conform ordonațiunei No. 121/1919 just. referitoare la preluarea judecătoriilor, despre preluarea susnumitei judecătorii de ocol, efectuată cu 1 aprilie 1919, cu deosebită stimă anexez procesele-verbale ad. 1, despre preluare, ad. 2 despre denegarea jurământului și ad. 3 despre depunerea jurământului și raportez următoarele:

Întreg personalul judecătoriei de ocol Făgăraș, cu excepțiunea dlui Constantin Belba, conducătorul cărților funduare, m-au părăsit în forma aceea că solidaricește mi-au denegat atât jurământul, cât și declarațiunea solemnă.

Văzând eu ținută lor ticăloasă deja contemplată mai de mult și sentimentele lor aparținătoare la guvernul bolșevic ungar, am dispus, ca până când nu voi prelua de la fiecare separat toate lucrurile, și până când nu se va rezolva toată restanța, care prin neglijența lor intenționată s-a aglomerat, și pe care o subștern în conspectul alăturat sub 4, nu e permis, ca nimeni să-și părăsească locul.

Întâmpin însă o greutate colosal de mare, că sunt foarte multe cauze urgente.

Deci Vă rog respectuos, a-mi trimite cu posibilă urgență cel puțin încă un judecător și un notar.

Apoi cu personalul auxiliar voi mai vedea cine rămâne dintre ei, pentru că mie îmi face impresia că ei numai sub influența judecătorilor au fost solidari, dar cred, că se vor înmoia și i-aș putea folosi, deoarece știu mulți dintre ei și românește destul de bine. Cel puțin 3 de-mi vor rămânea dintre ei, apoi am nădejdea, că o să pot continua justiția, accentuând și atunci că numai pe lângă o muncă încordată și nelegală o voi putea îndeplini de orele oficioase.

Restanța judecătorilor, deoarece fizicul timpului scurt nu mi-a permis ca să pot încă studia pricinile; cele urgente le voi rezolva eu cu dl dr. Octavian Comșa judecător, iar celelalte le voi suspenda.

Restanța cărților funduare: introducerea în foi, care e peste 600 la număr, voi rezolva astfel că voi aplica în fiecare zi cel puțin 2 ore personalului auxiliar întreg, sub inspecția conducătorului cărților funduare, Constantin Belba, pe cine îl folosesc totodată și ca grefier lângă mine și ca administrator al cancelariei centrale.

Cât timp va pretinde rezolvarea restanței, deocamdată nu pot raporta.

La decopiere de-mi vor rămânea copistele: Anna Jakab și Friderica König, pe ele le voi aplica și de nu, în formă provizorie o să-mi caut 1 sau 2 copişti după lipsă, cu învoirea prealabilă a Dlui președinte al tribunalului.

În timp de pace erau 6 judecători, 2 notari, 2 conducători la cărțile funduare, 7 funcționari de birou, 6 diurniști, 3 servitori ordinari, și 1 servitor provizoriu, 2 păzitori de temniță.

Având în vedere restanța aglomerată, necondiționat am lipsă de 1 judecător și notar fără întârziere și de întreg personalul auxiliar, afară de servitorul provizoriu.

Referitor la personalul auxiliar, unii mi-au cerut 3 zile timp de cugetare, ceea ce le-am și dat, aproape cu convingerea că o să-mi rămână cei mai mulți.

Totodată fiind preluate mobilele aflătoare în inventarele din anii 1918-1919, aclud conspectul de predare cu observațiunea aceea, că nu lipsește nimic. /No. 5/.

În decursul facerii raportului acesta mi s-a prezentat Arthur Valentin notar și mi-a prestat jurământul oficios, ceea ce se cuprinde în procesul-verbal alăturat sub No. 6, spunând că el nu se solidarizează cu ceilalți, ci voiește a fi fidel Statului român.

În fine mai alătur procesul-verbal, luat despre jurământul advocaților din loc sub No. 7, acludând totodată și declarațiunea prefectului dr. Octavian Vasu și procesul-verbal subscris de dr. Teodor Popescu și dr. Liviu Pandrea, care având funcțiune publică, deocamdată nu depun jurământul, rezervându-și însă dreptul, că îndată ce vor abdice de funcțiunile aceste, să-și poată continua iarăși praxa liberă de avocat.

Mai notez, că s-au prezentat și dr. Ioan Rosenberger și mi-a insinuat că el nu depune jurământul din motivul că familia lui e în Budapesta și dânsul de asemenea voiește să-și strămute domiciliul acolo.

Nu s-au prezentat dr. Nicolae Șerban, dr. Dănilă Vasu, dr. Lőrincz Boér, dr. Samu Taglicht, dr. Béla Reisz și dr. Zoltán Várnai din motivul că nu sunt acasă, cărora le voi fixa un alt termin pentru depunerea jurământului; iar procesul-verbal al acestora ulterior îl voi subașterne.

Înainte de încheierea raportului acesta, mi s-au prezentat Ioan Orosz, Gáspár Fejér, Filip Spring servitori, Martin Jakab și Ioan Zöld păzitori de temniță și mi-au

declarat că de nu pretind de la ei nici jurământ nici declarațiune solemnă, îmi rămân și pe mai departe în serviciu; rog respectuos dispozițiunea Consiliului Dirigent român în privința aceasta.

Făgăraș, la 3 aprilie 1919. s.s. dr. Ioan Venetu judecător-șef.- 8 acluse.

Dosar 1.

JUDECĂTORIA DE OCOL ȘERCAIA

208.

Proces-verbal

Luat azi la 8 aprilie 1919 la judecătoria de ocol Șercaia.

Noi dr. George Ganea judecător-șef la judecătoria de ocol Șercaia, în urma ordinului Consiliului Dirigent român. Resortul Justiției nr. 121/1919 just. m-am prezentat la Verzar Victor judecătorul-șef al judecătoriei de ocol Șercaia, și conf. ordinului de mai sus l-am somat să-mi predea conducerea judecătoriei.

Verzar Victor momentan a predat atât conducerea, cât și întreaga judecătorie.

Tot conform ordinului de mai sus al Consiliului Dirigent român, Resortul Justiției am conchemat pe toți judecătorii și personalul auxiliar și le-am făcut cunoscut ordinațiunile și dispozițiunile referitor la preluarea justiției și la depunerea jurământului nou.

Au fost prezenți: Victor Verzar judecător-șef, Iuliu Balogh conducător de cărți funduare, Francisc Szabó cond. de c.f., Pavel Gáspár servitor, Mária Ürmösy diurnistă statornică, Irma Albert diurnistă statornică, Eugen Schnell diurnist provizoriu, Mihai Bogdan servitor și Alexandru Nagy servitor de temniță, care fiind provocați să depună jurământul, au denegat depunerea, deși li s-au făcut cunoscut urmările negării depunerii jurământului.

Nu au fost prezenți dr. Géza Szabó judecător, care s-a dus în permisie în 2 dec. 1918 și nu s-a mai reîntors, dr. Felcher Béla, care e în spitalul militar din Oradea-Mare, dr. Roman Ioan, care e primarul orașului Ibașfalău, Gábor Minius servitor, care a fost ca militar în Odessa, de prezinte nu se știe unde este și Nicolae Szilágyi diurnist, care este prizonier în Rusia.

Din întreg personalul vechi al judecătoriei de ocol nici unul nu a depus jurământul.

Cu aceasta s-a încheiat și subscris procesul verbal.

D.c.m.s. Judecător-șef: s.s. dr. George Ganea.

Dosar 1.

209.

România, Judecătoria de ocol Șercaia.

Nr. 1.E.1.-1919.

Domnule Șef,

La ordinul 121/1919 just. am onoare a Vă înainta procesul-verbal luat cu ocazia preluării judecătoriei de ocol.

După cum se vede din acest proces verbal, dintre foștii magistrați și funcționari nici unul n-a voit să depună jurământul, totuși pentru a putea asigura continuitatea justiției am somat pe toți funcționarii de birou să rămână la locul lor, care fără jurământ își isprăvesc lucrul, până când îi vom putea înlocui cu alții.

Am onoare a raporta că dintre foștii magistrați și funcționari nici unul nu s-a purtat astfel în decursul războiului, încât rămânerea lui în funcție ar jigni opinia publică, dintre funcționari singur Iuliu Balogh cond. de c.f. posedă destul de bine limba română, dar numai în vorbă, acest funcționar este foarte sânguincios, punctuos, modest, lucrător și de încredere, ar fi de dorit să rămână la locul său.

Translatori și executor nu avem la judecătorie. Luând în considerare circulația de pace, care era: procese civile: circa 1.200-1.300, procese criminale circa: 900, cauze de rămas circa: 250-300, cauze de execuție circa 500, cauze funduare circa: 6.000, cauze cambiale circa: 300, cercetări în cauze penale circa: 150, în cauze civile circa: 100, cred că este absolut necesar la această judecătorie de ocol minimum 3 judecători, 2 notari și 8 funcționari de birou, înțelegând și pe diurniști aici, deoarece și în timp de pace au fost sistemizate 4 posturi de judecător, 2 de notari și 8 de funcționari de birou. De prezinte nu avem nici o mașină de scris așa că copiatul merge foarte anevoios. Cauzele restante sunt: procese civile: 216, procese criminale, 128, afaceri funduare, 268; aceasta restanță numai paralel cu cauzele care mai vin, pe lângă o încordare de muncă supraomenească dimpreună cu dl dr. Ban judecător le vom putea rezolva în termen de câteva luni de zile, numai în cazul acela, când circulația nu va fi prea mare.

Șercaia, la 8 aprilie 1919. Judecător-șef, s.s. dr. George Ganea.

Dosar 1.

JUDECĂTORIA DE OCOL TÂRNĂVENI

210.

Regatul României, Judecătoria de ocol

Diciosânmărtin. [Târnăveni]

Nr.Pr.1919.I.a.109.

Șeful judecătoriei

Către

Consiliul Dirigent, Resortul Justiției, Sibiu

Din ./ alăturat proces-verbal se constată preluarea judecătoriei de ocol Diciosânmărtin.

După preluare nici un judecător, nici un oficiant n-a rămas, așa că singurul ajutor mi-a fost tânărul cu mine adus de la Șomcuta-Mare: George Muntean, a mai rămas și un servitor-zilier, Nagy Heni, care este pensionat, ca păzitor de temniță și în timpul războiului primit ca zilier.

La judecătorie sunt 4 posturi de judecător, dintre care unul vacant, cei denumiți sunt următorii:

1. dr. Gebert József șef-judecător; 2. dr. Iuliu Moldovan judecător; 3. dr. Felszeghy János judecător.

dr. Gebert se află în concediu depărtat peste linia demarcațională.

dr. Iuliu Moldovan de mai multe luni este depărtat în loc necunoscut, fiind român, sigur este care-unde va fi în oficiu aplicat.

dr. Felszeghy János n-a voit să depună jurământul: așa acum numai singur sunt, drept aceea ar fi de dorit, ca un judecător să fie denumit în curând.

În cazul acela, de ar fi denumit un notar cu praxă bună până la octombrie a-și putea conduce și singur, având în vedere că judecători nu avem și sunt locuri unde sunt fără praxă și e mai mare lipsă de doi.

Dealtcum a-și avea propunerea aceea, ca judecătoria din loc. să fie degradată din judecătorie mare, în judecătorie mică, pentru că constatarea mea oricând ar fi de ajuns 3 judecători, cu un notar, eventual un notar și un practicant. Fiind judecătoria mică și numărul canceliștilor se poate reduce cu unul, având mai puține registre și indexe a conduce. Notez că eu acuma așa conduc afacerile, ca la judecătoria mică.

La judecătoria sunt oficianți:

Un conducător la cărțile funduare, 5 canceliști și 6 diurniști. Dar după părerea mea, fiindcă eu am deja ca conducător vreo 4 ani praxă, ar fi destul: un conducător la cărțile funduare, patru canceliști, unu la registratura judecătoriei, unul la registratura și arhiva cărților funduare, unul la conducerea cărților funduare, ca ajutor, unul ca cancelistul șefului la resortul prezidial și arhiva judecătoriei;

patru diurniști, unul pentru descriere la cărțile funduare, unul ajutor la arhiva și registratura judecătoriei, doi la descrieri: iar dacă arhiva judecătoriei și a cărților funduare va fi în ordine, un post de cancelist se poate sista.

În ziua de 19.IV. s-a insinuat la serviciu Fülöp Sándor, fost cancelist la judecătoria din loc, care în 1917 a abzis, rugarea lui pentru denumire am trimis-o.

În 25.IV. s-a insinuat la serviciu fostul conducător la cărțile funduare Czikra Mihály, iar în 26.IV. Hegyi József diurnist, care până acum a fost registrator și arhivar la cărțile funduare, rugările amândouă le trimit.

Așa, în ziua de azi am 4 oficianți: Czikra Mihály cond. de c.f. Hegyi József registrator la c.f., Fülöp Sándor registrator și arhivar, George Muntean cancelist, cu care pot deja conduce judecătoria.

Sunt la judecătoria 3 posturi de servitor și un păzitor la temniță, dintre care păzitorul de la temniță ne-a părăsit, mutându-se de la judecătoria, 2 servitori au căzut în război, unul Szász András, care fiind morbos, în 18.IV. s-a prezentat și rugându-se, l-am și jurat, dar el ar dori să fie transferat acasă la Târgul-Mureșului.

În 24.IV. am primit în serviciu pe Petru Naftailă, locuitor în loc. ca păzitor de temniță și pe Dumitru Popa din loc ca servitor, rugările lor le-am trimis.

Cu aceste, cu servitori aș fi în ordine.

Executorul báró [baron] Bánffy Károly nepunând jurământul, toate actele și cărțile conduse de el le-am preluat.-

Notarul public încă n-a sosit acasă, nu l-am putut provoca la depunerea jurământului, așa nici pe dr. Gebert József șef-judecător. Advocații unguri și jidani denegând depunerea jurământului conf. Ord. 121/1919, §.8 nu-i privesc ca avocați în afaceri, procese. Notez că eu de la preluarea judecătoriei lucrând de la 7 până la 7 ore seara, având deja 6 zile

pertractări, am aranjat internul judecătoriei așa, că acum are cel puțin o prospițiere ca oficiu. Temnița e ruinată și jefuită, de aceea lucrez cu servitorii. Toate inscripțiile ungurești le-am cules și am înlocuit cu românești, ce a făcut pentru români o bună impresie, văzând în 3 zile judecătoria română.

După informațiile de până acum nici unul dintre judecători și funcționari, foști aplicați la judecătorie, n-au fost șoviniști, au fost toți suportabili. În scris nici unul nu posedă limba română, în vorbă puțin: Felszeghy János jude, Czikra Mihály cond. de c.f., Fülöp Sándor cancelist și Hegyi József diurnist. Traducător nu este, dar în lipsă în loc ar fi. Am onoare a Vă relata și despre restanțe aci aflătoare, anume: procese civile în curent 470 bucăți, criminale: 702, cauze de execuție: 62, cauze de lăsământ: 546, diferite: 96, rugări la c.f. 803, laolaltă: 2479. Pentru a conduce în c.f. 372 bucăți descriere: 480, a le așeza în arhivă: 568, înmanuări peste: 2000, așa se vedem, că de ani mulți n-a avut judecătoria nici conducător, nici președinte, care să controleze. Binevoii aceste a lua la cunoștință.

Diciosânmărtin, la 26 aprilie 1919. s.s. Alexandru Doros, șeful judecătoriei.
Dosar 5.

JUDECĂTORIA DE OCOL ZĂRNEȘTI

211.

România – Președintele Tribunalului Brașov.
Nr.I.H.17-1919. Prez.

Domniei Sale Domnului: șef de Resort al Justiției Sibiu
Domnule Șef de Resort,

Aici alăturat am onoare a Vă remite în original raportul dlui dr. Traian Stoica, șeful judecătoriei de ocol Zărnești, asupra preluării judecătoriei de ocol încredințate D-lui.

Brașov, la 23 aprilie 1919.

Președinte:

s.s. dr. Meteș.

Dosar 1.

212.

Ad. No. 121/1919. Just.

Domnule Președinte,

Ca urmare la ord. Dv. No.121/1919, avem onoare a Vă comunica, că în ceea ce privește luarea de jurământ de la experți, executori și procurori delegați, despre care se amintește în decretul Onor. Consiliului Dirigent, resortul Justiției, redat în copie sub No. de mai sus, la această judecătorie nefiind astfel de persoane, care să ocupe asemenea officii, ca atare nu se simte nevoie de prestare de jurământ de fidelitate.

La eventuală completare, populația de aici fiind în covârșitoare măsură românească, respectivii fiind români, vor depune numai jurământul oficios, ce se pretinde la orice ofician, când intră într-o slujbă de a Statului.

În legătură cu aceasta Vă informăm mai departe, că din acei funcționari sub regimul vechi, cari n-au depus jurământul, și au dat numai declarațiuni, cum sunt: Zékány Carol, Gersy Etelka și Hubert Berta – posed limba română numai în foarte mică măsură. In ceea ce privește purtarea lor sub durata războiului, din informațiunile culese, reiese că n-au avut nici o atitudine dușmănoasă mai caracteristică, care să fi jignit opinia publică și ca atare să trebuiască pentru această atitudine a lor să fie depărtați din serviciu.

Mai departe având în vedere circulația din timpurile normale a judecătoriei locale, pentru rezolvarea proceselor în mod cât mai culant, se simte necesitate încă de 2 judecători și 2 notari.

În ceea ce privește instituirea de traductori, populația fiind pur românească, nu se simte nevoie de asemenea oficianți.

Cauzele restante pendinte de aceasta judecătorie și nerezolvate de predecesori și anume: civile 145, criminale 126, proceduri de rămas: 197 și la cărțile funduare, conform registrului de expediție și de arhivă: 317, le vom rezolva în măsura în care personalul ajutător capabil de lucru va putea fi achiziționat.

s.s. dr. Trăian Stoica șef-judecător.

Dosar 1.

213.

Judecătoria de ocol Zărnești.

No.I.A. 20-1919, pres. just.-

Onor. Consiliului Dirigent, Resortul Justiției Sibiu

Lista personală a Dlui Zékány Carol ofician la cartea funduară de aici fiind la dl președinte al tribunalului Brașov, iar a lui Ștefan Csíki vigil de temniță fiind la Procuratura din Brașov, transmițând ordinul Dv. în original – Dlui președinte al tribunalului Brașov – l-am rugat ca să binevoiască a dispune trimiterea acelor liste personale Onor. Consiliului Dirigent, Resortul Justiției cu grabă posibilitate.

Zărnești, la 9 oct. 1919. Judec. șef, s.s. dr. Trăian Stoica.

Dosar 1.

214.

Președintele Curții de Apel Târgu Mureș,

Nr.Pres.1919.VI.A.47.

Domnule Șef de Resort al Justiției,

Raportez, cum că am provocat în scris pe fostul judecător de la ocolul Zărnești, Felszeghy Róbert, care la preluarea judecătoriei a fost absent, ca să-și ocupe postul

și să depună jurământul în timp de 5 zile, căci la caz contrar va fi privit ca demisionat.

Provocarea i s-a înmânat la 4 iulie cur., dar după raportul președintelui de tribunal Nr. VIII.C. 50-1919, pres. din 15 iulie cur. nu s-a prezentat.

Am dispus deci, să fie tratat ca demisionat.

Târgul-Mureș, 18 iulie 1919. Președinte: s.s. Papp.

Dosar 1.

JUDECĂTORIA DE OCOL COHALM

215.

ad.Nr.Prez.1919.I.D.86

Proces-verbal

luat la 29 aprilie 1919 st.n. în sala șef-judecătorului de ocol din Cohalm. Obiect: Preluarea judecătoriei de ocol conform ordonanței No. 121/1919 just. a Consiliului Dirigent resortul justiției.

Prezenți:

dr. Romul Moldovan judecător-șef, dr. Bocskor Gyula judecător de ocol, fost judecător și dr. Virgiliu Mircea ca notar.

Se prezintă dr. Romul Moldovan și pe baza încredințării nr. VII.M.65-1919 de la președintele tribunalului din Ibașfalău, în conformitate cu instrucțiunile primite în baza ordonanței No. 121/1919 just. încunoștiințează pe dr. Bocskor Gyula judecător de ocol, că este absolvat de la conducerea judecătoriei și este invitat ca să predeie oficiul.

Dr. Bocskor Gyula protestează în contra procedurii, declară însă, că este aplicat a preda oficiul. Predă în urmă șef-judecătorului dr. Romul Moldovan jurnalul despre depozitele prezidențiale anii 1918, 1919 și valorile luate sub poziția 1 și 5 și anume: 4 Kor. 82 fill, la poz. 1 și 10 Cor. 67 fill la poziția 5.

2. Predă jurnalul despre amende pe anii 1818/1919 cu sumele 10 K. poziția 22, 5 Cor. poziția 23.

3. Predă jurnalul despre fondul speșelor criminale anii 1918, 1919, cu suma de 58 fillere.

Dr. Bocskor Gyula declară că alte valori judecătoria nu posedă.

Dr. Romul Moldovan îi aduce la cunoștință dlui Bocskor Gyula că întrucât depune jurământul prescriș, va funcționa și pe mai departe ca judecător.

Declararea dlui dr. Bocskor Gyula referitoare la jurământ se va lua deodată cu declararea celorlalți judecători, într-un proces verbal separat.

Procesul verbal se încheie și după cetire și tălmăcire în limba maghiară, se iscălește.

D.c.m.s.

s.s. dr. Bocskor Gyula, s.s. dr. Romul Moldovan judecător-șef, s.s. dr. Virgiliu Mircea ca notar ad-hoc.

Dosar 1.

216.

Ad.No.Prez.1919.I.D.86.

Proces-verbal

Luat la 29 aprilie 1919 st.n., în sala șef-judecătorului judecătorei de ocol din Cohalm.- Obiect: Chestia depunerii jurământului.

Prezenți:

dr. Romul Moldovan judecător-șef și judecătorii dr. Bocskor Gyula, dr. Ferencz Jakab și Mikó Károly și dr. Virgil Mircea ca notar.

Dr. Romul Moldovan le explică judecătorilor ordinațiunile resortului justiției din ordonanța nr. 121/1919 just., precum și aclusele alăturate sub b. și 5. Accentuează în special scopul și dorința Consiliului Dirigent în legătură cu preluarea justiției; îi invită apoi să depună jurământul.

Susmenționații judecători declară următoarele:

„Având în vedere că noi am depus la sfârșitul anului trecut jurământ pe republica maghiară și având în vedere că jurământul recerut este în contradicere cu conștiința noastră de judecător, nu suntem aplicați a depune jurământul. Urmărilor le cunoaștem și consecințele ni le-am tras. Declarăm însă, că întrucât guvernul maghiar ne absolvă de jurământul depus pentru republica maghiară, și respective după conferința de pace, întrucât Ardealul ar ajunge în stăpânirea României, în cazul acela suntem aplicați a depune jurământul”. Procesul verbal se încheie și după explicare în limba maghiară, se iscălește.

D.c.m.s.

s.s. dr. Bocskor Gyula, dr. Ferencz Jakab, s.s.s dr. Mikó Károly, s.s. dr. Romul Moldovan, judecător-șef, s.s. dr. Virgiliu Mircea, notar ad-hoc.

Dosar 1.

217.

Proces-verbal,

Luat la 30 aprilie 1919, la judecătoria de ocol Cohalm, în sala judecătorului șef. Prezenți: dr. Romul Moldovan judecător-șef, dr. Bocskor Gyula judecător, dr. Mikó Károly judecător.

Se prezintă judecătorii: dr. Bocskor Gyula și dr. Mikó Károly și declară următoarele: „Ieri am denegat depunerea jurământului din motivul că eram în convingerea că dl dr. Paul Petersberger este denumit de șef-judecător. Fiind dl dr. Paul Petersberger în rang mai tânăr ca dr. Bocskor Gyula, noi ne-am simții vătâmați, ca dr. Bocskor Gyula să fie pus sub dr. Paul Petersberger. Ajungând însă la cunoștință, că dr. Paul Petersberger de fapt nu este șeful judecătorei de aici, declarăm că suntem aplicați a depune jurământul.

Cerem ca Dl Ministru să binevoiască a lua în considerare împrejurările grele cu mutarea și după posibilitate să ne lese deocamdată aici în Cohalm”.

Sus-numiții judecători depun următorul jurământ:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Procesul-verbal după cetire și tălmăcire în limba maghiară se iscălește.

s.s. dr. Bocskor Gyula, s.s. dr. Mikó Károly, s.s. dr. Romul Moldovan, judecător-șef.
Dosar 1.

218.

De la șeful judecătoriei de ocol Sighișoara
Pres.VII.M. 67-1919

Către

Președintele Tribunalului Ibașfalău

În urma recercării Dvoastre Nr.VII.M.65-1919 am onoare a Vă raporta următoarele:

În 29 aprilie n. 1919 m-am prezentat în Cohalm și însoțit de prim-pretorul dr. Virgiliu Mircea m-am înfățișat la judecătoria de ocol din Cohalm, unde am efectuat preluarea oficiului. Procesul verbal ref. la preluare și predare îl alătur sub 1.

Judecătorii în ziua aceasta au denegat depunerea jurământului prescris. În ziua următoare, 30 aprilie c., s-a prezentat șef-judecătorul dr. Bocskor Gyula și judecătorul dr. Mikó Károly și au depus jurământul. Procesele-verbale le alătur sub 2.

Dintre judecători, singur dr. Ferencz Jakab nu a rămas deci în oficiu. Am dispus la oficiul de dare, ca acestui judecător să i se sisteze licvidarea salariului.

Personalul a depus jurământul, precum se vede din procesul verbal alăturat sub 3.

Advocații asemenea au depus jurământul. Avocatul dr. Apáthy N. nu se află în prezent în Cohalm. Rog să dispuneți ca șef-conducătorul dr. Bocskor Árpád să ieie jurământul după reîntoarcere.

În sensul îndrumării am încredințat pe dr. Bocskor Gyula cu conducerea provizorie a judecătoriei.

Referitor la punctele 1-5 din instrucțiunile ad.nr.121/1919 just. raportează următoarele: ad. punct. 1. Nici dintre magistrați, nici dintre funcționari nu posedă nici unul limba română în măsură corespunzătoare. Aproape toți însă vorbesc puțin românește. Nici unul nu a manifestat nici chiar în durata războiului o atitudine politică dușmănoasă populațiunei românești.

Din punctul acesta de vedere, sunt toți inescapabili.

Ad. punct. 2. E absolut necesar denumirea unui judecător român având în vedere că la judecătoria nu este în funcțiune nici un român. Cei doi judecători sunt de altfel în stare în □ de an să isprăvească toate cauzele.

Ad. punct. 3. Executor momentan nu este.

Ad. punct. 4. Translator încă nu este.

Ad punct. 5. Raportul despre numărul cauzelor în restanță la caz de lipsă îl poate face șef-judecătorul dr. Bocskor Gyula. Pe cum m-au informat pe mine, restanță considerabilă nu este.

Sighișoara, la 30 aprilie 1919. s.s. dr. Romul Moldovan judecător-șef
Dosar 1.

219.

Ad.No.Prez.1919.I.D.87.

Proces-verbal

Luat la 30 aprilie 1919, în localul judecătoriei de ocol din Cohalm. Obiect: Ancheta în chestia judecătorului dr. Paul Petersberger referitoare la ocuparea oficiului. Prezenți:

Dr. Romul Moldovan judecător-șef, dr. Paul Petersberger judecător și dr. Virgil Mircea notar ad-hoc.

Dr. Romul Moldovan invită pe Dl dr. Paul Petersberger să se declare că din ce motive nu a făcut preluarea judecătoriei de ocol din Cohalm și respective pentru ce nu și-a ocupat postul în termenul prescris în ordinațiunea ministerială §. 24 Nr. 4291/1891.I.M.E.

Dânsul declară: „La 13 aprilie mi s-a înmânat cercetarea D-lui Președinte de sub nr. I.C.89/1919. La 19 aprilie a.c. m-am prezentat la Dl președinte, când mi s-a înmânat actul de denumire și respective încredințarea a resortului Justiției ad.Nr. 121/1919 just., precum și toate instrucțiunile în scris, cu totul 11 bucăți scrisori în limba românească. Din Ibașfalău am și plecat imediat la Cohalm; nu mi-am ocupat însă oficiul din motivul acela, că nici idee nu am avut, că ce conțin scrisorile predate mie, îndeosebi eu am fost de convingerea că din partea forurilor competente, îndeosebi din partea Ministerului de Justiție nu am primit încredințare, și că nu posed denumirea de șef-judecător. Numai acuma, după ce dr. Romul Moldovan mi-a arătat actul ministerial ad.no.121/1919 just. observ că eu de fapt încredințarea am avut-o. Eu de altfel la 22 aprilie 1919 am și trimis raport în scris D-lui președinte în Ibașfalău. Cele scrise în raportul acela le susțin și acuma”.

La întrebarea lui dr. Romul Moldovan că oare fostul judecător șef dr. Bocskor Gyula s-a opus la predarea oficiului ?

„Dl dr. Bocskor Gyula nu a făcut absolut nici o opoziție. Impresia că dr. Bocskor Gyula ar avea nedumeriri, mi-am câștigat-o de acolo, că ocazional m-a întrebat, că eu sunt conducătorul și că posed eu denumire, la care eu am răspuns că nu am act de denumire. Convorbirea aceasta de altfel nu a mai avut nici o urmare”. La întrebarea lui R. Moldovan că oare pe timpul acela când erau demonstrațiuni contra ungarilor, pentru măcelăriile de peste linia demarcațională, drept este că dânsul și-a câștigat un atestat de la șef-judecătorul din Cincul-Mare, că viața lui este serios primejduită. „E fapt, că eu mi-am câștigat atestatul acesta. Am făcut-o din motivul acela că încă mai înainte a fost apărut o ordonanță a ministerului maghiar în sensul acesta. Eu am voit să fiu acoperit pentru toate împrejurările că nu știam cum se pot

întoarce lucrurile. Atestatul acesta eu mai târziu l-am nimicit și prin urmare nu-l pot arăta. E fapt și acea că jurământul prescris de Consiliul Dirigent numai după aceea l-am depus, când eram în posesiunea acestui atestat. Declar că eu nu din nesupunere sau din rea voință nu mi-am ocupat postul meu, ci fiindcă am fost în necunoașterea cauzei și convins că nu am denumirea ministerului.

După cetire și tălmăcire precisă din cuvânt în cuvânt, procesul verbal se încheie și se iscălește cu acea, că dr. R. Moldovan îi aduce la cunoștința lui dr. Paul Petersberger că dânsul din partea pres.trib. Ibașfalău deocamdată e pus în disponibilitate.

s.s. dr. Petersberger Pál, s.s. dr. R. Moldovan judecător-șef, s.s. dr. Virgil Mircea, notar ad-hoc.

Dosar 1.

JUDECĂTORIA DE OCOL MIERCUREA NIRAJULUI

220.

Nr. 1919El.XVII.H.51

Proces-verbal

Luat în 14 mai 1919 st.n. a.m., la 9 ore în Miercurea Nirajului, conf. ordonanței Consiliului Dirigent ad. nr. 121/1919 just. cu privire la preluarea judecătoriei din Miercurea Nirajului.

Din partea subscrisului.

În baza ordonanței susnumite, subscrisul conducător de judecătorie, m-am prezentat la actualul șef cu numele Handel József și l-am somat ca să-mi predeie oficiul. Numitul mi-a răspuns că denumirea mea nu o recunoaște de valabilă și oficiul nu-l predă numai în cazul forței întrebuintată, la ce i-am adus la cunoștință că în lipsa rezolvării pașnice a acestei chestii, voi fi silit a reclama intervenția forței conform îndrumării mele.

După cuvintele acestea sus-numitul a declarat că e aplicat a-mi preda conducerea judecătoriei și oficiul, ce s-a și întâmplat și eu am și preluat oficiul, despre ce s-a luat proces verbal și în limba maghiară, care în copie autentică se alătură.

După preluarea oficiului am convocat pe toți judecătorii și anume pe Handel József șef-conducător, Majai Zoltán și Alapi György judecători, le-am explicat decretul nr. 1 și ordonanța referitoare la judecători, mai departe scopul și dorința Consiliului Dirigent, dispozițiile făcute ref. la noul jurământ oficios și i-am provocat la depunerea jurământului. Sus-numiții însă au denegat aceasta cu motivul acela că până când Conferința de pace nu decide despre aparținerea Transilvaniei, sau nu sunt dizolvați de sub jurământul oficios depus guvernului maghiar, nu pot depune jurământul recerut de Consiliul Dirigent. Deci le-am comunicat că în înțelesul ordonanței ref. la judecători §.7 și-au pierdut oficiul și i-am provocat ca să părăsească oficiul, ce s-a și întâmplat.

După aceasta am convocat pe funcționarii subalterni și le-am explicat și lor cele de lipsă, provocându-i la depunerea jurământului ori a declarațiunei solemne, însă nu au fost aplicați nici la una, până la hotărârea Conferinței de pace. Deci le-am adus la

cunoștință că în caz când și-or îndeplini datorița oficială cu punctualitate, conștiincios, vor putea funcționa mai departe și deocamdată renunțăm la pretinderea jurământului nou, ori a declarației solemne, după ce toți funcționarii subalterni unanim au declarat că și mai departe vor rămânea în serviciu și mi-au promis împlinirea condițiilor poftite de mine.

Cu aceste, procesul verbal l-am terminat și subscris.

D.c.m.s.

s.s. dr. Benedict Rusu, șef-judecător.

Dosar 5.

221.

Nr.1919.El.XVII.H.51.

Proces-verbal

Întocmit la Miercurea Nirajului, în data de 14 mai 1919, referitor la preluarea judecătoriei de ocol din Miercurea Nirajului.

Sunt prezenți subsemnații:

Se prezintă dl dr. Rusu Benedict și prezintă dispoziția din data de 19.II.1919 a Consiliului Dirigent român din Sibiu, prin care a fost însărcinat cu conducerea judecătoriei de ocol din Miercurea Nirajului și solicită judecătorului de ocol Handel József să predea conducerea judecătoriei.

Judecătorul de ocol Handel József refuză predarea conducerii judecătoriei.

Dl dr. Rusu Benedict declară că în acest caz se vede nevoit să ia în considerare folosirea forței.

Cedând în fața forței, judecătorul de ocol Handel József predă conducerea judecătoriei domnului dr. Rusu Benedict. Preluarea și predarea s-a efectuat după cum urmează:

I.în contabilitatea juridică, conform paragrafelor 111-116, încasarea s-a cifrat la 4.216 K, 64 f. iar plățile s-au cifrat la 4214 K, 96 f. – restul este de 1 K, 60 f., sumă ce se află neatinsă în seiful de bani. Șase anexe care se referă la paragrafele 111-116 ale contabilității juridice.

II.Conform registrului de contabilitate pe anul curent, până la data de astăzi, pe baza paragrafelor 1-69 s-au încasat 1.750 K, sumă care nu se mai găsește în casierie, deoarece a fost predată la serviciul de impozite.

III.Conform registrului de depuneri, depunerile numerotate de la 1 la 16 sunt următoarele: 1). 36 k; 2). o pereche de cercei de aur; 3). 16 k; 4). 222 k și 60 f. – carnet de economii; 5). 113 k.; 6). 18 k., 90 f.; 8). 1.000 k. 16). 200 k. Aceste depuneri se află neatinsă în seiful de bani.

IV.Registrul de depuneri al judecătorilor cu 50 de numere.

V Materiale și tipărituri: lipsurile constatate în contabilitatea referitoare la anul economic 1918-1919 privind biroul obținut și materialele necesare sunt justificate prin chitanțele de consum existente.

VI. Mobila de birou și inventarele. Comparând inventarele corespunzătoare anilor 1915-1920 s-a constatat că următoarele obiecte lipsesc: la capitolul V, paragraful 14: o sticlă de apă cu valoarea de 80 fileri, la capitolul V, paragraful 12: 4 pahare de apă în valoare fiecare de 50 fileri, deci în total 2 k.; la capitolul XXIII, paragraful 42, dispoziția nr. 24300/1908 a ministerului de justiție – extras în valoare de 50 fileri.

VII. Inventarul închisorii; conform inventarelor pe anii 1915-1920, nu lipsește nimic.

VIII. În biblioteca cu cărțile funciare nu lipsește nici o carte funciară.

IX. Nu s-a constatat nici o lipsă și în ceea ce privește registrele și cărțile uzuale. Lipsurile constatate la paragraful III provin din perioada când judecătoria de ocol era condusă de judecătorul Bozzay Rezső și aceste lipsuri nu au mai fost completate.

Încheindu-se preluarea judecătoriei de ocol și a închisorii, dl dr. Rusu Benedict a preluat valorile inserate în cadrul acestui proces-verbal, cheile și rezervele de chei ale seifului de bani și confirmă preluarea prin semnarea prezentului proces verbal. Acest proces verbal a fost întocmit în 2 exemplare, pentru care un exemplar a fost luat de judecătorul Handel József.

Cu aceasta, procesul-verbal a fost citit, aprobat și semnat.

s.s. Handel József, conducătorul judecătoriei de ocol, s.s. dr. Rusu Benedict, s.s.s. Incze József.

Dosar 5. Originalul în lb. maghiară.

222.

Nr.1919.El.XVII.H.51

Domnului

dr. Aurel Lazăr, șeful Resortului de Justiție, în Sibiu

Mult onorate Domnule șef de Resort

Încâtva însănătoșindu-mă, azi am preluat judecătoria din Miercurea Nirajului și mi-am ocupat oficiul. În baza ordonanței ad. nr. 121/919 just. am onoare a Vă înainta procesul verbal despre preluarea amintită.

Totodată raportez că dintre foștii magistrați numai Handel József șef-conducător posedă limba română, dar în scris nici el nu. Ceilalți magistrați și funcționari nici unul nu posedă de loc limba română.

Ce privește purtarea politică de până acuma a magistraților și funcționarilor subalterni, eu aceasta încă nu o cunosc, fiindcă nu sunt din regiunea aceasta și până acum n-am avut cunoștință cu ei, dar după cum sunt avizat, nici unul n-a avut, respective, n-a manifestat nici o atitudine îndreptată contra românilor nici când.

Luând în socoteală circulația de pace a judecătoriei, vor fi de lipsă – afară de mine – 3 judecători și 2 notari, aparținându-se de teritoriul judecătoriei 63 comune. Numărul oficianților de birou e deplin, laolaltă sunt 12 și numărul acesta e de ajuns. Accentuez însă aici că așa avea mare lipsă de o copistă, sau cancelist, cine posedă limba română, căci actualmente n-am pe nimeni pe cine așa putea folosi spre a decopia românește. Executorul actual Nyárádi Gábor poate rămâne și mai departe în funcțiune.

Translatori aici nu sunt, numai la tribunal.

Restanța e următoarea: cauze civile: 150, cauze criminale: 16, sunt încă 94 afaceri, în care procedura e suspendată până la finea războiului, fiind partidele depărtate pe câmpul de război.

La cărțile funduare ne e restanță.- Cauzele restante numai atunci se vor putea rezolvi când cel puțin încă 2 judecători vor funcționa aici.

În fine comunic dorința funcționarilor subalterni și anume să li se asemeze salariul dat oficianților de guvernul maghiar.

Miercurea Nirajului, la 14 mai 1919 st. n.

Cu deosebită stimă

s.s. dr. Benedict Rusu, șef-judecător

Dosar 5.

JUDECĂTORIA DE OCOL CRISTUR

223.

Proces-verbal

Luat în Cristur la 23 iunie 1919 în oficiul judecătoriei de ocol din Cristur, în chestia depunerii jurământului de fidelitate a D-lui Alois Kiss, care la oficiu sus-numit e aplicat, ca conducător la cartea funduară.

Sunt de față subscrișii:

La ordinul primit de la autoritățile superioare pretorele subscris având încredințarea aceea, ca să provoace pe sus-numitul ca să se declare că depune sau deneagă a depune jurământul de fidelitate, constată că:

Susnumitul Alois Kiss conducător la cartea funduară, după provocare declară, că deneagă a depune jurământul pretins, până la conferința păcii, decizându-se atunci soarta aparținerei Ardealului, însă serviciul și pe mai departe are voie a-l îndeplini.

După cetire și explicare procesul verbal s-a subscris.

D.c.m.s.

s.s. Kiss Lajos, s.s. indescifrabil purtător de protocol, s.s. indescifrabil pretor.

Dosar 5.

JUDECĂTORIA DE OCOL MIERCUREA CIUC

224.

Proces Verbal

Întocmit la Miercurea Ciuc, în data de 28 iulie 1919, în chestiunea preluării judecătoriei de ocol Miercurea Ciuc, ca urmare a ordonanței nr. 3728-1919, emisă de Consiliul Dirigent român din Sibiu.

Sunt prezenți subsemnații:

Din însărcinarea Consiliului Dirigent român: dr. Olteanu Aurel – subprefectul județului Ciuc și Bogdan Aurel – maior de jandarmi român.

Din partea judecătorei de ocol: judecătorul de ocol Veress Árpád – conducătorul judecătorei de ocol, Henter Géza – notar, Nagy István, György Ignác – condicari funciari, Kinczler László – director, Kuna Dénes, Ambrus Péter, Gajzágó Gerő – cancelariști, Dávid Elek, Horváth László – copişti, Holló Sándor – diurnist, László Anna, Kinczler Katalin, Kuna Ilona – diurniști, Keresztes Gyula – executor judecătoresc, diurnist, Markos Mózes, Incze Lázár, Páll István – suboficianți.

După ce le-a făcut cunoscut funcționarilor prezenți conținutul ordonanței sus-amintite, subprefectul județului Ciuc – dr. Olteanu Aurel – le solicită domnilor funcționari să depună jurământul de fidelitate față de noul stat.

Funcționarii, nominal, refuză prestarea jurământului de fidelitate, astfel că după ce li s-a atras atenția asupra consecințelor care rezultă în urma refuzului de a depune jurământul, au fost solicitați să-și predea funcțiile deținute, în înțelesul că, deocamdată, predarea se efectuează fără întocmirea de inventare. Corpul funcționăresc declară în unanimitate că vor efectua predarea doar în condițiile recurgerii la forța publică. Ca urmare, subprefectul solicită aplicarea forței, prin intermediul maiorului de jandarmi Bogdan Aurel. Numitul maior declară că recurge imediat la folosirea forței prin intermediul jandarmilor avuți la dispoziție. În consecință, funcționarii declară, nominal și împreună, că cedează în fața forței și își predau funcțiile și birourile sus-numitului subprefect și că părăsesc imediat localul judecătorei de ocol.

Funcționarii remarcă, de asemenea, că nu își vor expune motivele pentru care refuză prestarea jurământului, întrucât acest lucru nu le-a fost solicitat de către sus-numitul subprefect în cursul preluării judecătorei de ocol.

În privința preluării, subprefectul dispune ca preluarea să fie efectuată momentan în bloc, fără inventare, până la preluarea finală ce va urma. Birourile judecătorei de ocol se vor închide iar cheile vor fi păstrate de directorul de cabinet al prefecturii județului Ciuc, Ganea Carol, care își făcuse între timp apariția.

Cei prezenți nemaiaivând alte obiecții, procesul-verbal a fost citit, aprobat și semnat.

s.s. dr. Olteanu – subprefect, s.s. mr. Bogdan, s.s. Veress Árpád – conducătorul judecătorei de ocol, s.s. Henter Géza – notar, s.s. Nagy István – condicar funciar, s.s. György Ignác – condicar funciar, s.s. Kinczler László – director, s.s. Kuna Dénes – cancelarist, s.s. Ambrus Péter – cancelarist, s.s. Gajzágó Gerő – cancelarist, s.s. Dávid Elek – copist, s.s. Horváth László – copist, s.s. László Anna – diurnist, s.s. Kinczler Katalin – diurnist, s.s. Kuna Ilona – diurnist, s.s. Keresztes Gyula – suboficiant, s.s. Incze Lázár – suboficiant, s.s. Páll István – suboficiant, s.s. Markos Mózes.

Dosar 5. Originalul în lb. maghiară.

225.

Tabloul

Fostului personal al judecătorei de ocol Miercurea Ciuc

1. Veress Árpád   judecător de ocol

2. dr. Fenessy Ferencz   judecător de ocol
  3. Henter Géza   notar
  4. Nagy István   condicar funciar
  5. György Ignác   condicar funciar
  6. Kinczler László   director
  7. Ambrus Péter   cancelarist
  8. Kuna Dénes   cancelarist
  9. Gajzágó Gerő   cancelarist
  10. Dávid Elek   copist
  11. Horváth László   copist
  12. Molke Sándor   diurnist
  13. Kinczler Katalin   diurnist
  14. Kuna Ilona   diurnist
  15. László Anna   diurnist
  16. Keresztes Gyula   diurnist
  17. Molnár Sándor   diurnist
  18. Jakab Károlysub   oficiant
  19. Markos Mózes   oficiant
  20. Páll Istváns   oficiant
  21. Incze Lázár   oficiant
- Dosar 5. Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL SÂNMARTIN

226.

Proces Verbal

Întocmit la Sânmartin, în data de 29 iulie 1919, referitor la preluarea judecătoriei de ocol din Sânmartin, ca urmare a dispoziției nr. 3726/1919 a Consiliului Dirigent român din Sibiu.

Sunt prezenți următorii:

Din însărcinarea Consiliului Dirigent: subprefectul județului Ciuc, dr. Olteanu Aurel, maiorul de jandarmi român Bogdan Aurel, consilierul financiar Vladone Alexandru și primpretorul Gabor Gheorghe.

Din partea judecătoriei de ocol: judecătorul de ocol Finta József – conducătorul judecătoriei, conducătorul cărților funciare Kovács Antal, cancelaristul Kőmény István, cancelaristul Dobos Mihály, diurnistul executor Ambrus Lajos, diurnistul de carte funciara Dávid Sándor, diurnistul permanent Veress András, suboficiantul Keresztes Mihály, suboficiantul Háromszéki Imre.

Judecătorul de ocol dr. Mátis Albert se află în prezent în concediu în satul Icafalău (comitatul Trei Scaune). Gardianul Bors Ádám a fost eliberat din funcție și în prezent se află la domiciliul său din comuna Sâncrăieni.

Subprefectul județului Ciuc, dr. Olteanu Aurel, după ce le comunică – verbal – funcționarilor prezenți conținutul dispoziției mai sus amintite a Consiliului Dirigent, le solicită domnilor funcționari depunerea jurământului de fidelitate prescris față de noul stat.

Funcționarii, nominal, refuză și, prin urmare, după ce li s-a atras atenția, în prealabil, asupra consecințelor din punct de vedere juridic ale nedeunerii jurământului, au fost somați să-și predea funcțiile, în așa fel încât, momentan, să se mențină situația existentă și să nu fie întocmit un inventar. La această somație, corpul de funcționari declară unanim și nominal că sunt dispuși să efectueze predarea doar în condițiile folosirii forței. La această declarație, subprefectul pune în vedere acest lucru, cerând maiorului de jandami, Bogdan Aurel, folosirea forței. Numitul maior arată că va utiliza imediat forța cu ajutorul jandarmilor aflați la dispoziția sa. Ca urmare, toți funcționarii, nominal și unanim, declară că cedând în fața forței militare își predau – fără inventar – imediat funcțiile și birourile din clădire sus-numitului subprefect și că părăsesc imediat clădirea judecătoreiei de ocol.

Cu acest prilej, funcționarii menționează că sus-numitul subprefect necerând nici un fel de motivație în ceea ce privește chestiunea predării funcțiilor și cea a depunerii jurământului, în consecință, ei nu au putut să-și prezinte propriile motivații separat în această chestiune.

În ceea ce privește modalitatea de efectuare a predării, subprefectul dispune ca predarea – deocamdată – până la predarea definitivă să se efectueze în bloc, fără întocmirea unui inventar. Birourile judecătoreiei de ocol sunt închise iar cu păstrarea cheilor este însărcinat primpretorul Ciucului inferior Gabor Gheorghe.

Întrucât cei prezenți nu au avut alte observații, după întocmirea și aprobarea procesului verbal au semnat:

s.s. dr. Olteanu, s.s. mr. Bogdan, s.s. Al. Vladone, s.s. George Gabor, s.s. Finta József, s.s. Kovács Antal, s.s. Salló István, s.s. Szabó Antal, s.s. Kömény István, s.s. Dobos Mihály, Dávid Sándor, s.s. Ambrus Lajos, s.s. Veress András, s.s. Keresztes Mihály, s.s. Háromszéki Imre.

Dosar 5. Originalul în lb. maghiară.

227.

Tabloul

Fostului personal al judecătoreiei de ocol Sânmărtin

1. Finta József	Conducător jude de ocol
2. dr. Mátis Albert	jude de ocol
3. Kovács Antal	conducător de cartea funduară
4. Szabó Ștefan	oficial superior
5. Szabó Anton	oficial de birou
6. Kömény Ștefan	Scriitor
7. Dobos Ștefan	Scriitor

8. Ambrus Ludovic	Diurnist
9. Veress Andrei	Diurnist
10. David Alexandru	
11. Keresztes Mihai	Servitor
12. Háromszéki Emeric	Servitor
13. Bors Ádám	Gardist suspendat

Dosar 5. Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL GHEORGHIEI

228.

Copie

Proces-verbal

Întocmit de conducătorul judecătoriei de ocol Gheorghieni la data de 31 iulie 1919 în Gheorghieni.

În clădirea Judecătoriei de ocol s-au prezentat dr. Olteanu Aurel – subprefectul județului Ciuc, Bogdan Aurel – maior de jandarmi, respectiv, Vladone Alexandru – consilier financiar, care, prezentând dispoziția nr. 3726/1919 emisă prin intermediul președintelui Curții de Apel românești din Târgu Mureș îi solicită nominal pe judecătorul de ocol Incze Dénes, judecătorul de ocol Szebeni Gerő, adjunctul conducătorului, judecătorii de ocol Puskás István, Karda Béla, Pulszky Mihály și Zajzon Kálmán, notarul Bögös Bernát, conducătorii de carte funciară Józsa József și Benedek József, prim-oficialul Bálint Lajos, oficialii de birou Lőrincz Venczel și Ottinger Tivadar, copistul Horváth Miklós, diurniștii de carte funciară Ambrus János și Gabossy Dénes, diurniștii permanenți Gecző Dénes, Sarossy Antal, Csercser Mária, Dobriban Vilma și Szentpétery Béla, suboficialii Eikler Albert și Köllő Balázs, diurnista provizorie Péterffy Juliska, gardianul zilier Jánosi Ignác, să depună jurământul de fidelitate față de statul român și regele României.

Totodată celor nominalizați li se atrage atenția că în cazul în care nu depun jurământul vor fi privați ca persoane care și-au părăsit benevol funcțiile.

Funcționarii nominalizați ai judecătoriei de ocol din Gheorghieni declară nominal că înainte de a deveni cunoscut rezultatul tratatului de pace, ei nu pot depune jurământul de fidelitate solicitat.

Ca urmare, subprefectul dr. Olteanu Aurel, le comunică celor nominalizați anterior, că din acest moment, nu îi mai consideră funcționari și le solicită să predea funcțiile lor și să părăsească clădirea.

Judecătorul de ocol Szebeni Gerő – adjunctul conducătorului judecătoriei – întreabă dacă în caz de refuz reprezentanții români sus-numiți au împuternicire în vederea folosirii forței și în caz afirmativ dacă există disponibilitate pentru utilizarea acesteia.

La această întrebare, maiorul Bogdan Aurel a declarat că, în cazul în care funcționarii judecătoriei de ocol nu se supun va lua în considerare utilizarea forței.

Funcționarii judecătorei de ocol declară că se supun în fața forței, își predau funcțiile și părăsesc clădirea.

Deoarece este necesară predarea amănunțită a judecătorei și a închisorii, subprefectul dr. Olteanu arată că momentan închide birourile din clădirea judecătorei de ocol și le sigilează, urmând ca predarea amănunțită și preluarea să aibă loc doar în momentul sosirii noului conducător al judecătorei de ocol, numit de Consiliul Dirigent român.

După aceea, ușile birourilor au fost închise și sigilate cu sigiliile subprefectului dr. Olteanu și a judecătorei de ocol din Gheorghieni.

Cheile sunt preluate de primarul dr. Emil Precup.

Subprefectul dr. Olteanu stabilește că dintre funcționarii judecătorei de ocol nu sunt prezenți conducătorul judecătorei, judecătorul de ocol Gencsy Zoltán și oficialul de birou Jakabos Géza – aflați în concediu, diurniștii permanenți Kincses Balázs și Kuna Géza – bolnavi, suboficiantul gardian Ambrus János – misiune.

A fost întocmit acest proces-verbal în două exemplare, unul rămâne în posesia adjunctului conducătorului judecătorei de ocol iar al doilea exemplar este preluat de dr. Olteanu.

s.s. dr. Olteanu, s.s. mr. Bogdan, s.s. Vladone Alexandru, s.s. Szebeni Gerő, s.s. Incze Dénes, s.s. Puskás István, s.s. Karda Béla, s.s. Pulszky Mihály, s.s. Zajzon Kálmán, s.s. Józsa József, s.s. Benedek József, s.s. Bálint János, s.s. Lőrincz Venczel, s.s. Ottinger Tivadar, s.s. Horváth Miklós, s.s. Gabossy Dénes, s.s. Ambrus János, s.s. Gecző Dénes, s.s. Sarossy Antal, s.s. Csercser Mária, s.s. Dobriban Vilma, s.s. Szentpétery Béla.

Dosar 5. Originalul în lb. maghiară.

229.

Tabloul

Fostului personal al Judecătorei de ocol Gheorghieni în limba română

1. Gencsy Zoltán	jude-conducător
2. Incze Dionisiu	jude de ocol
3. Szebeni Gerő	jude de ocol
4. Puskás Ștefan	jude de ocol
5. Karda Béla	jude de ocol
6. Pulszky Mihai	jude de ocol
7. Zajzon Coloman	jude
8. Bögös Bernát	Notar
9. Józsa Josif	Conducătorul cărții funduare
10. Benedek Josif	cond. De c. f.
11. Bálint Ioan	Prim-oficial
12. Jakabos Gerő	oficial
13. Lőrincz József	oficial
14. Ottinger Teodor	oficial
15. Horváth Nicolae	Copist

16. Gabossy Dionisiu	Diurnist de cartea funciară
17. Ambrus Joan	Diurnist de cartea funciară
18. Kincses Balázs	Diurnist inferior
19. Greve Dionisiu	Diurnist inferior
20. Sarossy Antoniu	Diurnist inferior
21. Csercser Mária	Diurnist inferior
22. Dobriban Vilma	Diurnist inferior
23. Kuna Géza	Diurnist inferior
24. Szentpétery Béla	Diurnist inferior
25. Péterffy Juliska	Diurnistă provizorie
26. Eikler Albert	Suboficial
27. Köllő Balázs	Suboficial
28. Ambrus Ioan	Suboficial
29. Jánosi Ignác	Zilier

Dosar 5. Originalul în lb. maghiară.

CURTEA DE APEL ORADEA

230.

1919. El. I. A. 8-35 szám.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett Nagyváradon 1919. évi május hó 3. napján a nagyváradi ítélőtábla teljes ülésében.

Jelen voltak:

Elnök: Harmathy Károly kúriai bíró. Bírák: Fekete József kúriai bíró; Böhm Jenő kúriai bíró; Geleta Géza kúriai bíró; Galbory József ítélőtáblai bíró; Dr. Szegedy Lajos ítélőtáblai bíró; Korna Lajos ítélőtáblai bíró; Dr. Petróczy Zoltán ítélőtáblai bíró; Vámosy Mihály ítélőtáblai bíró; Domokos László ítélőtáblai bíró; Dr. Popa György ítélőtáblai bíró; Jakab Mihály ítélőtáblai bíró.

A fűállamügyészség tagjai:

Sztaniszlavszky Adolf fűállamügyész; Baróthy Pál fűállamügyész-helyettes; ítélőtáblai elnöki titkár: Dr. Patzkó Antal; jegyzőkönyvvezető: Dr. Aliquander Kálmán ítélőtáblai tanácsjegyző; Dr. Lazár Aurel a nagyszebeni kormányzó tanácsigazságügyminisztere, mint enek teljhatalmú megbízottja.

Elnök az ítélőtábla teljes ülését megnyitja, megállapítja, hogy az ítélőtábla ítélőbírái, a betegség miatt távollevő Dr. Laban Lajos elnök, Dr. Imrik Péter tanácselnök és Kepes Miklós kúriai bíró kivételével jelen vannak; jelen van továbbá Sztaniszlavszky Adolf fűállamügyész és Baróthy Pál fűállamügyész-helyettes, úgyszintén Dr. Patzkó Antal ítélőtáblai elnöki titkár is. A jegyzőkönyvet Dr. Aliquander Kálmán ítélőtáblai tanácsjegyző vezeti.

Elnök közli a teljes tanácsulással, hogy a teljes ülést Dr. Lazăr Aurel igazságügyminiszter úrnak, mint a nagyszebeni román kormányzó tanács kiküldöttjének rendelkezése folytán hívta össze és annak tárgya a hivatalos eskü letétele.

Elnök ezután az ítélőtábla és a fűállamügyészség nevében üdvözli a jelenlevő Dr. Lazăr Aurel igazságügyminisztert és felkéri, hogy a teljes tanácsülés előtt kívánságait kegyeskedjék előterjeszteni.

Dr. Lazăr Aurel igazságügyminiszter a következőket terjeszti elő:

Mindenekelőtt köszönettel fogadja az Elnök üdvözlő szavait. A helyzete könyű, mert már volt alkalmá az ítélőtábla bírái és a fűállamügyészség tagjai közül és nevében nála járt megtisztelő küldöttség előtt röviden leszögezni az álláspontját és felvilágosítani a jelen idők változásait. De megkönnyíti a helyzetét az is, hogy a bírói karnak kitűnésegit üdvözölheti itt, akik kellő logikával, tárgyilagossággal és tudással fogják mérlegelni a viszonyokat s kinyilvánítani elhatározásukat, s meg van gyűződve, hogy bármin is legyen ez az elhatározás, az a legmélyebb és legtisztább lekiismereti meggyűződésből fog származni.

A háború által teremtett helyzet alapján a román nemzet is gyakorolta az őt megillető jogokat és szuverenitását 1918. december hó elején a gyulafehérvári nemzetgyűlésen. Ezen határozat alapján Nagyvárad és Bihar megye oly területet képeznek, amelyre a román nemzet szuverenitását kinyilvánította. Ezt a határozatot Románia királya is szankcionálta és ez tényleg teljesen befejezett állapotot jelent. De ennek a gyulafehérvári határozatnak nemcsak történelmi alapja van, hanem megvanak mindazok az internacionális előfeltételei is, melyek jogilag is teljessé és megdönthetetlené tették ezt a határozatot. Az internacionális előfeltételeknek alapja az a szerződés, mely Románia és az Antant között 1916-ban kötött és amely szerződés nem zavartatva a közbejött események által s nem különösen az úgynevezett bukaresti béke által, ma is teljes határozottsággal érvényben van. De tekintettel a nagy átalakulásra és arra hogy ezzel a határozattal a gyulafehérvári nemzetgyűlés más állam területére gyakorolta szuverenitását, ez a határozat a békekonferencia elé terjesztetett, ahol az teljesen ratifikálva lett.

Mikor ezt a nyilatkozatot itt megteszi, teljesen átérzi a politikai és erkölcsi felelősség súlyát, amely őt terhelné, ha itt valótlanúságot állítana. Lehetséges, hogy ezek az információk nem felelnek meg a való tényeknek, amit legjobban bizonyít az, hogy az antant hatalmak legutolsó felhívására, amely a szerencsétlenül megalkotott demarkációs vonal kiigazítására vonatkozott, éppen Magyarország kormánya hivatalosan kinyilatkoztatta, hogy a területi kérdéseket nem tartja és nem is tarthatja fenn.

Átérzi a pillanat komolyságát. Ami az egyik nemzetnek örömet és boldogságot, ugyanaz a másik nemzetnek keserűséget okozhat, de meg van gyűződve, hogy ennek a boldogságnak nem kihívónak, hanem ellenkezőleg szeretettel teljesnek és olyannak kell lennie, amely a másik nemzet szenvedéseit igyekszik enyhíteni, hogy ne éljen egymással szemben gyűző és legyűzőt, hanem két oly nemzet, amely igyekszik egymás iránt teljes megértéssel viselkedni.

Ez a megértés a múltban nem következett be. Megváltozhattak a határok, megváltozhattak a közjogi alakulatok is, de a nép él tovább mint nemzet. És egy olyan

nemzet, amely eddig legnagyobb részt egyesülve élhetett s most különváltan kénytelen élni, felszabadulva egy végzetes politika alól, továbbra is élni fog s meg fogja találni az új alakulatban, az új múltjánál fogva is megillető helyet és a román állam mindenesetre tudni fogja vele szemben politikai és erkölcsi kötelességét, s büszke lesz arra, hogy ennek a nemzetnek tagjait allatvalóivá tehette és tudni fogja feledtetni vele a jelen pillanat keserűségeit.

Ezután részletesen ismerteti azokat a demokratikus elveket, amelyeken alapszik a gyulafehérvári nemzetgyűlés határozata és amelyek úgyszólván alaptörvényei a román nemzetnek. E határozatban a nemzetgyűlés kimondta az összes románok egyesülését, de követeli a legdemokratikusabb államszervezet bevezetését, így különösen a választójog és a nemzeti jogok tekintetében olyan reformok behozatalát, amelyek biztosíthatják minden nemzetnek és minden nemzet fiainak a teljes szabadságát. Bejelenti, hogy azok a törvényjavaslatok, amelyek a gyulafehérvári határozatban foglalt követelmények megvalósítását célozzák, már készen vannak és a legközelebb törvényerőre is emelkednek.

A bírói kar érdeklő kérdésekre illetőleg közli, hogy nem történt változás sem az anyagi, sem az alaki jog tekintetében; a bíróságok az 1918. évi október 18. napjáig szentesített törvények alapján teljes jogfolytonossággal ítéelkezhetnek, mindazonáltal azzal a különbséggel, hogy az ítéelketek a törvény nevében kell kihirdetni. A román állam minden tisztviselőt, aki ezen a területen teljesít közzszolgálatot, átvesz és a szerzett jogokat és kedvezményeket teljes épségben fenntartja. Ezen kívül áthatva annak a fontosságnak a tudatától, amelyet a bírói szék képvisel az államban, a román állam rendezni akarja a bírói státust, a magyar bírói kar régi követelését. Erre vonatkozólag az előmmunkálatokat megkezdte és Dr. Plopu György kúriai bírót bízta meg a javaslat elkészítésével. Ezt a javaslatot annak idején az illetékes tényezőknnek tudomására fogja hozni és igyekezni fog, hogy a bírói kar ez új alakulásában teljes megerősödvé lépjen át az új impériumba.

Megemlíti, hogy hasonló mozgalom –éppen az új kezdeményezésére- Romániában is megindult s ott is megkezdődtek az előmmunkálatok, hogy a bírói kar közt különbség ne legyen. Alkalma volt e kérdésben a román trónörökössel is beszélni és ez alapon közölheti, hogy a trónörökösnek is legnagyobb óhaját képezi, hogy az összes szerzett jogok megmaradjanak, sőt kiterjesztessenek.

Fel lett azonban függesztve a bírói áthelyezhetetlenségi jog, mert e jog épségben tartása a szervezésnek óriási akadálya volna. Különösen ezt annak idején a polgári perrendtartás életbeléptetési törvénye is felvetette s így ez nyugtalanságra okot nem képezhet. Nem képzél oly kormányt, amely ezzel visszaélné s ezáltal az igazságszolgáltatást gyöngíténi akarná. Előlegezzék tehát a bírák a kormánynak a bizalmat s tételezzenek fel megfelelő jellemet és belátást e tekintetben, hogy a kormányzás e joggal visszaélni nem fog.

Az eskü letétele kérdésében a kormányzótanács úgy határozott, hogy a bírói kar tagjainak esküt kell tennie.

Ezután felolvassa az eskü szövegét román nyelven, majd pedig annak, a jelenlevő Dr. Popa György ítéelbíró által magyarra fordított s általa helyesnek talált és hitelesített magyar szövegét. E fordítás alatt a jegyzőkönyvhöz csatoltatik.

Az eskü szövege a következő:

„Én N.N. esküszöm a mindenható Istenre, hogy I. Ferdinánd királyhoz és a román államhoz hű leszek, az ország törvényeit, a kormányzó tanács dekrétumait és rendeleteit híven betartom, a reám bízott hivatali teendőket becsülettel, lelkiismerettel és pártatlanul teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segítse!”.

Dr. Lazăr Aurel igazságügyminiszter ezután elmondja, hogy az eskü letételének az a következménye, hogy a szerzett jogok respektáltak. Ellenben az, aki az esküt nem teszi le, hivatalát elveszti s a román állam vele szemben sem a nyugdíjazás, sem más tekintetben semmiféle kötelezettséget el nem ismer és az esetleges politikai következményeket az illetővel szemben a jegyzőkönyv felterjesztése után a nagyszebeni kormányzó tanács fogja meghatározni.

Az állam hivatalos nyelve a román, de addig is, amíg a kérdés rendezve lesz, az 1868. XLIV. t.c. rendelkezései a legszélesebb értelmezéssel fognak végrehajthatni, azzal az eltéréssel, hogy a törvényben a magyar nyelv helyett mindenütt a román nyelv értendő. Ennélfogva az igazságszolgáltatás mindenkivel szemben saját anyanyelvén fog gyakoroltatni.

A román nyelv megtanulása egy évi határidőhöz lett kötve, amely határidő azonban meghosszabítható.

Ezek után Dr. Lazăr Aurel igazságügyminiszter két kérdést intéz Elnökhöz, illetve a bírákhoz és a főállamügyészség tagjaihoz:

1. Hajlandó-e az Elnök az ítéletábrá nevében a nagyváradi ítéletábrára nézve a nagyszebeni román kormányzó tanács fennhatóságát elismerni és az ítéletábrát a román imperium alá bocsátani?

2. Hajlandó-e az Elnök, az ítéletbírák és a főállamügyészség tagjai a hivatali esküt a fentebb közölt szöveggel letenni?

Elnök, mielőtt a feltett kérdésre válaszolna, felhívja a teljes ülésen résztvevőket, kíván-e valaki elterjesztést tenni?

Sztaniszlavszky Adolf főállamügyész kijelenti, hogy az igazságügyminiszter, fejtegetéseinek közjogi részét megnyugtatónak nem találja és elterjesztésének azt a részét, mely szerint Bihar megyének és Nagyváradnak Romániához csatolása most már jogilag befejezett dolog, el nem fogadhatja. A háború még nem fejeztetett be. Az a szerződés, amelyre a miniszter hivatkozik, csak a szerződés felek közt van meg, Romániával szemben a háború még mindig fennáll és csak a békekötés lesz hivatva megállapítani, hogy ez a terület hova fog tartozni. Azt elismeri, hogy Románia ezeket a területeket a hódító jogán bírja és az impériumot átveheti s az eskü letételét kívánhatja, de ez a helyzet jogilag még nem következett be s csak akkor fog bekövetkezni, ha a béke már megkötött. Azt a kérelmet terjeszti tehát el, hogy miután a miniszter beszéde szerint nincs fixírozva az eskületétel időpontja, méltóztassék az eskü letételét addig az időpontig, amíg a béke megkötetik, elhalasztani.

Dr. Lazăr Aurel igazságügyminiszter a főállamügyész elterjesztésére válaszolva kijelenti, hogy közjogi viták folytatása hiábavaló volna, azt azonban mondhatja, hogy a háború már be van fejezve. A háború, ami még folyik, hála Istennek, nem háború,

azt nem is Magyarország folytatja, sőt állíthatja, hogy Magyarország állampolgárainak nagyrésze ezt el is ítéli [...] A román kormányzó tanács nem a hódítók jogán, hanem a jog, az igazság nevében jött. Arról a jogról, amit a történelem megadott a román nemzetnek, ez a nemzet soha le nem mondott, hanem ennek a legelső alkalommal, amikor azt tehette, a gyulafehérvári határozatban kinyilvánítását is adta. Ebben a határozatban az összes románság egyesülésének minden román lelkében élő óhaja, tudata és érzete nyilvánult meg.

Az eskü letételét nem abban a formában kívánja, amint a főállamügyész előterjesztésében kijelentette, hogy tudniillik a hódító jogán annak letétele követelhető, mert a román hadsereg nem mint hódító, hanem mint felszabadító jött ide s a román kormányzótanács a román nemzet nevében küldte ide. Ennek a területnek román állami léte nem függ további békekonferenciái határozatoktól, ezért az eskü letételére haladékot nem adhat.

Egyéb előterjesztés senki részéről sem tétetvén, Elnök, az igazságügyminiszternek fentebb előadott első kérdésére a saját nevében kijelenti, hogy a fennforgó viszonyok közt az ítéltáblára nézve elismeri a nagyszebeni román kormányzó tanács fennhatóságát és hajlandó az ítéltáblát a román imperium alá bocsátani.

Minthogy Dr. Lazăr Aurel igazságügyminiszter azt a kívánságát fejezte ki, hogy Elnök nemcsak a saját személyében, hanem az ítéltábla nevében is nyilatkozzék a fentebb feltett első kérdésre, Elnök a teljes tanácsülésben résztvevőket felhívja, hogy a feltett kérdésre nyilatkozzanak.

A nyilatkozatok alapján Elnök kimondja a teljes tanácsülés egyhangú határozatát:

A nagyváradi ítéltábla teljes tanácsulése az ítéltáblára nézve a fennforgó viszonyok közt elismeri a nagyszebeni román kormányzó tanács fennhatóságát és az ítéltáblát a román imperium alá bocsátja.

Dr. Lazăr Aurel igazságügyminiszter ezután kérdést intéz Elnökhöz, hajlandó-e az esküt a fentebb közölt szöveggel letenni?

Harmathy Károly elnök e kérdésre kijelenti, hogy a közölt esküt a jelen viszonyok közt hajlandó letenni.

Elnök ezután az esküt Dr. Lazăr Aurel igazságügyminiszter kezébe letette. Az eskümintát magyar nyelven Dr. Patzkó Antal ítéltáblai elnöki titkár olvasta fel.

Elnök ezután egyenként kérdést intéz a jelenlevő bírákhoz és főállamügyészégi tagokhoz, hogy az esküt hajlandók-e letenni?

A jelenlevő bírák és főállamügyészégi tagok, névszerint: Fekete József, Böhm Jenő és Geleta Géza kúriai bírák; Galbory József, Dr. Szegedy Lajos, Korna Lajos, Dr. Petróczy Zoltán, Vámosy Mihály, Domokos László, Dr. Popa György és Jakab Mihály ítéltáblai bírák; továbbá Sztanislavszky Adolf főállamügyész és Baróthy Pál főállamügyész-helyettes kijelentik, hogy az esküt a jelen viszonyok közt hajlandók letenni.

Ezután Dr. Lazăr Aurel igazságügyminiszter az esküt a román nyelven tudó Dr. Popa György ítéltáblai bírótól román nyelven kivette; a többi fentebb felsorolt bírák, illetve főállamügyészégi tagok pedig az esküt magyar nyelven Elnök kezeibe

szabályszerően letették. Az eskümintát ez utóbbi eskületétnél magyar nyelven Dr. Patzkó Antal ítélőbíró elnöki titkár olvasta fel.

Elnök ezután köszönetét fejezi ki Dr. Lazár Aurel igazságügyminiszternek az általános tájékoztatásáért és egyúttal kéri, hogy miután úgy a jelenlevő bírók, mint a főállamügyészség tagjai kivétel nélkül letették az esküt s ezentúl is a legjobb tudásuk és meggyőződésük szerint becsületesen fogják kötelességeiket teljesíteni, velük szemben, magas kormányzó tanácsi állásából kifolyólag a legjobb indulatok gyakorolja és az illetők egyéni és családi körülményeit lehetőleg vegye figyelembe.

Dr. Lazár Aurel igazságügyminiszter válaszában kijelenti, hogy átérzi a pillanat fontosságát, biztosíthatja, hogy tettek fogják követni itteni kijelentéseit. Igéri, hogy a nagyváradi bírói karral szemben a legmesszebbmenő gondoskodással lesz. Annak a kormánynak, amely azt óhajtja, hogy megbecsültsék, kötelessége az, hogy azokat az orgánumokat is, melyek fontos hivatást töltenek be, megbecsülje és azok tagjairól gondoskodik is.

Ezután Dr. Lazár Aurel igazságügyminiszter tájékoztatja a teljes ülés tagjait a jelenleg érvényben levő fizetésekkel, amelyek a jelenleg érvényben levő törzsfizetéseknek és egyéb javadalmazásoknak megfelelnek s közli, hogy annak javíttatása iránt a lépések folyamatba tétettek.

Felhívja ezután az igazságügyminiszter Elnököt, hogy a fogalmazó, segédhivatali és altisztis s szolgazemélyzet eskületételei iránt intézkedjék s úgy a jelen teljes ülési, mint a többi eskületéti jegyzőkönyvek egy-egy példányát, hozzá rövid jelentés kíséretében mutassa be.

Intézkedést kér arra nézve, hogy a bíróságok elé kitűzött tárgyalások újból meginduljanak. Erre vonatkozólag közli, hogy a csendőrség a jövő héten mindenütt szervezve lesz, a közigazgatás is már rendezve van mindenütt s intézkedés történt aziránt is, hogy a bíróság idéző végzéseik utazási igazolványul szolgáljanak.

A kúriához felterjesztendő ügyekre nézve kéri egyelőre a felterjesztés mellőzését és az ügy nyilvántartásba vételét, mert a legfelsőbb bíróságnak Kolozsváron való szervezésére vonatkozó munkálatok most vannak folyamatban.

Elnök intézkedést kér arra nézve is, hogy a jelen teljes ülésről betegségük miatt távol maradt elnökökkel, tanácselnökökkel, illetve Kepes Miklós kúriai bírótól az eskü kivétele megtörténjék.

Dr. Lazár Aurel igazságügyminiszter e tekintetben azt az óhaját fejezi ki, hogy az eskü kivétele, amennyiben annak az ítélőbíró teljes ülésében való letétele akadályokba ütköznék, az elnök által esetleg az illető lakásán ezközöltessék. Egyúttal kijelenti s jegyzőkönyvbe is kéri venni, hogyha valaki súlyos és igazolt betegség miatt az esküt le nem tehetné, netán bekövetkezendő halála esetére úgy fogja tekinteni, mintha az illető az esküt letette volna.

Elnök a távollevő tagok megeskütésének kérdését a teljes ülés határozata alá bocsátja s a teljes ülés tagjainak nyilatkozata után kihirdette a teljes ülés egyhangú határozatát:

A nagyváradi ítéltábla teljes tanácsa felhatalmazza az elnököt, hogy amennyiben annak szüksége fennforogna, a hivatali esküt, a betegség miatt távollévó ítéltáblai elnöktől, tanácselnöktől és Kepes Miklós kúriai bírótól, az ítéltáblai elnöki titkár és a jegyzőkönyvvezető közbenjöttével a nevezettek lakásán kivehesse.

Több tárgy nem lévén, elnök a teljes tanács ülést berekeszti. A jegyzőkönyv, az igazságügyminiszter rendelkezéséhez képest, két példányban lesz kiállítandó, s az egyik példánynak Dr. Lazăr Aurel igazságügyminiszter kezéhez juttatása elrendeltetett.

Kelt mint fent.

s.s. Harmathy Károly, kúriai bíró, ítéltáblai elnökhelyettes, s.s.

Curtea de Apel Cluj, Arhiva, fond Curtea de Apel Cluj, *Prezidențiale*, Inv. 375/1919, dosar 3. Toate instituțiile care aparțin Curții de Apel Oradea sunt în dosarul 3, de aceea nu-l vom mai indica.

231.

[Traducere] Proces-verbal,

Întocmit la Oradea, în data de 3 mai 1919, în ședința completă a Curții de Apel din Oradea.

Au fost prezenți:

Președinte: Harmathy Károly – judecător la Curtea de Casație; Judecători: Fekete József – judecător la Curtea de Casație; Galbory József – judecător la Curtea de Apel; Dr. Szegedy Lajos – judecător la Curtea de Apel; Korna Lajos – judecător la Curtea de Apel; Dr. Petróczy Zoltán – judecător la Curtea de Apel; Vámesy Mihály – judecător la Curtea de Apel; Domokos László – judecător la Curtea de Apel; Dr. Popa György – judecător la Curtea de Apel; Jakab Mihály – judecător la Curtea de Apel.

Membrii procuraturii generale: Sztaniszlavszky Adolf – procuror general; Baróthy Pál – adjunctul procurorului general; secretarul președintelui Curții de Apel – Dr. Patzkó Antal – grefier; Dr. Aliquander Kálmán – notar de senat; Dr. Lazăr Aurel – ministrul justiției în cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu, în calitate de reprezentant cu puteri depline al acestuia.

Președintele declară deschisă ședința Curții de apel, constată că judecătorii Curții de Apel sunt prezenți, cu excepția președintelui, Dr. Lában János, președintelui de senat, Dr. Imrik Péter și a judecătorului la Curtea de Casație, Kapos Miklós care sunt bolnavi; sunt prezenți de asemenea procurorul general Sztaniszlavszky Adolf și adjunctul procurorului general Baróthy Pál, ca de altfel și secretarul prezidial al Curții de Apel, Dr. Patzkó Antal. Procesul-verbal este întocmit de Dr. Aliquander Kálmán – notar de senat.

Președintele comunică faptul că a solicitat reunirea la dorința d-lui Dr. Aurel Lazăr, în calitatea sa de ministru de justiție și reprezentant cu puteri depline al Consiliului Dirigent Român din Sibiu, iar subiectul ședinței îl constituie depunerea jurământului de fidelitate.

În numele Curții de Apel și a procuraturii generale, președintele îl salută pe ministrul de justiție, Dr. Lazăr Aurel și îl roagă să-și expună doleanțele în fața Consiliului. Ministrul de justiție, Dr. Lazăr Aurel prezintă următoarele chestiuni:

În primul rând mulțumește președintelui pentru cuvintele omagiale care i-au fost adresate. Situația este simplă, deoarece a mai avut ocazia să-și expună pe scurt punctele de vedere și să explice schimbările care s-au petrecut în fața unei delegații a Curții de Apel și a procuraturii generale. Dar situația este ușurată și mai mult de faptul că poate saluta aici valorile marcante, care cu logica corespunzătoare, cu obiectivitate și știință, vor putea cântări situația și exprima decizia lor și este ferm convins că, indiferent de decizie, aceasta va rezulta din convingerea sufletească cea mai adâncă și cea mai serioasă.

Ca urmare a situației create de război, națiunea română și-a exercitat drepturile și suveranitatea în cadrul Adunării Naționale de la 1 decembrie 1918, desfășurată la Alba Iulia. Pe baza acestei decizii, județele Oradea și Bihor reprezintă teritorii aflate sub suveranitatea națiunii române. Această hotărâre a fost sancționată de regele României și constituie un fapt împlinit. Dar decizia de la Alba Iulia are nu numai un fundament istoric, ci există și fundamentele internaționale care au transformat din punct de vedere juridic această hotărâre într-una irevocabilă. Baza condițiilor internaționale este tratatul semnat între România și Antanta în 1916, tratat care nu este influențat de evenimentele petrecute în timp și anume de așa-zisa pace de la București, și prin urmare este valabil și în prezent. Dar, luând în considerare marile transformări care s-au petrecut, precum și faptul că Adunarea Națională și-a exercitat suveranitatea pe teritoriul unui alt stat, această decizie a fost înaintată Conferinței de Pace, unde a fost ratificată în totalitate.

În momentul în care el face această declarație este pătruns de responsabilitatea sa morală și politică, în cazul în care cele expuse de el nu ar fi reale. Este posibil ca cei prezenți, poate au alte informații, dar el poate să-i asigure că acele informații nu sunt conforme cu realitatea, ceea ce este demonstrat elocvent de faptul că ultima solicitare a puterilor Antantei, referitoare la rectificarea liniei de demarcație – care fusese nu tocmai fericit desemnată – guvernul maghiar a fost cel care a declarat oficial că nu insistă și nici nu ar putea insista asupra chestiunilor teritoriale.

El simte caracterul grav al acestui moment. Ceea ce poate aduce bucurie și fericire unei națiuni, poate provoca în același timp amărăciune celeilalte națiuni, dar este convins că această fericire nu trebuie să fie una provocatoare, ci plină de iubire, care încearcă să aline suferințele celeilalte națiuni, pentru a nu se afla față în față un învingător și un învins ci, dimpotrivă, două națiuni care se străduiesc să se comporte pline de înțelegere, una față de cealaltă.

Această înțelegere nu a existat în trecut. S-au putut schimba frontierele, s-au putut schimba autoritățile, dar poporul trăiește în continuare ca națiune. Aceasta este o națiune care, până nu demult, în mare parte, a putut trăi unită, dar acum este nevoită să trăiască despărțită. Dar eliberată de povara unei politici fatale, va trăi în continuare și va putea găsi în noua alcătuire statală locul pe care îl merită, iar statul român își

va îndeplini obligațiile sale morale și politice și va fi mândru de faptul că membrii acestei națiuni i-au devenit supuși și va face uitate amărăciunile prezentului.

În continuare face cunoscute principiile democratice pe care se bazează hotărârea Adunării Naționale de la Alba Iulia și care constituie legi fundamentale ale statului român. Prin această hotărâre, Adunarea Națională a proclamat unirea tuturor românilor, dar solicită introducerea celei mai democratice forme de guvernământ, în mod deosebit, dreptul la vot și introducerea unor reforme în privința drepturilor naționale care să asigure fiecărei națiuni și fiilor acestor națiuni libertatea deplină. Declară că propunerile legislative care au ca scop îndeplinirea cerințelor cuprinse în cadrul hotărârii de la Alba Iulia sunt gata și în viitorul apropiat vor deveni legi.

În ceea ce privește chestiunile care interesează corpul de magistrați, arată că nu s-a petrecut nici o schimbare, nici în ceea ce privește forma materială sau procedurală. Magistraturile pot judeca în continuare, pe baza legilor existente până în 18 octombrie 1918, cu deosebirea că verdictul trebuie anunțat în numele legii. Statul român preia fiecare funcționar care își îndeplinește funcția pe acest teritoriu și menține drepturile și privilegiile – în totalitate – de care se bucură. De asemenea, pătruns de rolul important pe care îl reprezintă magistratul într-un stat, statul român dorește să reglementeze un vechi deziderat al corpului magistraților maghiari și anume statutul magistraților. A început, în acest sens, lucrările pregătitoare și l-a însărcinat pe Dr. Plopu Gheorghe – judecător la Curtea de Apel, cu pregătirea propunerii legislative. La momentul potrivit, această propunere va fi adusă la cunoștința instituțiilor corespunzătoare și se va strădui ca corpul magistraților să intre în noul stat absolut consolidat.

Amintește că o mișcare asemănătoare – la inițiativa sa – s-a conturat și în România unde au început, de asemenea, lucrările pregătitoare pentru a nu exista diferențe între cele două corpuri de magistrați. A avut ocazia să discute cu moștenitorul tronului și poate comunica pe această bază că dorința moștenitorului tronului este ca drepturile obținute să fie nu numai păstrate, ci și extinse.

A fost, în schimb, suspendat dreptul de netransferabilitate al magistratului, deoarece menținerea acestui drept ar fi constituit un impediment considerabil în calea organizării.

Această chestiune a fost preluată și de legea privind procedura civilă și prin urmare nu poate constitui motiv de neliniște. Nu își poate închipui un guvern care ar abuza de acest lucru și ar dori prin asta slăbirea justiției.

În ceea ce privește chestiunea depunerii jurământului, Consiliul Dirigent a decis că membrii corpului de magistrați trebuie să depună jurământul în limba română.

În continuare, citește textul jurământului de fidelitate, ulterior, în varianta în limba maghiară, tradusă de judecătorul la Curtea de Apel, Dr. Popa György. Textul jurământului este următorul: „Eu, N.N., jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale și ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”.

Ministrul de justiție, Dr. Lazăr Aurel, declară că, în urma depunerii jurământului, drepturile obținute se respectă. În schimb, cel care nu depune jurământul își pierde funcția, iar statul român nu recunoaște față de acesta nici obligația pensionării și nici alte obligații, iar eventualele consecințe politice față de acesta sunt decise de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu, în urma înaintării procesului-verbal.

Limba oficială este cea română, dar până la reglementarea acestei chestiuni, se pun în aplicare prevederile legii XLIV/1868, în cea mai flexibilă interpretare, cu mențiunea că în locul limbii maghiare se înțelege limba română. Prin urmare, actul de justiție se practică în limba maternă.

Pentru învățarea limbii române s-a fixat termenul de 1 an, dar acest termen poate fi prelungit.

După aceea, ministrul de justiție, Dr. Lazăr Aurel, adresează două întrebări președintelui și judecătorilor, respectiv membrilor procuraturii:

1. Este dispus președintele să recunoască în numele Curții de Apel suveranitatea Consiliului Dirigent Român din Sibiu asupra Curții de Apel?

2. Sunt dispuși, președintele, judecătorii și membrii procuraturii să depună jurământul de credință în conformitate cu textul citit anterior?

Înainte de a răspunde la întrebări, președintele solicită celor prezenți să-și expună punctele de vedere.

Procurorul general, Sztaniszlavszky Adolf, declară că el nu consideră drept liniștitoare partea referitoare la dreptul public din cadrul alocuțiunii ministrului de justiție și nu poate accepta punctul de vedere potrivit căruia apartenența județului Bihor și a Oradei la România este un fapt împlinit. Războiul încă nu s-a încheiat. Tratatul la care s-a referit ministrul există doar între părțile contractante, starea de război față de România încă se menține și numai Conferința de Pace are menirea de a decide apartenența acestui teritoriu. El recunoaște că România dispune de aceste teritorii, în baza dreptului cuceritorului și că dorește depunerea jurământului, dar din punct de vedere juridic aceasta situație încă nu există și va exista doar atunci, când pacea va fi încheiată. Cere ca momentul depunerii jurământului să fie amânat până la încheierea păcii, deoarece în alocuțiunea ministrului justiției nu s-a făcut referire la termenul în care trebuie prestat jurământul.

Ca răspuns la punctul de vedere exprimat de procurorul general, ministrul justiției, Dr. Lazăr Aurel, declară că ar fi de prisos o polemică în privința dreptului internațional, dar el poate asigura că războiul s-a încheiat. Războiul care încă se mai desfășoară, Slavă Domnului, nu este război de fapt, el nici nu este purtat de către Ungaria, ci, dimpotrivă el poate afirma că majoritatea cetățenilor Ungariei îl condamnă, deoarece acest război este războiul unor bande criminale. Consiliul Dirigent Român s-a constituit nu pe baza dreptului ocupantului, ci pe baza dreptății. Națiunea română nu a renunțat niciodată la dreptul care i-a fost dat de istorie, ci și-a exprimat acest drept cu primul prilej care i s-a oferit și anume în cadrul hotărârii de la Alba Iulia.

Prin această hotărâre s-a împlinit dorința unirii tuturor românilor, dorință care a existat în sufletul fiecărui român. El nu dorește depunerea jurământului de fidelitate în forma expusă de procurorul general, respectiv în baza dreptului ocupantului,

deoarece armata română nu a venit aici în calitate de armată ocupant, ci în calitate de armată eliberatoare, iar Consiliul Dirigent Român a trimis-o în numele națiunii române. Apartenența acestui teritoriu la România nu mai depinde de hotărârile Conferinței de Pace și prin urmare el nu poate acorda amânări în privința termenului de depunere a jurământului de fidelitate.

Întrucât nu s-au expus alte puncte de vedere, la prima întrebare adresată de ministerul justiției, președintele, în numele său declară că, în virtutea condițiilor actuale, recunoaște autoritatea Consiliului Dirigent Român din Sibiu față de Curtea de Apel și că este dispus să subordoneze Curtea de Apel statului român.

Ca urmare a faptului că ministrul justiției, Dr. Lazăr Aurel, solicitase în prealabil președintelui să răspundă la întrebările adresate nu numai în nume personal ci și în numele Curții de Apel, președintele solicită membrilor Consiliului să-și expună opiniile în privința celor două întrebări.

Pe baza opiniilor expuse, președintele prezintă *decizia unanimă a Consiliului*:

În virtutea condițiilor existente, Consiliul Curții de Apel Oradea recunoaște autoritatea Consiliului Dirigent Român din Sibiu și subordonează statului român Curtea de Apel.

După aceea, ministrul de justiție Dr. Lazăr îi adresează întrebarea președintelui dacă este dispus să presteze jurământul de fidelitate în conformitate cu textul citit anterior. Președintele Harmathy Károly declară ca este dispus să presteze jurământul. Președintele a depus jurământul în fața ministrului Dr. Lazăr Aurel.

Textul jurământului a fost citit în limba maghiară de secretarul prezidențial al Curții de Apel, Dr. Patzkó Antal.

Președintele adresează fiecăruia nominal, întrebarea referitoare la depunerea jurământului.

Judecătorii și membrii procuraturii prezenți în sală, nominal: Fekete József, Böhm Jenő și Geleta Géza, judecători la Curtea de Casație, Galbory József, Dr. Szegedy Lajos, Korna Lajos, Dr. Petreczy Zoltán, Vámesy Mihály, Domokos László, Dr. Popa György și Jakab Mihály – judecători la Curtea de Apel; respectiv procurorul general Sztaniszlavszky Adolf și adjunctul procurorului general Barathy Pap declară că sunt dispuși în condițiile actuale să depună jurământul de fidelitate.

În continuare, ministrul de justiție Dr. Lazăr Aurel, a primit jurământul în limba română de la judecătorul de la Curtea de Apel, Dr. Popa Gheorghe, iar ceilalți judecători și membrii procuraturii generale au depus jurământul în limba maghiară.

Textul jurământului în limba maghiară a fost citit, ca și înainte, de secretarul prezidențial al Curții de Apel, Dr. Patzkó Antal.

Președintele adresează mulțumiri ministrului de justiție, Dr. Lazăr Aurel, pentru orientarea generală și solicită, în același timp ca ministrul din funcția înaltă pe care o ocupă să se îngrijească de personalul Curții de Apel, ca și față de membrii familiilor acestora, în condițiile în care toți magistrații, fără excepție, au depus jurământul și își vor îndeplini și în continuare datoria, conform științei și convingerii lor.

În răspunsul său, ministrul justiției Dr. Lazăr Aurel informează membrii Consiliului în privința salariilor care se aplică momentan, care corespund veniturilor și salariilor de

bază aflate în vigoare și comunică faptul că s-au inițiat măsuri în vederea îmbunătățirii acestora.

El solicită președintelui să se îngrijească de depunerea jurământului de către personalul auxiliar și să-i prezinte câte un exemplar din procesele-verbale rezultate, însoțite de un scurt raport. Solicită măsuri pentru reluarea dezbaterilor cauzelor judiciare. În acest sens, comunică faptul că începând de săptămâna viitoare jandarmeria va fi organizată pretutindeni, administrația funcționează deja în toate localitățile și s-au luat măsuri ca executorii să călătorească cu documente de călătorie adecvate.

Cere ca problemele judiciare să nu fie înaintate momentan Curții de Casație, ci să fie ținute în evidență, deoarece reorganizarea Curții Supreme la Cluj este în plină derulare.

Președintele are instrucțiuni în ceea ce privește chestiunea depunerii jurământului de către președintele Curții de Apel, președintele Senatului și judecătorul la Curtea de Apel, Képes Miklós, care nu au fost prezenți astăzi, fiind bolnavi.

În aceasta privință, ministrul justiției Dr. Lazăr Aurel își exprimă dorința ca depunerea jurământului să fie, eventual primită de președinte la locuința acestora, în cazul în care s-ar întâmpina greutăți. Declară și solicită consemnarea în procesul-verbal că în cazul care cineva nu depune jurământul, fiind grav bolnav sau în cazul decesului este considerat ca persoană, care a depus jurământul. Președintele expune în fața Consiliului chestiunea prestării jurământului de către persoanele absente și, după exprimarea opiniilor, face cunoscută decizia Consiliului.

Consiliul Curții de Apel din Oradea îl împuternicește pe președinte să primească – la locuințele acestora – jurământul de fidelitate de la președintele Curții de Apel, președintele Senatului și de la judecătorul de Curte de Apel, Képes Miklós, aceștia din motive de boală neputând fi astăzi prezenți.

Nemaexistând alte subiecte de dezbătut, președintele declară închisă ședința Consiliului. Procesul-verbal – conform dorinței exprimate de ministrul justiției – este întocmit în două exemplare și se dispune ca un exemplar să fie înmănat ministrului justiției, Dr. Lazăr Aurel.

s.s. Harmathy Károly – judecător la Curtea de Apel, adjunctul președintelui Curții de Apel; s.s. Dr. Aliquander Kálmán, grefier.

TRIBUNALUL ORADEA

232.

De la președintele tribunalului din Oradea
1919.El.IX.I.67.

Domnului ministru de justiție, Dr. Lazăr Aurel
Oradea [prefectura]

Înainte procesele-verbale rezultate până în prezent, în privința aplicării prevederilor referitoare la depunerea jurământului de fidelitate prevăzut de punctul nr. 4 al ordonanței nr. 121 just. a ministrului justiției în cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu

– ce a apărut în „Gazeta Oficială”, numărul din 11 luna curentă – față de personalul tribunalului din Oradea, a cărui conducere mi-a fost încredințată și față de personalul judecătorilor de ocol rurale și orășenești Oradea și a procuraturii din Oradea – cu a căror supraveghere am fost însărcinat, după cum urmează:

1.Exemplarul original al procesului-verbal, redactat în urma ședinței care a avut loc în data de 3, luna curentă /1919.El.IX.I.49/;

2.Exemplarul original al procesului-verbal, redactat cu prilejul ședinței comune care a avut loc în data de 13, luna curentă /1919.El.IX.I.56/;

3.Raportul – în original – al medicului primar militar din comitatul Bihor – Dr. Popoviciu Nicolae /1919.El.IX.A.50/;

4.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către procurorul orădean Dr. Hegyi István /1919.El.IX.I.50/;

5.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către Keresztesy József, judecător la tribunalul din Oradea /1919.El.IX.I.57/;

6.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către Hermann Aladár, judecător la tribunalul din Oradea /1919.El.IX.I.58/;

7.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către notarii orădeni Dr. Mártonfy Gábor și Dr. Hamváry Tibor /1919.El.IX.I.59/;

8.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către Szilágyi Dezső, condicar funciar la judecătoria de ocol rurală Oradea /1919.El.IX.I.59/;

9.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către funcționarii, personalul auxiliar și subofițerii tribunalului din Oradea și a judecătorilor de ocol rurală și orășenească Oradea /1919.El.IX.I.61/;

10.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către diurniștii tribunalului din Oradea și a judecătorilor de ocol rurală și orășenească Oradea /1919.El.IX.I.62/;

11.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către Varnay Henrik, Bakó Bálint și Csathó Jenő, executori la judecătoria de ocol Oradea /1919.El.IX.I.63/;

12.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către translatorul autorizat al tribunalului din Oradea – în limba germană – Fischhof Frederic /1919.El.IX.I.64/;

13.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia refuzului judecătorului la tribunalul din Oradea, Dr. Poyнар Sándor de a depune jurământul de fidelitate /1919.El.IX.I.65/;

14.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia refuzului judecătorului la tribunalul din Oradea, Kún Elemér de a depune jurământul de fidelitate /1919.El.IX.I.66/;

15.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia refuzului notarului la tribunalul din Oradea, Kenderessy János de a depune jurământul de fidelitate / 1919.El.IX.I.67/;

16.Exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia refuzului judecătorului la tribunalul din Oradea, Seres Barna de a depune jurământul de fidelitate / 1919.El.IX.I.52/;

17.Și în sfârșit, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia refuzului notarului la tribunalul din Oradea, Lána Ernő de a depune jurământul de fidelitate / 1919.El.IX.I.54/;

Le anexez la prezentul document.

Rezultatul în privința personalului tribunalului din Oradea, a judecătorilor de ocol, rurală și orașenească Oradea, și a procuraturii Oradea, pe baza documentelor expuse este următorul:

I. Au depus jurământul oficial:

1. La tribunalul din Oradea:

Dr. Balázs Elemér – președinte; Dr. Móra Pál – consilier la Curtea de Apel, judecător; Stacho Sever – președinte de senat; Dr. Papp Sándor – consilier la Curtea de Casație, judecător; Kocsán János – consilier la Curtea de Casație, judecător; Halász Zsigmond – consilier la Curtea de Casație, judecător; Szőke Lajos – judecător; Gubicza Ádám – judecător; Grudan Dezső – judecător; Tátrai Kálmán – judecător; Szilácsi Gyula – judecător; Hermann Aladár – judecător; Balankay Károly – judecător; Gyenge Béla – judecător; Kolb Géza – judecător; Imets Ilyés – judecător; Dr. Nagy Béla – judecător; Keresztesy József – judecător; Tóth Béla – judecător; Váradi Imre – judecător; Dr. Virányi Lajos – judecător; Jaszkovics Gyula – judecător; Fabry Albert – judecător; Dr. Farkas Zoltán – judecător; Dr. Riedl Zoltán – judecător; Vajnovszky Vincze – judecător; Dr. Lányi Sándor – judecător; Dr. Rednik Gábor – judecător; Gyürky István – judecător; Dr. Göczy Károly – notar(privat); Fluk Dezső – notar; Dr. Romváry Tibor – notar (privat); Dr. Kálnay Andor – notar (privat); Dr. Lenkey Árpád – notar; Dr. Marosffy Gábor – notar; Dr. Széles István – notar; Dr. Belcs Ágoston – notar (privat); Dr. Halmy Gyula – notar; Szentpály Zsigmond – notar; Dr. Roskoványi Zoltán – notar; Dr. Rendes Ervin – practicant; Dr. Bartha Gyula – practicant; Dr. Roz Béla – stagiar; Bakó Zoltán – stagiar; Dr. Hegedűs Ármin – stagiar; Dr. Radnay Zoltán – notar la judecătoria de ocol din Cristurul Secuiesc, repartizat temporar la tribunalul din Oradea; Jencse Sándor – stagiar; Fekete Károly – stagiar; Hanczell Lajos – director; Gergelyffy István – funcționar superior; Bíró István – funcționar superior; Juricskay Ernő – funcționar superior; Zsembery Márton – funcționar superior; Buzás István – primoficial; Horváth János – funcționar superior; Sajevits Samu – funcționar superior; Kovács Gyula – funcționar superior; Dézsi István – funcționar superior; Herbst Ödön – funcționar superior; Neszvadba Sándor – funcționar superior; Magyar Mihály – adjutant; Varga Lajos – adjutant; Herczegh János – adjutant; Wolf Jolán – adjutant; Osztas Irma – administrator; Csordás József – suboficiant; Bartha János – suboficiant; Török Lajos – suboficiant; Vásárhelyi Mózes – suboficiant; deák Czeizek Ignác –

suboficiant; Dull István – suboficiant; Tóth Gábor – suboficiant; Czirják Sándor – suboficiant; Fekete Péter – suboficiant; Fridvelszky István – suboficiant, Fúró Sándor – suboficiant; Nagy Sándor – suboficiant; Gerda Sándor – suboficiant; Argyelán Péter – suboficiant, Bíró Lajos – suboficiant; Szabó Mihály – suboficiant; Fischhof Frederic – translator de limbă germană.

2. La judecătoria de ocol urbană Oradea:

Bajor Antal – consilier la Curtea de Casație, conducătorul judecătoriei de ocol; Jankovics Tihamér – judecător de ocol; Kolthay Kornél – judecător de ocol; Persz Ferencz – judecător de ocol; Dr. Sólyom Kálmán – judecător de ocol; Dr. Serváry Sándor – judecător de ocol; Beghetz László – judecător de ocol; Dr. Szabó Géza – judecător de ocol la judecătoria de ocol Șercaia, repartizat temporar la judecătoria de ocol orășenească Oradea; Dr. Rimeczy József – notar; Dr. Mandél József – notar, Borbély Lajos – stagiar; Moldoványi Iván – condicar funciar; Szilágyi Dezső – condicar funciar; Szabó Géza – condicar funciar; Löwenstein Mór – condicar funciar; Bénes Albert – director general; Márián Emil – director; Fenyő Sándor – director; Király Lajos – director; Vargha József – director; Tattay Lajos – primoficial; Száva Antal – funcționar superior; Balogh Lajos – funcționar superior; Csizsek Albert – funcționar superior; Alle József – funcționar superior; Bor Imre – adjutant; Magyar Zoltán – adjutant; Malaze Miksa – cancelarist; Bazaló Lajos – administrator; văduva d-na Orosz Kornél – administrator; Nagy Sándor – adjutant; d-na Papp József – adjutant; Várnai Henrik – executor; Bakó Bálint – executor; Csathó Jenő – executor; Döge Lajos – suboficiant; Vetési Lajos – suboficiant; Kozma János – suboficiant.

3. La judecătoria de ocol rurală Oradea:

Marosi Endre – conducătorul judecătoriei de ocol; Dr. Máthé György – judecător de ocol; Stacho Károly – judecător de ocol; Dr. Malisza Géza – judecător de ocol; Dr. Romvári Iván – stagiar; Újlaki Károly – funcționar superior; Schuller Márton – funcționar superior; Philipson Adolf – funcționar superior; Haró Zoltán – adjutant; văduva d-na Csepp György – adjutant; Tatay Ambrus – adjutant; Bosnyák Gergely – executor; Dénes László – suboficiant; Csencz József – suboficiant.

4. La procuratura Oradea:

Șeful procuraturii – procurorul Thúry Endre; Dr. Nesztor József – procuror; contele Dr. Bolza Alfonz – procuror; Dr. Miskovszky Jenő – procuror; Medvigy István – procuror.

II. Au deus legământul pentru diurniști:

1. La tribunalul de Oradea:

Bor Veron – diurnist; Diószeghy Margit – diurnist; Horváth Teréz – diurnist; Magyar Jolán – diurnist; Csepreghy Anna – diurnist; Czencz Klára – diurnist; Kajaba Mariska – diurnist; Székely Mária – diurnist; Szabó Mária – diurnist; Szabó Erzsébet – diurnist; Kincsik Ferencz – diurnist; Matics István – diurnist.

2. La judecătoria de ocol orășenească Oradea:

Ponorán Lukács – diurnist; Mester Lajos – diurnist; Imreh M. Magdolna – diurnist; Kiss Ferencz – diurnist; Dálnoky Anna – diurnist; Herbst Mária – diurnist; Orbán Rózsa – diurnist; Várfalvy Fanni – diurnist; Magos Erzsébet – diurnist.

III. Au refuzat depunerea jurământului de fidelitate:

1. În cadrul ședinței comune din 3.V.1919/1919.El.IX.I.49/: Kerchy Péter – judecător la tribunalul din Oradea; Kenéz Sándor – judecător la tribunalul din Oradea; Dr. Totsi Imre – judecător la tribunalul din Oradea; Szentléleki Mészáros László – notar la tribunalul din Oradea; Dr. Bereczky Lajos – notar la tribunalul din Oradea; Dr. Tóth Kálmán – notar la tribunalul din Oradea; Dr. Révész József – notar la tribunalul din Oradea; Borbély Miklós – stagiar la tribunalul din Oradea; Dr. Tóth Lajos – stagiar la judecătoria de ocol orășenească Oradea.

2. În proces-verbal separat întocmit la 3.V.1919/1919.El.IX.I.65/: Dr. Poynar Sándor – judecător la tribunalul din Oradea. În procesul-verbal separat întocmit la 7.V.1919/1919.El.IX.I.66/: Kún Elemér – judecător la tribunalul din Oradea; în procesul-verbal separat întocmit la 9 mai 1919/1919.El.IX.I.67/: Dr. Kenderessy János – notar la tribunalul din Oradea.

3. Prin cerere în scris /1919.El.IX.I.52/: Geres Barna – judecător la tribunalul din Oradea; prin cerere în scris /1919.El.IX.I.54/: Long Ernő – notar la tribunalul din Oradea.

IV. Sunt bolnavi și din acest motiv nu au putut să-și precizeze poziția în privința prestării jurământului de fidelitate, următorii:

Kőrösi Árpád – director general; Argyelán János – suboficiant; Dr. Fülöp Miklós – stagiar la judecătoria de ocol orășenească Oradea; văduva d-na Magyar János – diurnistă la judecătoria de ocol orășenească Oradea; Podhraczký Ferencz – notar la judecătoria de ocol provincială Oradea; Farkas István – procuror la Procuratura Oradea.

Se află în concediu și, prin urmare nu și-au precizat poziția în privința prestării jurământului de fidelitate, următorii: Dr. Révész Gusztáv – judecător la tribunalul din Oradea; Végh Sándor – judecător la tribunalul din Oradea; Dr. Jakab Ernő – notar la tribunalul din Oradea; Mezey Ákos – notar la tribunalul din Oradea; Dr. Hary József – stagiar la tribunalul din Oradea; Dr. Feld Albert – stagiar la tribunalul din Oradea; Pál Aladár – notar la judecătoria de ocol orășenească Oradea; Levenday Karola – diurnist la tribunalul din Oradea.

V. Nu s-au întors încă din război și din acest motiv nu și-au putut preciza poziția în privința jurământului de fidelitate: Dr. Anko J. Leontin – notar la tribunalul din Oradea (privat); Sándor Lajos – notar la tribunalul din Oradea; Jegh Károly – judecător de ocol la judecătoria de ocol orășenească Oradea; Békéssy Árpád – diurnist la judecătoria de ocol orășenească Oradea; Kiss Imre – suboficiant la judecătoria de ocol orășenească Oradea; Hunyadi Ferencz – procuror la procuratura din Oradea.

VI. Din dimineața de 19 aprilie a.c., nu a mai fost văzut și prin urmare nu se știe unde se află: Dr. Berczi Endre – notar la tribunalul din Oradea.

VII. A depus deja jurământul de fidelitate la direcția financiară Oradea și, prin urmare, nu i s-a mai solicitat să depună încă o dată jurământul de fidelitate: Dr. Balázsovits Rezső – stagiari la tribunalul din Oradea.

În continuare, solicit, în modul cel mai urgent, ca domnul ministru să binevoiască a lua măsuri în sensul că veniturile oprite la data de 1 l.c. să fie repartizate și plătite în mod normal celor care au depus jurământul de fidelitate și solicit măsuri urgente din partea domnului ministru – în conformitate cu cererile insistente ale respectivelor magistrați – ca cei care au refuzat să depună jurământul de fidelitate și cărora le-am comunicat din partea domnului ministru să se considere ca aflându-se în continuare în serviciu fără a se implica în activitatea judiciară propriu-zisă, să primească în scris măsurile preconizate de domnul ministru în privința statutului lor viitor. Dintre aceștia cei mai mulți au insistat pe lângă mine cu argumentul că în caz contrar nu se pot ocupa netulburați de asigurarea viitoare a veniturilor lor.

În chestiunea raportului domnului medic primar militar al comitatului, nr. 1919.El.XV.A.50 – anexată la acest raport raportează că am luat jurământul de fidelitate – în conformitate cu instrucțiunile primite de la d-l ministru – de la judecătorul Hermann Aladár, condicarul funciar Szilágyi Dezső și notarul Dr. Marosffy Gábor.

După reîntoarcerea celor aflați în concediu îl voi chestiona nominal în privința disponibilității lor de a depune jurământul de fidelitate și voi primi jurământul de la cei care sunt dispuși să-l presteze – în conformitate cu instrucțiunile primite de la d-l ministru – și voi raporta separat despre rezultate.

În aceeași manieră voi proceda și față de cei care nu s-au întors încă din război, după reîntoarcerea lor.

Solicit instrucțiuni din partea d-lui ministru privind procedura de urmat în cazul în care notarul, Dr. Berczi Endre, care se află într-un loc necunoscut, se întoarce și declară că este dispus să-și reia activitatea.

În privința celor care sunt bolnavi, cu aprobarea d-lui ministru intenționez să le solicit în scris ca la un anumit termen să se prezinte în fața mea pentru a-și expune poziția în privința depunerii jurământului de fidelitate, în cazul în care sunt împiedicați de boală să prezinte adeverințe medicale în acest sens. Consider că momentan trebuie renunțat la ideea de a trimite medicul primar militar al comitatului pentru a-i examina deoarece cunoscând personalitatea acestora, nu am nici un fel de dubii ca sunt într-adevăr bolnavi, iar pe de altă parte mulți dintre aceștia se află în localități îndepărtate tocmai din cauza bolilor de care suferă și prin urmare consider de prisos trimiterea medicului primar militar al prefecturii, iar în unele cazuri ar fi chiar contraindicat. În cazul în care dintre cei bolnavi se vor prezenta pentru depunerea jurământului – cu speranța aprobării de către domnul ministru – voi primi jurământul. Raportez, de asemenea, ca în conformitate cu instrucțiunile verbale ale d-lui ministru am luat măsurile necesare ca personalul și diurniștii judecătorilor de ocol rurale să presteze jurământul de fidelitate, respectiv, legământul de fidelitate în fața conducătorilor judecătorilor de ocol.

Oradea, 14.V.1919.

s.s. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

233.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX/I.78.

Șefului Resortului de Justiție, Dr. Lazăr Aurel, Sibiu

Înainte anexat exemplarul original al procesului-verbal rezultat în urma depunerii jurământului de fidelitate, prevăzut de punctul 4 al ordonanței nr. 131/1919 just., de către diurniștii tribunalului Oradea, respectiv cei ai judecătoriei de ocol rurală și urbană Oradea.

Oradea, 22 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

234.

Proces-verbal

Întocmit de președintele tribunalului, la data de 21 mai 1919.

Având în vedere faptul că punctele 4 și 5 din cadrul ordonanței nr. 131/1919 just., emisă de șeful Resortului de Justiție, solicită depunerea – fără excepție – a jurământului de fidelitate sau a declarației solemne de către toți magistrații și, având în vedere faptul că în această ordonanță nu există un text anume pentru așa-numitul „legământ diurnist”, se cuvine ca toți diurniștii care au depus un asemenea legământ să presteze jurământul de fidelitate prevăzut de ordonanța sus-numită.

Ca urmare, convocându-i pe diurniștii tribunalului din Oradea și ai judecătoriei de ocol rurală și urbană, după ce aceștia s-au declarat dispuși să presteze jurământul de fidelitate, am primit acest jurământ – în limba maghiară – după cum urmează: „Eu /aici fiecare și-a rostit numele / jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

S-a citit, am depus acest jurământ de fidelitate și am semnat.

s.s. Bosnyák Gergely – diurnist permanent; s.s. Székely Mária; s.s. Bor Veronka; s.s. Magyar Jolán; s.s. Czencz Klára; s.s. Diószeghy Margit; s.s. Várfalvi Fanni; s.s. Imreh M. Magdolna; s.s. Dálnoky Anna; s.s. Orbán Rózsi; s.s. Szabó Mária; s.s. Mester Lajos; s.s. Herbst Mária; s.s. Kajaba Mariska; s.s. Máliusz István; s.s. Kiss Ferencz; s.s. Horváth Teréz.

Am semnat procesul-verbal

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului; s.s. Lenkey Árpád – notar.

Originalul în lb. maghiară.

TRIBUNALUL ZALĂU

235.

Președintele Tribunalului Zalău
Nr. 1919.El.II.H.30/4.

Prefectului județului Sălaj, Zalău

Ca urmare a solicitării d-voastre scrise nr. 69/1919. pref. din data de 8 mai a.c., am onoarea de a vă comunica că din personalului tribunalului Zalău au depus jurământul de fidelitate, în cadrul ședinței generale din 14 mai, următorii:

Judecătorii: Medgyessy Géza, Gyenge Mihály, Dr. Horváth József, Kapeller Zoltán, Dr. Janovits György Ernő, Dr. Szilágyi Lajos, Kőszeghi Géza, Benke János, judecător de ocol; Dr. Bodor József și Balta Zoltán – notari; Varga Ferencz – director general; Cservenyák Gyula, László Gyula, Varga Ferencz – directori de cabinet; Sóos Károly, Váradi Sándor, Baczó Ferencz – cancelariști.

Lugossy Károly – condicar funciar; Csvary Lajos – director; Szekér Ferenc, Szathmáry Béla, Kerékgyártó Ferencz, Liptay Elek – cancelariști la judecătoria de ocol; Kaizer Károly – servitor la tribunal; Hieronimusz Gáspár și Takács Gyula – servitori la judecătoria de ocol, respectiv Mihály Margit, Zsiga Ilona, d-na Varga Ferencz, Seres Jolán – diurniști la tribunal; Kaizer Sándor și Molnár István – diurniști la judecătoria de ocol.

Conform prezentului proces-verbal, în data de 16 mai au mai depus jurământul de fidelitate: Hireczke József și Magyarai Sándor – servitori la tribunal. De asemenea s-a arătat dispus să depună jurământul și servitorul Seres István, dar ca urmare a plecării sale neașteptate, acest lucru nu a fost posibil.

Din cadrul personalului tribunalului și judecătoriei de ocol au declarat că refuză depunerea jurământului: Sebe Lajos și Csics Ákos, Unger Géza – judecători la tribunal, respectiv judecătorul de ocol Sati János. Gáspár Ferencz nu a depus jurământul ca urmare a stării sale de slăbiciune. Totuși, a refuzat să semneze invitația scrisă.

În final, am onoarea de a vă informa că procuratura consideră că nu sunt îndreptățiți să cer depunerea jurământului de fidelitate de la personalul procuraturii, deoarece este vorba – în cazul de față – de un jurământ de fidelitate față de regele României și Consiliul Dirigent, de subordonarea unui alt stat și, prin urmare, se consideră că doar un exponent al clasei dominante, și anume dl. prefect, este îndreptățit să pretindă depunerea jurământului de fidelitate de la personalul procuraturii, o instituție paralelă cu tribunalul și nu subordonată acestuia.

Zalău, 17 mai 1919.

s.s. Medgyessy Géza – președinte.
Originalul în lb. maghiară.

236.

Nr. 210-1919.Pref.

Către
Consiliul Dirigent , Resortul Justiției, Sibiu

Tribunalul și Judecătoria de ocol din Zalău, după ce 8 judecători, la tribunal 7, la judecătoria de ocol 1 și toți oficianții manipulanți au depus jurământul, și-au început activitatea.

Vă transpun actul oficios sub A., despre depunerea, respectiv denegarea jurământului.

Medgyessy Géza, președintele de senat și Mihály Gyenge, judecător la tribunal /român/ au depus jurământul de fidelitate în mâinile mele. Pe Mihály Gyenge, având serviciu de 30 ani, vă rog să-l înaintați la rangul de jude de /tablă/ de Curte de Apel, în clasa a VI-a de plată în loc. Sus-numitul are să prezideze în careva senat și e just după un serviciu lung să fie înaintat.

La judecătoria de ocol din Crasna îl propun de judecător-conducător pe dl. Virgil Barbolovici, subjude pensionat.

Pentru judecătoria din Tășnad l-am propus pe dl. Virgil Mureșan, judecător la judecătoria de ocol din Târgul-Mureșului. Vă rog să-l transferați la Tășnad.

Procurorul Dr. Petru Vaida, al cărui chestionar îl înaintez sub B. și-a început activitatea la procuratura din Zalău; propun să fie împărțit în clasa a VI-a de plată.

La judecătoria de ocol Cehu-Silvaniei, Șimleul-Silvaniei, Crasna și Jibou, conducătorii acum preiau birourile de la foștii șefi de judecătoria.

Zalău, la 30 mai 1919. s.s. indescifrabil: prefectul județului Sălaj.

237.

Prefectura Județului Sălaj

Nr. 312/1919.Pref.

Onor. Consiliul Dirigent, Resortul Justiției, Sibiu

Am onoarea alăturat sub ./ a Vă transpune în copie autentică atât raportul tribunalului Zalău, cât și a judecătorului conducător de ocol din Cehu-Silvaniei; din aceste rapoarte apare că la judecătoria din Cehu-Silvaniei următorii au depus jurământul prescris de fidelitate: Kovács Géza, , Mikó Károly, Rettegi Árpád canceliști, Nóti E. Géza executor, Szilágyi József conducător la cărțile funduare, Varga András servitor și Váncza György păzitor la pușcărie.

Au denegat jurământul: Szász István, Tormassy Géza, Dr. Papp Gyula judecători, Baczó Géza cancelist, Mészáros Ferencz, Mester Dezső diurniști, Láposi Kiss István servitor, Dr. Gazda Ödön notar și Pavelka Frigyes cancelist.

La judecătoria de ocol din Cehu-Silvaniei pe lângă judecătorul conducător Dr. Ember János ar fi inomis de lipsă să se denumească baremi un judecător, fiind plasa cea mai mare în județ și agendele multe.

Pe conducătorul judecătoriei de ocol îl propun și prin raportul acesta să fie numit cu rang și plată de jude de tablă.

Zalău, la 16 iunie 1919.

Cu stimă,

s.s. Dr. George Pop, prefect

TRIBUNALUL SIGHET

238.

Proces-verbal,

întocmit în Sighetul Marmației, în clădirea tribunalului din localitate, în data de 23 mai 1919.

Sunt prezenți: Dr. Chiroiu Vazul – prefect; Dr. Illés Andor – procuror general și Dr. Kováts Péter – procuror.

Prefectul Dr. Chiroiu, le solicită celor prezenți să depună jurământul de fidelitate, aceștia pronunțându-se după cum urmează:

1. Dr. Illés Andor – procuror general – refuză;
2. Dr. Kováts Péter – procuror – refuză.

În concediu se află procurorul Dr. Ori Kálmán.

Prefectul, dr. Chiroiu Vazul le comunică faptul că prin acest refuz și-au pierdut toate drepturile dobândite până în prezent.

Procesul-verbal a fost întocmit.

s.s. Dr. Illés Andor – procuror general; s.s. Dr. Kováts Péter – procuror; prefectul s.s. Dr. Chiroiu Vazul.

239.

Proces-verbal,

întocmit la Sighetul Marmației, în sala de studiu a bibliotecii tribunalului din localitate.

Sunt prezenți: Dr. Chiroiu Vazul – prefect; Petrovits Lajos, consilier la Curtea de Casație – președinte de tribunal, respectiv, corpul de judecători și notari.

Prefectul Dr. Chiroiu Vazul solicită corpului de judecători și notari depunerea jurământului de fidelitate. Funcționarii se pronunță în acest sens, după cum urmează:

1. Președintele tribunalului, Petrovits Lajos – refuză;
2. Consilier la Curtea de Casație, Kesinszky Károly – refuză;
3. Consilier la Curtea de Casație, Vereczky Gyula – refuză;
4. Judecătorul Peneren Döme – acceptă;
5. Judecătorul Kesinszky Károly – refuză;
6. Judecătorul Kesztačky Károly – refuză;
7. Judecătorul Mois Gyula – acceptă;
8. Judecătorul Bahunek Elemér – refuză;
9. Judecătorul Draskóczy Gábor – refuză;
10. Judecătorul Marcellly Béla – refuză;
11. Judecătorul Brenner Mihály – refuză;
12. Judecătorul Lanczy Lajos – refuză;
13. Judecătorul Peczkán Sándor – refuză;
14. Judecătorul Mandel Mihály – refuză;
15. Judecătorul Tompuk Jakab – refuză;
16. Judecătorul Szirmay Lajos – refuză.
17. Lipsesc: președintele de senat, Benyei Gyula, P. Rheinszberger – judecător de instrucție, Jancsik László, Görög Péter.

Judecătoria de ocol:

1. Lazăr Alexandru, consilier la Curtea de Casație – acceptă; 2. Judecătorul de ocol Szappanos József – refuză; 3. Judecătorul de ocol Balázs Lajos – refuză; 4. Judecătorul de ocol Újhelyi József – refuză; 5. Judecătorul de ocol Zeferovits János – refuză; 6. Judecătorul de ocol Szigeti Dezső – refuză; 7. Judecătorul de ocol Teiner Jenő – refuză; 8. Judecătorul de ocol Gavallér Dezső – refuză.

Notari:

1. Notarul Dr. Szilágyi Zoltán – refuză; 2. Dr. Rácz István, notar – refuză; 3. Mellan Dezső, notar – refuză; 4. Dr. Grigassy Lajos, notar – refuză; Dr. Brenner Alajos, notar – refuză; 6. Semlye Kálmán, notar – refuză; 7. Nasih Sándor, notar – refuză; 8. Hegedűs József, notar – refuză; 9. Dr. Bota Gergely, notar – acceptă. Absentează notarii: Dr. Tomaskó Lőrincz, Lipót Ferencz, respectiv stagiarul Hestyruk Pál.

Dr. Piller György, notar – acceptă.

Dr. Chiroiu Vazul declară că cei care au refuzat depunerea jurământului de fidelitate și-au pierdut toate drepturile obținute până în prezent și solicită totodată președintelui tribunalului, Petrovits Lajos să predea conducerea instituției în data de 27 mai a.c., consilierului la Curtea de Casație, Dr. Lazăr Alexandru.

Procesul-verbal a fost întocmit.

s.s. Petrovits Lajos – președintele tribunalului; s.s. Dr. Chiroiu Vazul – prefect.

240.

Prefectului Județului Maramureș

Nr. 129/1919.

Domnule Șef de Resort,

În conformitate cu avizul primit de la dl. secretar general, am onoare a raporta că în 23 mai 1919, m-am prezentat la tribunalul din loc., unde, în plină ședință am luat imperiul asupra tribunalului, a Ministerului Public [procuratura] și a Judecătoriei de ocol Sighet.

Despre acest act am dresat un proces-verbal foarte sumar, semnat de președintele tribunalului și subscrisul, pe care îl înaintez.

Nici un străin jurământ n-a depus. Notarul Peller George s-a declarat în ședință gata să depună jurământul, însă ulterior conform declarației alăturate s-a retras.

Astfel au rămas numai românii, de la care jurământul îl voi lua numai după ce primesc ordin de la DVoastră și respective decretele de numire.

Până atunci am dispus ca dl. Alexandru Lazăr, împreună cu ceilalți judecători români să ia în primire tribunalul și Judecătoria de ocol Sighet, iar dl. Dr. Ilie Chindriș ministerul public.

Bazat pe instrucțiunile primite de la dl. secretar general am luat aceste dispoziții, prin urmare am însărcinat pe dl. Lazăr ca pe viitor președinte cu preluarea.

Stând în fața unui fapt împlinit, prin urmare rog să binevoiți a aproba și a menține aceste dispoziții, pentru că altcum mi s-ar croi atât mie, cât și dlui. Lazăr o situație imposibilă. Înaintez cererea aceasta, fiindcă numai ulterior am aflat că numirile de

judecători n-au trecut încă prin Consiliu – cum credeam – și astfel eventualele schimbări ar putea produce nespuse încurcături.

Subsemnatul personal, cu conștiința liniștită, Vă pot încredința că aflu justiția în mâini foarte chemate, dacă se menține repartizarea, ce mi-a fost făcut cunoscută la Sibiu și că nu este justificată nici o temere.

Fostul președinte al tribunalului a înaintat cererea ca judecătorilor și personalului abdicăți să li se licvideze lefurile restante și pe lunile aprilie și mai.

Subsemnatul am declarat că, deoarece Direcția fin., respective perceptoratul nu dispune de acoperire, căci banii i-au depozitat la Banca Austro-Ungară, iar aceasta nu este în stare să-i restituie, nu sunt în situație de a satisface cererea, decât numai în cazul, când Banca Austro-Ungară ar restitui. Din banii Consiliului Dirigent nu pot să plătesc decât pe funcționarii care au depus jurământul, sau au fost menținuți în serviciu.

Atunci ei s-au rugat să înaintez cererea la Consiliul Dirigent.

Sunt de părere că la nici un caz să nu se satisfacă cererea, fiindcă s-ar crea un caz de precedență în urma căreia toate restanțele ar trebui noi să le suportăm, ceea ce pentru Sighet ar însemna câteva milioane.

Alături o adresă și proces-verbal ce mi s-a înaintat din partea președintelui tribunalului în ședință, înainte de luarea în primire a imperiului. Se cere în ea amânarea pe care însă nu le-am acordat-o.

Rog dispozițiuni noi și decretele de numire.

Sighetul Marmației, 28 mai 1919. Prefect: s.s. Chiroiu.

241.

Prefectura Județului Maramureș
 Nr. 613-1919.

Resortul Justiției, Sibiu
 Domnule Șef de Resort,

1. Am onoare a va raporta că, până în prezent, numai asupra tribunalului Sighet și Judecătoriei de ocol Sighet s-a luat imperiul, nu însă și asupra judecătoriei de ocol Vișeu, fiindcă numirea judecătorului n-a sosit, în lipsa căreia preluarea nu s-a putut executa.

La tribunalul din Sighet, pentru ca să poată funcționa în Senat, am obligat pe un fost judecător, slovac de origine – Szedlak – care n-a depus încă jurământul, ca până la noi ordine – să funcționeze. Dacă n-aș fi făcut aceasta, întreg tribunalul ar fi stagnat.

Numitul este o forță extraordinară de lucru, foarte bun jurist, însă venal. S-a declarat ulterior gata să depună jurământul, cum altcum mai sunt câțiva judecători care ar dori să revină asupra denegării jurământului și să intre în serviciu.

Asupra acesteia, D-voastră aveți căderea de a decide. Sunt însă de părere ca și în cazul când Resortul ar primi revenirea acestor domni, la nici un caz să nu fie menținuți la acest tribunal, ci mutați oriunde.

Nu numai din motive personale, ci pentru că în acest județ unde unguri nu sunt, ci numai români și ruteni și fiind și județ de graniță, oameni rămași de la vechiul regim, unguri sau maghiarizați nu pot avea nici un rost.

În acest județ ar mai fi un singur avocat român [doi însă nu s-au întors din prizonierat], care ar fi potrivit de judecător și anume: dl. Dr. Coman, avocat în Vișeu.

Se leagă însă de orașul Sighet și nu merge bucuros altundeva. Intră la judecătoria și așa numai pentru că a fost provocat de mine să-și ofere serviciile și are pretenții de a fi primit într-o clasă înaintată, socotindu-i-se 15 ani serviciu [socotind anii de război dublu].

Conform informațiilor primite, altcum corespunde întru-toate pentru a fi judecător.

2. Judecătorii de ocol ce cad pe teritoriul rutean, funcționează în forma lor de până acum, fără să le fi provocat a se declara.

Chestia lor fiind în strânsă legătură cu suveranitatea teritorială – neclarificată până acum pentru aceste timpuri – a rămas nedefinită. Leafă și ajutoare de război nu le-am asemnat, am dat însă voie să li se lichideze plățile din banii rămași la perceptorate de la vechea stăpânire.

Cum însă situația aceasta nu se mai poate susține, parte fiindcă bani nu mai sunt, parte fiindcă stau în relațiuni de ierarhie cu tribunalul român, am onoare a Vă ruga să binevoiți a-mi da instrucțiuni de urmat. Dacă Resortul crede că nu este în situația de a prelua formal imperiul pe un teritoriu nealipit încă, atunci pentru a nu ajunge în situație echivocă, singur numai cu organele de justiție, rog să mi se lase latitudinea de a aranja chestia pe răspunderea mea, însă să-mi acordați creditul necesar pentru plățirea lor, respectiv să asemnați competențele și cheltuielile și pentru aceste judecătorii.

Sighet, 1 iulie 1919. Prefect: s.s. V. Chiroiu.

242.

De la Președintele Tribunalului Sighetul Marmației.

Nr.1919.El.III.H.I.

Consiliului Dirigent,
Șef al Resortului Justiției Sibiu,

Procesul-verbal susceput cu ocazia preluării conducerii tribunalului și a Palatului justiției, alăturat sub / cu acel raport am onoare a-l sușterne, ca defectele obiectelor inventariale în protocol detaliate sunt înșirate, și că cvartirul prezidial din etajul al II-lea al palatului l-am ocupat, din care motiv la banii pentru cvartir pe quartatul al III-lea a.c., nu reflectez.

Sighetul Marmației, 25 iulie 1919. s.s. Dr. Alexandru Lazăr, președinte.

TRIBUNALUL SATU MARE

243.

Proces-verbal

care s-a luat în 25 iunie 1919, la tribunalul regal din Satu Mare, fiind de față subsemnații:

Dr. Alexandru Racoti Fipel, prefectul județului Satu Mare, împreună cu Dr. Silviu Papp, președinte al tribunalului din Satu Mare, s-a prezentat înaintea președintelui de tribunal unguresc, Dr. Iuliu Papolczy și-l încunoștințează că, din partea Consiliului Dirigent Român, cu decretul nr. 2644-1919.pres. just., e numit de președinte al tribunalului Dr. Silviu Papp, care în aceeași calitate a și depus jurământul oficios. Declară că dl. Dr. Iuliu Papolczy cu ziua de azi e pus în disponibilitate, se provoacă să depună jurământul oficios, și să predea tribunalul noului președinte, Dr. Silviu Papp.

Dr. Iuliu Papolczy protestează în contra predării oficiului, spune că el e încă oficiantul Ungariei, din care parte încă nu a primit nici un ordin spre a preda oficiul. Spune că el, în ședința plenară a parchetului ținută în 23 aprilie 1919, deja a recunoscut dreptul Regatului Român și și-a declarat că rămâne în serviciul Regatului. Roagă ca declarația aceasta de mai sus să fie considerată ca și cum ar fi depus jurământul oficios.

Oficiul tribunalului, la provocarea prefectului, îl predă noului președinte.

Preluarea oficiului se va întâmpla după regulamentele de până acum, cu inventar.

După acestea, procesul-verbal s-a încheiat fiind citit, explicat în limba maghiară și aprobat.

D.m.s.

s.s. Dr. Papolczy Gyula fost președinte, ca predător; s.s. A. Racoti, prefect; s.s. Dr. Silviu Papp, președinte, ca preluator; s.s. indescifrabil, secretar.

244.

Președintelui tribunalului din Satu Mare
Prez. Nr.I.2.A.1/1919.

Către

Consiliul Dirigent Român, Resortul Justiției, Sibiu

După primirea decretului de sub nr. 2644/1919.pres.just., am onoarea a Vă raporta că în 24 iunie 1919 am depus jurământul oficios, în calitate de președinte la tribunalul din Satu Mare.

Referitor la decretul meu, rog să binevoiți a desluși, că numirea mea în clasa a VI-a, cu gradație 3, nu e greșeală, fiindcă eu deja din începutul anului 1905 sunt jude, respectiv procuror, când prim-procurorul numit aici, deși are praxă cu vreo 5 ani mai puțină decât mine și-a câștigat calificarea mai târziu, totuși este numit tot întru aceeași gradație cu mine.

Raportez mai departe că în 25 iunie am și preluat tribunalul în prezența prefectului, despre care act s-a făcut proces-verbal în 3 exemplare. Un exemplar se accludă sub ./ care s-a predat fostului președinte și unul a rămas în arhiva tribunalului.

Ce privește preluarea jurământului oficios din partea magistraților și a angajaților tribunalului, vă fac cunoscut că toți aceștia, în ședință plenară a parchetului ținută în 23 aprilie 1919, au recunoscut dreptul Regatului Român peste acest teritoriu, s-au

declarat că rămân în serviciul Regatului Român și doresc a se bucura de aceleași beneficii, ca și funcționarii Regatului și își vor continua funcțiunea lor cu conștiințiozitate. Procesul-verbal luat despre acestea, l-am susținut Consiliului Dirigent.

În decursul vremii s-au schimbat părerile sus-numiților referitor la depunerea jurământului. Am observat că judecătorii și procurorii nu numai nu vor depune jurământul oficios, ci nu vor a recunoaște nici dreptul Consiliului Dirigent de a dispune în chestiile justiției, drept aceea ca să nu fie întreruptă jurisdicțiunea pe teritoriul județului acestuia, propun să binevoiți a înrola pe avocații români pe teritoriul acesta, la judecătoriile de aici.

Dintre amplexații tribunalului, Dr. Jean Șuta notar și Ignație Mikle scriitor la tribunal, ca români, au depus jurământul oficios fără a fi provocați la acela. Totodată să ne deslușiți ce se va întâmpla cu preluarea jurământului a notarilor publici din Satu Mare, fiindcă până acuma numai pentru preluarea jurământului avocaților am primit ordonanță. În urmă, fiindcă tribunalul din Satu Mare până acuma a aparținut tablei regale din Debrețin, care oraș până acuma nu aparținea Regatului român, rog să binevoiți a mă desluși că apelațiile, recursurile în contra sentințelor tribunalului la care for apelativ să fie trimise, ori ce să se întâmple cu ele?

Satu Mare, 28 iunie 1919. s.s. Dr. Silviu Papp, prez. tribunalului.

JUDECĂTORIA DE OCOL SALONTA

245.

Nr. 1919.El.I.E.25.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Salonta, în data de 13 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către conducătorul judecătoriei de ocol, Karakas Albert.

Au fost prezenți:

Dr. Lazăr Aurel – ministrul român regal de justiție –, au fost prezenți toți membrii corpului de magistrați, personalul auxiliar și funcționăresc.

Ministrul de justiție prezentându-se în clădirea judecătoriei de ocol Salonta, a declarat că, pe baza tratatului pe care guvernul regal român l-a semnat cu puterile Antantei și a cărei valabilitate s-a menținut și după pacea de la București, în calitate de ministru al guvernului regal român, preia puterea pe teritoriul județului Bihor. A comunicat că această stare juridică este definitivă. A arătat că statul român este dispus să preia funcționarii publici care și-au exercitat activitatea până în acest moment, cu condiția depunerii jurământului de fidelitate. Această este o condiție de bază pentru păstrarea funcțiilor ocupate până acum și a drepturilor obținute. A arătat că în cazul depunerii jurământului de fidelitate momentan se va continua activitatea având la bază legislația, legile, dispozițiile și ordonanțele emise până la data de 18 octombrie 1918. În continuare i-a solicitat conducătorului judecătoriei de ocol, Karakas Albert, predarea instituției și depunerea jurământului de fidelitate.

Conducătorul judecătoriei de ocol – Karakas Albert – a declarat că având în vedere faptul că – în conformitate cu afirmațiile domnului ministru – județul Bihor și prin urmare și teritoriul de jurisdicție al judecătoriei de ocol Salonta a fost anexat statului român, într-o formă care nu va suferi schimbări și având în vedere faptul că nu există motive pentru a ne pune la îndoială corectitudinea acestei informații, este dispus să predea instituția și să depună jurământ de fidelitate.

În continuare, conducătorul judecătoriei de ocol, Karakas Albert a depus în mâinile ministrului justiției, Dr. Lazăr Aurel următorul jurământ: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

După aceea, Dr. Lazăr Aurel, ministrul regal român de justiție l-a însărcinat pe conducătorul judecătoriei de ocol, Karakas Albert să primească jurământul de fidelitate de la corpul de magistrați, de la funcționari, de la reprezentantul procuraturii, respectiv de la notarii și avocații care își desfășoară activitatea la judecătoria de ocol Salonta. Procesul-verbal a fost citit, aprobat și semnat.

s.s. Dr. Lazăr Aurel – ministrul regal român de justiție; s.s. Csürke József – grefier; s.s. Karakas Albert – conducătorul judecătoriei de ocol.

Originalul în lb. maghiară.

246.

Nr. 1919.El.I.E.26.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Salonta, în data de 13 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către corpul de magistrați, funcționari, administratori, auxiliarii și gardienii judecătoriei de ocol.

La solicitarea lui Karakas Albert – conducătorul judecătoriei de ocol, au depus în mâna lui jurământul de fidelitate: Dr. Körtvélyesi Sándor – judecător de ocol; Markovits József – stagiar; Szabó János – condicar funciar; Schwoy Kálmán – condicar funciar; Medgyessy István – primoficial; Jakab László – cancelarist; Máthé János – adjutant; Csürke József – adjutant; Csepp György – diurnist; Bonczos Juliska – diurnista; Erdős Gyula – diurnist; Nagy János – servitor; Szász Mihály – gardian; Kertnegi Lajos – normator, după cum urmează: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Procesul-verbal a fost citit, aprobat și semnat.

s.s. Karakas Antal – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Csürke József – grefier; s.s. Dr. Körtvélyesi Sándor – judecător de ocol; s.s. Markovits József – stagiar; s.s. Máthé József – adjutant; s.s. Erdős Gyula – diurnist; s.s. Bonczos Juliska – diurnistă,

s.s. Csürke József – adjutant; s.s. Szász Mihály – suboficiant; s.s. Kertnegi Lajos – suboficiant; s.s. Szabó János – condicar funciar; s.s. Schwoy Kálmán – condicar funciar; s.s. Medgyessy István – primoficial; s.s. Jakab László – cancelarist; s.s. Csepp György – suboficiant; s.s. Nagy János – suboficiant.

Originalul în lb. maghiară.

247.

Nr. 1919.El.I.E.27.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Salonta, în data de 18 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către cancelaristul Berzsényi Balázs și executorul judecătoresc Magyar István. La solicitarea lui Karakas Albert, conducătorul judecătoriei de ocol, cancelaristul Berzsényi Balázs și executorul judecătoresc Magyar István, depun următorul jurământ: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Procesul-verbal a fost citit, aprobat și semnat.

s.s. Magyar István – executor judecătoresc; s.s. Berzsényi Balázs – cancelarist; s.s. Karakas Albert – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Csürke József – grefier.

Originalul în lb. maghiară.

248.

Președintele Tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX.I.105.

Domnului șef al Resortului Justiției Sibiu,

Înaintez anexat 3 exemplare originale ale procesului-verbal întocmit cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătoriei de ocol Salonta.

Procesele-verbale care vor fi încheiate cu prilejul primirii jurământului de fidelitate de la ceilalți membri ai personalului judecătoriei de ocol îmi vor fi trimise mai târziu de către conducătorul judecătoriei de ocol.

Oradea, 28 mai 1919.

s.s. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

249.

Președintele Tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.XXIII.A.82.

Domnului șef al Resortului Justiției Sibiu,

Raportez că, prin dispoziția nr. 1919.E.XXIII.A.62, emisă la 29 aprilie 1919, am dispus transferul suboficiantului de la Curtea de Apel Oradea – Molnár Sándor, în aceeași funcție, la judecătoria de ocol Salonta. Transferul s-a efectuat la cererea și pe cheltuiala sus-numitului.

Numitul a fost mutat la 31 mai 1919 de la Curtea de Apel Oradea și și-a luat în primire funcția la judecătoria de ocol Salonta în data de 9 iunie 1919.

Prin urmare, solicit ca veniturile sale să fie repartizate trezoreriei din Salonta.

Oradea, 19 iunie 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL TINCA

250.

Copie, 1919.El.IX.I.88.

Nr. 1919.El.I.A.28.

Proces-verbal,

Întocmit la Tinca în 14 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către conducătorul judecătoriei de ocol Tinca, Papp Károly, prilej cu care conducătorul judecătoriei de ocol, Papp Károly a depus următorul jurământ în mâna ministrului justiției, Dr. Lazăr Aurel: „Eu, Papp Károly, jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Dr. Lazăr Aurel; s.s. Kádár Gyula – grefier; „Pentru autenticitatea copiei”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

251.

Copie, 1919.El.IX.I.88.

Nr. 1919.El.I.A.29.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, în data de 17 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către judecătorul de ocol Szabó Zoltán, în fața conducătorului judecătoriei de ocol. Cu această ocazie, judecătorul de ocol Szabó Zoltán a depus următorul jurământ la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu

onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Szabó Zoltán – judecător de ocol.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier;
„Pentru autenticitatea copieii”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

252.

Copie, Nr. 1919.El.IX.I..88.

Nr. 1919.El.I.A.30.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca de către conducătorul judecătoriei de ocol, la data de 17 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către judecătorul de ocol Horváth Miklós. Cu acest prilej, la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol Horváth Miklós a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiuturul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Horváth Miklós – judecător de ocol.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier;
„Pentru autenticitatea copieii”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

253.

Copie, Nr. 1919.El.I.A.33.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, în data de 20 mai 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către primoficialul Lukács Jenő. Cu acest prilej, la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol Tinca, primoficialul Lukács Jenő a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiuturul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Lukács Jenő.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier;
„Pentru autenticitatea copieii”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

254.

Copie, Nr. 1919.El.I.A.34.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, în data de 20 mai 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către primoficialul Pesti Károly. Cu acest prilej, la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol Tinca, primoficialul Pesti Károly a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Pesti Károly.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier; „Pentru autenticitatea copiei”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

255.

Copie, Nr. 1919.El.I.A.35.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, în data de 20 mai 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către primoficialul Koncz Béla. Cu acest prilej, la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol Tinca, primoficialul Koncz Béla a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Koncz Béla.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier; „Pentru autenticitatea copiei”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

256.

Regatul România, Președintele Tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX.I.87.

Copie, Nr. 1919.El.I.A.31.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, în data de 20 mai 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către condicarul funciar Orbán József. Cu acest prilej, la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol, condicarul funciar Orbán József a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Orbán József.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier; „Pentru autenticitatea copiei”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

257.

Copie, Nr. 1919.El.I.A.32.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, în data de 20 mai 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către primoficialul Kádár Gyula. Cu acest prilej, la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol, primoficialul Kádár Gyula a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Kádár Gyula.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – primoficial; „Pentru autenticitatea copiei”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

258.

Copie, Nr. 1919.El.I.A.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, în data de 20 mai 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către suboficialul Fábíán Ferencz. Cu acest prilej, la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol, suboficialul Fábíán Ferencz a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de

a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Fábíán Ferencz.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier; „Pentru autenticitatea copieii”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

259.

Copie, Nr. 1919.El.I.A.40.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, în data de 20 mai 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către gardianul Vincze József. Cu acest prilej, la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol, Vincze József a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiuturul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Vincze József – gardian.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier; „Pentru autenticitatea copieii”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

260.

Copie, Nr. 1919.El.I.A.36.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, în data de 20 mai 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către dactilografa d-na [soția lui] Lukács Jenő. Cu acest prilej, la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol, d-na Lukács Jenő a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiuturul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. d-na Lukács Jenő.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier; „Pentru autenticitatea copieii”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

261.

Copie, Nr. 1919.El.I.A.37.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, la data de 20 mai 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către executorul-diurnist Kozocsa Márton. Cu acest prilej, la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol, executorul-diurnist Kozocsa Márton a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Kozocsa Márton.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier;
„Pentru autenticitatea copiei”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

262.

Copie, Nr. 1919.El.I.A.38.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, în data de 20 mai 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către suboficiantul Szucsigan László. Cu acest prilej, suboficiantul Szucsigan László la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol a depus următorul jurământ: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Szucsigan László.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kádár Gyula – grefier;
„Pentru autenticitatea copiei”: s.s. Osztas Irma – expeditor.

Originalul în lb. maghiară.

263.

Nr. 1919.El.II.D.54.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Tinca, la data de 26 mai 1919 de către conducătorul judecătoriei de ocol în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către adjutantul Bezerédy Gyula. Cu acest prilej, conducătorul judecătoriei de ocol i-a solicitat adjutantului Bezerédy Gyula să depună jurământul de fidelitate, al cărui text a fost în prealabil comunicat.

Adjutantul Bezerédy Gyula a declarat că nu este dispus să depună jurământul de fidelitate.

Ca urmare, conducătorul judecătoriei de ocol i-a solicitat adjutantului Bezerédy Gyula să depună legământul specific diurniștilor, în măsura în care are în vedere funcția de diurnist. Bezerédy Gyula a declarat că nu pretinde funcția de diurnist și nu depune legământul de fidelitate.

După citire procesul-verbal s-a semnat.

s.s. Papp Károly – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Lukács Jenő – grefier;
s.s. Bezerédy Gyula.

Originalul în lb. maghiară.

264.

Președintele tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX.I.68.

Șefului Resortului Justiției Sibiu,

Înaintez anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătoriei de ocol Tinca.

Oradea, 28 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

265.

Președintele Tribunalului Oradea

Nr. 1919.E.IX.I.118.

D-lui șef al departamentului justiției Sibiu

Diurnistul Bezerédy Gyula a fost numit, prin ordonanța nr. 12078 I.M.E., emisă de ministerul justiției din guvernul maghiar, la 24 februarie 1919, în calitate de adjutant la judecătoria de ocol Tinca.

Sus-numitul a refuzat, în data de 15 mai 1919, depunerea jurământului de fidelitate, prevăzut de ordonanța nr. 131/1919 just., cu motivația că nu intenționează să ocupe această funcție la judecătoria de ocol Tinca. Procesul-verbal nr. 1919.El.IX.89, întocmit cu acest prilej, l-am înaintat domnului șef al resortului justiției la 28 mai 1919.

Conducătorul judecătoriei de ocol Tinca – având în vedere lipsa diurniștilor la judecătoria – i-a solicitat din nou, la data de 26 mai 1919, depunerea jurământului de fidelitate. Și de data aceasta a refuzat depunerea jurământului, mai mult, în urma solicitării conducătorului judecătoriei de ocol să depună legământul corespunzător diurniștilor, dacă are în vedere funcția de diurnist, el a declarat că „nu pretinde funcția de diurnist”. Procesul-verbal întocmit cu acel prilej îl înaintez anexat la acest document. Având în vedere încăpățânarea sus-numitului, ca și

faptul că privit din punctul de vedere al valorii sale, nu va fi o pierdere pentru judecătoria de ocol, propun domnului ministru de justiție să ia măsura de retragere a tuturor drepturilor sus-numitului – consecință ce rezultă în urma refuzului de a depune jurământul – urmând ca măsura luată de d-l ministru să-mi fie comunicată cât mai curând posibil.

În speranța împlinirii acestei solicitări, ca și pentru a ajuta judecătoria de ocol, și în speranța aprobării ulterioare a domnului ministru, am dispus astăzi, prin decizia nr. 1919.El.XXII.A.134, „ocuparea postului liber de diurnist și pentru a împiedica Bezerédy Gyula să primească salariul ilegal, am expediat o solicitare la direcția financiară din Tinca, arătând că în cazul în care veniturile ce rezultă din ocuparea funcției de adjutant ar fi distribuite în următoarele luni, plata acestor venituri să fie oprită până la cunoașterea măsurilor luate de dl. ministru al justiției.

Solicít în această privință aprobarea retroactivă a domnului ministru de justiție.
Oradea, 23 iunie 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL BEIUȘ

266.

Nr. 1919.El.IX.J.77.

Proces-verbal

Întocmit de către conducătorul judecătoriei de ocol Beiuș, la data de 15 mai 1919, orele 16,00, cu prilejul vizitei domnului Lazăr Aurel, șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Au fost prezenți subsemnații:

Dr. Lazăr Aurel, șeful resortului justiției, prezentându-se în clădirea judecătoriei de ocol a fost întâmpinat și salutat de către conducătorul judecătoriei de ocol, salut la care dl. șef al resortului justiției a răspuns. După aceea, a solicitat conducătorului judecătoriei de ocol și personalului depunerea jurământului de fidelitate.

Conducătorul judecătoriei de ocol, ca urmare a solicitării, a declarat că el nedorind influențarea nimănui, nu a ținut ședințe cu personalul judecătoriei și astfel el nu este la curent cu părerea acestora, respectiv nu știe cine este dispus să presteze jurământul de fidelitate și cine refuză să-l presteze. Conducătorul judecătoriei de ocol l-a rugat de domnul șef al resortului justiției să binevoiască a pune această întrebare nemijlocit personalului judecătoriei de ocol, explicându-le totodată care sunt consecințele care rezultă în urma depunerii sau refuzului de a presta jurământul de fidelitate.

În urma acestei solicitări, dl. șef al resortului justiției a făcut următoarea declarație:

„În alocuțiunea mea am arătat care sunt consecințele depunerii jurământului și declar, rezumând, că înseamnă păstrarea tuturor drepturilor obținute, iar refuzul depunerii jurământului de fidelitate înseamnă demiterea imediată din funcția ocupată”.

După această declarație a d-lui șef al resortului justiției, întregul personal s-a prezentat în vederea depunerii jurământului de fidelitate.

În continuare dl. șef al resortului justiției a primit următorul jurământ: „Eu, Dr. Szarka Sándor – consilier la Curtea de Apel, eu, Lukács Lajos – judecător de ocol, eu, Rác Béla – condicar funciar, eu Kiss Ferencz – condicar funciar, eu, Bók Gy[?]z[?] – primoficial, eu, Perényi Viktor – primoficial, eu, Konczwald Dénes – cancelarist, eu, d-na Szálló János – administrator, eu, Vásárhelyi Mariska – diurnist, eu, Dálnoky Piroska – diurnist, eu, Rákosy Juliska – diurnist, eu, Szabó Róza – diurnist, eu, Rákosy István – suboficiant, eu, Pintér Károly – suboficiant, eu, Tamba Péter – suboficiant, jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Dr. Szarka Sándor; s.s. Lukács Lajos; s.s. Rác Béla; s.s. Kiss Ferencz; s.s. Bók Gy[?]z[?]; s.s. Perényi Viktor; s.s. Konczwald Dénes; s.s. d-na Szálló János; s.s. Vásárhelyi Mariska; s.s. Dálnoky Piroska; s.s. Rákosy Juliska; s.s. Szabó Róza; s.s. Rákosy István; s.s. Pintér Károly; s.s. Tamba Péter.

După depunerea jurământului de fidelitate, dl. șef al resortului justiției i-a salutat pe cei prezenți și a plecat.

Procesul-verbal a fost încheiat, aprobat și semnat.

s.s. Szarka Sándor – consilier la Curtea de Apel; s.s. Vásárhelyi Mariska – grefier.

Succesiv, la data de 16 mai 1919, orele 13,00, a fost întocmit următorul proces-verbal de către conducătorul judecătoriei de ocol Beiuș.

Au fost prezenți subsemnații:

S-a prezentat gardianul Manyi Miklós, care nu a fost prezent în ziua precedentă. A depus jurământul la solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol: „Eu, Manyi Miklós, jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Manyi Miklós.

Procesul-verbal a fost încheiat, aprobat și semnat.

s.s. Dr. Szarka Sándor – consilier la Curtea de Apel; s.s. Vásárhelyi Mariska – grefier.

Succesiv, la data de 17 mai 1919, orele 9,30, a fost întocmit următorul proces-verbal de către conducătorul judecătoriei de ocol Beiuș.

Au fost prezenți subsemnații:

Se prezintă judecătorul de ocol Dr. Poyner János, care nu a fost prezent la depunerea jurământului de fidelitate, fiind bolnav. La solicitarea conducătorului judecătoriei de ocol depune următorul jurământ: „Eu, Poyner János, jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Poyner János.

Procesul-verbal a fost încheiat, aprobat și semnat.
s.s. Dr. Szarka Sándor – consilier la Curtea de Apel; s.s. Vászárhelyi Mariska – grefier.
Originalul în lb. maghiară.

267.

Nr. 1919.El.IX.I.77.

Domnului Dr. Lazăr Aurel, șeful Resortului justiției, Sibiu

Înainte anexat exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătoriei de ocol Beiuș aflată sub jurisdicția mea.

Din cadrul personalului judecătoriei de ocol nu au depus jurământ judecătorul de ocol Tomáskovics Dezső și executorul Mukenhaupt József, care momentan nu se află în localitate.

Oradea, 21 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL VAȘCĂU

268.

Nr. 1919.El.IX.I.96.

Copie-1919.El.I.A.21.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Vașcău, la data de 16 mai 1919, orele 15,15. În clădirea judecătoriei de ocol s-a prezentat Dr. Lazăr Aurel, șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu și după ce a ascultat raportul conducătorului judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol Jakó János, a preluat instituția în numele statului român, l-a transferat pe judecătorul de ocol Jakó János la judecătoria de ocol Salonta numindu-l în calitate de conducător interimar pe judecătorul de ocol Dr. Mihali Salvator, în sfârșit, a primit următorul jurământ de la judecătorul de ocol Jakó János: „Eu, Jakó János jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

După depunerea jurământului, d-l ministru a dat instrucțiuni în privința întocmirii ulterioare a procesului-verbal și l-a rugat pe judecătorul de ocol Jakó János să definitiveze pe cât posibil, cauzele începute de domnia sa care se află în stadiu de finalizare.

De asemenea, a declarat că va expedia ulterior din Sibiu, documentele privind transferarea și numirea sa la Salonta.

s.s. Dr. Mihali Salvator – judecător de ocol; Jakó János – judecător de ocol. Copia coincide cuvânt cu cuvânt cu exemplarul original al procesului-verbal nr. 1919.El.I.21.

Vaşcău, 18 mai 1919.

s.s. Jakó János – conducătorul judecătoria de ocol.

Originalul în lb. maghiară.

269.

Nr. 1919.El.I.A.24.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Vaşcău, la data de 17 mai 1919, ora 10,00, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătoria de ocol, în conformitate cu ordonanța emisă de șeful resortului justiției – dr. Lazăr Aurel, din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Sunt prezenți: Reindl József – condicar funciar; Bereczky László – cancelarist; diurniștii Lukács Elemér și Nagy Vilma. Dr. Mihali Salvator – conducătorul judecătoria de ocol le-a comunicat celor prezenți textul jurământului și le-a solicitat să-și exprime punctul de vedere, respectiv cine depune jurământul și cine refuză. Întrucât toți cei prezenți s-au arătat dispuși să depună jurământul de fidelitate, condicarul funciar Reindl József și cancelaristul Bereczky László au depus jurământul de fidelitate următor, în timp ce diurniștii Lukács Elemér și Nagy Vilma au depus următorul legământ: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Am citit, am jurat, semnez – s.s. Reindl József – condicar funciar, s.s. Bereczky László – cancelarist.

„Declar solemn că voi fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, că voi respecta legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și că voi îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și voi păstra secretul oficios. Am citit, am jurat, semnez” – s.s. Nagy Vilma diurnist; s.s. Lukács Elemér diurnist.

s.s. Dr. Mihali Salvator – judecător de ocol.

Originalul în lb. maghiară.

270.

Nr. 1919.El.XX.J.84.

Proces-verbal,

Întocmit de președintele tribunalului Oradea, la data de 22 mai 1919. Se prezintă de bună voie: Berényi József, primoficial la judecătoria de ocol din Vaşcău și declară că fiind bolnav locuiește în Szentés, str. Klauzál nr. 18 și a vrut să călătorească la Vaşcău pentru a depune noul jurământ de fidelitate, neputând efectua deplasarea roagă președintele tribunalului să primească jurământul său de fidelitate.

Președintele îi comunică textul jurământului, iar el a depus următorul jurământ: „Eu, Berényi József jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand

I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Am citit, am jurat și semnez: s.s. Berényi József.

Am semnat procesul-verbal: s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului; s.s. Lenkey Árpád – notar.

Originalul în lb. maghiară.

271.

Președintele tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX.I.84.

Domnului șef al resortului justiției, Dr. Lazăr Aurel, Sibiu

Înainte anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate a lui Berényi József – primoficial la judecătoria de ocol Vașcău, care neputând călători la Vașcău, s-a prezentat în fața mea în vederea depunerii jurământului de fidelitate.

Oradea, 22 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

272.

Nr. 1919.El.I.A.29.

Proces-verbal,

Întocmit de conducătorul judecătoriei de ocol Vașcău, la data de 26 mai 1919, orele 11,00, în clădirea judecătoriei de ocol, privind depunerea jurământului de fidelitate de către diurniștii Lukács Elemér și Nagy Vilma.

Întrucât, ordonanța nr. 131/1919 just. nu prevede un text anume pentru diurniști, ei sunt obligați să presteze jurământul de fidelitate prevăzut în punctul 4 al ordonanței amintite; în cazul în care jurământul ar fi în contradicție cu convingerile lor religioase, atunci ei sunt obligați să presteze legământul solemn prevăzut de punctul nr. 5 al ordonanței amintite; diurniștii sus-amintiți declarându-se dispuși să depună jurământul de fidelitate, ceea ce s-a petrecut după cum urmează: „Eu, ... jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am jurat și semnez: s.s. Lukács Elemér; s.s. Nagy Vilma.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat: s.s. Dr. Mihali Salvator – conducătorul judecătoriei de ocol.

Originalul în lb. maghiară.

273.

Președintele tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX.I.98.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu,

Înaintez anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătoreiei de ocol Vașcău. Oradea, 28 mai 1919.
s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.
Originalul în lb. maghiară.

274.

Nr. 1919.El.IX.I.108.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu,

Înaintez anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către diurniștii judecătoreiei de ocol Vașcău, Lukács Elemér și Nagy Vilma.
Oradea, 12 iunie 1919.
s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.
Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL ALEȘD

275.

Nr. 1919.El.I.A.61-2.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Aleșd, în data de 17 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate dispusă de președintele tribunalului Oradea prin dispoziția nr. 1919.El.IX/I.53.

Sunt prezenți: Hollmayer Béla – conducătorul judecătoreiei de ocol, Makai Kálmán, Nagy János și Dr. Oláh Béla – judecători de ocol, Dr. Zverinyi Szilárd – notar, Dr. Herczeg József – stagiar, Lengyel Károly – condicar funciar, Fried Adolf – cancelist, Fülöp Lajos – copist, Salanky István, Szonya Júlia – administratori, Kimpen Flórián, Kolos Rózi și Újlaki Margit – diurniști, Dubb Adolf – executor judecătoreesc, Dombi János, Ambrus Imre și Baranyi Miklós – suboficianți, Kovács Gyula – gardian.

În continuare, conducătorul judecătoreiei de ocol constată că primoficialii Béressy Géza și Kotzó Zoltán nu sunt prezenți datorită faptului că sunt bolnavi, de asemenea, lipsește administratorul Csató Sándor, acesta fiind în concediu de odihnă.

Conducătorul judecătoriei de ocol a citit personalului judecătoriei de ocol enumerat anterior, anexa intitulată „Informare” la dispoziția președintelui tribunalului din Oradea, a citit îndeosebi, textul jurământului de fidelitate, pe care l-a comunicat fiecăruia în parte. După aceea le-a comunicat celor prezenți că a hotărât ca la orele 11,30 să fie depus jurământul de fidelitate și a cerut fiecăruia dintre cei prezenți să se prezinte la ora fixată în vederea prestării depunerii jurământului.

La ora 11,30 cei enumerați anterior s-au prezentat în biroul conducătorului judecătoriei de ocol. Conducătorul judecătoriei de ocol i-a chestionat pe cei prezenți dacă depun jurământul de fidelitate și care sunt cei care refuză.

Înainte de a se exprima puncte de vedere, având în vedere faptul că, în conformitate cu dispoziția președintelui tribunalului Oradea, conducătorul judecătoriei de ocol este obligat să presteze jurământul de fidelitate în prezența personalului judecătoriei, subsemnatul conducător al judecătoriei de ocol; de asemenea, având în vedere faptul că, în conformitate cu informațiile cuprinse în „Informare”, președintele tribunalului Oradea consideră drept necesară depunerea jurământului de fidelitate în urma întrebărilor pe care le-a adresat dl. ministru al justiției, Dr. Lazăr Aurel și a răspunsurilor pe care le-a primit, conducătorul judecătoriei de ocol, Hollmayer Béla a depus următorul jurământ în fața personalului judecătoriei de ocol: „Eu, Hollmayer Béla, jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am jurat, semnez. s.s. Hollmayer Béla – conducătorul judecătoriei de ocol.

În ceea ce privește depunerea sau nu a jurământului de fidelitate, judecătorul de ocol Makai Kálmán a înaintat o cerere conducătorului judecătoriei de ocol, adresată ministrului justiției, Dr. Lazăr Aurel, semnată de el și de ceilalți membri ai judecătoriei de ocol, nominal: Makai Kálmán – judecător de ocol, Dr. Oláh Béla – judecător de ocol, Dr. Zverinyi Szilárd – notar, Dr. Herczeg József – stagiar, Lengyel Károly – condicar funciar, Fried Adolf – cancelarist, Fülöp Lajos – copist, Baranyi Miklós – suboficiant, Ambrus Imre – suboficiant, Salanky István – suboficiant, Kolos Rózsi – diurnist, Szonya Júlia – diurnist, Újlaki Margit – diurnist, Dombi János – servitor; cererea prin care solicită ca conducerea judecătoriei de ocol să amâne primirea jurământului până la decizia d-lui ministru.

Având în vedere importanța și consecințele jurământului de fidelitate, judecătorul de ocol Nagy János prezintă următoarea expunere:

Din punctul meu de vedere, mă solidarizez, întru-totul, cu punctul de vedere exprimat și cu întrebările puse de președintele tribunalului Oradea, prezentate în informarea citată înainte de depunerea jurământului; iau la cunoștință răspunsurile oferite la aceste întrebări de dl. ministru al justiției, Dr. Lazăr Aurel; după confruntarea lor, declar că sunt dispus să depun jurământul de fidelitate solicitat.

Conducătorul judecătoriei de ocol, pe de o parte având în vedere faptul că doleanțele expuse în cererea înaintată de personalul judecătoriei de ocol se regăsesc – conform

„Informării” și în cadrul punctului de vedere exprimat de președintele tribunalului Oradea, la care dl. ministru de justiție a oferit răspunsurile necesare, pe de altă parte având în vedere faptul că, prin amintita dispoziție emisă de președintele tribunalului din Oradea, el a fost însărcinat cu primirea jurământului de fidelitate de la toți angajații judecătoriei de ocol, nu ia în considerare solicitarea expusă în cererea înaintată privind amânarea depunerii jurământului de fidelitate și a solicitat din nou celor prezenți să-și expună părerile privind depunerea sau nu a jurământului de fidelitate.

În urma solicitării se declară dispuși să depună jurământul următorii: Nagy János – judecător de ocol, Lengyel Károly – condicar funciar, Fried Adolf – cancelarist, Fülöp Lajos – copist, Salanky István – administrator, Szonya Júlia – administrator, Kimpen Flórián – diurnist, Újlaky Margit – diurnist, Dombi Adolf – executor judecătoresc, Dombi János și Baranyi Miklós – suboficanți, Kolos Rózsi – diurnist și Kovács Gyula – gardian.

Judecătorul de ocol Makai Kálmán, Dr. Oláh Béla – judecător de ocol, Dr. Zverinyi Szilárd – notar, Dr. Herczeg József – stagiar și suboficiantul Ambrus Imre fac nominal următoarea declarație: „Nu ne pronunțăm în ceea ce privește depunerea jurământului de fidelitate până când domnul ministru al justiției nu decide în privința cererii noastre”. Cei care s-au declarat dispuși să presteze jurământul respectiv: Nagy János – judecător de ocol, Lengyel Károly – condicar funciar, Fried Adolf – cancelarist, Fülöp Lajos – copist, Salanky István – administrator, Szonya Júlia – administrator, Dubb Adolf – executor, Dombi János, Baranyi Miklós – suboficanți și gardianul Kovács Gyula, au prestat în fața conducătorului judecătoriei de ocol următorul jurământ:

„Eu, ... jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am jurat și semnez. s.s. Nagy János – judecător de ocol; s.s. Lengyel Károly – condicar funciar; s.s. Fried Adolf – cancelarist; s.s. Fülöp Lajos – copist; s.s. Salanky István – administrator; s.s. Szonya Júlia – administrator; s.s. Dubb Adolf – executor; s.s. Dombi János – suboficiant; s.s. Baranyi Miklós – suboficiant; s.s. Kovács Gyula – gardian.

În continuare, diurniștii Kimpen Flórián, Újlaky Margit și Kolos Rózsi au depus, nominal, următorul legământ: „Eu, ... jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citi, am jurat și semnez. s.s. Kimpen Flórián – diurnist; s.s. Újlaki Margit – diurnist; s.s. Kolos Rózsi – diurnist.

Cu aceasta procesul-verbal a fost încheiat, cu mențiunea căci conducătorul judecătoriei de ocol va primi ulterior jurământul de fidelitate de la absenții Béressy Géza și Kotzó Zoltán – primoficiali, respectiv administratorul Csete Sándor.

s.s. Hollmayer Béla – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kolos Rózsi – grefier; s.s. Makai Kálmán – judecător de ocol; s.s. Dr. Oláh Béla – judecător de ocol; s.s. Dr. Zverinyi Szilárd – notar; s.s. Dr. Herczeg József – stagiar; s.s. Ambrus Imre – suboficiant.

Originalul în lb. maghiară.

276.

Excelenței Sale
Domnului ministru al justiției, Dr. Lazăr Aurel, Sibiu
Domnule ministru,

Declarăm categoric că avem cel mai mare respect față de statul român, deoarece conform propriilor noastre constatări ocupația trupelor române a adus mari servicii Ungariei, totuși având în vedere faptul că apartenența acestui teritoriu va fi decisă doar de hotărârea definitivă a Conferinței de Pace și, prin urmare, locul unde ne desfășurăm activitatea aparține de drept Ungariei – momentan – iar noi nu am fost eliberați de prevederile jurământului de fidelitate depus guvernului maghiar iar inclusiv convingerea noastră religioasă ne îndeamnă ca până la decizia definitivă a Conferinței de pace sa nu ne încălcăm jurământul; solicităm, domnule Ministru, să binevoiți a renunța la depunerea jurământului de fidelitate până la decizia Conferinței de pace.

Declarăm solemn că până la decizia Conferinței de pace ne vom îndeplini activitatea cu cea mai mare conștiinciozitate și corectitudine și declarăm că respectăm și îndeplinim deciziile Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Menționam, de asemenea, că în cazul în care, în pofida obiecțiilor noastre, se va insista în direcția depunerii jurământului de fidelitate, pentru a asigura condițiile de trai familiilor noastre vom fi obligați să depunem acest jurământ.

Aleșd, 17 mai 1919. Cu stimă:

s.s. Makai Kálmán – judecător de ocol; s.s. Dr. Oláh Béla – judecător de ocol; s.s. Dr. Zverinyi Szilárd – notar; s.s. Dr. Herczeg József – stagiar; s.s. Lengyel Károly – condicar funciar; s.s. Fried Adolf – cancelarist; s.s. Fülöp Lajos – adjutant; s.s. Baranyi Miklós – suboficiant; s.s. Ambrus Imre – suboficiant; s.s. Salanky István; s.s. Kolos Rózsi; s.s. Szonya Júlia; s.s. Újlaki Margit; s.s. Dombi János.

Originalul în lb. maghiară.

277.

Nr. 1919.El.I.A.61-3.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Aleșd, la data de 19 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către administratorul Csete Sándor, în urma dispoziției nr. 1919.El.IX/1.53, emisă de președintele tribunalului Oradea.

Sunt prezenți:

Hollmayer Béla – conducătorul judecătoriei de ocol, Kolos Rózsi – grefier, Csete Sándor – administrator.

Conducătorul judecătoriei de ocol a citit în fața administratorului Csete Sándor „Informarea” anexată la dispoziția sus-amintită a președintelui tribunalului Oradea și i-a comunicat îndeosebi, textul jurământului de fidelitate.

Conducătorul judecătoriei de ocol solicită administratorului Csete Sándor să-și expună punctul de vedere în privința depunerii jurământului de fidelitate. Csete Sándor declară că este dispus să presteze jurământul. Ca urmare, administratorul Csete Sándor a prestat următorul jurământ: „Eu jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am jurat și semnez. s.s. Csete Sándor – administrator.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Hollmayer Béla – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kolos Rózsi – grefier.
Originalul în lb. maghiară.

278.

Nr. 1919.El.I.A.61-4.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Aleșd, la data de 21 mai 1919, orele 8,30.

Au fost prezenți subsemnații:

Conducătorul judecătoriei de ocol arată faptul că, cu prilejul prezenței la Aleșd a domnului ministru al justiției, Dr. Lazăr Aurel, a solicitat domnului ministru o audiență expresă și i-a comunicat solicitarea exprimată de judecătorii de ocol Makai Kálmán și Dr. Oláh Béla; notarul Dr. Zverinyi Szilárd; stagiarul Dr. Herczeg József și suboficiantul Ambrus Imre cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate.

Conducătorul judecătoriei de ocol le comunică celor prezenți că după ce a fost informat de solicitarea reclamanților, domnul ministru de justiție i-a arătat conducătorului judecătoriei de ocol că cererea este fără obiect și nu merită osteneala de a se ocupa de ea.

La solicitarea expresă a conducătorului judecătoriei de ocol, dl. ministru de justiție a permis ca acesta să-i convoace pe cei amintiți pentru data de 20 mai, orele 16,00 în vederea depunerii jurământului de fidelitate, dată care a fost prelungită la cererea conducătorului judecătoriei de ocol, până la orele 9,00 ale zilei de 21 mai 1919.

În baza permisiunii primite de la dl. ministru de justiție, numitul conducător al judecătoriei de ocol i-a convocat în data de 21 mai orele 9,00, în biroul său pe Makai Kálmán, Dr. Oláh Béla, Dr. Zverinyi Szilárd, Dr. Herczeg József și Ambrus Imre și în baza dispoziției nr. 1919.El.IX/I.53. emisă de președintele tribunalului Oradea, le-a solicitat din nou sus-numiților să-și expună opiniile în privința depunerii jurământului de fidelitate.

La această solicitare, judecătorul de ocol Makai Kálmán, declară că nu se va pronunța în privința depunerii jurământului de fidelitate, până când Consiliul Dirigent

Român din Sibiu nu va răspunde la întrebarea dacă în cazul depunerii jurământului va fi transferat de la Aleșd.

Dr. Oláh Béla – judecător de ocol declară că se va decide doar în cazul în care Consiliul Dirigent Român se va pronunța în ceea ce privește întrebarea dacă nu va fi cumva mutat în Transilvania, peste trecătoarea Piatra Craiului.

Dr. Zverinyi Szilárd – notar arată că situația sa familială îl obligă să rămână cel puțin un an în Aleșd și până când nu va primi un răspuns liniștitor în acest sens, nu poate să se pronunțe în privința depunerii jurământului de fidelitate.

Dr. Herczeg József – stagiar declară că nu se pronunță în privința depunerii jurământului de fidelitate până când nu primește asigurarea de la Consiliul Dirigent Român că nu va fi mutat în Transilvania.

Suboficiantul Ambrus Imre nu face nici un fel de declarație.

Conducătorul judecătoriei de ocol i-a informat pe judecătorii de ocol Makai Kálmán și Dr. Oláh Béla, notarul Dr. Zverinyi Szilárd, stagiarul Dr. Herczeg József și suboficiantul Ambrus Imre că declarațiile lor sunt considerate ca un refuz al depunerii jurământului de fidelitate și în urma împuternicirii primite de la dl. ministru de justiție le comunică că sunt demși din funcțiile ocupate, începând cu ziua de astăzi.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Hollmayer Béla – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kolos Rózsi – grefier; s.s. Ambrus Imre – suboficiant.

Ceilalți au refuzat semnarea procesului-verbal.

Judecătorul de ocol Makai Kálmán a motivat refuzul semnării procesului-verbal prin faptul că, în conformitate cu declarațiile domnului ministru al justiției, cu prilejul ședinței din Oradea și pentru acest teritoriu rămân valabile legile și deciziile adoptate până la data de 18 octombrie 1918 și că prin cele conținute de aceste legi și regulamente, un funcționar public își poate pierde funcția numai în urma unei anchete disciplinare urmată de decizia juridică a judecătoriei disciplinare, astfel că nu ia la cunoștință declarația domnului conducător al judecătoriei de ocol în sensul că este demis din funcție și roagă respectuos ca în virtutea cererii sale, consemnate în procesul-verbal să-și exprime poziția în ceea ce privește depunerea jurământului de fidelitate, doar după cunoașterea poziției Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Judecătorul de ocol Dr. Oláh Béla, notarul Dr. Zverinyi Szilárd și stagiarul Dr. Herczeg József nu au semnat ca urmare a motivelor exprimate de judecătorul de ocol Makai Kálmán.

Cu aceasta procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Hollmayer Béla – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kolos Rózsi – grefier.
Originalul în lb. maghiară.

279.

Președintele tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX/I.82.

Domnului Dr. Lazăr Aurel, șeful resortului justiției Sibiu

Înaintez anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către administratorul de la judecătoria de ocol Aleșd, Csete Sándor.

Oradea, 22 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

280.

Nr. 1919.El.IX.J.102.

Proces-verbal

Întocmit la judecătoria de ocol Aleșd, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate, la data de 25 mai 1919, a diurniștilor judecătoriei de ocol Aleșd, în urma dispoziției nr. 1919.El.IX/I.75, emisă de președintele tribunalului Oradea.

Sunt prezenți:

Hollmayer Béla – conducătorul judecătoriei de ocol, Kimpen Flórián, Újlaki Margit și Kolos Rózsi – diurniști.

Conducătorul judecătoriei de ocol le comunică celor prezenți prevederile dispoziției mai sus amintite a președintelui tribunalului Oradea.

Întrucât ordonanța nr. 131-1919 just. nu prevedea un legământ aparte pentru diurniști și prevede depunerea jurământului de fidelitate – de la punctul 4 al ordonanței – pentru toți angajații sau în cazul în care jurământul contravine convingerilor lor religioase, depunerea legământului solemn, consemnat la punctul 5; a devenit obligatoriu și pentru diurniști depunerea jurământului. Ei s-au arătat dispuși în acest sens și au depus următorul jurământ: „Eu, Kimpen Flórián, Újlaki Margit, Kolos Rózsi jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am jurat și semnez. s.s. Kimpen Flórián – diurnist; s.s. Újlaki Margit – diurnist; s.s. Kolos Rózsi – diurnist.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Hollmayer Béla – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Kolos Rózsi – grefier.

Originalul în lb. maghiară.

281.

Președintele tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX/I.102.

Domnului ministru al justiției Sibiu

Înaintez anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către diumiștii judecătoreiei de ocol Aleșd.

Oradea, 28 mai 1919.

s.s. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

282.

Nr. 1919.El.I.A.61-13.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Aleșd, la data de 3 iunie 1919, orele 14,00, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către primoficialul Kotzó Zoltán.

Sunt prezenți: Hollmayer Béla – conducătorul judecătoreiei de ocol, Kolos Rózsi – grefier, Kotzó Zoltán – primoficial.

În fața subsemnatului, conducător al judecătoreiei de ocol, s-a prezentat primoficialul Kotzó Zoltán, aflat în concediu medical la Oradea și și-a exprimat dorința de a depune jurământul de fidelitate, prevăzut de ordonanța șefului resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Subsemnatul conducător al judecătoreiei de ocol i-a comunicat petentului dispozițiile deciziei nr. 1919.El.IX/I.53 și ale anexei acesteia, emise de președintele tribunalului din Oradea.

După aceea, conducătorul judecătoreiei de ocol i-a solicitat numitului primoficial să-și exprime punctul de vedere și anume dacă depune jurământul de fidelitate sau refuză, solicitare la care primoficialul Kotzó Zoltán s-a declarat de acord cu depunerea jurământului și a prestat, în fața conducătorului judecătoreiei de ocol următorul jurământ: „Eu, Kotzó Zoltán jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretelor și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am jurat și semnez. s.s. Kotzó Zoltán – primoficial.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Hollmayer Béla – conducătorul judecătoreiei de ocol; s.s. Kolos Rózsi – grefier.

Originalul în lb. maghiară.

283.

Președintele tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX/I.125.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu

Cu privire la ordonanța nr. 2328/1919 prez.just., raportez:

Conducătorul judecătoriei de ocol Aleșd, cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate la data de 17 mai 1919 [al cărui proces-verbal nr. 1919.El.IX/I.81, l-am înaintat] a repetat la data de 21 mai 1919 procedura de depunere a jurământului cu cei care au refuzat la 17 mai 1919 și anume cu judecătorii de ocol Makai Kálmán și Dr. Oláh Béla, notarul Dr. Zverinyi Szilárd, stagiarul Dr. Herczeg József și suboficiantul Ambrus Imre. Înaintez procesul-verbal, în exemplar original, întocmit cu această ocazie, cu rugămintea de a decide în privința solicitărilor expuse în acest proces-verbal, iar hotărârile să îmi fie comunicate.

Având în vedere și al doilea refuz de a depune jurământul de fidelitate, am renunțat la intenția de a-i mai convoca încă o dată în acest sens și rog să binevoiți a-mi trimite instrucțiunile dumneavoastră.

Menționez că trimiterea procesului-verbal a întârziat datorită faptului că din motive de lipsuri procesul-verbal a trebuit să fie retrimis conducătorului judecătoriei de ocol, spre completare.

Oradea, 9 iunie 1919.

s.s. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

284.

Președintele Tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX/I.122.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu

Înaintez anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către primoficialul de la judecătoria de ocol Aleșd, Kotzó Zoltán.

Oradea, 12 iunie 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL BERETTYÓÚJFALU [Azi localitate în Ungaria]

285.

Proces-verbal

Întocmit la judecătoria de ocol Berettyóújfalu, în data de 17 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate dispusă de președintele tribunalului Oradea, prin dispoziția nr. 1919.El.IX/I.53.

Au fost prezenți: Fényes Ákos – consilier la Curtea de Apel, conducătorul judecătoriei de ocol, Nyisztor Albert – judecător de ocol, Móricz István – judecător de ocol, Papp Gyula – condicar funciar, Fiala Gyula – cancelarist, Doró Sándor – cancelarist, Ambrus István – copist, Bagossy Sándor – copist, Pemplényi Imre – copist, d-na Brever András – diurnist, Nedeczky Aladár – executor judecătoresc și diurnist, Berthoty

Károly – diurnist, Tóth Mihály – diurnist, Bocska Sándor – suboficiant, Tihasz Mihály – suboficiant.

Nu au fost prezenți: notarul Busy Béla, care nu a putut fi înștiințat datorită situației militare, copistul Laksz Béla și suboficiantul Veress János, aceștia fiind prizonieri de război.

Conducătorul judecătorei de ocol a făcut cunoscut celor prezenți informarea anexată dispoziției președintelui tribunalului Oradea și a citit textul jurământului de fidelitate. Având în vedere faptul că apartenența acestui teritoriu poate fi decisă exclusiv de către Conferința de Pace, el nu este dispus să depună jurământul de fidelitate până când hotărârea Conferinței de Pace nu este dată publicității, dar este dispus să-și îndeplinească în continuare, în mod conștiincios, activitatea sa de judecător. După aceea, în conformitate cu prevederile dispoziției, l-a solicitat pe judecătorul de ocol Nyisztor Albert – ca decan de vârstă – să conducă ședința în locul său.

Întrucât, accentuând faptul că nu avem motive de a pune la îndoială corectitudinea afirmațiilor șefului resortului justiției, Dr. Lazăr Aurel, suntem nevoiți să constatăm că nu există un text elaborat de Conferința de Pace care să adeverească declarația domnului ministru, potrivit căruia „apartenența județelor Oradea și Bihor la România este de mult decisă de Conferința de pace”, astfel că noi suntem obligați să respectăm situația juridică existentă înainte de Conferința de Pace și în calitatea noastră de cetățeni maghiari, care am depus jurământ de fidelitate față de statul maghiar, nu putem să prejudiciem acest jurământ prin prestarea unui jurământ de fidelitate față de un stat străin; de prevederile acestui jurământ putem fi eliberați doar de Conferința de Pace.

În contradicție cu caracterul urgent al acestei chestiuni, subliniat de dl. ministru, se află acea dispoziție a domnului ministru, potrivit căreia rămân valabile legislația, ordonanțele și dispozițiile adoptate până la data de 18 octombrie 1918, astfel că noi considerăm drept fără obiect prestarea unui nou jurământ, mai ales în virtutea jurământului depus față de statul maghiar suntem obligați să respectăm întocmai această legislație și să ne îndeplinim datoria. În primul rând, judecătorul de ocol Nyisztor Albert a adresat întrebarea asistenței dacă sunt dispuși să depună jurământul de fidelitate sau nu. După o discuție îndelungată, toți cei prezenți, inclusiv conducătorul judecătorei de ocol au făcut următoarea declarație: „Personalul judecătorei de ocol din Berettyóújfalu este nevoit să adopte poziția juridică, potrivit căreia, pe de o parte depunerea jurământului de fidelitate față de Regele României Mari și față de Constituția română este prematură, iar pe de altă parte, caracterul urgent al solicitării nu este susținut de motive întemeiate.

Cu aceasta, procesul-verbal a fost citit și semnat, întocmit în 2 exemplare originale. s.s. Fényes Akos – consilier la Curtea de Apel, conducătorul judecătorei de ocol; s.s. Nyisztor Albert – judecător de ocol; s.s. Pemplényi Imre – grefier; s.s. Móricz István – judecător de ocol; s.s. Papp Gyula – condicar funciar; s.s. Fiala Gyula – cancelarist; s.s. Doró Sándor – cancelarist; s.s. Ambrus István – copist; s.s. Bagossy Sándor – copist; s.s. Pemplényi Imre – copist; s.s. d-na Brever András – diurnist; s.s. Nedeczky Aladár – executor judecătoresc și diurnist; s.s. Berthoty Károly – diurnist; s.s. Tóth Mihály – diurnist; s.s. Bocska Sándor – suboficiant; s.s. Tihasz Mihály – suboficiant.

Originalul în lb. maghiară.

286.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX.I.80.

Domnului Dr. Lazăr Aurel, șeful resortului justiției Sibiu

Înaintez anexat exemplarul original al procesului-verbal întocmit în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătoreiei de ocol Berettyóújfalu.

Potrivit procesului-verbal, fără a ne referi la persoanele absente, respectiv notarul Busay Béla, copistul Luksz Béla și suboficiantul Veres János, nimeni nu a depus jurământul de fidelitate.

Oradea, 22 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

287.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX/I.104.

Urgent – Confidențial

Domnului șef al resortului justiției, Sibiu

Așa cum reiese din rapoartele mele nr. 1919.El.IX/I.80 și 100, din cadrul personalului judecătorilor de ocol Berettyóújfalu și Săcuieni – cu excepția unui bolnav și a altor 3 absenți, care încă nu s-au pronunțat – nimeni nu a depus jurământul de fidelitate.

În virtutea dispoziției nr. ord. 131/1919.just., pe care am primit-o în data de 21 mai a.c., ar trebui să iau măsuri în vederea demiterii personalului celor două judecătoreii, ca și în ceea ce privește înlocuirea lor.

Rezolvarea problemei înlocuirii celor demiși – fiind în discuție personalul a două judecătoreii de ocol – este în sine o problemă dificilă.

Rezolvarea, deocamdată în privința personalului judecătoresc, o văd posibilă doar în condițiile în care, în vederea rezolvării chestiunilor urgente, tribunalul ar decide trimiterea la ambele judecătoreii de ocol a câte 2 judecători de ocol, pentru o perioadă de timp nedeterminată (1871, legea XXXI, p.3), dintre care cel în vârstă ar prelua și conducerea judecătoreiei de ocol respective.

Având în vedere numărul mare de procese aflate pe rol, consider că numai un judecător de ocol nu ar fi de ajuns.

Dintre judecătoreii de ocol, de care ne-am putea dispensa, eu m-am gândit la judecătorul de ocol Jakó János care fusese mutat la Salonta Mare și la judecătorul de ocol Fehér Ödön de la judecătoria de ocol Marghita, primul urmând să preia

conducerea judecătoriei de ocol din Berettyóújfalu, iar cel al doilea, conducerea judecătoriei de ocol Săcuieni.

I-aș alege pe acești judecători deoarece, împreună cu ei, la judecătoriile de ocol Vașcău și Marghita, ar fi câte 3 judecători de ocol, care au depus jurământul de fidelitate și, prin urmare, după plecarea lor ar rămâne la fiecare judecătorie câte doi judecători de ocol; în schimb, la celelalte judecătoria de ocol – cu excepția celei de la Teaca și în prezent se află câte doi judecători, în unele cazuri doar unul, astfel că nu mă pot gândi să transfer pe cineva de la aceste judecătoria de ocol.

În ceea ce privește judecătoria de ocol care ar mai trebui transferați, aș putea lua în considerare doar pe judecătorul de ocol Horváth Miklós de la judecătoria de ocol Teaca, în această direcție am inițiat contacte și în cadrul judecătoriilor de ocol din Oradea. Având mai multe discuții pe această temă am constatat că doar judecătorul de ocol Dr. Szabó Géza, transferat de la judecătoria de ocol Șercaia, și repartizat temporar la judecătoria de ocol Oradea s-a arătat dispus să accepte transferul la judecătoria de ocol Săcuieni, în schimb ceilalți judecători de ocol s-au arătat decizi să renunțe la funcțiile lor, în cazul în care ar fi transferați la judecătoriile de ocol Berettyóújfalu sau Săcuieni. În afară de argumentele de natură familială care au fost aduse în discuție, fie pe baza unor informații răspândite tendențios, fie pe baza unor minciuni, s-a răspândit zvonul că cei care vor îndrăzni să pună piciorul în cele două judecătoria de ocol, în vederea înlocuirii personalului care a refuzat depunerea jurământului de fidelitate, vor fi împușcați, bătuți, scuipați sau cel puțin boicotați și nu vor primi de la nimeni nici locuință, nici alimente. O astfel de stare angoasă a cuprins judecătoria din Oradea, încât în principal, datorită acestui motiv nu au curajul de a accepta transferul, ci mai degrabă sunt dispuși să-și dea demisia decât să se întâmple așa ceva.

În ceea ce privește punctul de vedere în această chestiune al judecătorilor de ocol Jakó János, Fehér Ödön și Horváth Miklós, la care m-am gândit pentru transfer, nu pot spune nimic deoarece încă nu m-am interesat în acest sens.

În această situație, înainte de a decide în privința transferurilor, am considerat de cuviință să aduc la cunoștința domnului șef al resortului justiției această situație și voi dispune în urma instrucțiunilor – pe care le solicit în mod urgent – primite de la domnul șef al resortului justiției. Prin urmare, vă rog să binevoiiți a mă informa cât mai curând posibil dacă, fără a lua în considerare eventualele demisii etc., să iau măsuri în acest sens în fața tribunalului căruia îi aparține acest prerogativ (legea XXXI, 1871, punctul 3) sau în cazul în care răspunsul este negativ, ce măsuri să întreprindem în vederea rezolvării situației celor două judecătoria de ocol?

Menționez că, așa cum reiese din procesele-verbale întocmite, în pofida refuzului de a presta jurământul de fidelitate, personalul celor două judecătoria de ocol pare dispus a-și continua activitatea.

În ceea ce privește problema transferului personalului auxiliar și a funcționarilor unor judecătoria de ocol în vederea înlocuirii aceluiași personal de la cele două judecătoria de ocol, trebuie să arăt faptul că, pe o parte este o problemă care poate fi rezolvată mai ușor decât înlocuirea corpului de magistrați, deoarece nu trebuie să

ne așteptăm la o demisie a personalului auxiliar, pe de altă parte însă, este poate o problemă chiar mai dificil de rezolvat decât cea a magistraților, deoarece acest personal se găsește într-un număr mic la celelalte judecătoria de ocol, care ar resimți serios absența lor în urma transferurilor. Cu toate acestea, rezolvarea problemei personalului auxiliar nu ar întâmpina greutăți insurmontabile, astfel că s-ar putea alege personal în vederea înlocuirii celor demși, de la mai multe judecătoria de ocol.

În măsura în care domnul șef al resortului justiției ar alege această variantă, reamintesc că potrivit alineatului 1 punctul 71 al ordonanței nr. 4291/1891 I.M.E., care este în vigoare, transferul funcționarilor și a personalului auxiliar la alte reședințe în urma suspendării dreptului președintelui Curții de Apel, aparține nemijlocit prerogativelor domnului șef al resortului justiției.

Întrucât momentan nu pot face propuneri în acest sens, ca urmare a urgenței acestei probleme, rog pe domnul șef al resortului justiției, în cazul în care ar alege varianta înlocuirii personalului auxiliar și al funcționarilor demși prin transferul acestui personal de la alte judecătoria de ocol, să binevoiască a mă împuternici, în vederea rezolvării acestei chestiuni și a alegerii celor care urmează a fi transferați.

Menționez, de asemenea, ca o posibilă soluție, faptul că nu ar putea fi obligat personalul auxiliar al celor două judecătoria de ocol, în pofida refuzului de a depune jurământul de a-și continua activitatea, dat fiind faptul că personalul auxiliar nu a depus jurământ înainte? În acest caz ar fi vorba doar de rezolvarea problemei corpului de magistrați, pe care am prezentat-o anterior.

În sfârșit, raportez domnului șef al resortului justiției, înainte de a primi dispoziții în urma raportului meu, că momentan neputând lăsa judecătorii de ocol fără personal, nu am luat măsuri în privința demiterii celor care au refuzat depunerea jurământului și aștept și în această privință dispoziția domnului șef al resortului justiției.

Oradea, 27 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL CEICA

288.

Nr. 1919.El.I.A.19.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Ceica, în data de 17 mai 1919, orele 15,00.

În biroul oficial al conducătorului de ocol s-au prezentat dl. Dr. Lazăr Aurel, în calitate de șef al resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu, însoțit de judecătorul de ocol Rezey Gusztáv, avocatul Dr. Iacob Ioan – locuitori din Ceica – și de preotul din Forosig, Sztanka József și declară că preia, din însărcinarea Consiliului Dirigent judecătoria de ocol Ceica.

În urma faptului că, conducătorul judecătoriei de ocol, Gavallér Lajos, a refuzat depunerea jurământului de fidelitate, a fost primit jurământul de fidelitate al judecătorului de ocol Rezey Gusztáv, după cum urmează: „Eu, Rezey Gusztáv, jur pe Atotștiutorul

Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Rezey Gusztáv – judecător la judecătoria de ocol.

Dl. șef al resortului justiției l-a însărcinat pe judecătorul de ocol Rezey Gusztáv cu preluarea conducerii judecătoria de ocol, a clădirii închisorii, respectiv a inventarelor și a declarat că va lua măsuri în privința eliberării din funcție a judecătorului de ocol Gavallér Lajos.

Procesul-verbal a fost citit, încheiat și semnat, cu mențiunea că depunerea jurământului de credință a fost consemnată și în documentul de numire în funcție al acestuia. s.s. Gavallér Lajos – judecător de ocol; s.s. Resch Sándor – grefier.

Originalul în lb. maghiară.

289.

Nr. 1919.El.I.A.21.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Ceica, în data de 19 mai 1919, orele 9,00, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătoria de ocol, jurământul prescris de ordonanța emisă de Resortul Justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Au fost prezenți:

Rezey Gusztáv – conducătorul judecătoria de ocol, Paizs Árpád – grefier, Moldován Pál – condicar funciar, Szedlacsek József – cancelarist, Kulcsár Sándor – cancelarist, Resch Sándor – cancelarist, Puskás János – suboficiant, Dobi Sándor – suboficiant.

În primul rând, conducătorul judecătoria de ocol constată că sunt prezenți condicarul funciar Moldován Pál, cancelaristii Szedlacsek József, Kulcsár Sándor, Resch Sándor, suboficiantii Puskás János și Dobi Sándor, în timp ce executorul judecătoresc Szabó Jenő absentează, el se află într-un loc necunoscut, după ce a fost arestat de jandarmeria română și, chipurile, transportat la Oradea.

Conducătorul judecătoria de ocol face cunoscut textul jurământului prezentat în anexa intitulată „Informare” a dispoziției nr. 1919.El.IX.I.53, emisă de președintele tribunalului Oradea și le solicită să-și expună punctele de vedere, în sensul că cine dorește să depună jurământul de fidelitate și cine refuză.

În continuare, în condițiile în care conducătorul judecătoria de ocol stăpânește pe deplin limba română, condicarul funciar Moldován Pál și suboficiantul Puskás János au depus următorul jurământ: „Eu jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am depus jurământul și semnez. s.s. Paul Moldovan – condicar funciar; s.s. Ioan Pușcaș – suboficiant.

În continuare, Szedlacsek József, Kulcsár Sándor și Resch Sándor – cancelariști, respectiv suboficiantul Dobi Sándor au depus următorul jurământ: „Eu jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am depus jurământul și semnez. s.s. Szedlacsek József – cancelarist; s.s. Kulcsár Sándor – cancelarist; s.s. Resch Sándor – cancelarist; s.s. Dobi Sándor – suboficiant.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Rezey Gusztáv – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Paizs Árpád – grefier.
Originalul în lb. maghiară.

290.

Nr. 1919.El.I.A.22.

Proces-verbal,

Întocmit la judecătoria de ocol Ceica, în data de 19 mai 1919, orele 10,00, de către conducătorul judecătoriei de ocol Ceica, cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către diurniștii judecătoriei de ocol, în conformitate cu ordonanța emisă de șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Au fost prezenți:

Rezey Gusztáv – conducătorul judecătoriei de ocol, Kulcsár Sándor – grefier, diurniștii Paizs Árpád și Gaál László.

În primul rând, conducătorul judecătoriei de ocol constată că diurniștii Paizs Árpád și Gaál László sunt prezenți.

În continuare, conducătorul judecătoriei de ocol le face cunoscut textul jurământului cuprins în anexa intitulată „Informare” la dispoziția nr. 1919.El.IX.I.53, emisă de președintele tribunalului Oradea și îl chestionează nominal dacă sunt dispuși sau nu să deponă jurământul de fidelitate.

Atât diurnistul Paizs Árpád cât și Gaál László au declarat că au luat la cunoștință textul jurământului și că sunt dispuși să presteze jurământul de fidelitate, pe care l-au depus după cum urmează: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am depus jurământul și semnez. s.s. Paizs Árpád – diurnist; s.s. Gaál László – diurnist.

Procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Rezey Gusztáv – judecător de ocol; s.s. Kulcsár Sándor – grefier.
Originalul în lb. maghiară.

291.

Președintele Tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX.I.90.

Domnului șef al Resortului Justiției Sibiu

Înaintez anexat, 3 exemplare originale ale proceselor-verbale întocmite cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătorei de ocol Ceica.

Unul din procesele-verbale conține și măsura indicată de domnul ministru de justiție în sensul că judecătorul de ocol Gavallér Lajos, care nu a dorit să depună jurământul de fidelitate a fost înlocuit la conducerea judecătorei de ocol de judecătorul de ocol Rezey Gusztáv. Rog ca domnul ministru să binevoiască a-mi trimite dispoziția referitoare la această înlocuire.

În afara judecătorului de ocol Gavallér Lajos, jurământul nu a mai fost depus de către executorul judecătoresc Szabó Jenő, care se află într-o localitate necunoscută.

Oradea, 24 mai 1919.

s.s. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

292.

Nr. 1919.El.I.A.25.

Proces-verbal

Întocmit la judecătoria de ocol Ceica, în data de 27 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către diurniștii judecătorei de ocol, în conformitate cu prevederile ordonanței emisă de șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Au fost prezenți:

Rezey Gusztáv – judecător de ocol, Szedlacsek József – grefier, Gaál László – diurnist.

Întrucât ordonanța nr. 131/1919 nu prevede un legământ anume pentru diurniști, a devenit obligatorie depunerea jurământului de fidelitate de către diurniști.

În primul rând, conducătorul judecătorei de ocol constată că dintre diurniștii convocați doar Gaál László a fost prezent. A mai constatat că diurnistul Paizs Árpád nu a fost convocat, deoarece numitul diurnist a plecat în data de 22 mai pentru două zile în concediu cu aprobarea conducătorului judecătorei de ocol și încă nu s-a întors.

Diurnistului Gaál László i s-a comunicat textul jurământului prevăzut în anexa intitulată „Informare” a dispoziției nr. 1919.El.IX.I.75, emisă de președintele tribunalului Oradea.

Numitul diurnist a declarat că este dispus să depună jurământul de fidelitate, ceea ce s-a petrecut în felul următor: „Eu, Gaál László, jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am depus jurământul și semnez. s.s. Gaál László – diurnist.

s.s. Rezey Gusztáv – conducătorul judecătoria de ocol; s.s. Szedlacsek József – grefier.
Originalul în lb. maghiară.

293.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX.I.107.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu

Înaintez anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit la judecătoria de ocol Ceica, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către diurnistul Gaál László.

Oradea, 12 iunie 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.
Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL RURALĂ ORADEA

294.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX/I.70.

Șefului Resortului de Justiție, Dr. Lazăr Aurel, Sibiu

Înaintez anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către Harstein Ignác, expert estimator la judecătoria de ocol rurală Oradea.

Oradea, 19 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.
Originalul în lb. maghiară.

295.

Proces-verbal

Întocmit de către președintele tribunalului, la Oradea, în data de 19 mai 1919, orele 9,45. S-a prezentat de bună voie Harstein Ignác, estimator expert la judecătoria de ocol rurală din Oradea și declară că s-a prezentat în vederea depunerii jurământului de fidelitate.

După ce i s-a adus la cunoștință textul jurământului de fidelitate, el s-a arătat dispus să-l depună și l-a și depus după cum urmează: „Eu, Harstein Ignác, jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am semnat procesul-verbal.

s.s. Harstein Ignác – estimator; s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului;
s.s. Bolcaș Ágoston – notar.
Originalul în lb. maghiară.

296.

Proces-verbal,

Întocmit de președintele tribunalului din Oradea, la Oradea, în data de 19 mai 1919, orele 11,45.

S-a prezentat de bună voie suboficiantul Argyulán János de la judecătoria de ocol rurală Oradea și arată că s-a prezentat în vederea depunerii jurământului de fidelitate.

După ce i-am făcut cunoscut textul jurământului, s-a arătat dispus să-l depună, după cum urmează: „Eu, Argyulán János, jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretelor și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

S-a citit, am depus acest jurământ și semnez.

Am semnat procesul-verbal.

s.s. Argyulán János – suboficiant; s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului;
s.s. Bolcaș Augustin – notar.
Originalul în lb. maghiară.

297.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX/I.71.

Dr. Aurel Lazăr – șeful Resortului de Justiție, Sibiu

Înainte anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către suboficiantul Argyulán János de la judecătoria de ocol rurală Oradea.

Oradea, 19 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

298.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX/I.1-74.

Șefului Resortului de Justiție, Dr. Lazăr Aurel, Sibiu

Înainte anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către Pál Aladár, notar la judecătoria de ocol urbană Oradea.
Oradea, 22 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.
Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL URBANĂ ORADEA

299.

Nr. 1919.El.IX.J.74.

Proces-verbal

Întocmit la Oradea, în data de 20 mai 1919, de către președintele tribunalului.
Se prezintă de bună voie Pál Aladár, notar la judecătoria de ocol urbană Oradea și arată disponibilitatea sa de a depune jurământul de fidelitate.

După ce i se face cunoscut textul jurământului, îl depune după cum urmează: „Eu, Pál Aladár, jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretelor și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

S-a citit, am depus acest jurământ și am semnat.

s.s. Pál Aladár – notar la judecătoria de ocol urbană Oradea.

Am semnat procesul-verbal.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului; s.s. Lenkey Árpád – notar la tribunalul Oradea.

Originalul în lb. maghiară.

300.

Președintele Tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX/I.83.

Șefului Resortului de Justiție, Dr. Lazăr Aurel, Sibiu

Înainte anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu ocazia depunerii jurământului de fidelitate de către diurniștii Szabó Erzsébet, Ponorán Lukács, văduva d-na Megyery János și Morgos Erzsébet.

Oradea, 22 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

301.

Proces-verbal

Întocmit de președintele tribunalului, la Oradea, în data de 22 mai 1919.

Având în vedere faptul că punctele 4 și 5 din cadrul ordonanței nr. 131/1919 just., emisă de șeful Resortului de Justiție, solicită depunerea – fără excepție – a jurământului de fidelitate sau a declarației solemne de către toți magistrații și, având în vedere faptul

ca în această ordonanță nu există un text anume pentru așa-numitul „legământ diurnist”, se cuvine ca toți diurniștii care au depus un asemenea legământ să presteze jurământul de fidelitate prevăzut de ordonanța sus-numită.

Ca urmare, președintele i-a convocat pe diurniștii de la tribunalul Oradea și judecătorii de ocol rurală și urbană, care încă nu au depus jurământul; s-au prezentat notarii Szabó Erzsébet, Ponorán Lukács, văduva Megyery János și Morgos Erzsébet, care după ce li s-a comunicat textul jurământului, s-au arătat dispuși să presteze jurământul de fidelitate, care a fost primit de la subsemnații de către președintele tribunalului, după cum urmează: „Eu /aici fiecare și-a rostit numele/ jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

S-a citit, am depus acest jurământ de fidelitate și am semnat.

s.s. Szabó Erzsébet; s.s. Ponorán Lukács; s.s. Morgos Erzsébet; s.s. văduva d-na Megyery János.

Am semnat procesul-verbal cu mențiunea că diurnista Csepreghy Anna nu s-a putut prezenta deoarece este bolnavă.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului; s.s. Lenkey Árpád – notar.
Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL MARGHITA

302.

Nr. 1919.El.I.E.11.

Proces-verbal

Întocmit la Marghita, în data de 20 mai 1919, orele 10,00, de către conducătorul judecătoriei de ocol Marghita, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătoriei de ocol, ca urmare a ordonanței emise de Dr. Lazăr Aurel, șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent și a dispoziției nr. 1919.El.IX.J.53, emisă de președintele tribunalului Oradea.

Conducătorul judecătoriei de ocol constată că sunt prezenți toți membrii personalului judecătoriei de ocol, nominal: Hraball Ottó, Fehér Ödön și Dr. Petrass Lajos – judecător de ocol, Bojár András – notar, Nagy Sándor – condicar funciar, Szeitz Benő – primoficial, Klazsik Zoltán, Lipcsey István și Mihalovits István – cancelariști, Lepacsek János – adjutant, Bod Ilona, Török Irén, Szotak Margit – diurniști, Farkas István, Magyar János – suboficianți, Bódizs Imre – gardian, Csery Emil – executor judecătoresc și Papp Ferencz – translator autorizat de limba română.

După ce conducătorul judecătoriei de ocol a adus la cunoștința fiecăruia textul jurământului, i-a chestionat dacă sunt dispuși să presteze jurământul de fidelitate și care dintre chestionați refuză. S-au arătat dispuși să presteze jurământul următorii: Hraball Ottó, Fehér Ödön și Dr. Petrass Lajos – judecători de ocol, Bojár András – notar, Nagy

Sándor – condicar funciar, Szeitz Benő – primoficial, Klazsik Zoltán, Lipcsey István, Mihalovics István – cancelariști, Lepacsek János – adjutant, Bod Ilona, Török Irén, Szotak Margit – diurniști, Farkas István, Magyar János – suboficianți, Bódizs Imre – gardian, Csery Emil – executor judecătoresc și Papp Ferencz – translator autorizat de limba română.

Nimeni nu a refuzat depunerea jurământului de fidelitate.

După aceea, conducătorul judecătoriei de ocol a depus următorul jurământ în prezența personalului judecătoriei de ocol: „Eu, Hraball Ottó, jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Hraball Ottó – judecător de ocol.

Funcționarii care s-au arătat dispuși să presteze jurământul de fidelitate au depus următorul jurământ în fața conducătorului judecătoriei de ocol: „Eu, (aici fiecare și-a rostit numele), jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am jurat și semnez. s.s. Fehér Ödön – judecător de ocol; s.s. Petrass Lajos – judecător de ocol; s.s. Bojár András – notar; s.s. Nagy Sándor – condicar funciar; s.s. Szeitz Benő – primoficial; s.s. Lipcsey István – cancelarist; s.s. Lepacsek János – adjutant; s.s. Farkas István – suboficianț; s.s. Magyar János – suboficianț; s.s. Bódizs Imre – gardian; s.s. Csery Emil – executor judecătoresc; s.s. Papp Ferencz – translator autorizat de limba română.

După aceea, diurniștii au depus în fața conducătorului judecătoriei de ocol următorul legământ: „Eu, (aici fiecare și-a rostit numele), mă angajez solemn că voi fi credincios regelui Ferdinand I și Statului român, că voi respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și că voi îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am jurat, semnez. s.s. Bod Ilona – diurnist; s.s. Török Irén – diurnist; s.s. Szotak Margit – diurnist.

Atât jurământul, cât și legământul au fost depuse în limba maghiară.

După citire, procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Hraball Ottó – judecător de ocol; s.s. Szeitz Benő – grefier; s.s. Fehér Ödön – judecător de ocol; s.s. Petrass Lajos – judecător de ocol; s.s. Bojár András – notar; s.s. Nagy Sándor – condicar funciar; s.s. Lipcsey István – cancelarist; s.s. Klazsik Zoltán; s.s. Mihalovics István – cancelarist; s.s. Lepacsek János – cancelarist; s.s. Farkas István – suboficianț; s.s. Magyar János – suboficianț; s.s. Bódizs Imre – gardian; s.s. Csery Emil – executor; s.s. Papp Ferencz – translator; s.s. Bod Ilona – diurnist; s.s. Török Irén – diurnist; s.s. Szotak Margit – diurnist.

Originalul în lb. maghiară.

303.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX.I.92.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu

Înaintez anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătoreiei de ocol Marghita.

Oradea, 24 mai 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

304.

Nr. 1919.El.I.E.14.

Proces-verbal

Întocmit de către conducătorul judecătoreiei de ocol Marghita, la data de 27 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către diurniștii judecătoreiei de ocol, în urma ordonanței emise de Dr. Lazăr Aurel, șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu și a dispoziției nr. 1919.El.IX.J.75, emisă de președintele tribunalului Oradea.

Conducătorul judecătoreiei de ocol constată că în data de 20 mai 1919, cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate, diurniștii au depus doar un „legământ” și nu un „jurământ”.

În continuare, conducătorul judecătoreiei de ocol le arată diurniștilor prezenți dispoziția nr. 1919.El.IX.J.75, emisă de președintele tribunalului Oradea, potrivit căreia se solicită depunerea jurământului de fidelitate de către diurniști, întrucât ordonanța nr. 131/1919 just. nu prevede un text anume pentru diurniști.

Diurnistele care s-au prezentat, nominal Bod Ilona, Török Irén și Szotak Margit, s-au declarat dispuse să presteze jurământul de fidelitate pe care l-au și depus în limba maghiară, după cum urmează: „Eu, (aici fiecare și-a rostit numele), jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretelor și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Am citit, am jurat și semnez.

s.s. Bod Ilona – diurnist; s.s. Török Irén – diurnist; s.s. Szotak Margit – diurnist.

După citire, procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Hraball Ottó – judecător de ocol; s.s. Szeitz Benő – grefier; s.s. Bod Ilona – diurnist; s.s. Török Irén; s.s. Szotak Margit.

Originalul în lb. maghiară.

305.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX.I.113.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu

Înaintez anexat exemplarul original al procesului-verbal întocmit cu prilejul depunerii jurământului de fidelitate de către diurniștii judecătoreiei de ocol Marghita.

Oradea, 12 iunie 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL ȘIMLEUL SILVANIEI

306.

Proces-verbal

Întocmit la Șimleul Silvaniei, în data de 20 mai 1919, privind consfătuirea comună a magistraților și funcționarilor judecătoreiei de ocol.

În urma solicitării verbale a Dr. Aciu Alexandru, însărcinat temporar cu conducerea judecătoreiei de ocol, conducătorul judecătoreiei de ocol, Muzsay János, a convocat personalul judecătoreiei de ocol. La consfătuire a fost prezent reprezentantul Consiliului Dirigent Român din Sibiu – Dr. Aciu Alexandru –, care a comunicat funcționarilor că are însărcinarea de a le solicita să depună următorul jurământ de fidelitate: „Eu ... jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Declară, de asemenea, ca nu dorește întrebuițarea nici unei forme de presiune, dar funcționarii care nu depun jurământul sunt considerați că au renunțat la drepturile de salarizare și pensionare și la funcția pe care o ocupau și că activitatea judecătoreiei de ocol se va desfășura în continuare pe baza legislației maghiare adoptate până la data de 18 octombrie 1918 și, respectiv pe baza deciziilor Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Conducătorul judecătoreiei de ocol, Muzsay János, după ce arată că el nu dorește influențarea nici unui funcționar, le solicită celor prezenți să-și expună punctele de vedere față de solicitarea formulată de Dr. Aciu Alexandru.

După expunerile judecătorilor de ocol, Csiszér Gábor și Gazda László, respectiv a primoficialului Tyuskay István, funcționarii prezenți au luat în unanimitate următoarea hotărâre:

Corpul de magistrați și de funcționari ai judecătoreiei de ocol Șimleul Silvaniei roagă – prin intermediul reprezentantului politic Dr. Aciu Alexandru – Consiliul Dirigent Român din Sibiu să se amâne depunerea jurământului de fidelitate până la decizia finală a Conferinței de pace privind apartenența acestui teritoriu. Corpul de funcționari nu refuză depunerea jurământului de fidelitate și cere această amânare doar din motive

de conștiință și liniștire a sentimentului național al funcționarilor maghiari. Își oferă serviciile și munca regimului ocupant românesc și declară că este dispus să continue activitatea în conformitate cu cerințele exprimate de Dr. Aciu Alexandru.

s.s. Muzsay János; s.s. Csiszér Gábor; s.s. Lénárt Sándor; s.s. Gazda László; s.s. Koncz Sándor; s.s. Schlecht Lajos; s.s. Sugatagi Ödön; s.s. Jancsovcics András; s.s. Tyuskay István; s.s. Haller József; s.s. Kerekes György; s.s. Roska; s.s. Roth Mária; s.s. Ghiță Coriolan; s.s. Mészáros Anna; s.s. Faff Sándor; s.s. Formanek Mária; s.s. Elekes László; s.s. Erdélyi Farkas; s.s. Bíró István.

Originalul în lb. maghiară.

307.

Proces-verbal

Întocmit în sala de dezbateri nr. 17 a judecătorei de ocol Șimleul Silvaniei, la data de 22 mai 1919, pe baza datelor ședinței ce a avut loc la Șimleul Silvaniei în 20 mai 1919, ca urmare a ordonantei nr. 131/1919 a Consiliului Dirigent Român din Sibiu, respectiv a dispozițiilor telefonice ale prefecturii Sălaj din 21 și 22 mai 1919, în prezența celor nominalizați în prezentul proces-verbal.

Dr. Aciu Alexandru, numit în funcția de conducător al judecătorei de ocol, comunică funcționarilor convocați că a înaintat – prin intermediul prefectului de Zalău – Consiliului Dirigent cererea lor consemnată în cadrul procesului-verbal întocmit la 20 mai de a amâna depunerea jurământului de fidelitate până la decizia definitivă a Conferinței de pace privind apartenența acestui teritoriu. Însă, în conformitate cu dispozițiile reprezentantului Consiliului Dirigent – prefectul Dr. Pop Gheorghe – întreabă că, în conformitate cu cele consemnate în cadrul procesului-verbal, dacă sunt dispuși să depună jurământul de fidelitate astăzi sau nu. Comunică, în același timp, consecințele care rezultă în privința drepturilor bănești în cazul refuzului.

Cei care au semnat procesul-verbal din 20 mai 1919, care este o anexă a procesului-verbal prezent, respectiv Muzsay János – conducătorul judecătorei de ocol, Csiszér Gábor – judecător de ocol, Lénárt Sándor – judecător de ocol, Gazda László – judecător de ocol, Koncz Sándor – notar, Schlecht Lajos – condicar funciar, Sugatagi Ödön – primoficial, Jancsovcics András – primoficial, Tyuskay István – primoficial, Haller József – copist, Kedves György – copist, Roska Vertán – executor judecătoresc, Roth Mária – diurnist, Faff Sándor – diurnist, Formanek Mária, Mészáros Anna – diurnist, Elekes László – diurnist, Erdélyi Farkas – servitor, Bíró István – servitor, cu excepția diurnistului Ghiță Coriolan, declară că sunt dispuși să-și continue activitatea în condițiile specificate în cadrul procesului-verbal din 20 mai, dar refuză depunerea jurământului de fidelitate și solicită amânarea depunerii acestui jurământ până la cunoașterea deciziei definitive a Conferinței de pace privind apartenența acestui teritoriu.

Momentan, pâna la primirea deciziei Consiliului Dirigent, Dr. Aciu Alexandru le solicită continuarea activității în special domnului conducător al judecătorei de ocol, cerere acceptată de cei prezenți.

Pentru autentificarea procesului-verbal din partea funcționarilor au fost însărcinați după cum urmează: din partea judecătorilor de ocol: Muzsay János și Csiszér Gábor, din partea administratorilor: Jancsovics András și Sugatagi Ödön, din partea diurniștilor: Ghiță Coriolan și Roth Mária.

Diurnistul Ghiță Coriolan declară că este dispus să depună jurământul.

Dr. Aciu Alexandru constată că pe baza afirmațiilor conducătorului judecătoriei de ocol, judecătorul de ocol Dr. Posz Henrik a plecat într-o direcție necunoscută înaintea ocupației românești și anume la 16 aprilie 1919.

De asemenea, se constată că gardianul Eler György, pe baza adeverinței medicale eliberate la 15 mai 1919, cu aprobarea procuraturii s-a deplasat la Cluj pentru tratament medical.

Cu aceasta, procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Dr. Aciu Alexandru; s.s. Koncz Sándor; s.s. Muzsay János; s.s. Csiszér Gábor; s.s. Jancsovics András; s.s. Ghiță Coriolan; s.s. Roth Mária.

Originalul în lb. maghiară.

308.

Judecătoria de ocol din Șimleul Silvaniei

Înaltului Resort al Justiției Sibiu

Am onoarea a Vă raporta că eu, cu data de azi, am preluat conducerea judecătoriei de ocol din Șimleul Silvaniei, pe baza îndrumării nr. 259-1919.pref. a d-lui prefect Dr. Gheorghe Pop din județul Sălaj, datată la Zalău, 12 iunie 1919.

I. Binevoiiți a-mi elibera actul de denumire în regulă, la cazul încuviințării dispozițiilor luate de dl. prefect.

II. În legătură cu situația de la judecătoria Va fac cunoscut că atât magistrații acestei judecătării, cât și personalul de birou conform proceselor-verbale luate de antecesorul meu dl. Dr. Aciu Alexandru, aici sub 1 și 2 acluse, în privința depunerii jurământului oficios și de fidelitate se roagă de respingere până în pronunțarea Conferinței de pace, în ce privește adnectarea de obște a cercului judecătoriesc Șimleul Silvaniei. Vă rog prețuitele dispoziții asupra acestei cereri a magistraților și personalului de birou.

III. Țin să vă informez că la judecătoria noastră pentru a putea isprăvi agendele prevăzute în paragrafele 7-11 ai articolului de lege 44 din 1868, reclamă doi magistrați pentru agendele în limba maghiară și alți doi magistrați subalterni pentru agendele în limba oficioasă română, rămânând ca pentru lipsurile altor câteva mii de slovaci din o singură comună, Valea Târnei, să se sistematizeze un post de interpret slovac pe lângă judecătoria.

IV. Conspectul de leafă și alte competențe a celor aplicați la judecătoria noastră îl alătur sub 3, cu observarea că subscrisul mi-am început cariera juridică ca avocat la 1-a mai 1900, mi-am continuat praxa până la 1-a ianuarie 1916, când am intrat în armată, făcând serviciu până la demobilizarea din octombrie a. r., iar mai pe urmă

am fost târât de ostatic al armatei secuiești, apoi bolșevice, din 1-a martie a.c. până în 26 mai cur.

V. Din interes public Vă mai rog să binevoiți a ne trimite toate numerele „Gazetei Oficiale” a Consiliului Dirigent, sosindu-i judecătoriei singurii numeri apărute de la ocuparea Șimleului de către armata română, adică numerii de la 28 în sus.

VI. Având, în fine, în vedere greutatea de azi în circulația poștelor, când eventual ușor s-ar pierde actele de înstrăinare a imobilelor pretinse spre înaintare la Resortul de Agricultură în scopul autorizării, fapt ce ar putea cauza daune imense părților negociante și multă pierdere de timp – nu ar putea oare urma această autorizare în fiecare județ din partea prefectului ori a președintelui de tribunal ori a unei comisii de 3, care, fie că ar descinde în acest scop în tot a doua lună singuraticile officii de cărți funduare, fie că amintitele acte li s-ar înainta spre autorizare numai lor?

Șimleul Silvaniei, la 15 iunie 1919. Cu stimă: s.s. Dr. Coriolan Meseșian – conducătorul judecătoriei de ocol din Șimleul Silvaniei.

JUDECĂTORIA DE OCOL SĂCUIENI

309.

Nr. 1919.El.IX.J.100.

Proces-verbal

Întocmit la judecătoria de ocol Săcuieni, la data de 21 mai 1919, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate prescris de ordonanța șefului resortului justiției, Dr. Lazăr Aurel, din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu, urmare a solicitării prin dispoziția nr. 1919.El.IX/1.53, emisă de președintele tribunalului Oradea.

Au fost prezenți:

Bod Kálmán – conducătorul judecătoriei de ocol, Dr. Horváthovich János – judecător de ocol, Kortamaros Sándor – judecător de ocol, Igmondy Sándor – condicar funciar, Szentgyörgyi Lajos – primoficial, Pintér József – primoficial și în calitate de grefier, Klein Sándor – cancelarist, Takács István – cancelarist, Kelemen Rezső – adjutant, Zumpfe Magda – adjutant, Tunyoghy Jolán – diurnistă, Göncz Juliska – diurnistă, Várady Ernő – executor, Baranyi Sándor, Fazekas István, Máthé József – suboficianți.

Conducătorul judecătoriei de ocol a arătat în fața judecătorilor de ocol, a funcționarilor și a celorlalți membri ai judecătoriei de ocol că în cadrul ședinței care a avut loc la data de 3 mai 1919, în Oradea, șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu, Dr. Lazăr Aurel, a declarat că în baza hotărârii adoptate de Adunarea Națională de la Alba Iulia, teritoriul județului Bihor trece sub stăpânirea românească și sub domnia lui Ferdinand I și, ca urmare, președintelui tribunalului Oradea i-a solicitat ca, sub auspiciile noilor împrejurări, să depună jurământul de fidelitate în prezența personalului judecătoriei de ocol, iar după aceea să primească același jurământ de la personalul judecătoriei, respectiv de la judecători, funcționari și auxiliari.

În continuare, conducătorul judecătoriei de ocol face cunoscută anexa intitulată „Informare” a dispoziției emise de președintele tribunalului Oradea.

În urma unui schimb de opinii îndelungat, s-a adoptat, în unanimitate, următoarea decizie: personalul judecătoriei de ocol, ca și el personal, își aduc aminte cu mulțumire de intrarea trupelor române și de ocuparea unei mari părți a Ungariei, deoarece prin aceasta s-a pus capăt bolșevismului blestemat care stăpânea aici, astfel că a adus un serviciu deosebit nu numai Ungariei, ci și celorlalte state vecine, împiedicând răspândirea pericolului roșu. Fără îndoială, operațiunea binecuvântată a armatei române a fost un sacrificiu și, în cazul în care Conferința de pace va crede necesară recompensarea acestui gest, atunci fiecare cetățean maghiar se va alătura cu dragă inimă.

După accentuarea acestor chestiuni și având în vedere că frontierele Ungariei sunt luate în discuție, chiar în aceste zile de către Conferința de pace, întreg personalul judecătoriei de ocol va depune jurământul de fidelitate doar când hotărârea definitivă a Conferinței de pace, în privința apartenenței teritoriului județului Bihor, va deveni cunoscută.

Judecătorul de ocol Zsiga Lajos a absentat, fiind bolnav și, prin urmare, nu și-a putut exprima punctul de vedere.

După citire a fost aprobat și semnat.

s.s. Bod Kálmán – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Pintér József – grefier; s.s. Dr. Horváthovich János – judecător de ocol; s.s. Kortamaros Sándor – judecător de ocol; s.s. Igmondy Sándor – condicar funciar; s.s. Szentgyörgyi Lajos – primoficial; s.s. Klein Sándor – cancelarist; s.s. Takács István – cancelarist; s.s. Kelemen Rezső – adjutant; s.s. Zumpfe Magda – adjutant; s.s. Tunyoghy Jolán – diurnist; s.s. Göncz Juliska – diurnistă; s.s. Várady Ernő – executor; s.s. Baranyi Sándor – suboficiant; s.s. Fazekas István – suboficiant; s.s. Máthé József – suboficiant.

Originalul în lb. maghiară.

310.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX/I.100.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu

Înaintez anexat, exemplarul original al procesului-verbal întocmit în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către personalul judecătoriei de ocol Săcuieni, ocazie cu care, cu excepția judecătorului de ocol Zsiga Lajos – absent pe motive de sănătate, întregul personal a refuzat prestarea jurământului.

Originalul în lb. maghiară.

311.

Copie autenticată – nr. 1919.El.VII.B.11.
Nr. 1919.El.IX.J.155.

Proces-verbal

Întocmit de judecătorul de ocol Dr. Szabó Géza, la judecătoria de ocol Săcuieni, în data de 20 iunie 1919, în chestiunea preluării conducerii judecătoriei de ocol și a valorilor acesteia dispusă de dispozițiile nr. P.II-312/1-1919 și nr. 1919.El.IX.I.27, emise de președintele tribunalului Oradea.

Au fost prezenți subsemnații:

Judecătorul de ocol Dr. Szabó Géza s-a prezentat în clădirea judecătoriei de ocol Săcuieni, în data de 20 iunie 1919, orele 9,00 și l-a căutat pe conducătorul judecătoriei de ocol Bod Kálmán, căruia i-a comunicat scopul venirii sale și identitatea sa, i-a arătat dispoziția președintelui tribunalului Oradea, precum și documentul emis de președintele tribunalului Oradea, prin care era însărcinat cu conducerea temporară a judecătoriei de ocol.

După aceea, i-a predat conducătorului judecătoriei de ocol, Bod Kálmán, plicul sigilat, adresat „conducătorului judecătoriei de ocol Săcuieni” și i-a solicitat să deschidă imediat acest plic și să citească dispoziția emisă de președintele tribunalului Oradea, adresată „conducătorului judecătoriei de ocol”, aflată în plic. Conducătorul judecătoriei de ocol Bod Kálmán a dat curs solicitării, a desfăcut plicul și a citit dispoziția care îi era adresată, dar a declarat că nu va da curs dispoziției președintelui tribunalului Oradea, nu predă conducerea judecătoriei de ocol, nu recunoaște primirea dispoziției și, în acest sens, a returnat dispoziția amintită, împreună cu plicul, trimisului.

În continuare trimisul și conducătorul judecătoriei de ocol, Bod Kálmán, i-au convocat pe judecătorii de ocol: Dr. Horváthovich János și Kortamaros Sándor, cărora trimisul a vrut să le predea plicurile sigilate adresate lor, dar plicul a fost desfăcut numai de conducătorul de ocol Bod Kálmán, care a citit dispozițiile nr. 1919.El.I.127 și 1919.El.XXXVI.B.49, emise de președintele tribunalului Oradea, dar a declarat că nu dorește să dea curs acestor dispoziții, nu recunoaște primirea acestora și a returnat aceste dispoziții trimisului. La solicitarea judecătorului de ocol trimis judecătorii de ocol, Dr. Horváthovich János și Kortamaros Sándor au refuzat să deschidă plicurile sigilate care le erau adresate, ceea ce l-a determinat pe trimis să le desfăcă și să le citească dispoziția nr. 1919.El.IX.I.127, care le era adresată, iar după aceea a lăsat în fața fiecărui judecător de ocol – inclusiv în fața conducătorului judecătoriei de ocol Bod Kálmán – plicul care le era adresat, atenționându-i în același timp că procedura urmată de ei nu îi va scuti de responsabilitatea care le revine.

În continuare trimisul le-a adus la cunoștință faptul că începând din acel moment nu mai au dreptul de a rămâne în judecătoria de ocol și nu au nici un drept de a da dispoziții personalului judecătoriei de ocol, nu au nici un drept de a-și continua activitatea oficială, ci, singurul drept care le rămâne este acela de a preda toate actele trimisului, iar conducătorul judecătoriei de ocol să predea, de asemenea, trimisului conducerea instituției și clădirea judecătoriei de ocol. La această solicitare, judecătorii de ocol, nominal, au declarat că nu părăsesc clădirea judecătoriei de ocol, nu predau nici un document aflat la dispoziția lor, iar conducătorul judecătoriei de ocol Bod Kálmán a mai declarat ca nu predă conducerea instituției și obiectele de valoare păstrate de el, deoarece el nu recunoaște trimisul în calitate de conducător interimar al judecătoriei de ocol și accentuează în mod deosebit că ei, în actuala componență

își vor continua activitatea în mod conștiincios, vor respecta ordonanțele Consiliului Dirigent Român din Sibiu, dar nu au depus și nici nu depun jurământul de fidelitate până când Conferința de pace nu decide în privința apartenenței acestui teritoriu.

După aceea, trimisul a convocat personalul judecătoreiei de ocol, funcționarii, diurniștii, executorii și suboficianții, care s-au prezentat absolut toți, nominal: Igmondy Sándor – condicar funciar, Szentgyörgyi Lajos – primoficial, Pintér József – primoficial, Takács István – cancelarist, Klein Sándor – cancelarist, Kelemen Rezső – adjutant, Zumpfe Magda – adjutant, Tunyoghy Jolán – diurnist, Göncz Juliska – diurnistă, Várady Ernő – executor, Baranyi Sándor, Fazekas István și Máthé József – suboficianți, cărora le-a comunicat scopul venirii sale, le-a comunicat de asemenea că, potrivit ordonanței nr. 2347/1919, emisă de șeful resortului justiției, la data de 6 iunie 1919, judecătorii de ocol Bod Kálmán, Dr. Horváthovich János și Kortamaros Sándor, din acel moment nu mai pot să-și exercite funcțiile avute, deoarece în urma refuzului depunerii jurământului de fidelitate și-au pierdut „ipso facto” funcțiile și drepturile obținute până atunci; astfel că, din acel moment, numiții judecători de ocol nu mai au dreptul de a rămâne în clădirea judecătoreiei de ocol, față de personalul judecătoreiei de ocol nu mai au nici un drept de a da dispoziții și nu au dreptul de a depune nici un fel de activitate oficială; tot în acel moment, temporar, trimisul judecător de ocol preia conducerea instituției și, prin urmare, personalul judecătoreiei de ocol este obligat să respecte dispozițiile sale și să se comporte ca atare. După aceea, le-a comunicat că domnul șef al resortului justiției îi obligă pe toți funcționarii judecătoreiei de ocol – deși nu au depus încă jurământul de fidelitate – să-și continue activitatea oficială, urmând ca plata veniturilor lor, oprită între timp, să fie reluată. Trimisul le-a atras atenția că refuzul continuării activității atrage nu numai sancțiuni disciplinare ci și penale și le-a cerut să-și continue activitatea în mod conștiincios până la primirea de noi instrucțiuni.

La aceste comunicări și solicitări, numiții funcționari, împreună și nominal, au declarat că sunt dispuși să-și continue activitatea oficială, dar ei îl consideră în continuare pe Bod Kálmán drept conducător al judecătoreiei de ocol, iar judecători de ocol pe cei care au activat în această calitate până acum; vor respecta doar dispozițiile acestora, nu recunosc judecătorul de ocol trimis drept conducător interimar al judecătoreiei de ocol și, prin urmare, nu vor îndeplini dispozițiile acestuia.

Ca urmare, trimisul nu a putut prelua judecătoria de ocol Săcuieni și conducerea acesteia, despre cele întâmplate raportând imediat președintelui tribunalului Oradea.

Trimisul nu a putut îndeplini însărcinarea încredințată față de judecătorul de ocol Zsiga Lajos, deoarece acesta, potrivit spuselor conducătorului judecătoreiei de ocol Bod Kálmán, se află momentan în Oradea.

Procesul-verbal a fost încheiat.

s.s. Dr. Szabó Géza – judecător de ocol.

„Pentru autenticitatea copieii”

Săcuieni, 20 iunie 1919.

s.s. Dr. Szabó Géza – judecător de ocol.

Originalul în lb. maghiară.

312.

Președintele Tribunalului Oradea
Nr. 1919.El.IX.I.155.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu

Așa cum am avut deja onoarea să raportez telegrafic, în data de 22 luna curentă, referitor la ordonanțele nr. 2347 și 2294-1919 pres. just. (la care nu am primit nici până în ziua de azi instrucțiuni de la domnul șef al resortului justiției), judecătorul de ocol Dr. Szabó Géza, repartizat temporar la judecătoria de ocol urbană Oradea, a fost trimis în vederea preluării conducerii judecătoriei de ocol Săcuieni și a demiterii judecătorilor de ocol de la Săcuieni care au refuzat depunerea jurământului, dar această însărcinare nu a putut fi îndeplinită de judecătorul de ocol Dr. Szabó Géza, deoarece s-a lovit de un refuz total din partea personalului judecătoriei de ocol, iar judecătorii de ocol locali au refuzat atât predarea instituției, cât și respectarea dispozițiilor judecătorului de ocol trimis acolo.

Înainte, anexat, copia autenticată a procesului-verbal întocmit cu această ocazie de către judecătorul de ocol Dr. Szabó Géza. Voi raporta separat despre faptul că judecătorul de ocol trimis acolo, Dr. Szabó Géza și-a dat demisia în aceeași zi, printr-o cerere trimisă de la Săcuieni, el a părăsit localitatea plecând în comuna Otomani; de asemenea, voi raporta sub nr. 1919.El.XVIII.B.130, despre faptul că am luat măsura de a-l trimite acolo, în vederea preluării judecătoriei de ocol, pe judecătorul de la tribunalul Oradea, Palánkay Károly și pe Dr. Bolcaș Augustin, conducătorul judecătoriei de ocol Marghita. Despre faptul că ei au ajuns acolo voi raporta separat sub nr. 1919.El.XVIII.B.135.

Menționez că în urma comportamentului manifestat, tribunalul l-a rechemat pe judecătorul de ocol Dr. Szabó Géza, din momentul în care noii trimiși au ajuns la Săcuieni.

Cred ca cei trimiși de curând vor avea succes, cu atât mai mult cu cât, așa cum am amintit în raportul meu telegrafic, adresat domnului șef al resortului justiției, la data de 22 l.c., despre telegrama mea dură adresată conducătorului judecătoriei de ocol Săcuieni, Bod Kálmán, el mi-a trimis un răspuns telegrafic în care, ca urmare a demisiei judecătorului Dr. Szabó Géza, el însuși cerea „noi instrucțiuni”, ceea ce nu pot explica decât prin faptul că, atât conducătorul judecătoriei de ocol, cât și personalul acesteia intenționează să înceteze rezistența.

Voi raporta în continuare despre cele ce se petrec.

Oradea, 26 iunie 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

313.

Nr. 1919.El.IX.J.177.

Proces-verbal

Întocmit la judecătoria de ocol Săcuieni, în data de 27 iunie 1919, în urma dispoziției nr. 1919.El.IX.I.155, emisă de președintele tribunalului Oradea.

Au fost prezenți:

Palánkay Károly – judecător la tribunalul Oradea, Bod Kálmán – conducătorul judecătoriei de ocol, Dr. Horváthovich János – judecător de ocol, Kortamaros Sándor – judecător de ocol, respectiv Dr. Bolcaș Augustin – judecător de ocol.

Judecătorul trimis, Palánkay Károly – însoțit de judecătorul de ocol Dr. Bolcaș Augustin – s-au prezentat în clădirea judecătoriei de ocol, și-a declinat identitatea și a prezentat documentul nr. 1919.II.P.312/19, emis de tribunalul Oradea, prin care a adevărit scopul venirii sale.

În continuare, judecătorul trimis le-a reamintit judecătorilor de ocol Bod Kálmán, Dr. Horváthovich János și Kortamaros Sándor – respectiv, judecătorului de ocol Zsiga Lajos care, întâmplător se afla acolo și care refuzase, de asemenea, conform procesului-verbal depunerea jurământului de fidelitate – procedura îndeplinită de judecătorul de ocol Dr. Szabó Géza; de asemenea a comunicat că misiunea încredințată Dr. Szabó Géza se încheie începând cu momentul prezenței lor la judecătoria de ocol și că el este însărcinat de a comunica sus-numiților judecători de ocol că din acest moment, nu mai au dreptul de a da dispoziții personalului judecătoriei de ocol, le este interzis să-și desfășoare activitatea în continuare și singura lor îndatorire este aceea ca fiecare judecător de ocol să predea documentele oficiale, obiectele, materialele și cauzele aflate la dispoziția lor, iar conducătorul judecătoriei de ocol să predea, potrivit dispoziției nr. 54000/95.I.M., punctul 50, conducerea instituției și clădirea judecătoriei. Conducătorul judecătoriei de ocol Bod Kálmán declară că refuză predarea judecătoriei de ocol și a conducerii acesteia.

Ceilalți judecători de ocol declară, de asemenea, că refuză predarea obiectelor, actelor etc., aflate asupra lor.

Ca urmare, judecătorul trimis a pus capăt, momentan, procedurii de preluare. Condicarul funciar, administratorul, executorul și suboficiantii doresc să colaboreze doar cu magistrații care au activat până în acest moment.

Procesul-verbal a fost citit și semnat.

s.s. Palánkay Károly – judecător la tribunal, în calitate de trimis; s.s. Tunyoghy Jolán – grefier.

Originalul în lb. maghiară.

314.

Nr. 1919.E.IX.I.177.

Proces-verbal

Întocmit la judecătoria de ocol Săcuieni, la data de 27 iunie 1919, privind depunerea jurământului de fidelitate prevăzut de ordonanța emisă de șeful resortului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român din Sibiu – Dr. Lazăr Aurel, în urma dispoziției nr. 1919.El.IX.I.155, emisă de președintele tribunalului Oradea.

Prezenți:

Dr. Palánkay Károly – judecător, trimisul tribunalului Oradea solicită judecătorului de ocol Zsiga Lajos să depună jurământul de fidelitate, ca urmare a noilor împrejurări.

Judecătorul de ocol Zsiga Lajos a declarat că nu depune jurământul de fidelitate.

După citire, procesul-verbal a fost semnat.

s.s. Palánkay Károly – judecător la tribunalul Oradea; s.s. Zsiga Lajos – judecător de ocol; s.s. Pintér József – grefier.

Originalul în lb. maghiară.

315.

Președintele tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX/I.177.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu

Înaintez anexat exemplarul original al procesului-verbal, întocmit de trimisul tribunalului Oradea, la 27 iunie 1919, privind refuzul judecătoriei de ocol Zsiga Lajos de la judecătoria de ocol Săcuieni, de a presta jurământul de fidelitate.

Oradea, 10 iulie 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

316.

Nr. 1919.El.XIII.V.2.

Proces-verbal

Întocmit la data de 1 iulie 1919, la judecătoria de ocol Săcuieni, în chestiunea preluării judecătoriei de ocol.

Au fost prezenți:

Judecătorul trimis în virtutea telegramei expediate de președintele tribunalului Oradea în ziua de 1 iulie, orele 13,00, le-a făcut încă odată cunoscut, la ora 15,00 judecătorilor de ocol convocați, anume Dr. Horváthovich János, Kortamaros Sándor și Zsiga Lajos, scopul trimiterii sale, a solicitat adjunctului conducătorului judecătoriei de ocol predarea conducerii judecătoriei de ocol, a valorilor, mobilei, materialelor, depunerilor etc., iar de la judecătorii de ocol dr. Horváthovich János și Kortamaros Sándor predarea cauzelor aflate în evidența lor, numiții judecători de ocol, în pofida faptului că li s-a atras atenția asupra consecințelor, invocând prevederile acordului internațional de la Haga, au declarat în unanimitate că nu predau nici obiectele cerute, nici conducerea judecătoriei de ocol, decât în măsura în care va fi aplicată forța.

După aceea, personalului auxiliar și funcționarilor judecătoriei de ocol, convocați într-un birou separat și anume: Takács István – cancelarist, Igmondy Sándor – condicar funciar, Pintér József – primoficial, Klein Sándor – cancelarist, Tunyoghy Jolán – diurnist, Göncz Juliska – diurnist, Zumpfe Magda – adjutant și Fazekas István – sub-

oficiant; judecătorul trimis le-a comunicat că preia conducerea instituției și ca cei prezenți sunt obligați să-și continue activitatea până la noi măsuri, în schimb, li se vor plăti retribuțiile începând cu ziua din care plățile au fost oprite. Le-a atras atenția că refuzul de a-și continua activitatea atrage după sine nu numai sancțiuni disciplinare ci și penale și le-a cerut să-și desfășoare conștiincios și exact activitatea, până la noi măsuri. Sus-numiții au declarat că sunt dispuși să-și continue activitatea doar în cazul în care se menține componența actuală a corpului de magistrați. Judecătorul trimis le-a cerut continuarea activității, făcând referire la folosirea forței.

La ora 16,00 însoțit de Dr. Bolcaș Augustin – conducătorul judecătoriei de ocol din Marghita și în prezența maiorului Popescu – care era însoțit pe culoarele instituției de un sublocotenent, 3 soldați înarmați și primpretorul Dr. Gera – trimisul judecător a repetat solicitarea sa privind predarea instituției. După ce judecătorul de ocol Zsiga Lajos s-a convins, ca urmare a discuției purtate cu maiorul Popescu, că maiorul va folosi forța în cazul refuzului de a preda conducerea instituției, întrucât avea ordine în acest sens de la Consiliul Dirigent Român din Sibiu, a declarat că protestează împotriva folosirii forței în baza acordurilor internaționale de la Geneva, dar, cedând în fața forței, predă judecătoria de ocol, astăzi și în cursul zilelor următoare. În același sens s-au pronunțat, inclusiv judecătorii de ocol Dr. Horváthovich și Kortamaros.

În continuare, maiorul Popescu i-a solicitat judecătorului trimis să preia conducerea judecătoriei de ocol, arătând că, pe durata preluării, reprezentant al său va fi sublocotenentul Eugen Potârcă. Maiorul Popescu a mai solicitat ca modalitatea de preluare a judecătoriei de ocol să fie raportată domnului Dr. Lazăr Aurel – șeful resortului justiției – pe cale telegrafică, iar încheierea predării-preluării să-i fie raportată verbal.

Judecătorul trimis a îndeplinit aceste cerințe.

Judecătorul trimis a preluat clădirea judecătoriei de ocol și anexele acesteia. În ceea ce privește predarea sumelor de bani, a valorilor, a cărților etc. a fost întocmit un proces-verbal distinct.

Cu aceasta procesul-verbal a fost încheiat și semnat.

s.s. Palánkay Károly – judecător trimis; s.s. Zsiga Lajos – judecător de ocol; s.s. Tunyoghy Jolán – grefier.

Menționez ulterior, că numele conducătorului judecătoriei de ocol, Bod Kálmán nu apare în cadrul procesului-verbal, deoarece nu a fost prezent în cursul preluării și am auzit că s-ar afla la Oradea.

Oradea, 9 iulie 1919.

s.s. Palánkay Károly – judecător la tribunal.

Originalul în lb. maghiară.

317.

Președintele Tribunalului Oradea

Nr. 1919.El.IX.I.183.

Domnului șef al resortului justiției Sibiu

Referitor la ordonanțele nr. 2294 și 2347/1919 pres. just. și în continuarea raportului meu nr. 1919.El.IX.I.155 din 26 iunie 1919, raportează:

În urma încercării nereușite a judecătorului de ocol Dr. Szabó Géza – despre care v-am raportat în raportul meu nr. 155 – Palánkay Károly – judecător la tribunalul Oradea, cu concursul judecătorului de ocol Dr. Bolcaș Augustin, conducătorul judecătoriei de ocol Marghita, ca urmare a folosirii forței publice, dispusă de domnul șef al resortului justiției, ca rezultat al împotrivirii, au reușit să preia conducerea judecătoriei de ocol de la fostul conducător al judecătoriei și de la judecătorii de ocol, în urma procedurii care a durat între 27 iunie și 6 iulie a.c.

Preluarea, care a început la 1 iulie prin folosirea forței publice și care a durat neîntrerupt până la data de 5 iulie (în lipsa fostului conducător al judecătoriei de ocol Bod Kálmán care a părăsit – chipurile – Săcuienii, după 27 iunie), astfel ca în această zi foștii judecători de ocol: Zsiga Lajos, Dr. Horváthovich János și Kortamaros Sándor au părăsit clădirea judecătoriei de ocol, după ce, în prealabil, încă în data de 27 iunie, din partea judecătorului de ocol trimis, li s-a comunicat atât judecătorilor de ocol susnumiți, cât și conducătorului judecătoriei de ocol Bod Kálmán – care la acea dată mai era prezent la Săcuieni – că în urma refuzului lor de a depune jurământul de fidelitate și-au pierdut „ipso facto” funcțiile și drepturile obținute până atunci și că din acel moment nu mai aveau dreptul de a rămâne în clădirea judecătoriei de ocol și nu mai aveau dreptul de a da dispoziții personalului judecătoriei de ocol și că nu mai puteau depune nici un fel de activitate.

Astfel că îndepărtarea celor 4 foști judecători de ocol s-a încheiat la 5 iulie 1919.

Personalul judecătoriei de ocol, funcționarii și auxiliarii au fost anunțați de către judecătorul de ocol trimis – cu menționarea prevederilor disciplinare și penale – că sunt obligați, în urma dispoziției domnului șef al resortului justiției, până la noi instrucțiuni, să rămână chiar și fără a fi depus jurământul de fidelitate în posturile lor, în schimbul plății veniturilor lor și să-și îndeplinească atribuțiile cu conștiinciozitate, iar după preluarea judecătoriei de ocol, trimisul mi-a raportat că ei într-adevăr își îndeplinesc activitatea în continuare.

Anexez exemplarele originale ale proceselor-verbale întocmite la 27 iunie, respectiv 1 iulie de către Palánkay Károly, judecător la tribunalul din Oradea, în chestiunea preluării judecătoriei de ocol Săcuieni.

După încheierea procedurii de preluare, judecătorul Palánkay Károly, în conformitate cu instrucțiunile primite, a predat la 5 iulie a.c. în condiții ordonate și liniștitoare judecătorii de ocol judecătorului de ocol Dr. Bolcaș Augustin, iar el personal s-a reîntors la postul său.

Astfel că de la 5 iulie a.c. conducerea judecătoriei de ocol a fost dată pentru o perioadă îndelungată judecătorului de ocol Dr. Bolcaș Augustin, conducătorul judecătoriei de ocol Marghita. Raportează de pe acum că trebuie să iau măsuri în sensul de a mai trimite încă un judecător de ocol, până la ocuparea tuturor locurilor, deoarece el singur nu poate îndeplini toate atribuțiile foștilor judecători de ocol.

Referitor la instrucțiunea verbală a domnului șef al resortului justiției am luat măsura prin telefon încă din data de 1 iulie a.c., ca personalului judecătorei de ocol Săcuieni să nu i se plătească nici un fel de venit până la noi instrucțiuni.

Având în vedere, pe de o parte faptul că cei 4 foști judecători de ocol și-au pierdut funcțiile înainte de data de 1 iulie 1919, pe de altă parte personalul judecătorei de ocol, deși nu a depus jurământul de fidelitate, în schimbul retribuirii lor își desfășoară în continuare activitatea și având în vedere, de asemenea, urgența acestei probleme și cu sentimentul că procedez potrivit indicațiilor verbale ale domnului șef al resortului justiției, am trimis o dispoziție la direcția financiară Săcuieni, prin care informez că veniturile judecătorilor de ocol Bod Kálmán, Dr. Horváthovich János, Zsiga Lajos și Kortamaros Sándor încetează de a mai fi plătite de la data de 30 iunie a.c. și că veniturile funcționarilor judecătorei și a personalului auxiliar, anume: condicarul funciar Igmondy Sándor, Pintér József – primoficial, Klein Sándor – cancelarist, Takács István – cancelarist, Zumpfe Magda – adjutant, Tunyoghy Jolán – diurnist, Göncz Juliska – diurnist, Baranyi Sándor – suboficiant și Fazekas István – suboficiant se vor plăti și în continuare începând cu ziua în care plățile încetaseră, dar numai în cazul în care chitanțele lor sunt prevăzute cu semnătura și ștampila conducătorului judecătorei de ocol, Dr. Bolcaș Augustin.

I-am dat instrucțiuni Dr. Bolcaș Augustin, conducătorul judecătorei de ocol, să semneze și să ștampileze chitanțele personalului auxiliar și al funcționarilor judecătorei de ocol, doar dacă aceștia își desfășoară conștiincios activitatea, potrivit regulamentelor oficiale aflate în vigoare; în caz contrar să refuze ștampilarea chitanței și să-mi raporteze constatările sale, pe cât posibil în prealabil.

Menționez, de asemenea că, potrivit procesului-verbal, nu au fost prezenți: primoficialul Szentgyörgy Lajos, cancelaristul Kelemen Rezső și suboficiantul Máthé József, în cazul în care sunt dispuși să-și continue activitatea, intenționez să procedez așa cum am arătat anterior în privința retribuirii lor, evident, dacă primesc un raport satisfăcător privind motivele absenței lor, ca și asupra comportamentului lor în privința îndeplinirii activităților care le revin.

Oradea, 10 iulie 1919.

s.s. Dr. Balázs Elemér – președintele tribunalului.

Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL ZALĂU

318.

Nr. 312-1919.Pref.

Președintele tribunalului din Zalău

Nr. 1919.El.II.H.30/6.

Prefectului județului Sălaj, Zalău

Am onoarea a vă raporta că din personalul judecătoriei de ocol Zalău, aflată sub jurisdicția mea, în conformitate cu raportul conducătorului judecătoriei de ocol, au depus jurământ de fidelitate, respectiv legământul de fidelitate, în data de 22 mai 1919, corespunzător prevederilor ordonanței nr. 121/just. a ministrului justiției din cadrul Consiliului Dirigent Român, următorii: Kovács Géza, Mikó Károly și Rettegi Árpád – copişti, Nóti E. Géza – executor diurnist, Varga András – servitor și Váncza György – gardian, iar în data de 25 mai 1919 – condicarul funciar Szilágyi Jenő.

Au refuzat depunerea jurământului, respectiv a legământului, în data de 22 mai 1919: Baczó Géza – cancelarist, Mészáros Ferencz și Mester Dezső – diurnişti, Láposi Kiss István – servitor; în data de 25 mai 1919, diurnistul Pavelka Rudolf, judecătorii de ocol Szász István, Tomassy Géza și Dr. Papp Gyula; în data de 27 mai – notarul Dr. Gazda Ödön și copistul Pavelka Frigyes. Toți aceștia și-au părăsit funcțiile.

Zalău, 10 iunie 1919.

s.s. Medgyessy – președinte.

JUDECĂTORIA DE OCOL CEHU-SILVANIEI

319.

De la Conducătorul Judecătoriei de ocol Cehu-Silvaniei
El.XIII.Bb.12.

Cu provocare la nr. 142/1919, raportez că la Judecătoria de sub conducerea mea, în ziua de azi, s-au declarat în privința jurământului oficios de fidelitate, judecătorii Szász István, Tomassy Géza și Dr. Papp Gyula, precum și notarul Dr. Gazda Ödön și scriitorul Pavelka Frigyes, denegând toți depunerea jurământului.

Ca motiv principal amintesc frica de transferare – înainte de ce ar decide Conferința de pace în chestia teritorială în atare loc – unde toți magistrații au denegat jurământul; în care caz atât materialmente, cât și moralmente ar fi incapabil a suporta greutățile traiului.

Conducătorul cărții funduare Szilágyi Jenő, cu data de 25 mai 1919, a depus jurământul oficios, drept aceea mă rog să i se semneze și lui competențele restante și anume: pe lunile aprilie și mai ajutorul de scumpete a 300 cor. – 600 coroane, pe baza ordonanței nr. 6706/1918 M. E., apoi, conform aceleiași ordonanțe, adaosul familiar după soția sa 200 cor. și după băieții László și Mihály 100-100 cor. adică 200 cor., suma totală 1.000 cor.

Raportez mai departe că diurniștii Mészáros Ferencz și Mester Dezső cu data de 22 mai 1919, iar Pavelka Rudolf, tot diurnist, cu data de 25 mai 1919, au denegat depunerea promisiunii solemne și toți au și părăsit posturile. Au mai rămas doi diurniști: Nóti E. Géza și Klein Rózsa, dar nici aceștia nu lucră, fiindcă cel dintâi e bolnav și aceasta din urmă a fost bolnavă pe concediu la Târgu Mureș și acum nu i se dă legitimație de călătorit să se reîntoarcă.

Astfel, la judecătoria sunt singur judecător, 1 conducător de carte funduară, 3 scriitori, 1 servitor, 1 vigیل de carcer.

Preluarea judecătoriei și a carcerului după inventar am înfăptuit cu 66 lipsă a mai multor obiecte.

Mă rog ca raportul de față să se suștearnă la dl. șef al Resortului Justiției a Consiliului Dirigent, cu acea rugare, ca sa se întregească după posibilitate personalul sus-amintit. Cehu-Silvaniei, la 27 mai 1919. s.s. Dr. Ioan Ember – judecător de ocol, conducător.

JUDECĂTORIA DE OCOL JIBOU

320.

Proces-verbal

Întocmit la judecătoria de ocol Jibou, în data de 10 iunie, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către corpul de magistrați și funcționari.

Au fost prezenți:

1. Dr. Gyurkó László – trimisul Consiliului Dirigent Român din Sibiu; 2. Dr. Gáspár Béla – judecător de ocol; 3. Adorján Zoltán – condicar funciar; 4. Bandy Dezső – primoficial; 5. Bozó László – cancelarist; 6. Sallak András – copist; 7. Urai Péter – diurnist; 8. Salamon Ilona – diurnist; 9. Halász Márkus – gardian; 10. Csatlós Béni – servitor. În calitate de trimis al Consiliului Dirigent Român din Sibiu, Dr. Gyurkó László primește următorul jurământ de la Dr. Gáspár Béla – judecător de ocol, Adorján Zoltán – condicar funciar, Bandy Dezső – primoficial, Bozó László – cancelarist, Sallak András – copist, Urai Péter – diurnist, Salamon Ilona – diurnist, Halász Márkus – gardian și servitorul Csatlós Béni, precum și de la personalul auxiliar.

„Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

s.s. Dr. Gáspár Béla – judecător de ocol; s.s. Adorján Zoltán; s.s. Bandy Dezső; s.s. Vasile Bozó; s.s. Sallak András; s.s. Urai Péter; s.s. Salamon Ilona; s.s. Halász Márkus; s.s. Csatlós Béni; d-na Darócz Miklós nu mai lucrează din data de 12 mai 1919.

Cu aceasta, procesul-verbal a fost încheiat. s.s. Dr. Gyurkó László; s.s. Dr. Gáspár Béla; s.s. Adorján Zoltán; s.s. Bandy Dezső; s.s. Vasile Bozó; s.s. Sallak András; s.s. Urai Péter; s.s. Salamon Ilona; s.s. Halász Márkus; s.s. Csatlós Béni;

„Pentru autenticitatea copieii” s.s. Dr. Gáspár Béla – judecător de ocol.

Originalul în lb. maghiară.

321.

Prefectura Județului Sălaj

No. 346-1919. Pref.

Către

Consiliul Dirigent, Resortul Justiției Sibiu

Am onoarea a raporta că la judecătoria de ocol din Jibou, în mâinile d-lui Prezident al Tribunalului Zalău – precum adeverește procesul-verbal sub ./.. alăturat – a depus

jurământul de fidelitate Gáspár Béla judecător, Adorján Zoltán conducător la cărțile funduare, Dezideriu Bandy, Vasile Bozó cancelariști, Andrei Sallak servitor, Urai Péter, Salamon Ilona diurniști, Halász Márkus păzitor de Pușcărie și Benjamin Csatlós servitor.

Rog să fie numiți la posturile lor.

Zalău, la 18 iunie 1919.

Cu stimă, s.s. Dr. George Pop, prefect.

JUDECĂTORIA DE OCOL HALMEU

322.

Prezidentul tribunalului Satu Mare

Nr. XX.D.57/37-1919. Prez.

Către

Consiliul Dirigent, Resortul Justiției Sibiu

Am onoare a Va raporta că Dr. Weisz Árpád, notar la judecătoria de ocol din Halmeu, provocat fiind în 9 august 1919, s-a declarat că nu va depune nici declarația solemnă.

Prin urmare l-am încunoștințat că și-a pierdut oficiul și postul lui se consideră vacant.

Totodată, am provocat și pe oficiul de dare din Halmeu, ca până la noi dispoziții, numitului să nu-i solvească nici o competență.

Satu Mare, la 19 septembrie 1919.

s.s. Dr. Silviu Pop, președintele tribunalului.

323.

Judecătoria de ocol Halmeu

No. XIV.L.17.18-1919. Pres.

Notă

Privind judecătorii de ocol care au depus jurământul de fidelitate prevăzut în ordonanța nr. 121/1919 just.:

1. Csöpey János – conducătorul judecătoriei de ocol

2. Dr. Dittler Lipót – judecător de ocol

Privind funcționarii și personalul auxiliar care au depus legământul solemn prevăzut de ordonanța nr. 121/1919. just.:

1. Dr. Polnik Kornél – notar

2. Majtényi Gyula – notar

3. Klmíves Gábor – condicar funciar

4. Bakos Jenő – primoficial

5. Szőnyi Ferencz – cancelarist

6. Marossy Géza – cancelarist

7. Pásztor János – cancelarist

8. Halmogyi György – cancelarist

9. Ponczvir György – cancelarist

10. Balogh Ilona	– diurnist
11. Szegédi Ilona	– diurnist
12. Eördögh Tamás	– diurnist
13. Csorba Antal	– executor
14. Szegedi József	– suboficiant
15. Éles Mihály	– suboficiant

Notă

Privind judecătorii care au refuzat depunerea jurământului de fidelitate, în pofida faptului că li s-a atras atenția asupra consecințelor care rezultă în urma refuzului:

1. Igaz Gusztáv – judecător de ocol.

Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL SELEUȘUL MARE

[azi VINOGRADOV, UCRAINA]

324.

Proces-verbal

Întocmit la Seleușul Mare, în clădirea judecătoriei de ocol, la data de 17 august 1919.

Sunt prezenți, pe o parte: Dr. Chiroiu Vazul [Vasile]– prefect, Dr. Dan Gheorghe – primnotar, Dr. Johannes Victor – comisar guvernamental, pe de alta parte: Tóth Lajos – conducătorul judecătoriei de ocol, Herer Sándor – condicar funciar, Sikó Barnabás – primoficial, Zombory Endre – primoficial, Stein István – primoficial, Mihálovits István – adjutant, Levy Elemér – executor.

Prefectul Chiroiu Vazul, având în vedere faptul că puterea a fost preluată temporar și că linia de demarcație româno-cehă existentă până acum a încetat să mai existe, subordonează judecătoria de ocol – în interesul continuității activității – sub jurisdicția tribunalului din Sighetul Marmației; pe de altă parte, având în vedere faptul că acest teritoriu nu se află sub controlul unui guvern maghiar regal sau republican și nici sub controlul unui guvern sovietic, solicită conducătorului judecătoriei de ocol ca, de acum înainte, verdictele să fie pronunțate în numele legii și îi atrage atenția că în privința repartizării loturilor de pământ, nu sunt valabile cesiunile imobiliare mai mari de 10 iugăre și că intabularea nu este permisă chiar dacă cererea în acest sens fusese aprobată în prealabil.

De altfel, până la noi măsuri, ei își pot vedea nestingheriți de treabă.

Numitul conducător al judecătoriei de ocol declară că până când nu există o decizie definitivă privind apartenența teritoriului aflat sub jurisdicția judecătoriei de ocol, el poate judeca și judecă numai în conformitate cu legislația maghiară aflată în vigoare. Din acest motiv el nu poate și nu acceptă dispozițiile prefectului, iar în ceea ce privește viitorul el dorește să-și continue activitatea corespunzător legilor aflate încă în vigoare.

După această declarație, prefectul Chiroiu Vazul spune că începând cu ziua de astăzi, conducătorul judecătoriei de ocol este demis și are la dispoziție 48 de ore pentru a ajunge în patria sa prin Tiszaújlak. Este obligat să predea imediat conducerea instituției și inventarul judecătoriei de ocol judecătorului de ocol Tiefenthaler József, ca și veniturile, sub titlu de avans sau sub alt titlu, ce ar suplimenta veniturile sale lunare. Oblig ceilalți membri ai judecătoriei de ocol – în virtutea legii privind serviciul militar – să-și continue activitatea în conformitate cu legile maghiare existente, în afara excepțiilor expuse anterior.

Conducătorul judecătoriei de ocol – Tóth Lajos – ia la cunoștință.

s.s. Dr. Vazul Chiroiu; s.s. Dr. Johannes Victor; s.s. George Dan. Judecătorul de ocol a refuzat să semneze; s.s. Herer Sándor – condicar funciar; s.s. Sikó Barnabás; s.s. Stein István; s.s. indescifrabil; s.s. Mihálovits István; s.s. Levy Elemér; s.s. Tiefenthaler József – judecător de ocol; s.s. Zombory Endre.

Originalul în lb. maghiară.

325.

Prefectura Județului Maramureș

No. 1102-1919.

D-lui Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent Sibiu
Domnule Președinte și Șef de Resort [la Interne]

Drept urmare la telegrama noastră No. 1040 din 14 august 1919, am onoare a Vă raporta că în 16 august 1919 m-am transportat la Seleușul Mare, județul Ugocea, pentru a delătura administrația maghiară, singura ce a mai rămas pe teritoriul nemaghiar.

Am aflat următoarea situație:

Micul județ Ugocea, împărțit în trei părți, sub trei diferite administrații:

I. plasele din sudul Tisei (Halmi și Craia) sub administrația Consiliului Dirigent, respectiv a județului Sătmar

II. jumătate din plasa Seleuș, nord, nord-vest de linia demarcațională româno-ceho-slovacă (Tiszaújlak, Verblcz, cote 212, 226, Capelo Rahovecz) administrată de ceho-slovaci

III. restul plasei administrat de maghiari. Aceștia din urmă, rămași din vechea administrație maghiară ca un corp de sine-stătător, fără nici o legătură ierarhică, fără control, fără stăpân. O grupare de funcționari, formând o adevărată maffia și trăind cu toții în sarcina unei jumătăți de plasă. Întreg organismul județ și unui județ și unei plase, săcătuind o jumătate de plasă.

Această maffie arhișovinstă și în mare parte bolșevică nu respectă nici o dispoziție românească și nu voia să plătească nici pe maiorul Vaida, trimis de Guvernamentul militar din Debrețin, ca prefect militar.

În schimb, însă au plătit lefurile tuturor funcționarilor proprii până în 1 octombrie, iar ajutoarele de război, scumpete, chiar și veșminte, până la 1 ianuarie 1920.

Pentru a înlătura organizația aceasta și absurdă și periculoasă, care pe deasupra îmi pune piedici în circulație și alimentație și pentru a aduce în concordanță cu situația de fapt și aceste locuri, conform raportului meu telegrafic No. 1040 din 16 august 1919 m-am transportat la Seleușul Mare, unde, convocând oficianții administrativi, le-am pus în vedere că cu ziua de azi începând, iau sub stăpânire provizorică jumătate plasa administrată de ei până la linia de demarcație ceho-română.

Le-am cerut să se declare dacă doresc să rămână în administrație și să depună jurământ, fără de care nu se poate face serviciul în oficii publice, ori ba.

Maffia de funcționari bine instruită a refuzat, dându-și silința să se arate grozavă. Adusă însă la rezon, s-a supus și a predat toate oficiile, fără opunere și fără să fiu silit să recurg la nici un mijloc de forță.

Despre acest act, alături în copie procesul-verbal cu declarația lor anexată.

Din administrație nerămânând decât un singur scriitor român de origine, am închis temporar toate oficiile, și am însărcinat drept comisar pe dl. avocat român, Dr. Victor Johannes de Așșa, pentru ca să dețină puterea publică și să organizeze administrația, formând o singură pretură cu personal redus.

Perceptoratul, asemenea, l-am închis și am ridicat de acolo 184 mii de coroane, parte neștampilate, parte bancnote revoluționare, pe care le-am transportat la Direcțiunea Financiară Sighet. Din acești bani voi lăsa să se plătească noii funcționari români.

În 17 august m-am prezentat la poștă, pe care însă am aflat-o preluată deja de Direcțiunea poștelor române din Oradea-Mare.

M-am prezentat apoi la judecătoria de ocol, nu pentru a o prelua, ci pentru a dispune ca să se conformeze situației și să nu aducă sentințe, decât numai în numele legii, iar până la alte ordine, să stea sub ierarhia tribunalului Sighet, deoarece legătura cu Beregszász, din cauza ocupației cehe nu are și nu mai poate avea.

Conducătorul judecătoriei nevoind să se supună nici acestor dispozițiuni, a fost imediat destituit și, fiindcă a refuzat funcționarea și este străin în Ugocea, a fost expulzat în termen de 48 de ore.

Procesul-verbal în copie alăturat.

La toată acțiunea mi-a stat într-ajutor, cu cel mai larg devotament, dl. Dr. Victor Johannes, pe care l-am cunoscut ca pe un român foarte însuflețit și atât de radical cum n-am prea văzut prin părțile acestea.

În urma acestora, am onoare a supune binevoitoare D-voastre aprecieri următoarele propuneri:

1. Să binevoiți a aproba măsurile acestea, necesitate de situația actuală a liniei de demarcație, a liniștii populației și a siguranței statului.

2. Să aprobați, respectiv să numiți de comisar pe dl. Dr. Victor Johannes de Așșa, avocat, peste plasa Seleuș, partea dincoace de linia demarcațională, pe timpul cât va dura starea interimară a acestei plase și, pe lângă o renumerație corespunzătoare.

Titulatura, eventual, ar putea fi și alta, eu însă anume am înconjurat să-l numesc primpretor, parte – fiindcă nu e destul de corespunzătoare pentru dl. Johannes și nu-i dă nici autoritatea recerută la acel loc – parte, fiindcă n-am voit să dau înfățișare de încorporare la județul Maramureș, ci să arăt o stare interimară.

3.Să binevoiți a aproba măsurile ce le-am luat deja pentru organizare: trimiterea de funcționari originari ruteni, care n-au depus în județul Maramureș la vremea sa jurământ – dar sunt buni funcționari și foarte bucuroși că pot intra acum în serviciu.

4.Să aprobați, asemenea, cheltuielilor de administrație din cele 184 mii coroane, aflate la percepătorul din Seleuș.

Justificarea măsurilor anunțate prin telegrama No. 140, dar executate fără așteptarea aprobării prealabile, stă în împrejurarea că situația era atât de imposibilă și echivocă, încât nu putea suferi amânare.

Populația străină, română, armata noastră și toate organele militare și civile erau atât de neorientate, încât nimeni nu știa de ce să se țină, și mereu se produceau cele mai mari confuzii și situațiile cele mai imposibile.

Afară de aceasta, străinii mereu se îmbătau de cap și îmbătau pe alții ca toate teritoriile de nord de Tisa rămân ungurilor.

În plasă stau deja posturile noastre de jandarmi.

Sighet, la 19 august 1919.

Prefect:

s.s. V. Chiroiu

JUDECĂTORIA DE OCOL TĂȘNAD

326.

Regatul România. Președintele Tribunalului Zalău

Nr. H.30/40.Prez.

Consiliului Dirigent Român, Resortul de Justiție Sibiu
Domnule Ministru,

Am onoare a raporta că judecătoria de ocol Tășnad s-a preluat la 27 august a.c. și cu această ocazie au depus jurământul impus în § 4. a ordonanței Nr. 121/1919 just., oficianții numiți în tabloul aici subl., anexat.

În baza acestui tablou și a listelor personale anexate sub 2, în conformitate cu propunerea verbală a d-lui șef judecător Dr. Virgil Mureșan, rog și propun, binevoiți a încadra la această judecătorie:

1.pe judecătorul Both István ca judecător și cu astă dată a-l avansa cu două gradații, adică în clasa VII gradația I.

2.pe conducătorul de cărți funduare Magyari János și pe oficianții Teodor Sonea și Éber Károly jr., în postul lor de până acum, cu avans câte una gradație.

Judecătorul Koháry József și notarul Dr. Veress László au denegat depunerea jurământului de fidelitate, Koháry József la moment a fost absolvat de la funcțiunea sa, notarul Dr. Veress László însă fiind necesitate de serviciul său i s-a impus serviciul și mai departe, până ce va fi înlocuit.

Deoarece a fost oprită solvențierea magistraților și oficianților care n-au depus jurământul, am făcut pași necesari pentru ca să poată primi – cei care au depus jurământul – competențele de până acuma și Vă rog, binevoiiți a dispune desemnarea recerută.

Oficianții Huber Gyula, Székely Mihály și Mészáros Lajos sunt în vacanță, din acest motiv n-au fost provocați la jurământ și numai după reîntoarcerea lor la oficiu voi raporta asupra acestora.

În calitate de servitori au fost în serviciu Nyika Imre și Fazekas József, încât și aceștia au depus jurământul în tabloul sub 1, anexat am arătat datele lor recerute prin ordonanța sub nr. 5953-1919, și rog, binevoiiți a dispune desemnarea competențelor lor.

Fiindcă afară de dl. șef judecător Dr. Virgil Mureșan a rămas în postul său Both István, care e judecător de clasa prima, și personalul auxiliar și manipulant, la judecătoria de ocol Tășnad se poate considera deplin organizată.

Zalău, la 2 sept. 1919. s.s. Gyurkó , președinte provizorie.

327.

Regatul România. Președintele tribunalului.

Nr. 1919.II.H.30/46.Prez.

Consiliului Dirigent Român, Resortul Justiției Sibiu
Domnule Ministru,

Spre întregirea raportului înaintat la 5 l.c. sub nr. II.H.30/40. prez. asupra preluării judecătoriei de ocol Tășnad, referitor la canceliștii Iuliu Hubert, Ludovic Mészáros și Székely Mihály, am onoare a Vă raporta că Iuliu Hubert și Ludovic Mészáros în 9 l.c. au depus jurământul prescris în § 4. al ordonanței nr. 121/1919. just., iar Székely Mihály a denegat depunerea jurământului.

Pentru încadrarea oficianților numiți, Iuliu Hubert și Ludovic Mészáros, prezint listele personale și raportez că datele familiale le-am arătat în conspectul anexat raportului mai sus-amintit.

Șef judecător de la judecătoria de ocol Tășnad, Dr. Virgil Mureșan, pe cancelaristul Mihai Székely – deși a denegat jurământul – l-a reținut și pe mai departe în funcție și roagă, desemnarea competențelor sale cu începutul 1 iulie 1919, care competență a fost oprită la timpul său.

Pe motivul că în urma denegării jurământului cade în categoria acelor care în lipsă de încadrare toate drepturile și le-au pierdut, am denegat eliberarea competențelor restante, intrând însă în serviciul, la ordonarea d-lui șef judecător – am dispus ca competențele lunii curente să fie eliberate.

La caz când ați afla la loc și eliberarea competențelor scadente înainte de a prelua judecătoria, binevoiiți a-mi ordona aceasta ca să fac dispoziția recerută.

Zalău, la 15 sept. 1919.

s.s. Gyurkó președinte.

JUDECĂTORIA DE OCOL ȘOMCUTA MARE

328.

Regatul România, Prezidentul Tribunalului Satu Mare
Nr. XXV.L.17.-18/1919.Prez.

Către

Consiliul Dirigent Român, Resortul Justiției Sibiu

Conform ordonantei nr. 7063-1919 Pres.Just. – am onoarea a Vă raporta ca dl. Dr. Sever Pop în 1 septembrie a preluat conducerea judecătoriei de ocol din Șomcuta Mare. Satu Mare, la 9 septembrie 1919.

s.s. Silviu Papp, președintele tribunalului.

329.

Regatul România. Prezidentul tribunalului Satu Mare
Nr. XXV.L.17-18-1919. Prez.

Către

Consiliul Dirigent Român, Resortul Justiției Sibiu

Conform ordonanței nr. 7063-1919. pres.just., am onoarea a Vă raporta că dl. Sever Pop, în 1 septembrie, a preluat conducerea judecătoriei de ocol din Șomcuta Mare. Satu Mare, la 9 septembrie 1919.

s.s. Silviu Pop, președintele tribunalului.

330.

Regatul România. Prezidentul tribunalului Satu Mare.
Nr. XIV.H.60-1920. Prez.

Către

Consiliul Dirigent Român, Resortul Justiției Sibiu

Referitor la absolvirea șef judecătorului din Șomcuta Mare, Dr. Sever Pop, cu ordinul din 7 aprilie 1920, nr. 9093-1920 pres.just., am onoarea a Vă raporta că, cu conducerea judecătoriei de ocol din Șomcuta Mare, până la noi dispozițiuni, l-am încredințat pe dl. Alexandru Doroș, șeful judecătoriei de ocol din Satu Mare, care pe lângă conducerea judecătoriei de ocol Satu Mare, în toată săptămâna două zile va fi în Șomcuta, și va rezolva cauzele judecătoriei de ocol de acolo.

Satu Mare, 10 aprilie 1920.

s.s. Dr. Silviu Pop, preș. trib.

JUDECĂTORIA DE OCOL SATU MARE

331.

Judecătoria de ocol Satu Mare
No. XIV.L.17-18-1919. Prez.

Notă

Privind judecătorii care au refuzat depunerea jurământului de fidelitate, prescris de ordonanța nr. 121/1919 just., în pofida faptului că li s-au comunicat consecințele care rezultă în urma refuzului:

1. Morvay Károly – consilier la Curtea de Casație – judecător
2. Koós György – judecător de ocol
3. Füzessy Árpád – judecător de ocol
4. Hatvany Kálmán – judecător de ocol
5. Dr. Bihary Kálmán – judecător de ocol
6. Dr. Tyopay Ede – judecător de ocol

Notă

Cu privire la persoanele care au depus legământul solemn, care până acum au fost împiedicați în acest sens:

1. Farkas Sándor – executor
2. Koszor László – servitor-zilier

JUDECĂTORIA DE OCOL SEINI

332.

Copie autentică. XV.B.60.1919.prez.

Proces-verbal

Întocmit la Seini, în clădirea judecătoriei de ocol, la data de 30. octombrie 1919, de către conducătorul judecătoriei de ocol.

Au fost prezenți:

În urma solicitării scrise a conducătorului judecătoriei de ocol Seini din data de 25. octombrie 1919, nr. El.VII.H.23. se prezintă avocatul dr. Curtițiu Cornel, locuitor din Seni, care depune jurământul de fidelitate - prescris în documentul nr. 1919.XV.B.58-83.Pres, emis de către președintele tribunalului din Satu Mare – în fața conducătorului judecătoriei de ocol, după cum urmează:

„Eu, dr. Curtițiu Cornel, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. Procesul verbal a fost citit și aprobat. ss. dr. Curtițiu Cornel; ss. Gaál István – conducătorul judecătoriei de ocol; ss. Horváth József-grefier. Pentru autenticitatea copiei, ss. indescifrabil-șef de birou.

333.

Regatul România. Președintele Tribunalului Satu-Mare.
Nr.XV.B.58-83.1919.Pres.

Către
Consiliul Dirigent Român – Resortul Justiției –

Pentru întregirea conspectului avocaților, cari nu au depus jurământul, am onoare a-Vă raporta, că dr. Papolczy László avocat din Seini, care până acuma a fost soldat și prinsonier, provocat fiind, nu s-a prezentat la depunerea jurământului și nu și-a justificat absența.

Dr. Cornel Curtițiu avocat român din Seini, care până acuma a fost morbos, reînsănătoșindu-se, s-a prezentat la depunerea jurământului. Procesul verbal luat din partea șefului judecătoreiei de ocol Seini, în copie alăturat Vi-l suștern.

Satu-Mare, la 4. Noembrie 1919.

I accludă.ss. Dr. Silviu Pop preș. trib.

334.

Judecătoria de ocol Seini

No. XIV.L.17-18-1919. Prez.

Notă

Privind judecătoria care au depus jurământul de fidelitate, prevăzut în ordonanța nr. 121/1919. just.

1. Gaál István – judecător de ocol

Notă

Privind persoanele din cadrul corpului de funcționari și ai corpului auxiliar care au prestat legământul:

1. Lachita Béla	– notar
2. Nagy Károly	– condicar funciar
3. Kora György	– condicar funciar
4. Almássy Zoltán	– cancelarist
5. Szabó Ferencz	– cancelarist
6. Ziegler József	– cancelarist
7. Kajdy Gusztáv	– cancelarist
8. Horváth József	– adjutant
9. Sággy László	– adjutant
10. Papolczy Géza	– stagiar
11. Gönczy Sándor	– diurnist
12. Márton Béla	– executor
13. Mikle Mihály	– suboficiant
14. Hudak István	– suboficiant
15. Tepfenhardt Antal	– suboficiant

Notă

Privind judecătoria de ocol, care în pofida faptului că li s-au comunicat consecințele care rezultă în urma refuzului de a depune jurământul de fidelitate, prevăzut de către ordonanța 121/1919. just., au refuzat prestarea jurământului:

1. Szekeres Ferencz – judecător de ocol.

JUDECĂTORIA DE OCOL BAIA MARE.

335.

No.XIV.L.17.18./15.-1919.Prez.

Notă

cu numele persoanelor din cadrul funcționarilor și auxiliarilor care au depus jurământul prescris de ordonanța nr. 121/1919 just.:

1. Szukpay Gyula – condicar funciar;
2. Bartal József – condicar funciar;
3. Nuridsán Sámuel – primoficial;
4. Godian Antal – cancelarist;
5. Török István – adjutant;
6. Sármáságh István – administrator;
7. Bernhardt Adolf – executor;
8. Kertész Irén – diurnistă;
9. Bányai Péter – suboficiant;
10. Szöllösy Ferencz – servitor-diurnist.

336.

Notă

privind persoanele din cadrul funcționarilor care nu au depus jurământul și cărora nu le-au fost comunicate consecințele care rezultă în urma nedepunerii jurământului:

1) Barazyu Endre – primoficial.- Mențiune: conducătorul judecătoriei de ocol a decis solicitarea depunerii jurământului de fidelitate cu menționarea consecințelor care rezultă în urma refuzului.

337.

Judecătoria de ocol Baia Mare

No.XIV.L.17.-18./15.-1919.Prez.

Notă

Referitoare la judecătoria care, în pofida faptului că le-au fost comunicate consecințele refuzului, au refuzat depunerea jurământului de fidelitate prescris de ordonanța nr. 121/1919 just.:

1. Daniel Sándor – judecător de ocol, consilier la Curtea de Casație;
2. Csics Lajos – judecător de ocol;
3. dr. Serly Jenő – judecător de ocol;
4. dr. Vámos Albin – judecător de ocol;

5. dr. Bodoky Zoltán – judecător de ocol.

338.

JUDECĂTORIA DE OCOL ARDUD

No.XIV.L.17.-18.-1919.

Notă

privind judecătorii care, în pofida faptului că le-au fost comunicate consecințele refuzului, au refuzat depunerea jurământului de fidelitate prescris de ordonanța nr. 121/1919 just.:

1. Sándor Lajos	– judecător de ocol, conducătorul judecătoriei de ocol
2. Fazakas János	– judecător de ocol.

339.

Notă

Referitoare la persoanele din cadrul funcționarilor și auxiliarilor, care au refuzat depunerea legământului de fidelitate, în pofida faptului că le-au fost comunicate consecințele care rezultă în urma refuzului:

1. Radványi István	– condicar funciar;
2. Marosán Endre	– cancelarist;
3. Kovács Jenő	– adjutant;
4. Teschler Mátyás	– manipulant;
5. Haday Endre	– diurnist;
6. Pech Aladár	– executor;
7. Timófi János	– suboficiant.

CURTEA DE APEL TIMIȘOARA

340.

21 septembrie 1919

Proces-verbal

Luat la 21 septembrie 1919 la ora 9,30 în sala Curții de Apel Timișoara, despre preluarea imperiului român asupra Curții de Apel.

Di secretar general Dr. Alexandru Marta salută pe membrii Curții adunați, ca esmisul Resortului de Justiție spre a prelua imperiul român pe terenul Justiției. D-Sa traduce și în ungurește cuvintele sale pentru a fi înțeles de toți domnii prezenți.

Provoacă pe domnii prezenți, ca aceia, cari vreau să servească dreptatea în Regatul Român, pe mai departe, să depună jurământul de fidelitate. Dă citire formulei de jurământ.

Explică împrejurarea, că prin faptul că cineva depune jurământul, se folosește de toate avantajile câștigate în decursul serviciului, cazul contrar însă îl despoaie de toate aceste drepturi.

La provocarea dlui secretar general, dl László Izidor cere ca prin depunerea jurământului să nu fie expus unei transferări într-altă parte.

Dl secretar neputând da în această privință garanță, explică greutatea transferărilor în general și asigură pe cei prezenți că Statul român nu și-a pus de scop să facă neplăceri individuale, ci ușor se poate întâmpla totuși, ca undeva nefiind complet numărul judecătorilor, să fie cineva transferat.

Dr. Debreczeny Iosif crede că pentru acei judecători cari nu posed limba română deloc, termenul de un an ar fi foarte scurt.

Dl secretar răspunde că la timpul său se va putea aplană acest inconvenient de a avea urmare grea faptul că după un an nu vor posedea limba perfect.

Se constată că consilierii Feher Antal, Dr. Kunszt Győző notar, Raszlavicz Gyéza fiind în concediu, nu sunt de față, președintele Sólyom, Dr. Szász János, Fürdek Miksa nu depun jurământul, dl Dr. Fürdek Miksa declară că denegarea jurământului e motivată prin acea că până la încheierea păcii nu-l vede actual.

La provocarea secretarului general depun jurământul oficios cuprins în ord. No. 121/1919 Pres. următorii domni subsriși: Dr. Nyekhegyi Lothár, Dr. Carol Kovács, Anton Havas, Leó Abay, Scholmaschy Adolf, Balázs Adolf, Dr. Pálffy Dezső, Hermann Béla, Dr. Debreczeny József, Dr. Argay Béla, Nauer György, László Izidor, Mayer György, Dr. Becker János, Probszt János, Ioanovici Emil, Dr. Tenner Izidor.

În urma denegării jurământului din partea domnilor Andor Sólyom, Fürdek Miksa și Szász János, dl. secretar general constată că oficiul prezidial e vacant și cu girarea afacerilor prezidiale încredințează pe președintele senatului Dr. Lothár Nyekhegyi, îndrumându-l că preluând toate agendele prezidențiale în mod interimar, să preia actele și alte obiecte, ce în urma calității oficiale s-ar afla la consilierii Fürdek Miksa și Szász János, invitându-l totodată că despre rezultatul demersurilor sale să facă raport Resortului Justiției, a Consiliului Dirigent.

Dl. președ. Andor Sólyom și dl. consilier Dr. János Szász declară că D-lor li s-a pus în speranță că vor fi denumiți în posturi noi de guvernul maghiar din Budapesta, din care cauză nu sunt în poziția de a primi angajament la Reg. Român și a depune jurământul oficios.

Sólyom Andor m.p., Nyekhegyi Lothár m.p., Havas Antal m.p., Dr. Kovács Károly m.p., Fürdek Miksa m.p., Abay Leó m.p., Scholmaschy Adolf m.p., Balázs Adolf m.p., Dr. Pálffy Dezső m.p., Dr. Szász János m.p., Mayer György m.p., László Izidor m.p., Argay Béla m.p., Debreczeny József m.p., Nauer György m.p., Dr. Becker János m.p., Hermann Béla m.p., Probszt János m.p., Ioanovici Emil m.p., Tönnér Izidor m.p., Timișoara la 21 Sept. 1919. Emil Tieran m.p. grefier, Dr. A. Marta m.p. secretar general, Dr. Cosma m.p. prefect.

Dosar 4. Până la sfârșitul corpusului de documente ele aparțin dosarului 4.

TRIBUNALUL CARANSEBES

341.

No. 1919.pres.I.C.2

Proces-verbal

Dresat în Caransebeș, în oficiul președintelui la 30 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului a judecătorilor de la Tribunalul din loc.

Prezenți subscriși:

Dl. Frideric Pauck, primarul orașului Caransebeș, în calitate de esmis al Dlui prefect al județului Caraș-Severin, însoțit de nou numitul președinte Dl. Dr. George Lăbonțiu, de nou numitul procuror Dr. Alexandru Morariu și de prim-pretorele plasei Caransebeșului, Dr. Valer Meda, s-au prezentat în oficiul președintelui, aducându-i acestuia la cunoștință scopul venirii, comunicându-i că Consiliul Dirigent Român din Sibiu a denumit de președinte al tribunalului din loc. pe Dl. George Lăbonțiu, în urma conțelegerii a Domnului prefect avute cu comandamentul francez din Lugoj, carele a aprobat denumirea prin decisul adus de sub No. 1 /1919.

Dl. Ioan Cziko, președinte, ne comunică, că dânsul în conțelegere cu toți judecătorii tribunalului din loc., ai judecătorilor de ocol Caransebeș, Teregova, Orșova și Bozovici în ședința lor plenară, ținută în 29 iunie, au redactat un memorandum pe care l-a prezentat Dlui Prefect și în care s-au pronunțat solidar că dâșii nu sunt aplicați a depune jurământul, dânsul din partea sa cu ocaziunea aceasta personal ne declară, că dânsul și acum persistă pe lângă hotărârea adusă în ședința plenară cu atât mai vârtos, că nu recunoaște legalitatea C.D.R. și protestează contra instituirii noului președinte.

La rugarea Dlui Frederic Pauck, emisul prefecturei, să invită și judecătorii tribunalului ca să se declare dacă sunt aplicați a depune jurământul prescriș, și li se atrage atențiunea că prin denegarea jurământului toți judecătorii își pierd toate drepturile câștigate la pensiuene, la salar și adause față de statul Român și se consideră de amovați din postul de până acum avut și cu prima iulie 1919 li se sistează lichuidarea salarelor, la ce Dl Emeric Magi, președintele senatului civil, Dl. Ludovic Domjan jude la Curtea de Apel, Dl. Iuliu Mészáros, Dl. Emeric Szűtimrei jude investigator, Dl. Iosif Beán, Dl. Antoniu Ungváry, toți judecători la tribunal și Desideriu Csorna jude la judecătoria de ocol din Bozovici de prezent în concediu în Caransebeș au declarat că dâșii nu sunt aplicați a depune jurământul cerut nici în mâinile emisului prefecturei, nici în mâinile nou denumitului președinte.

La invitarea Dlui Frideric Pauck, esmisul prefecturei, ca nou numitul președinte Dr. George Lăbonțiu se depună jurământul în mâinile sale, nou numitul președinte declară că e aplicat a depune jurământul, ceea ce s-a și întâmplat conform procesului-verbal luat separat și accludat aici sub ./ . Se observă că toți judecătorii și fostul președinte s-au depărtat din oficiu, declarând că nu voiesc, să apară, ca prin prezența lor să contribue la validitatea actului oficios și să nu apară că depunerea jurământului s-ar fi întâmplat în ședința plenară.

Se invită din nou Dl. Ioan Cziko să se prezinte pentru a preda oficiul presidential nou numitului președinte Dr. George Lobonțiu și la rugarea Dlui Frideric Pauck, esmisul prefecturei, îi comunică, că în caz de nepredare a oficiului, conform instrucțiunei primite din partea Dlui Prefect, dânsul e nevoit să aplice forța brachială, la ce Dl. Ioan

Czikó declară a fi aplicat a ceda forței brachiale, ce i se pune în vedere și predă oficiul, considerând declarația Dlui Frideric Pauck ca și când s-ar fi aplicat forța.

Fiind timpul înaintat se decide ziua de prima iulie 1919 pentru preluarea inventariului, a diferitelor paușale și a depozitelor prezidențiale etc.

Cu aceasta se încheie actul emisiunii

Dcms.

Dr. Alexandru Morariu m.p. Frideric Pauck m.p.

Dr. Valeriu Meda m.p. Dr. George Lăbonțiu m.p.

Czikó János m.p.

Arhivele Naționale. Arhiva Istorică centrală, București, fondul *Consiliul Național Român Caransebeș*, dosar nr. 163/1919, f.1.

342.

No.1919.Pres.I.C.4

Proces-verbal

Dresat în Caransebeș la 30 iunie 1919 în sala de pertractare a tribunalului în chestia depunerii jurământului a oficianților de concepție ajutători și manipulanți de la tribunalul și judecătoria de ocol din Caransebeș.

Deschizându-se ședința Dl. Frideric Pauck, primarul orașului Caransebeș, în calitate de esmis al prefectului județului Caraș-Severin aduce la cunoștința celor prezenți că Consiliul Dirigent Român din Sibiu în conțelegere cu prefectul județului și a comandamentului francez, a denumit de președinte pe Dl. Dr. George Lăbonțiu.

Președintele Dr. George Lăbonțiu denumește de notar pe Dl. Ioan Ocnariu și constată prezența următorilor: Dr. Ioan Ocnariu notar la tribunal, Nistor Miculescu, director suprem de cancelarie, Constantin Stoichescu și Mihail Muntean, oficiali superiori, Francisc Szabados oficial, Wilhelm Csapek cancelist, Nicolae Harambașa manipulant, Josif Lay și Vilma Miculescu, diurniști, Albert Újlaky, Ștefan Kulici și Petru Bárdos servitori, toți la tribunal; mai departe: Marcu Almăjan conducător și compunător al registrelor fonciare, Ernest Putnoky conducător al registrelor fonciare, Iuliu Fellner, Ioan Draghici oficiali superiori, Moise Schwartz, Alexandru Langhammer, Andrei Olajos conducători și compunători a registrelor fonciare, Ioan Vasilievici manipulant, Dimitrie Lazarel și Victor Stoiacovici diurniști de specialitate la secția de compunere a registrelor fonciare, Matei Matei diurnist, Blanca Szalvásy, Emilia Draghici, Elena Nemeș, Alexandru Hertilă diurniști provizori, Iosif Tanko, Emeric Nagy servitori și Ioan Venczel, servitori provizor toți la Judecătoria de ocol.

Să constată absența Dlor Zoltán Gyöngyössy, Dr. Carol Gráczy, Dr. Ludovic Tobiás notari la tribunal, Dr. Alexandru Kutlik notari la judecătoria de ocol, cari fiind avizați, precum și Desideriu Rollman oficial superior la judecătoria de ocol nu s-au prezentat, Dr. Nicolae Schmidt notari la tribunal, carele din război încă nu s-a întors, Nicolae Zörgö oficial și Ștefan Gál servitor la judecătoria de ocol, cari sunt concediați și de prezent absentează din Caransebeș.

Noul președinte salută pe cei prezenți și le aduce la cunoștință că fiind denumit de președinte preie conducerea Tribunalului din loc. Roagă oficianții că în urma schimbărilor produse de războiul mondial, luându-se imperiul asupra teritoriului acesta, să depună jurământul prescris de ordonanțele Consiliului Dirigent, atrăgând atențiunea că toți aceia cari nu vor depune jurământul își pierd toate drepturile câștigate referitor la salariu și pensiuine față de statul român și să consideră de repășiți.

La rugarea aceasta au depus jurământul următorii:

Dr. Ioan Ocnariu, notar la tribunal, Nistor Miculescu, director suprem de cancelărie la tribunal, Constantin Stoichescu, Mihail Muntean oficianți superiori la tribunal, Nicolae Harambașa, manipulant, Vilma Miculescu, diurnistă la tribunal, Marcu Almăjan, conducător și compunător al registrelor fonciare, Ioan Draghici oficial superior, Dimitrie Lazarel și Victor Stoiacovici, diurniști de specialitate la secția de compunere a registrelor fonciare, Ioan Vasilevici manipulant, Matei Matei și Emilia Draghici diurniști, Alexandru Hertilă, diurnist provizor la secția de compunere a registrelor fonciare.

Despre depunerea jurământului s-a luat proces-verbal separat alăturat aici sub ./.

Dl. Ernest Putnoky, conducător la registrele fonciare a depus jurământul în mâinile Dlui prim pretor Dr. Valeriu Meda, al cărui proces verbal se aclude sub //.

Jurământul a fost denegat din partea următorilor: Francisc Szabados, oficial, Wilhelm Csapek, cancelist, Josif Lay, Albert Újlaky, Stefan Kulici și Petru Bárdos, servitori, Juliu Fellner, Moise Schwartz, Alexandru Langhammer, Andrei Olajos, Blanca Szilvásy, Helena Nemes, Josif Tanko, Emeric Nagy, Ioan Venczel, cărora apoi li s-a adus la cunoștință, că cu ziua de 1 iulie a.c. au pierdut toate drepturile câștigate, că nu li să va mai lichida salariul ca dimiși din postul ce l-au avut până acum.

Președintele mulțamește oficianților cari au depus jurământul și le bagă la inimă ca să fie fii credincioși ai patriei noi să-și împlinească datorințele cu sfințenie spre mulțămirea poporului și ridicarea prestigiului Statului Român.

Dr. A. Morariu m.p. Frideric Pauck m.p.

Dr. Valeriu Meda m.p. Dr. George Lăbonțiu m.p.

Dr. Ioan Ocnariu not.m.p.

Ibidem, dosar 161/1919, f. 1-2.

TRIBUNALUL LUGOJ

343.

Prezidentul tribunalului reg.[regesc] din Lugoj

No. 8-1919. I.A.prez.

D-Sale Dlui: Dr. George Dobrin, prefectul județului Caraș-Severin, Lugoj

În urma încredințării primite de la Dvoastră, am onorul a vă comunica că în ziua de astăzi am preluat conducerea tribunalului din loc. și am luat jurământul oficial de la funcționarii și aplicații ai tribunalului, judecătoriei de ocol și procuraturii din loc,

a căror conștață o alătur sub .../...., iar procesele-verbale despre depunerea jurământului sunt acudate sub 1-39.

Vă rog Domnule Prefect, primiți asigurarea profunde mele stime.

Lugoj, la 30 iunie 1919.

s.s. Dr. Nicolae Ioanovits, prezidentul tribunalului reg.

344.

Prefectura Județului Caraș-Severin

Nr. 1448. Pres. 1919

Obiect: Raport despre preluarea Justiției
On. Consiliu Dirigent, Resortul Justiției din Sibiu

Am onoare a comunica că în 30 iunie a.c. am preluat imperiul și agendele justiției pe întreg teritoriul județului Caraș-Severin și zonei franceze de pe teritoriul de nord al județului Timiș. Am complinit în conștelegere cu comandantul trupelor de ocupație franceze din Bănat, posturile conducătoare la tribunalele și judecătoriile de ocol de pe acest teritoriu, și am introdus limba românească.

Spre a putea duce la îndeplinire organizarea completă, am dispus, ca toate pertractările să se ajurneze cel puțin pe o lună de zile. E de dorit însă ca acest termen să fie prelungit. Mă aflu îndemnat să revin și din prilejul acesta la prezentarea mea din trecut, ca cel puțin pe teritoriul județului Caraș-Severin și a zonei franceze din partea nordică a județului Timiș, să se ordoneze minimum până la 1 septembrie a.c. Justițiiu.

În modul acesta s-ar face posibil și advocațiilor să își deă concursul atât la organizarea justiției, cât și administrației, căci ar fi scutiți de eventuale pierderi până la reluarea cursului normal în justiție.

Vă rog din nou să nu treceți cu vederea chestia aceasta de mare însămnătate, din punct de vedere public și personal, ci ținând cont de faptul că noi și acum stăm sub ocupație franceză, neconșionat să sprijiniți propunerea mea.

Lugoj, la 5 iulie 1919. /L.S./ s.s. Indescifrabil prefect. [George Dobrin]

TRIBUNALUL ARAD

345.

Regatul României, Tribunalul Arad.

Nr.Pres.II.E.20.

Proces-verbal

Dresat în Arad, la tribunalul Arad, azi în 7 iulie 1919, la orele 9 a.m. în cauza predării și preluării tribunalului sub imperiu român

Prezențe subscrișii:

A intrat azi în oficiul prezidial Dr. Vasile Avramescu și provocându-se la decretul No. 3405/1919, Pres.Just. din 3 iulie 1919 a Consiliului Dirigent și la instrucțiunile

estradate în materia aceasta, se prezintă președintelui la tribunal, Ludovic Szokolczay în calitate de prezident al tribunalului, comunică susnumitului Decretul No.I. a Consiliului Dirigent, apoi ordonanța Nr.121/1919 a Resortului de Justiție și instrucțiunile referitoare la chestia aceasta, și îl provoacă în mod demn la predarea tribunalului.

Prezidentul la tribunal, Dr. Ludovic Szokolczay luând la cunoștință cele espuse, face următoarea declarație:

„Deoarece conferința de pace încă nu a publicat deciziunea sa definitivă în privința apartinerii teritoriale a orașului Arad, iar forurile mele competente nu m-au destituit din postul meu, mă privesc și de prezent, ca prezidentul tribunalului Arad, nu-mi părăsesc postul de bună voie, însă conform ordonanței No. 1495/2-1918 a Dlui guvernator al Aradului General Tournadre fiind Dl Dr. Vasile Avramescu încredințat cu prevederea oficiului prezidial la tribunalul Arad, sub presiunea acestei ordonanțe a guvernului militar predau postul de prezident al tribunalului și oficiul prezidial dlui Dr. Vasile Avramescu”.

Prezidentul la tribunal Dr. Vasile Avramescu luând la cunoștință declarația aceasta, a preluat conducerea tribunalului, iar despre preluarea oficiului prezidial, a valorilor și mobilierului se vor dresa procese verbale separate.

S-a estradat în trei exemplare, dintre cari unul pentru fostul prezident, unul pentru arhivă, unul se susterne.

d.c.m.s.

s.s. Dr. V. Avramescu, prezident la tribunal, s.s. Gitta notar.

346.

REGATUL ROMÂNIA, TRIBUNALUL ARAD

No.pres.II.E.21.

D-lui dr. Aurel Lazăr,
șeful Resortului de Justiție, Sibiu

Arad, în 15 iulie 1919.

În baza decretului No.3406/1919 Pres.Just. din 3 iulie 1919, a Resortului Justiției raportez că m-am prezentat în 7 iulie 1919 la tribunalul Arad și am preluat oficiul prezidial de la fostul prezident Ludovic Szokolczay, dresând despre acest act procesul-verbal sub 1. Alăturat.

Țin să notific că Dl. general deTournandre, Comandantul zonei de ocupațiune din Bănat, guvernantul [guvernatorul] militar al Aradului, a trimis în decursul acestui act o adresă prezidentului Ludovic Szokolczay, prin care îl avizase că m-a încredințat pe mine cu preluarea conducerii tribunalului, dar și dl. prefect Dr. Iustin Marșieu m-a avizat că a primit această adresă, mie însă în mod oficios nu mi s-a comunicat.

Prin urmare și din principiul bineînțeles a suveranității Consiliului Dirigent eu nici nu am luat act despre această însărcinare, deși ziarele maghiare au colportat știrea în forma tendențioasă că Dl. general de Tournadre m-a „denumit”.

În ce privește ținuta Dlui Ludovic Szokolczay constat că a fost amăsurată situației extravagante din orașul Arad, care culminează în faptul că D-Sa, rezimat pe ocrotirea

Comandantului francez și a Ordonanțelor Sale No.16 și 20 alăturate sub 2 și 3, caută să amâne cât se poate declarația definitivă în privința prestării jurământului oficios, cu rezerva că la caz de consolidare politică în Ungaria să poată alege între cutare post oferit de viitorul guvern din Ungaria, și numai dacă ar fi neînconjurat silit, ar intra în funcțiune la Statul român.

Dovadă, ca provocat fiind, nu a depus jurământul, ci numai promisiunea solemnă, despre care fapt s-a dresat procesul-verbal alăturat sub 4.

Am convocat apoi ședința plenară a tribunalului pe ziua de 8 iulie 1919, la orele 11 a.m. însă recercat fiind din partea Dl.ora magistrați de a le da ocaziune să ceară deslușiri despre decretele Consiliului Dirigent și a Resortului de Justiție, și a urmărilor prestării ori denegării jurământului, ori a promisiunii solemne, și pentru ca să poată avea un răstimp scurt de chibzuială și socoteală, am satisfăcut acestei dorințe și l-am lămurit, amânând ședința plenară pe orele 4 p.m.

În decursul consfătuirii prealabile m-am convins că cei mai mulți erau nemulțumiți cu ordonanța No.16 a Dlui general de Tournadre, care în articolul I expune în mod imperativ pretenția de a fi schimbați toți funcționarii maghiari cu cei de națiunea română, deci i-a adus în o poziție mult mai gravă, decât art. 2 a Decretului I. care conține promisiunea a-i menține în posturile lor.

Despre art. al II. din ordonanța No.16 erau nedumeriți, ce va decide Consiliul Dirigent la caz, dacă nu ar depune jurământul, dar ar depune angajamentul, a cărui text de altfel s-a schimbat în formă după cum mi-a comunicat-o Dl. prefect în adresa sa alăturată sub 5., exprimându-și îngrijorarea ca nu cumva Consiliul Dirigent i-ar face de rușine refuzând primirea angajamentului.

Eu atât la consfătuire, cât și la ședința plenară, am declarat hotărât că: Consiliul Dirigent a rămas și rămâne strict la principiul că numai față de acei funcționari are regard, care vor presta jurământul, căci ofertul unei promisiuni, ori unui angajament, ori orice alte surrogate ori condiții se privesc ca denegarea jurământului.

Cu toate acestea am asigurat la consfătuire pe dnii magistrați că Consiliul Dirigent nu are scopul și dorința de a deteriora nici decorul oficiului, nici interesele morale ori materiale a[le] corpului judecătoresc, deci nu cred că angajamentul cutărei persoane să fie refuzat, dar fiindcă Dl. general de Tournadre însuși nu asigură mai mult decât competențele vechi a respectivilor, până la încheierea păcei definitive, deci menținerea postului este legată de prestarea jurământului.

În urma acestor explicații s-au prezentat la orele 4 p.m. toți magistrații total informați la ședința plenară, la care au luat parte fostul prezident, toți magistrații, procurorii și întreg personalul tribunalului, a judecătoriei de ocol și a procuraturii Arad, în sala festivă a tribunalului.

Ședința plenară a decurs în ordine și liniște, toți au ascultat cu atențiune expunerile mele, care au urmat în senzul instrucțiunilor primite și cuprinse în ordonanța ad.No.121/1919 și după ce am provocat nominative pe cei prezenți să se declare care sunt gata a depune jurământul oficios, s-au prezentat și au prestat acest jurământ următorii:

La tribunal:

1. Ioan Köller consilier la Curtea de Apel, 2. Dr. Sever Barbura, judecător la tribunal, 3. Augustin Gitta notar la tribunal, 4. Lazăr Andrea oficial la tribunal, 5. Constantin Brădean oficial ajutor la tribunal Arad,

La judecătoria de ocol Arad:

6. Gavril Martinu cond. la cartea fund., 7. Ștefan Pop cond. la c.f., 8. Gheorghe Borlodan primoficial, 9. Béla Kapitány primoficial, 10. Paul Kostyán oficial, 11. Andrei Lőrinczy oficial.

La procuratură:

12. Sava Otlăcan temnițer, 13. Gheorghe Bott temnițer, 14. Alexandru Sütő temnițer, Apoi s-au prezentat și au depus angajamentul din ordonanța No.16 (cu textul din anexa 5.) al Dlui general de Tournadre, următorii:

La tribunal:

1. Josif Bitto, consilier la Curtea de Apel, 2. Andrei Aknay consilier la Curtea de Apel, 3. Ștefan Szabó cons. la C.Ap., 4. Dr. Maurițiu Heller cons. la C.Ap., 5. Danil Mészáros cons. la C.Ap., 6. Dr. Alexandru Jakó cons. la C.Ap., 7. Dr. Bálint Elekes cons. la C.Ap., 8. Dezideriu Nagy judecător la trib. Arad, 9. Árpád Orenstein judecător la trib. Arad, 10. Dr. Eugen Székely jude la trib. Arad, 11. Dr. Carol Fikker jude la trib. Arad, 12. Alexandru Rottár jude la trib. Arad, 13. Ioan Horváth jude la trib. Arad, 14. Dr. Armin Schull jude la trib. Arad, 15. Dr. Béla Tarajossy jude la trib. Arad, 16. Dezideriu Gallov notar la trib. Arad,

La Judecătoria de ocol Arad:

17. Josif Kovács consilier la C.Apel, 18. Dr. Francisc Kálmán judecător, 19. Simon Éles jude, 20. Dr. Alois Széll jude, 21. Dr. Coloman Gallay, 22. Dr. Mihail Kövess, 23. József Zich, 24. Dr. Coloman Révay, 25. Mihai Kovács, 26. Josif Uray toți judecători.

S-au prezentat și au depus angajamentul din instrucția ad.No.121/1919 următorii funcționari și servitori:

La tribunal:

1. Ludovic Kolozsy servitor, 2. Maximilian Novak servitor, 3. Emerich Kabát servitor, 4. Josif Bartha servitor

La judecătoria de ocol Arad:

5. Gheorghe Panian primoficial, 6. Béla Naymenyi portărel, 7. Stefan Barko servitor, 8. Paul Ecsery servitor, 9. Alexandru Csizmadia servitor, 10. Mihai Dezsőfi curator temnițer la procuratură, 11. Petru Ilka temnițer, 12. Dimitrie Truția temnițer.

Ceialți prezenți au denegat hotărât atât prestarea jurământului, cât și angajamentului.

Despre toate aceste s-au dresat procesele-verbale separate, și le voi alătura la conșignația nominală, care s-a pretins despre funcționari.

Faptul că aceștia din urmă sunt în număr mare, este motivat cu teroarea care s-a întrebuițat în sânul procuraturii și între manipulanți din partea unora, care încă nu i-am putut descoperi, iar ce privește servitorii și temnițerii, aceștia erau deja de la începutul revoluției infiltrați cu idei de răsvrătire și sunt total nedisciplinați.

Luând însă în considerare că materialul cel mai indispensabil și mai serios, adică magistrații – afară de patru persoane – s-au angajat la muncă, iar ceialți se pot mai

ușor înlocui, - apoi faptul că înlocuirea cu români a personalului, care este zilnic în contact cu publicul, este just și de lipsă din punct de vedere a executării art. Lege 44 din 1868, spre restituirea justiției românești și a pretenției că limba oficială să fie cea românească, - eu am luat act cu deosebită plăcere despre denegarea jurământului și angajamentului.

Văzând însă funcționarii că nu le-a succes a mă presiona ca să dau concesiuni și să mă abat de la principiile staverite în ordonanțele comunicate, - au venit cu rugarea să le permit ulterior depunerea promisiunii solemne.

Eu le-am refuzat rugarea verbală și i-am îndrumat să înainteze petite, cari apoi le voi sușterne Consiliului Dirigent, spre rezolvare.

Despre jurământul judecătorilor de ocol și preluarea paușalelor, valorilor și inventarului urmează rapoarte speciale.

s.s. Dr. Vasile Avramescu prezident.

TRIBUNALUL TIMIȘOARA

347.

Proces-verbal

Luat la 21 Septembrie 1919 la orele 11.1/2 în sala tribunalului din Timișoara cu ocaziunea preluării imperiului român asupra tribunalului și judecătoriei de ocol Timișoara.

Prezenți sunt cei subscriși,

Dl secretar general dr. Alexandru Marta aduce la cunoștință celor prezenți că e emisul Resortului de Justiție spre a lua imperiul la acest tribunal.

D-Sa traduce cuvintele sale și în ungurește spre a fi înțeles de domnii prezenți.

Declară imperiul asupra tribunalului de preluat și ca consecință provoacă pe cei prezenți, ca acei, cari vreau să servească dreptatea în Regatul român pe mai departe, să depună jurământul de fidelitate.

Explicând avantajii depunerii jurământului și consecințele denegării jurământului, declară, că toate forurile se vor abține de cauza neplăcerii individuale, având în vedere numai dreptatea și binele public.

Limba oficioasă e limba română, dând fiecăruia posibilitatea de a și-o însuși în decurs de un an.

Roagă pe cei prezenți să-și facă obiecțiunile înainte de a depune jurământul.

Se constată că domnii Lászlóffy Béla (bolnav), Menczer Dezső (misiune), Schmidt József (concediul) nu sunt prezenți, justificându-și absența.

Prezidentul tribunalului dr. Virágh Béla aduce la cunoștința dlui secr.gen. că judele tribunalului din Caransebeș Demián Lajos, carele nu a depus jurământul la preluarea tribunalului din Caransebeș, e împărțit și face actual serviciu la tribunalul din Timișoara.

Dl secretar general îl îndrumă să facă rugare specială Consiliului Dirigent, pentru a fi primit în serviciul Justiției Române, considerând că numitul la Caransebeș – provocat fiind – nu a depus jurământul.

Se constată că la tribunal au denegat jurământul:

dr. Virágh Béla, dr. Muntyán István, dr. Simonfay Emil, dr. Darda Géza, dr. Fuchs Gyula, dr. Rázel István, dr. Vörös Imre, dr. Eisler Mihály, dr. Csillag Róbert, Lamberg Ferencz, dr. Ligeti Béla, dr. Kuthy Ágoston, dr. Borbély László, -

Iar la Judecătoria de ocol domnii:

Kvassay Gyula, Szathmáry Béla, Stiegelbauer József, Korondy Sándor, dr. Mayer Fülöp, dr. Szigriszt Anton, dr. Lebozky Miklós.

Nu s-a declarat la tribunal notarul Dr. Ivándy István.

Depun jurământul oficios cuprinși în ord. No.121 domnii:

La tribunal: dnii judecători și notari, dr. Rosenfeld Béla, Szunyogh András, Guggenberger Gyula, Sárga József, Feiler Miklós, Szavits Sándor, dr. Vágó István, dr. Csemolatecz Aurel, Seid Ágoston, dr. Kisfaludy Ferencz,

La judecătoria de ocol: Sandics Uros(?), Damay Jonás, Fischer János și dr. Floris Endre.

Prezidentul dr. Virágh Béla declară că crede a vorbi în numele pluralității, când zice, că întrucât cu preluarea și luarea jurământului oficios, Consiliul Dirigent ar fi așteptat, până la încheierea și subscrierea tratatului de pace și cei ce azi au denegat depunerea jurământului, în parte ar fi primit angajament la statul român.

Notarul dr. Ivándy István declară că nu depune jurământul.

Dl secretar general declară că denegând președ. trib. dr. Virágh Béla depunerea jurământului, a încetat a fi președintele tribunalului. dr. Rosenfeld Béla se preia în mod interimal agendele prezidențiale și toate actele atât prezidențiale, cât și cele de la judecătoria tribunalului, cari au denegat depunerea jurământului. Tot astfel purcede și la judecătoria de ocol, instituind pe dl Sandics Urós în mod interimal, ca conducător al judecătoriei de ocol în locul dlui Kvassay Tibor.

După citire s-a iscălit.

s.s.Dr.Virágh Béla, Dr. Muntyán István m.p., Dr.Simonfay Emil m.p., Dr. Rázel István m.p., Dr. Fuchs Gyula m.p., Dr. Darda Géza m.p., Dr. Vörös Imre m.p., Dr. Eisler Mihály m.p., Dr. Ivándy István m.p., Seid Ágoston m.p., Kvassay Gyula m.p., Stiegelbauer m.p., Damay Jonás m.p., Fischer József m.p., Sandics Urós m.p., Dr. Szavits Sándor m.p., Korondy Sándor m.p., Mayer Fülöp m.p., Dr. Szigriszt Antal m.p., Dr. Floris Endre m.p., Dr. Kisfaludy Ferencz m.p., Dr. Rosenfeld Béla m.p., Guggenberger Gyula m.p., Szunyogh András m.p., Sárga József m.p., Feiler Miklós m.p., Dr. Csemolatecz Aurel m.p., Dr. Kuthy Ágoston m.p., Dr. Ligeti Béla m.p., Dr. Borbély m.p., Dr. Vágó István m.p., Emil A. Țieran m.p. grefier, secr.-gen-președinte, Dr. Marta m.p., Dr. Cornel Crăciunescu m.p. consilier ministerial, Indescifrabil m.p.prefect.

JUDECĂTORIA DE OCOL ARADUL NOU

348.

Proces-verbal,

Întocmit la Aradul Nou în data de 29 iunie 1919, în urma preluării judecătoriei de ocol din Aradul Nou de către reprezentantul trupelor române ocupante.

Au fost prezenți subsemnații:

Subsemnatul Kövér Ákos, judecător de Curte de Apel în calitate de conducător al judecătoriai de ocol, constată următoarele fapte în prezența întregului personal al judecătoriai.

La ora 10,00 în data de 28 iunie a.c., în biroul conducătorului judecătoriai de ocol s-a prezentat – în compania avocatului Crișan Aurel – numitul Mladen Sever, care în calitate de funcționar impus de români în locul primpretorului din Aradul Nou, i-a solicitat conducătorului judecătoriai de ocol să-i predea lui conducerea judecătoriai de ocol. Subsemnatul, conducător al judecătoriai a refuzat îndeplinirea acestei solicitări, arătând că nu recunoaște reprezentantului trupelor române dreptul de a prelua conducerea. Datorită faptului că dr. Mladen Sever a chemat în biroul conducătorului judecătoriai de ocol jandarmi români înarmați și a amenințat cu folosirea forței, conducătorul judecătoriai de ocol s-a declarat dispus, cedând în fața forței, să predea conducerea instituției.

După aceea Dr. Mladen Sever i-a solicitat conducătorului judecătoriai de ocol să predea conducerea instituției în decurs de 2-3 zile judecătorului de ocol din Aradul Nou Csáklány Sándor, care s-a eschivat de a prelua conducerea, dar a declarat că este dispus să preia conducerea efectivă a instituției după ce conducătorul judecătoriai de ocol i-a atras atenția că în urma îndepărtării sale forțate, el are datoria de a conduce în continuare instituția, pe baza jurământului de credință depus față de statul maghiar, fără a lua în considerare faptul ca este silit să facă acest lucru ca urmare a folosirii forței.

Mladen Sever le-a solicitat tuturor angajaților judecătoriai de ocol depunerea jurământului de credință față de regele României. El a acordat în acest sens 15 minute timp de gândire. Kövér Ákos, Csáklány Sándor – judecători de ocol; Rozgonyi Alajos – condicar funciar; Wellisch Alajos – cancelarist, Smikal Marcel – manipulant, declară că nu depun jurământul de credință deoarece aceasta ar însemna comiterea unui gest de infidelitate față de statul maghiar.

În schimb Szerendan Döme – cancelarist, Csáky János – diurnist, Schiff György – aprod și, după oarecare ezitări, Hodzsia István – aprod au depus jurământul de credință în limba română, citit de către dr. Mladen Sever. Dr. Mladen Sever a întocmit procesul-verbal privind preluarea conducerii instituției, respectiv refuzul de a depune jurământul de credință în limba română și a declarat că funcționarii care au refuzat să depună jurământul de credință sunt concediați cu pierderea dreptului de salarizare și pensionare, cu excepția judecătorului de ocol Csáklány Sándor, care este obligat să conducă în continuare instituția, în pofida refuzului său de a presta jurământul.

După aceea dr. Mladen Sever le-a solicitat funcționarilor să restituie în termen de 3 zile casieriei de stat salariul pe luna iulie, plătit de către guvernul maghiar aflat sub conducerea contelui Károlyi Gyula, în caz contrar arătând că va îndeplini această cerință pe cale administrativă; până în momentul restituirii vor fi supravegheați de jandarmi. El a mai declarat că obligația restituirii salariului se referă, fără excepție, la toți funcționarii.

Subsemnatul, conducător al judecătoriei de ocol i-a atras atenția dr. Mladen Sever, că nu are dreptul de a pretinde restituirea salariului, ceea ce el nu va face, iar în ce privește obligația – fără excepție –, pentru toți funcționarii de a restitui salariul, nici nu intră în discuție. Totuși, Mladen Sever a insistat arătând că va notifica în scris, fiecăruia, cererea sa.

Gardianul Gherga Gyula nu a fost prezent, conform declarației conducătorului judecătoriei de ocol, numitul gardian anunțase telegrafic încă din 15 iunie a.c. prefectul român de Lugoj, că este dispus să presteze jurământul de credință.

Acest proces-verbal a fost distribuit în copie autentificată fiecărui funcționar în vederea apărării drepturilor lor. Ceilalți subsemnați certifică prin semnăturile proprii faptul că, conținutul procesului-verbal reflectă pe deplin realitatea.

s.s. Kövér Ákos – judecător de Curte de Apel, s.s. Csáklány Sándor – judecător de ocol, s.s. Rozgonyi Alajos – condicar funciar, s.s. Wellisch Alajos – cancelarist, s.s. Csáky János, s.s. Hodzsia István.

Originalul în lb. maghiară.

349.

De la Președintele Tribunalului Timișoara,
No.V.G.41/12-1920.Pres.

Către:

Consiliul Dirigent, – Resortul de Justiție, Cluj

La ordonanța DV. No.10.765-1919, prez. just. din 2 martie 1920, Vă suștern în acuză sub ./ procesul-verbal despre preluarea justiției sub imperiul român, la judecătoria de ocol Aradul-Nou, împreună cu raportul șefului judecătoriei, cu No. 1920.Pres.I.D.8/2, precum și o copie despre procesul-verbal dresat cu ocazia preluării definitive a acestei judecătoriai întâmplată la 1 august 1919.

Timișoara, la 23 aprilie 1920. – s.s. Oct. Puticiu președinte.

350.

1919.El.I.17.

Proces-verbal,

Întocmit la data de 1 august 1919 în ceea ce privește predarea judecătoriai de ocol din Aradul Nou.

Au fost prezenți subsemnații:

Judecătorul de ocol Csáklány Sándor predă, judecătorul de ocol dr. Kirch Johann preia:

I.Registrul de contabilitate judiciară pentru anul 1918/1919 cu încasarea sumei de 3503 k. și 76 fileri respectiv plăți în aceeași valoare înscrise la rubrica nr. 1-76 a registrului.

II.Darea de seamă a cheltuielilor judiciare cu anexele înscrise la rubricile nr. 73, 74, 75 și 76.

III.Registrul de amenzi pentru anul 1918/1919 încheiat la data de 30 iunie a.c., cu rubricile nr. 1-29, respectiv anexele aferente.

IV.Registrul de evidență al amenzilor cu rubricile 1-43, încheiat la 31 iulie 1919.

V.Testamentele păstrate la judecătoria de ocol, sub supravegherea cancelaristului Szerendan Döme.

VI.Registrul de depuneri prezidențial cu depunerile nr. 70/1918 și 73/1918 respectiv 320 coroane, 1 buc. bancnotă de 200 coroane, 4 buc. 25 coroane și 1 buc. 20 coroane, nr. 13 respectiv 48 fileri, 1 bancnotă de 1 rublă, 1 distincție și 1 portmoneu.

VII.Seiful de bani cu 2 chei.

Procesul-verbal s-a citit.

s.s. Csáklány Sándor – conducător temporar al judecătoriei de ocol, s.s. Dr. Johann Kirch – judecător de ocol. „Pentru autenticitatea copiei” s.s. Schmikal Marcel – cancelarist adjutant.

Originalul în lb. maghiară.

351.

JUDECĂTORIA DE OCOL CARANSEBEȘ

Nr.I.C.3.Pres.1919.

Proces-verbal,

Dresat în Caransebeș în oficiul judecătoriei, la 30 iunie 1919, în chestia depunerii jurământului a judecătorilor de la judecătoria de ocol din loc.

Prezenți subscrișii:

Dl Friederich Pauck primarul orașului Caransebeș, în calitate de esmis al dlui Prefect al județului Caraș-Severin, însoțit de noul numit președinte dl Dr. George Lăbonțiu, de noul numit procuror dl Dr. Alexandru Morariu și de primpretorele plasei Caransebeșului, dl Dr. Valer Meda, s-au prezentat în oficiul județului șef al judecătoriei de ocol din loc, aducându-i acestuia la cunoștință scopul venirii, comunicându-i că Consiliul Dirigent român din Sibiu a denumit de președinte al tribunalului din loc. pe dl Dr. George Lăbonțiu, în urma conțelegerii a dlui prefect avută cu Comandamentul francez din Lugoj, care le-a aprobat denumirea prin decisul adus sub nr. 13/1919.

Totodată îi aduce la cunoștință dlui Géza Suszter că Consiliul Dirigent a denumit de jude șef al judecătoriei de ocol pe dl Dr. George Ember și-l roagă să depună jurământul prescris.

Dl Géza Suszter jude-șef al judecătoriei de ocol ne comunică că dânsul nu recunoaște legalitatea, validitatea și îndreptățirea esmisiunii noastre, legalitatea Consiliului Dirigent și protestează contra delăturării lui din postul de șef judecător și instituirea unui alt jude șef și declară în numele persoanei sale că dânsul nu e aplicat a depune jurământul prescris.

La rugarea dlui Friederich Pauck, esmisul prefecturii, invită și judecătorii de la judecătoria de ocol din loc.: dnii Dr. Nicolae Klváry și Leó Pet, cărora li se comunică scopul esmisiunii și se invită la depunerea jurământului, atrăgându-li-se atențiunea că prin denegarea jurământului toți judecătorii își pierd toate drepturile câștigate la

pensiune, salariu și adăuse față de Statul român și se consideră amovați din postul avut până acum și că cu 1 iulie li se sistează lichidarea salariilor, la ce dnii judecători declară că chestia depunerii jurământului, până la finalizarea conferinței de pace e prematură și în consecință nu sunt aplicați a depune jurământul.

Se invită din nou dl Géza Suszter să predea oficiul de șef în mâinile nou numitului președinte Dr. George Lăbonțiu, la ce dânsul declară că nu e aplicat să predea oficiul, la ce dl Friederich Pauck îi comunică că în caz de nepredare a oficiului, conf. instrucțiunii primite din partea dlui Prefect, dânsul e nevoit să aplice forța brachială, la ce dl Géza Suszter declară că numai pe lângă folosirea forței brachiale e aplicat a preda oficiul. La întrebarea președintelui că dorește aplicarea forței brachiale ori se mulțumește cu aplicarea forței în effigie, la ce dl Géza Suszter declară că se mulțumește cu aplicarea forței formale, la ce președintele punând 2 degete pe umerii lui îi comunică că a aplicat forța. În urma acestora dl Géza Suszter cedează și e învoit a preda oficiul. Fiind timpul înaintat, se decide preluarea inventarului, depozitelor prezid. etc. pe altă dată. Cu aceasta se încheie actul esmisiunii.

D.c.m.s.

s.s. Friederich Pauck, s.s. Dr. George Lăbonțiu, s.s. Dr. A. Morariu, s.s. Dr. Valer Meda, s.s. Suszter Géza.

352.

Proces-verbal,

Luat la 30 iunie 1919 în chestiunea depunerii jurământului de serviciu a dlui Dr. George Ember, fiind D-Sa numit de jude conducător, Ernő Putnoky, conducător de cartea funduară.

Prezenți subscrișii:

Dl prefect invitând pe dl Dr. George Ember, iar din încredințarea dlui prefect: dl primpretor invitând pe dl Ernő Putnoky să depună jurământul de serviciu, d-lor se declară gata a depune următorul jurământ: „Jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.” s.s. Dr. George Ember, s.s. Putnoky Ernő, martori: s.s. Iosif Barbu, s.s. Gheorghe Petrucean.

Subscrisul primpretor constat că dl Ernő Putnoky a depus jurământul în mâinile mele Dr. Valer Meda primpretor.

Subscrisul prefect constat, că dl Dr. George Ember a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Dobrin prefect, s.s. Indescifrabil, s.s. Dr. Cornel Jurca jurisconsult.

353.

Proces-verbal,

Dresat la 1 iulie 1919 în cancelaria dlui notar public Carol Susich în chestia preluării cancelariei notariale.

Prezenți subscrișii:

Se prezintă dl Friederich Pauck, primarul orașului Caransebeș în calitate de esmis al dlui Prefect a județului Caraș-Severin, însoțit de Dr. George Lăbonțiu, președintele tribunalului reg. rom. din Caransebeș, de Dr. Alexandru Morariu, procuror reg. rom. în cancelaria notarială a dlui Carol Susich, unde dl Friederich Pauck îi aduce la cunoștință că dl prefect a constituit de notar public în Caransebeș pe dl Dr. Ștefan Petrovici și-l roagă să-și predea cancelaria, punându-i în vedere, în caz de nesupunere, aplicarea forței, și pe dl Dr. Petrovici Ștefan îl roagă să depună jurământul prescris de Consiliul Dirigent.

Dl Carol Susich notar public declară că dânsul n-are cunoștință de instituirea unui alt notar public, cu atât mai vârtos că dânsul n-a fost provocat să depună jurământul, dar de altă parte n-a fost avizat ca să predea cancelaria și având el mai multe valori depozitate și având responsabilitatea pentru acestea, roagă să se intralase preluarea până ce va primi de la dl prefect deslușiri în chestia predării.

Comisiunea predării în conțelegere cu dl Dr. Ștefan Petrovici, nou numitul notar public, hotărăște că primirea să se amâne până ce dl Carol Susich va primi deslușirile de lipsă de la dl prefect, iar președintele îl somează pe dl Carol Susich ca cu ziua de astăzi are să-și sisteze activitatea sa de notar public și se constată că ultimul document suscept e sub nr. 506/1919, la care dl Carol Susich se roagă ca în cauzele private să i se permită ca acestea în interesul publicului sa le poată înainta la cartea funduară, ori la județ, ori la tribunal, la ce președintele îi declară că aceasta i se permite.

După aceasta, Comisia se îndepărtează din oficiul dlui Carol Susich, mergând în oficiul președintelui, unde președintele invită pe dl Dr. Ștefan Petrovici să depună jurământul prescris de Consiliul Dirigent din Sibiu. Dl Dr. Ștefan Petrovici declară că e aplicat să depună jurământul și depune jurământul prescris în mâinile președintelui Dr. George Lăbonțiu, despre ce s-a luat proces-verbal separat, acludat sub 1. După acestea, procesul-verbal s-a închis.

D.c.m.s.

s.s. Dr. George Lăbonțiu președintele trib., s.s. Susich Károly notar public, s.s. Dr. Șt. Petrovici, s.s. Dr. A. Morariu, s.s. Dr. Dimitrie Cioloca.

354.

Continuat la 8 iulie 1919 în chestia preluării oficiului notarial public.

Prezenți subscrișii:

Dl Carol Susich primind deslușirile de lipsă de la dl prefect, Dr. George Lăbonțiu, președintele tribunalului, însoțit de dl Dr. Ștefan Petrovici notar public și dl Dr. Dimitrie Cioloca și Mihai Muntean, se prezintă în cancelaria notarială, unde dl notar publ. Carol Susich îi înmânează documentul alăturat sub 2 și declară că dânsul nu e aplicat de bună voie a-și preda oficiul său, la ce președintele punându-i în vedere aplicarea forței, pune mâna pe umerii dlui Carol Susich și scoțând cheia din cassa de fier, în semn de aplicarea

forței, predă cheia dlui nou numit notar public, Dr. Ștefan Petrovici, la ce dl Carol Susich declară că în urma aplicării forței, consideră oficiul predat, după aceea se purcede la primire așa, cum se vor înțelege dnii notari publici Carol Susich și Dr. Ștefan Petrovici, cu aceea că dl Carol Susich să primească o adeverință despre actele și registrele preluate. Cu aceasta procesul-verbal de azi se încheie.

D.c.m.s.

s.s. Dr. George Lăbonțiu preș. trib., s.s. Susich Károly, s.s. Dr. Șt. Petrovici, s.s. Dr. Dimitrie Cioloca, s.s. Mihai Muntean.

355.

No.XIV.A.1.1919.Pres.

Proces-verbal,

Luat în Caransebeș la 1 iulie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Dr. Ștefan Petrovici ca notar public, locuitor în Caransebeș.

Prezenți subscrișii:

Din încredințarea dlui prefect, dl președinte invitând pe dl Dr. Ștefan Petrovici sa depună jurământul de serviciu, D-Sa declară că e gata a depune următorul jurământ: „Eu Dr. Ștefan Petrovici jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.” s.s. Dr. Ștefan Petrovici, înaintea noastră: s.s. Dr. Alexandru Morariu, s.s. Dr. Dimitrie Cioloca, ca martori.

Subsemnatul președinte constat că dl Dr. Ștefan Petrovici a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. George Lăbonțiu, președinte.

356.

No.XX.C.11/1-1919.Pres.

Proces-verbal,

Dresat în Caransebeș la 3 iulie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Nicolae Zörgő oficial la judecătoria din loc.

Prezenți subscrișii:

Se prezintă dl Nicolae Zörgő oficial la judecătoria de ocol și anunță că expirându-i concediul voiește să-și reocupe postul avut, la ce președintele îi comunică că postul numai în cazul acela îl poate ocupa, dacă e gata să depună jurământul de serviciu prescris de ordonanțele Consiliului Dirigent. La invitarea aceasta dl Nicolae Zörgő declară că e aplicat a depune jurământul; deoarece dânsul nu posedă corect limba română, înainte de a depune jurământul, textul jurământului i se aplică în maghiară, la ce apoi dânsul depune următorul jurământ: „Eu Nicolae Zörgő jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale

cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.” s.s. Nicolae Zörgl, s.s. Ioan Drăghici martor, s.s. Nestor martor.

Subscrisul constat, că dl Nicolae Zörgl a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. George Lăbonțiu președintele tribunalului.

JUDECĂTORIA DE OCOL LUGOJ

357.

Proces-verbal

Luat la 6 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a d-lui Virgil Luca oficial superior, Ioan Demenescu, Constantin Filip, Nicolae Dobrescu, Svetozar Ristin, Ovidiu Dobrin și Silvia Cristureanu, oficiali la judecătoria de ocol Lugoj, și Elena Stan diurnistă la jud. de ocol.

Prezenți subscrișii:

Dl. prefect invitând pe d-nii: Virgil Luca, Ioan Demenescu, Constantin Filip, Nicolae Dobrescu, Svetozar Ristin, Ovidiu Dobrin, Silvia Cristureanu și Elena Stan să depună jurământul de serviciu dâșii se declară gata a depune următorul jurământ:

„Jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent Român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Virgil Luca; s.s. Ioan Demenescu; s.s. Constantin Filip; s.s. Nicolae Dobrescu; s.s. Svetozar Ristin; s.s. Ovidiu Dobrin; s.s. Silvia Cristureanu; s.s. Elena Stan.

Subscrisul prefect constat că sus-numiții au depus jurământul în mâinile mele. Prefect: rămas nesemnat [G. Dobrin]; s.s. Virgil Beja secretar general; s.s. Alexandru Vasilie secretar.

358.

Proces-verbal

Luat în 10 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a d-lor: Emilian Kelbly director și Leopold Sándor primoficial la judecătoria de ocol din Lugoj.

Prezenți subscrișii:

Dl. prefect invitând pe d-nii: Emilian Kelbly și Leopold Sándor să depună jurământul de serviciu, sus-numiții se declară gata a depune următorul jurământ:

„Jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent Român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Emilian Kelbly; s.s. Leopold Sándor; s.s. Virgil Beja secretar general; s.s. Alexandru Vasilie secretar, Prefect: rămas neiscălit.

359.

Proces-verbal

Luat în 30 iunie st.n. 1919 în chestia luării imperiului și a agendelor oficiului judecătoreiei de ocol din Lugoj.

Prezenți subscrișii:

Dl. președinte Dr. Nicolae Ioanovici provoacă pe șeful judecătoreiei de ocol Dr. Victor Kohányi pentru predarea oficiului și agendelor.

Dl. șef declară ca predă oficiul și agendele de sub conducerea sa.

Dl. președinte concrede cu conducerea oficiului și agendelor oficiului sus amintit pe dl. Dr. Petru Maier.

Inventarierea oficiului se va face separat.

După citire s-a scris. D.c.m.s.

s.s. Dr. Kohányi Victor, s.s. Nicolae Birescu, am preluat: s.s. Dr. Petru Maier; s.s. Dr. Nicolae Ioanovici prezident.

360.

Proces-verbal

Luat la 30 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a d-lui: Dr. Petru Maier locuitor în Lugoj, fiind D-sa numit din partea Consiliului Dirigent Român de conducător al judecătoreiei de ocol Lugoj.

Prezenți subscrișii:

Dl. prefect invitând pe dl. Dr. Petru Maier să depună jurământul de serviciu, D-sa se declară gata a depune următorul jurământ:

„Eu, Dr. Petru Maier jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent Român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Dr. Petru Maier.

Subscrisul Prefect constat că dl. Dr. Petru Maier a depus jurământul în mâinile mele. s.s. George Dobrin prefect; s.s. Dr. Baltiș subprefect; s.s. Dr. Cornel Lupu primnotar.

361.

Proces-verbal

Luat la 30 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a d-lor: Dr. Victor Kohányi, fost judecător de Tablă, conducătorul judecătoreiei de ocol, Dr. Coloman Fiala fost judecător, Dr. Ioan Kirch f. judecător, Dr. Dănilă Zsiska f. judecător, Ștefan Klemann f. notar, Dr. Carol Lengyel f. notar, Alexandru Lengyel f. cond. de c.f., Menyhért Taussig f. cond. de c.f., Jakab Sauer f. cond. de c.f., Iosif Sebők f. primoficial, Hengye Frigyes f. primoficial, Ștefan Lakatos f. oficial, Malvina Csorba f. oficianță, Gizella Szakacsy f. diurnistă, Leontina Hurter f. diurnista, Iulius Lakatos f. diurnist, Ioan

Boroș f. servitor, Alexandru Lichtenberg servitor, Iosif Gitan f. servitor, Ioan Waidmann f. servitor, Laurencsik Lajos f. servitor, Lajos Tóth servitor zilier la judecătoria de ocol.

Prezenți subscriși:

Dl. Dr. Nicolae Ioanovici prezidentul tribunalului reg. din încredințarea d-lui prefect invitând pe sus-numiții domni să depună jurământul de serviciu, se declară cu toții gata a depune următorul jurământ:

„Jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent Român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Dr. Kohányi Viktor; s.s. Dr. Fiala Kálmán; s.s. Dr. Kirch János; s.s. Dr. Zsiska Dániel; s.s. Dr. Klemann István; s.s. Dr. Lengyel Károly; s.s. Lengyel Sándor; s.s. Taussig Menyhért; s.s. Sauer Jakab; s.s. Sebők József; s.s. Hengye Frigyes; s.s. Lakatos István; s.s. Csorba Malvina; s.s. Szakacsy Gizella; s.s. Hurter Leontina; s.s. Lakatos Gyula; s.s. Ioan Boroș; s.s. Lichtenberg Sándor; s.s. Gitani József; s.s. Waidmann János; s.s. Laurencsik Lajos; s.s. Tóth Lajos.

Subscrisul Dr. Nicolae Ioanovici prezident la tribunal, din încredințarea prefectului constat că sus-numiții au depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Nicolae Ioanovici prezidentul tribunalului reg. din Lugoj.

362.

Prezidentul tribunalului reg. din Lugoj

No. 8-1919.I.A.prez.

D-Sale D-lui: Dr. George Dobrin, prefectul județului Caraș-Severin

În urma încredințării primite de la D-voastră am onorul a vă comunica că în ziua de astăzi am preluat conducerea tribunalului din loc. și am luat jurământul oficial de la funcționarii și aplicații tribunalului, judecători de ocol și procuraturii din loc., a căror conștață o alătur sub ..., iar procesele-verbale despre depunerea jurământului sunt acludate sub 1-39.

Vă rog Domnule Prefect, primiți asigurarea profunde mele stime.

Lugoj, la 30 iunie 1919.

s.s. Dr. Nicolae Ioanovici, prezidentul tribunalului reg.

363.

Proces-verbal

Dresat la 21 iulie 1919 din ședința plenară a tribunalului reg. Lugoj în chestia depunerii jurământului d-lui: Ștefan Klemann judecător la tribunal, Ioan Demenescu cond. de c.f., Constantin Filip cond. de c.f. și Emil Pașca primoficial la judecătoria de ocol.

Prezenți:

Dl. Dr. Nicolae Ioanovici prezident, domnii judecători Dr. Bernáth Bock, Dr. Petru Maier, Gustav Miess, Adalbert Liszkay, Iuliu Széles.

Dl. președinte al tribunalului invitând pe dnii Ștefan Klemann, Ioan Demenescu, Constantin Filip și Emil Pașca să depună jurământul de serviciu, sus-numiții se declară gata a depune următorul jurământ:

„Jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent Român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Ștefan Klemann; s.s. Ioan Demenescu; s.s. Constantin Filip; s.s. Emil Pașca.

Subscrisul președinte de tribunal constat că sus-numiții domni au depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Nicolae Ioanovici; s.s. Dr. Aurél Alexa grefier.

JUDECĂTORIA DE OCOL SASCA MONTANĂ

364.

Proces-verbal

Luat la 1 iulie 1919 oficios din partea preturei plăsii Iam în cauza depunerii jurământului judecătorilor și aplicațiilor la judecătoria de ocol din Sasca Montană.

Prezenți subscrișii:

La invitarea făcută de dl. primpretor de plasă către domnii judecători și aplicații de la judecătoria de ocol ca să se prezinte până la 30 iunie 1919, la ora 9 spre depunerea jurământului de serviciu, persoanele subscrise s-au prezentat la ora 9 seara / 30 iunie / în cancelaria preturei predând prin dl. președinte al judecătoriei de ocol, Iosif Virágh că nu sunt în poziția aceea după împrejurările actuale a depune jurământul cerut.

Totodată se roagă numitul președinte a se înainta la locurile competente declarațiunea personalului judecătoriei, precum și adresa făcută către dl. Prefect Dr. Gheorghe Dobrin, prin care își justifică ținuta lor.

După citire și explicare în limba maghiară, se subscrie.

s.s. Virágh József conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Lindner Ödön judecător de ocol; s.s. Küzmös Elek conducător de carte funduară; s.s. Filka Ede primoficial; s.s. Milosevits Andrei cancelarist; s.s. Nadaszky György executor; s.s. Koch István suboficial; s.s. Dr. Cornel Țeicu primpretor; s.s. Gheorghe Indescifrabil purtătorul procesului-verbal; s.s. Stöckl Ferencz.

365.

De la conducătorul de ocol Sasca Montană.

Nr. 1919.El.XIII.L.7.

Excelenței Sale

Domnului Dr. Gheorghe Dobrin, prefectul județului Caraș-Severin – Lugoj

În urma chemării adresate de dl. primpretor de plasă la data de 30 iunie 1919 personalului judecătoriei de ocol aflat sub conducerea mea de a depune imediat jurământul de fidelitate față de statul român și din însărcinarea acestui personal arăt următoarele:

Arătând în prealabil faptul că noi nu dorim să creăm nici un fel de front față de procesul de formare a României Mari și cântărind doar situația noastră actuală în raport cu statul maghiar, considerăm că în condițiile date noi nu putem deocamdată să depunem jurământul de fidelitate față de statul român întrucât majoritatea angajaților au cel puțin 10 ani de serviciu și sunt familisti, deci dacă ei depun jurământul de fidelitate pierd calitatea de angajat al statului maghiar și pierd toate drepturile rezultând din această calitate. Dimpotrivă fără a se acorda timp de gândire, ni se cere depunerea jurământului de fidelitate, fără să știm ce primim în compensație și ce se va întâmpla cu pensiile noastre. Pe de altă parte judecătoria de ocol are sub jurisdicția sa 29 de comune din care doar 9 comune se află sub stăpânire românească, iar celelalte 20 de comune sunt sub stăpânire sârbă. În aceasta situație și sârbii sunt tot atât de îndreptățiți să ne solicite nouă depunerea jurământului de fidelitate față de statul sârb. Aceasta ar fi nu numai irațional, dar ar aduce populația românească a celor 18 de comune într-o situație dificilă – aceștia aflându-se momentan sub stăpânire sârbă – deoarece este neîndoielnic faptul că legătura păstrată până acum prin intermediul judecătoriei de ocol s-a întrerupt și vor fi expuși unui arbitrar mult mai accentuat decât până acum.

În fine, am cunoștință de faptul că autoritățile judiciare din Caransebeș și Lugoj, ce primiseră solicitări asemănătoare, nu au mai depus acest jurământ ca urmare a noilor dispoziții venite din partea domnului prefect.

Prin urmare rog Domnia Voastră să renunțe la solicitarea depunerii jurământului de fidelitate până la rezolvarea acestor chestiuni.

Sasca Montană, 1 iulie 1919.

s.s. Virágh József

judecător de ocol

366.

Județul Caraș-Severin. Pretura plasei Iam.

No. 102-1919 adm. – Obiect: Raport VI. Preluarea judecătoriei și propuneri

Domnule Prefect,

I. Conform ordinului primit din partea Domniei voastre cu privire la instalarea d-lui avocat Dr. Alexandru Coca ca președinte al judecătoriei de ocol din Sasca, am onoarea a vă raporta următoarele:

DI. Dr. Alexandru Coca a preluat imediat judecătoria, procedând la cele legale, solicitând totodată și concursul dlui Dr. Ilie Gropșianu, ca ajutor de judecător. Actul formulat preluării n-a dat naștere la nici un incident.

Totuși cu privire la atitudinea foștilor judecători țin să relevez următoarele: Douăzeci și patru de ore după refuzul de a depune jurământul, s-au prezentat la mine foștii judecători de aici, explicându-mi ca faptul denegării jurământului din partea lor a fost numai rezultatul informațiilor false primite de ei de la Președintele și procurorul din

Biserica Albă și că ei încă cu mai multe luni se deciseră a depune jurământul de credință român.

Totodată am fost rugat să Vă aduc la cunoștință că D-lor sunt gata în orice moment a depune jurământul de fidelitate, pe care eu, în lipsa unor noi instrucții – nu l-am mai putut primi, termenul acordat fiind expirat în acel moment.

II. Am onoare a Vă prezenta anexat tabloul despre funcționarii ce aparțin acestei plăși, cu mențiunea că avem neapărată și urgentă lipsă de un revizor al socotelilor (exactor cercual), dat fiind că în mai toate comunele socotelile sunt de mai mulți ani necontrolate și în special la secretariatul din Ilidia nici până acum nu s-a făcut predarea socotelilor și a casei, fiindcă fostul notar nici până azi nu s-a prezentat, deși în repetate rânduri a fost somat să predea casa și registrele.

Țin să amintesc în acest loc că cu toate micile miserii ce le întâmpinăm în urma lipsei de registre purtate conștiincios și cu vigoare și a unor preliminare, am putut să încasăm din aceste 8 cele mai sărace comune, care ne-au rămas din plasa lam, în dare directă 30.000 cor. pe care i-am deportat la percepătorul din Bozovici.

III. Postul de servitor al preturei l-am împlinit în mod provizor cu invalidul Petru Becea. Rog confirmarea Domniei Voastre.

Am încredințat pe dl. pretore Ciulei, a vă expune un raport verbal amănunțit relativ la situația generală din acest cerc și în special ceea ce privește chestiunea comunei Macoviște.

Sasca Montană, la 1 iulie 1919. Cu adânc respect:
s.s. Dr. Cornel Țeicu, primpretor

367.

Domnului Șef de Resort al Justiției,
în Sibiu

Ad. 2251-1919, Pres.Just. din 29 mai 1919 și primit azi – 2 iulie 1919, prin ocaziune. Vă rog să binevoiți a lua act de următoarele:

Subsemnatul, cu 1 iulie a.c. însărcinat, prin dl. prefect Dr. Gheorghe Dobrin (Lugoj) și sub conducerea dlui Dr. Alex. Coca, cu un post de judecător la jud. de ocol din Sasca Montană.

Împrejurări familiale în primul rând mă îndeamnă să nu mă depărtez din această comună, fiind mama mea în etate de 72 de ani, lovită de apoplexie și avizată de mine.

Atât acest fapt, cât și împrejurarea de mai sus, că eu ocup deja din însărcinarea dlui prefect al Lugojului, postul de judecător de ocol în Sasca Montană, mă îndeamnă să vă rog să binevoiți a mă absolve de postul din Turda și a mă denumi pentru postul de judecător-conducător la judecătoria de ocol din Sasca Montană, unde actualmente servesc ca judecător.

Sasca Montană, la 2 iulie 1919. Semnez cu stimă:
s.s. Dr. Ilie Groșianu

368.

Domnule Prefect,

Din încredințarea D-voastră telefonică din 1 iulie a.c. am primit conducerea judecătoriei de ocol din loc.

Împrejurările nu-mi permit a rămâne în acest post primit în mod provizor. Vă recomand însă pentru acest post pe colegul meu dl. Dr. Ilie Groșianu avocat în loc., deoarece însă D-Sa e denumit la Turda, dar a ocupat deja din însărcinarea mea postul de judecător pe lângă mine la judecătoria de ocol din loc., binevoii a esopera întărirea, respectiv transferarea lui, ca judecător-conducător la judecătoria de ocol din Sasca Montană, iar pe subsemnatul a-l absolve de la acest post.

Sub A, alături rugarea dlui Dr. Ilie Groșianu, sub B, suștern rugarea diurniștilor de la judecătoria, rugându-vă a lua în considerare, respective a esopera denumirea lor.

Pentru postul de servitor al oficiului Vă recomand pe actualul primar comunal Dimitrie P. Borcianu, iar de vigil al penitenciarului din loc. pe Iosif Raica, ambii industriași din Sasca Montană.

Sasca Montană, la 2 iulie 1919.

Semnez cu stimă:

s.s. Dr. Alexandru Coca

369.

Domnule Prefect,

Subsemnatul conducător al cărții funduare la judecătoria de ocol din Sasca Montană, în urma îndrumării primite de la șeful meu, am denegat depunerea jurământului de fidelitate. Informat fiind însă că această informație se bazează pe date greșite, imediat m-am declarat că sunt gata de a depune jurământul de fidelitate, cu atât mai vârtos, că acest jurământ numai la informațiunea greșită nu l-am depus.

Vă rog deci Domnule Prefect, binevoii a ordona depunerea jurământului. Tot în acest sens am petiționat în o cerere compusă în limba maghiară, care rugare a fost predată, împreună cu a întregului personal al judecătoriei din loc. prin dl. Iosif Virágh, dlui Prefect în 5 VII, la care rugare însă nu am primit nici un răspuns.

Luând în considerare faptul că sunt om cu familie, că nu posed nici o avere și că fără salariu sunt expus foamei.

Vă rog Domnule Prefect binevoii a primi depunerea jurământului și a-mi permite să-mi reocup postul de cond. de cartea fund.

Semnez cu stimă:

s.s. Alexiu Kűzmös

370.

Domnule Prefect,

Subsemnatul oficiant al judecătoriei din Sasca Montană, în urma îndrumării de la șeful meu, am denegat depunerea jurământului de fidelitate. Informat fiind însă

că această informație se bazează pe date greșite, imediat m-am declarat că sunt gata a depune jurământul de fidelitate, cu atât mai vârtos că acest jurământ numai la informațiunea greșită nu l-am depus.

Vă rog deci Domnule Prefect, binevoiiți a ordona depunerea jurământului. Tot în acest sens am petiționat în o cerere compusă în limba maghiară, care rugare a fost predată, împreună cu a întregului personal al judecătoriei din loc. prin dl. Iosif Virágh, dlui Prefect în 5 VII, la care rugare însă nu am primit nici un decis.

Luând în considerare faptul că sunt om cu familie, că nu posed nici o avere și că fără salariu sunt expus foamei.

Vă rog Domnule Prefect binevoiiți a primi depunerea jurământului și a-mi permite să-mi reocup postul de oficiant.

Sasca Montană, 24 iulie 1919.

Semnez cu stimă:

s.s. Edmund Filka

JUDECĂTORIA DE OCOL BUZIAȘ

371.

Proces-verbal,

Dresat din partea dlui Dr. Nicolae Ioanovici președintele tribunalului reg. Lugoj, la 19 iunie 1919, în chestia depunerii jurământului a dlui Dr. Octavian Crișmariu conducător al judecătoriei de ocol din Buziaș.

Dl preșident invitând pe dl Dr. Octavian Crișmariu să depună jurământul de serviciu, D-sa se declară gata a depune următorul jurământ:

„Eu Dr. Octavian Crișmariu jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile țării și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.” – s.s. Dr. Octavian Crișmariu.

Subscrisul preșident de tribunal constat, că dl Dr. Octavian Crișmariu a depus jurământul în mâinile mele.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Nicolae Ioanovits președintele tribunalului Lugoj, s.s. Ioan Indescifrabil grefier.

372.

1919. Preș. VII.B.4.

Proces-verbal,

Întocmit în data de 1 iulie 1919, la Baia-Buziaș în chestiunea predării/preluării judecătoriei de ocol.

Au fost prezenți următorii:

S-a prezentat dr. Gaiția Valer în calitate de primpretor al plasei Buziaș, numit de către prefectul de Lugoj, și a prezentat dispoziția nr. 1267/1919 emisă de prefectul

de Lugoj, potrivit căruia a fost însărcinat cu rezolvarea problemei privind depunerea jurământului de fidelitate față de statul român a personalului din aparatul juridic.

După ce, dintre cei aflați de față, doar 3 magistrați au depus jurământul, nominal: condicarul funciar Varga Béla, funcționarul superior al judecătorei de ocol Molnár Andor și văduva diurnistă a dr. Kuthny Emil, în baza împuternicirii verbale primite, sus-numitul primpretor solicită președintelui judecătorei de ocol să sisteze activitatea și să predea judecătoria de ocol.

Președintele judecătorei de ocol declară că nu este dispus să dea curs acestei solicitări, și prin urmare sus-numitul primpretor apelează la forța publică în vederea preluării judecătorei de ocol.

Cedând în fața forței, președintele judecătorei de ocol a sistat imediat activitatea și a pus la dispoziția dr. Gaiția Valer inventarul judecătorei împreună cu mobilierul, inventarele, înzestrarea materială, biblioteca și inventarul închisorii. De asemenea a predat registrul de inventariere 71/1919 cu 50 coroane și registrul de depuneri al președintelui 73/1919 cu 300 de coroane, sume ce erau păstrate în seiful casieriei, totodată a mai predat registrele de contabilitate aflate în casierie și cele 2 chei ale casieriei.

După încheierea preluării, primpretorul Dr. Gaiția Valer a închis birourile judecătorei de ocol cu cheile avute la îndemână.

Procesul-verbal a fost întocmit în două exemplare originale pentru persoanele care au efectuat predarea și preluarea, după citirea procesului-verbal, au semnat.

s.s. Kaminszky – judecător de ocol, s.s. dr. Gaiția Valer, s.s. Szeitz Mária – grefier.
„Conform originalului”.

Baia-Buziaș, 30 septembrie 1919, s.s. Dr. Crișmariu conducătorul judecătorei de ocol.

373.

Primpretoratul Buziaș,
2216-1919.

Obiect:

Depunerea jurământului a oficianților de la Judecătorie,
Subprefecturii, Lugoj

La ordinul 1267.Pres.1919, am onoare a raporta, că dintre judecători și oficianți ai judecătorei de ocol din Buziaș, numai conducătorul de carte funduară Adalbert Varga și oficianțul András Molnár și diurnista vād. Emil Kuthny au depus jurământul. Luând în considerare, că în modul acesta judecătoria nu mai poate funcționa, am suspendat funcționarea ei, cu acea că cheile oficiului le-am luat în păstrare.

Deoarece edificiul judecătorei se folosesc cvartir, natural conducătorul judecătorei Emeric Jakó, judele Ștefan Kaminszky și păzitorul robilor, de prezent nu sunt robi, rog îndrumare că respectivii pot rămâne și pe mai departe în cvartirul lor, sau ba.

Buziaș, în 3 iulie 1919, s.s. Dr. Gaiția primpretor.

374.

1919. Pres.VIII.B.5.

Copie

Proces-verbal,

Întocmit de către conducătorul judecătoriei de ocol regale din Baia-Buziaș și de primpretorul din localitate în data de 5 iulie 1919.

Sunt prezenți subsemnații:

Întrucât conducătorul judecătoriei de ocol din Baia-Buziaș, judecătorul de ocol Jakó Imre nu a fost prezent în ziua în care primpretorul din Baia-Buziaș a preluat conducerea instituției și a solicitat angajaților prestarea jurământului de credință și prin urmare, el nu a putut să-și exprime poziția în această chestiune, subsemnatul judecător de ocol declară că nu depune jurământul de credință solicitat, deoarece nu cunoaște exact factorii pe baza cărora s-ar putea decide și ia la cunoștință acea consecință, care rezultă în urma refuzului de a depune jurământul de credință și anume, faptul că nu i se va plăti retribuția bănească la începutul lunii, retribuție pe care nici nu o cere deocamdată, dar își oferă serviciile și în continuare pentru servirea populației și cere împuternicire în vederea luării de contact în acest sens cu colegii săi. Subsemnatul primpretor ia la cunoștință declarația anterioară.

Procesul-verbal, întocmit în 2 exemplare este citit, aprobat și semnat.

D.c.m.s.

s.s. Jakó – conducătorul judecătoriei de ocol, s.s. Dr. Gaiția Valer – primpretor,
s.s. Szeitz Mária – grefier.

„Conform originalului”

Baia-Buziaș, 30 septembrie 1919, s.s. Dr. Crișmariu – conducătorul judecătoriei de ocol.

375.

1919, Prez.

Protocol,

Luat la Judecătoria de ocol din Baia-Buziaș, la 28 septembrie 1919, în cauza preluării judecătoriei de aici.

Subscrisul Dr. Valer Gaiția fiind recercat din partea dlui Prefect al județului Caraș-Severin, Dr. George Dobrin spre luarea jurământului de la judecătoria și personalul auxiliar de la judecătoria de ocol Baia-Buziaș, am dat de știre atât oficios, cât și neoficios conducătorului de judecătorie, Jakó Imre și altor persoane aparținătoare judecătoriei că, cât de curând mă voi prezenta în mijlocul lor spre luarea jurământului. Au ținut toți oficianții consfătuiri spre convorbirea atitudinii lor față de jurământ. Neoficial am luat știre, că toți judecătoria au amenințat în ședințele acestea pe funcționari cu boicotare, dacă depun jurământul.

În 1 iulie a.c. m-am prezentat în mijlocul lor spre luarea jurământului, la care – afară de conducătorul Jakó Imre și judecătorul Péter, erau toți de față. Eu le-am comunicat scopul prezentării mele, i-am făcut atenți, că denegarea jurământului are consecințele, că respectivii sunt amovați din post și nu vor mai primi salariu. Fiind

fiecare nominal somat de mine spre depunerea jurământului, afară de Varga, Molnár, Kolmel, servitorul Imre și văduva Kuthny cu toții au denegat depunerea jurământului. Pe conducătorul judecătoriei Jakó Imre, care anume a căutat să fie absent pe ziua de 1 iulie, reîntorcându-se în 4 iulie, l-am recercat atât pe el, cât și pe Dr. Péter, care a fost reîntors, a depune jurământul, dar l-a denegat. Din sursă privată pozitivă știu și acea, că mai ales judecătorul Kaminszky, dar și ceilalți au făcut reproșuri acelora, care au depus jurământul, că sunt trădători de patrie și sunt gunoaie.

Afară de aceasta judecătorul Kaminszky mi-a spus-o verbal: am făcut bine că am convocat în plen pe toți spre depunerea jurământului, așa cel puțin se cunosc cu toții reciproc, care sunt persoanele murdare și ticăloase.

După denegarea jurământului am preluat inventarul de la judecătorul Kaminszky, care era mai bătrân în rang și la ordinul mai înalt am închis judecătoria.

Cu toate că au denegat jurământul, pe conducătorul judecătoriei de ocol Jakó, pe judecătorul Kaminszky și vigilul de temniță Tóth, i-am lăsat și pe mai departe să locuiască în edificiul judecătoriei.

Inventarul și cheile judecătoriei le-am predat în 12 iulie a.c. dlui Dr. Octavian Crișmariu conducătorul judecătoriei numit de Prefectul Lugojului și de Comandamentul francez din Lugoj.

Ordinul spre luarea jurământului și închiderea judecătoriei mi-a fost verbal dată pe cale telefonică, în calitatea mea de primpretor al plasei Buziaș. – Dr. Valer Gaiția m.p.

D.c.m.s.

„Conform originalului” s.s. Dr. Crișmariu conducătorul judecătoriei de ocol.

376.

Proces-verbal,

Întocmit la Timișoara, în data de 13 octombrie 1919 în chestia depunerii jurământului de credință în fața președinției tribunalului de către personalul judecătoriei de ocol din Baia-Buziaș.

Au fost prezenți subsemnații:

Se prezintă Kaminszky István judecător de ocol, Nemes István cancelarist, Fenyvesi János adjutant, Bartha József adjutant, văduva d-na Némethy Ottmár adjutant, Nagy Zoltán manipulator, Golcsie János manipulator, Pintér Ferencz executor, diurnist temporar, Szeitz Mariska diurnistă, Fodor János, Petrik Imre suboficianți, gardianul Tóth Albert, care solicită să presteze jurământul de credință. În continuare sus-numiții depun jurământul de credință pe baza dispozițiilor verbale ale dlui prefect dr. Cosma Aurel, după cum urmează: „Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretale și ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.” s.s. Kaminszky István, s.s. Nemes István, s.s. Fenyvesi János, s.s. Bartha József, s.s. văd. d-na Némethy Ottmár, s.s. Nagy Zoltán, s.s. Golcsie János, s.s. Pintér Ferencz, s.s. Szeitz Mária, s.s. Fodor János, s.s. Petrik Imre, s.s. Tóth Albert. Cu aceasta procesul-verbal a fost aprobat și semnat.

D.cm.s.

s.s. Dr. Rosenfeld Béla – președinte, s.s. Ellbogen István – grefier, Pentru autenticitatea copiei s.s. Ellbogen István.

Originalul în lb. maghiară.

JUDECĂTORIA DE OCOL FĂGET

377.

Proces-verbal,

Luat la 30 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlor Géza Barabás, Iosif Halicsek, Gheorghe Csényi, Dr. Sigismund Pánczél, Ignație Vass, Inocențiu Crișan, Pavel Ungureanu, Aurel Nicorescu, locuitori în Făget.

Prezenți subscrișii:

Din încredințarea dlui prefect, dl primpretor Dr. Victor Chiriță, invitând pe dnii: Dr. Sigismund Pánczél judecător la jud. de ocol din Făget, Ignație Vass judecător, Inocențiu Crișan cond. de c.f., Pavel Ungureanu cancelist, Aurel Nicorescu manipulant, Géza Barabás executor, Iosif Halicsek diurnist și Gheorghe Csényi diurnist la judecătoria de ocol din Făget, să depună jurământul de serviciu, susnumiții domni se declară gata a depune următorul jurământ:

„Jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Dr. Pánczél Zsigmond, s.s. Vass Ignác judecător de ocol, Inocențiu Crișan cond. de c.f., s.s. Pavel Ungureanu cancelist, s.s. Aurel Nicorescu, s.s. Géza Barabás, s.s. Halicsek József, s.s. Csényi György.

Subscrisul primpretor constat că sus-numiții domni au depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Victor Chiriță primpretor.

378.

Proces-verbal,

Luat în Făget la 1 iulie 1919, st.n. în chestia luării imperiului și agendelor oficiului a judecătoriei de ocol din Făget.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor Dr. Victor Chiriță provoacă pe șeful oficiului – Francisc Orosz, pentru predarea oficiului și a agendelor.

Dl șef declară că predă oficiul și agendele de sub conducerea sa.

Cu conducerea oficiului și agendelor oficiului sus-amintit este concretizat provizor dl Dr. Sigismund Pánczél, locuitor în Făget.

Inventarierea oficiului se va face separat.

După citire s-a subscris.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Victor Chiriță primpretor, s.s. Orosz Ferencz conducătorul judecătoriei de ocol.

379.

Proces-verbal,

Luat la 1 iulie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Dr. Aurel Hădan conducător al judecătoriei de ocol din Făget, numit din partea Consiliului Dirigent, în această calitate.

Prezenți subscrișii:

Dl prefect invitând pe Dr. Aurel Hădan sa depună jurământul de serviciu, D-sa se declară gata a depune următorul jurământ:

„Eu Dr. Aurel Hădan jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Dr. Aurel Hădan.

Subscrisul prefect constat că Dr. Aurel Hădan a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. George Dobrin prefect, s.s. Alexandru Indescifrabil, secretar.

380.

Proces-verbal,

Luat în Făget la 2 iulie 1919, st.n. în chestia luării imperiului și agendelor oficiului judecătoriei de ocol din Făget.

Prezenți subscrișii:

Dl șef al judecătoriei de ocol din Făget, Dr. Aurel Hădan, provoacă pe șeful provizoriu al oficiului, Dr. Sigismund Pánczél, pentru predarea oficiului și a agendelor.

Dl șef provizoriu declară că predă oficiul și agendele de sub conducerea sa.

Inventarierea oficiului se va face separat.

După citire s-a scris.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Aurel Hădan șeful judecătoriei de ocol Făget, s.s. Dr. S. Pánczél.

381.

De la șeful Judecătoriei de ocol Făget

Nr. 1919. Pres.II.Z.49.

Domniei Sale Dlui:

Dr. Gheorghe Dobrin prefect al județului Caraș-Severin, Lugoj

Cu tot respectul am onoarea a Vă raporta că în 2 iulie 1919, st.n. am preluat întreaga judecătorie de ocol din Făget și aici alăturat Vă transpun toate procesele-verbale despre depunerea jurământului de la judecători, funcționari și aplicații acestei

judecătorii. Cu luarea jurămintelor a fost încredințat din partea dlui prefect dl primpretor Dr. Victor Chiriță, care conform actului de la pretura plasei Făget Nr. 1238/1919, adm. pe lângă transmiterea proceselor-verbale îmi raportează că judecătorul Dr. Sigismund Pánczél și Ignăție Vass, conducătorul cărții funduare, Inocențiu Crișan, canceliștii Pavel Ungureanu și Aurel Nicorescu, executorul Géza Barabás și în fine diurnistul Iosif Halicsek și Gheorghe Csényi au depus jurământul în mâinile lui. Judecătorul Francisc Orosz, canceliștii Andrei Rubner și Nicolae Halicsek, diurnista Klementina Weisz, servitorii Andrei Csejtei și Pavel Szombat, iar în fine sentinela temniței Alexandru Szilágyi au denegat jurământul.

Dupa cum se vede din procesele-verbale aici alăturate, cu conducerea judecătoriei și agendelor acestei judecătorii a fost încredințat în mod provizoriu judecătorul dl Dr. Sigismund Pánczél, de la care în 2 iulie 1919 am preluat eu oficiul și toate agendele acestei judecătorii.

Preluarea judecătoriei am făcut-o după inventar, deoarece însă decopierea inventarelor durează mai mult timp, aceste inventare în cel mai scurt timp le voi transpune cu raport separat.

Raportez mai departe că edificiile judecătoriei sunt în stare bună, deci pentru acest scop, de bani deocamdată nu am lipsă.

În fine, ca mersul agendelor la această judecătorie să nu sufere, în locul canceliștilor Andrei Rubner și Nicolae Halicsek am acceptat în mod provizoriu pe dl. Pavel Unipan și Gheorghe Popovici, ambii scriitori de avocat din Făget și în locul diurnistei Klementina Weisz am acceptat pe Petru Țuculescu, locuitor în Făget, absolvent de 3 clase civile, iar în locul servitorului András Csejtei și Pavel Szombat am acceptat pe George Mircea fost servitor la of. Perceptoratului din Făget și pe Nic. Isfănescu fost servitor și manuător la oficiul poștei din loc. În calitate de sentinelă a temniței pe lângă judecătorie am acceptat, tot în mod provizoriu, pe Traian Dragomir, fost subofițer în armate austro-ungară.

Deoarece Andrei Oláh fost cancelist al judecătoriei a părăsit oficiul cu acea declarație că el sub imperiul român acest post nu mai vrea să-l îndeplinească și după cum m-am informat, dânsul e aplicat la judecătoria din Seghedin, în locul lui am aplicat în mod provizoriu ca cancelist pe manipulantul Aurel Nicorescu.

Un post de diurnist a rămas neîndeplinit.

Cu tot respectul Vă rog să aprobați aceste acceptări provizorii ale mele, și să binevoiți a esopera că aceste numiri provizorice să fie definitive.

Făget, la 9 iulie 1919, s.s. Dr. A. Hădan șeful judecătoriei de ocol.

382.

Proces-verbal,

Luat în 9 iulie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlor Pavel Unipan numit din partea șefului judecătoriei de cancelist, George Popovici numit de cancelist, Petru Țuculescu numit de diurnist, George Mircea numit de servitor, Nicolae

Isfănescu numit de servitor și Traian Dragomir numit de sentinelă la temnița judecătorei de ocol Făget.

Prezenți subscriși:

Dl șef judecător invitând pe dnii: Pavel Unipan, George Popovici, Petru Țuculescu, George Mircea, Nicolae Isfănescu și Traian Dragomir, să depună jurământul de serviciu, sus-numiții se declară gata a depune următorul jurământ:

„Jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Pavel Unipan, s.s. George Popovici, s.s. Petru Țuculescu, s.s. George Mircea, s.s. Nicolae Isfănescu, s.s. Traian Dragomir.

Subscrisul șef-judecător constat că sus-numiții au depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Aurel Hădan șeful judecătorei de ocol.

JUDECĂTORIA DE OCOL ORȘOVA

383.

No.VIII.E.2-1919.Pres.

Proces-verbal,

Dresat în Orșova la 4 iulie 1919 în chestia preluării judecătorei de ocol.

Prezenți subscriși:

Președintele tribunalului Reg. rom. din Caransebeș, Dr. George Lăbonțiu însoțit de directorul superior Nistor Niculescu se prezintă la Judecătoria de ocol din Orșova și îi comunică d-lui Dr. Ludovic Szabó, fost șef-judecător, că deoarece Consiliul Dirigent l-a denumit pe dânsul în conțelegere și cu aprobarea Comandamentului francez de președinte reg. român la Caransebeș, a venit pentru preluarea judecătorei de ocol și îl roagă pe dl. Dr. Ludovic Szabó ca să-și predea oficiul, la ce dl Dr. Ludovic Szabó dorește ca președintele să se legitimizeze în calitatea aceasta.

Președintele apoi însoțit și de dl. primpretor al plasei Orșova se legitimizează, producându-i procesul-verbal și despre preluarea tribunalului reg. român, ce a fost subscris și de fostul președinte al tribunalului dl. Ioan Cziko.

Dl. Dr. Ludovic Szabó după prezentarea documentelor acestora declară că dânsul nu recunoaște de legală denumirea președintelui și că nu e aplicat să predea oficiul, la ce președintele îl face atent că conform instrucțiunii primite din partea d-lui prefect, în caz de nepredare a oficiului, dânsul e nevoit să aplice forța brahială, la ce dl Dr. Ludovic Szabó declară a fi aplicat a ceda forței brahiale, la ce i se pune în vedere și predă oficiul considerând declarația președintelui ca și când s-ar fi aplicat forța.

După aceste formalități se purcede la predare, respectiv preluare.

1. Depozite prezidențiale conform constatării din registre nu sunt.

2. Paușale criminale: se constată că a fost pe anul 1918-1919, saldo de percepțiuni suma de 139 cor. 3 fil., ceea ce s-a transportat pe anul 1919-1920, 139 cor. 3fil., la această sumă s-a adăugat din banii incurși pentru timbrele de la secția civilă în decursul lunii iunie 1774 cor. 39 fil., laolaltă: 1913 cor. 42 fil. din care sumă dl. fost șef-judecător

și-a detras în salariul său pe luna iulie conform chitanței alăturate, suma de 1754 cor. 64 fil., s-a plătit pentru folosirea telefonului ...3 cor. 60 fil., rezultă deci un saldo de ...155 cor. 18 fil., care sumă s-a predat, respectiv s-a primit.

Președintele îi comunică d-lui fost șef-judecător că manipularea aceasta de bani n-a fost corectă, respectiv dl. șef n-a fost îndreptățit să transporte banii timbrelor în contul paușalelor criminale de o parte, de altă parte n-a fost îndreptățit să-și ridice salariul pe luna iulie nici din contul banilor de timbre, nici din contul paușalelor criminale și prin urmare o consideră demancitate, și pentru lipsa acestei sume îi face răspunzător cu atât mai vârtos că dânsul conform legilor existente salariul avea să-l ridice de la Perceptorat, și nu din banii care erau la dispozițiunea sa proprie.

La aceasta dl. fost șef-jude declară că pe dânsul nu l-au absolvat autoritățile lui superioare maghiare, și prin urmare până în ziua de azi se consideră a fi în serviciu și prin urmare îi compete leafa pe luna iulie, de altfel el este responsabil numai forurilor lui superioare maghiare, fostului președinte de tribunal, președintelui Curții de Apel și exactoratului ministerial de Justiție maghiară. În fine declară că pentru suma aceasta ia responsabilitate materială și observă că banii aceștia au fost bancnote albe, ceea ce poate dovedi și domnul Ignație Văleanu.

3. În jurnalul de amende criminale se constată că s-a încheiat cu 30 iunie cu percepțiuni de ...3722 coroane, eroagațiuni ...3672 coroane, rezultă un saldo de ....50 cor., care sumă s-a predat, respectiv s-a primit.

4. Banii de timbre în secția civilă de la prima iulie până azi a intrat 7 cor. 80 fil., care sumă s-a lăsat mai departe spre manipulare oficialului Ignație Văleanu.

Se notează în secția registrelor funciare sumele încasate până în 1 iulie de 982 cor. 84 fil., conform registrelor s-a deportat în 2 iulie la perceptoratul din loc., alte intrate n-au fost.

În fine, referitor la ceea ce privește detragerea salariului din paușalele criminale, dl. fost șef-jude Dr. Ludovic Szabó observă că în cauza aceasta dânsul a făcut raport detaliat Comandamentului francez, din a cărui încredințare a stat în postul său până azi, va ordona replătirea sumei detruse, dânsul e aplicat să o restituie.

De altfel Comandantul francez a declarat că dispozițiunile pe mai departe referitor la restituirea sumei sau reținerea acesteia o ține în suspans, până-ce va primi îndrumări de la Comandamentul suprem francez.

Cu aceasta se încheie procesul-verbal.

D.c.m.s.

s.s. Dr. George Lăbonțiu președintele tribunalului, s.s. Dr. Szabó Lajos șef-jude, s.s. Nistor Niculescu director suprem de cancelarie.

384.

Proces-verbal,

Luat la 19 iulie în chestia depunerii jurământului de serviciu a d-lui Dr. Ioan Popovici locuitor în Orșova, fiind D-Sa numit din partea Consiliului Dirigent Român de șef-judecător de ocol în Orșova.

Prezenți subscrișii:

Dl. primpretor invitând pe dl. Dr. Ioan Popovici să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune jurământul următor:

„Eu, Dr. Ioan Popovici jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent Român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Dr. Ioan Popovici.

Subscrisul primpretor constat că dl. Dr. Ioan Popovici a depus jurământul în mâinile mele. S.s. Indescifrabil primpretor, s.s. Indescifrabil, s.s. Indescifrabil, s.s. Ignație Văleanu martori.

385.

Proces-verbal,

Luat în 30 iunie în chestia depunerii jurământului de serviciu a d-lui Ignație Văleanu, Ilie Bălaci și Florea Olariu locuitori în Orșova, fiind dânșii /Ignație Văleanu, Ilie Bălaci/ numiți din partea Consiliului Dirigent Român de canceliști la judecătoria de ocol, iar Florea Olariu de profos la judecătoria de ocol din Orșova.

Prezenți subscrișii:

Dl. primpretor invitând pe dl. Ignație Văleanu, Ilie Bălaci și Florea Olariu să depună jurământul de serviciu, dânșii se declară gata a depune următorul jurământ:

„Eu, Ignație Văleanu, Ilie Bălaci și Florea Olariu jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent Român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Ignație Văleanu, s.s. Ilie Bălaci, s.s. Florea Olariu.

Subscrisul primpretor constat că sus-numiții domni au depus jurământul în mâinile mele.

D.c.m.s.

s.s. Indescifrabil primpretor, s.s. Ioan Indescifrabil, s.s. Mihail Topea ca martori.

JUDECĂTORIA DE OCOL ARAD

386.

Regatul România, Trib.Arad.1919.IX.J.56, Pres.

Proces-verbal,

Dresat la 8 iulie 1919, în ședința plenară a tribunalului Arad, despre depunerea jurământului de fidelitate a conducătorului de carte fund. Gabor Martinu, Ștefan Pop cond.c.f., George Borlodan primoficial, Paul Kostyán oficial, Béla Kapitány primoficial, Andrei Lőrinczy, aj. de oficial,

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii, deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl cancelist Lazăr Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea Sa în calitate de prezident al tribunalului și faptul că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No.I. din 24 ianuarie 1919 a Consiliului Dirigent și ordonanța No.121/1919 a Consil.Dir.Res.Just. – a accentuat în special că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiul român să se efeptuiască pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului care caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței corpului judecătoresc și a funcționarilor de la Justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No.121/1919 și a Comandamentului teritorial al zonei de ocupațiune franceză din Bănat în ordonanțele No.16 și 20, provoacă nominative pe toți cei prezenți, ca să se declare care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă Gábor Martinus, Ștefan Pop conducători de c.f., Gheorghe Borlodan primoficial, Paul Kostyán oficial, Béla Kapitány primoficial, Andrei Lőrinczy, aj. de oficial și declară fiecare că depune jurământul și l-a și depus fiecare cu textul următor:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Prezidentul în ședința plenară a primit jurământul.

Despre acest fapt s-a dresat procesul-verbal, ordonându-se ca depunerea jurământului să se însemneze pe ultimul decret a susnumiților, iar acest proces-verbal să se depună într-un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent, Resortul Justiției.

Încheiat, cetit, explicat și subscriș.

D.c.m.s.

s.s.Martinu Gábor, s.s.Ștefan Pop, s.s.Borlodan György, s.s.Kostyán Pál, s.s.Kapitány Béla, s.s.Lőrinczy András, s.s. Dr.V. Avramescu prezident, s.s.Lazăr Andrea notar.

387.

Regatul România, – Tribunal Arad
1919, IX. J. 56, Pres.

Proces-verbal

dresat la 8 iulie 1919 în ședința plenară a Tribunalului Arad, despre depunerea jurământului de fidelitate a consilierului de Curte de apel Iosif Kovács, judecătorii: dr. Francisc Kálmán, Mihai Kovács, dr. Coloman Révay, Simeon Éles, Iosif Zich, dr. Michail Köves, dr. Coloman Gallay, dr. Aloisiu Széll, a primoficialului de birou

Georgiu Panian, a servitorului Ștefan Barkó, a subofițerilor Paul Ecsery și Alexandru Csizmadia.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii, deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl. cancelist Lazar Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa în calitate de prezident al tribunalului și faptul, că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul I. din 24 ianuarie 1919 a Consiliului Dirigent Res. Just., a accentuat în special că scopul și dorința Consiliului Dirigent este, ca trecerea justiției sub imperiul român să se efectueze pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No. 121/1919 și a Comandamentului teritorial al zonei de ocupațiune franceză din Banat, în ordonanțele No. 16 și 20, provoacă nominative pe toți cei prezenți, să se declare, care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă cons. C. Ap. Iosif Kovács, judecătorii: dr. Francisc Kálmán, Mihail Kovács, dr. Révay Coloman, Simeon Éles, Iosif Zich, dr. Köves Michael, dr. Gallay Coloman, dr. Széll Aloisiu, primoficialul George Panian, servitorul Ștefan Barkó, subofițerii Paul Ecsery și Alexandru Csizmadia, și declara fiecare, că depune promisiunea solemnă din ord. No. 16 a Comand. terit. al zonei de ocup. Franceză din Banat: „Eu (aici fiecare și-a rostit numele) ma angajez în mod solemn că îmi voi îndeplini cu onoare, conștiinciozitate și credință datoria față de guvernul regal român și că voi păstra secretul oficios.” Declar de asemenea cu respect că sunt dispus să depun jurământul de fidelitate imediat după decizia Conferinței de Pace privind garantarea acestui teritoriu și astfel să intru în slujba statului român, întrucât eu sunt legat de Arad prin interese familiale și economice de importanță majoră pentru mine. Faptul ca am depus acest legământ, nu înseamnă că refuz depunerea jurământului de fidelitate ci faptul că am solicitat amânarea acestuia până la termenul pe care l-am expus anterior.

Prezidentul în ședința plenară a primit promisiunea solemnă. Despre acest fapt a dresat procesul-verbal, ordonându-se ca depunerea promisiunii solemne să se însemneze pe ultimul decret a sus-numiților, iar acest proces-verbal să se depună într-un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent, Resortul Justiției,

Încheiat, cetit, explicat și subscris.

D.c.m.s.

s.s. Iosif Kovács, s.s. dr. Kálmán Ferencz judecător de ocol, s.s. Kovács Mihály judecător de ocol, s.s. dr. Révay Kálmán judecător de ocol, s.s. Éles Simon judecător de ocol, s.s. Zich József judecător de ocol, s.s. dr. Köves Mihály judecător de ocol, s.s. dr. Gallay Kálmán judecător de ocol din Arad, s.s. dr. Széll Lajos judecător de

ocol, s.s. George Panian primoficial de birou, s.s. Barkó István, s.s. Ecsery Pál, s.s. Csizmadia Sándor suboficiant, s.s. dr. D. Avramescu prezident, s.s. Lazăr Andrea notar.

388.

Regatul România,
1919, IX. J. 56, Pres.

Proces-verbal

dresat la 8 iulie 1919 în ședința plenară a Tribunalului Arad, despre denegarea jurământului, precum și a promisiunii solemne a notarului dr. Ioan Werner, a practicanțului Ödön Grünwald, a conducătorului la cartea funduară Josif Höhn, a primoficianților de birou Mihail Györffy, Emeric Bálint, Árpád Dreschler, Ignație Gaál, Emeric Oláh, a oficianților de birou Gheorghe Haglauer, Árpád Györffy, Jolán Schwarz, Hedvig Weinberger, a manipulantului Ștefan Márki, ajut. Oficial Coloman Kabát, a diurniștilor Eugen Keleti, soția lui Coloman Kabát, Béni Bilicska, a portărelului Arnold Györffy, diurnistului Vilmos Kripp, Lipót Herzog, a subofiterului Iosif Gaál, Iuliu Kolozsy, Lajos Gaál.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii, deschide cu cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe cancelist Lazar Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa în calitate de prezident a tribunalului, și că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No. I. din 24 ianuarie 1919 a Consiliului Dirigent și ordonanța No. 121/1919 și a Comandamentului teritorial al zonei de ocupațiune franceză din Banat în ordonanțele No. 16 și 20, – provoacă pe cei prezenți nominative, să se declare, care sunt gata să depuna jurământul oficios.

Se prezintă Dr. Ioan Werner, Ödön Grünwald, Iosif Höhn, Mihail Györffy, Emeric Bálint, Árpád Dreschler, Ignație Gaál, Emeric Oláh, Gheorghe Haglauer, Árpád Györffy, Jolán Schwarz, Hedvig Weinberger, Ștefan Márki, Coloman Kabát, Eugen Keleti, Béni Bilicska, Arnold Györffy, Vilmos Kripp, Lipót Herzog, Iosif Gaál, Iuliu Kolozsy și Lajos Gaál, și declară fiecare ca nu depune nici jurământul, nici promisiunea.

Prezidentul în ședința plenară primește declarațiunile sus-numiților.

Despre acest fapt s-a dresat acest proces-verbal, din care un exemplar se va depune la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent, Resortul Justiției. Încheiat, cetit, explicat și subscris. D.c.m.s.

s.s. Dr. Werner János notar. Practicanțul Ödön Grünwald înaintea subscrierii procesului-verbal s-a depărtat la Arad; s.s. Höhn József conducător de carte funduară; s.s. Györffy Mihály, s.s. Bálint Imre, s.s. Dreschler Árpád, s.s. Gaál Ignác, s.s. Oláh Imre, s.s. Haglauer György, s.s. Györffy Árpád, s.s. Schwarz Jolán, s.s. Weinberger Hedvig, s.s.

Márki István, s.s. Kabát Kálmán, s.s. Keleti Jenő, s.s. Kabát Kálmánné, s.s. Bilicska Béni, s.s. Györffy Arnold, s.s. Kripp Vilmos, s.s. Herzog Lipót, s.s. Gaál József, s.s. Kolozsy Gyula, s.s. Gaál Lajos, s.s. dr. Avramescu prez., s.s. Lazar Andrea.

389.

Regatul România, Tribunalul Arad
1919, IX. J.56. Pres.

Proces-verbal

Dresat la 12 iulie 1919, în ședință plenară a tribunalului Arad, despre depunerea promisiunii solemne a judecătorului Josif Uray

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii, deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl cancelist Lazăr Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea Sa în calitatea de prezident a tribunalului, și faptul că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No.I din 24 ianuarie 1919 a Consiliului Dirigent și ordonanța No.121 a Consiliului Dir, Res.Just, a accentuat în special că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiul român să se efectuească pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la justiție.

Comunicând, în fine, prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No.121/1919 și a Comandamentului teritorial al zonei de ocupațiune franceză din Bănat în ordonanțele No.16 și 20, provoacă pe judecătorul Josif Uray ca să se declare dacă este gata a depune promisiunea solemnă.

Se prezintă judecătorul Josif Uray și declară că depune promisiunea solemnă din ord. No.16 a Comandamentului terit. al zonei de ocupațiune franceză din Bănat.

„Eu declar solemn că îmi voi îndeplini cu conștiinciozitate și loialitate datoria față de guvernul regal român și că voi păstra secretul oficios”. După decizia Conferinței de Pace sunt dispus să depun jurământul de fidelitate.

Prezidentul în ședința plenară a primit promisiunea.

Despre acest fapt s-a dresat procesul-verbal, ordonându-se ca depunerea promisiunii să se însemneze pe ultimul decret a susnumitului, iar acest proces verbal să se depună într-un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent, Resortul Justiției.

Încheiat, cetit, explicat și subscris.

D.c.m.s.

s.s. Uray József, s.s. Dr. V. Avramescu prezident, s.s. Lazăr Andrea notar

JUDECĂTORIA DE OCOL PECICA

390.

Regatul României, Tribunalul Arad. 1919.IX.J.56.Pres.
Proces-verbal,

Dresat la 8 iulie 1919, în ședință plenară a tribunalului Arad, despre depunerea jurământului de fidelitate a judecătorului Frederic Dr. Szabó.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii, deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl. cancelist Lazăr Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa de prezident al tribunalului și faptul că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No. I din 24 ianuarie 1919 a Consiliului Dirigent, Resortul Just., a accentuat în special că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiu român să se efectueze pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la Justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No. 121/1919 și de Comandamentul teritorial al zonei de ocupațiune franceză din Banat, în ord. No. 16 și 20, provoacă nominative pe toți cei prezenți să se declare, care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă judecătorul Frederic Dr. Szabó și declară că depune jurământul și l-a și depus cu textul următor: „Jur pe Atotștiuturul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretul și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

391.

Prezidentul, în ședința plenară a primit jurământul. Despre acest fapt am dresat procesul-verbal, ordonându-se ca depunerea jurământului să se însemneze pe ultimul decret al sus-numitului, iar acest proces-verbal să se depună într-un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent, Resortul Justiției. Încheiat, explicat și subscris.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Frederic Szabó, s.s. Dr. V. Avramescu, s.s. Lazăr Andrea notar.

392.

Regatul România, Tribunalul Arad.
Nr. 1919.IX.J.56.Pres.

Proces-verbal,

Dresat la 12 iulie 1919 în ședința plenară a tribunalului Arad, despre depunerea jurământului de fidelitate a judecătorului Nándor Sommer.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și a procuraturii, deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl. cancelist Lazăr Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa în calitate de prezident al tribunalului și faptul că a preluat oficiul prezidial le explică decretul No. I din 24 ianuarie 1919, a Consiliului Dirigent și ordonanța No. 121/1919 a Consiliului Dir. Res. Just. a accentuat în special că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea Justiției sub imperiul român să se efectueze pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la Justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No. 121/1919 și de Comandamentul teritorial al zonei de ocupațiune franceză din Banat în ordonanțele No. 16 și 20, provoacă nominative pe toți cei prezenți să se declare care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă judecătorul Nándor Sommer și declară că depune jurământul și l-a și depus.

„Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Prezidentul în ședința plenară a primit jurământul.

Despre acest fapt s-a dresat procesul-verbal, ordonându-se ca depunerea jurământului să se însemneze pe ultimul decret a sus-numitului, iar acest proces-verbal să se depună într-un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent, Resortul Justiției. Încheiat, citit, explicat și subscris.

D.c.m.s.

s.s. Sommer Nándor, s.s. Dr. V. Avramescu prezident, s.s. Lazăr Andrea notar.

393.

Judecătoria de ocol din Pecica.

Nr. 1919.El.I.d.24.Pres.

Proces-verbal,

La provocarea subst. șefului judecătoriei de ocol, Dr. Frederic Szabó s-au prezentat: Dezideriu Németh conducător de cartea fund., Gheorghe Novac cond. de

cartea fund., Eremie Tașca oficial, Dr. Elena Steiner diurnistă provizorie, Andrei Juhász servitor, Gheorghe Drăgan servitor și Ioan Kuckert temnițer, pentru a depune jurământul oficios.

După ce s-au făcut atenți la decretul I. al Consiliului Dirigent depun jurământul următor:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Cu aceasta procesul-verbal s-a încheiat și subscrie.

Pecica, la 19 iulie 1919.

s.s. Dezideriu Németh, s.s. Dr. Frederic Szabó, s.s. Eremie Tașca, s.s. Gheorghe Novac, s.s. Elena Steiner, s.s. Andrei Juhász, s.s. Gheorghe Drăgan, s.s. Ioan Kuckert.

394.

Judecătoria Pecica, Tribunalul Arad.

Pres.II.E.28-1919.

Domnului:

Dr. Aurel Lazăr, șeful Resortului de Justiție, Sibiu

Arad, în 23 iulie 1919.

Ad. No. 121/1919 spre întregirea raportului meu No. Pres.II.E.21 din 15 iulie 1919 suștern procesele-verbale oficios la judecătoria de ocol Pecica, despre acei magistrați care au depus și jurământul, suștern procesele-verbale, iar despre funcționarii absenți și renitenți voi raporta verbal.

s.s. Dr. V. Avramescu prezident.

JUDECĂTORIA DE OCOL BUTENI

395.

1919.El.I.D.95.

Proces-verbal,

Întocmit la Buteni, în clădirea judecătoriei de ocol, în data de 10 iulie 1919 în chestiunea depunerii jurământului de credință de către condicarul funciar Koczka Gyula.

Sunt prezenți subsemnații:

Se prezintă condicarul funciar Koczka Gyula, care la solicitarea judecătorului de ocol Dr. Erdős Mátyás declară, că este dispus să presteze jurământul de credință.

În continuare sus-numitul depune jurământul de credință: „Eu, Koczka Gyula jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent,

și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”.

Procesul-verbal este aprobat și semnat. s.s. Koczka Gyula – condicar funciar, s.s. Dr. Erdős Mátyás – judecător de ocol, s.s. Tomits János – grefier.

396.

Regatul România – Tribunalul Arad.

1919.IX.J.56.Prez.

Proces-verbal,

Dresat la 12 iulie 1919 în ședința plenară a tribunalului Arad despre denegarea jurământului de fidelitate a judecătorului Dr. Gavril Endes.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii, deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl cancelarist Lazar Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa în calitate de prezident al tribunalului și faptul, că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No. I. din 24 ianuarie 1919 a Consiliului Dirigent și ordonanța No. 121 a Consiliului Dirigent Resortul Justiției, a accentuat în special, că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiul român să se efectueze pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No. 121/1919 și de Comandamentul teritorial al zonei de ocupație franceză din Banat, în ordonanțele No. 16 și 20, – provoacă nominativ pe toți cei prezenți să se declare, care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă judecătorul Dr. Gavril Endes și declara că nu depune jurământul.

„Nu depun jurământul de credință pe de o parte datorită faptului că nu a fost dată publicității hotărârea definitivă a conferinței de pace privind apartenența județului Arad, pe de altă parte datorită faptului că soția de la începutul revoluției (7 luni) se află departe la Kassa, și mi-a fost absolut imposibil să mă consult cu ea, mai ales că părerea soției în cazul de față este importantă, la acestea se adaugă faptul că armata română în data de 18 aprilie a luat rufele soției mele, iar mie 7 rânduri de haine, lanțul și ceasul meu de aur. Din aceste motive nu doresc să rămân aici și până în momentul în care nu mi se va asigura un nou loc de muncă pe gustul meu, nu pot decide în ceea ce privește depunerea jurământului de credință. Situația prezentă mi-a șubrezit sănătatea într-a asemenea măsură încât am fost nevoit să iau concediu medical pentru o perioadă de 3 luni.”

Despre acest fapt s-a dresat procesul-verbal, ordonându-se să se depună din acest proces-verbal un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent Resortul Justiției.

Încheiat, citi, explicat și subscriș.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Endes Gábor – conducătorul judecătoriei de ocol Buteni, s.s. Dr. V. Avramescu – prezident, s.s. Lazar Andrea notar.

397.

Regatul României – Tribunalul Arad,
1919.IX.J.56.Prez.

Proces-verbal,

dresat la 14 iulie 1919, în ședința plenară a tribunalului Arad, despre depunerea jurământului de fidelitate a judecătorului Matias Erdős.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii, deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl cancelist Lazar Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea Sa în calitate de prezident al tribunalului și faptul, că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul decretul No. I. din 24 ianuarie 1919 a Consiliului Dirigent și ordonanța No. 121 a Consiliului Dirigent Resortul Justiției, a accentuat în special, că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiul român să se efectueze pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No. 121/1919 și de Comandamentul teritorial al zonei de ocupație franceză din Banat, în ordonanțele No. 16 și 20, – provoacă nominativ pe toți cei prezenți să se declare, care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă judecătorul Dr. Matias Erdős și declară, că depune jurământul și l-a și depus.

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”.

Prezidentul în ședința plenară a primit jurământul.

Despre acest fapt s-a dresat procesul-verbal, ordonându-se ca depunerea jurământului să se însemneze pe ultimul decret al sus-numitului, iar acest proces-verbal să se depună într-un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent Resortul Justiției.

Încheiat, citi, explicat și subscriș.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Erdős Mátyás, s.s. Dr. V. Avramescu – prezident, s.s. Lazar Andrea notar.

398.

1919.El.I.D.95.

Proces-verbal,

Întocmit la Buteni, în clădirea judecătorei de ocol, în data de 15 iulie 1919 în chestiunea depunerii jurământului de credință de către Tomits János – cancelarist, Nagy Lajos – copist, Krajcsovcics Kálmán – diurnist, Vitályos Lenke – diurnist și Zimbran Tivadar – aprod.

Sunt prezenți subsemnații:

Se prezintă Tomits János – cancelarist, Nagy Lajos – copist, Krajcsovcics Kálmán – diurnist, Vitályos Lenke – diurnist și Zimbran Tivadar – aprod, care la solicitarea judecătorului de ocol, Erdős Mátyás declară că sunt dispuși să presteze jurământul de credință.

După aceea sus-numiții depun jurământul de credință, după cum urmează:

„Eu (fiecare își rostește separat numele) jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”.

Procesul-verbal este aprobat și semnat. s.s. Tomits János, s.s. Nagy Lajos, s.s. Krajcsovcics Kálmán, s.s. Vitályos Lenke, s.s. Zimbran Tivadar, s.s. Dr. Erdős Mátyás – judecător de ocol, s.s. Tomits János – grefier.

399.

1919.El.I.D.95.

Proces-verbal,

Întocmit la Buteni, în clădirea judecătorei de ocol, în data de 15 iulie 1919 în chestiunea depunerii jurământului de credință de către notarul Dr. Papp Tibor.

Sunt prezenți subsemnații:

Își face apariția Dr. Papp Tibor – notar, care la solicitarea judecătorului de ocol Dr. Erdős Mátyás declară, că este dispus să depună jurământul de credință. În continuare numitul prestează jurământul de credință după cum urmează:

„Eu, Dr. Papp Tibor, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”

Procesul-verbal a fost aprobat și semnat. s.s. Dr. Papp Tibor, s.s. Dr. Erdős Mátyás – judecător de ocol, s.s. Tomits János – grefier.

400.

Prez.II.E.28-1919.

Domnului:

Dr. Aurel Lazăr șeful Resortului de Justiție, Sibiu,

Arad, în 23 iulie 1919.

Ad No. 121/1919 spre întregirea raportului meu No.Pres.II.E.21. din 15 iulie 1919, susțern procesele-verbale despre depunerea jurământului oficios la Judecătoria de ocol Buteni, despre acei magistrați, care au denegat jurământul, sustern procesul-verbal, iar despre funcționarii absenți și renitenți voi raporta verbal.

s.s. Dr. V. Avramescu prezident.

JUDECĂTORIA DE OCOL CHIȘINEU-CRIȘ

401.

Tribunalul Arad
1919.IX.J.56.Prez.

Proces-verbal

Dresat la 12 iulie 1919 în ședință plenară a tribunalului Arad, despre depunerea jurământului de fidelitate a judecătorului Alexandru Nyisztor.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și a procuraturii. Deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe cancelistul dl Lazăr Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa în calitate de prezident a tribunalului și faptul că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No.I din 24 ian.1919, a Consiliului Dir. și ordonanța No.121 a Consiliului Dir.ResJust. a accentuat, în special, că scopul și dorința Consiliului este ca trecerea justiției sub imperiul român să se efeptuiască pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la Justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No.121/1919, și a comandamentului teritorial al zonei de ocupațiune franceză din Bănat, în ordonanțele No.16 și 20, provoacă nominative pe cei prezenți să se declare care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă judecătorul Alexandru Nyisztor și declară că depune jurământul și l-a și depus cu textul următor:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu sfințenie, onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”

Prezidentul în ședința plenară a primit jurământul.

Despre acest fapt am dresat procesul-verbal, ordonându-se ca depunerea jurământului să se însemneze pe ultimul decret al susnumitului, iar acest proces-verbal

să se depună într-un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent, Resortul Justiției.

Încheiat, cetit, explicat și subscriș.

D.c.m.s.

s.s.Nyisztor Sándor, s.s.dr.V. Avramescu prezident, s.s.Lazăr Andrea notar

402.

Proces-verbal,

Dresat la 12 iulie 1919, în ședință plenară a tribunalului Arad despre depunerea jurământului de fidelitate a judecătorilor: Dezideriu Szalay și Zoltán Poszvek.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii. Deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl cancelarist Lazar Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa în calitate de prezident al tribunalului și faptul, că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No. I. din 24 ianuarie 1919 a Consiliului Dirigent și ordonanța No. 121 a Consiliului Dirigent Resortul Justiției, a accentuat în special, că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiul român să se efectueze pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No. 121/1919 și de Comandamentul teritorial al zonei de ocupație franceză din Banat, în ordonanțele No. 16 și 20, – provoacă nominativ pe toți cei prezenți să se declare, care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă judecătorii: Dezideriu Szalay și Zoltán Poszvek și declară că nu depun jurământul.

Prezidentul în ședința plenară a primit aceste declarații.

Despre acest fapt am dresat procesul-verbal, ordonându-se ca acest proces-verbal să se depună într-un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent Res. Just. – Încheiat, citi, explicat și subscriș.

D.c.m.s.

s.s. Dr. Szalay Dezső, s.s. Poszvek Zoltán, s.s. Dr. V. Avramescu prezident, s.s. Lazar Andrea notar.

403.

Pres. IX.J.56-1919.

Proces-verbal

Întocmit la Chişineu-Criş, în clădirea judecătorei de ocol, în data de 17 iulie 1919, orele 11,00.

Au fost prezenţi subsemnaţii:

Se prezintă Zachariás Ernő – condicar funciar, Ladányi Kálmán – cancelarist, Teodorovics Sándor – cancelarist adjutant, Gilly Károly – cancelarist adjutant, Balassa Béla – executor, Mátéffy Lajos – suboficiant şi Braudtner János – gardian, care declară că sunt dispuşi să depună jurământul de credinţă prescris de către Consiliul Dirigent Român din Sibiu.

În continuare, Zachariás Ernő, Ladányi Kálmán, Teodorovics Sándor, Gilly Károly, Balassa Béla, Mátéffy Lajos şi Braudtner János depun separat următorul jurământ în faţa conducătorului judecătorei de ocol.

„Jur pe Atotştiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I şi Statului român, de a respecta cu sfinţenie legile ţării şi decretele şi ordonanţele Consiliului Dirigent şi de a îndeplini cu onoare, conştiinţă şi nepărtinire funcţiunile ce-mi sunt încredinţate şi a păstra secretul oficios. Aşa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Zachariás Ernő, s.s. Ladányi Kálmán, s.s. Teodorovics Sándor, s.s. Gilly Károly, s.s. Balassa Béla, s.s. Mátéffy Lajos şi s.s. Braudtner János.

Cu aceasta procesul-verbal a fost citit şi aprobat cu menţiunea că prestarea jurământului de credinţă a fost înregistrat pe documentul de numire în funcţii al acestora. s.s. Nyisztor Sándor – conducătorul judecătorei de ocol; s.s. Gilly Károly – grefier. Originalul în lb. maghiară.

404.

TRIBUNALUL ARAD

Prez. II.E.28-1919.

Domnului:

Dr. Aurel Lazăr şeful Resortului Justiţie, Sibiu.

Arad, în 23 iulie 1919.

Ad No. 121/1919 spre întregirea raportului meu No. Pres. II.E.21 din 15 iulie 1919, suştern procesele-verbale despre denegarea jurământului oficios la judecătoria de ocol Chişineu despre acei magistraţi, care au denegat jurământul, suştern procesele-verbale, iar despre funcţionarii absenţi şi renitenţi voi raporta verbal.

JUDECĂTORIA DE OCOL INEU

405.

Regatul România, Tribunalul Arad,
Nr. 1919.IX.J.56.Pres.

Proces-verbal,

Dresat la 12 iulie 1919, în ședință plenară a tribunalului Arad, despre depunerea jurământului de fidelitate a judecătorilor Francisc Székely și Dr. Varó Zoltán.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii, deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl. cancelist Lazăr Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa în calitate de prezident al tribunalului și faptul, că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No. I din 24 ianuarie 1919 al Consiliului Dirigent, și ordonanța nr. 121 a Consiliului Dirigent Resortul Justiției, a accentuat în special că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiu român să se efectueze pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la Justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No. 121/1919 și de Comandamentul teritorial al zonei de ocupațiune franceză din Banat, în ord. No. 16 și 20, provoacă nominative pe toți cei prezenți să se declare, care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă jud. Francisc Székely și Dr. Varó Zoltán și declară că depun jurământul și l-au și depus cu textul următor: „Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Prezidentul în ședința plenară a primit jurământul.

Despre acest fapt am dresat procesul-verbal, ordonându-se ca depunerea jurământului să se însemneze pe ultimul decret al sus-numitului, iar acest proces-verbal să se depună într-un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent, Resortul Justiției. Încheiat, explicat și subscris.

D.c.m.s.

s.s. Székely, s.s. Dr. Varó Zoltán, s.s. Dr. V. Avramescu prezident, s.s. Lazăr Andrea notar.

406.

Nr. 1919.El.XVIII.M.24.

Proces-verbal,

Întocmit în data de 14 iulie 1919 la Ineu, în fața președintelui judecătoriei de ocol din Ineu, în chestiunea depunerii jurământului de fidelitate de către: Dr. Fülöp Béla – notar; Szilágyi István – conducătorul cărții funciare; Ottahal Jenő – primoficial; Fleischer György – primoficial; Balázs József – primoficial; Winklerek János – cancelarist; Kosztán György – ajutor de cancelarist; Flózy Jenő – diurnist; Szoboszlay Júlia – diurnistă; Veress

Áron – diurnistul judecătoriei de ocol; Nagy Lajos – executorul judecătoriei de ocol; Szoboszlai Sándor – suboficialul judecătoriei de ocol; Tagadóan Tódor – suboficialul judecătoriei de ocol; Fejér János – suboficialul judecătoriei de ocol (gardian).

Au fost prezenți subsemnații:

Dr. Fülöp Béla, Szilágyi István, Ottahal Jenő, Fleischer György, Balázs József, Winklerek János, Kosztán György, Fülzy Jenő, Szoboszlai Júlia, Veress Áron, Nagy Lajos, Szoboszlai Sándor, Tagadóan Tódor, Fejér János, depun următorul jurământ:

„Jur pe Atotștiutorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce-mi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

s.s. Dr. Fülöp Béla; s.s. Szilágyi István; s.s. Ottahal Jenő; s.s. Fleischer György; s.s. Balázs József; s.s. Winklerek János; s.s. Kosztán György; s.s. Fülzy Jenő; s.s. Szoboszlai Júlia; s.s. Veress Áron; s.s. Nagy Lajos; s.s. Szoboszlai Sándor; s.s. Tagadóan Tódor; s.s. Fejér János.

Cu aceasta procesul-verbal a fost definitivat și semnat.

s.s. Székely – conducătorul judecătoriei de ocol; s.s. Balázs József – grefier.

407.

Regatul România, Tribunalul Arad.

Pres.II.E.28-1919.

Domnului:

Dr. Aurel Lazăr, șeful Resortului de Justiție, Sibiu,

Arad, în 23 iulie 1919.

Ad No. 121/1919, spre întregirea raportului meu No.Pres.II.E.21 din 15 iulie 1919, suștern procesele-verbale despre depunerea jurământului oficios, la judecătoria de ocol Ineu, despre acei magistrați, care au denegat jurământul, suștern procesele-verbale, iar despre funcționarii absenți și renitenți voi raporta verbal.

s.s. Dr. V. Avramescu, prezident.

JUDECĂTORIA DE OCOL ȘIRIA

408.

Proces-verbal

întocmit la Șiria privind prestarea jurământului de fidelitate de către personalul judecătoriei de ocol.

Au fost prezenți subsemnații:

Pe baza dispoziției președintelui judecătoriei din Arad, judecătorul de ocol Solymosi Gyula a convocat personalul prezent al judecătoriei de ocol și după ce el depusese, în prealabil, jurământul de fidelitate prevăzut pentru întregul personal al aparatului juridic

în fața președintelui tribunalului a solicitat restul personalului să depună jurământul de fidelitate. Prin urmare subsemnații au depus următorul jurământ:

„Eu Kajaba Tihamér – condicar funciar, Eu Török Zsigmond – cancelist, Eu Rusz Todor – ajutor de cancelist, Eu Fenyvesy Mihály – suboficiant, Eu Korody Dániel – administrator, Eu Tóth Sándor – suboficiant, Eu Nagy Lajos – gardian, jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire, funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

s.s.Kajaba Tihamér, s.s.Török Zsigmond, s.s.Rusz Todor, s.s.Korody Dániel, s.s.Fenyvesy Mihály, ss.Tóth Sándor, s.s.Nagy Lajos.

Cu aceasta procesul verbal a fost definitivat, aprobat și semnat.

s.s.Solymosi Gyula – judecător de ocol, s.s.Török Zsigmond – grefier.

409.

Regatul România, Tribunalul Arad, IX.J.56.Pres.

Proces-verbal,

Dresat la 12 iulie 1919, în ședință plenară a tribunalului Arad despre depunerea jurământului de fidelitate a judecătorului Iuliu Solymosi.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii, deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl cancelist Lazăr Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa în calitate de prezident al tribunalului și faptul că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No.I din 24 ianuarie 1919 al Consiliului Dirigent și ordonanța No. 121 a Consiliului Dirigent, Res.Just. a accentuat în special că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiul român să se efectueze pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la Justiție.

Comunicând, în fine, prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No.121/1919 și de Comandamentul teritorial al zonei de ocupațiune franceze din Bănat, în ordonanțele no.16 și 20, provoacă nominative pe toți cei prezenți să se declare, care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă judecătorul Iuliu Solymosi și declară că depune jurământul și l-a și depus.

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Despre acest fapt s-a dresat procesul-verbal, ordonându-se, ca depunerea jurământului să se însemneze pe ultimul decret a susnumitului, iar acest proces-verbal să se depună în un exemplar la arhiva prezidială la dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent, Resortul Justiției.

Încheiat, cetit, expicat și subscris. D.c.m.s. s.s. Dr. V. Avramescu prezident, s.s. Lazăr Andrea notar, s.s.Solymosi Gyula.

410.

Regatul România, Tribunalul Arad
Pres.II.E.28-1919

Domnului:

Dr. Lazăr Aurel șeful Resortului Justiției, Sibiu

Arad, în 23 iulie 1919.

Ad No. 121/1919 spre întregirea raportului meu no. Pres.II.E.21, din 15 iulie 1919, suștern procesele verbale despre depunerea jurământului oficios la judecătoria de ocol Șiria, despre acei magistrați, care au denegat jurământul, suștern procesele-verbale, iar despre funcționarii absenți și renitenți, voi raporta verbal. S.s. Dr. V. Avramescu prezident.

JUDECĂTORIA DE OCOL TEREGOVA

411.

Proces-verbal,

Luat în Caransebeș la 11 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Dr. Ilie Micleu locuitor în Bozovici, fiind numit din partea dlui Prefect prin rescriptul de sub No. 1362/1919, preș. de șef. judec. al judecătoriei de ocol din Teregova.

Prezenți subscrișii:

Președintele invitând pe dl Dr. Ilie Micleu să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu Dr. Ilie Micleu jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Dr. Ilie Micleu.

Subscrisul Președinte constat că dl Dr. Ilie Micleu a depus jurământul în mâinile mele.

Ca martori: s.s. Dr. Ioan Ocnariu, s.s. Mihai Muntean, s.s. Dr. George Lăbonțiu președinte.

/L.S./ Tribunalul Regesc Rom. Caransebeș.

412.

Proces-verbal,

Luat în 27 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Ioan Pepa locuitor în Teregova, fiind numit D-Sa din partea Ministerului de Justiție de primoficial la Judecătoria de ocol din Teregova.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor invitând pe dl Ioan Pepa să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu Ioan Pepa jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Ioan Pepa. Subscrisul primpretor constat, că dl Ioan Pepa a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Ștefan Mioc primpretor.

413.

Proces-verbal,

Luat la 27 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Carol Creciman locuitor în Teregova, fiind D-Sa numit din partea Ministerului de Justiție, de manipulant la Judecătoria de ocol Teregova.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor invitând pe dl Carol Creciman să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu Carol Creciman jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Carol Creciman. Subscrisul primpretor constat că dl Carol Creciman a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Ștefan Mioc primpretor.

414.

Proces-verbal,

Luat la 27 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Augustin Hinda locuitor în Teregova, fiind D-Sa numit din partea Ministerului de Justiție, de adjutant oficial la Judecătoria de ocol Teregova.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor invitând pe dl Augustin Hinda să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu Augustin Hinda jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Augustin

Hinda. Subscrisul primpretor constat că dl Augustin Hinda a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Ștefan Mioc primpretor.

415.

Proces-verbal,

Luat la 27 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Francisc Schwarz locuitor în Teregova, fiind D-Sa numit din partea Ministerului de Justiție, de oficial la Judecătoria de ocol Teregova.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor invitând pe dl Francisc Schwarz să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu Francisc Schwarz jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Schwarz Ferencz. Subscrisul primpretor constat că dl Francisc Schwarz a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Ștefan Mioc primpretor.

416.

Proces-verbal,

Luat la 27 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Friederic Wagner locuitor în Teregova, fiind D-Sa numit din partea Ministerului de Justiție de executor și din partea președintelui de Tablă de diurnist la judecătoria de ocol din Teregova.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor invitând pe dl Friederic Wagner să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu Friederic Wagner jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Wagner Frigyes. Subscrisul primpretor constat că dl Friederic Wagner a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Ștefan Mioc primpretor.

417.

Proces-verbal,

Luat la 27 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dnei văd. Joja Müller născ. Schwarz, locuitor în Teregova, fiind D-Sa numită din partea președintelui de Tablă, de diurnistă la judecătoria de ocol din Teregova.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor invitând pe Dna văd. Joja Müller născ. Schwarz să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu văd. Joja Müller născ. Schwarz jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. văd. Müller Ágostonné născ. Schwarz. Subscrisul primpretor constat că Dna văd. Joja Müller născ. Schwarz a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Ștefan Mioc primpretor.

418.

Proces-verbal,

Luat la 28 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Ioan Bica locuitor în Teregova, fiind D-Sa numit din partea Ministerului de Justiție la Panciova de oficial la judecătoria de ocol, de prezent trimis ca substitut de conducător la cartea fund. din 15 noiembrie 1918 la Teregova.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor invitând pe dl Ioan Bica să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu Ioan Bica jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Ioan Bica cond. de cartea fund. Subscrisul primpretor constat că dl Ioan Bica a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Ștefan Mioc primpretor.

419.

Proces-verbal,

Luat la 29 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Alexandru Tóth locuitor în Teregova, fiind numit din partea primprocurorului de păzitor de închi-soare la judecătoria din Teregova.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor invitând pe dl Alexandru Tóth să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu Alexandru Tóth jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”. s.s. Tóth Sándor cond. de cartea fund. Subscrisul primpretor constat că dl Alexandru Tóth a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Ștefan Mioc primpretor.

420.

Proces-verbal,

Luat la 30 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui dr. Nicolae Herbeck locuitor în Teregova, judecător la judecătoria de ocol din Teregova.

Prezenți subscrișii:

Dl prefect invitând pe dl dr. Nicolae Herbeck să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu, Nicolae Herbeck jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.” s.s. Herbeck Miklós. Subscrisul prefect constat că dl dr. Nicolae Herbeck a depus jurământul în mâinile mele. s.s. George Dobrin prefect, s.s. Dr. Virgil Bei secr. gen., s.s. indescifrabil, secretar.

421.

Proces-verbal,

Luat la 30 iunie 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Ioan Gyalog locuitor în Teregova, fiind D-Sa numit din partea președintelui de tribunal de servitor de oficiu, la Teregova, plasa Teregova.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor invitând pe dl Ioan Gyalog să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ: „Eu Ioan Gyalog jur credință și supunere Majestății Sale Regelui României Ferdinand I și Consiliului Dirigent român, voi ține legile și ordonanțele, voi apăra cinstea, demnitatea și interesele țării și ale cetățenilor ei, voi păstra secretul oficial. Așa să-mi ajute Dumnezeu.” s.s. Gyalog János. Subscrisul primpretor constat că dl Ioan Gyalog a depus jurământul în mâinile mele. s.s. Dr. Ștefan Mioc primpretor.

422.

No. XIII.J.5-1919. Prez.

Proces-verbal,

Luat în Teregova la 13 iulie 1919 în chestia preluării judecătoriei de ocol.

Prezenți subscrișii:

Dr. Ilie Micleu se prezintă la Judecătoria de ocol din Teregova și-i comunică dlui László Malakovszky, fost șef-judecător că deoarece Consiliul Dirigent l-a denumit pe dânsul în conțelegere și cu aprobarea comandamentului francez de șef-judecător de ocol, și-l roagă pe dl László Malakovszky ca să-și predea oficiul, la că dl László Malakovszky îl roagă să se legitimeze, producând comunicarea prefecturii jud. Caraș-Severin, datată la 2 iulie 1919, nr. 1362, Prez. și totodată și procesul-verbal luat la 11 iulie 1919, din partea

președintelui tribunalului reg. rom. din Caransebeș, în chestia depunerii jurământului oficial. Identitatea se dovedește prin Dr. Ștefan Mioc primpretorul plasei Teregova și prin Augustin Hinda adj. oficial la Judecătoria de ocol Teregova.

Dl László Malakovszky după prezentarea documentelor acestora, declară că dânsul deja în 1 iulie a.c. a considerat oficiul predat pe seama imperiului român, deoarece în ziua aceea la ordonanța primpretorului s-a arborat edificiul judecătoriei cu drapelul național român și s-au îndepărtat toate inscripțiile maghiare, prin urmare nu este contra nici de prezent să se preia oficiul.

După aceste formalități se porcede predarea, respectiv preluarea.

1. Se predă respective se preia edificiile, care constau din edificiu parter sub nr. 349 și un edificiu în curte, care servește de penitenciar, toate acestea împreună cu inventarul și descrierea, precum și cu planurile acestor realități.

2. S-a predat, respective s-a preluat depozitele prezidențiale, conform constatării din registru după cum urmează: sub poziția 38 din registru prez. anul 1914, suma de 37 cor. în numerar și o bucată de bancnotă de 50 cor. falsificată, sub poz. 8 din registru anul 1915 suma de 30 filer în numerar, iar sub poziția 78 suma 14 cor. în numerar, sub poz. 115 din registru prez. din anul 1916 suma de 100 cor. 96 fil., sub poziția 26 registru prez. din anul 1917 suma de 6 cor. Tot din registrul acesta următoarele: sub poz. 44 suma de 39 cor. 18 fil., sub poz. 75 suma de 30 cor. etc. Predarea și preluarea s-a finit. Procesul-verbal după citire și explicare în limba maghiară s-a încheiat și subscris. D.c.m.s. s.s. Malakovszky László predător, fost șef-judec. maghiar, s.s. Dr. Ilie Micleu preluător, noul șef-judec. român, s.s. Augustin Hinda grefier.

JUDECĂTORIA DE OCOL HĂLMAGIU

423.

Regatul România. Tribunalul Arad, 1919.Pres.IX.J.56.

Proces-verbal,

Dresat la 14 iulie 1919 în ședința plenară a tribunalului Arad despre depunerea jurământului de fidelitate a judecătorului Dr. Ladislau Moldoványi.

Obiect:

Prezidentul tribunalului convocând ședința plenară la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii, deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând de notar pe dl cancelist Lazăr Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa în calitate de prezident a tribunalului și faptul că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No. I din 24 Ianuarie 1919 a Consiliului Dirigent, a accentuat în special că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiul român să se efeptuiască pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul

justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dirigent în ordonanța No.121/1919 și de Comandamentul teritorial al zonei de ocupațiune franceză din Bănat, în ordonanțele no.16 și 20, provoacă nominative pe toți cei prezenți să se declare care sunt gata a depune jurământul oficios.

Se prezintă judele Ladislau Dr. Moldoványi și declară că depune jurământul și l-a și depus.

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

Prezidentul în ședința plenară a primit jurământul, despre acest fapt s-a dresat procesul-verbal, ordonându-se ca depunerea jurământului să se însemneze pe ultimul decret al susnumitului, iar acest proces-verbal să se depună în un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliul Dirigent, Resortul Just. Încheiat, cetit și subscris. – D.c.m.s.s.s.Dr.V. Avramescu prezident, s.s. Lazăr Andrea notar, s.s.Dr.Moldoványi László.

424.

Regatul România. Tribunalul Arad

Proces-verbal,

Dresat la 17 iulie 1919, la tribunalul Arad, despre depunerea jurământului de fidelitate a cancelistului Moise Lăbășan, numit la judecătoria de ocol Hălmagiu.

Obiect:

Se prezintă Dl Moise Lăbășan cu actul Nr.2974/1919, a Consiliului Dirigent Resortul Justiției din 15.VII. prin care e numit de cancelist în cl.XI.gr.1. la judecătoria de ocol Hălmagiu și depune jurământul oficios cu textul următor:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. S.s.Moise Lăbășan.

Despre acest fapt s-a dresat procesul-verbal, ordonându-se ca depunerea jurământului să se însemneze pe ultimul decret al susnumitului iar acest proces-verbal să se depună în un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va sușterne Consiliului Dirigent Resortul Justiției.

Încheiat, cetit și subscris. – D.c.m.s.

s.s.Dr. V. Avramescu prezident, s.s. Andrea notar.

425.

Tribunalul Arad
1919.pres.II.E.28.

Domnului:

dr. Aurel Lazăr șeful Resortului de Justiție, Sibiu Arad în 23 iulie 1919

Ad.No.121/1919 spre întregirea raportului meu No.Pres.E.21 din 15 iulie 1919, suștern procesele-verbale despre depunerea jurământului oficios la judecătoria de ocol Hălmațiu, despre aceia magistrați, care au denegat jurământul, suștern procesele-verbale, iar despre funcționarii absenți și renitenți voi raporta verbal. S.s.Dr.V. Avramescu prezident

426.

Regatul România, Trib. Arad.
1919.IX.J.56.Pres.

Proces-verbal,

Dresat la 12 iulie 1919 în ședința plenară a Tribunalului Arad, despre depunerea jurământului de fidelitate a consilierului de Curte de Apel, Iosif Kiss și a judecătorului Petru Popoviciu.

Obiect:

Prezidentul Tribunalului convocând ședința plenară, la care au participat și fostul prezident, consilierii, judecătorii, procurorii, precum și toți funcționarii tribunalului și ai procuraturii. Deschide cu o cuvântare potrivită ședința plenară, designând pe notar pe dl cancelist Lazar Andrea.

Apoi comunicând prezenților denumirea sa în calitate de prezident al tribunalului și faptul, că a preluat oficiul prezidial, le explică decretul No.I din 24 ian. 1919 a Consiliului Dirigent și ordonanța No.121 a Consiliului Dir. Res. Just., a accentuat în special, că scopul și dorința Consiliului Dirigent este ca trecerea justiției sub imperiul român să se efectueze pe lângă respectarea libertăților naționale, fără orice jignire a intereselor publicului, ce caută ajutorul justiției și fără deteriorarea decorului oficios și a independenței morale și materiale a corpului judecătoresc și a funcționarilor de la Justiție.

Comunicând în fine prezenților dispozițiile făcute de Consiliul Dir. în ord. No. 121/1919 și a Comandamentului teritorial al zonei de ocupație franceză din Banat în ord. No. 16 și 20, provoacă nominativ pe toți prezenți, să se declare, care sunt gata a depune jurământul.

Se prezintă cons. de C. de Ap. Iosif Kiss și judecătorul Petru Popoviciu și declară, că depune jurământul și l-a și depus fiecare cu textul următor: „Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile – ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”.

Prezidentul în ședința plenară a primit jurământul.

Despre acest fapt am dresat procesul-verbal, ordonându-se, ca depunerea jurământului să se însemneze pe ultimul decret a sus-numiților, iar acest proces-verbal să

se depună într-un exemplar la arhiva actelor prezidiale, dosarul personal, celălalt exemplar se va susține Consiliului Dirigent Res. Just.

Încheiat, citit, explicat și subscris.

D.c.m.s.

s.s. Kiss József,, s.s. Petru Popoviciu, s.s. Dr. V. Avramescu prezident, s.s. Lazar Andrea notar.

JUDECĂTORIA DE OCOL RADNA

427.

1919.El.I.D.65.

Proces-verbal,

Întocmit la Radna, în clădirea judecătorei de ocol, în data de 19 iulie 1919 în chestiunea depunerii jurământului de credință al următorilor: Szántó Gyula – condicar funciar; Rehák Aurel – condicar funciar; Viktor Lajos – cancelarist adjutant; Bartha Bálint – cancelarist adjutant; Papp Viktor – administrator; Tichy Árpád – executor și diurnist permanent; Buschor Antonia – diurnistă permanentă; Udvary Ferenc – suboficiant; Ursz János – suboficiant.

În fața conducătorului judecătorei de ocol s-au prezentat Szántó Gyula, Rehák Aurel, Viktor Lajos, Bartha Bálint, Papp Viktor, Tichy Árpád, Buschor Antonia, Udvary Ferenc și Ursz János, care depun următorul jurământ de credință:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile, ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”

După citirea și aprobarea procesului-verbal acesta, a fost închis și semnat. s.s. Szántó Gyula, s.s. Rehák Aurel, s.s. Viktor Lajos, s.s. Bartha Bálint, s.s. Papp Viktor, s.s. Tichy Árpád, s.s. Buschor Antonia, s.s. Udvary Ferenc, s.s. Ursz János, s.s. Kiss József consilier la Curtea de Apel, s.s. Bartha Bálint grefier.

428.

Regatul România, Tribunalul Arad.

Pres.II.E.28-1919

Domnului:

Dr. Aurel Lazăr, șeful Resortului Justiției, Sibiu,

Arad, la 23 iulie 1919,

Ad.No.121/1919 spre întregirea raportului meu No.pres.II.E.21 din 15 iulie 1919, susțin procesele-verbale despre depunerea jurământului oficios, respective a angajamentului permis de Comandantura franceză și a declarației solemne a magistraților și funcționarilor la judecătoria de ocol Arad, totodată și acelora cari au denegat orice angajament.

În general propun ca acelor care nu au depus jurământ, să li se impună depunerea jurământului, luându-se în considerare și petitele anexate la procesele-verbale, în special voi raporta verbal despre ținuta respectivilor și demnitatea lor. S.s. Dr.V. Avramescu prez.

429.

Regatul România, – Tribunalul Arad, COPIE
Pres.II.E.26-1919.

Domnului:

Dr. Aurel Lazăr șeful Resortului de Justiție, Sibiu.

Arad, în 23 iulie 1919.

Ad. No. 121/1919 spre întregirea raportului meu No.Pres.II.E.21 din 15 iulie 1919, susțern procesele-verbale despre depunerea jurământului oficios la judecătoria de ocol M. Radna, despre acei magistrați, care au denegat jurământul, susțern procesele-verbale, iar despre funcționarii absenți și renitenți voi raporta verbal. s.s. Dr. V. Avramescu prezident.

JUDECĂTORIA DE OCOL ORAVIȚA

430.

Proces verbal

Luat la 9 august 1919, în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Milan Marinkovics oficial la judecătoria de ocol în Oravița-Montană, Miroslav Andreica oficial, Carol Guga oficial, Friedrich Wiblitzauser oficial, Stricker Gheorghe oficial, Nicolae Stăniloi ajutor oficial, Anton Zeillinger manipulant, Elena Szabó diurnistă, Ottilia Glaser diurnistă, Nicolae Stancovics diurnist, Ioan Bogdan diurnist, Ștefan Mraucsik profos la judecătoria de ocol în Oravița-Montană, Ludovic Antalffy servitor, și Iosif Bárdos servitor.

Prezenți subscrișii:

Dl primpretor invitând pe dl. Milan Marinkovics, Miroslav Andreics, Carol Guga, Friedrich Wiblitzauser, Gheorghe Stricker, Nicolae Stăniloi, Zeillinger Anton, Elena Szabó, Ottilia Glaser, Nicolae Stancovics, Ioan Bogdan, Ștefan Mraucsik, Ludovic Antalffy și Iosif Bárdos, să depună jurământul de serviciu, susnumiții se declară gata a depune următorul jurământ:

„Eu jur pe Atotștitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Marinkovics Milan, s.s. Andreics Miroslav, s.s. Carol Guga, s.s. Wiblitzauser Frigyes, s.s. Georg Stricker, s.s. Nicolae Stăniloi, s.s. Anton Zeillinger, s.s. Szabó Apollónia, s.s. Glaser Ottilia, s.s.

Sztankovics Miklós, s.s. Ioan Bogdan, s.s. Mraucsik István, s.s. Antalffy Lajos, s.s. Bárdos József.

Subscrisul primpretor constat că susnumiții au depus jurământul în mâinile mele.
s.s. dr. Zeller primpretor.

431.

Proces-verbal,

Luat la 11 August 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Iosif Borsiczky conducător de cartea funduară la judecătoria de ocol în Oravița-Montană.

Prezenți subscrișii:

Subscrisul primpretor al plasei Oravița, invitând pe dl Iosif Borsiczky să depună jurământul de serviciu, D-Sa se declară gata a depune următorul jurământ:

„Eu Borsiczky József jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretelile și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. S.s.Borsiczky József.

Subscrisul primpretor constat că dl Iosif Borsiczky a depus jurământul Țin limba maghiară în mâinele mele. S.s. Dr. Zeller primpretor.

432.

Proces-verbal,

Luat la 14 august 1919 în chestia depunerii jurământului de serviciu a dlui Dr. Adalbert Cserba judecător de ocol, Dr. Eugen Pap judecător de ocol, Gheorghe Kiss judecător de ocol și Iosif Virányi judecător de ocol.

Prezenți subscrișii:

Subscrisul primpretor al plasei Oravița, invitând pe dnii Dr. Adalbert Cserba, Dr. Eugen Pap, Gheorghe Kiss și Iosif Virányi judecători de ocol să depună jurământul de serviciu, susnumiții domni se declară gata a depune următorul jurământ:

„Eu jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretelile și ordonanțele Consiliului Dirigent și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu”. s.s. Dr. Cserba Adalbert, s.s. Dr. Pap Jenő, s.s. Kiss György, s.s.József Virányi.

Subscrisul primpretor constat că dl Dr. Adalbert Cserba, Dr.Eugen Pap, Gheorghe Kiss, Iosif Virányi au depus jurământul în mâinile mele.
s.s.dr. Zeller primpretor.

433.

De la Primpretorul plasei Oravița
No.416-1919.adm.

Obiectul:

Depunerea jurământului din partea funcționarilor și servitorilor aplicați la Judecătoria de ocol Oravița.

Domnule Prefect,

Toți funcționarii și servitorii de la Judecătoria de ocol, în afară de judecătorul de ocol Dr. Francisc Hary și oficialul Nicolae Nenzel, au depus jurământul oficial.

Pre Dr. Francisc Hary l-a provocat să depună jurământul, dar nu s-a prezentat. Oravița-Montană, la 14 aug. 1919. s.s.Dr. Zeller primpretor.

JUDECĂTORIA DE OCOL TIMIȘOARA

434.

De la conducătorul judecătoriei de ocol
Nr. 1919.El.I.E.31.

Către Consiliul Dirigent Român
Resortul Justiției Sibiu

Raportez că am preluat conducerea interimară a judecătoriei de ocol Timișoara la data de 22 septembrie a.c.

Timișoara, 27 septembrie 1919.

s.s. Szandics Urós – judecător la Curtea de Apel.

Copie

Judecătoria de ocol Timișoara.

Notă

/Însemnări de la preluarea din 20.Sept.1919:/

Nume	Funcția	Este dispus să depună jurământul de fidelitate?	Observații
1. Kvassay Gyula	Judecător la Curtea de Apel	nu	
2. Szandics Urós	“	da	
3. Darnay Jonás	“	înc ☐ nu	
4. Fischer János	Judecător de ocol	da	
5. Szathmáry Béla	“	înc ☐ nu	
6. Stiegelbauer József	“	nu	
7. Korondy Sándor	“	înc ☐ nu	
8. Dr. Mayer Fülöp	“	înc ☐ nu	
9. Dr. Szigriszt Antal	“	nu	
10. Dr. Lehotzky Miklós	“	înc ☐ nu	
11. Dr. Floris Endre	Notar	înc ☐ nu	
12. Dr. Müller Kristóf	Condicar funciar	înc ☐ nu	A depus jur ☐ mântul
13. Fodor Tamás	“	înc ☐ nu	Este încă bolnav

14. Schermann Jenő	“	nu
15. Steiner István	Director	nu
16. Brassován János	“	da
17. Csubinszky Lajos	Primoficial	da
18. Adamovics Mihály	“	da
19. Szibinacz Milán	“	da
20. Stojanov Mihály	“	nu
21. Ungváry Jenő	Cancelarist	nu
22. Omazta István	“	nu
23. Klein Mihály	“	Este în concediu la Orșova
24. Zsivanovics Miklós	Primoficial	Este în concediu la Ciocovan
25. Schusztér Alfréd	Cancelarist	nu
26. Miniusz Gábor	“	da
27. Fischer Ignác	Cancelar	da
28. Dittrich Jenő	Cancelarist	da
29. Krecsun János	“	da
30. Stark Miklós	“	da
31. Brassován Miklós	“	da
32. özv. Makay Ivánné	“	nu
33. Konsztantinovics Lázár	“	da
34. Martin János	“	da
35. Weydauer Endre	Diurnist	da
36. Gálffy Vilma	“	nu
37. Huszár Teréz	“	nu
38. Jeszenszky Kamilla	“	nu
39. Dus Bojána	“	da
40. Wittigayer Gabriella	“	nu
41. Skonda Ödön	Executor	înc. nu
42. Gyertyánffy György	“	nu
43. Sulyán János	Suboficial	nu
44. Horváth Imre	“	înc. nu
45. Palóczy Mátyás	“	nu
46. Czakó Ferenc	“	nu
47. Gilicze Antal	Zilier	nu
48. Németh József	“	nu

JUDECĂTORIA DE OCOL BILED

435.

Proces-verbal

Întocmit în data de 27 noiembrie 1919, la Timișoara, privind prestarea jurământului de fidelitate de către judecătorul de ocol din Biled Budur Rafael.

Au fost prezenți:

Dr. Rosenfeld Béla – judecător al Curții de Apel, în calitate de președinte, Sunyogh András – judecător, Schmidt József – judecător, dr. István Péter – judecător, Ellbogen István – funcționar superior al judecătoriei, în calitate de grefier.

Și face apariția Budur Rafael, judecător și președintele judecătoriei de ocol din Biled și în urma solicitării telefonice declară ca este dispus să presteze jurământul de fidelitate. Numitul judecător de ocol a prestat jurământul de fidelitate după următoarea formulă:

„Jur pe Atotștiitorul Dumnezeu, de a fi credincios Regelui Ferdinand I și Statului român, de a respecta cu sfințenie legile țării și decretele și ordonanțele Consiliului Dirigent

GLOSAR

a-l absolve de postul - a-l elibera din post	coală de conduită – fișă de comportare
a se absta - a se abține	a colporta știrea – a transmite știrea
abstare- abținere	a se compete – a se cuveni
a abstrage - a face abstracție	competințe – drepturi bănești
a abzice – a renunța	competite – salarii, bani
a fi achitat de – a fi eliberat, scutit de	in completto – în totalitate, toți
acludat – anexat	a complini – a stabili, a numi, a încadra cu
acluză – anexă	posturi, a înlocui
acomodat – potrivit	concediat – aflat în concediu, trecut în
a acvira – a face rost, a recruta, a primi	concediu
admanuată – dată, înaintată	a conchema – a convoca
a aduce un deliberat – a lua o hotărâre	concupia – a concepe
advocat – avocat	a concrede – a numi
agende – lucrările pe care trebuie să le facă	concrezut – încredințat, însărcinat
un funcționar	mijloace constringente – mijloace de forță, de
a ajurna – amâna	constrângere
amăsurat – potrivit	consulate – teritorii, regiuni
ambitul – suprafață, areal	a fi consult – a fi bine, util
amovat – mutat, transferat din post	a contempla – a arăta, a prezenta
amploriați – funcționari	contemplată – constatată, știută
a se declara aplicat – a se arăta dispus, a voi	la din contră – dimpotrivă
de aplicat – de acord	cât mai culant – cât mai normal
aplicați – funcționari	culină – bucătărie
asertivă – stare de fapt	a aduce în curență – a fi la zi cu
atingere – legătură	cvită – chitanță
avizată la mine – stă la mine	de dato – datat
a băga la inimă – a ruga, a invita	decis – decizie, hotărâre
capacități – eforturi, strădanii	decizii meritorice - decizii chibzuite, bune
carcer – închisoare	declarare – declarație
cartel – locuință	a decopia – a redacta
cartire, de fapt cartire – locuințe	decor oficios – ordinea existentă într-un
casetă – casă de bani	anumit domeniu
din cauze sanitare – din cauze medicale	se vor definitisa – vor rămâne definitiv în
a cerceta – a vizita	funcție
cesiune – transmitere de drepturi, cedare	defipt – prevăzut, stabilit
prin forme legale	defrauda – a fura
chiliile oficioase – camerele oficiale	a delătura – a elimina, a da afară, a înlătura
circumstare – circumstanță	

a aduce un deliberat – a lua o hotărâre
dermancitate – carență, lipsă
a deobliga – a obliga, a constrânge
a fi depărtat din – a fi plecat din
a se depărta din – a ieși din
a deporta bani – a-i transpune
deportat – depus, depozitat
desdăunare – despăgubire
deteriorare – perturbare
funcționari dezertați – funcționari care și-au
părăsit posturile
dimis – demis
disolvați – absolviți de, dispensați de
dispenzare – scutire
dispenzat - dispensat, scutit
a dresa –a întocmi, a redacta
edat – emis, dat
a se efeptui – a se face, a avea loc
emolument – drept bănesc
enunțiațiune – motivare, argument
erogațiune - cheltuială, plată
a eserța – a exercita
esmis – trimis, împuternicit de, delegat
esmiuni – delegații, călătorii
a esopera – a face
a estrăda – a emite
estrădate – emise
etestat medical – dovadă medicală
exhauriat - cheltuială
eximinat – îndeplinit
a extrăda un act – a-l preda
facultate – atribuție, calitate
faur – februarie
forță în effigio – aplicare simbolică a forței
funcțiunea – activitatea
fungent – aflat în funcție
garanță – garanție
haiduc – gardian, paznic
icoană – privire de ansamblu
incident – prilej, ocazie
a incurge – a rezulta din
incur – intrat
a incurge – a intra
incurși –rezultați
bani incurși din - bani rezultați din

infiltrați cu idei – inoculați
imperiu – putere publică de stat
inomis – neapărat, fără doar și poate
inscripțiile ungurești le-am cules – le-am
adunat, le-am înlocuit
a se insinua - a se prezenta
a-i interna – a-i închide
a interoga – a cere
internare – ținere sub supraveghere
intimat prin – înaintat prin
intimat – ordonat de o autoritate, chemat
în judecată
a se îmbăta de cap – a se amăgi
împrotocola – a face o evidență a actelor
primite
îl împărțește – îl transferă
a înconjura – a evita
indemnizare – împuternicire
a se îndestula – a se mulțumi cu
a înmanua – a preda, a da
în ora supremă – în ultimul moment
a se întrălăsa – a se amâna
învinovat – vinovat
l-am jurat – i-am luat jurământul
jude – judecător
jurnale – registre
a labora – a lucra, a activa
localiați – camere
a mandua – a-i da
manuător – manipulant
matură – bacalaureat
măcelăriile – măcelurile
meritorice – chibzuite, bine alese
momentan – imediat
morbos – bolnav
necesitat – cerut, reclamat
neexcepționabil – ireproșabil
nime – nimeni
neînconjurat – silit, neapărat, de neevitat
nizuință – intenție
a se obicinui – a se obișnui
a obveni – a apare, a interveni
ofert – ofertă
pacinică – pașnică
pandur – gardian

parale – sume de bani
 parat să lucreze – gata, pregătit să lucreze
 partide – părți aflate în proces
 pauzant – amânat pe o perioadă nedefinită
 percent – procent
 permise – concediu
 petite – cereri
 a petiționa – a solicita, a cere
 plenipotențe – împuterniciri
 pofta - dorința
 pond – greutate
 a pune pond – a da greutate, a acorda atenție
 a poseda limba – a ști limba
 postulat – cerere, solicitare, somare
 potențat – puternic
 interesele să le prestau – interesele să le satisfac
 a se preșterne – a înainta un act autorităților
 a prevede – a rezolva
 își prevede oficiul – se prezintă la serviciu
 a prevedea și referande – a întocmi referate
 precum sunt privatim informat – sunt informat
 neoficial
 a procede – a se gândi, a reflecta
 a proclama juristițiu – a declara amânarea
 pertractărilor
 producându-i procesele – verbale – arătându-
 i procesele verbale
 a face propusul – a face propunerea
 a prospîta – a face progrese, a avea realizări
 o prospîtare ca oficiu – a face progrese ca
 instituție
 protocolist – cel ce ia procesul verbal
 a prevedea – a-și îndeplini
 provocare – ordonanță
 punctuos - exact, la timp, punctual
 a pune pe picior liber – a elibera
 purtătorul procesului-verbal – cel ce ia
 procesul-verbal
 rangiați – așezați, ordonați, aranjați
 rațiunile criminale – cauzele criminale
 a rămâne în oficiu – a rămâne în serviciu

realități – posesiuni
 a recera – a ruga, a i se cere
 recerută – necesară
 referibil – referitor
 a avea regard- a-l lua în considerare, a avea
 grijă de
 renitent – care rezistă, care se opune
 a repăși – a părăsa se considera repășit - a
 se considera demisionat
 repoziție – reaşezare, reinstalare, reintegrare
 cu respect – cu referire
 respiriu – repaus, răgaz
 a revidia – a verifica, a controla, a revizui
 a rezima – a se sprijini, a se baza
 diplomă de riguros – diplomă de doctorat
 rugări – cereri
 a satisface – a întreprinde
 scriitor – copist
 a servi dreptatea – a activa în justiție
 singuratice – lucruri izolate, unele, câteva
 a sistematiza – a se numi în post, a se fixa
 a fi sistematizate – a fi prevăzute
 slujitori – oameni de serviciu
 solvențiune – plata salariilor
 a sta sub boicot – a fi sub presiunea cuiva
 stare de slăbiciune – bolnav
 statornică – permanentă
 a staveri – a stabili
 staverite – stabilite
 substitut – înlocuitor
 a succede – a reuși
 suplicantele – solicitantul
 suspins – suspendat, interzis
 a susține – a înainta un act
 a transporta bani – a trece în alt loc, a reporta
 în urmăre – apoi
 vărsat – vărsat
 nu numai din veste – nu numai din auzite
 vigil – paznic
 a avea voie – a fi dispus
 nu e voios a depune – a refuza să depună.

Îi mulțumesc D-nului Doctor în Filologie Ioan Mării pentru ajutorul acordat în
 explicarea unor termeni.

INDICE DE NUME ȘI LOCALITĂȚI*

A

- Abay, Leó 416
Ábráhám, József 186
Abrud 41, 94, 109, 112, 163, 233, 235, 236
Aciu, Alexandru 57, 390, 391, 392
Ács, Jenő 79, 181, 182
Adamovics, Mihály 476
Adleff, Emil 94
Adorján, Zoltán 404, 405
Agnita 95, 113, 263, 276
Aita-Mare 49, 98
Aiud 39, 45, 94, 108, 112, 126, 128, 181, 182, 183, 184
Aknay, Andrei 423
Alapi, György 320
Alba Iulia 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 20, 24, 25, 27, 31, 33, 39, 41, 51, 52, 58, 67, 93, 108, 112, 117, 125, 127, 128, 149, 150, 184, 188, 189, 233, 234, 236, 336, 337, 338, 394
Albert, Andor 201, 202, 203
Albert, Irma 311
Albert, János 191
Albon, Ion 164, 165
Albu, Cornel 264
Aleșd 56, 110, 114, 369, 372, 373, 374, 375, 376
Alexa, Aurél 435
Alexy, István 169, 171
Aliquander, Kálmán 329, 335, 340
Alle, József 343
Allesz, Béla 128
Almașescu, Ulpiu 153
Almássy, Zoltán 413
Almásy, Dezső 136, 137
Almay, Ferencz 135, 136, 137
Almăjan, Marcu 418, 419
Alzner, István 278
Amanth, Béla 231, 232
Ambrus, Imre 369, 370, 371, 372, 373, 376
Ambrus, István 377, 378
Ambrus, János 327, 328, 329
Ambrus, Lajos 325, 326
Ambrus, Olga 176, 177
Ambrus, Péter 324, 325
Amos, Gligor 185, 186
Anca, Gheorghe 137
Ancean, Alexandru 120, 207, 208
Ancean, Maria 168, 169, 171
Ancean, Victor 95, 167, 168, 169, 170, 171, 184, 185
Andrea, Enea 93
Andrea, Lazăr 423, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 456, 457, 459, 460, 461, 462, 464, 470, 471, 472
Andrei, Augustin 95, 138
Andreics, Miroszlav 474
Andrieș, Virgil Viorel 88
Andriiu, Augustin 157
Andru, Victor S. 26, 86
Anko, Leontin 344
Antal, Edmond 79
Antal, Irma 228, 229, 230

---

* Indicele a fost întocmit de Adriana Bogdan și definitivat de Gheorghe Iancu.

- Antal, József 269
 Antal, Miklós 228, 229, 230
 Antalfy, Lajos 474
 Antonescu, Victor 81
 Apa, Josif 159
 Apan, M. 23
 Apáthy, István 19, 27, 29
 Apáthy, N. 318
 Apşa, Ioanes (Johannes) Victor, de 59, 406, 407, 408, 409
 Arad 19, 20, 21, 22, 24, 25, 66, 67, 68, 69, 71, 73, 97, 108, 111, 114, 420, 421, 422, 423, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 463, 464, 465, 470, 471, 472, 473
 Aradul Nou 70, 111, 115, 425, 426, 427
 Aramă, căpitan 163
 Ardud 59, 111, 114, 415
 Argay, Béla 416
 Argyelán, János 344, 385
 Argyelán, Péter 342
 Arion, Aurora 88
 Ászmán, Emil 252, 254, 255, 256
 Asztalos, József 234, 235
 Aulea, Eugen 143
 Averescu, Alexandru, guvern 10, 77
 Avramescu, D. 450
 Avramescu, Vasile 69, 420, 421, 424, 449, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 459, 460, 462, 463, 464, 465, 471, 472, 473, 474
- B**
- Babos, István 191, 192
 Bacsó, Péter 226
 Baczó, Ferencz 347
 Baczó, Géza 348, 403
 Bagossy, Sándor 377, 378
 Bahunek, Elemér 349
 Baia de Criş 38, 95, 108, 115, 167, 168, 169, 170, 171
 Baia Mare 19, 20, 59, 114, 414
 Baiu, Georgiu 158, 159, 160
 Baiulescu, Gheorghe 20, 301
 Bajor, Antal 342
 Bakkay, Gyula 226
 Bakó, Bálint 341, 343
 Bakó, Zoltán 342
 Bakos, Jenő 406
 Balankay, Károly 342
 Balassa, Béla 460, 461
 Balázs, Adolf 416
 Balázs, Elemér 56, 342, 345, 346, 356, 363, 365, 367, 368, 369, 374, 375, 376, 377, 378, 380, 383, 384, 385, 386, 387, 389, 390, 398, 399, 402
 Balázs, József 462, 463
 Balázs, Lajos 349
 Balázsi, Dániel 294, 298
 Balázsovits, Rezső 344
 Bálint, Emeric 451
 Balint, Iosif 93
 Bálint, János 267, 268, 270, 328
 Bálint, Károly 148
 Bálint, Lajos 327
 Balog, János 144, 268
 Balogh, Anna 236, 237
 Balogh, Benoit 79
 Balogh, Ilona 406
 Balogh, Iuliu 311, 312
 Balogh, János 144, 145, 267, 268
 Balogh, Lajos 343
 Balta, Zoltán 347
 Baltescu, Ioan 64
 Balthes, Johann 298
 Baltiş, subprefect 433
 Ban, judecător 312
 Ban, Maximilian 245, 246, 247, 248
 Bandy, Dezső 404, 405
 Bánffy, Albert 157
 Bánffy, Károly 313
 Bányai, László 206
 Bányai, Péter 414
 Bányász, Ferencz 178
 Barabás, Géza 443, 445
 Baranyi, Miklós 369, 370, 371, 372
 Baranyi, Sándor 393, 394, 396, 402

Barathy, Pap 339
 Barazyu, Endre 414
 Barbolovici, Virgil 348
 Barbu, Iosif 429
 Barbul, grefier 127
 Barbura, Sever 93, 119
 Bárdi, József 275
 Bárdi, Nándor 45
 Bardoși, Cornel 94
 Bárdocz, Árpád 262, 263
 Bardócz, János 272
 Bárdos, József 474
 Bárdos, Petru 418, 419
 Barițiu, G. 104, 105
 Baritz, János 202, 203
 Barkó, Ștefan 423, 449, 450
 Baróthy, François 79
 Baróthy, Pál 329, 333, 335
 Barta, Hugó 148
 Bartal, József 414
 Barth, Gheorghe 93
 Bartha, Albert 62
 Bartha, Bálint 473
 Bartha, Dénes 232
 Bartha, Gyula 342
 Bartha, János 342
 Bartha, Josif 423, 442
 Bartha, Zsigmond 182, 183
 Barthmes, Mihály 252, 255, 256, 257
 Barzu, Liviu 95
 Basa, Árpád 79, 223, 224
 Bata, Imre 183
 Báthory, Ludovic 46, 50
 Bauer, Zsigmond 182, 183
 Baumgarten, Carl 298
 Baumgarten, János 170
 Bazaló, Lajos 343
 Bălaci, Ilie 448
 Băncilă, Nicolae 181, 182
 Bânda, Chirion 94, 301, 303, 305
 Bârlea, Emil 94
 Bârlea, Victor 65
 Bârsan, Lucreția 189, 190
 Bârsan, Nicolae 297, 298, 299
 Beán, Iosif 417
 Becea, Petru 437
 Beckecker, József 478
 Becker, János 416
 Beclean 36, 41, 95, 109, 112, 138, 139, 216, 220
 Bede, Gheorghe 228, 229, 230
 Bedea, Aug. 138
 Bedekovich, Louis 99
 Bedő, Francisc 306
 Beghetz, László 343
 Beiuș 56, 60, 110, 114, 364, 365
 Beja, Virgil 432, 468
 Békéscsaba (Ungaria) 64, 155
 Békéssy, Árpád 344
 Belba, Constantin 305, 306, 307, 308, 309, 310
 Belcs, Ágoston 342
 Belgrad 15, 16, 27, 30, 39, 40, 61, 63, 65, 68
 Bella, Ede 257
 Benedek, George Horea 209
 Benedek, József 327, 328
 Benedek, Péter 79, 99
 Bénes, Albert 343
 Benke, János 347
 Benkő, Elek 196, 197, 198
 Benkő, Géza 79
 Benkő, Károly 169, 171
 Benkő, Ödön 151
 Benyei, Gyula 79, 349
 Beovits, Kornél 167, 168
 Berán, Artúr 278, 279
 Berariu, Ștefan 94, 195, 196, 197, 198
 Berczi, Endre 344, 345
 Bérczy, Géza 38, 164, 165, 166
 Berezky, Jenő 249, 250
 Berezky, Lajos 343
 Berezky, László 366, 367
 Beregszász, (azi Beregovo, localitate Ucraina) 408
 Berekméri, Sándor 288
 Berényi, József 367
 Béressy, Géza 369, 371

Berettyóújfalu (Ungaria) 56, 110, 377, 378, 379
 Berger, Albert 94, 199
 Berkeczy, Mária 282
 Berlin 60
 Bernachot, Jean 60
 Bernhardt, Adolf 414
 Bersan, Aurel 94, 133, 193, 194, 195
 Bertalan, Endre 130
 Berthelot, Henri Mathias 15, 19, 29, 62, 68
 Berthoty, Károly 377, 378
 Berze, Árpád 267, 268, 270
 Berzsényi, Balázs 355, 356
 Beszterczey, Géza 282, 283
 Bethlendy, Ștefan 228, 229, 230
 Bezerédy, Gyula 362, 363
 Bianu, Ioan 94, 277, 278, 279
 Bica, Ioan 467, 468
 Bichiș (Békés), comitat în fosta Ungarie 59
 Bicsa, Rudolf 143
 Bihary, Kálmán 412
 Biksza, Rezső 141
 Biled 111, 115, 477
 Bilicska, Béni 451
 Bireescu, Nicolae 433
 Biró, Alexandru 169, 171
 Bíró, Dénes 142
 Bíró, Endre 239, 240
 Bíró, István 342, 391, 392
 Bíró, János 246, 247, 248
 Bíró, Lajos 342
 Bíró, Sándor 169, 246
 Birtalan, Sándor 291
 Birtolon, Alexandru 93, 282, 283, 286
 Bistrița 24, 25, 35, 40, 94, 95, 108, 109, 112, 134, 135, 139, 192, 196, 198, 199, 200, 210, 211
 Bisze, Alajos 134
 Bitai, Dănilă 209
 Bitto, Josif 423
 Blaj 9, 39, 93, 104, 109, 112, 187, 188, 189, 190
 Bock, Bernáth 434
 Bock, Heinrich 279
 Bocska, Sándor 377, 378
 Bocskor, Antal 268, 269
 Bocskor, Árpád 178, 180, 318
 Bocskor, Gyula 316, 317, 318, 319
 Bocșa Montană 73, 115
 Bocu, Sever 61
 Bod, Gyula 136, 137
 Bod, Ilona 388, 389, 390
 bOD, káLMÁN 57, 58, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 400, 401, 402
 Bodenlosz, Róza 197
 Bódizs, Imre 388, 389
 Bodó, Sándor 258
 Bodoky, Zoltán 415
 Bodola, Gyula 259
 Bodola, Zoltán 177, 178, 179, 180
 Bodor, Iván 272
 Bodor, József 347
 Boér, Lőrincz 305, 310
 Bogdan, Alexe 94, 139, 140, 141, 142, 143
 Bogdan, Aurel 267, 268, 323, 324, 325, 326, 327, 328
 Bogdan, Gheorghe 286
 Bogdan, Ioan 474
 Bogdan, Mihai 311
 Bognár, Géza 79
 Bögös, Bernát, 327, 328
 Bögözi, Ioan 281
 Bohățiel, Alexandru 93, 228, 229, 230
 Böhm, Jenő 329, 333, 339
 Boia, Eugen 60
 Boilă, Romul 10, 75, 77, 121
 Boitner, Charles 179
 Bojár, András 388, 389
 Bók, Győző 364
 Bolcaș, Augustin 58, 385, 397, 398, 400, 401, 402
 Boldor, Ștefan 147
 Boloda, Zoltán 177
 Bölöni, Ludovic 282
 Bolza, Alfonz 343
 Bonczos, Juliska 355

Boni, Gheorghe 95
 Bontescu, Victor 10
 Bonyi, Gheorghe 153, 154
 Bor, Imre 343
 Bor, Veron 343
 Bor, Veronka 346
 Borbély, Lajos 343
 Borbély, László 425
 Borbély, Nicolas 79
 Borbély, Teodor 479
 Borcia, Lucian 86, 98
 Borcianu, P. 438
 Bordea, I. 9
 Borloda, Gheorghe 423, 448, 449
 Boroş, Ioan 433, 434
 Bors, Ádám 325, 327
 Borsiczky, Iosif 474, 475
 Borsos, Alexandru 145
 Borsos Szabó, Zoltán 478
 Bosnyák, Gergely 343, 346
 Böszörményi, Ferencz 133
 Bota, Gergely 349
 Botár, Carol 270
 Botella, jurist 98, 102
 Both, István 409, 410
 Botos, József 270, 271, 272
 Bott, Gheorghe 423
 Bottlik, István 222, 223, 224
 Bozac, Aurel 94
 Bozac, Emil 94, 134
 Bozó, Vasile 404, 405
 Bozovici 66, 67, 73, 115, 437, 465
 Bozsín, Emil 130
 Bozzay, Rezső 322
 Braşov 20, 24, 25, 45, 46, 94, 97, 109,
 110, 113, 269, 271, 272, 301, 302,
 303, 304, 314, 315
 Brad 184
 Bradi, Attila 167, 168
 Braica, Iuliu 224, 225
 Bran, Eugen 21
 Brandtner, Andrei 278
 Branea, Eugen 264
 Branişte, Valeriu 10, 11, 15
 Brassován, János 476
 Brassován, Miklós 476
 Braudtner, János 460, 461
 Brădean, Constantin 423
 Brătianu, Ion I.C. 60, 65
 Brătianu, Vintilă 64
 Breban, Alexandru 46, 95, 147, 148,
 149, 273
 Brehar, Lucreţia 204, 205, 206
 Brenner, Alajos 349
 Brenner, Mihály 349
 Brever, András, d-na 377, 378
 Buckecker, József 478
 Bucşan, Constantin 86
 Bucureşti 10, 11, 14, 24, 26, 30, 51, 63,
 79, 81, 85, 86, 91, 100, 103, 336,
 354, 418
 Buda, Aladár 202, 203
 Budapest 17, 20, 25, 30, 37, 84, 85,
 91, 100, 153, 158, 266, 276, 310,
 416
 Buday, Gabrielle 79
 Budur, Rafael 477
 Bukovszky, Viktor 199
 Busay, Béla 378
 Buschor, Antonia 473
 Busy, Béla 377
 Buşiţa, Ştefan 216, 220
 Buta, Gheorghe 88
 Butea, Iosif 94
 Buteni 73, 111, 115, 455, 456, 457, 458,
 459
 Butka, jurist 133
 Butka, József 226, 227
 Butta, Ioan 216, 219
 Buz, Ioan 196, 197
 Buzás, István 342
 Buzás, Lajos 169, 171, 228, 229, 230
 Buzás, Pál 178, 180
 Buzdugan, Lazăr 159, 160
 Buzea, Iosif 133
 Buziaş 71, 111, 115, 439, 440, 441, 442
 Buzura, Gabriel 41, 212, 213, 214, 215
 Buzura, Gavril 138

Byly, Eugen 79, 276

C

Calafeteanu, Ion 12

Candrea, Ioan 94

Caput, G. 63

Caransebeș 24, 25, 66, 67, 70, 72, 111,
115, 158, 417, 418, 424, 428, 430,
431, 436, 446, 465, 469

Carei 114

Carian, Ioan 95, 138

Catalina, Sabin 164

Căciulă, Ioan 222, 231, 232

Căliman, Valeria 11

Căluțiu, Marcian 20, 44, 259, 261

Cărpinișan, Cornel 95

Câmpeni 35, 39, 94, 109, 113, 133, 193,
194, 195

Câmpian, Augustin 172

Cârje, Iulian 305, 307

Cehu-Silvaniei 59, 110, 114, 348, 403,
404

Ceica 60, 110, 381, 382, 383, 384

Cenad 59

Cernea, maior 271

Cernea, Simion 298

Chelemen, Nicolae 298

Cherecheș, Ioan 35, 36, 95, 135, 136,
137, 139, 206

Chețian, Simeon 44, 94, 259, 260, 261,
264, 274, 276, 279, 298

Chindriș, Ilie 350

Chir, Ioan 11

Chiriță, Victor 443, 445

Chiroiu, Vasile 21, 54, 59, 348, 349,
350, 351, 352, 406, 407, 409

Chirtop, Zosim 20, 34, 133

Chișineu-Criș 73, 111, 115, 459, 460, 461

Ciacla, Virgil 95, 151, 152, 155

Ciacova 111, 115, 479, 480

Cicio-Pop, Ștefan 10

Cincu 94, 319

Ciobanu, Pompiliu 60

Ciocola, Dimitrie 430, 431

Ciordaș, Ioan 20

Ciortea, Tit 138

Ciot, George 210, 211

Cipăianu, George 15, 17, 29, 60, 67, 88

Cismaș, Ilie 94

Ciubotă, Viorel 60

Ciucea 20

Ciuchina, Ioan 161

Ciucu, Iuliu 159, 160

Ciupea, Ioan 88

Ciur, Ersilia 169, 171

Clemenceau, George 20

Cluj 7, 8, 19, 21, 24, 25, 26, 27, 29, 30,
31, 33, 35, 39, 45, 46, 47, 49, 51,
52, 55, 57, 85, 107, 111, 112, 116,
117, 118, 119, 120, 122, 123, 125,
126, 128, 130, 173, 174, 220, 221,
222, 229, 232, 242, 250, 254, 255,
256, 260, 261, 305, 338, 344, 396,
432, 480

Cluj-Napoca 7, 60, 88, 116

Coca, Alexandru 71, 436, 437, 438

Cohalm 49, 94, 110, 113, 262, 316,
317, 318, 319

Coliban, Petru 302, 303, 304

Colțești 227

Coman, judecător 351

Comes, Petru 95, 158, 159, 160

Comșa, Daniela 29, 88

Comșa, Nicolae 20

Comșa, Octavian 94, 310

Constantinescu, Victor 33, 34, 93, 125,
126, 127, 128, 234, 236

Constantinidi, A. 54, 55

Cornea, Toma 298

Cosma, Aurel 21, 65, 86, 416, 442

Coste, Emil 93

Costin, Adrian 226

Covaci, Mihail 229

Covaci, V. 23

Covaciu, Constantin I. 185

Covrig, Vasile 93, 266, 267

Cozma, Vasile 143
 Crasna 348
 Crăciunescu, Cornel 26, 267, 425
 Creciman, Carol 466
 Crețu, Alexandru 234
 Criesmüller (Griesmüller), Iuliu 47, 93
 Cristea, prim-pretor 250
 Cristureanu, Silvia 432
 Cristurul Secuiesc 49, 110, 113, 273,
 323, 342
 Crișan, Aurel 426
 Crișan, Inocențiu 443, 445
 Crișan, Ioan 263
 Crișan, Paul 93
 Crișan, Pavel 119
 Crișan, Petru 280
 Crișmariu, Octavian 439, 440, 441, 442
 Csáki, Mihály 148
 Csáki, Vilhelm 95
 Csáklány, Sándor 70, 426, 427, 428
 Csáky, János 426, 427
 Csányi, Árpád 252, 256, 257
 Csapek, Wilhelm 418, 419
 Csapó, Dionisie 307
 Császár, Béla 257
 Csathó, Jenő 341, 343
 Csatlós, Aladár 231, 232
 Csatlós, Benjamin 404, 405
 Csató, Pál 267, 268, 270
 Csató, Sándor 159, 369
 Csegezy, Árpád 79, 136, 137
 Cseh, Otto 176, 177
 Csejtej, András 445
 Csencz, József 343
 Csender, Francisc 282
 Csényi, György 443, 445
 Csepp, György 355
 Csepp, György, d-na 343
 Csepreghy, Anna 343, 387
 Cserba, Adalbert 475
 Csercser, Mária 327, 328, 329
 Csernolatecz, Aurel 425
 Cservenyák, Gyula 347
 Csery, Emil 388, 389
 Csete, Sándor 371, 372
 Csia, Béla 301
 Csics, Ákos 347
 Csics, Lajos 415
 Csíki, Ștefan 315
 Csíkszentmárton (Sânmartin) 98
 Csíkszereda (Miercurea Ciuc) 97, 98
 Csíky, Kálmán 258
 Csillag, Róbert 425
 Csipkés, Árpád 257
 Csipkés, Ödön 217, 218, 219
 Csiszér, Gábor 391, 392
 Csiszér, János 267, 268, 270
 Csizsek, Albert 343
 Csizmadia, Alexandru 423, 449, 450
 Csontos, János, 141
 Csöpey, János 405
 Csorba, Antal 406
 Csorba, Malvina 433, 434
 Csordás, József 342
 Csorna, Desideriu 417
 Csősz, Bálint 182, 183
 Csubinszky, Lajos 476
 Csubry, Bonifác 128
 Csüdön, Gheorghe 228, 229, 230
 Csürke, József 355, 356
 Csvary Lajos 347
 Curta, jurist 303
 Curtițiu, Cornel 412, 413
 Czaig, Mihály 252, 254, 257
 Czakó, Ferencz 477
 Czakó, Mátyás 237
 Czampa, Gusztáv 281, 285
 Czany, Árpád 79
 Czeizek, Ignác 342
 Czell, Albert 95
 Czencz, Klára 343, 346
 Czettele, Carol 225
 Czibula, Mária 275
 Czikó, Ioan 66, 417, 418, 446
 Czikra, Mihály 313, 314
 Czirják, Sándor 342

Czucza, Francisc 119

D

Daka, János 217, 218, 220

Dálnoky, Anna 343, 346

Dálnoky, Piroska 364

Dan, Emil T. 263, 274, 275

Dan, Gheorghe 406, 407

Dan, Liviu 243

Danci, Ioan Florin 8

Dandea, Emil 118

Dániel, Imre 125, 126, 127

Dániel, Sándor 415

Dárda, Géza 425

Darnay, Jónás 425, 476

Darócz, Miklós, d-na 404

Daşcovici, Nicolae 15

David, Alexa 95, 210, 211, 212

David, Alexandru 327

Dávid, Elek 324, 325

Dávid, Sándor 325, 326

Dávid, Zsigmond 151, 154

Dănilă, George 142

Dărămuş, Cornel 128

Deac, Augustin 95, 177, 178, 179, 181

Deák, Árpád 99

Deák, Francisc 169, 171

Debranczky, Anton 226

Debreczeni, Paul 79

Debreczeny, József 79, 126, 127, 416

Debreczeny, Paul 98

Debreţin (Debrecen, localitate în
Ungaria) 49, 354, 408

Decian, George 148, 149

Dej 24, 25, 35, 36, 40, 95, 108, 109,
112, 135, 136, 137, 138, 139, 203,
204, 205, 206, 229

Demenescu, Ioan 432, 434, 435

Demény, Francisc 270

Demeter, József 217

Demeter, Józsefné, văduvă, născută
Szántai Margit 297

Demeter, Sámuel 217, 218, 220

Demeter, Sámuel, d-na 217, 218, 220

Demián, Lajos 424

Demjanovich, Miklós 175

Dencsisor, Petru 176, 177

Dénes, László 343

Deneş, Vasile 225

Denghel, Traian 187, 188

Deta 111, 115, 477, 478, 479

Deutsch, Mór 128

Deva 19, 24, 25, 34, 37, 95, 108, 112,
128, 129, 130, 132, 141, 144, 150,
151, 152, 153, 154, 155, 160

Dézsi, István 342

Dezső, Sándor 185

Dezsőfi, Mihai 423

Diciosânmărtin (Tárnăveni) 94, 113,
263, 312

Dieneş, Iuliu 93

Diószeghy, Margit 343, 346

Dittrich, Jenő 476

Dobi, Sándor 381, 382

Dobos, Mihály 325, 326

Dobos, Ştefan 326

Dobrescu, Nicolae 432

Dobriban, Vilma 327, 328, 329

Dobrin, George 21, 64, 65, 66, 67, 70,
71, 72, 419, 420, 429, 432, 433,
434, 435, 437, 441, 444, 468

Dobrin, Ovidiu 432

Docan, George P. 22

Dóczy, Bálint 98, 167, 168

Döge, Lajos 343

Dollni, Zsuzsánna 161

Dombi, Adolf 370

Dombi, János 369, 370, 371, 372

Dombrowszky, Albert 183

Domjan, Ludovic 417

Domokos, László 329, 333, 335, 339

Domsinszky, György 165, 166

Dordea, Ioan 81

Doró, Sándor 377, 378

Doroş, Alexandru 314, 411

Dörr, Albert 21

Dósa, Aladár 79

Doze, Valentine 79
Dragdy, Dezső 79
Draghici, Emilia 418, 419
Draghici, Ioan 418, 419
Dragomán, Gusztáv 214, 215
Dragomir, Simion 180
Dragomir, Traian 445, 446
Dragoş, Constantin 210, 211
Dragoş, Vasile 95, 138
Draskoczy, Aladár 270, 271, 272
Drăgan, Gheorghe 454, 455
Drăgănescu, Gheorghe 187
Drăghici, Ioan 432
Draskóczy, Gábor 349
Dreschler, Árpád 451
Dubb, Adolf 369, 370, 371
Dubleşiu, Gheorghe 142
Dull, István 342
Dull, Ladislau 79
Dulló, József 247
Duma, Izidor 173
Dumbrăveni 24, 25, 44, 94, 109, 259,
274
Dumitrescu, Victor 80, 81, 100
Dus, Bojana 477
Duvlea, Ioan 166, 167

E

Éber, Károly, jr. 410
Eberstein, François 99
Ecsery, Paul 423, 449, 450
Eikler, Albert 327, 329
Eisler, Mihály 425
Elekes, Bálint 147, 148, 423
Elekes, József 195, 196, 197
Elekes, László 391, 392
Elekes, Paul 281, 285
Eler, György 392
Éles, Mihály 406
Éles, Simon 423, 449, 450
Ellbogen, István 443, 477, 478
Elsnitz, Adalbert 182, 183
Elzenbaum, Viktor 270
Ember, George 70, 428, 429

Ember, János 59, 348, 404
Emerich, Martin 200
Endes, Gábor 456
Eördögh, Tamás 406
Eperjesi, Francisc 280
Eperjessy, Čtienne 79
Erdélyi, Farkas 391, 392
Erdős, Gyula 355
Erdős, Mátyás 455, 457, 458
Érsek, Ágnes 259

F

Fábián, Árpád 190
Fábián, Ferencz 360
Fábián, Juliska 295, 296, 297, 299
Fabritius, Erich 294, 295, 298
Fabry, Albert 342
Faff, Sándor 391, 392
Farc, Gherasim 169, 171
Farkas, Adčle 99
Farkas, Gábor 292, 293, 296
Farkas, István 344, 388, 389
Farkas, József 176, 177
Farkas, Miklós 214, 215, 272
Farkas, Sándor 132, 133, 412
Farkas, Victoria 212, 214, 215
Farkas, Zoltán 342
Farret, Léon 63
Faur, Viorel 50
Fazakas, János 415
Fazekas, Gyula 267, 268, 270
Fazekas, István 393, 394, 396, 400, 402
Fazekas, József 410
Făgăraş 45, 48, 94, 110, 113, 305, 306,
307, 308, 309, 311
Făget 72, 111, 115, 443, 444, 445, 446
Fărcăşanu, Alexandru 34, 35, 94, 133, 228
Fărchescu, Eugen Iosif 94, 128, 181,
182, 183, 184
Fehér, Antal 416
Fehér, Ödön 379, 388, 389
Fehér, Róbert 150, 151, 153, 154
Fehrentheil de Gruppenberg, Robert 161,
162

Feiler, Miklós 425
 Fejér, Arnold 282, 283, 286
 Fejér, Gáspár 307, 310
 Fejér, Iuliu 306
 Fejér, János 462, 463
 Fekete, Elek 178
 Fekete, Gyula 182, 183
 Fekete, József 329, 333, 335, 339
 Fekete, Károly 342
 Fekete, Péter 342
 Felcher, Béla 311
 Feld, Albert 344
 Felleter, Lóránt 79
 Fellner, Iuliu 418, 419
 Fellner, József 94, 126, 127
 Felszeghy, Árpád 281
 Felszeghy, János 312, 313, 314
 Felszeghy, Ödön 148
 Felszeghy, Róbert 315
 Fenessy, Ferencz 324
 Feneşanu, judecător 124
 Fényes, Ákos 377, 378
 Fenyő, Sámuel 225
 Fenyő, Sándor 343
 Fenyvesi, János 442
 Fenyvesy, Mihály 463, 464
 Ferdinand I 11, 26, 52, 54, 91, 160, 166,
     169, 170, 182, 183, 185, 190, 192,
     210, 211, 234, 237, 241, 247, 248,
     252, 253, 254, 255, 271, 279, 294,
     296, 303, 306, 307, 318, 331, 337,
     346, 354, 355, 356, 357, 358, 359,
     360, 361, 362, 364, 365, 366, 367,
     368, 369, 371, 372, 375, 376, 381,
     382, 383, 384, 385, 386, 387, 388,
     390, 394, 404, 412, 429, 431, 432,
     433, 434, 435, 439, 442, 443, 444,
     446, 448, 449, 453, 454, 455, 457,
     458, 459, 461, 462, 463, 464, 465,
     466, 467, 468, 469, 470, 471, 472,
     473, 474, 475, 477, 478
 Ferenczi, Róza 217
 Fetke, Victor 212
 Fiala, Gyula 377, 378
 Fiala, Kálmán 433, 434
 Ficser, János 79
 Fikker, Carol 423
 Fikker, Dionisiu 306
 Fildan, Emil 93
 Filka, Edmund 435, 439
 Finişel 227
 Finta, Géza 275
 Finta, József 325, 326
 Fischer, Ignác 476
 Fischer, János 425, 476
 Fischer, József 425
 Fischhof, Frederic 341, 342
 Fleischer, György 462, 463
 Florián, Gerő 207, 208
 Florián, János 302
 Floris, Endre 425, 476
 Flueraş, Ioan 10
 Fluk, Dezső 342
 Fodor, János 442
 Fodor, Tamás 476
 Fogarassy, János 282, 283
 Fogel, Dávid 228, 229
 Folkusházy, Sándor 267, 268, 270
 Folly, Emil 94, 233, 234, 235
 Formanek, Mária 391, 392
 Fornszek, Kálmán 151
 Forosig 381
 Franchet d'Esperey, Louis Felix Marie
     François 15, 16, 19, 20, 62, 63, 64,
     65, 68
 Frankfurt am Main 60
 Fridvalszky, István 342
 Fried, Adolf 369, 370, 371, 372
 Friedrich, Péter 258
 Frölich, Gyula 126, 128
 Fuchs, Gyula 425
 Fügedi, Carol 215
 Fülep, Gavril 118
 Fülepp, Dezideriu 142
 Fülöp, Acaţiu 226
 Fülöp, Béla 462, 463
 Fülöp, Imre 262
 Fülöp, Lajos 369, 370, 371, 372

Fülöp, Miklós 344
Fülöp, Sándor 313, 314
Fürdek, Miksa 416
Furnea, Octavian 95, 139
Fúró, Sándor 342
Füstös, Béla 281
Füzessy, Árpád 412
Flzy, Jenő 462, 463

G

Gaál, François 79
Gaál, Ignác 451
Gaál, István 413
Gaál, József 451
Gaál, Lajos 451
Gaál, László 382, 383, 384
Gaál, Mária 159
Gábor, Elek 270, 271, 272
Gábor, Gheorghe 268, 325, 326
Gábor, Martinu 449
Gábor, Minius 311, 476
Gábos, István 258
Gabossy, Dénes 327, 328
Gaiția, Valer 439, 440, 441, 442
Gajer, Lajos 234
Gajzágó, Gerő 324, 325
Gajzago, M., agentul guvernului maghiar
pe lângă Tribunalul arbitral mixt
româno-maghiar din Paris 100
Gál, Coloman 99
Gál, Ioan 119
Gál, Ștefan 418
Galaftián, Ignát 241
Galbory, József 329, 333, 335, 339
Gálffy, Vilma 477
Gáll, László 182, 183
Gallay, Coloman 423, 449, 450
Galló, Jenő 258
Gallov, Dezideriu 423
Gamenáczy, Gerő 231
Ganea, Carol 267, 268, 324
Ganea, George 311, 312
Garoi, Ioan 93
Gáspár, Béla 404, 405
Gáspár, Bogdán 301, 302, 303
Gáspár, Ferencz 347
Gáspár, Lajos 293
Gáspár, Miklós 173, 174, 220, 221
Gáspár, Pavel 311
Gașpar, Mihail 93
Gavallér, Dezső 349
Gavallér, Lajos 381, 383
Gazda, László 391
Gazda, Ödön 348, 403
Gârbou 41, 95, 109, 112, 138, 139, 230,
232, 233
Gebert, József 312, 313
Gecző, Dénes 327, 328
Géczy, Emerich 79
Geleta, Géza 329, 333, 339
Gelter, Károly 199
Gencsy, Zoltán 287, 291, 328
Gendel, Miklós 234, 235
Geoagiu 95, 109, 112, 190, 191, 192,
193
Geöcze, jurist 100
Georgescu, Valentin Al. 22
Gera, prim-pretor 400
Gerda, Sándor 342
Geres, Barna 344
Gergely, George 252, 257
Gergely, Géza 170
Gergely, János 190
Gergelyffy, István 342
Gersy, Etelka 315
Ghelner, Eugen 93
Gheorghieni 49, 110, 113, 268, 291,
327, 328
Gherasim, Aurel 94, 161, 163
Gherasim, Victor 95
Gherga, Gyula 427
Gherla 41, 45, 95, 109, 112, 120, 138,
139, 207, 208, 209
Gherman, Grigore 93, 127
Ghica, I. D. 14
Ghilezan, Liviu 93
Ghișoiu, Demetriu 94
Ghiță, Coriolan 391, 392

Gidófalvy, Pál 190
Gilicze, Antal 477
Gilly, Károly 460, 461
Gitani, József 434
Gitta, Augustin 421, 423
Giurgiu, Ioan 479
Glaser, Ottilia 474
Glatter, Miksa 182, 183
Glodariu, Eugenia 29
Gociman, Aurel 79
Göczy, Károly 342
Godian, Antal 414
Gödri, Eugen 145
Göelner, Carol 93
Goga, Octavian 10, 60
Golcsie, János 442
Goldiş, Vasile 10, 13
Göldner, Károly 257, 259
Göllner, Frederic 287
Gombár, Ferencz 206
Gombás, Károly 249
Gomenczy, Gerő 232
Göncz, Juliska 393, 394, 396, 400, 402
Gönczy, Sándor 413
Gondrecourt, Henri, de 68
Görög, Péter 349
Gostian, Cornelia 143
Gözszy, Petru 270
Gráczy, Carol 418
Grad, Cornel 60, 67
Greve, Dionisiu 329
Griesmüller (Criesmüller, Iuliu) 47, 93
Griesmüller, Gyula 292
Grigassy, Lajos 349
Grois, László 123
Gropşan, Mihail 93, 268
Gropşianu, Ilie 71, 436, 437, 438
Groza, Petru 154
Grudan, Dezső 342
Grünwald, Ödön 451
Gubicza, Ádám 342
Guga, Carol 474
Guggenberger, Gyula 425
Gurbediu 232

Guts, Erzsébet 143
Gyalog, János 469
Gyelán, Oliver 209
Gyenge, Béla 342
Gyenge, Imre 172, 173
Gyenge, Mihály 347
Gyertyánffy, György 477
Gyöngyössy, Zoltán 418
Györbíró, Imre 272
Györffy, Arnold 451
Györffy, Árpád 451
Györffy, Mihály 451
György, Ignác 324, 325
Gyurkó, László 404, 410, 411
Gyürky, István 342

H

Haday, Endre 415
Hadházi, Béla 119
Haga 27, 30, 31, 33, 40, 45, 116, 117,
123, 137, 206, 208, 217, 226, 265,
287, 400
Haglauer, Gheorghe 451
Hajnal, Izidor 145, 146
Halász, Márkus 404, 405
Halász, Vilmos 79, 243
Halász, Zsigmond 342
Haliarszky, Albert 300
Halicsek, Iosif 443, 445
Halicsek, Nicolae 445
Haller, József 391, 392
Halmágyi, György 406
Halmeu 111, 114, 405
Halmy, Gyula 342
Haltrich, H. 200
Haltrich, Hermina 200
Hammer, Jenő 246
Hamnea, Ioan 271
Hampel, Endre 40, 79, 201, 202, 203
Hamváry, Tibor 341
Hanczell, Lajos 342
Handel, József 320, 321, 322
Hango, Valer 95, 138
Hansson, arbitru la Tribunalul arbitral

- mixt româno-ungar de la Paris 98,
 102
 Harambaşa, Nicolae 418, 419
 Haris, Andor 207, 208
 Harmath, Eugen 305, 306, 308, 309
 Harmath, János 247, 248
 Harmathy, Károly 329, 333, 335, 339,
 340
 Haró, Zoltán 343
 Háromszéki, Imre 325, 326, 327
 Harsia, János 288
 Harstein, Ignác 384, 385
 Hartig, János 228, 229, 230
 Hary, Francisc 475
 Hary, József 344
 Hász, József 270, 271, 272
 Hatházi, Béla 249
 Hatvani, Coloman 79, 412
 Háty, Adolf Alexandre 79
 Haţeg 95, 108, 113, 157, 158, 159, 160,
 176
 Haţeganu, Emil 10, 26, 36, 84, 86, 93,
 138
 Haupt, Gustav 84, 93, 118, 119, 120
 Havas, Anton 416
 Havas, Sándor 201, 202, 203
 Haydl, Martin 294, 295, 298
 Hădan, Aurel 72, 444, 445, 446
 Hălmagiu 73, 111, 115, 470, 471
 Hărăguş, Ştefan 179
 Heczey, Lajos 132, 133
 Hegedűs, Ármin 342
 Hegedűs, József 349
 Hegedűs, Lipót 158
 Hegyi, István 199, 341
 Hegyi, Jenő 298
 Hegyi, József 313, 314
 Heller, Mauriţiu 423
 Hengye, Frigyes 433, 434
 Henrys, Paul Prosper 62
 Henter, Géza 324
 Herbeck, Nicolae 468
 Herbst, Mária 343, 346
 Herbst, Ödön 342
 Herczeg, József 369, 370, 371, 372, 373,
 374, 376
 Herczegh, János 342
 Hereciu, Livius 212
 Herer, Sándor 406, 407
 Hermann, Aladár 341, 342, 345
 Hermann, Béla 416
 Hermann, Iosif 148
 Hertilă, Alexandru 418, 419
 Herzog, Lipót 451
 Hestyruk, Pál 349
 Hida 42, 93, 109, 112, 249, 250, 251
 Hieronimusz, Gáspár 347
 Hinda, Augustin 466, 469, 470
 Hireczke, József 347
 Hirschler, Solomon 207, 208
 Hlawathy, Ioan 148
 Hodzsia, István 426, 427
 Hofbauer, Ioan 174
 Höhn, József 451
 Holban, Ştefan 29
 Hollanda, Sándor 272
 Holle, Ignác 151
 Hollmayer, Béla 56, 369, 370, 371, 372,
 373, 374, 375, 376
 Holló, Sándor 324
 Holmik, Antal 151
 Homonnai, Andrei 226
 Homonnai, János 226
 Hordossy, Ludovic 281, 285
 Horthy, Miklós 45
 Horváth, Aladár 159
 Horváth, Imre 477
 Horváth, Ioan 423
 Horváth, István 231, 232
 Horváth, János 342
 Horváth, József 347, 413
 Horváth, Kamillo 153
 Horváth, László 324, 325
 Horváth, Mihăilă 239
 Horváth, Miklós 272, 327, 328, 358, 379
 Horváth, Mór 249
 Horváth, Teréz 343, 346
 Horváthovich, János 393, 394, 395, 396,

398, 399, 400, 401, 402
Hossu, Vasile 173, 174
Hotea, Ioan 300, 301
Hozan, Ioan 94
Hraball, Ottó 388, 389, 390
Huber, Ernő 275
Huber, Gyula 410
Hubert, Berta 315
Hubert, Iuliu 410
Hudak, István 414
Huedin 19, 93, 109, 112, 228, 229, 230
Huiszi, Gyula 157
Hunedoara 36, 108, 139, 140, 141, 142, 143
Hunyadi, Ferencz 344
Hurter, Leontina 433, 434
Husti, George 161
Hususău 94, 109, 262, 277, 278, 279, 280, 281
Huszár, Teréz 477
Hutira, Carol 211, 212
Huyer, Péter 178

I

Iacob, Ioan 381
Iacob, Petru 185
Iahn, Friedrich 94
Iam 71, 435, 436, 437
Iancu, Gheorghe 7, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 29, 30, 31, 48, 50, 52, 60, 67, 81
Ianculovici, Gheorghe 95, 132, 175, 176, 177
Ianovich, Tiberiu 193
Iara 41, 94, 109, 113, 225, 226, 228
Ibașfalău (Dumbrăveni) 44, 94, 113, 259, 261, 262, 263, 264, 274, 275, 276, 277, 279, 296, 299, 311, 316, 318, 319, 320
Igaz, Gusztáv 406
Igmondy, Sándor 393, 394, 396, 400, 402
Ileanda Mare 95, 109, 112, 138, 222, 224, 225

Ilia 39, 95, 108, 113, 177, 178, 179, 181
Ilka, Petru 423
Illés, Andor 348, 349
Illyés, Sándor 202, 203
Imets, Ilyés 342
Imre, om de serviciu 442
Imrek, Magdolna M. 343, 346
Imrik, Péter 329, 335
Incze, Dénes 327, 328
Incze, József 322
Incze, Lázár 324, 325
Ineu 73, 111, 115, 461, 462, 463
Ioanițiu, Tiberiu 479
Ioanovici, Emil 416
Ioanovici, Nicolae 67, 420, 433, 434, 435, 439
Ioanoviciu, Ioan 298
Ionașcu, Aurelian R. 22
Iorga, Nicolae 14
Iosif, Sándor 76
Istfán, Péter 477
Isfănescu, Nic. 445
Istrati, N. 115
István, János 300
Iustian, Augustin 193, 194, 195
Ivan, Ioan 148, 149
Iványdy, István 425
Izsák, Ida 143
Izsák, Izidor 228, 229, 230
Izsák, Manó 278
Izsáky, Mihály 239, 240, 242

J

Jakab, Anna 306, 310
Jakab, Emanuel 79, 167, 168, 171
Jakab, Ernő 344
Jakab, Ferencz 317, 318
Jakab, János 125, 126, 127
Jakab, Károly 325
Jakab, László 355
Jakab, Martin 307, 310
Jakab, Mihály 329, 333, 335, 339
Jakab, Rudolf 257
Jakabffy, Pál 126, 127, 128

Jakabos, Géza 328
Jakó, Alexandru 423
Jakó, Emeric 440, 441, 442
Jakó, János 56, 366, 379
Jakobenszky, Zoltán 199
Jakobi, Róbert 182
Jancsik, László 349
Jancsó, Géza 272
Jancsovcics, András 391, 392
Jankó, Andrei 238, 239, 240, 241, 242,
247
Jankovics, Tihamér 342
Jánosi, Ignác 327, 329
Janovits, György Ernő 347
Jaszkovics, Gyula 342
Javoreszky, Roza 197
Jegh, Károly 344
Jencse, Sándor 342
Jeo, János 214, 215
Jeszenszky, Kamilla 477
Jibou 59, 110, 114, 348, 404, 405
Jidvean, Nicolae 187, 188
Jovian, Eugen 226
Jovián, Victor 157, 158, 159
Józsa, Gergely 202, 203
Józsa, József 327, 328
József, Demeter 296
Jucan, Ioan 229
Jude, Maria M. 29
Juhász, Andrei 454, 455
Juhász, Carol 193
Jumanca, Iosif 10
Junker, Johann 62
Jurca, Cornel 429
Juricskay, Ernő 342

K

Kaba, János 182, 183
Kabát, Emerich 423
Kabát, Kálmán 451
Kádár, Ferencz 144, 145, 270, 271, 272
Kádár, Gyula 357, 358, 359, 360, 361,
362
Kaizer, Károly 347

Kaizer, Sándor 347
Kajaba, Mariska 343, 346
Kajaba, Tihamér 463, 464
Kajdy, Gusztáv 413
Kállay, Sándor 217, 218, 220
Kálmán, Dionisiu 306
Kálmán, Francisc 423, 449, 450
Kálnássy, Ladislau 174
Kálnay, Andor 342
Kaminszky, István 71, 72, 440, 442
Kapeller, Zoltán 347
Kapitány, Béla 423, 448, 449
Kapos, Miklós 335
Karácsonyi, Andor 196, 197
Karakas, Albert 354, 355, 356
Karda, Béla 327, 328
Károly, Ferenczi 287
Károlyi, Gyula 426
Károlyi, Mihály 15
Kasper, Mihail 252, 253, 254, 255, 256
Kászonyi, István 206
Kaupert, Rudolf 142, 143
Kedves, György 392
Kelbly, Emilian 432
Kelemen, Ede 234, 235
Kelemen, János 214, 215
Kelemen, Rezső 393, 394, 396, 402
Keleti, Eugen 451
Keller, Kálmán 135, 136, 137
Kemény, Carol 193, 194
Kemény, István 126, 128
Kenderessy, János 341, 344
Kenéz, Sándor 343
Kenyeres, László 205, 206
Képes, Miklós 329, 334, 340
Kerchy, Péter 79, 343
Kerekes, György 391
Kerekes, Károly 216, 217, 218, 219
Kerekes, Mihály 204, 206
Kerekes, Sámuel 214, 215
Kérékgyártó, Ferencz 347
Kereki, Zsigmond 236, 237
Keresztes, Gyula 324, 325
Keresztes, Iosif 306

Keresztes, József 178
 Keresztes, Mihály 325, 326, 327
 Keresztesy, József 341, 342
 Kerner, Aloisiu 261, 262
 Kernweisz, Elena 479
 Kertész, Irén 414
 Kertnegi, Lajos 355
 Kesinszky, Károly 349
 Keszta, Károly 349
 Kézdivásáhely (Târgu Secuiesc) 97
 Kieselstren, Jakab 199
 Kimpen, Flórián 369, 370, 371, 374, 375
 Kincses, Balázs 328, 329
 Kincsik, Ferencz 343
 Kinczler, Katalin 324, 325
 Kinczler, László 324, 325
 Kinka, Gyula 214, 215
 Király, Irma 148
 Király, József 291
 Király, Lajos 343
 Királyi, Ștefan 79, 159
 Kirch, Johann 70, 427, 428, 433, 434
 Kisfaludy, Ferencz 425
 Kiss, Albert 167, 168
 Kiss, Alois 323
 Kiss, Demetrie 84
 Kiss, Eugen 307
 Kiss, Ferencz 343, 346, 364
 Kiss, Gheorghe 475
 Kiss, Imre 344
 Kiss, Iosif 252, 253, 256, 472, 473
 Kiss, János 233, 234, 235
 Kiss, Jenő 270, 271, 272
 Kiss, Josefin 178
 Kiss, Lajos 272, 323
 Kiss, Zoltán 272
 Kiss-Szabó, Antoine 99
 Kiss Torma, József 211, 212
 Klazsik, Zoltán 388, 389
 Klebovich, Iuliu 479
 Klecz, Sándor 151
 Klein, Adolf 134, 199
 Klein, Mihály 476
 Klein, Rózsa 404
 Klein, Samu 38
 Klein, Sándor 393, 394, 396, 400, 402
 Klemann, Ștefan 433, 434, 435
 Kletz, Alexandru 154
 Klie, Antal 120, 121, 122
 Klincsitt, Gergely 249
 Koblicska, Erzsébet 196, 197
 Koblicska, Ferencz 196, 197
 Kobory, József 185
 Koch, István 435
 Kocsán, János 342
 Kocziány, Lajos 299, 300
 Koczka, Gyula 455
 Kohányi, Victor 433, 434
 Koháry, József 410
 Kolb, Géza 342
 Koleszár, József 478, 479
 Köller, Ioan 423
 Köllő, Balázs 327, 329
 Kolos, Rózsi 369, 370, 371, 372, 373,
 374, 375, 376
 Kolozsvár (Cluj) 29
 Kolozsy, Iuliu 451
 Kolozsy, Ludovic 423
 Kolthay, Kornél 342
 Kömény, István 325, 326
 Kőmíves, Gábor 406
 Komlossy, András 272
 Kompoty, Antoniu 281
 Koncz, Béla 359
 Koncz, Sándor 391, 392
 Könczey, Gerő 159
 Konczvald, Endre 264, 265, 266
 Konczwald, Dénes 364
 König, Friderica 306, 310
 König, Péter 155, 156, 157
 Konsztantinovics, Lázár 477
 Kontros, István 232
 Kónya, Béla 178
 Koós, György 412
 Kopacz, Magda 88
 Kora, György 413
 Korinszky, Győző 125, 126, 127
 Korinszky, Victor 127

- Korna, Lajos 329, 333, 335, 339
 Korody, Dániel 463, 464
 Korondi, Miklós 130
 Korondy, Sándor 79, 425, 476
 Kőrösi, Árpád 344
 Kortamaros, Sándor 393, 394, 395, 396,
 398, 399, 400, 401, 402
 Körtvélyesi, Sándor 355
 Kostyál, Pál 167, 168
 Kostyán, Paul 423, 448, 449
 Kőszeghi, Géza 347
 Koszor, László 412
 Kosztaczký, Jenő 191, 192
 Kosztán, György 462, 463
 Kotzó, Zoltán 369, 371, 375, 376
 Kovács, Albert 169, 171
 Kovács, Antal 325, 326
 Kovács, Béla 305, 307
 Kovács, Dezideriu 225, 281
 Kovács, Francisc 161, 162
 Kovács, Géza 348, 403
 Kovács, György 191
 Kovács, Gyula 226, 342, 369, 370, 371
 Kovács, Iosif 423, 449, 450
 Kovács, István 167, 168
 Kovács, Jenő 415
 Kovács, Károly 151, 270, 271, 416
 Kovács, Márton 267, 268, 270
 Kovács, Mihai 423, 449, 450, 478
 Kovacsik, Andrei 244
 Kovácsy, Albert 259, 260, 261
 Kőváry, Nicolae 428
 Kovats, Albert 169
 Kováts, Péter 348, 349
 Kövendi Veress, Zoltán 248
 Kövér, Ákos 426, 427
 Kövér, József 302
 Köves, Mihály 449, 450
 Kövess, Mihail 423
 Kozma, János 343
 Kozma, József 267, 268, 270
 Kozocsa, Márton 361
 Krajcsovics, Kálmán 458
 Krausz, Henrik 306
 Krausz, Oszkár 191
 Krecsun, János 476
 Kripp, Vilmos 451
 Kristay, Josif 159
 Kristóf, Francisc 282
 Krisztayi, Josif 159
 Krizman, Bogdan 15
 Kroner, János 226
 Kuckert, Ioan 454, 455
 Kulcsár, Ferencz 231, 232
 Kulcsár, Sándor 381, 382, 383
 Kulici, Ștefan 418, 419
 Kún, Elemér 79, 98, 341, 344
 Kuna, Dénes 324, 325
 Kuna, Géza 328, 329
 Kuna, Ilona 324, 325
 Kunszt, Győző 416
 Kuthny Emil, văduva 440, 442
 Kuthy, Ágoston 425
 Kutlik, Alexandru 418
 Küzmös, Alexiu 438
 Küzmös, Elek 435
 Kvassay, Gyula 425, 476
 Kvassay, Tibor 425
- L**
- Lában, János 335
 Laban, Lajos 329
 Lachita, Béla 413
 Lacz, Sándor 267, 268, 270
 Ladányi, Kálmán 460, 461
 Ladó, Ferencz 187
 Lahovari, Grigore 22
 Lakatos, Ștefan 433
 Lakatos, István 434
 Lakatos, Iulius 433, 434
 Lakatos, Sándor 221
 Laksz, Béla 377, 378
 Lamberg, Ferencz 425
 Lána, Ernő 341
 Lanczy, Lajos 349
 Land, Peter 60
 Langhammer, Alexandru 418, 419

Lányi, Albert 205, 206
 Lányi, Sándor 342
 Láposi Kiss, István 348, 403
 Lapradelle, Alfred Geouffre de 80, 81
 László, Anna 324, 325
 László, Béla 305, 306, 309
 László, Géza 268, 270
 László, Gyula 347
 László, Ilona 267, 268, 270
 László, Iosif 193, 195
 László, István 272
 László, Izidor 416
 Lászlóffy, Béla 424
 Lászlóffy, József 183
 Laufer, Árpád 153
 Laurencsik, Lajos 434
 Lay, Josif 418, 419
 Lázár, Iosif 193
 Lázár, Kálmán 258
 Lázár, Nicolae 266
 Lazarel, Dimitrie 418, 419
 Lazăr, Alexandru 349, 350, 352
 Lazăr, Aurel 10, 11, 25, 26, 27, 29, 31,
     33, 34, 35, 36, 39, 41, 50, 51, 52,
     53, 55, 56, 57, 58, 60, 84, 85, 86,
     92, 96, 97, 98, 120, 149, 188, 193,
     195, 261, 279, 283, 322, 329, 330,
     332, 333, 334, 335, 337, 338, 339,
     340, 345, 354, 355, 357, 364, 365,
     366, 367, 369, 370, 371, 372, 374,
     377, 378, 381, 384, 385, 386, 387,
     389, 393, 394, 399, 400, 421, 455,
     458, 461, 463, 465, 471, 473
 Lazăr, Nicolae 38, 95, 164, 165, 166,
     167
 Lăbășan, Moise 471
 Lăbonțiu, George 66, 67, 70, 417, 418,
     419, 428, 429, 430, 431, 432, 446,
     447, 465
 Lăpădatu, Zacharie 299
 Lăscău, Avram 210, 211
 Leca, Ilie 221
 Lederer, Ivo J. 15, 60
 Lehotzky, Miklós 425, 476
 Leichitia, Dănilă 479
 Leicht, János 298
 Lénárt, Sándor 391
 Lengyel, Alexandru 433, 434
 Lengyel, Béla 306
 Lengyel, Carol 433
 Lengyel, Endre 275
 Lengyel, Károly 369, 370, 371, 372, 434
 Lengyel, Ștefan 226
 Lenkey, Árpád 342, 346, 367, 386, 387
 Leonhardt, Josef 298
 Lepacsek, János 388, 389
 Leszkeu, Lenke 210, 211
 Létay, Gábor 79, 158, 159
 Levenday, Karola 344
 Levy, Elemér 406, 407
 Lichtenberg, Alexandru 434
 Ligeti, Béla 425
 Lindner, Ödön 435
 Lipcsey, István 388, 389
 Lipót, Dittler 405
 Lipót, Ferencz 349
 Lipova 73, 115
 Liptay, Elek 347
 Liszkai, Alexandru 148
 Liszkay, Adalbert 434
 Litván, Gy. 15
 Litvay, Anton 228, 229, 230
 Liuba, Valeriu 95
 Lobit, de, general 62, 63
 Lokodi, Géza 257
 Loloiu, Gheorghe 238, 239, 240
 Long, Ernő 344
 Lőrincz, Albert 167, 168
 Lőrincz, György 234, 235
 Lőrincz, József 328
 Lőrincz, Sándor 214, 215
 Lőrincz, Venczel 327, 328
 Lőrinczy, András 167, 168, 423, 448,
     449
 Lőrinczy, Gyula 267, 268, 270
 Löwenstein, Mór 343
 Luca, Virgil 432
 Lucaciu, Ignatie 95

- Lucaciu, Vasile 10
 Luduş 40, 94, 109, 113, 201, 203
 Ludvig, Alfred 305, 307
 Ludvig, Annuska 143
 Lugoş 10, 24, 25, 34, 60, 62, 63, 65, 67,
 69, 70, 71, 72, 111, 115, 417, 419,
 420, 427, 428, 432, 433, 434, 435,
 436, 437, 439, 440, 442, 444
 Lugossy, Károly 347
 Lukács, Elemér 366, 367, 368
 Lukács, Gyula 243, 245
 Lukács, Ignác 191, 192
 Lukács, Jenő 358, 362
 Lukács, Jenő, d-na 361
 Lukács, Lajos 364
 Lukács, Ödön 99
 Lupaş, Iosif 130
 Lupu, Cornel 433
 Lurcz, János 275
 Luther, Rudolf 176, 177
- M**
- Macovişte 437
 Madaras, István 272
 Maeyer, Sándor 79
 Magi, Emeric 417
 Mágnási, Margit 151
 Magos, Erzsébet 343
 Magyar, Andor 191, 192
 Magyar, István 356
 Magyar, János 388, 389
 Magyar, Jolán 343, 346
 Magyar, Mihály 342
 Magyar, Zoltán 343
 Magyarai, Bálint 282, 283
 Magyarai, Béla 199
 Magyarai, Francisc 169, 171
 Magyarai, János 130, 148, 410
 Magyarai, János, d-na 344
 Magyarai, Sándor 347
 Magyarossy, János 191
 Magyary, Ferencz 169
 Maier, Petru 71, 433, 434
 Majai, Zoltán 320
 Majtényi, Gyula 406
 Makai, Kálmán 369, 370, 371, 372, 373,
 374, 376
 Makay, Iván, d-na 476
 Makkai, Eugen 79, 262, 263
 Makoldy, Ştefan 479
 Maksay, Jenő 187
 Malakovszky, László 469, 470
 Malaze, Miksa 343
 Maleghi, Ladislau 79
 Malisza, Géza 343
 Máliusz, István 346
 Mandél, József 343
 Mandel, Mihály 349
 Maniu, Iuliu 10, 16, 26, 64, 74, 77, 90,
 407
 Manó, Izsák 278
 Manya, Ágoston 272
 Manyi, Miklós 365
 Marcus, Ioan 21
 Marczelly, Béla 79, 349
 Marczinkó, János 294, 298
 Marghita 57, 58, 110, 114, 379, 387,
 389, 390, 397, 400, 401, 402
 Maria, regină 241
 Márián, Emil 343
 Márián, László 183
 Marian, Virgil 122, 123
 Marin, W. 60
 Marinkovics, Milan 474
 Marinovici, Mihail 94, 133
 Marinovics, Mihály 201, 202, 203
 Márki, Ştefan 451
 Markos, Mózes 324, 325
 Markovits, Armin 178, 180
 Markovits, József 355
 Markusz, Mária 282
 Marosán, Endre 415
 Marosán, László 169, 171
 Marosffy, Gábor 342, 345
 Marosi, Endre 343
 Marossy, Géza 406
 Marşieu, Iustin 20, 67, 68, 69, 421
 Marta, Alexandru 23, 26, 42, 66, 69, 86,

415, 416, 424, 425
 Martin, colonel francez 68
 Martin, János 477
 Martinovici, C. 115
 Martinovici, Mihail 40
 Martinu, Gavril 423
 Martinus, Gábor 448, 449
 Márton, Béla 413
 Márton, Imre 264, 266
 Márton, József 190
 Márton, Ladislau 79
 Márton, Margit 182, 183
 Mártonffy, István 99
 Mártonffy, János 79
 Mártonfy, Gábor 341
 Mártonossy, Ákos 176, 177
 Máté, Sándor 79
 Mátéffy, Lajos 460, 461
 Matei, Matei 418, 419
 Máthé, György 343
 Máthé, János 355
 Máthé, József 183, 355, 393, 394, 396,
 402
 Matics, István 343
 Mátis, Albert 325, 326
 Matis, Péter 206
 Mayer, Fülöp 425, 476
 Mayer, György 416
 Mayer, Lajos 243, 245
 Mășcan, George 143
 Mărgita, Ioan 95, 131, 190, 191, 192,
 193
 Mândru, Alexandru 133
 Mândruț, Stelian 11, 60
 Meda, Valer 66, 417, 418, 419, 428, 429
 Medgyesi, Árpád 169, 171
 Medgyessy, Géza 347, 403
 Medgyessy, István 355
 Medgyessy, Ladislau 79
 Medgyesy, Ferencz 264, 266
 Mediaș 19, 48, 94, 110, 113, 299, 300,
 301
 Medrea, Nicodim 128
 Medvigy, István 343
 Megyaszay, Mária 272
 Megyery, János, d-na 386, 387
 Mellan, Dezső 349
 Menczer, Dezső 424
 Menczer, Rudolphe 79
 Meseșianu, Coriolan 57, 393
 Mester, Dezső 348, 403, 404
 Mester, József 183
 Mester, Lajos 343, 346
 Mészáros, Anna 391, 392
 Mészáros, Danil 423
 Mészáros, Ferencz 348, 403, 404
 Mészáros, Iuliu 417
 Mészáros, Ludovic 410
 Meteș, Petru 94, 272, 301, 303, 314
 Metz, oraș în Franța 29
 Meyssonier, János 151, 154
 Mezei, Albert 206
 Mezei, Eugen 163
 Mezey, Ákos 344
 Miclea, George 73
 Micleu, Ilie 465, 469, 470
 Micșa, Liviu 94
 Micșa, Pompei 29, 31, 84, 93, 116, 118,
 119, 120
 Micu, Andrei 305, 307
 Micu, Arseniu 73
 Miculescu, Nistor 418, 419
 Miculescu, Vilma 418, 419
 Miercurea 49, 93, 95, 108, 113, 122,
 155, 156, 157, 268, 269
 Miercurea Ciuc (Csikszereda) 5, 46, 97,
 98, 109, 110, 113, 267, 268, 269,
 323, 324
 Miercurea Nirajului 110, 114, 290, 291,
 320, 321, 322, 323
 Miess, Gustav 434
 Migia, Trăian 245, 246
 Mihali, Salvator 366, 367, 368
 Mihali, Teodor 20
 Mihálovits, István 388, 389, 406, 407
 Mihálszky, Antal 478
 Mihály, Margit 347
 Mihályffi, Emeric 194

Mihályi, Ida 282
 Mikle, Ignăție 353
 Mikle, Mihály 413
 Mikó, Imre 79
 Mikó, Károly 317, 318, 348, 403
 Millea, Ștefan 185
 Milosevits, Andrei 435
 Minegesz, Márton 190
 Minovici, doctor 91
 Mioc, Romulus 185
 Mioc, Ștefan 70, 466, 467, 468, 469
 Mircea, George 445, 446
 Mircea, Ioan 245
 Mircea, Virgil 316, 317, 318, 319, 320
 Miron, Vazul 221
 Miskovszky, Jenő 343
 Mladen, Sever 70, 426, 427
 Mochai, Géza 270, 271, 272
 Mociu 93, 109, 112, 242, 243, 244, 245
 Mocsy, István I. 27, 46, 79
 Modoș 73, 115
 Moga, Avram 147
 Mois, Gyula 349
 Moiş, Pavel 38, 94, 163, 164
 Moldovan, Aurel 139, 236, 237, 238
 Moldovan, Grigore 209
 Moldovan, Ioan 94, 138, 139, 216, 217, 218, 219, 220
 Moldovan, Iuliu 206, 312, 313
 Moldovan, Mihail 94
 Moldován, Mihály 201
 Moldován, Pál 381, 382
 Moldovan, Romul 263, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 299, 316, 317, 318, 319, 320
 Moldovan, Silviu 20, 94
 Moldovan, Valer 45
 Moldoványi, Iván 343
 Moldoványi, Ladislau 470, 471
 Moldvay, Miklós 202, 203
 Molke, Sándor 325
 Molnár, András 440, 442
 Molnár, Ferencz 233, 234, 235
 Molnár, István 272, 347
 Molnár, Sándor 214, 215, 307, 325, 356
 Móra, Pál 342
 Morar, Iulian 231, 232, 233
 Morár, Károly 217
 Morariu, Alexandru 66, 417, 418, 419, 428, 429, 430, 431
 Morariu, Iuliu 138, 139
 Morgos, Erzsébet 386, 387
 Morgossi, Hedvig 79
 Móricz, István 205, 206, 377, 378
 Morvay, Károly 412
 Mosora, Teodor 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299
 Motoc, Ioan 305, 307
 Matora, Mihail 195
 Matora, preot 286
 Mottl, Lajos 478, 479
 Mózes, Miklós 178
 Mraucsik, Ștefan 474
 Mukenhaupt, József 365
 Müller, Andrei 93
 Müller, Ágostonné, văduvă, născută Schwarz 467
 Müller, Carol 95
 Müller, Géza 79, 99
 Müller, Gustav 294, 295, 298, 299
 Müller, Indrei 252, 253, 256
 Müller, Joja, dna, născută Schwarz 467
 Müller, Kristóf 476
 Muntean, Axenti 175
 Muntean, Francisc 159, 160
 Muntean, George 312, 313
 Muntean, Iuliu 238, 239, 240, 242
 Muntean, Mihail 418, 419, 430, 431, 465
 Muntean, Ovidiu 88
 Munteanu, arbitru la Tribunalul arbitral româno-ungar de la Paris 98
 Munteanu, Iuliu 33, 42, 95, 120, 122, 149, 172
 Munteanu, Lazare 102
 Munteanu, Semproniu 34, 93, 125, 126, 127, 150
 Munteanu, Victor 95
 Muntyán, István 425

Muntyán, Tamás 130
Murát, Sándor 203, 204
Murărescu, Coriolan 169, 170, 171
Mureșan, Coriolan 170
Mureșan, Dumitru 231, 232
Mureșan, Emil 93, 243, 244, 245
Mureșan, Ioan 36, 137, 138, 222, 223,
224, 225
Mureșan, Ladislau 169
Mureșan, Virgil 266, 267, 348, 409, 410
Murgul, Ioan 143
Muzsáy, János 390, 391, 392
Muzsnai, István 182, 183
Muzsnay, Josif 79, 268, 269

N

Nabracky, Juliu 170, 171
Nadaszky, György 435
Naftailă, Petru 313
Nagy, Alexandru 311
Nagy, András 217, 218, 220
Nagy, Antal 142
Nagy, Béla 210, 342
Nagy, Dénes 237, 238
Nagy, Dezideriu 423
Nagy, Emeric 418, 419
Nagy, Emil Pál 270, 271, 272
Nagy, Francisc 270
Nagy, Gyula 178
Nagy, Heni 312
Nagy, Imre 135, 136, 137
Nagy, István 324, 325
Nagy, János 355, 369, 370, 371
Nagy, József 234
Nagy, Károly 79, 413
Nagy, Kázmér 182, 183
Nagy, Lajos 458, 462, 463, 464
Nagy, Miklós 125, 126, 127, 277
Nagy, Mózes 270
Nagy, Nicolae 277
Nagy, Sándor 231, 232, 295, 298, 342,
343, 388, 389
Nagy, Vilma 366, 367, 368
Nagy, Zoltán 442

Nagyajta (Aita Mare) 98
Nasih, Sándor 349
Nauer, György 416
Naymenyi, Béla 423
Năsăud 94, 109, 112, 210, 211, 212
Neamțu, Aurel 231, 232, 233
Neamțu, Valer 21, 46
Nedeczky, Aladár 377, 378
Negrea, Camil 23, 48, 86, 305, 307
Negru, Sebastian 159, 160
Nemes, István 442
Nemeș, Alexandru 159, 160
Nemeș, Elena 418, 419
Nemeș, Maria 159, 160
Németh, Dezideriu 454, 455
Németh, Ioan 282
Németh, János 136, 137
Németh, József 477
Némethy, Coloman 226
Némethy, Ottmár, d-na 442
Nestor, martor 432
Nestor, Bazil 210, 211
Nestor, Laurențiu 33, 42, 94, 122, 123,
125, 222, 249, 251, 256
Nestor, Nicolae 128
Nesztor, József 343
Neszvadba, Sándor 342
Neșcuțiu, Dumitru 210
Neustädter, Pompei 159, 160
New York 60
Nicolescu, Petre 263,
Nicorescu Aurel 443, 445
Niculescu, Nistor 446, 447
Nocrich 42, 95, 109, 113, 122, 238, 239,
240, 241, 242
Noll, Ludovic 145
Nossa, Vasile 251
Nóti, Géza E. 348, 403, 404
Novac, Gheorghe 454, 455
Novac, Nicolai 201
Novák, Béla 232
Novak, Maximilian 423
Novi Sad (oraș în Serbia) 61
Nuridsán, Bogdán 225

Nuridsán, Sámuel 414
Nyaguly, Béla 272
Nyárádi, Gábor 322
Nyekhegyi, Lothár 416
Nyika, Imre 410
Nyírő, Géza 117, 118
Nyírő, Károlin 267, 268, 270
Nyister, Adrian 119
Nyisztor, Albert 377, 378
Nyisztor, Alexandru 459, 461

O

Ocland 49, 98, 273
Ocna Mureş 42, 109, 112, 236, 237, 238
Ocna Sibiului 94, 108, 112, 160, 161,
162, 163
Ocnariu, Ioan 418, 419, 465
Ocolişel 227
Odessa, oraş în Ucraina 311
Odorhei 24, 25, 45, 46, 47, 98, 109,
113, 272, 273
Ogăşanu, Dumitru 55, 56
Oláh, Andrei 445
Oláh, Béla 119, 369, 370, 371, 372,
373, 374, 376
Oláh, Emeric 451
Oláh, Pál 272
Oláh, Vendel 478
Olajos, Andrei 418, 419
Olariu, Florea 448
Olariu, Nicolae 131, 185, 186, 187
Olariu, Virgil 131
Olaru Ioan 151, 154
Oltean, János 201, 202, 203
Olteanu, Aurel 267, 268, 323, 324, 325,
326, 327, 328
Olteanu, Romulus 269
Omazta, István 476
Oncu, Nerva 167
Onişor, Victor 86
Oprea, Aurel 73
Oprean, Nicolae 177, 178, 179, 180
Oradea 10, 11, 21, 24, 25, 29, 45, 49,
50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 60,

84, 107, 110, 114, 115, 192, 311,
329, 335, 336, 338, 339, 340, 341,
342, 343, 344, 345, 346, 356, 359,
362, 363, 365, 367, 368, 369, 370,
372, 373, 374, 375, 376, 377, 378,
379, 380, 382, 383, 384, 385, 386,
387, 389, 390, 393, 394, 395, 396,
397, 398, 399, 400, 401, 402, 408
Oraviţa 73, 111, 115, 474, 475
Orăştie 36, 95, 108, 113, 144, 145, 146, 147
Orbán, József 359
Orbán, Lajos 249, 251
Orbán, Rózsa 343, 346
Orbok, Alexandru 252, 253, 255, 257
Ordace, Cornel 93, 187, 188, 190
Orenstein, Árpád 423
Ormos, Mária 15, 60
Orosz, Alexandru 161, 162
Orosz, Béla 142, 143
Orosz, Ferencz 443, 445
Orosz, Ioan 281, 306, 310
Orosz, Ion 210, 211
Orosz, Kornél, d-na 343
Orosz, Mihály 258
Orşova 66, 72, 111, 115, 417, 446, 447,
448, 476
Osztas, Irma 342, 357, 358, 359, 360,
361, 362
Osztián, Antal 166, 167
Otlăcan, Sava 423
Ötmösi, Zoltán 79, 302
Ottahal, Jenő 462, 463
Ottinger, Tivadar 327, 328

P

Paál, Árpád 45, 46
Paál, Károly 202, 203
Padova 15, 16, 60, 61
Paizs, Árpád 381, 382, 383, 384
Pakot, Francisc 307
Pál, Aladár 344, 386
Pál, Nagy Emil 271
Pál, Pál 182, 183

Palánkay, Károly 58, 397, 398, 399,
 400, 401, 402
 Pálffy, Béla 130
 Pálffy, Dezső 416
 Pálffy, Iosif 245
 Páll, István 324, 325
 Palóczy, Mátyás 477
 Pánczél, Sigismund 72, 443, 444, 445
 Pandrea, Liviu 305, 308, 310
 Pandula, Károly 258
 Panek, Norbert 479
 Panian, Gheorghe 423, 449, 450
 Pap, Domokos 129, 130
 Pap, János 199
 Pap, Jenő 128, 129, 475
 Pap, Vasile 209
 Papolczy, Iuliu 352, 353
 Papolczy, Géza 413
 Papolczy, László 413
 Papp, Anton 225
 Papp, Farcas 79
 Papp, Ferencz 388, 389
 Papp, Gyula 348, 377, 378, 403
 Papp, Ioan 26, 27, 28, 29, 41, 66, 79,
 82, 95, 107
 Papp, Ioan 171, 184, 185
 Papp, Iosif 303, 304
 Papp, Jean 79
 Papp, József, d-na 343
 Papp, Károly 55, 357, 358, 359, 360,
 361, 362
 Papp, Lajos 217, 218, 220
 Papp, Lajos 274, 275
 Papp, Silviu 54, 55, 352, 353, 354, 411
 Papp, Tibor 458
 Papp, Victor 473
 Paradi, Laszlo 98
 Paradi, László 79
 Parchiri, Nicolae 298
 Paris 12, 15, 16, 60, 61, 79, 80, 98, 99,
 102, 103, 230, 265
 Paska, Zoltán, d-na 249
 Pásztor, János 406
 Paşca, Emil 434, 435
 Paşca, Teodor 264, 265, 281
 Patey, Henri 29
 Patiția, Rubin 128
 Patzkó, Antal 329, 333, 335, 339
 Pauck, Friederich 66, 67, 70, 417, 418,
 419, 428, 429, 430
 Pavel, Avram 226
 Pavelea, Octav 216, 220
 Pavelka, Albert 302
 Pavelka, Frigyes 348, 403
 Pavelka, János 294, 298
 Pavelka, Rudolf 403, 404
 Pătăceanu, Gheorghe 163
 Pârnu, Sorin 60
 Pech, Aladár 415
 Pechtel, Antoniu 479
 Pecica 73, 111, 115, 452, 454, 455
 Peczkán, Sándor 349
 Peller, George 350
 Pemplényi, Imre 377, 378
 Peneren, Döme 349
 Penteker, Ioan 35, 94, 134
 Pentz, András 199
 Pepa, Ioan 465, 466
 Perényi, Viktor 364
 Persz, Ferencz 342
 Perşa, Romul 93
 Pesti, Károly 358
 Péter, jurist 442
 Péter, József 172, 173
 Péterffy, Juliska 327, 329
 Petersberger, Paul 94, 262, 317, 319, 320
 Pető, Leó 428
 Petrass, Lajos 388, 389
 Petreczy, Zoltán 339
 Petrescu, Camil 60
 Petrik, Imre 442
 Petróczy, Zoltán 329, 333, 335
 Petroşani 95, 109, 113, 185, 186, 187
 Petrovici, Ştefan 430, 431
 Petrovits, Lajos 349, 350
 Petrovski, Andrei 95

Petru, István 478
 Petrucean, Gheorghe 429
 Petruț, Ioan 95, 138
 Philipson, Adolf 343
 Pila, Ferencz 294, 298
 Pildner, Carol 42, 95, 171, 172, 173,
 240, 241, 242
 Piller, György 349
 Pintea, Augustin 207, 208
 Pintér, Ferencz 442
 Pintér, József 393, 394, 396, 399, 400, 402
 Pintér, Károly 364
 Piso, Simion 95
 Piszatory, Zoltán 136, 137
 Popu, Gheorghe 86, 331, 337
 Podhraczký, Ferencz 344
 Polnik, Kornél 405
 Ponczvir, György 406
 Ponorán, Lukács 343, 386, 387
 Pop, Alexandru 31, 93, 118, 119
 Pop, Andrei 93, 119
 Pop, Eugen 93
 Pop, George 20, 348, 405
 Pop, Gheorghe 391, 392
 Pop Ileanda, Victor 95
 Pop, Ioan 20, 127, 169, 171, 181, 182
 Pop, Iulian 30, 116, 117, 118
 Pop, Iuliu 143
 Pop, Laurențiu 236
 Pop, Nicolae 35, 94, 95, 135, 192, 198
 Pop, Romul 43, 93, 44, 257, 258, 259,
 268
 Pop, Sever 411
 Pop, Silviu 405, 411, 413
 Pop, Ștefan 423, 448, 449
 Pop, Valer 185
 Pop, Victor 93
 Popa, Dumitru 313
 Popa, György 329, 331, 333, 335, 337,
 339
 Popa, Romulus 130
 Popescu, maior 58, 400
 Popescu, Alexandru 195, 196, 197, 198
 Popescu, Gheorghe 93
 Popescu, Ilie 288
 Popescu, Iuliu 31, 93, 118, 119
 Popescu, Teodor 305, 308, 310
 Popescu Pion, Ioan 80
 Popovici, Georgiu 479
 Popovici, Gheorghe 445, 446
 Popovici, Ioan 93, 259
 Popovici, Ioan 72, 447, 448
 Popovici, Ioan 142
 Popovici, Ioan 164
 Popovici, Mihai 75, 77
 Popovici, Nicolae 479
 Popoviciu, Gheorghe 21
 Popoviciu, Ioan 164
 Popoviciu, Nicolae 341
 Popoviciu, Petru 472
 Popu, Victor 36, 37, 144, 147
 Pordea, Ioan 119, 173, 174
 Poruțiu, Balint 116
 Poruțiu, Emil 477, 478, 479
 Poruțiu, Petru 86
 Poruțiu, Valentin 21, 30, 82
 Posz, Henrik 392
 Poszvek, Zoltán 460
 Poșaga de Jos 227
 Poșaga de Sus 227
 Potârcă, Eugen 400
 Potovszky, András 185
 Poynar, Sándor 341, 344
 Poyner, János 365
 Pozsoni, Antonie 29, 30, 31, 116, 117,
 118
 Pozsonyi, Anton 228, 229, 230
 Pralea, Victor 305, 307
 Preșia, Romulus 126, 128
 Precup, Emil 268, 328
 Precup, Victoria 156, 157
 Preinesberger, Géza 35, 134, 135
 Prezan, Constantin 30, 64
 Probszt, János 416
 Pui 39, 95, 108, 113, 132, 175, 176
 Pulszky, Mihály 327, 328
 Pünkösti, Ioan 281
 Purja, Gabriella 30, 88

Puskás, István 327, 328
Puskás, János 381, 382
Puşcaş, Vasile 22
Puşcariu, Emil 138, 203, 204, 205, 206
Puşcariu, Sextil 18
Puticiu, Oct. 427, 479, 480
Putnoky, Ernest 70, 418, 419, 429

R

Rábay, Miklós 178
Racoţi, Alexandru 20, 54, 352, 353
Rácz, Béla 364
Rácz, István 349
Rácz, Lajos 135, 137
Rácz, Mariska 272
Rácz, Sarolta 79, 99
Radna 68, 71, 111, 115, 472, 473
Radnay, Zoltán 342
Radulovici, Gh. 60
Radványi, István 415
Rafael, Maximilian 192, 193
Raica, Iosif 438
Rákosi, Carol 479
Rákosy, István 364
Rákosy, Juliska 364
Râmneanţu, Vasile 60
Raszlavicz, Géza 416
Raţiu, Augustin 228
Rázel, István 425
Recaş 73, 115
Rednic, Gavril 192
Rednik, Gábor 342
Reghin 47, 93, 110, 114, 287, 288, 292
Régiusz, József 287
Rehák, Aurel 473
Reichert, Gustav 273
Reichmann, József 142
Reicu, Adrian 285
Reindl, József 366, 367
Reisz, Béla 305, 310
Rejöd, Eugen 128
Remetea 227
Rend, Aurel 207, 208

Rendes, Ervin 342
Rényei, Emánuel 199
Repede, Gheorghe 44, 45, 93, 264, 265, 266, 267
Resch, Sándor 381, 382
Rettegi, Árpád 348, 403
Révay, Coloman 423, 449, 450
Révész, Gusztáv 344
Révész, József 343
Rezey, Gusztáv 381, 382, 383, 384
Rheinszberger, P. 349
Rideli, notar 301
Riebel, Armin 186
Riedl, Zoltán 342
Rigó, Andrei 193, 194
Rimec, József 343
Ringler, Jenő 178, 180
Ristin, Svetozar 432
Rişcuţia, Moise 67
Robescu, C. A. 80, 81, 100
Robu, Ioan 95
Rodna 40, 73, 94, 109, 112, 195, 196, 198
Rogeanu, Nicolae 95
Rókás, János 204, 205
Rollman, Desideriu 418
Roman, Dionisie 20, 44, 259, 261, 271
Roman, Ioan 94, 259, 261, 263, 274, 275, 276, 311
Romoşan, Nicolae 156, 157
Romvári, Iván 343
Romváry, Tibor 342
Rónai, Béla 188, 189, 190
Rosenberg, Emanuil 236
Rosenberg, Ignatie 245
Rosenberger, Ioan 305, 310
Rosenfeld, Béla 425, 443, 477, 478
Rosetti, Radu R. 63, 64
Roska, János 178, 180, 478
Roska, Vertán 392
Roskoványi, Zoltán 342
Roşca, Ioan 147
Roth, Ioan 148
Roth, Mária 391, 392

Roth, Ottó 61, 62
Rottár, Alexandru 423
Roz, Alexandru 67
Roz, Béla 342
Rozgonyi, Alajos 426, 427
Rozvan, Ștefan 180
Rubner, Andrei 445
Runcanu, Ioan 94, 173, 174, 221, 222
Rus, Alexandru 245
Rusca, Ioan 169, 171
Rusu, Benedict 93, 290, 291, 321, 322, 323
Rusu, Ioan 222, 223, 224
Rusu, Octavian 84
Rusz, Todor 463, 464
Ruszinov, Petru 144, 145
Ruszuly, Imre 191
Rutter, Kálmán 258

S

Sabin, Catalina 165
Sacaciu, Ștefan 144, 145
Sachelarie, Ovid 22
Sagh, Carol 306
Sághy, László 413
Sajevits, Samu 342
Salamon, Ilona 404, 405
Salamon, Mór 151
Salanky, István 369, 370, 371, 372
Salea, Eugen 95, 138
Sallak, András 404, 405
Salló, István 326
Salonta 55, 56, 60, 110, 114, 354, 355,
356, 379
Sambory, Ștefan 298
Sándor, Iosif 76
Sándor, Lajos 344, 415
Sándor, Leopold 432
Sánta, Mihály 272
Sárdy, Ákos 244
Sarer, Iosif 281, 286
Sárga, József 425
Sárkány, Balázs 139, 140, 141
Sármaságh, István 414
Sárossy, Antoniu 327, 328, 329

Sasca Montană 71, 111, 115, 435, 436,
437, 438, 439
Sati, János 347
Sató, Dénes 268, 270
Satu Mare 24, 25, 49, 54, 59, 60, 110,
111, 114, 181, 352, 353, 354, 405,
411, 412, 413
Sauer, Jakab 433, 434
Savaniu, Ioan 54, 55
Savu, Moisă 34, 95, 128, 129, 132, 479
Săcuieni 57, 58, 59, 110, 114, 378, 379,
393, 394, 395, 396, 397, 398, 399,
401, 402
Sălciua de Jos 227
Sălciua de Sus 227
Săliște 95, 108, 113, 122, 171, 172
Sâmpetrea, Eugen 94, 299, 301
Sâncrăieni 325
Sânmartin (Csikszentmárton) 49, 98, 110,
262, 268, 269, 325, 326
Sânnicolaul Mare 73, 115
Sântimbrea, Valeria 130
Sârbu, Mariana 60
Sârbu, Oliviu 181
Schäffer, Hermann 186
Schermann, Jenő 476
Schiebel, Hugo 145
Schiff, György 426
Schlecht, Lajos 391
Schmidt, Ede 151, 154
Schmidt, József 424, 477, 478
Schmidt, Mihail 195
Schmidt, Nicolae 418, 479
Schmidt, Ödön 287
Schmidt Rösler, Andrea 60
Schmikal, Marcel 426, 428
Schneider, Rudolf 145
Schnell, Eugen 311
Schobeln, Carol 94
Scholmaschy, Adolf 416
Schubert, József 234, 235
Schull, Armin 423
Schuller, Emil 263, 287
Schuller, Erich 94, 261, 262

Schuller, Frigyes 151
 Schuller, Márton 343
 Schuller, Mátyás 196, 197
 Schuster, Friedrich 298
 Schuszter, Alfréd 476
 Schwartz, Moise 418, 419
 Schwarz, Francisc 466, 467
 Schwarz, Jolán 451
 Schwoy, Kálmán 355
 Scurtu, Ioan 74, 81
 Sebe, Lajos 347
 Sebestyén, Alexandru 193
 Sebestyén, Árpád 144, 145
 Sebeş 38, 95, 108, 113, 122, 164, 165, 166
 Sebők, Iosif 433, 434
 Seghedin (Szeged, localitate în Ungaria) 16, 46, 66, 445
 Seid, Ágoston 425
 Seini 59, 111, 114, 412, 413
 Seleuşul Mare (azi Vinogradov, Ucraina) 59, 111, 406, 407, 408, 409
 Semlye, Kálmán 349
 Sepsiszentgyörgy (Sfântul Gheorghe) 98
 Seres, Barna 341
 Seres, István 347
 Seres, Jolán 347
 Seress, Emerich 79
 Serester, Róbert 178, 180
 Serly, Jenő 415
 Serváry, Sándor 342
 Sčvres 63
 Sfântu Gheorghe (Sepsiszentgyörgy) 98, 113
 Sfetcu, Emilian 95, 156, 157
 Sibiu 9, 16, 21, 24, 25, 26, 29, 33, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 52, 53, 63, 68, 84, 85, 86, 90, 94, 95, 96, 97, 98, 108, 113, 116, 117, 120, 122, 123, 124, 125, 126, 132, 133, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 147, 148, 149, 150, 153, 157, 162, 163, 165, 166, 167, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 185, 186, 187, 188, 189, 193, 195, 196, 198, 201, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 216, 217, 218, 220, 224, 225, 226, 230, 231, 233, 234, 236, 239, 240, 241, 242, 244, 245, 246, 248, 249, 255, 256, 260, 261, 262, 263, 266, 267, 271, 272, 275, 282, 283, 284, 285, 286, 292, 302, 309, 312, 313, 315, 320, 322, 325, 328, 333, 335, 337, 345, 346, 349, 350, 352, 358, 361, 364, 365, 366, 367, 370, 375, 376, 378, 379, 380, 384, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 401, 402, 403, 404, 406, 407, 409, 410, 413, 415, 416, 419, 420, 422, 424, 425, 426, 430, 431, 433, 435, 442, 448, 454, 465, 471, 473, 475, 480
 Sielbermann, Moritz 228, 229, 229–230, 230
 Sighet 19, 20, 24, 25, 49, 54, 59, 110, 114, 348, 349, 350, 351, 352, 406, 408, 409
 Sighişoara 45, 48, 94, 110, 113, 262, 263, 264, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 318, 319
 Siklódy, János 167, 168
 Sikó, Barnabás 406, 407
 Sima, Berta 236, 237, 238
 Simbriger, Friedrich 94, 134, 199, 201
 Simó, Balázs 257
 Simó, Ioan 148
 Simó, József 273
 Simon, Antal 123
 Simon, Ferencz, 290
 Simon, Mihail 245
 Simonfay, Emil 425
 Simonyi, Desideriu 479, 480
 Sinkovits, János 136, 137
 Siorban, Vilmos (Şiorban, probabil Şorban) 135, 137, 203, 204, 205
 Sipos, Andor 272
 Sipos, Béla 258
 Sipos, Gizella 157
 Sissel, Albert 161, 162

Skonda, Ödön 477
 Sliam, Augustin 135, 137
 Sobonya, Béla 118
 Sófalvy, Zoltán 232
 Solomon, Nicolae 94, 263
 Sölöris, Edgar 93
 Solymosi, Gyula 463, 464
 Solymosi, József 294, 298, 464
 Sólyom, Andor 416
 Sólyom, Kálmán 342
 Sombory, Ștefan 298
 Somkerek, Iacob 197
 Somkerek, Ludovic 176, 177
 Sommer, Nándor 453, 454
 Sommerburger, Friedrich 148, 149
 Sonea, Teodor 410
 Soneriu, Maria 296, 297, 298, 299
 Soós, István 236, 237
 Sóos, Károly 347
 Spector, Sherman David 60
 Spineanu, Maria 189, 190
 Spitzer, Ernő 148, 149
 Spring, Filip 307, 310
 Stănescu, locotenent 185
 Stănilă, Nicolae 93, 259
 Stăniloi, Nicolae 474
 Stacho, Károly 343
 Stacho, Sever 342
 Stan, Apostol 74
 Stan, Elena 432
 Stancovics, Nicolae 474
 Stark, Miklós 476
 Stavarz, Hugó 299, 300
 Stéfáni, Károly 287
 Stein, István 406, 407
 Steiner, Elena 454, 455
 Steiner, István 476
 Stern, Manó 186
 Steydl, Adalbert 148, 149
 Stiegelbauer, József 425, 476
 Stöckl, Ferencz 435
 Stoiacovici, Victor 418, 419
 Stoica, plutonier 177
 Stoica, Traian 314, 315
 Stoichescu, Constantin 418, 419
 Stoina, Petru 95, 131
 Stojanov, Mihály 476
 Stricker, Gheorghe 474
 Suci, Daniel 228, 229
 Suci, Dumitru 88
 Suci, Victor 264
 Sugatagi, Ödön 391, 392
 Sulyán, János 477
 Sunyogh, Andrei 425, 477, 478
 Susich, Carol 429, 430, 431
 Suszter, Géza 428, 429
 Sütő, Alexandru 423
 Svarcz, Lajos 187, 188
 Szabados, Emeric 479
 Szabados, Francisc 418, 419
 Szabó, Andrei 193, 194
 Szabó, Anton 326
 Szabó, Apollónia 474
 Szabó, Dénes 202, 203
 Szabó, Edmund 228, 229, 230
 Szabó, Elena 474
 Szabó, Erzsébet 343, 386, 387
 Szabó, Eugen 282, 283
 Szabó, Ferencz 413
 Szabó, Francisc 311
 Szabó, Frederic 453, 454, 455
 Szabó, Géza 58, 178, 180, 311, 343,
 379, 395, 397, 398, 401
 Szabó, Gyula 272
 Szabó, Ignác 277, 278
 Szabó, Imre 142
 Szabó, Iosif 282
 Szabó, István 136, 137, 151
 Szabó, Iuliu 159, 193
 Szabó, János 355
 Szabó, Jenő 381, 383
 Szabó, József 297
 Szabó, Ludovic 226, 227, 446, 447
 Szabó, Mária 343, 346
 Szabó, Mihály 342
 Szabó, Róza 364
 Szabó, Ștefan 154, 252, 257, 326, 423
 Szabó, Tamás 272

Szabó, Zoltán 357
 Szadeczký, Miklós 99
 Szakácsy, Gizella 433, 434
 Szakolczay, Ludovic 421
 Szalamin, Alexiu 193
 Szalay, Dezideriu 79, 460
 Szálló, János, d-na 364
 Szalvász, Blanca 418
 Szándich, Urós 73, 425, 476
 Szántai, Margit 296, 298
 Szánthó, Iuliu 193
 Szántó, Gyula 472, 473
 Szappanos, József 349
 Szarka, Sándor 364, 365
 Szász, om de serviciu 251
 Szász, Albert 243, 244
 Szász, András 214, 215, 313
 Szász, Dezideriu 225
 Szász, Elvira 226
 Szász, Gerőné 226
 Szász, Gregoriu 226
 Szász, Irina 176, 177
 Szász, István 348, 403
 Szász, János 236, 237, 416
 Szász, József 249
 Szász, Mihály 355
 Szász, Zoltán 249
 Szathmáry, Béla 347, 425, 476
 Szathmáry, François 99
 Szathmáry, Mihály 236, 237
 Száva, Antal 261, 343
 Szava, Antoniu 274, 276
 Szavits, Sándor 425, 478
 Szebeni, Gerő 327, 328
 Szedlacsek, József 381, 382, 383, 384
 Szedlak, judecător 351
 Szegédi, Ilona 406
 Szegedi, József 406
 Szegedy, Lajos 329, 333, 335, 339
 Szeitz, Benő 388, 389, 390
 Szeitz, Mária 440, 441, 442
 Székács, arbitru la Tribunalul arbitral
 româno-ungar de la Paris 98, 102
 Székely, Albert 128
 Székely, Antal 122
 Székely, Armin 162
 Székely, Dániel 159
 Székely, Francisc 461, 462, 463
 Székely, Lajos 210, 211
 Székely, Mária 343, 346
 Székely, Mihály 151, 154, 410
 Székely, Ștefan 256, 257
 Székelyudvárhely (Odorheiu Secuiesc) 98
 Szekér, Ferenc 347
 Szekeres, Ferencz 414
 Szekeres, Ladislau 281, 286
 Széles, Alexandru 306
 Széles, István 342
 Széles, Iuliu 434
 Széll, Aloisiu 423, 449, 450
 Szenczer, József 140
 Szenkovits, Lajos 140
 Szentes (Sintești) 367
 Szentgyörgyi, Lajos 393, 394, 396, 402
 Szentkirályi, Miklós 125, 126, 127
 Szentléleki, Mészáros László 343
 Szentpály, Ernest 228, 229, 230
 Szentpály, Zsigmond 342
 Szentpéteri, János 206
 Szentpétery, Béla 327, 328, 329
 Szényi, Iosif 133
 Széplaki, Ödön 257
 Szepsi, Iosif 119
 Szerendan, Döme 426
 Szibinacz, Milán 476
 Szigethy, István 126, 128
 Szigeti, Charles 79, 98
 Szigeti, Dezső 349
 Szigeti, Georges 79
 Szigriszt, Antal 425, 476
 Szijgyártó, István 272
 Sziklay, Desideriu 261, 274, 276
 Szilágyi, Alexandru 225, 445
 Szilágyi, Andor 247
 Szilágyi, Dezső 341, 343, 345
 Szilágy, István 462, 463
 Szilágyi, István 151, 154
 Szilágyi, Jenő 403

Szilágyi, József 348
Szilágyi, Károly 233, 234, 235
Szilágyi, Lajos 347
Szilágyi, László 403
Szilágyi, Márton 278
Szilágyi, Mihály 95, 403
Szilágyi, Nicolae 311
Szilágyi, Sándor 247
Szilágyi, Ştefan 154, 251
Szilágyi, Zoltán 249, 250, 349
Szilassy, Dénes 199
Szilvásy, Blanca 419
Szimonides, Károly 167, 168
Szirmay, István 258
Szirmay, Lajos 349
Szlavik, Jolán 234, 235
Szoboszlai, Júlia 462, 463
Szoboszlai, Sándor 462, 463
Szűcs, Dániel 229, 230
Szűcs, Endre 272
Szűcs, János 221
Szűcs, Lajos 272
Szűke, Lajos 342
Szűllősi, Gyula 342
Szűllőssy, Eugen 423
Szöllősy, Ferencz 414
Szöllősy, Miklós 245, 246
Szolnok, (localitate în Ungaria) 183
Szombat, Pavel 445
Szongolt, Thcodore 79
Szonn, Elisabeta 479
Szonya, Júlia 369, 370, 371, 372
Szűnyi, Ferencz 406
Szopos, Gáspár 268, 270
Szotak, Margit 388, 389, 390
Szűtimrei, Emeric 417
Szövérfy, Dezső 236, 237
Sztaniszlavszky, Adolf 329, 332, 333,
335, 338, 339
Sztanka, József 381
Sztankovics, Miklós 474
Sztójka, Lajos 178
Sztupjár, Károly 290
Sztupjár, Samu 258

Szűcs, Andrei 176, 177
Szűcs, Kamilla 151, 154
Szucsigan, László 362
Szukpay, Gyula 414

Ş

Şenchea, Ioan 48
Şerban, Nicolae 305, 310
Şercaia 94, 110, 113, 311, 312, 343, 379
Şimleul Silvaniei 57, 110, 114, 348, 390,
391, 392, 393
Şiria 73, 111, 115, 463, 465
Şoimoşiu, Dorica 143
Şomcuta Mare 59, 111, 114, 312, 411
Ştefanovici, Petru 95
Ştirb, George 143
Şuta, Jean 353
Şuteu, Traian Corneliu 94, 277, 278,
279, 281

T

Tagadóan, Tódor 462, 463
Taglicht, Samu 305, 310
Tajnal, Eugen 79, 98
Takács, Ferencz 247
Takács, Gyula 347
Takács, István 393, 394, 396, 400, 402
Takácsi, Béla 130
Talvaly, Benedict 228, 229, 230
Tamba, Péter 364
Tanko, Iosif 418, 419
Tarajosy, Béla 423
Tarkó, Sándor 231, 232
Taşca, Eremie 454, 455
Tatár, Gerő 148
Tatay, Ambrus 343
Tátrai, Kálmán 342
Tattay, Lajos 343
Taussig, Menyhért 433, 434
Tămaş Colomán 276
Tămaş, Alexandru 284
Tămaş, Simion 20, 42, 249, 251
Tăpălagă, Ioan 197

Taşnad 59, 111, 114, 266, 348, 409, 410
 Tătaru, Eugen 153, 154
 Târgu Lăpuş 41, 109, 112, 138, 212, 213, 214, 215
 Târgu Mureş 21, 24, 25, 26, 27, 29, 43, 44, 45, 47, 53, 84, 93, 109, 113, 114, 115, 257, 258, 259, 264, 265, 266, 268, 281, 283, 284, 286, 291, 313, 315, 316, 327, 348, 404
 Târgu Secuiesc 25, 46, 97, 109, 113, 270, 271, 272
 Tárnăveni 49, 110, 263, 312
 Teaca 43, 93, 109, 112, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 379
 Teiner, Jenő 349
 Telegdy, Géza 234
 Telegdy, Lajos 302
 Telmán, Aladár 272
 Tenner, Izidor 416
 Teodorovics, Sándor 460, 461
 Tepfenhardt, Antal 414
 Teregova 66, 73, 111, 115, 417, 465, 466, 467, 468, 469
 Tergoria, Aurel 94
 Teri, Géza 293
 Ternovsky, Francisc 281, 285
 Ternovszky, Béla 122, 123
 Teschler, Mátyás 415
 Tetsi, Endre 79
 Thudt, Mihăilă 297, 299
 Thumes, Mihály 252, 254, 257
 Thúry, Endre 343
 Tichy, Árpád 473
 Tiefenthaler, József 407
 Tieran, Emil 416
 Tihasz, Mihály 377, 378
 Timár, József 190
 Timișoara 21, 24, 25, 29, 61, 62, 64, 65, 66, 69, 73, 74, 97, 111, 114, 115, 126, 128, 307, 415, 416, 424, 427, 442, 475, 476, 477, 478, 479, 480
 Timófi, János 415
 Tinca 55, 60, 110, 114, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363
 Tiszaújlak (azi Vylog, localitate în Ucraina) 407
 Titieni, Ioan 41, 94, 226, 227, 228
 Tiulescu, Const. B. 31
 Tobiás, Ludovic 418
 Todea, Ana 195
 Todea, Lenuța 88
 Todorovics, Gerő 221
 Tolan, Teodor 124
 Tolcsvay, Ludovic 228, 229, 230
 Tolvaly, Benedict 228, 229, 230
 Tomaskó, Lőrincz 349
 Tomáskovics, Dezső 365
 Tomassy, Géza 403
 Tomits, János 455, 457, 458
 Tompa, Gábor 272
 Tompa, Lajos 275
 Tompos, János 272
 Tompuk, Jakab 349
 Toncsán, Tivadar 236, 237
 Tönner, Izidor 416
 Topán, József 41, 95, 212, 213, 214
 Topan, Liviu 148
 Topea, Mihail 448
 Tormássy, Géza 348, 403
 Török, Géza 151, 154
 Török, Irén 388, 389, 390
 Török, István 414
 Török, Joseph 79
 Török, Lajos 342
 Török, Teodor 282
 Török, Vilhelm 282, 283
 Török, Zsigmond 463, 464
 Torrey, Glenn E. 15, 29
 Tóth, Albert 442
 Tóth, Béla 342
 Tóth, Coloman 245
 Tóth, Endre 79
 Tóth, Gábor 342
 Tóth, Gyula 258
 Tóth, Lajos 202, 203, 343, 406, 407, 434
 Tóth, Mihály 377, 378

Tóth, Sándor 463, 464, 468
Tóth, Vilmos 130
Totsi, Imre 343
Tournadre, de, general francez 65, 68,
69, 421, 422, 423
Trașcă, Ottmár 8, 88
Trianon, tratat de pace 14, 15, 18, 19,
30, 74, 80, 81, 100, 102
Trif, George 95, 139
Tripon, Gavril 20, 134
Truția, Dimitrie 423
Tunyoghy, Jolán 393, 394, 396, 398,
400, 402
Turcu, Vasilie 286
Turda 24, 25, 34, 38, 41, 94, 108, 113,
132, 133, 163, 164, 226, 228, 229,
437, 438
Tyopay, Ede 412
Tyuskay, István 391, 392

T

Țeicu, Cornel 71, 435, 437
Țieran, Emil A. 425
Țiplea, Alexandru 221, 222
Țuculescu, Petru 445, 446

U

Udvardy, László 287
Udvary, Ferenc 473
Ugocea, comitat în Ungaria, azi în
Ucraina 59, 408
Uioara (azi Ocna Mureș) 94, 248
Újfalvy, Dezső 202
Újfalvy, Lajos 203
Újhelyi, József 349
Újlaky, Albert 418, 419
Újlaky, Margit 343, 369, 370, 371, 372,
374, 375
Unger, Géza 347
Ungureanu, Pavel 443, 445
Ungvári, Ioan 79
Ungváry, Antoniu 417
Ungváry, Jenő 476

Unipan, Pavel 445, 446
Urai, Péter 404, 405
Uray, József 423, 452
Uray, Ladislav 99
Ûrmösi, Ioan 306
Ûrmösy, Károly 235
Ûrmösy, Mária 311
Ursz, János 473
Utalea, Octav 122, 123

V

Vágó, István 425
Vaida, maior 408
Vaida, Petru 95, 348
Vaida-Voevod, Alexandru 10, 16
Vaida-Voevod, Mircea 16
Vajda, Iosif 282
Vajna, Ferencz 272
Vajna, Vincze 163
Vajnovszky, Vincze 342
Valea Târnei 393
Valentin, Arthur 306, 307, 310
Vályi, Pál 217, 218, 219
Vámos, Albin 415
Vámosy, Mihály 329, 333, 335, 339
Vancea, Victor 94
Váncza, György 348, 403
Vándori, Francisc 263, 276
Vantsa, István 272
Ványolós, Jean 79
Váradi, Imre 342
Váradi, Sándor 347
Várady, Ernő 393, 394, 396
Várbeli, Eszter 258
Varceka, Vilhelm 145, 146
Várfalvi, Fanni 343, 346
Varga, Adalbert 440, 442
Varga, András 348, 403
Varga, Árpád 154, 298
Varga, Ferencz 347
Varga, Ferencz, d-na 347
Varga, Lajos 342
Varga, Vilmos 199
Varga Honkovszky, Árpád 151

Vargha, József 343
 Várnai, Zoltán 305, 310
 Varnay, Henrik 341, 343
 Varó, Zoltán 461, 462
 Váry, Ladislau 281, 285
 Vásárhelyi, Mariska 364, 365
 Vásárhelyi, Mózes 342
 Vasile, Dragoş 207, 208, 209
 Vasilie, Alexandru 432
 Vasilievici, Ioan 418, 419
 Vasinca, Toma 20
 Vask, Aladár 153
 Vass, Ferencz 273
 Vass, Ignác 443, 445
 Vass, Márton 79
 Vass, Zsigmond 205, 206
 Vassika, Venczel 293
 Vasu, Dănilă 305, 310
 Vasu, Octavian 20, 305, 308, 310
 Vaşcău 56, 60, 110, 114, 366, 367, 368,
 379
 Văcar, Vasiliu 245
 Văgăunescu, M. 77
 Văleanu, Ignaţie 447, 448
 Vălişoara 227
 Vecerdea, Nicolae 20, 46, 270, 271
 Végh, Emil 142
 Végh, Ferencz 257
 Végh, Joseph 79, 99
 Végh, Sándor 344
 Vékony, József 258
 Veliciu, Romul 21, 86
 Venczel, Ioan 418, 419
 Venetu, Ioan 305, 306, 307, 308, 309,
 311
 Vereczky, Gyula 349
 Veredy, Gábor 231
 Veress, András 325, 326
 Veress, Áron 462, 463
 Veress, Árpád 324
 Veress, Eugen 170
 Veress, Géza 281, 286
 Veress, János 377, 378
 Veress, László 410
 Veress, Mihály 142
 Veress, Sándor 248
 Veress, Zoltán 170, 247, 248
 Veretzi, Louis 79, 99
 Verness, István 270, 271
 Vertan, Sándor 287, 288
 Verzar, Victor 311
 Vesa, Vasile 15, 17, 22
 Vescan, Ioan 20, 44, 264, 265, 266
 Vetési, Lajos 343
 Vetik, Viktor 200
 Vida, Gyula 217, 218, 220
 Vida, Gyula, d-na (născută Székely) 217,
 218, 220
 Vidrighin, Stan 21
 Viena 8, 30, 60, 104
 Viktor, Lajos 473
 Vincze, József 360, 361
 Vinga 73, 115
 Vinogradov (Seleuşul Mare)
 Vişeu de Sus 59, 114, 351
 Vinţul de Sus 94, 109, 245, 246, 247,
 248
 Virágh, Béla 424, 425
 Virágh, Carol 306
 Virágh, Iosif 435, 436, 438, 439
 Virányi, József 475
 Virányi, Lajos 342
 Vitályos, Lenke 458
 Vizer, Ferencz 210
 Vlad, Aurel 10
 Vlad, Ilariu 279, 280
 Vlad, Ioan 48
 Vladone, Alexandru 267, 325, 326, 327,
 328
 Vlaik, Luiza 200
 Vodă, Ioan 119
 Vogel, Dávid 230
 Voicu, Ioan 303
 Vollenhofer, Pál 99
 Vörös, Imre 425
 Vulkán, Berta 161
 Vulpe, Magdalena 18

Vutca, Petru 226, 228

W

Waedt, Rudolf 298
Wager, Alajos 79, 99
Wagner, Friederic 467
Wagner, Johann 252, 253, 254, 255,
256
Waidmann, János 434
Weber, Peter 29
Weeber, Gyula 212, 213, 214
Weer, György 116, 119
Weinberger, Hedvig 451
Weisz, Árpád 405
Weisz, Klementina 445
Weisz, Robert 478
Wellisch, Alajos 426, 427
Wermescher, József 151, 154
Werner, Ioan 451
Weydauer, Endre 477
Wiblizhauser, Frigyes 474
Wilhelm, Emma 275
Winklerek, János 462, 463
Wittigayer, Gabriella 477
Wolf, Jolán 342

Z

Zaberca, Vasile M. 60
Zachariás, Ernő 460, 461
Zaharia, Octavian 95, 122
Zainea, Ioan 50
Zajzon, Kálmán 327, 328

Zakariás, Gyula 125, 126, 127
Zalányi, Elisabeta 193
Zaláu 19, 20, 24, 25, 49, 54, 60, 110,
114, 209, 346, 347, 348, 391, 392,
403, 405, 409, 410, 411
Zarb, M. 98
Zărnești 94, 110, 113, 314, 315
Zăvoianu, Mihail 228, 230
Zeferovits, János 349
Zeillinger, Anton 474
Zékány, Carol 315
Zeller 73, 474, 475
Zentke, János 228, 229, 230
Zich, József 423, 449, 450
Ziegler, József 413
Zigre, Nicolae 21, 86
Zikes, Johann 298
Zimbran, Tivadar 458
Zimmermann, Otto 298
Zöld, Ioan 307, 310
Zombory, Endre 406, 407
Zonda, Gergely 287
Zonda, Géza 296, 297, 298
Zörgő, Nicolae 418, 431, 432
Zoványi, George 79, 99, 195, 197
Zsakó, Andor 261
Zsembery, Márton 342
Zsiga, Ilona 347
Zsiga, Lajos 394, 395, 397, 398, 399,
400, 401, 402
Zsiska, Dániel 433, 434
Zsivanovics, Miklós 476
Zumpfe, Magda 393, 394, 396, 400, 402
Zverinyi, Szilárd 369, 370, 371, 372,
373, 374, 376

DE ACELAȘI AUTOR

1. *Bibliografia istorică a României*, vol. I, IV-VIII, București, 1970-1996.
2. Valeriu Braniște, *Corespondență*, vol. I-IV. Ediție de Gheorghe Iancu, Valeria Căliman (I-III), Stelian Mândruț (IV), Cluj-Napoca, București, 1985-2001.
3. *Contribuția Consiliului Dirigent la consolidarea statului național unitar român (1918-1920)*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1985, 316 p.
4. *La consolidation de l'Union de la Transylvanie et de la Roumanie (1918-1919). Témoignages français*. București, Ed. Științifică, 1990, 334 p. (avec G. Cipăianu).
5. *History of modern Romania. Preliminary study*. Text selection, coordination and methodological adaptation: Armando Alonso Pineiro, Buenos Aires, Ediciones Historia, 1999, 248 (Coautor). Ediție și în limba spaniolă.
6. *Istoria României. Transilvania*, vol. II (1867-1947). Coordonator Anton Drăgoescu, Cluj-Napoca, Ed. „Gheorghe Barițiu”, 1999, Coautor. Paginile XV-XXIII, 703-766, 851-866.
7. *Colectivizarea agriculturii în România. Aspecte legislative. 1945-1962*, Cluj-Napoca, 2000, LXXXI + 438 p. (cu Virgiliu Țârău și Ottmar Trașcă).
8. *Problema minorităților etnice din România în documente ale Societății Națiunilor (1923-1932). Le problème des minorités ethnique de Roumanie dans le documents de la Société des Nations (1923-1932). Ethnic Minorities in Romania in Documents of the League of Nations (1923-1932)*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2002, 399 p.
9. *Dezvoltarea întreprinderilor metalurgice din România 1919-1940*. Cluj-Napoca, Editura Studium, 2003, 335 p. (În colaborare cu: L. Báthory, I. Csucsujă, M. Știrban).